

* *

* بسم الله الرحمن الرحيم * مطلع هر سر كلام قديم *

نحمد الله الذى زين بساتين عالم الانس بانواع ازهار المعارف * ونور قلوب عارفى مجلس القدس باصناف شموس العواطف * ورشح فيها بفيوضاته السبحانية وهبت عليها نسايم المحبة العرفانية (نظم) فسبحان الذى قد سبح الاشياء * بحمد ذاته القدوس الاعلى * جميع الطير يسبح فى غصون * بالحان الثناقالا لحالا * وهزاران صلات وسلام بر كل روضهٔ نبوت وشاخسار دوحهٔ كلبن فتوت كه بلبل كلزار ما اوحى * وطوطئ شكرستان سراى (سبحان الذى اسرى باد) (قطعه) دستكير مجرمين است محمد مصطفى * ملتجاى هر حزين است محمد مصطفى * مايه بخشاى دوعالم شحنهٔ چارم كتاب * فيض بخش آن واين است محمد مصطفى * ويوزمينك ترضيه وتكريم آل واصحاب جنابلا ريغه بولسونكه آلار بارچه اولوس بوستانينك كول لارى وآچون بهارستانينك بلبل لارى ودين وشريعت كوكينينك يولدوزلارى وحديث (اصحابى كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم) مظهر سعادت افروزلارى على الخصوص جهار يار كزين كه تورتالاسى بيلا بيرار بيرار قوياش ديك دين وشريعتنى منور * وقيغواوق كوكل لارى نور هدايت بيلا پر فرقيلغوجى دورلار آلار اوزابولسون

قطعه

(قطعه) ولایت خلیفه شهلیغ ابو بکرا مسلم دور * عدالت شهریدا امیر وعمر سلطان اکرم دور * حیابابیغه عثمان جیکتی الحق پرده خنمی * علی آتلیغ لارابجراچا غلادم شاه معظم دور (امابعد) معلوم ارباب درایت ومنظور اصحاب کفایتدر که حضرت مولانا جامی روح الله روحه السامی حضرتلرینك بهارستان نامی ایله موصوم کتابی ونکت ونصایح مستطابی حقایرد رکرانمایه وبی بهاوبر بحر معانی بی انتهادرکه هر برحکایاتی دلفریب وهر برمطایباتی مؤثر چون نوای عندلیب ریاضنده اولان هر برکل صد برکنك شمیمی مشام ناسی معطر ولاله مرخی هزاران عاقلاك حیرتله سینه سین پرداغ وکریبانن چاك وپریشان ودربدرایدر وزلال آسامعانیسی (ومن الماء کل شیٔ حی) نصی تلمیح واشارت وزلالی روضهٔ رضوان ایله بشارت ایتدیکی آشکاره وهویدا ونظم ونثری قطعه قطعه دلیل ودعوا ایکن رنك الوان معانیسی چراغان ترجمه ایله روشنا اولمدیغی معلوم یکانه وآشادر هرنقدر شمعی مرحوم اول وادیده تك وپو ایتدیسه ده شبستان خیالاتنی کرکی کبی روشن ایده مدیکی کتابیله مبرهندر بولاله زار معانیده شدت نسایم سببیله شمع بیانی فروزان اولمبوب کاهو علیه باقی قالمشدر (بناء علیه) بوحقیر بی مایه وعاجز فرومایه خاك اقدام اولیاوجبهه فرسای مجلس علماء فیض جو بندهٔ ملك القادر السید محمد الشاکر صانه الله من مکاید الحاسد والماکر ادهم کلك خوش رفتاری بووادیه سوق وتسیار وریاض بهارستانك مقاماتنده قدر الاستطاعه رفتار ایدوب احاطهٔ ادراك مقداری مشکلاتنی حل وعلی ماقل ودل بیان وعیان وبعضا بعضا قواعد فارسیه بی دخی اعلان وابیات ورباعیات وقطعاتنك علل ولزاحیفنی اشعار علی ماهو الحق بین ارباب الاشعار بیان اولنوب جناب خدای لم یزل ولایزال والموفق ذوالجلالك توفیقیله اتمامه رسیده اولمشدر کرچه باغبان امل وش غنچه صد برکنی اشك خونین ایله شکفته ولاله های رنکارنکنی داغ درون وجکرخون ایله میدانه کلنجه جان ودل پریشان وآشفته وشبستان خیالاتی مهر اندیشه ایله حل اولنجه نرکس چشم امل نلرچکمش اوشب بوی پربویك برکیجه صفاسنه نجم عمری اکمش ولکن

بنده صدور عرفایه کمال ایله شفا ودرد اهل عشقه دوا اوله مز الا
مکر حضرت ظل اله حامی شرع الله حافظ ثغور المؤمنین ناظم
مناظم الملك والدین قامع عرق الجبابرة قامع مغفر صنوف الاکاسرة

* قصیده در مدح پادشاه اسلام *

چار بالش نشین سلطانی * خسرو دهر وظل یزدانی
شمس لطفیله سربسر آفاق * ماه وش اولدی جمله نورانی
پرده دار حریمی درکسری * اولدی دارا کمینه دربانی
حافظی عون حضرت باری * حضر توفیق اوله نکهبانی
اولکه سلطان سلیم ذاتادل * زینت افزای ملك عثمانی
شادکام اوله تخت عدلنده * ایده هردم صفای روحانی
دوردیر بنده سنده کوردی چرخ * صاحب داربویله خاقانی
زور بازوسی حیرت آوردر * پیلوز پنجهٔ نریمانی
قیلدی نطق ایله شکسته قلم * جمله ارباب بزم عرفانی
بتر ای شاکر کمینه یتر * ایله تحسن دعاده جولانی
نه فلك پایدار اولدقجه * اوله جاری جهانه فرمانی

اول شاه فلاطون فکرت وارسطو منقبت جم حشمت داراشوکت
پادشاه اسلام والمسلمین امیر الموحدین والمؤمنین اولان ذات والا آنك
نظر کیمیا نظیری ایله سبیکهٔ زرکبی بوتهٔ اعتبارده خالص العیار اولوب
اهلی یننده اعتبار ومایه دار اولمسی مقرردر دیونام عالیشان شریفیله
تیمنا واسم پاك لطیفیله تبرکا بهارستان مولانا جامی قدس سره السامی
عنایت وتوفیق باری ایله ترجمه وشرح اولنوب اسمنه (هدیة العرفان در
شرح بهارستان) تسمیه اولندی منظور یندن متمنادرکه قصوریمی قلم عفو
ایله تکمیل وناولنه دمنه هدف ایتمیوب دعاء خیرایله یاد و بو عاجزی داشاد
ومسرور الفؤاد بیوره لر کل من عند الله لاحول ولاقوة الا بالله وبالله
التوفیق نعم المولی ونعم الرفیق وعلیه اعتمادی فی کل حال من الاحوال
یارب حول حالنا الی احسن الحال اللهم احفظ لسانی من الخطاء والخطل
ومن الزیغ والزلل (مصنف مرحوم بسمله دن صکره ثناء جمیلی مشعر
اولان الفاظ عدیده دن برینی اتیاندن مقدم فائدهٔ جدیدیا ننده اولان
حدیث شریفك مضمونی نظمله برقطعه انشاد ایدوب بیوردر

چو مرغ امر ز بالی ز آغاز نه از نیروی جد آید بپرواز* چو ادات تعلیل مرغ مطلقا قوشدر طیر معناسنه ومبتدا (امر بونده ایش یعنی فعل معناسنه در ذیال ذی اسماء ستهٔ معتله دن حالت جری یا ایله صاحب معناسنه (بال بونده شرف معناسنه در با حرف نسبت زاء مفرده ازدن مخفف من معناسنه آغاز ابتدا دیمکدر آیدك مفعولی (نه هاء رسمی ایله نافیه آیده مصروفدر از من معناسنه یا مصاحبت نیروی بونده قوت معناسنه در آیدك مفعولی جد نیرویك مضاف الیهی آید فعل مضارع مفرد غائب آمدن دن یاخود آیدن دن مشتق بپرواز با حرف صله پرواز طیران معناسنه در (محصول بیت) چونکه شرف شانه منسوب اولان امر قوشی ابتدادن جد قوتندن یا جد قوتیله پروازه کلمز یعنی کلیه حاصلی جناب واجب الوجوده جد ایتمکسزن طیران ایلیه

بمقصد نارسیده پر بریزد فتد زانسان که دیگر برنخیزد* بمقصد با حرف صله مقصد صادك کسریله بونده اسم مکاندر ضرب بابندن عینك فتحی غلط مشهوردر (واقصد فی مشیك) ده مقصدنه وصلت ممکندر نه مفعول صریحیدر مؤخر و بزدك نا ادات نفی رسیده ماضیدن قسم اخرنده اولان هاء رسمی بونده و بونك کبی برلرده هاء ترتب اولور یعنی یتشمیوب دیمك اولور پر بله عجملك فتحیله قنات دیمکدر بریزد باء استقبالیه ریزد فعل مضارع ریختن دن یاخود ریزیدن دن فاعلیله جمله سی خبردر معلوم اوله که شودی پرسود کالای قواعد فارسیه به رواج ویردیکی محللرده بحث اشتقاقده بوکونه لغاز اینوب بیورر که مصدر تا ثبنك جمعسندن ومصدر دالی یا ثبنك ماعداسندن ماضی ایله اسم مفعولدن غیری مشتق اولمز انجمله ریزدك مصدری ریزیدن آیدك مصدری آییدن کنیدك مصدری کنیدن کلور اما جمهور قولنی دفعهٔ اطلاع مراد ایدینلر مفاتیح الدریه یه مراجعت ایلسونلر لکن ان شاء الله محللری کلدکده تدریج ایله بیان اولنور اما حقیر دیرمکه قول جمهور تقدیر فهمه اصعب ایسه ده صوابه قریبدر زیرا سودی مرحومك اکثر مشتق منه لری کلام عجمده بلکه لغاتمه متداول دکل معنیدار صورتنده بی معنیدر بویله اولیجه مواضع متعدده ده مادهٔ اشتقاقده شراحی رد ایدوب تجهیل ایلدیکی محل

بحثدر تدبر (حاصلی جمهوره کوره ریزد ریختن دن مشتقدر زیرا قاعدۀ کلیه در بو که مصدر تا ثبنك ماقبلنده (خسشف) حرفلرندن خلد واقع اولسه تاء الدال قلب اولند قدنصکره خادخی زایه قلب اولنور فتد افتادن دن مخفف فعل مضارع فتیدن دن یا فتادن دن مشتقدر زیرا مصدر دالینك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور زان ازاندن مخفف زای مفرده من مضاسنه آن اسم اشارت سان ادات تشبیه (که حرف رابطه دیکر غیری برادات استعلا بونده مجرد تأکید ایچوندر (نخیزد نون نافیه خیزد خاء معجمه نك کسریله فعل مضارع خیزیدن دن یا خاستن دن علی غیر قیاس خیزد کلور (محصول بیت) محل قصد ومطلب یعنی مقصد ومطلبه ایرشمیوب قنادی دوکیلور انجلین دوشرکه غیری قالقمز یعنی بردخی پرواز وطیرانه قدرتی اولمز (حاصل مثنوی) حضرت منلا جامی روح الله روحه کل امر ذیبال لم یبدأ فیه بحمد الله فهو ابتر حدیث شریفنه تلمیح بلکه ترجمه ایدوب بیورر که اعتلاء شان وشرفده مرغه مشابه اولان برامر عظیم الشان که انی حمدی جدیاری سز آغازه بال وپراجوب باشلیه مثال مرغ بی پر وبال اویله دوشرکه بردخی قالقمغه مجالی اولمز یعنی او ذیشان اولان ایش نلسه نقصی شویله دورسون بلکه مضرتی ایجاب ایدر (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدسندن در یعنی بربیتی التی مفاعیلن (صدر ابله ابتدا سالم حشولری سالم لیکن عروض ایله ضربنه حذف علتی طاری اولوب هزج مسدس محذوف اولمش حذف آخرده اولان سبب خفیفی اسقاطه دیرلر مفاعیلن دن لن دوشر مفاعی قالور فعولن لك برینه کلور بویله اولنجه برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * هزار دستان حمد وثنا از زبان مرغان بهارستان عشق ووفا که از منابر اغصان فضل واحسان بحسن اصوات وطیب الحان علی الدوام خوانند * هزار اسماء اعداد دن بیك یعنی الف دیمکدر و بونده کثرتدن کنایه در (دستان داستان حکایه معناسنه لیکن بونده ترنم وتکلم معناسنه در ومبتدادر (حمده اضافتی بیانیه (حمد معطوف (ثنا عطف تفسیری (زبان دل یعنی لسان اضافتی لامیه (مرغان مرغ مطلقا قوشدر الف ونون اداة جمع قوشلر دیمکدر (بهارستانه اضافتی لامیه

بهار

(بهارستانك عشقه بيانيه (عشق معروف (واو عاطفه (وفا فتح واو
ايله مقابل غدر در (كه حرف رابط (از من معناسنه ياخود ظرفيت
ايچون (منابر منبرك جمعي محل مرتفع معناسنه (اغصان همزه‌نك فتحي
وغين معجمه‌نك سكونيله غصنك جمعيدر بوداقلر ديمكديدر (فضل فانك
فتحي وضاد معجمه‌نك سكونيله فضيلت معناسنه يعني زياده لك اضافتلري
بيانيه (واحسان واو عاطفه احسان كسر همزه وسكون حا ايله ايلك
وبيلك يعني علم معناسنه دخي كلور (بحسن با حرف الصاق حسن
حانك ضميله خوب يعني كوزل (اصوات صوتك جمعي آوازلر معناسنه
اضافت بيانيه (واو عاطفه طيب لغتده كوزل رايحه‌لي نسنه يه ديرلر
لكن بونده تجريد اولوب كوزل معناسنه در (الحان همزه‌نك فتحي ولامك
سكونيله لحنك جمعيدر لحن لامك فتحي وحاء مهمله‌نك سكونيله حسن
صوت ايله آوازه ديرلر بودخي تجريد اولنوب يالكز آواز معناسنه در
(على الدوام يعني دائما (خوانند روم ضمله فعل مضارع جمع مذكر
فاعلي تحتنده مرغانه راجع خبر مبتدا يا مقدر بر خداست ياخود
قطعه آتيه ده صانعي رادر لكن وجه ثاني اولي در (محصول فقره) يعني
حمد وثنا حكايه سي يعني ترنماتي عشق ووفا بهارستاننك قوشلرينك دللندن
جريان ايدركه فضل واحسان بوداقلري منبرلرنده ياخود منبرلرندن
كوزل صوت وكوزل آواز ايله دوام اوزره اوقورلر يعني مرغان بهارستان
عشق ووفانك حاصلي اهل عشقك لسانندن جريان ايدن هزار
حمد وثنا داستاني كه فضل واحسان شاخلري منبرلرنده ياخود منبرلرندن
صوت حسن ولحن طيب ايله على الدوام اوقورلر لكن ازمناىرده اولان
ازمعناى اصليه سنده اولنجه منابر اغصان فضل واحسان دل اوجندن
كنايه در يعني لسان اطلاق اولنان لحم پاره‌نك اوجندن اصدار ايدوب
اوقورلر * وبمسامع حاضران مجامع قدس وناظران مناظر انس على
مر الشهور والاعوام رسانند * وبمسامع (واو عاطفه (با حرف صله
(مسامع جمع مسمع يعني محل سمع قولق ديمكدر فارسيده كوش
(حاضران حاضرك جمعي غائبك ضدي اضافت لاميه (مجامع مجمعك
جمعي جمعيت محللري قدسه اضافتي اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر
(قدس بحسب اللغه پاك ديمكدر لكن بونده قرب الهي مراد در

(حاضران مجامع قدسدن مراد ملائكهٔ كرامدر (واو عاطفه (ناظران
ناظرك جمعی بونده حافظ وحامی معناسنه (مناظر جمع منظردر
نظر ایدهجك محل اضافت اسم فاعلك مفعولنه (انس همزهنك ضمی
ونونك سكونیله ضد وحشتدر بونده قرب خدا مراد در (ناظران
انسدن مراد اولیاء كرامدر (علی حرف جر (مر میمك فتحی وراء مشدده
ایله نصر بابنك مضاعفندن مصدردر گچمك معناسنه (الشهور
شهرك جمعی آیلر دیمكدر فارسیده ماه دیرلر (واو عاطفه (الاعوام عامك
جمعی ییللر دیمكدر فارسیده سال دیرلر حاصل معنی آیلرك وییللرك
مروری اوزره دیمكدر لكن بو یله یرلرده دوامدن كنایهدر (رسانند
فعل مضارع جمع مذكر غائب ایرشدیررلر دیمكدر الف ونون علامت
تعدیهدر ولازمی رسد گلور (معلوم اوله كه لازم متعدی مراد اولنسه
مفاتیح الدریهده تحریر اولدیغنه كوره امر حاضرك اخرینه الف
ونون ویا ودال ونون زیاده اولنور ایسه مصدر متعدی اولور مثلا
رسیدن امر حاضری رس گلور وشناختن امر حاضری شناس گلور
مذكور حرفلری زیاده ایتمك ایله رسانیدن وشناسانیدن اولور اخرندن
نونی حذف ایدر ایسك رسانید وشناسانید ماضی متعدی اولور دالك
ماقبلندهكی یایی حذف ایدر ایسك رساند وشناساند اولوب مضارع متعدی
اولور اما سودی یه كوره برالف ونون جیمسندهكی كفایت ایدر
زیرا ١كا كوره شناختندن اشتقاق اولماز بلكه مرادفی اولان شناسیدن
اشتقاق اولور بو یله اولنجه رسیدن وشناسیدن یانك ماقبلنه الف
ونون زیاده ایتدك رسانید وشناسانیدن رسید رسانید شناسید
شناسانید اولور جمع ایچون رساند لفظنه برنون دخی زیاده اولوب رسانند
اولور (محصول فقر) دخی پاك وطاهر اولان جمعیته حاضر اولانلرك
یعنی ملائكهٔ كرامك دخی انس والفت نظرگاهنه ناظر اولانلرك
یاخود انس نظرگاهی حافظ وحامیلرینك حاصلی اولیاء الله عظامك
قوللقلرینه شهور واعوامك مروری اوزره یعنی دائما ایرشدیررلر حاصل
كلام مرغان عشق ووفانك ملائكهٔ عظام واولیاء كرامك قوللقلرینه
ایرشدردكلری حمد داستانی (قطعه) صانعی را كه گلستان سپهر * باشد
ازگلبن صنعش ورقی * صانعی را (را ادات تخصیص (یا حرف وحدت

(صانعدن مراد جناب فعال مطلقدر دستانك خبری (كه حرف رابط صفت (كلستان كلی چوق بر مبتدا (سپهر فلك باشد فعل مضارع افعال ناقصه دن اسمی تحتنده كلستانه راجع (ازمن معناسنه (كلبن كل اغاجنك دبندن سورن فدانه دیرلر اصلی بن كلدر تركيب توصيفی قیلندن (یاخود بن بونده اوجاق معناسنه در كل اوجاغی بونده كللك دیمك اولور (صنع صادك ضميله بونده ايجاد معناسنه در شين ضمير صانعه راجع (ورقی یا حرف وحدت (ورق فتحتيله یاپرق برك معناسنه باشدك خبری باشد اسميله خبریله كلشنانك خبری مبتدا خبریله صانعك صفتی (محصول بیت) اهل عشقك لسانندن صادر اولان حمد وثنا بر صانع ذوالجلاله مخصوصندر كه فلك كلستانی يعنی بو عالم اجساد آنك صنعی وايجادی كلانك دبندن چیقان فدانندن یاخود صنعی كللكندن بر یاپراقدر حاصلی حمد وثنا اويله بر صانعه مخصوصدر كه بو عالم كون وفساد بلكه جميع عوالم آنك قدرتنه نظرله برذره بلكه لندن كمتردر

*یا بود بهر ثنا خوانانش * پر نثار از در كوهر طبقی * یا حرف تردید (بود فعل مضارع بودندن مصدر دالينك ماقبلنده (یا رنو) دن واو اولسه حذف اولنوب برینه بر الف ویا عوض ویربلور لكن بونده یاء ینندن كلن یایده مشابه اولمه خوفيله ترك تصرف ايدوب بالكز واوه فتح ايله حركه ویریلوب بود اولور (بهر ادات تعليل (ثنا خوانان ثنا خوان وصف تركيبی ثنا اوقيجيلر دیمكدر یعنی حمد ایدنلر ايچون (الف ونون ادات جمع بودك مفعول لهی (شين ضمير صانعه راجع بودك تحتنده اسمی كلستانه راجع (پر طلو دیمكدر (نثار صاچو مؤخر طبقك وصفی يعنی صاچو ايله طلو بر طبق (ازمن بيانيه معناسنه (در انجو (كوهر معارذی قيم (طبق بودك خبری جمله سی باشد جمله سی اوزره معطوف (یا وحدت ايچوندر (محصول بیت) یاخود بو كلستان عالم صانع ذوالجلاله ثنا ایدنلر ايچون انجو وجواهر نوعندن اولان صاچو ايله طولو بر طبقدر (عروض) بو قطعه رملدن مسدس الاجزاء یعنی بر بیتی التی فاعلاتن لكن بونده صدر وابتدا سالم حشولری مخبون يعنی خبن علتی طاری اولمش خبن اولنده سبب خفيف اولان جزؤك سببت خفيفنك ساكننی اسقاطنه دیرلر فاعلاتن دن الف اولدوشر فعلاتن

اولور وعروض وضربی مخبون ایکن حذف دخی کلوب یعنی آخرده
اولان سبب دوشوب فعلا قالور انك یرینه فعلن کلور لکن بیت ثانینك
عروضی اصلم در یعنی صلم علتی طاری اولمش صلم حذفله قطعك اجتماعنه
دیرلر حذف بیان اولندی قطع وتد مجموعك ساکننی اسقاط و متحرك
ثالثینی اسکانه دیرلر بو یله اولنجه فاعلاتندن حذف ایله فاعلا قالور قطع ایله
وتد که علادر الف دوشر لام ساکن اولوب فاعل قالور فعلن یرینه کلور
بو مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلن یا فعلن اولوب رمل مسدس مخبون
محذوف یا اصلم اولور * جلت عظمته جلاله وعلت کلمة کماله * جلت جیمك
فتحی ولامك تشدیدیله فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه عظیم اولدی یعنی
بیولك اولدی (عظمت عین مهمله نك وظاء معجمه نك ومیمك فتحه لریله کبریا
معناسنه در اولولق دیمکدر لفظا مرفوع فاعلیدر جلتك (جلال لفظا
مجرور مضاف الیهی عظمتك ضمیر صانعه راجع مضاف الیهی جلالك
(واو حرف عطف (علت عین مهمله نك ولامك فتحه لریله فعل ماضی
مفرد مؤنث غائبه ناقص واویدن یاخود یائیدن واویدن اولور ایسه
یوکسك معناسنه در یائیدن اولور ایسه شرف معناسنه در عالی اولدی
یاخود شریف اولدی (کلمه کافك فتحی ولامك کسری ومیمك فتحیله
بونده قرآن مرادر لفظا مرفوع فاعلی علتك کماله مضاف کماله
ضمیره مضاف صانعه راجع (محصول ترکیب) حق جل وعلا
حضرتلرینك جلال کبریاسی بیوك اولدی وکمالی کلامی بوجه اولدی
* وهزاران سرود تحیت ودرود از گلوی عندلیبان بوستان سرای
فضل وجود * هزاران مبالغه کثرتدن کنایتدر یعنی بیكلر حاصلی
نیجه بیك دیمکدر ومبتدادر (سرود ایرلمق تغنی معناسنه اضافتی لامیه
(تحیت بحسب اللغه ملك دیمکدر لکن بونده صلواتدن عبارتدر
(ودرود دالك ورانك ضمه لریله سلام معناسنه در (از حرف ابتدا (گلوی
کاف عجمك فتحیله بوغز (یا وسیله اضافت (عندلیبانه اضافتی لامیه
(عندلیب عینك فتحیله ونونك سکونیله بلبلدر (الف ونون ادات جمع
(بوستان واو ایله فارسی واو سز عربیدر معروف (سرای او دیمکدر خانه
معناسنه بوستان سرای مرکب اوله رق کاربان سرای کبی بوستان اوی
دیمکدر تنه کیم باغ کوشکی فضله اضافتی لامیه (فضل فضیلت

معناسنه

معناسه در جود ضد بخلدر (محصول ترکیب) دخی تیجه بیك صلوة وسلام سرودی یعنی نغمانی فضل وجود بوستان سرایتك عندلیبلرینك بوغازندن یعنی فضیلت واحسان اصحابنك دهانلرندن صدور ایدن تیجه بیك صلاة وسلام حاصلی اولیاء کرامك وصلحای عظامك واتقیاء امتك ایلدوکی صلاة وسلام * که مطرب‌بان بزم شهوه ومغنیان عشر تخانه وجد ووجودند * که حرف بیان یا وابط صفت مطرب بان مطربك جمعیدر سازنده دیرلر اضافتی لامیه (بزم مجلس عشرته وصحبته دیرلر اضافتی بیانیه (شهود شین معجمه‌نك ضمیله مشاهده معناسنه در بزم شهود مقام جمعدن کنایتدر وخبر مبتدادر بر لفظ انده تقدیریله زیرا قاعدهٔ اعجام اوزره مجعده سابقندن یالا جمعنسن اداتی حذف ایدرلر مبتداسی محذوف تقدیری آنان مطرب‌بان بزم الخ (واو حرف عطف (مغنیان مغنی‌نك جمعیدر ایرلیجی دیمکدر اضافتی لامیه مطرب بانه معطوف (عشر تخانه مرکبدر عشرت اوی دیمکدر عشرت اختلاط والفت معناسنه (همزه اضافته توسل (وجده اضافت بیانیه (وجد کمال شوقدن حاصل اولان برحالتدر (وجود واوك ضمیله لغتده بولمق معناسنه در وجد ووجود اهل عشقك نهایت مراتبی اولان جمع الجمع یعنی فرق بعد الجمعه اشارتدر (نون ودال اسنك جمعیدر یعنی ادات خبر (محصول ترکیب) عندلیبان بوستان سرای فضل وجود که انلر مجالس عالم مشاهده‌نك سازنده‌لریدر یعنی رونق وفروز ینت وزیب ور یجیلریدر دخی وجد ووجود عشر تخانه‌سنك مغنیلریدر یعنی جذبه وحالات بخشلریدر حاصلی انلر مقام جمع وعالم مشاهده‌یه واصل اولمغله خلقی راه حقه ارشاده داعیلردر وانلر کامل ومکمل اولمغله بادهٔ عشق خدادن ناشی علی مراتب استعداداتهم حصه یاب ایدیجیلردر (قطعه) * برکل روضهٔ ابلاغ که هست * کل این باغ زرد و بش عرقی * برعلی معناسنه (کل معروف وخبر مبتدادر یعنی هزاران شرود (روضه راء مهمله‌نك فتحیله سبزه زار محله دیرلر باغچه دیمکدر (ابلاغ همزه‌نك کسریله ایرشدرمك معناسنه در بونده رسالتدن عبارتدر اضافتلر لامیه بوکلدن مراد حضرت رسالت پناه علیه السلام حضرتلریدر (که ادات رابط (هست بونده ادات خبردر مصراع ثانیده‌کی عرقی یه مقیددر کل این باغ مبتدا عرقی

عرقیست تقدیرنیه خبردر (این اسم اشارتدر قرینه موضوع (باغ
معروف (زای مفرده من معناسنه در (رو یش شین ضمیر کل روضه یه
راجع (روی یوز (عرق یا حرف وحدت (عرق فتحتیله در دیمکدر
(محصول بیت) کلوی عندلیبان بوستان سرای فضل وجودن
صدور ایدن سرود وتحیت ودرود ابلاغ ورسالت باغچه سنک کلی
اوزره اولسون یعنی حضرت خواجهٔ جهان نبی آخر الزمان اوزرینه
اولسونکه بو باغ عالمک کولی انک جمالی نورندن برعرقدر یعنی یوزی
صوبندن خلق اولنمشدر * نیست زاوراق چن مرغازا * بجز اوصاف
جمالش سبق * لی ادات نفی سین وتا ادات خبردر یوقدر دیمکدر (زای
مفرده من معناسنه (اوراق ورقک جمعیدر یبراق دیمکدر برک معناسنه
(چن معروف (مرغزارا ادات صله یا ادات تعلیل (بجز با حرف تأکید
جز غیری معناسنه (اوصافه اضافت بیانیه (اوصاف وصفک جمعی
اویکک معناسنه (جمال معروف (شین ضمیر کل روضه یه راجعدر (سبق
درس معناسنه در (یا حرف وحدت و یا خود تنکیر ایچوندر (محصول بیت
چن یبراقلرندن قوشلره یا قوشلر ایچون حضرت فخر کائناتک اوصاف
جمالندن غیری بر درس یادرسی یوقدر (عروض وقطعه بعینه صائمی را
قطعه سی کبیدر وزن وقافیه ده * وعلی آله وصحبه المقتبسین من مشکوة
علومه واحواله * واو عاطفه علی حرف جر (آل لفظا مجرور علی ایله
جار مجرور ایله ظرف مستقر معطوف برکل روضه اوزرینه (آل اهل بیت
معناسنه یا خود اولاد معناسنه یا خود قوم یعنی (کل مؤمن تقی نقی الی یوم
القیمة) بونده هرقنقیسی اولسه جائزدر (واو عاطفه (صحب لفظا مجرور
آل اوزره معطوف (صحب صاد مهمله نک فتحی وحاء مهمله نک سکونیله
صاحبک جمعیدر (ضمیر کل روضه یه راجعدر (یعنی رسول اللهک ایمان
صاحبلری یعنی ایمان ایله مشرف اولدقلری وجه سعادتلرینی کورنلر
(المقتبسین مقتبس نک جمعیدر حالت جری یا ایله لفظا مجرور صفتیدر
آلک وصحبه نک تجنده هم ضمیری موصوفه راجعدر آتش المق معناسنه
بونده کسب نور ایدیجیلر دیمکدر (من حرف بیان مقتبسینه متعلق
(مشکوة میمک کسریله وشین معجمه نک سکونیله وکافک فتحیله چراغ
محلی دیمکدر لفظا مجرور من ایله مفعول به غیر صریحیدر مقتبسینک

(علوم علمك جمعيدر لفظا مجرور مضاف اليهى (ضميرينه كلمه راجع محلا مجرور مضاف اليهى (واو عاطفه (احوال حالتك جمعى كيفيت ديمكدر لفظا مجرور علومه معطوف (ضمير غائب سابق كبى (محصول تركيب) دخى سرور وتحيت ودرود رسول كائنات ومفخر موجوداتك آل واصحابى اوزرينه اولسونكه انلر حضرت پيغمبر خير البشرك علوم واحوالى چراغداننده كسب نور ايديجيلر يعنى مدينهٔ علم اولان سلطان الثقلينك مجلس پرانديشه لرنده حاضر اولمغله ظاهرا وباطنا كسب علوم الهى واخلاق حميده سيله متخلق اولنلردر (معلوم اوله كه بو حمدله وصلوله ده اولان براعهٔ استهلال وتشبيهات واستعارات حددن بيرون وقياسدن افزوندر از جمله بهارستانه كوره مرغلر كللر وهزارلر وهزار دستان زيرا هزار بلبله ديدكلرى كبى هزار دستان دخى ديرلر و بلبلدن ايريجه برقوشه ديرلر هرنقدر بونده بومعنالر مراد دكل ايسه ده بنه براعتدن خالى دكلدر * اما بعد * بسمله وحمدله وصلولهدن فارغ اولدقدنصكره * نموده مى ايد كه چون درين وقت دلپسند فرزند ارجمند ضياء الدين يوسف عصمه الله تعالى عما يفضيه الى التلهف والتأسف با آموختن مقدمات كلام عرب واندوختن قواعد فنون ادب اشتغال نمود * نموده ماضيدن قسميدر (مى ادات حال (آيد فعل مضارع كورلمش كلمه يعنى معلوم اوله (كه حرف بيان (چون ادات تعليل درين در ايله ايندن مخففدر حرف ظرف اين اسم اشارت (وقت معروف تركيده چاغ ديرلر (دلپسند وصف تركيبيدر كوكل بكنيجى يعنى مقبول ومرغوب (فرزند اوغل ديمكدر اين معناسنه ومبتدادر خبرى اشاغيده خوانده مى شددر (ارجمند قيمتلو وعزتلو واولو معنالرينه كلور لكن بونده معناى اول مراددر ارج فتحتيله قيمت وعزت و بزرك معناسنه در مند ادات نسبت (ضياء الدين مولانا جاميك مخدومنك لقبى دينك ضياسى ديمكدر (يوسف اسميدر (عصمه عصم فعل ماضى مفرد مذكر غائب حفظ ايلدى دعا موقعنده اولمغله حفظ ايلسون ديمكدر ضمير فرزنده راجع مفعوليدر عصمنك (الله لفظا مرفوع فاعلى (تعالى فاعلى تحتنده اسم جلاله راجع فاعليله جملهسى اسم جلالك صفتى (عما اصلندن عن مادر نون ميمه قلب اولنور عن عصم يه متعلق ما

اسم موصوف محل قريبي عن ايله مجرور بعيدى مفعول به غير صريح محلنه
منصوب (يفضى افعـال بابندن فعـل مضارع مفرد غائب معلوم
بونده القـا ايدر معناسنه در فاعلى تحتنـده مايه راجع جمله سى صفتى
(ضمير فرزنده راجع مفعولى (الى يفضى يه متعلق در (تلهف تفعـل
بابندن تحسر ومحزون اولمق معناسنه در (تأسف وزن ومعناده تلهف
كبيدر عطف تفسير يدر لكن برنده تحسر و برنده تحزن مراد اولنمق
اولى در (باموختن باحرف صله يا مصاحبت آموختن الف ممدوده ايله
مصدردر اوكرنمك ديمكدر يعنى تعلم مفعوليدر مؤخر اشتغالك مقدماته
اضافتى مصـدرك مفعولنه در (مقدمات كلام عربه اضافتـلرى
لاميه لردر (مقدمات مقدمه نك جمعى يعنى كلام عربك ما يحتاج اليه لرى
حاصلى صرف ونحو مراد در (اند وختن بونده كسب معنـاسنه در
قواعده اضافتى مصدرك مفعولنه در (قواعد فنون ادب لاميـه لردر
قواعد قاعده نك جمعى فنون فنك جمعى (فنون ادبدن مراد علم شعر
وانشادر زيرا بونلره ادبيات تعبير اولنور قواعد فنون ادب مثـلا
عروض كبى (اشتغال افتعال بابندن مصدردر مشغول اولمق معناسنه در
(نمود نمودندن فعل ماضى كوستردى ديمكدر اشتغـال نمودك مفعول
صريحيدر (محصول تركيب) معلوم اوله كه چونكه بو مقبول ومرغوب
اولان وقتده قيمتلو اوغلم ضياء الدين يوسف انى الله تحسر وتحزنه
القـا ايدن شيدن حفظ ايلسون مقـدمات كلام عربى يعنى علم
صرف ونحوى اوكرنمكله داخى قوانين فنون ادبى يعنى عـلم قوافى
وعروضى كسبه اشتغال كوستردى حاصلى تحصيـل علمه سعى ايلدى
* و پوشيده نماند كه طفلان نورسيده وكودكان رنج نادیده را از تعليم
اصطلاحاتى كه مأنوس طبع ومألوف سماع ايشان نيست * واو عاطفه
(پوشيده اورتلمش مستور معناسنه اسم مفعولدر (نماند فعل نفى استقبال
قالميه ديمكدر (كه حرف بيان (طفلان طفلك جمعيـدر كه صبى ايله
مراهق بينى (نو يكى ديمكدر جديد معناسنه (رسيده ماضيدن قسمدر
يتشمش ديمكدر برا مقدر در ناديده را قرينه سيله حذف اولنمشدر
(وكودكان كافك ضمى ودال مهمله يا معجمه ايله طفل ديمكدر تركيـده
چوجق الف ونون ادات جمع (رنج بونده اسمـدر زحمت ومشقت

مضارعه (نا ادات نفی (دیده ماضیدن قسم (را ادات صله (تعلیم تفعیل بابندن مصدر در اوکرتمك معناسنه اصطلاحاته اضافتی مصدرك مفعولنه بعض نسخه ده از تعلم اصطلاحی واقعدر بوصورتده راتخصیص ایچون اولور (تعلم تفعل بابندن مصدر در اوکرنمك معناسنه (اصطلاحات اصطلاحك جمعی برقومه یا برفنه مخصوص الفاظ وعبارات (یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (مأنوس اسم مفعولدر انس دن همزه نك ضمیله وحشت مقابلی الفت دیمکدر بونده مألوف معناسنه در طبعه اضافتی اسم مفعولك نائب فاعله اضافتی در (ومألوف عطف تفسیری سماعه اضافتی سابق کبی (سماع سینك کسریله ایشتمك جمعی انلرك قولقلرینك مألوفی دکلدر دیمکدر (ایشان اسم اشارتك جمعی (نیست ادات سلب (محصول ترکیب دخی مستور ومخفی قالمیه که یکی یتشمش طفللره وزحمت ومشقت کورمش چوجقلره شول اصطلاحلری اوکرتمکدنکه انلرك قولقلرینك وطبیعتلرینك مألوف ومأنوسی دکلدر نسخهٔ آخره کوره یکی یتشمش طفللرك ورنج والم کورمش کودکلرك شول اصطلاحلرنی اوکرنمه دنکه انلرك طبیعت وسماعلری مأنوس ومألوف دکلدر (حاصلی انلره اصطلاحات فنی یاقومی اوکرتمك یا انلرك اوکرنمه سی که انکله انسیت والفتلری اولمیه (بعض نسخه ده اسماع وبعضیسنده استماع واقعدر لکن طباعه اقرب بزم اختیار ایتدیکمز در * بردل یار وحشتی و برخاطر غبار دهشتی می نشیند * دل کوکل (بردل می نشیندك مقدم مفعول غیرصریحی (یار وحشتی فاعلی یار وحشت مجازا بیانیه یار یوك معناسنه وحشت بحسب اللغه تنهها قالمق دیمکدر بونده اورکك دیمکدر (یا حرف تنکیر (وبرخاطر بر دل اوزرینه معطوف خاطر بونده قلب دیمکدو (غبار دهشت مجازا بیانیه غبار توز دهشت حیرت معناسنه (یاحرف تنکیر (می ادات حال (نشیند فعل مضارع نشینیدن دن یانشستن دن زیرا مصدر تاثینك ماقبلنده (خسشف) دن سین مهمله اولسه تا داله قلب اولندقدنصکره سین یا حذف اولنور یاخود یایه قلب اولنور یاخود هایه قلب اولنور بونده یایه قلب اولنمش لکن علی غیرقیاس دال مقلوبه نك ما قبلنه برنون زیاده اولنمشدر اونوردر

دیمکدر (محصول ترکیب) اصطلاح وقواعدی تعلیم وتعلمدن انس والفتلری اولمق سببیله کوکلی اوزره وحشت یوکی وآیینهٔ قلبلرینه دهشت وحیرت توزی اوتورر حاصلی ذهنه کوچ کله سببیله اودکوب حیرت واضطرابه دوشر * از برای تلطیف سر وتشحیذ خاطر وی کاه کاهی از کتاب کلستان که از انفاس متبرکهٔ شیخ نامدار واستاد بزرکوار مصلح الدین سعدی شیرازیست رحمه الله تعالی * از برای اززائده یاخود برای لفظنده اولان معنای منی تأکیدایدر برای تلطیف تلطیفدن ایچون دیمکدر (تلطیف تفعیل بابندن مصدردر ملایمت ویرمك یعنی یومشتق دیمکدر (سر سینك کسریله قلبده مخفی اولان نسنه‌در تلطیفك سره اضافتی مصدرك مفعولنه‌در یعنی قلبده اولان کدوراتی یومشتق اجلیچون (تشحیذ تفعیل بابندن مصدردر کسکین ایتمك معناسنه در خاطره اضافتی ینه مصدرك مفعولنه اضافتیدر (خاطرك ویه لامیه وی ضمیری یوسفه راجعدر (کاه کاهی یا تنکیر ایچوندر وقت وقت دیمکدر (کتاب کلستان معروف ومشهوردر مفعولیدر مثنویدن صکره کلان خوانده می شدك (که حرف رابط صفت (انفاس نفسك جمعیدر بواتر وکلمات مراد در (متبرکه تفعل بابندن اسم فاعلدر برکت طلب اولنیجی دیمکدر اضافت بیانیه در برکت طلب اولنیجی اولان نفسلردن دیمك اولور (شیخ معروف (نامدار وصف ترکیبیدر نامکی دیمکدر اضافتی بیانیه (استاد بزرکوارده بیانیه (بزرکوار بزرکه مرادف یاخود بزرك اولو ووار مصاحبت معناسنه در عظمتلو دیمك اما این کمالك تحقیقنده وار بونك کبی یرلرده لیاقت معناسین افاده ایدر مثلا شاهوار شاهه لایق و بزرکوار اولولغه لایق دیمکدر (مصلح الدین دینی اصلاح ایدیجی دیمکدر اسمی مصطفی اولان کیمسه یه اطلاق اولنوزمش برکزیده دخی دیرلر (سعدی صاحب کلستانك لقبی (شیرازی یا حرف نسبت شیراز اسم بلده (سین وتا ادات خبردر (رحم فعل ماضی ضمیر مفعولی سعدی یه راجعدر (الله لفظ مرفوع فاعلی تعالی تحتنده الله راجع فاعلیله جمله سی اسم جلالك صفتی (محصول ترکیب) اوغلم یوسفك سرینی تلطیف وخاطرینی تشحیذ ایچون یعنی قلبنده اولان کدوراتی کیدروب

یومشاتمق

بومشتق ايچون وذهنى كسكين يعنى تيز ايتمك ايچون وقت وقت
كتاب كلستاندن كه دينى اصلاح ايديجى نامل شيخك وعظمتلو
استادك بركتلى اولان نفسلرندن يعنى آثار سخندن در عالى اولان
الله اكا رحمت ايلسون (مثنوى) نه كلستان كه روضهٔ زبهشت *
خاك وخاشاك اوعبير سرشت * نه حرف نفى (كلستان بونده كتاب
كلستان مراددر (كه حرف اضراب (روضهٔ يا حرف وحدت همزه
توسل ايچون (روضه رانك فتحى وواوك سكونيله سبزه زار محله ديرلر
كرك ما كولات وكرك غير ما كولات بغچه معناسنه (بهشت باء عربينك
كسريله جنت ديمكدر (وخاك خاء معجمه ايله طپراق معناسنه بعض
نسخه ده خار واقع اولمش دكن معناسنه در (خاشاك خاء معجمه ايله
چورچوب ديمكدر غايت نظردن ساقط اولان شيئه اطلاق ايدرلر
(او به اضافتى لاميه (او ضمير روضه يه راجعدر (عبير سرشت وصف
تركيبى قيلندندر عبير طبيعتلى يا عبيرايله يوغرلمش (محصول تركيب)
حضرت شيخ سعدينك كلستانى وصف ايدوب بيورر كلستان دكل
بلكه جنتدن بر بغچه در انك طپراغى وچورچوبى عبير طبيعتلى ويا
عبير ايله يوغرلمشدر يعنى عبير كبى قوقولودر حاصلى جنت كبى ناظرين
وسامعينك قلوبنه صفا بخش اولور ومشام جان اهل بصيرتى
معطر قيلار * بابهايش بهشت رادرها * فيض ده قصهاش كوثرها *
بابهايش شين ضمير كلستانه راجعدر (ها ادات جمعدر كلستانك بابلرى
ديمكدر ومبتدادر (را ادات صله يا ادات تخصيص (درها درك جمعيدر
(در قپو معناسنه باب ديمكدر بر ادات خبر مقدردر درهاست
تقديرنده در (فيض ده اصلنده دهندهٔ فيض وصف تركيبى در فيض
وريجى ديمكدر فياض معناسنه در (قصها قصه نك جمعيدر حكايه لر
ديمكدر ومبتدا (شين ضمير كلستانه راجعدر (كوثرها كوثرلر ديمكدر
كوثر جنتده حضرت پيغمبره مخصوص اولان ارمق ينه برادات خبر
مقدردر كوثرهاست (محصول بيت) حضرت شيخك كلستانك بابلرى
جنت ايچون باجنته قپولردر سكز اولمه ده بانصايح ويا غيرى مشتمل
اولديغيچون انكله متصح اولمق دخول جنته سبب اولمه ده فيض
وريجى قصه لرى كوثرلردر تشنكان وادى حيرتى قاندرمده حاصلى

هر بابی بر جنت بابی وهر بر قصه سی بر جنت کوثریدر * نکتهایش نهفته در پرده * رشك حوران ناز پرورده * نکتها نکته نك جمعیدر نکته نونك ضمیله بحسب اللغه بر یره نقطه قو یوب برشیئه اشارت ایتمکه دیرلر بونده مزایای الفاظ مراددر (شین کلستانه راجعدر (نهفته نونك وهانك ضمه لر یله وفانك سکونیله وهاء رسمی ایله کیزلو دیمکدر اسم مفعول مستور معناسنه در (نکتهایش مبتدا نهفته پرسینی وتا تقدیر یله خبر اولمق اولیدر ومصراع ثانیده کلستانه راجع برمبتدا تقدیر اولنور شمعی مرحوم مصراع ثانیده کی رشك حورانی نکته یه خبر معناسی ویرمش نکته رشك حور اولدیغی معلوم ار باب نکتدر اما کلستانه رشك حور اطلاق اولنور (پرده رانك ایله مهرنی بینده اولان حجابه دیرلر مفعول فیه در نهفته نك (رشك رانك فتحی وشین معجمه نك سکونیله غیرت معناسنه در (حوران حورك جمعیدر رشك حور وصف ترکیبیدر حوری غیرته کتوریجی دیمکدر یعنی حوریلرك محسودیدر (ناز پرورده مرکبا تدندر پرور ده اسم مفعولدر بسلنمش معناسنه ناز پرورده نازلی بسلنمش دیمکدر (محصول بیت) اوکلستانك نکت ومزایاسی پرده ده کیزلیدر یعنی مخفی ومستوردر حاصلی هر کسك عقولی نکته لرینه واصل اولوب ادراك ایده مز ونااهلك نظرندن مستوردر واوکلستان نازلی بسلنمش حوریلرك رشك وغیرتیدر یعنی حسن وطراوتدن ناشی محسود حوراندر * دلکش اشعار او بلند اشجار * ازنم لطف تحتها الانهار * دلکش وصف ترکیبی انواعندندر (اشعار همزه نك فتحیله شعرك جمعیدر مبتدا (اویه اضافتی لامیه کوکل چکیجی دیمکدر اوضمیر کلستانه راجعدر (بلند بانك ضمی ولامك فتحی ایله یوجه معناسنه در بویلی دیمکدر (اشجار شجرك جمعیدر ینه ادات خبر مقدردر (نم رطب معناسنه یعنی یاش دیمکدر (لطف لطافت معناسنه اضافت بیانیه (تحتها تحت ظرف مستقر مبتدایه راجع فاعلیله جمله سی مقدم خبردر (ها ضمیر مجرور مؤنث اشجاره راجع مضاف الیهی تحتك (الانهار نهرك جمعیدر ارمق معناسنه لفظا مرفوع مؤخر مبتدا (محصول بیت) اوکلستانك کوکل چکیجی اولان شعرلری بلند اشجاردر لطافت وطراوت ورطوبتندن اوغچلرك

النده نهرلر واردر (حاصلی اکر روضهٔ جنانك اغجلری وازهقلری
وارایسه کلستانك دخی هر برشعر موزونی بر درخت منتهی ولطافت
وطراوتی کویا بر نهر دلربادر (عروض) بو مثنوی بحر خفیفدندر معلوم
اوله که عجم جمیع اوزانی اکثریا مثمن الاجزا استعمال ایدرلر عرب مسدس
الاجزا استعمال ایدرلر اشته ازجمله بحر خفیفك اصلی عند العرب
فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن در ایکی کره اما عند الاعجام فاعلاتن
مستفعلن فاعلاتن مستفعلن در ایکی کره اما اکر عجم مسدس استعمال
ایلسه لر مجزو ایدرلر بر جزئینی حذف ایدرلر نته کیم بونده اولدیغی کبی
بویله اولنجه صدر وابتدا سالم حشو که مستفعلن درخبن علتی طاری
اولوب سینی دوشر متفعلن قالور مفاعلن انك یرینه کلور عروض
وضربنك بعضیسنه شکل وبعضیسنه صلم طاری اولمشدر شکل
خبن ایله قصرك اجتماعنه دیرلر خبن اولده اولان سبب خفیفك ساکننی
اسقاط وقصر آخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاط وماقبلنی
اسکان که فاعلاتن دن خبن ایله الف وقصر ایله نون دوشر وتا ساکن
اولور فعلات اولور که اشکل دیرلر صلم حذف ایله قطعك اجتماعنه
دیرلر قطع فاعلاتن دن وتد مجموعك ساکننی حذف ومتحرکنی اسکانه
دیرلر وحذف آخرده اولان سبب خفیفك اسقاطنه دیرلر بویله اولنجه
فاعلاتن دن قطع ایله علاتنك الفی دوشر ولام ساکن اولور وحذف ایله
تن دوشر فاعل قالور فعلن انك یرنه کلوب فاعلاتن مفاعلن فعلات
یا فعلن اولوب بحر خفیف مسدس مخبون اشکل یا اصلم اولور* سطری
چند خوانده می شد* سطری یا حرف وحدت سطر معروف (چند
فیج دیمکدر سطری چند برفیج سطر دیمکدر سطر مبتدا خوانده
ماضیدن قسم در خوانده می شد جمله سی خبر مبتدای ثانی ومبتدای
ثانی خبر مبتدای اول (حاصلی اوغلم یوسف کتاب کلستاندن برقیج سطر
اوقومش ایدی* دران اثنا در خاطر آمد که تبرکا بانفاسه الشمر یفه
وتبعا لاشعاره اللطیفهٔ ورقی چند برآن اسلوب ساخته شود* درآن
در حرف ظرف آن اسم اشارت (اثنا وقت معناسنه در یعنی اوغلم
یوسفك کلستان اوقودیغی وقتده (درادات صله (خاطر بونده قلب
معناسنه در آمدك مفعولیدر (آمد فعل ماضی مفرد غائب (که حرف

بیان (تبرکا مفعول مطلقدر یا مفعول له (بانفاسه با حرف مصاحبت یا استعانت (انفاس نفسک جمعی ضمیر شیخه راجعدر (شریف ضد الوضیع (وتتبعا ای تخلفا تبرکا کبی اثر نجه کتمک معناسنه (لام حرف صله اشعار شعرک جمعیدر ضمیر بنه شیخه راجعدر (اللطیفة لطیفه ملایم معناسنه در (ورقی چند مبتدا ورق یبراق بونده کاغد معناسنه در (یا وحدت ایچوندر (بر علی معناسنه (آن اسم اشارتدر اسلوبه (اسلوب ضم همزه ایله فن معناسنه در بونده طرز وطور معناسنه (ساخته اسم مفعول (شود اولدی ساخته شود دوزلمش اولدی دیمکدر وخبر مبتدا در (محصول ترکیب) فرزندارجند یمک تعلم گلستان اثناسنده خاطره کلدیکه انک شریف اولان نفسلریله تبرکا ولطیف اولان شعرلرینه تتبعا یعنی حضرت شیخ سعدینک نفس شریفلریله برکت طلبندن ایچون یا برکت طلب اتمک ایله وشیخک گلستانک اثرنجه کتمک ایچون یا کتمک ایله گلستانک طرز وطورنده برقچ کاغد دوزلمش اولدی یعنی تنظیم ترتیب اولندی که بمراد بهارستاندر *وجزوی چند بران منوال پرداخته گردد تا حاضرانرا داستانی وغائبانرا ارمغانی * جزوی یا حرف وحدت (جز پارچه دیمکدر (جزوی چند برقچ پارچه دیمکدر (بر حرف استعلا (آن اسم اشارت (منوال وجه معناسنه در یعنی اول وجه اوزره دیمکدر (پرداخته اسم مفعولدر (گردد کاف عجمینک فتحیله فعل مضارع گردیدندن مشتقدر اوله دیمکدر پرداخته مقدم مفعولیدر گردد نک تمام اولمش اوله دیمکدر جمله سی خبر (تا حرف تعلیل حتی معناسنه (حاضران حاضرک جمعی مقدم مفعول صریحی باشدک (را ادات صله (داستان حکایه یا حرف وحدت باشدک مقدم مفعول صریحی (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (غائبانرا را ادات صله غائبک جمعیدر مقدر باشدک مفعول غیر صریحی (ارمغانی صریحیدر هدیه معناسنه (محصول ترکیب) داخی برقچ جزو گلستانک وجهی اوزره تمام اولمش اوله تاکیم حاضرلره حکایه وغائبلره هدیه اوله یعنی حاضرینه وغائبینه حکایه وارمغان اولمق ایچون سیاق گلستانده برقچ جزو تمام ایلدم * وچون این معنی بانجام رسید واین صورت

باتمام

بانجام انجامید * چون ادات تعلیل شرطیتی متضمن (این اسم اشارتدر معنیدن مراد بونده گلستانك اسلوب ومنوالنده اولان بهارستاندر (با حرف صله (انجام صوك دیمكدر یعنی آخر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی (صور تدن مراد نقوش بهارستان (انجامید فعل ماضی مفرد غائب آخر اولدی یعنی دوكندی دیمكدر (محصول تركیب) دخی چونكه بو معنی آخره یعنی نهایته ایرشدی ایسه دخی بو صورت تمام اولمق ایله آخر اولدیسه * با خرد گفتم چه سازم زیور این نو عروس * تا بچشم خواستكارانش فزاید زیب وزین * با حرف صله (خرد خاء معجمه نك كسریله رانك فتحیله عقل معناسنه در (گفتم فعل ماضی متكلم وحده دیدم دیمكدر (سازم فعل مضارع متكلم وحده دوزه یم یعنی ایلیم دیمكدر (زیور لعل وجواهرله بزمكه دیرلر (نو یكی جدید معناسنه (عروس بین النكاح والزفاف كاینه وكویكویه دیرلر (تا حرف تعلیل (چشم كوز عین معناسنه (خواستكارانش شین ضمیر عروسه راجعدر خواستكاران كاف عجمیله خواستكارك جمعیدر وصفت مشبهه درکه كافی هاء رسمیدن منقلبدر وعجمیدر خواسته ایله آردن مركب طالب معناسنه (فزاید فعل مضارع مفرد غائب افزایدن مخفف افزاییدندن مشتق آرته یعنی زیاده اوله دیمكدر (زیب زاء معجمه نك كسریله یراشقلق معناسنه (وزین امالهٔ كسر ایله عطف تفسیریدر (محصول بیت) عقله دیدم نه دوزه یم بو یكی عروسك بزكنی یعنی تر وتازه اولقده عروسه مشابه اولان كتابی نه كونه تزیین ایده یم تا كیم انی طلب ایدیجیلرك كوزینه زیب وزینتی آرته یعنی یراشقلغی زیاده اوله * گفت درهای ثنای شهریار كامكار * نصرة الدنیا معز الدوله كهف الخافقین * گفت فعل ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده خرده راجع ضمیردر (درها مقدر بسازدك فاعلی جمله سی مقول قول (در دال مهمله نك ضمیله انجو معناسندر (ها ادات جمع (یا اضافته توسل (ثنا مدح معناسنه اضافتلری لامیه (شهریار عصرنده معالی اولمین پادشاهه دیرلر (كامكاره اضافتی بیانیه (كامكار كاف اول عربی وثانی فارسی خداوندكام دیمكدر یعنی مرادن ایدیجی غالب مطلق معناسنه حاصلی

دیلدیکنی ایدیجی دیمکدر (نصرة مصدردر یاردم معناسنه لفظا
مرفوع خبر مبتدای محذوف تقدیری هو نصرة الدنیا دیمکدر هو
شهریاره راجعدر (الدنیا تقدیرا مجرور مضاف الیهی نصرتك دنیانك
یاردیمی دیمکدر رجل عدل قبیلندن (معز افعال بابندن اسم فاعلدر
عزیز ایدیجی معناسنه خبر بعد خبردر بو تعسف نصرتك اعرابی ایچون
لازم کلدی والا مبتدا تقدیرینه حاجت یوقدر نصرت ومعز بر اسنه
شهریاره صفت اولورلر فتأمل (الدولة لفظا مجرور مضاف الیهی
اضافت اسم فاعلك مفعولنه در (کهف لفظا مرفوع نصرت ومعزکبی
کافك فتحی وهانك سکونیله مغاره دیمکدر (خافقین خافقك تثنیه سی
حالت جری یا ایله لفظا مجرور مضاف الیهی در کهفك افق شرق
افق غرب دیمکدر شرق وغرب معناسنده مستعملدر اضافت لامیه
شرق وغربك مغاره سی دیمکدر حاصلی اهل شرق وغربك مغاره سی
دیمك اولور ذکر مکان ارادهٔ مکین طریقیله مغاره دن مراد ملجاء
ومأوی دیمکدر استعاره طریقیله (محصول بیت) عقل جوابنده بکا
دیدیکه کامکار اولان شهریارك مدحی انجولریله تزیین ایله اوشهریار
دنیانك ناصریدر دولتی عزیز ایدیجیدر حاصلی شهریار کامکارك
قیمتده انجویه مشابه اولان ثناسیله بو نوعروسی تزیین ایله دیو عقل
بکا خطاب ایلدی * اختر برج جلالت کوهر درج شرف * شمع بزم
دودهٔ تیمورخان سلطان حسین * اختر یلدز نجم معناسنه (برج بونده
مطلق حصار اولمق جائزدر (جلالت عظمت معناسنه اخترك
برجه لامیه (وبرجك جلالته بیانیه (کوهر جوهر دیمکدر (درج
بونده صندوقچه دیمکدر (شرفه اضافتی بیانیه (شمع معروف (بزم
مجلس معناسنه (دوده خاندان معناسنه (تیمورخان معروف حقیقتنی
استیان تواریخه مراجعت ایلسون اضافتلر لامیه بو مجموعی شهریارك
نعتیدر (سلطان حسین عطف بیان مراد حسین بیقرا در
(محصول بیت) اویله شهریار که جلالت برجنك یلدیزی وشرف
صندوقچه سنك لعل وجوهری تیمورخان خاندانك مجلسنك شمعی که
سلطان حسین بیقرادر انك مدحی انجوسیله نوعروسه مشابه ومماثل
اولان کتابی تزیین ایله دیو عقل جواب ویردی * آسمان قدری که چوق

خورحال ذرات جهان * باشد از چشم عنایت دیدن اورا فرض عین *
آسمان قدری باحرف وحدت آسمان قدر مرکبدر علو مرتبه معناسنه
خبر مبتدای محذوف تقدیری ان آسمان قدر یست (که حرف رابطه
صفت (چون ادات تشبیه (خور روم ضمیله کنش معناسنه در
(حال ذرات جهان مؤخر دیدن لفظنك مفعولی (ذرات ذره نك
جمعی ذره شمسك پرتونده نمایان اولان نسنه یه دیرلر بونده رعایا و برایا
مراددر اضافتلر لامیه (باشد فعل مضارع مفرد غائب افعال ناقصه دن
(ازچشم عنایت دیده نه متعلق (چشم عنایت بیانیه (دیدن مصدر در
کورمك معناسنه باشدك اسمی (اورا را ادات مفعول (او ضمیر سلطانه
حسینه راجعدر باشدك مفعولی (فرض عین خبری فرض عین هیچ
بروجهله ساقط اولمیان فرضه دیرلر باشد اسمیله خبریله آسمان قدرك
صفتی آسمان قدر سلطان حسینك صفتی (محصول بیت) سلطان حسین
بر آسمان قدر در که کنش کبی جهان ذراتنك حالنه عنایت کوزندن
نظر ایلمك اکا فرض عین اولور یعنی شمس پرتونده مجتمع اولان
ذره لره نه کونه پرتوانداز اولورسه پادشاه کامکار دخی ظل حمایتنده
اولان جهان ذره لرینه یعنی زیر حکومتنده اولان بنده لرینه عطف
ومرحمت وعنایت وشفقت کوزندن کورمك اکا فرض عین اولور
* دین دان درذمت جودش همه حاجات خلق * کی پسندد جود او
درکردن خود عاردین * دین بورج فارسیده وام قرار داننك مفعول
اولی (دان امر حاضردر دانیدندن یادانستندن زیرا قاعده مصدر
تائینك ماقبلنده (خشف) دن سین اولورسه تا داله قلب اولنور
اما سین یا حذف اولنور یا یایه تبدیل اولنور یا هایه بونده حذف
اولنمشدر داند اولوب فعل مضارع اولور امر حاضر قاعده سنی
اوزره دالی حذف ایدوب دان اولور بیل دیمکدر (در حرف ظرف
(ذمت ذال نحذنك کسریله ومیمك تشدیدیله بحسب اللغه عقد
معناسنه در اما بونده کردن دیمکدر (جوده اضافت لامیه جود
سخا معناسنه درداننك مفعول ثانیسی (شینه اضافتی لامیه سلطانه
راجعدر (همه ادات سور (حاجاته اضافت بیانیه (حاجات حاجتك
جمعی حاجت معروف (خلقه اضافت لامیه خلق مخلوق معناسنه

(کی ادات استفهام انکار ایچون داخل اولور قچن معناسنه (پسندد بای تحتیله فعل مضارع پسندیدن دن بکنور دیمکدر (جوداو لامیه و پسندک فاعلی ضمیر بنه سلطانه راجعدر (برکردن غیر صریحی خوده اضافت لامیه در (عار دین مفعول صریحی اضافت لامیه (محصول بیت) بو رج بیل او سلطانک جود وسخاسی ذمتنده مخلوقاتک جمله سنک حاجتلرینی قچن بکنور یعنی بکنمز انک جودی کندو گردننده دین عارینی بعض نسخه ده کی برینه کم واقع اولمش کاف عربک فتحیله آز دیمکدر یعنی آز بکنور حاصلی هیچ بکنمز و بعض نسخه ده عار یرینه بار دوشمشدر یوک معناسنه در حاصلی کلام جمیع خلقک حاجتلرینی جود شاهیده دین بیل بویله اولنجه سخا کندو بوینده دین اولمغی بکنمز یعنی استمز (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمندندر صدر وابتدا وحشولر سالم عروض وضربنده قصر طاری اولمش قصر آخرده اولان سبب خفیفک ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکان دیرلر بویله اولنجه فاعلاتن دن نون دوشوب تا ساکن اولور فاعلات قالوب رمل مقصور مثمن اولوب بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * اعز الله انصاره وضاعف اقتداره وادام اولاده الکرام تحت ظلال ملکه وسلطانه وانام کافة الانام فی کنف عدله واحسانه * اعز افعال بابندن فعل ماضی مضاعفدر دعا موقعنده عزیز ایلسون دیمکدر (الله لفظا مرفوع فاعلی جمله سی دعائیه (انصار نصیرک جمعی لفظا منصوب مفعول صریحی یاردم ایدیجیلر دیمکدر بونده انصاردن رجال واتباعی مراددر ضمیر محلا مجرور مضاف الیهی اضافت مصدرک مفعولنه در (وضاعف واو حرف عطف ضاعف مفاعله بابندن فعل ماضی مفرد مذکر غائب بنه دعا موقعنده قت قت ایلسون دیمکدر فاعلی تحتنده الله راجع جمله سی اعزیه معطوفدر (اقتدار افتعال بابندن مصدر در قادر اولمق معناسنه یعنی کوجیتمک لفظا منصوب مفعول صریحی ضمیر بنه سابق کبی (وادام واو حرف عطف ادام افعال بابنک اجوف واو بسندن فعل ماضی مفرد مذکر غائب دائم وثابت ایلسون دیمکدر تحتنده فاعلیله اعزیه معطوف (اولاد ولدک جمعی اوغللر دیمکدر

لفظا

لفظا منصوب صفتیدر اولادك (تحت ضد فوقدر آلت معناسنه فارسیده زیر دیرلر مفعول فیهی ادوام تك (ظلال ظلك جمعیدر كولكه لر معناسنه لفظا مجرور مضاف الیهی ظلالك ضمیر مجروری ملكك مضاف الیهی اضافتلر لامیه (واو حرف عطف (سلطان لفظا مجرور ملكه معطوف ضمیر سابق كبی (زوانام افطل بابندن فعل ماضی اجوف واوی مفرد مذكر غائبدر تحتنده فاعلیله اعزه یه معطوف اولیوتسون یعنی راحت ویرسون ثلاثی معناسنه اولمق احتمالیده وار بو یله اولیجه كافة مرفوع اولوب فاعل اولور اوله كوره منصوب اولوب مفعول اولور (الانام لفظا مجرور مضاف الیهی كافه نك بوانام خلق معناسنه در (الی حرف جر لنامیه متعلق كنف كافك فتحی ونونك سكونیله احاطه معناسنه فتحتیله جانب معناسنه در بونده ایكیسنه ده احتمالی واردر لفظا مجرور ومحلا منصوب مفعول غیر صریحی انام فعلنك عدله مضاف عدله ضمیره وسلطانی عدله معطوف و ضمیره مضاف (محصول فقره) الله عظیم الشان ملكك انصارینی عزیز ایلسون دخی ملك اقتدارینی قوت ایلسون دخی ملك اولادكرامنی ملك سلطنتی ظلالرینك آلتنده دائم ایلسون دخی ملك عدل واحسانی احاطه سنده یا جوانبنده یعنی حمایه سنده جمیع ناسی الله عظیم الشانلو یوتسون یعنی راحت ویرسون یا جمیع ناس اوینوسون یعنی مستریح اولسون * قطعه
گلستان گرچه سعدی كرد زین * پیش بنام سعد بن زنكی تمامش *
(گرچه اگرچه دن مخففدر ادات شرط (سعدی كردك فاعلی (كرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمكدر (زین ازیندن مخففدر (از من معناسنه (این اسم اشارت كردك مفعول غیر صریحی (پیش با مجمله اولك معناسنه بوندن اوكدن یعنی بوندن اقدم دیمكدر (بنام با حرف صله یا حرف مصاحبت (نام آد یعنی اسم سعدیه اضافتی لامیه (بن ابن دن مخففدر قاعده عربیه لوزره علمین بیننده ابن لفظنده دن همزه حذف اولنور اما اعجام بعضا كلیا حذف ایدرلر شیخ عطارك پند نامه سنده اولان شافعی ادریس كبی (تمامش شین ضمیر گلستانه راجعدر تمام كردك مفعولی (محصول بیت) گلستانی گرچه شیخ سعدی بوندن اقدم زنكی اوغلی سعدك نامنه انی تمام ایلدی ایسه یعنی انك نامنه

تأليف وجمع ايدوب كه اكا رونق وفر ويردي ايسه * بهارستان من نام از كسي يافت كه شايد سعد بن زنكي غلامش * بهارستانم من لاجرم نام بونده شهرت منتشر اولسنه دروبافتك مقدم مفعول صريحي از كسي غير صريحي (يا حرف وحدت (كسي سلطان جسيندن عبارتدر (كه حرف بيان (شايد فعل مضارع مفرد غائب شايدندن ياشايستندن زيرا مصدر ثاني سيني نك بالاده ذكر اولنديغي وجه اوزره سيننك حذفي قبيلندندر لايقدر ديمكدر بونده شايد رشد تقديرنده يعني اولمق لايقدر معناسنه (سعد بن زنكي شايد شينك فاعلي (غلام مفعولي شين ضمير كسي يه راجعدر (بعض نسخه‌ده شايد يرينه باشد واقعدر بويله اولنجه مقدره حاجت قالماز (محصول بيت) بنم بهارستانم بر كيمسه‌دن نام وشان وشهرت بولديكه زنكي اوغلي سعد اكا بنده اولمغه لايقدر بويتده نامي معناي اصليسنده استعمال ايدن زنكلغه دوشوب نام آلمامش (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدسدندر كه صدر وابتدا وحشولر سالم عروض وضرب محذوف (حذف اخرده اولان سبب خفيفي اسقاطه ديرلر مفاعيلن دن لن دوشر مفاعي قالور فعولن انك يرينه كلور بويله اولنجه بر مصراعي مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولوب هزج مسدس محذوف اولور * قطعه ديكر * كذري كن بدين بهارستان تا ببيني در و كلستانها * كذري (يا حرف وحدت كذر اسم مصدردر مرور معناسنه (كن امر حاضر كذري كن بر كچمه ايله يعني كچ (بر ادات صله يا معناسنه (اين اسم اشارت تا ادات تعليل (ببيني باحرف استقبال بيني فعل مضارع مفرد مخاطبدر كوره‌سين ديمكدر (در او (در حرف ظرف (او ضمير بهارستانه راجعدر (كلستانها ها ادات جمع (محصول بيت) بو بهارستانه بر مرور ايله يعني سير وتماشا طريقيله بر كچ تا كيم او بهارستانده كلستانلر كوره‌سين يعني بنم بهارستانمده نيجه كلستانلر نندر چشم عين امعان ايله نظر ايله * وز لطافت بهر كلستاني رسته كلها دميده ريحانها * وز واو دن مخفف (بهر با حرف ظرف در معناسنه هر ادات سور (كلستاني يا حرف وحدت نوعيه (رسته ماضيدن قسم مثمش معناسنه (كلها كل معروف (ها ادات جمع (كلها رسته نك فاعلي (دميده بوده ماضيدن قسم ظاهر اولمش ديمكدر (ريحانها فاعلي ريحان

فلكن

فسلکن دیمکدر (ها ادات جمعدر (محصولبیت) دخی لطافتدن هر بر
کلستانده یعنی بهارستانده اولان هر برکلستانده کللر بتمش ور یحانلر
ظاهر اولمش حاصلی بو یله رنکین ورعنادر (عروض) بو قطعه بحر
خفیف مسدس مخبون اصلم درکه بعد الازاحیف فاعلاتن مفاعلن
فعلن در نته کیم تفصیلی نه کلستان که روضهٔ زبهشت مثنویسنده
ذکر اولنمشدی * وترتیب این بهارستان بر هشت روضه اتفاق
افتادست * ترتیب تفعیل بابندن مصدردر هر شیئی یرلو یرینه قومغه
دیرلر اضافتی مصدرك مفعولنه در ومبتدأ (برعلی معناسنه (هشت
اسماء اعداددن سکز دیمکدر (روضه باغچه دیمکدر بونده باب وفصل
مقامنده در (اتفاق افتعال بابندن مصدردر اصلی اوتفاق ایدی قبل
تاء افتعال واو اولسه واوی تایه قلب ایدوب ادغام ایدرلر اتفاق اولور
(راست کلمك معناسنه ترکجه دوشش (افتادست سین وتا ادات خبر افتاده
ماضیدن قسم در خبر مبتدأ واقع اولمشدر معناسنه (محصول ترکیب)
دخی بو بهارستانك ترتیبی سکز روضه اوزره اتفاق واقع اولمشدر یعنی
دوشش واقع اولمشدر حاصلی سکز روضه ده اختتام پذیر اولمشدر
* هر روضهٔ بهشت آیین مشتمل بر رنك دیکر از شقایق و بوی دیکر از
ریاحین * روضهٔ همزه حرف توسل (یاء بطنی وحدتدر ومبتدأ
(بهشت آیین وصف ترکیبی قبیلندندر ومبتدانك وصفیدر و بهشت
آیینلی دیمکدر بهشت بای عربك کسریله جنت معناسنه در بونده
مجرد تشبیه ایچوندر جنت کبی دیمکدر (مشتمل برسین وتا تقدیریله خبر
مبتدادر (مشتمل افتعال بابندن اسم فاعلدر محیط ومجتمع معناسنه
(رنك لون دیمکدر (دیکر غیری دیمکدر (شقایق داغی لاله که کلنجك
تعبیر اولنور رنکی غایت قرمزیدر و بوی قوقو معناسنه (بوی دیکر
غیری قوقو دیمکدر (ریاحین ریحانك جمعیدر فسلکن معناسنه در
(محصول ترکیب) هر بر جنت کبی اولان روضه سی شقایقك غیری رنکی
ریاحینك ماعداسی قوقویی مشتملدر یاخود هر بر روضه سی رنك شقایقدن
ماعدا رنکی ور یاحیندن ماعدا قوقویی اشتمالده جنت کبیدر حاصلی
قلوب وار واحه صفا بخش و رونقده در * نه شقایقش را از پایمال
باد خزان پژمردکی ونه ریاحینش را از زحمت بردبردی افسردکی *

نه‌های رسمیله ادات نفی فعلدن تجرید اولنمش نباشد تقدیرنده شقایقش را
را ادات صله (شین ضمیر بهارستانه راجعدر شقایق مقدر فعلك
مفعول غیر صریحی (پایمال مرکبدر پای ایله مالدن چکنمه معناسنه
خورلقسدن کنایه‌در بوندمباد خزانك زده‌لمسی مراددر (پژمرده‌نك
مفعول صریحی باد خزانه اضافت لامیه (باد بیل (خزان فصول
اربعه‌نك بری اضافت لامیه (پژمردکی مقدر فعلك فاعلی یاحرف
مصدر کاف عجمی هاء رسمیدن مبدل پژمرده صولمش دیمکدر (واو
حرف عطف (نه سابق کبی (ازدست برد مفعول غیر صریحی افسرده‌نك
زدست برد یاء عربینك ضمیله ظلم معناسنه‌در (برد باء عربینك فتحیله
صووق معناسنه بردایله برده جناس خطی واو در دیه اضافتی لامیه
(دی قیش دیمکدر (افسردکی یاحرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل
(معلوم اوله که آخرنده هاء رسمی اولان کلمه‌نك آخرینه الف ونونکه
ذات جمعدر یا خود یا داخل اولسه هاء رسمی کافه مبدل اولور
ایندکان وافسردکی کبی (افسرده طوکمش معناسنه‌در (محصول ترکیب)
نه او بهارستانك شقایقنه خزان یلینك زده لیوب چکنمه سندن
صولمقلق اولور یعنی سائر شکوفه واشجاری باد خزانك زده‌لدیکی کبی
بو بهارستانك شقایق کبی اولان الفاظ ونکاتنه دست رس بولماز ونه
ریحانلرینه قیشك صووغنك غلبه سندن صولمقلق اولور یعنی شدت
روزدن سائر ریاحین بساتین کبی صولمز حاصلی شقایق کبی اولان رنکارنك
مضامینی خلل پذیر اولماز وریاحین مثال بوی معانی لطیفه استشمام
اولنان الفاظی برك ریز اولماز والحاصل دائما تروتازه‌در* قطعه *دمیده
مرغزارش برجوانب شکفته لاله زارش درنواحی* دمیده ماضیدن
قسمدر ظاهر اولمش معناسنه مرغزارش شین بهارستانه راجعدر
(مرغزارمیمك فتحیله درضمی غلط مشهوردر مرکب آمدندر کلزار کبی
وغینه حرکه ویرمك دخی غلطات عوامدندر زیرا فارسیده مضاف
ایله معطوف علیه‌دن غیری متحرك اولماز مضاف مکسور معطوف
علیه مضموم اولور کلمه‌نك آخری حرف مد وهاء رسمی اولمدقجه
اکر حرف مد اولور ایسه مضافك آخرینه بر یاء مکسوره کلور
معطوف علیهك بعدنده اولان واوه ضمه‌له حرکه ویریلور آشنای

من بوی یار بینی ماینا ور اناجهانداری وجهان ارا کلور و حلقوم کبی و اکر
هاء رسمی اولور ایسه هاء رسمی تلفظده همزهٔ مکسوره یه تبدیل اولنور
معطوف علیهده بنه واوه ضم ایله حرکه ویریلور (بنده خدا شکست
وبسته) کبی بویله اولنجه مرغزارنه مضاف ونه معطوف علیه در بلکه
مرکبدر مرغ ایله زاردن (مرغ بونده چایر چمن (زار کثرت افاده
ایدر چایرلر چمنلر دیمکدر ودمیده نك فاعلیدر (بر حرف استعلا بونده
ظرفدر (جوانب جانبك جمعیدر اطراف معناسنه ودمیده نك مفعولی
(شکفته ماضیدن قسمدر آچلمش دیمکدر (لاله زار بوده مرکبدر لاله ایله
زاردن لاله لر دیمکدر وشکفته نك فاعلیدر (شین ضمیر بنه بهارستانه
راجعدر (در ادات ظرف (نواحی ناحیه نك جمعیدر اطراف معناسنه
کاردیمکدر وشکفته نك مفعول غیر صریحی (محصول بیت) او بهارستانك
اطرافنده یعنی جوانب اربعه سنده چایر وچمن ظاهر اولمش دخی انك
کنارنده لاله لر اچلمش حاصلی جمیع جهتی مزین ومتنعم اولمش کمال
لطافتدن کنایت * زشبنم لاله راخوی در بنا کوش ز باران غنچه رامی
در صراحی * شبنم ژاله معناسنه چه دیمکدر (خوی واو رسمی وضمهٔ
مجهوله ایله در معناسنه در عربجه عرق دیرلر معلوم اوله که فارسیده
ضمهٔ مجهوله وکسرهٔ مجهوله اثبات ایلمشلردر که مثلا ضمه وکسره یی
صراحة قرائت ایدرلر یعنی اشباع ایدرلر نور وشیر کبی لکن ضمهٔ معروفه
وکسرهٔ معروفه یاضمهٔ صریحه وکسرهٔ صریحه دیرلر بعضا ضمه
وکسره یی تمام اشباع ایتمیوب یعنی صراحة قرائت ایتمزلر بلکه بین ضمة
وفتحة لکن ضمه یه قریب وبین کسرة وفتحه لکن کسره یه قریب
اوقورلر ضمهٔ مجهوله وکسرهٔ مجهوله وضمهٔ غیر صریحه وکسرهٔ غیر
صریحه دیرلر خوی وشیر کبی یعنی ارسلان (خوی مبتدأ بنا کوش
مبتدأ بنا کوش
عین وتا تقدیریله خبر بنا کوش قولاق توزی دیمکدر (باران یغمور
(غنچه معروف (رالر ادات تخصیص (می مبتدأ شراب معناسنه
(صراحی بنه برسین وتا تقدیریله خبردر صراحی شراب قودقلری
معروف قاب (محصول بیت) چه دن لاله نك قولاغی توزی اوزره در
واردر یعنی لطیف ونازك اولان محبوب عرق آلود اولوب قولاغی توزینه
طولمسیله نه کونا طراوت تازه بولور ایسه شبنم دخی لاله یه اویله زینت

تام و پرمشـدر باراندن غنچه‌نك صراحی بسنده‌می واردر یعنی صراحی بللورده رنك شراب نمایان اولوب شراب صراحی یه نه‌گونا رونـق و پر ایسه گلاه دخی باران او یله زیب وفر دیکرو پرمشدر * غزیر الدمع من عین السواقی * کثیر الضحك عن ثغر الاقاحی * غزیر غین معجمه‌نك فتحی وزانك کسریله وزن ومعناده کثیر گبیدر لفظا مرفوع خبر مبتدأ محذوف تقدیری هی غزیر الدمع الخ لف ونشر مرتب طریقیله لاله‌یه ومصراع ثانیده اولان مقدر غنچه یه راجعدر یا ایکیسیده بهارستانه راجعدر الدمع لفظـا مجرور مضـاف الیهی (دمع گوزیاشی (من حرف جر غزیره متعلق (عین اونده بوکاز معنـاسنه‌در لفظا من ایله مجرور محلا منصوب مفعول غیرصریحی غزیرك (السواقی تقدیرا مجرور عین لفظنك مضاف الیهی اونده کوچك بوکازلر دیمکدر که ساقیه‌نك جمعیدر (کثیر غزیرکبی اعرابده ومعناده (الضحك لفظا مجرور ومضاف الیهی کثیرك کولمه معناسـنه (عن حرف جر کثیره متعلق (ثغر ثاء مثلثه‌نك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله اولك دیش دیمکدر مفعول غـیر صریحی کثیرك (الاقاحی تقدیرا مجرور ثغرك مضاف الیهی اقاحی همزه‌نك ضمیله اقحوانك جمعیدر پاپادیه معناسنه (محصول بیت) اول بهارسـتانك دمعی یعنی صوبی چوق سـاقیه لرك گوزندن یعنی اول بهارستانك صو یی بوکازلردن جریان ایدن صودن چوق نشنگان باد یه عشق اولنلری قاندرر حاصلی جنات تجری تحتها الانهار مضمونه تلمیح واشارت بیورر یاخود اول لاله‌نك دمعی چوق اوفق تفك نهرلردن یعنی لاله داغ حسرتله سینه سـین چاك ایدوب شبنم ریز اولدیغی قطرات اشکك جریانی اوقدر چق نهرلردن چوق واول بهارستانك ضحکی کثیر پاپادیه‌نك اولك دیشـندن یعنی خندان اولان گیسنه‌نك وقت تبسمنده اولك دیشی گورنمه‌ده پاپادیه اطرافنده اولان بیاضه تشبیه ایلمش کثیر اولمسی دائما نمایان اولمه‌ده یعنی اول بهارستانك خنده‌سی چوق یعنی موزث نشاطدر که نظر ین ونماشاییانك کولمه‌دن دیشلری قپانماز اقحوانك دیشلری کبی دائمـا کشاده اولور یاخود اول غنچه‌نك ضحکی یعنی تبسم کشاده‌لکی پاپادیه‌نك کشاده‌لکندن چوق حاصلی بهارستانی وصفدر بو بیتده اولان صنایع لایعد ولایحصی‌در ازجمله دمع ایله ضحك صنعت

قضاد

تضاددرینه عینه کوره دمع وضحك وعینه کوره بسواقی ملایمدر
* اشارت میکنند نرکس که می نوش * فان العفو للذلات ماحی * اشارت
افعال بابنك اجوف واو یسندن مصدردر برشیئی تعیین طریقیله
کوسترمکدر امابونده ایما معناسنه در (معلوم اوله که تصریفات عجمیه ندر که
مصادر عربك آخرنده لولان تاء کردلری طویل کتابت ایله درلر
کندو بینلرنده استعمال ایدرلر ایسه میکندك مقدم مفعولی (می کنند
می ادات حال کند فعل مضارع مفرد غائب کنیدندن یاعلی طریق
الشاذ کردندن مشتقدر ایدر دیمکدر (نرکس فاعلی (که حرف بیان
(می نوشك مقدم مفعولی (نوش امر حاضردر ایچ معناسنه (فان فا حرف
تعلیل ان حرف مشبهة بالفعل تحقیق افاده ایدر (العفو لفظا
منصوب اسمی ماحی تقدیرا مرفوع خبری عفو کناه مقابلنده عتاب ایتمیوب
ترك ایتمکه دیرلر الف ولام مضاف الیهدن عوض تقدیری عفوالله در
(لام حرف جر ماحیه متعلق (ذلات ذله نك جمعی کناه معناسنه دیره
هرنقدر خطای صغیر معناسینه ده استعمال اولنور ایسه ده بونده
مطلق کناه معناسنه در لفظا مجرور لام ایله محلا منصوب مفعول غیر
صریحی ماحینك (ماحی اسم فاعلدر ناقص واویدن محوایدیجی دیمکدر
(محصول بیت) نرکس اشارت ایدرکه شراب ایچ زیرا تحقیق عفو
خدا کناهلری محوایجیدر یعنی باری تعالینك صفت عفوی خطایایی
محو ایدیجیدر * همی ترسم که ازلطف اشارت کند پرهیز کارانرا مباحی *
همی ها حرف تأکید می حرف حال (معلوم اوله که فعل مضارع حاله
واستقباله دلالت ایدر اکر یا داخل اولور ایسه استقبال خاص قلنور
می داخل اولنور ایسه حاله همی بونده ادات استمرار اولمقده جائزدر
دائما دیمکدر ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم یعنی خوف ایدرم
دیمکدر (که حرف تعلیل (ازمن تبیین معناسنه (لطف اشارت بیانیه
(کند فعل مضارع فاعلی تحتنده لطف اشارته راجعدر (پرهیز کارانرا
را ادات مفعول (الف ونون ادات جمع (پرهیز کارکار ادات وصف
مشبهه در مجتنب معناسنه مفعول غیر صریحیدر کندك (مباحی صریحیدر
(یا حرف نسبت مباحه منسوب مباحی دیو مذهب باطل اباحه ده
اولنلره دیرلر که زعملرنجه حلال وحرام یوقدر جمله اشیا مباحدر

محصول بيت) خوف ايدرم يا دائما خوف ايدرم كه نركسك اشلرينك لطافتندن يعني خدا عفودر عفو ايدر مي ايو ديو اشلرندن الان خوف ايدرم يا دائما خوف ايدرم قورقرم كه پرهيز كارلري يعني صلحا ومتقيلري مباحي ايدر يعني مذهب اباحه ده قيلر حاصلي طرفه جايه ذاهب اولوب اكثر استعمالندن اباحي اولور (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس مقصوردر كه كلستان كرچه سعدي قطعه سنده مفصلا بيان اولندي * التماس از تماشاييان اين رياض خالي از ملاحظه خار اعراض وخاشاك مطالبه اعواض * التماس اميد ورجا معناسنه مبتدادر (از تماشاييان التماسه متعلق (تماشاييان الف ونون ادات جمعدر تماشايي يا حرف نسبت سيرجي زوار معناسنه (اينه اضافتي بيانيه (اين اسم اشارت (رياض روضه نك جمعيدر (خالي بوش ديمكدر اضافتي بيانيه (از ملاحظه خاليه متعلقدر ملاحظه مفاعله بابندن مصدر فكر معناسنه (خار اعراض مجاز لاميه (خار ديكن ديمكدر (اعراض عرضك جمعيدر غرض شيئك مقابله سنده شي مأمول ايتمك (خاشاك خار اوزره معطوف چور چوب ديمكدر (مطالبه نك اضافتي بيانيه مطالبه نك اعواضه مصدرك مفعوليدر مطالبه مفاعله بابندن مصدردر استمك معناسنه (اعواض عوضك جمعيدر بدل طلب ايتمك (محصول تركيب) غرضلر ملاحظه سي ديكندن يعني بو كتابك مقابلنده بر شي مأمولي فكرندن وعوضلر مطالبه سي چور چوبندن يعني كتابك بدلينه بر شيء طلب ايلمك سوپروندسندن خالي اولان بو روضه لري زوار وتماشا يلردن التماس * انكه چون بقدم اهتمام بر اينان بكذرند ونظر اعتبار در ينها بنكرند يا عيانرا كه در تربيت شان خون جكر خورده است وتمنيت شان بجان شيرين برلب آورده بدعايي ياد كنند وبثنايي شاد كردانند * انكه اسم موصول ومبتداي ثانيدر اولدر كه معناسنه (چون حرف تعليل (بقدم با حرف مصاحبت (قدم اياق معناسنه كذرندك مقدم مفعولي (اهتمامه اضافتي مجازا لاميه (اهتمام بونده صقنمق معناسنه (بر اينان مؤخر كذرنده متعلق (اينان اينك جمعيدر انلر ديمكدر (با حرف استقبال (كذرند فعل مضارع جمع غائب كچه لر يعني مرور ايده لر ديمكدر

(نظر اعتبار) یانیه قدم اهتمامه معطوفدر (در) حرف صله (با) معناسنه (بنگرند) فعل مضارع جمع غائب بقه‌لر یعنی نظر ایده‌لر دیمکدر (باغبان) باغچه‌جی دیمکدر زیرا باغ (بان) وبان ادات فاعلدر مؤخر (کنندك) مفعولی (را) ادات مفعولدر (که) حرف تعلیل (در) حرف ظرف (تربیت شان) (شان) ضمیر جمع غائبدر (خون) قان معناسنه در (همیشه) دایم دیرلر (جگر) اضافتی لامیه‌در (در تربیت خورده‌ئك) مفعول غیر صریحی (وخون جگر) صریحی (خورده‌ام) ماضیدن قسمدر یمش معناسنه (نمیشان) تمییز تفصیلی یاینده مصدردر بو بویمه معناسنه (چهان شیرین) یانیه شیرینه طاتلی معناسنه در (لب) طوداق (لب) طوداق اوزره‌م دیمکدر (آورده) گتورمش معناسنه ماضیدن قسمیدر (جان بر لب آورده‌م) کال اضطراب وشفقتدن کنایه‌در (بد عائی) یا حرفنه وحدت (دعا) مفعول صریحی (کنندك) (یاد) ذکر معناسنه یعنی انکیق دیمکدر مفعول صریحیدر (کنندك) (کنید) فعل مضارع جمع غائب فاعلی تحتنده (تماشا) یانه (راجعیر) جمله بی خبر مبتدای ثانی اعنی انکه ومبتدای ثانی مع الخبر خبر مبتدای اول اعنی التماجن (و بشنایی) دعائی کیهتر (شاد) مسرور معناسنه (کردانند) فعل مضارع بونده ایلیه‌لر دیمکدر (محصول ترکیب) زوارندن التماس اولندر کمچون قدم اهتمام ایله اول روضه‌لر اوزره مرور ایده‌لر دخی نظر اعتبار ایله اول روضه‌لره نظر ایده‌لر زیرا باغبانی انلرك تربیتنده جگر قانی ییمشدر یعنی اذیت چکمشدر وانلری بو بویمه طاتلی جانی طوداق اوزره گتورمشدر یعنی زحمت ومشقت چکمشدر بردعا ایله یاد ایده‌لر و بر ثنا ایله مسرور ایده‌لر حاصلی معنی بو عوض وغرضدن خالی اولان روضه‌لری قدم اهتمام ایچون یعنی فدان چکمیوب شاخ قیروب شکوفه پایمال اتمدن ایچون ونظر اعتبار ایله نظر ایدن زوارندن امید ورجا اولدرکه باغبانی یعنی مصنفی بردعا ایله انکلر دخی برمدح ایله مسرور وخندان ایده‌لر زیرا انلری تربیه لینلیجه نه جگر قانلری بویمشدر یعنی نه زحمتلر چکمشدر وانلری بیودوب بو مرکزه کلنجه نه گونه اضطراب چکمشدر که جانی اغزینه گلمشدر بونده اولان تشبیه‌ده تشبیه بلیغ دیرلر اربابنك معلومی ذکری غایت تفصیله محتاج تفطن ان کنت من اهل البیان (قطعه)

* هر کس زنیك بختان زین تازه رس درختان * در سایهٔ نشیند یامیوهٔ بچیند * هر کس هر کس که تقدیرنده (زای مفرده تبیین ایچوندر (نیك ایو معناسنه در (بختان بختك جمعیدر (نیك بخت وصف ترکیبیدر ایو بختلو دیمکدر (زین از ایندن مخففدر مفعول فیه ضمیر جمیدر نشیندك (تازه رس وصف ترکیبی یکی یتشمش دیمکدر (درختان درختك جمعیدر اغجلر دیمکدر (در حرف ظرف (سایهٔ یا حرف وحدت (همزه حرف توسل (سایه کولکه معناسنه بوده نشیندہ متعلق (نشیند فعل مضارع مفرد غائب نشستندن یاخود علی طریق الشاذ نشستندن مشتقدر اوتوره دیمکدر (یا حرف عطف او معناسنه در (میوهٔ یا حرف وحدت (وهمزه حرف توسل (بچیند با حرف استقبال چیند فعل مضارع مفرد غائب چیدندن یا علی طریق الشاذ چیدندن دوشیره دیمکدر (محصول بیت) نیك بختلردن هر کیمسه که بو یکی یتشمش اغجلرك سایه سنده اوتوره یا بر میوه دوشیره حاصلی سایه سیله مستظل یا میوه سیله منتفع اوله یعنی بهاره منا ندن بهره یاب اوله
* آن به که پیش گیرد آیین حق گزاری * راه کرم سپارد رسم دعا گزیند * آن به که اول یکدر که دیمکدر (پیش با عجمیله اول دیمکدر (گیرد فعل مضارع گیریدندن یا شاذا گرفتندن مشتقدر (آیین عادت وقانون معناسنه در (حق گزاری یا حرف مصدر حق گزار زای هوز ایله وصفه ترکیبیدر حق اودیجی معناسنه یعنی ادای حق ایدیجی دیمکدر ذال معجمه ایله یازان ادای حق ایدمهمش (راه یول یعنی طریق (کرم معروم راه کرم سپاردك مقدم مفعول صریحیدر (سپارد فعل مضارع مفرد غائب سینك ضمیله رفتن معناسنه یعنی کیتمك یا سینك کسریله ازلمك یعنی ارامق معناسنه (رسم عادت دیمکدر (دعا به اضافت بیانیه (گزیند فعل مضارع مفرد غائب کاف عجمینك ضمیله گزینیدندن یا گزیدندن مشتقدر گرچه مصدر یائی دالی علی الاتفاق یائی حذف ایله مضارع اولور اما بونده نون مصدری داله تقدیم ایلهدر بوندن ایچون سودی گزینیدندن مشتق قیلمش بکنه یعنی اختیار ایلیه دیمکدر (محصول بیت) اول ایودر که حق ادا ایتمکلك یعنی انصاف وعدالت قانون وعادتنی اوکنه طوته یعنی اجرا ایلیه

مصراع

مصراع اولی بیاندر یعنی حق کزارلق ایتمی بودر کرم ولطف بولنه
کیده باکرم بولنی ابزلیه حاصلی کرم ایده دعا رسمنی اختیار ایدوب
بکنه یعنی دعا ایده الحاصل بنم روضمدن منتفع اولان کیمسه انصافی
الدن قومیوب کفران نعمت اولمیوب حقنی ادا ایده کریملر طریقنـه
کیدوب برخیر دعا ایده * کوید که بنده جامی کین روضه ساخت یارب *
همواره ازخدا پروزخود تهی نشنبند * کوید فعل مضارع مفرد
غائب کویدن دن یاعلی غیر قیاس کفتن دن مشتقدر سویلیه دیمکدر
(که حرف بیان (بنده قوله یعنی عبد معناسنه در (جامی یاحرف
نسبت جام برقریه نک اسمیدر یعنی جامه منسوب دیمکدر بو بنده
مؤلفک لقبیدر اسملری عبدالرحمن تألیفاتی لسانین ده لایعد ولایحصی در
(جامی بنده دن بدلدر (کین که این دن مخففدر (که حرف رابط
صفت (این اسم اشارتدر روضه یه (ساخت فعل ماضی مفرد غائب
بخنده فاعلی جامی یه راجعدر دوزدی یعنی ترتیب ایلدی جمله سی
صفت جامی (یارب یاالله (همواره هانک فتحی وهاء رسمیله همیشـه
معناسنه دائما دیمکدر (ازخدا بشنبنده متعلق (خدا اسم ذاتدر
عربیده الله کبی (پر باء عجمک ضمیله طلو دیمکدر (ازخدا پر اللهله طلو
یعنی معرفة اللهله مملو دیمکدر (واو حرف عطف (ازخود تهی
ازخدا پره معطوفدر (خود کند و معناسنه در (تهی تانک فتحی وکسری
وهانک کسریله بوش دیمکدر (نشنبند فعل مضارع مفرد غائب
اوتوره دیمکدر فاعلی بخنده جامی یه راجعدر (محصول بیت)
بو بهارستانده فائده مند اولان دعا ایدوب دیه که بنده جامی که
بو باغچه دوزدی یعنی ترتیب وتنظیم ایلدی یاربم دائما خدا ایله پر
یعنی معرفة الله ایله مملو حاصلی ذکر وذکر وفکری الله اولمغله
ماسوا قلبندن اخراج وکندودن تهی یعنی بیلکدن بوش او توره
محصل کلام ذکر الله قلبنه سرایت ایدوب دنیا وعقبا ومافیهمایی
ترک وکندولکی دخی ترک ایلیه دیو دعا ایلیه زیرا دیمشلردر (بیت)
(در طریق نقشبندی چار ترک (ترک دنیا ترک عقبا ترک هستی ترک ترک
*جز راه او نپوید جز وصل او نجوید * جز نام او نکوید جز روی
او نبیند * جز غیر معناسنه در (راهه اضافت لامیه (راه یول دیمکدر

طریق معناسنه بو بیتده اولان اول خدایه راجعدر (نپوید فعل نفی مضارع مفرد غائب پوییدندن باء عجمیله یلیه دیمکدر (جزوصل او جزراه اوکیدر (وصل واوک فتحیله مصدر در اولشمق معناسنه (نجوید فعل نفی مستقبل مفرد غائب جوییدندن اسمیه دیمکدر (جز نام اوینه سابق کبی (نکوید فعل نفی استقبال سویلیه دیمکدر کوییدندن یا خلاف قیاس کفتن دن مشتقدر (جز روی او سابقلر کبی (نبیند فعل نفی مستقبل بینیدندن یا علی غیر قیاس دیدندن کورمیه دیمکدر (محصول بیت) الله عظیم الشانک بو اینک غیرینه یلیه یعنی کتمیه یعنی طریق مستقیمدن ایرلیه انک وصلنک غیرینی طلب ایلمیه یعنی اسمیه انک اسمنک غیرینی دیمیه یعنی دائما الله الله الله دیه انک رو ینک غیرینی کورمیه یعنی جمال خدایی مشاهده دن بر آن خالی اولمیه دیو دعا ایلیه زواردن بو یله دعا طلب ایلر حضرت ملا جامی حاصلی یسرنا الله وایاکم روشی طریق الله یعنی تخلقوا باخلاق الله ایله متصف وطلبی وصال الله وذکری ذکر الله ونظری جمال الله اولمسنی رجا ایدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که بر مصراعی اصلنده مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن در که هزجله رملدن مؤلف هزج اول رمل صکره بونده صدر وابتدا وحشو ثانیلره حاصلی اجزای هزجه حرب علی طاری اولمش حرب که خزم ایله کفک اجتماعنه دیرلر خرم ایله اولدن میم وکف ایله آخر ده اولان سبب خفیفک ساکنی دوشمر مع بقاء حرکه ما قبله یعنی نون دوشر ولام متحرک قالور فاعیل قالوب مفعول انک یرینه کلور بو یله اولنجه بحر مضارع اخرب اولور که بر مصراعی مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن اولور * روضة نخستین درنشر ریاحین چیده از بساتین دور ینان راه هدایت وصدر نشینان بارگاه ولایت * نخستین نخست نونک و خاء معجمه نک ضمیله اول معناسنه در (یا حرف نسبت (ونون حرف تأکید اولکی دیمکدر (روضة نخستین مبتدادر (نشر ریاحین چیده خبری (در حرف ظرف نشر در بیان نشر دیمکدر (نشر نونک فتحی وشین معجمه نک سکونیله یایمق یعنی طاغتمق معناسنه در منه سنده شمعی مرحوم صاچوق دیمش لکن نشر ایله نثری فرق ایتمش (ریاحینه

اضافت

اضافت مصدرك مفعولنه در (زياحين ريحانك جمعيدر (چيده يه اضافت بيانيه چيده اسم مفعولدر (از بساتين چيده يه متعلقدر بساتين بستانك جمعيدر (دور بينانه اضافت لاميه در دور بينان الف ونون ادات جمعيدر دور بين وصف تركيبيدر اوزاقى كورجى ديمكدر بوالت مخصوصه در كه اوزاغى يقين كوسترور هر فكر دقيق اصحابندن كنايه در (دور بينان راه هدايت لاميه لردر (هدايت درايت وزننده مصدر در قاعده اعجام اوزره تاسى طويل يازيلور ارشاد ودلالت ايتمك معناسنه (واو حرف عطف (صدرنشين وصف تركيبيدر كوشه ده اوتورجى ديمكدر علو مرتبه دن كنايه در (الف ونون ادات جمعدر (بارگاه محل اجازت معناسنه در ايوان عالبدن عبارتدر لكن بونده مجازدر (ولايت اضافت بيانيه (ولايت واوك فتحى وكسر يله قصده يقينلق معناسنه در اما اصطلاحده بعد الانبيا بشردن قرب خدا ايله مشرف اولمغه ديرلر (محصول تركيب) اولكه روضه هدايت بوليك يعنى طريق ارشاد ودلالتك دور بينلرى يعنى نظرده بعيد اولان طريق رشادى يقين كوسترجيلرى اولخود فكر دقيق ونظر عميق صاحبلرينك دخى ولايت باركاهنك كوشه نشينلرينك يعنى علو مرتبه صاحبلرينك بوستانلرندن دوشيرلمش اولان ريحانلرى يا بوب طاغتمق بياننده در مراد اولياء كرامك كلماتى بياننده در ديمك اولور * سيد الطائفه جنيد قدس سره مبكوبد حكايات المشايخ جند من جنود الله يعنى سخنان مشايخ در علم ومعرفت راسخ لشكريست از لشكرهاى خداى تعالى * سيد الطائفه لاميه سيد اولو معناسنه در الطائفه بولك ديمكدر بونده قوم معناسنه يعنى قومك اولوسى (جنيد صيغه تصغير ايله كبار اولياء الله دن بر ذات عالى قدرك اسميدر وطبقه ثانيه مشايخندندر كنيه سى ابو القاسم ولقبى قواريرى وزجاجيدر مولود ومنشاى بغداددر مربى ومرشدى سرى سقطيدر حارث محاسبى ومحمد قصاب ايله صحبت ايتمشدر ايكيوز طقسان يدى يا سكز ياطقوزده انتقال ايلمشدر قبرى بغداده زيارتكاه در روح الله روحه ونفعنا الله باسراره (قدس فعل ماضى مبنى للمفعول (سر كسر شينله لفظا مرفوع نائب

فاعلی (ضمیر مضاف الیهی جنیده راجعدر (می حکایت حال ماضی (کوید فعل مضارع مفرد غائب ما بعدی مقول قول در سویلردی دیمکدر (حکایات حکایه‌نك جمعی لفظا مرفوع مبتدا (المشایخ لفظا مجرور مضاف الیه اضافت لامیه (جند لفظا مرفوع خبری مبتدا مع الخبر جمله‌سی محلا منصوب مقول قول (جند جیمك ضمیله عسكر دیمكدر (من حرف جر (جنود جندك جمعیدر لفظا مجرور ظرف مستقر جمله محلا مرفوع صفة جنددر (یعنی حضرت مولانا جامی كلام جنیدی تفسیر وترجمه ایدوب بیورر (سخنان مشایخ لامیه (سخنان علی غیر قیاس سخنك جمعیدر سوزلر دیمكدر ومبتدادر (راسخ ثابت معناسنه در (لشكر عربجه عسكره دیرلر (یا حرف وحدت (سین وتا ادات خبر (از من تبعیض معناسنه در (لشكرها ها ادات جمعدر (خدای اسم ذات تعالی صفتی (محصول تركیب) طائفه‌نك اولوسی جنید سری تقدیس اولنسون بیورر مشایخك قصه‌لری الله عظیم الشانك عسكرلرندن بر عسكردر حضرت جامی زبان فارسیله تفسیر ایدوب بیورد یعنی مشایخك سوزلری اللهی بیلكدم ونفسی اكلمكده بر ثابت وقوی عسكردر خدای تعالینك عسكرلرندن یعنی تزكیه نفس وتصفیه بروندە زیرا سلوك اهل اللهده اوج وجه بیان اولنمش بری كثرت ذكر وبری قلت طعام ومنام وبری صحبت مشایخدر

بكشور هر دل كه عنان عزیمت تابد مخالفان نفس وهوا هزیمت یابد*

بكشور (با حرف صله كشور اقلیم معناسنه در (هر دله اضافتی لامیه (كه حرف بیان (عنان عزیمت لامیه (عنان دیزكین معناسنه در (عزیمت برنسنه‌یی ایشلمكه توجه ایلمكه دیرلر (تابد فعل مضارع تابیدندن بوكه دیمكدر (مخالفان نفس بیانیه الف ونون اداتی جمع دشمن معناسنه در (هوا نفسه معطوفدر (هزیمت انهزام معناسنه در بوزلمق یعنی صنمق دیمكدر (یابد بولور معناسنه فعل مضارع مفرد غائبدر یافتندن مشتقدر (محصول فقرتین) مشایخ قصه‌لری عساكر خدادن بر عسكردر هر كوكل اقلیمنه كه توجه دیزكینی بوكه یعنی جوینه نفس وهوا مخالفلری یعنی دشمنلری هزیمت بولور (حاصلی او جنود خدا قنغی جانبه كه توجه ایده البته نفس وهوا مخالفلری

یعنی

بنی دشمنلرنی پریشان اولورلر یا خلق متعالك رجاسی بشرلعی
انده در (حاصل کلام عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة در برمحلده که
رحمت خدا نازل اوله البته نفس و هوا عسکری منهزم اولور
(قطعه) هجوم نفس و هوا گر سپاه شیطانند * چو زور بازوی مرد خدا
پرست آرند * هجوم مصدردر اقدام معناسنه (نفس و هوا اضافت لامیه
(گر که ازدن مخففدر که حرف رابطه مبتدا و خبر (سپاه چری
معناسنه (شیطانه اضافت لامیه نون و دال ادات جمع خبر (هجوم نفس
مبتدا (ازسپاه شیطانند خبری (چو حرف تعلیل (زور قوت معناسنه
آرندك مقدم مفعول صریحی (مرد آدم دیمکدر (خدا پرست اصطلاحی
پیسانه خدا پرست وصفا ترکیبی در الاهم طیجی دیمکدر (آرند بالمد
ممدوده ایله فعل مضارع جمع غائب گتورلر دیمکدر (محصول بیت)
هجوم نفس و هوا که سپاه شیطاندن در چونکه خدا پرست اولان
آدمك کوکلنه زور گتوره لر یعنی عساکر شیطاندن اولان نفس و هوا
الهه طیجی یعنی سالكك کوکلنه حمله و هجوم و اقدام تمام ایلیه لر
* بجز جنود حکایات رهنمایان را * چه تاب آنکه بر آن رهزنان شکست
آرند * بجز با حرف مصاحبت (جز غیری معناسنه در (جنوده اضافت
لامیه (جنود جندك جمعیدر (حکایاته اضافت لامیه (حکایات حکایه نك
جمعی قصه لر دیمکدر (رهنمایانه اضافت لامیه (را ادات تخصیص
(الف و نون ادات جمعدر (رهنما وصف ترکیبی در یول کوسترجی
مرشد معناسنه در (چه ادات استفهام (تاب آنکه تاب آنکس که
تقدیرنده در که حرفیندن اسمیة نقل اولنوب حذف و ایصال اولنمشدر
(تاب طاقت معناسنه در (آنه اضافت لامیه اول کیمسه نك نه طاقتی
دیمکدر ترکیبده انك نه حدی وار ایله تعبیر اولنور (بر علی معناسنه
(آن اسم اشارتدر (رهزنان الف و نون ادات جمعدر (رهزن وصف
ترکیبی در یول اوریجی یعنی یول کسیجی قاطع طریق معناسنه که
نفس و هوا مراددر (شکست فعل ماضی مفرد غائب قیردی دیمکدر
(آرند فعل مضارع جمع غائب شکست آرند قیرمه گتوره لر یعنی
منهزم ایده لر دیمکدر (شکست لفظنه بونده مصدر معنسی ویریلور
(محصول بیت) مرشدلرك حکایه لری عسکرلرندن غیریله اول کیمسه نك

نه طاقتی که افیونی کتوره یعنی نه حدی وار که منهزم ایلیه (حاصلی
نفس وهوا جیوشنی قیرمغه مشایخ قدهم الله سرهم غیری چاره یوقدر
*خدای تعالی با رسول خود صلی الله علیه وسلم خطاب میکند که
(وکلا نقص علیک من انباء الرسل ما نثبت به فؤادک) یعنی میخوانیم
بر تو قصه‌های پیغمبران تا دل ترا ثابت کردانیم به آنچه هست تو بران*
(با رسول خود لامیه با حرف صله (رسول التشدید ایلچی یه دیرلر اما
اصطلاحده شول ذاته دیرلر که الله عظیم الشان جانبندن برقومه
بعث اولنه وکتب ایله کتاب اوله اولمزسه نبی دیرلر (خود
واو رسمیله کندی دیمکدر (صلی تفعیل بابندن فعل ماضی مفرد مذکر
غائب موقع دعاده (الله لفظا مرفوع فاعلی (تعالی تجنبده الله یه
راجع فاعلیله جمله سی صفتی اسم جلالک (علیه جار مع المجرور
صلی یه متعلق (و او حرف عطف (وسلم تفعیل بابندن فعل ماضی
مفرد مذکر غائب صلی یه معطوفدر (خطاب رو برو سویلمکه دیرلر
بوراده مجازدر میکندک مفعولی اولور (میکند فعل مضارع مفرد
غائب مضمون آیت کریمه مفعول ثانیسی (که حرف بیان (کلا تنوینی
مضاف الیهدن عوض التقدیر وکل نبأ دیمکدر ومبتدادر (نقص
نصر بابندن مضاعفندن فعل مضارع متکلم مع الغیردر مع الغیر
صیغه سی بو بیله یرلرده عظمتدن کنایتدر جمله سی فاعلیله خبر
(علیک علی حرف جر نقص یه متعلق (کاف ضمیر خطاب رسولدن
عبارتدر (من حرف بیان (انباء اخبار معناسنه یعنی خبرلر دیمکدر
قصه‌لر معناسنه (رسله اضافت لامیه (رسل رانک وسینک ضمه‌لریله
جمع مکسردر رسولک (ما اسم موصول کلدن بدل (نثبت تفعیل بابندن
فعل مضارع نفس متکلم مع الغیردر اوقورز یعنی حکایه ایدرز
دیمکدر (فؤاد بوراده مطلقا قلب معناسنه نثبتک مفعول صریحیدر
(ک کاف خطاب مضاف الیهی (میخوانیم نقص یی تفسیردر (بر تو
سنک اوزرکه دیمکدر علیک یی تفسیر (قصه‌ها ها ادات جمعدر
(پیغمبرانه اضافت لامیه الف ونون ادات جمعدر (پیغمبر وصفی
ترکیبیدر اصلنده برنده پیغام ایدی پیغام و پیغ خبر معناسنه‌در (برنده
ایلتیجی یعنی خبر ویریجی رسول معناسنه قصه‌های پیغمبران (انباء

الرسل

الرسلی تفسیر دز (تا حرف تعلیـل (دل ترا را ادات تخصیص (ثابت بونده راسخ معناسنه (کردانیم فعل مضارع متکلم مع الغیردر اصل لغتده صیرورت معناسنه در اما بونده جائز دکلدر تدبر (بر آنچه اول نسنه اوزره که دیمکدر (هستی یا حرف خطاب ایدك دیمکدر (تو بران من انك اوزرینه دیمکدر (محصول ترکیب) الله تعالی کندی رسولنه الله عظیم الشان صلاة وسلامی انك اوزرینه ایلسون خطاب ایدر که جمیع حکایه لری سکا قصه ایدرز رسوللرك قصه لرندن انلردن بدل شول شیٔ قصه ایدرز که سنك قلبکی انکله راسخ وثابت ایدرز (حضرت شیخ آیت کریمه یی تفسیر ایدوب بیورر که یعنی سنك اوزریکه پیغمبرلر قصه لرینی اوقورز تا کیم سنك قلبکی ثابت وراسخ ایدلم اول نسنه ده که سن انك اوزرینه سین یعنی اصلنده بیلدیکلك توحید وایمانده ثابت اولمغیچون سکا پیغمبرلر حکایتنی اوقورز (قطعه) چو صورتی بدلت سازی از ارادت راست * زنفخ صور بدم عارفان حیاتش ده * چو حرف تعلیل (صورتی یا حرف وحدت صورت پیکر معناسنه شکل دیمکدر (بدلت با حرف ظرف در معناسنه در (دل قلب (تا ضمیر خطاب (سازی فعل مضارع مفرد مخاطب (بدلت سازینك مفعول غیر صریحیدر (از ارادت ده بو یله از حرف تبیین صورتی بیان (ارادت افعال بابندن مصدر در بحسب اللغه دیلك اما بونده جمیع اموری تفویض ایلکه دیلر (راسته اضافت بیانیه (راست بونده صحیح معناسنه در (زنفخ دهه متعلق (نفخ اوفورمك دیمکدر (صور معروف (دم نفس دیمکدر (عارفان عارفك جمعی اضافتلر لامیه (حیاتش شین ضمیر صورته راجع (ده امر حاضردر دهیدندن مشتق ویر دیمکدر (محصول بیت) چونکه ارادت صحیحه دن یعنی رابطهٔ تامه دن کوکلکده بر صورت دوزدك یعنی پیدا ایلدك (حاصلی رابطه یی قلبکده مستقر ایلدك عارفلرك یعنی واصلینك نفسی صور ینك نفخندن که حیات ویر یعنی حیات بخش اولان نفسلرندن یعنی کلام مبارکلرندن یعنی انلرك کلامنی تذکر استماعدن او صورتی احیا ایله * وکر شود متزلزل دلت زجنبش طبع * بشرح قصهٔ صاحبدلان ثباتش ده * کر حرف شرط

(شود فعل مضارع مفرد غائب شو يدندن يا على غير قياس شدندن اولورسه ديمكدر فعل شرط (متزلزل تدحرج بابنك مضاعفندن اسم فاعلدر دپرنجى ديمكدر مضطرب معناسنه شودك مفعولى (دلت متزلزلك فاعلى (تا ضمير خطاب (زجنبش متزلزله متعلقدر (طبعه اضافت لاميه (بشرح باحرف مصاحبت سببى متضمن شرح بونده نقل و بيان معناسندر (بشرح قصهٔ صاحبدلان لاميه لردر (الف ونون ادات جمعدر (صاحبدل اولياء الله ديمكدر (ثباتش شين ضميرده راجعدر (ده امر حاضر جزاء شرط (محصول بيت) واكر سنك مربوط اولان قلبك طبعك جنبش وميلانندن مضطرب اولورسه اولياء كرامك قصه سى شرحيله يعنى انى نقل ايله حاصلى تذكر ايله او قلب متزلزله ثبات وير يعنى انلرك انفاس طاهره سى بركاتيله تزلزل واضطرابنى دفع ايله تا اطمئنان حاصل اولنجه (عروض) بوقطعه وقطعهٔ سابقه بحر مجتثدندركه رجزله رملدن مؤلفدر (برمصراعى مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن در جميع اجزاسنه خبن علتى طارى اولمشدر خبن اولده اولان سبب خفيفك ساكننى حذفه ديرلر مستفعلن دن سين دوشوب متفعلن اولور مفاعلنه تبديل اولنور فاعلاتن دن الف دوشر فعلاتن اولور (دخى عروض وضربنه خبن دن صكره قصر دخى طارى اولمشدر قصر آخرده اولان سبب خفيفك ساكننى اسقاط ومتحركنى اسكانه ديرلر فعلاتن دن نون دوشوب تا ساكن قيلنوب فعلات اولور بويله اولنجه برمصراعى مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولوب مجتث مخبون ومقصور اولور * پير هرات عبد الله انصارى رضى الله عنه اصحاب خود را وصيت كرده است كه از هر پيرى سخنى ياد كيريد واكر نتوانيد نام ايشان را بياد آريد تا بهره يابيد * پير هرات پير بونده شيخ معناسنه در (هرات خراسانك تختكاهنك اسميدر هرى ده ديرلر (عبد الله انصارى اسم شريفلرى كنيه لرى ابو اسماعيل پدرلرى ابو منصور محمد الانصارى ومحمد الانصارى صاحب رحل رسول ابو ايوب انصار ينك فرزندار جندبدر محمد الانصارى حضرت عثمان خلافتنده خراسانه واروب هراتده ساكن اولمشدر انده تزوج ايدوب عبد الله انصارى

تولد ايلمشدر لقبلری شيخ الاسلامدر (رضی فعل ماضی مفرد غائب علم بابنك ناقص واو يسندن بونده موقع دعاده در (الله فاعلی جمله سی دعائيه (عنه رضی يه متعلق ضمير پير هراته راجعدر (اصحاب خود را كندی اصحابنه يعنی مريدلرينه (وصيت مبتدا (كرده ماضيدن قسمدر فاعليله جمله سی خبردر (سين وتا ادات خبردر (كه حرف رابط (از هر پيری يا حرف وحدت هر بر پيردن ديمكدر (سخنی يا وحدت سينك ضمی وخانك فتحی وبالعكس سوز ديمكدر كلام معناسنه (ياد كيريد فعل مضارع جمع مخاطبدر خاطرده طوتكز ديمكدر (واكر حرف شرط (نتوانيد فعل نفی استقبال جمع مخاطب (نام ايشان را انلرك اسمنی ديمكدر (بيادده يا حرف صله ياد خاطر معناسنه (آريد فعل مضارع جمع مخاطب كتوره سكز ديمكدر (تا حرف تعليل (بهره فتح باء عربيله وسكون ها ايله نصيب معناسنه (يا حرف وحدت (همزه حرف توسل (يابيد فعل مضارع جمع مخاطبدر بوله سكز ديمكدر (محصول تركيب) پير هرات كه عبد الله انصاريدر الله تعالى اندن راضی اولسون كندی اصحابنه وصيت ايلمشدر كه هر بر پيردن بر سوز خاطرده طوتوك يعنی حفظ ايليك واكر قادر اولمز سكز انلرك اسمنی خاطريكزه كتورك يعنی ذكر ايدك تا كيم بر نصيب وفائده بوله سكز (رباعی) آنی تو كه از نام تو می بارد عشق* وزنامه وپيغام تو می بارد عشق* رباعی ايكی بيته ديرلر كه وزن مخصوصدن اوله او وزن هزج اخرب ويا اخرم دن اولور كه عروض كتابلرنده صورة شجره ده مفصلا بيان ايتمشلردر (آنی يا حرف خطاب (آن اسم اشارت توسن ديمكدر (آنی توسن او سين ديمكدر (كه حرف بيان (از نام تو می بارده متعلق سنك اسمكدن ديمكدر (بارد حرف حال ايله فعل مضارع مفرد غائب باريدندن مشتقدر ياغر يعنی فيضان ايدر (عشق فاعلی (وزنامه (واو حرف عطف (زای مفرده مؤخرمی بارده متعلقدر (نامه بونده مكتوب ديمكدر مراد كتب الهيدر (پيغام خبر معناسنه در مراد آثار خدادر (محصوليت) سن اوسين يعنی سن برذات مفيض سين كه سنك اسم شريفكدن عشق ياغر يعنی فيضان ايدر دخی نامه وپيغامكدن يعنی

کتب شریفکدن وآثار لطیفکدن عشق فیضـان ایدر حاصلی سنك
اسم شریفکی ذاکر اولان وقرآن کریمی علی هو حقه معـانی لطیفنی
تذکر ایله نائل اولان وآثارد بانیه یه عین عبرتله ناظر اولان البته سنك
عشقکله مست وحـیران وبیخود اولور * عاشـق شود انکس که
بکوی تو کذرد * آری زدر و بام تو می بارد عشق * عاشق شـودك
مفعولی (شود فعل مضارع مفرد غائب شدندن که افعـال ناقصه دندر
(انکس شودك خبری (آن اسم اشارتدر (کس کیمسه دیمکدر (که حرف
رابط (بکوی تو با حرف صله (تا ضمیر خطاب (کوی کاف عربیله محله
دیمکدر (کذرد کاف عجمك ضمی وذال معجمه وراء مهمله نك فتحه سیله
فعل مضارع مفرد غائب کذریدندن مشتق یا کذشتندن زیرا مصدر
تائینك ماقبلنده شین معجمه اولسه تا داله تبدیل اولندقدنصکره شین رایه
قلب اولنور (اری ادات تصدیق بلی معناسنه ترجمه اوت (در قپو (و بام
طام معناسنه (محصول بیت) عاشق اولور اول کیمسه که سنك محله که مرور
ایلیه یعنی ذکر وفکر وعبادت وطاعاته مشغول اوله بلی سنك قپوکدن
وطامکدن عشق یاغر یعنی سنك درکاه معنوی وبارکاه اقدسکدن عشق
فیضان ایدر حاصلی سنك درکاهکه ملازم اولوب اظهار عبودیت ایدنه
هر جانبدن عشق نمایان اولور (عروض) بو رباعی هزج اخرب ومکفوف
وسالم وازلدر زیرا بحر هزج مثمن سکز مفاعیلن درر باعی اوزانندن اولمق
ایچون صدر وابتداسنه خرب علتی طاری اولوب خرب که خرم ایله کفك
اجتماعنه دیرلر خرم ایله اولدن میم اسقاط اولنور وکف ایله اخردن نون
دوشر فاعیل قالور مفعوله تبدیل اولنور وحشو اولرینه کف طاری
اولمشدر کف اخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاطدر مفاعیل
قالور حشو ثانیلری سالم عروض وضربی ازلدر که زلل علتی طاری اولمش
زلل که خرم ایله هتمك اجتماعیدر خرم ایله میم دوشر هتم ایله اخرده
اولان سبب خفیف وسبب اخرك ساکنی اسقاط ومتحرکی اسکان اولنوب
فاع قالور بویله اولنجـه بو رباعینك وزنی مفعول مفاعیل مفاعیلن
فاع اولور که بر مصرعیدر * درخبراست خدای تعـالی فردای قیامت
بابندهٔ ازمفلسی وبی سرمایکی شرمنده کوید که فلان دانشمند یا عارف را
در فلان محله می شناختی کوید آری می شناختم فرمان رسد که ترا بوی

بخشیدم

بخشیدم * درخبرست خبرده وارد اولمشدرخبردر بونده حدیث شریف مراددر (فردا ایرته معناسنه یعنی یارین (قیامت معروف اضافت بیانیه (با حرف صله (بندهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (ازمفلسی شرمندهیه متعلق یاحرف مصدر (مفلس النده کسنك اقجه یله قالمیه نه دیرلر (بی ادات سلب (سرمایکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل یوخسول دیمکدر (شرمنده اوتانغان یعنی تجبل دیمکدر (فلان الفاظ کنایه دندر (دانشمند منداداتی نسبتدر دانش اسم مصدر عالم دیمکدر معلوم اوله که فارسیده شین معجمه کلمه نك اخرینه لاحق اولدیغی صورتده ماقبلی مفتوح اولور ایسه ضمیر غائبدر ماقبلی مکسور اولور ایسه علامت اسم مصدردر بونده اولدیغی کبی یا حرف عطف عربیده او معناسنه (عارف بونده عارف بالله دیمکدر زمی حرف حکایت (شناختی فعل ماضی مفرد مخاطبدر اکلرمی ایدك یعنی بیلورمی ایدك دیمکدر (می شناختم فعل ماضی نفس متکلم وحده اکلر ایدم یعنی بیلور ایدم دیمکدر (فرمان رسدك فاعلی (رسد فعل مضارع مفرد غائب رسیدن دن (که حرف بیان (بوی یاحرف صله (وی ضمیر غائب رانشمنده یاعارفه راجعدر عربیده به کبی بخشیدم فعل ماضی نفس متکلم وحده بغشلدم دیمکدر (محصول ترکیب) حدیث شریفده وارد اولمشدر که الله تعالی یارین قیامتده مفلسلکدن و یوخسوللقدن تجبل یعنی خقه یرار عملی اولدیغندن اوتانغان بر بنده سنه دیه که فلان عالمی یافلان عارفی بیلورمی ایدك اول بنده جوابنده دیه که اوت بیلورم خدای متعالدن فرمان اریشه که سنی اول بیلدوکین عالمه یا عارفه باغشلدم خلاصهٔ مرام خدای تعالینك بندهٔ خاصلرینی ذکر و محبت شویله دورسون یانلرندن بچمه ده نیچه فائدهٔ جلیله لر واردر (قطعه) قدر من در صف عشاق توزان پست ترست * که زنم کام ارادت بمقامات وصول * قدر قافك فتحی ورانك سکونیله مقدار معناسنه در (منه اضافت لامیه ومبتدادر (در حرف ظرف (صف سیره معناسنه در (عشاقه اضافت بیانیه (عشاق عاشقك جمعیدر عشاقك تویه اضافتی لامیه (زان ازان دن مخففدر مفهوم مصراع ثانیه اشارتدر

(پست پاء عجمك فتحیله الحق دیمكدر (تر ادات تفضیل (سین وتا ادات خبردر (كه حرف بیان (زنم فعل مضارع متكلم وحدنه اوره یم دیمكدر (كام كاف عجمیله آدیم معناسنه آدیم اوره یم یعنی آدیم اتایم دیمكدر (بمقامات وصول با حرف صله (مقامات مقامك جمعیدر (وصول دخول وزنی اوزره مصدردر داخل اولمق دیمكدر (محصول بیت) بنم مقدارم عاشقلر صیره سنده یعنی زمرۂ سالكان ایچنده اندن الحقر كدر كه یعنی اول رتبه دن زیاده دونمدر كه ارادت آدیمنی مقامات وصوله اوره یم یعنی وصول الی الله مقاملرینه ارادت آدیمی اتایم (حاصلی مقامات وصلته آدیم اتمق مرتبه سندن بنم قدرم دوندر ماحصل بن سالكلرك جمله سنك ادنی واحقریم وصول الی الله دعوا سنی ایده مم یعنی ایتمكه لیاقتم یوقدر مراد تواضع وكسر نفسدر * دردلم نقش شده نام كدایان درت * بس بود نامهٔ اعمال مرا مهر قبول * دردلم در مؤخر شده متعلق (در حرف ظرف (دلم میم ضمیر متكلم (نقش معروف (شده ماضیدن قسمدر اولمش دیمكدر (نام كدایان درت اضافتساری لامیه در (كدایان دردن مراد واصلیندر (تا ضمیر خطاب (بس باء عربیله یتر معناسنه (بود فعل مضارع مفرد غائب (نامهٔ اعمال مرا لامیه لردر (نامه بونده دفتر معناسنه در دفتر اعمال دیمكدر (مرا را ادات تخصیص (مهر قبول میمك ضمیله خاتم معناسنه در (قبول ضد رددر (محصول بیت) بنم قلبمده نقش اولمشدر سنك درگاه معنویكك گدالرینك اسم شریفلری بنم دفتر اعمالمه قبول مهری بو یتر یعنی بنم دفتر اعماله قبول خاتمیله مختوم اولمغه اولیا وواصلینك اسامیلری قلبمده منقوش اولمقلق كافیدر (حاصل قطعه خدای عز وجل حضرتلرینه مناجات ایدوب بیوررکه سكا دعوای محبت بنم حدم دكل لكن سنی سونلره محبت ایدوب سورم نامهٔ اعمالمه قبول مهری بو یتر * سری سقطی قدس الله تعالی سره جنید را كار فرمود بموجب دلخواه وی با آن قیام نمود كاغد پارهٔ بوی انداخت دروی نوشته كه * سری سقطی طبقهٔ اولی دندر كنیه لری ابو الحسین در طبقهٔ ثانیه ده اولان مشایخك اكثرینك استادیدر كندولری معروف كرخینك

شاکردلرندندر (جنیدرا را ادات مفعول (کار فرمود ایش بیوردی (فرمود فعل ماضی مفرد غائب (بموجب دلخواه با علی معناسنه (موجب افعال بابندن اسم فاعلدر بونده مقتضی معناسنه در یعنی کوکلی استکی مقتضاسی اوزره (دلخواه ترکیب اضافیدر کوکل مرادی دیمکدر (وی ضمیر غائبدر سری سقطی یه راجعدر (با آن باحرف صله آن اسم اشارت کاره (قیام نمود قیام کوستردی یعنی ادای خدمت ایلدی دیمکدر (نمود فعل ماضی مفرد غائب (کاغد معروف (پاره یا حرف وحدت (همزه حرف توسل (پاره پارچه دیمکدر (بوی باحرف مقابله (وی ضمیر غائب جنیده راجعدر (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آندی دیمکدر (بروی در حرف ظرف (وی ضمیر غائب کاغده راجعدر (نوشته اسم مفعول یازلمش دیمکدر (که حرف بیان ما بعدنده کلن شعری (محصول ترکیب) سری سقطی الله تعالی سرینی تقدیس ایلسون جنیده ایش بیوردی یعنی برخدمته امر ایلدی جنید سرینک کوکلنک مرادی مقتضاسی اوزره یعنی استدیکی وجه اوزره خدمتی ادا ایلدی یعنی لوایشی کوردی حضرت سری مقابله سنده جنیده بر کاغد پارچه سی آندی او کاغد پاره سنده یازلمش که یعنی بو ترکیب وابیات یازلمش ایدی سمعت لفظندن تهجرینی لفظنه دك * سمعت حادیا یحدو فی البادیة یقول * سمعت فعل ماضی نفس متکلم وحده بن ایشتدم دیمکدر فعل مع الفاعل (حادیا لفظا منصوب مفعول صریحی (حادی حاء مهمله ایله حدا یحدودن یعنی نصر بابنك ناقص واوبندن اسم فاعلدر اسم فاعلنده واو یایه قلب اولنور طرفده واقع اولوب ما قبلی مکسور اولدیغیچون نغمه ایله دوه سوریجی دیمکدر (یحدو فعل مضارع مفرد مذکر غائب نغمه ایله دوه سورد دیمکدر (فی حرف جر یحدو فعلنه متعلقدر (البادیة لفظا مجرود فی ایله محلا منصوب یحدونك مفعول فیهی چولده دیمکدر (یقول نصر بابنك اجوف واویندن فعل مضارع مفرد مذکر غائب فاعلی تحتنده حادیه راجعدر (ابیات آتی مقول قولیدر (محصول ترکیب) اول ورق پاره ده یازلمش که بن ایشتدم نغمه ایله بر دوه

سوریجی بنی یعنی دوه چوبانی نغمه ایله دوه سورر کن بادیه ده بو ابیاتی سویلر (شمعی مرحوم بو ترکیبی کاه جلك بیتلرك مصراع اولی ظن ایلمش لکن اوزان وعللدن ونظم ونثردن آ کاه دکل ایمش رحمه الله وعفی الله عنه وتجاوز (نظم * ابکی ومایدریك ما یبکینی * ابکی حذاران تفارقینی * وتقطعی حبلی وتهجرینی * ابکی فعل مضارع متکلم وحده ضرب بابندن ناقص یائیسندن بن اغلارم دیمکدر (ما اسم موصول (ابکی نك ضمننده منفهم اولان بکادن عبارتدر (یدریك یدری افعال بابندن فعل مضارع مفرد مذکر غائبدر فاعلی مایه راجعدر بلدیر دیمکدر فاعلیله صله سی مانك (کاف ضمیر مؤنث مخاطبه ناقه‌دن عبارتدر (ما موصوله (یبکینی صله سی یبکی افعال بابندن فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی تحتنده مایه راجعدر نون وقایه یا ضمیر متکلم تقدیرا منصوب مفعولی (ابکی سابق کبی (حذار حاء مهمله نك کسریله وذال معجمه ایله خوف معناسنه لفظا منصوب مفعول لهی ابکینك (ان حرف مصدریه (تفارقینی نون وقایه یا ضمیر متکلم تفارق مفاعله بابندن مفرد مؤنث مخاطبدر لفظا منصوب ان ایله علامت نصب نونك سقوطی اصلنده تفارقین ایدی تحتنده فاعلی انت جمله سی تأویل مصدرده حذارك مضاف الیهی (سنك مفارقتك خوفی ایچون دیمکدر (وتقطعی یفارقی اوزره معطوفدر اصلنده تقطعین ایدی کسه سین دیمکدر (حبلی یا ضمیر متکلم حبل ایپ دیمکدر تقدیرا منصوب تقطعینك مفعولی (وتهجرینی نون ویا معلوم تهجری تفارقی وتقطعی کبیدر وانلرك اوزرلرینه معطوفدر بنی ترك ایتمکلکك دیمکدر (محصول ابیات) دوه حدی ایدیجی بو بیتلری دیر بن اغلرم وبنم بکام سکا بیلدیرر بنی نه شی اغلدر یعنی پنهان ایتمم بن اغلارم سن بنی مفارقت ایتمك خوفندن یعنی آیرلمق خوفی ایچون وبنم ایپی کسمکدن ایچون وبنی ترك ایتمك قورقوسندن اوتوری یعنی بیننمزده اولان رشتهٔ مواصله یی قطع ایده سین وبنی ترك ایده سین وبندن ایریله سین بو خوفدن اوتوری اغلرم (بو نظمی برجادیدن اشتدم حاصلی بو کلامی کاغد پاره اوزره نوشته اوله رق سری سقطی جنید قدس سرهما حضرتلرینه ویردی دیمك اولور که باری تعالینك صفت جلالندن

وغضبه

وغضب وعذابندن اول رتبه خوف ايدرم وقطرات اشك خون آلودى
انكچون دو چشممدن ريزان ايدرمكه . نعوذ بالله تعالى رابطهٔ م كسلوب
ابدندور ومهجور اولم نته كيم بلعم بن باعورا اولديغى كبى (مرويدركه
حضرت عمر رضي الله تعالى عنه حضرتلرى ثانى عشرهٔ مبشره
ودخول جنده بى ريبه وشبهك ودخول جهنم مرتبهٔ ممتنعده ايكن
بيوررلرديكه قدميمك برينى باب جنتك داخلنده وبرى خارجنده
اولسه مادام قدم اخرم داخل اولمية خداى تعاليك عذابندن قورقرم
ديو بيوررلر ايدى حاصلى الله عظيم الشانك عذابندن امين اولمه زيرا
الامن واليأس كلاهما كفردر وامنيت غروردن منشعبدر غرور
ايسه وصلته مانعدر ديو جنيده توصيه بيورر (عروض) بو اوچ بيتدر
بحر رجزدن ومشطوردر مشطور بر بيتك نصفنى حذفه ديرلر اصلى
مسدس الاجزا ايدى نصفى حذف اولنوب ثلث الاجزا باقى قالدى
رجز كه مستفعلن دن عبارتدر بيت اولك جزؤ اولى سالم ثانى سالم
ثالث مقطوع قطع اخرده اولان وتد مجموعك ساكننى اسقاط
وماقبلنده اولان متحركى اسكاننه ديرلر مستفعل قالوب مفعولن لفظنه
تبديل اولنور و بيت ثانيك جزؤ اولى سالم وجزؤ ثانى مخبوندر خبن
ثانى ساكنى حذفه ديرلر مستفعلن دن سين دوشر متفعلن اولوب مفاعلن
لفظنه تبديل اولنور جزؤ ثالث مخلوعدر خلع خبن ايله قطعك
اجتماعنه ديرلر مستفعلن دن خبن ايله سين ونون دوشر ولام ساكن
اولور متفعل قالوب فعولن لنك يرينه كلور بو علته كبل دخى تعبير
ايدرلر و بيت ثالثك جزؤ اولى مخبون وجزؤ ثانى سالم وثالث مخلوعدر
(تقطيع اول) ابكى وما مستفعلن يدريك ما مستفعلن بيكينى مفعولن
(تقطيع ثانى ابكى حذا مستفعلن ران تفا مفاعلن رقبنى فعولن (تقطيع
ثالث) وتقطعى مفاعلن خبلى وته مستفعلن جربى فعولن عينيله
بوقصه و بو كلامى مولانا جامى نفحات الانس نام كتابنده يازمش واك
مترجمى اولان لامعى مرحوم دخى سمعت تركيبنى منظوم ظن ايلمش
مجاوزنى سؤال اولنسه نه جوابه تصدى ايدردى واز ايسه ازاحيف
واوزان عربيه يه بو ايكى كيمسه نك توغلى يوق ايمش بو تفصيلدن
مقاصدلرى معلوم اولور تدبر اما يقول لفظى اولمساز ايسه منظوم

اولوردی فرض ایدهلم که اولمسون اما اشاغیده کلجك رباعی بو بیتلرك ترجمه سیدر واندن منفهم اولور که ایکیدنصکره سنی ترجمه بیورمش کرچه ورق پاره ده بولنان جمله سیدرلکن منظوم اولان ایکینك بعدیدر (رباعی * خون می کریم وزتوچه پنهان دارم * کز بهرچه این دوچشم کریان دارم * خون خاء میمه ایله قان دیمکدر عربیده دم دیرلر (می کریم فعل مضارع متکلم وحده اغلرم دیمکدر (وز وازدن مخففدر (چه جیم عجمیه نك کسری وهاء رسمی ایله نه دیمکدر (پنهان کیزلو دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده (کز که ازدن مخفف (بهر ادات تعلیل (این اسم اشارتدر (دو اسماء اعداددن ایکی دیمکدر (چشم کوز دارمك مقدم مفعولی اولی کریان ثانیسی کریان صفت مشبهه در اغلایان دیمکدر (محصول بیت) قان اغلرم سندن نه کیزلو طوتهیم یعنی نه صقلیم که نه ایچون بو ایکی چشمی کریان طوتمرم یعنی نه ایچون اغلدیغمی سندن نه صقلیم بعض نسخده بهرچه یرینه بهر تو دوشمش اول وقتده معنی بو ایکی کوزم سنك ایچون کریاندر نه صقلیم دیمکدر * هرچند دلی بوصل شادان دارم * صد داغ بران زبیم هجران دارم * هرچند هرنقدر دیمکدر دلی یا حرف وحدت بوصل با حرف مصاحبت (شادان صفت مشبهه مسرور معناسنه (صد داغ یوز داغ دیمکدر داغ تمور ایله انسانك و یا حیوانك وجودینه اوربلان نشانه دیرلر بونده جراحت دلدن کنایه‌در بران اودل اوزره دیمکدر (ز بیم هجران هجران قورقوسندن دیمکدر (محصول بیت) هرنقدر وصل ایله مسرور کوکلم وار ایسه‌ده یعنی مسرور وشادان ایسمده هجران قورقوسندن اول کوکل اوزره یوز داغ واردر یعنی فراقك خوفی بکا داغ درون اولمشدر بر آن قلبمدن چقمز (حاصلی بر کیمسه هرنه قدرده مقربین دن ایسه ده غضب بار یله افتراق مقامدن خوف وخشیت لازمدر (عروض) بو رباعی شجره اخرب‌دندر زیرا صدر وابتداسنده علت خرب طاری اولمشدر حربی سابقا ذکر ایلدك حشو اولی مقبوض قبض بشنجی ساکنی حذفه دیرلر که مفاعیلن دن یا دوشر مفاعلن قالور حشو ثانیسی سالم عروض وضربی ابتر بتر مفاعیلن دن ایکی سبب خفیفی عیلن در همی دخی

اسقاطه دیرلر فا قالور فع لفظنه نقل اولنور بو یله اولنجه هزج اخرب ومقبوض وابتر اولور که بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولور* وهم جنید قدس سره کوندی که روزی بخانهٔ سری آمدم این بیت می خواند ومی کریست *روزی یا حرف وحدتدر (آمدم فعل ماضی متکلم وحده بونده واردم دیمکدر (میخواند واو رمزی وسکون نون ایله فعل ماضی مفرد غائب خواندن دن اوقور ایدی دیمکدر (ومی کریست فعل ماضی مفرد غائب کریستن دن اغلر ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) دخی ینه جنید قدس سره بیورر که برکون سرینک خانه سنه واردم بو بیتی اوقوردی واغلر ایدی (بیت)

لافی اللیل ولافی النهار لی فرح فلا ابالی اطال اللیل ام قصرا*

لا لیس یه مشابه اولان لا (فی اللیل جار مع المجرور ظرف مستقر جمله سی محلا منصوب لانک مقدم خبری (لافی النهار لافی اللیل اوزره معطوفدر (لی لام حرف جر یا ضمیر متکلم (فرح لفظا مرفوع لاء اولینک اسمی (فا حرف فذلکه (لا ابالی نفی استقبال مفاعله بابندن متکلم وحده بن فارم دیمکدر (اطال همزه حرف استفهام (طال اجوف واویدن فعل ماضی مفرد غائب (اللیل لفظا مرفوع فاعلی (ام حرف عطف زبدیه ایچون (قصر فعل ماضی حسن بابندن فاعلی تحتنده ایله راجعدر جمله سی طال جمله سنه معطوفدر آخرنده اولان الف اشباعدر فتحه دن (محصول بیت) بنم ایچون کیجه ده وکوندوزده فرح اولمدی یعنی نه کوندز فرحم وار ونه کیجه بو یله اولنجه بن فارم کیجه اوزون اولدیمی یاقصه اولدیمی یعنی اوزالدیمی یوخسه قصالدیمی (حاصلی کیجه کوندز فرحدار دکلم استر کیجه اوزون اولسون استر قصه (عروض) بو بیت بحر مجتثدندر که اصلی مستفعلن فاعلاتن ایدی ایکی کره صدرینه قطع علتی طاری اولمش قطع آخرنده اولان وتد مجموعک ساکنی اسقاط متحرک ثانی بی اسکانه دیرلر مستفعلن دن نون دوشر لام ساکن اولور مستفعل قالور مفعولن لفظنه نقل اولنور ومصراع اولک حشو اولی مخبون خبر مکررا بیان اولندی فاعلاتن دن الف دوشر فعلاتن قالور حشو ثانی ینه مخبون مستفعلن دن سین دوشر متفعلن اولور مفاعلن لفظنه تبدیل اولنور

عروض وضربی مخبون ومحذوفدر فاعلاتن دن خبن ایله الف حذف ایله تن دوشر فعلا قالور فعلن لفظنه تبدیل اولور وابتدا مخبون مستفعلن مفاعلن اولور حشو اولی سالم فاعلاتن حشو ثانی مرفوع رفع اولده اولان سبب خفیفی اسقاطه دیرلر مستفعلن دن مس دوشر تفعلن اولور فاعلن لنك یرینه کلور بو یله اولنجه برمصراعی مفعولن فعلاتن مفاعلن فعلن وبرمصراعی مفاعلن فاعلاتن فاعلن فاعلن در اننی تغییرازاحیف ایله بحر مضارعدن دخی اولور (بیت) نی شب تهیم نه روز از ناله وآه * خواهی شب من دراز وخواهی کوتاه * نی یاء اصلی ایله و کسرۂ مجهوله ایله ادات نفی (تهیم میم ضمیرمتکلم (تهی یاء اصلی ایله بوش دیمکدر (نه هاء رسمیله ونونك فتحیله نی کبی (ناله هاء رسمیله ایکلمه معناسنه‌در (خواهی دیلرسه دیمکدر (محصول بیت) نه کیجه بوشم نه کوندز ناله وآهدن یعنی اه وفریاد دن کیجه کوندز خالی دکلم استرسه بنم کیجم اوزون اولسون استرسه قصه حاصلی ارزوی وصالکله دائما آه وافغانده یم لیل ونهار ایله مقید دکلم (عروض) بو بیت بحر هزجدن صدر وابتدا اخرب خرب بیان اولندی مفاعلن دن میم ونون دوشر مفاعیل قالوب مفعول لفظنه نقل اولنور حشو اولاری مقبوض قبض بشنجی ساکنی حذفه دیرلر یا دوشر مفاعلن اولور حشو ثانیلری سالم عروض ضربی اهتم هتم مفاعیلن دن آخرده‌کی سبب خفیفی وماقبلنده‌کی سبب خفیفك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر مفاع قالوب فعول انك یرینه کلور بو یله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فعول اولور رباعی اوزاننده‌دن در لکن برینه اطلاق اولنمز * منصور حلاج را پرسیدند که مرید کیست کفت مرید آنست که از نخست باز که حضرت حق را نشانهٔ قصد خود سازد تا بوی نرسد بهیچ چیز نیارامد وبهیچ کس نپردارد * منصور حلاج را را ادات مفعول (منصور حلاج طبقهٔ ثالثه دن برذاتك لقبیدر اسمی حسین کنیه لری ابوالمغیث در بیضادندر که شیراز شهرلرندن برشهردر خلاج ملقب اولملرینه سبب بر کون بر حلاجك دکاننده اوتورمش ایدی حلاجی بر ایشنه کوندردی

ودیدیکه

ودیدیکه سن کلنجه بن اشیکی کوره یم و پرماغیله پنبه یه اشارت ایدنجه
چکرد کندن ایرلمغه باشلدی بوندن ایچون حلاج دیو تسمیه اولندی
دست و پا بریده صلب اولنمشدر حقنده نیجه قیل وقال اولمشیدر
(پرسیدند فعل ماضی جمع غائب (که حرف بیان (مرید مبتدا
(وکیست خبری کسدر دیمکدر (کفت فعل ماضی مفرد غائب (آنست
آن اسم اشارت (سین وتا ادات خبر (که حرف بیان (نخست نونک وخانه
معجمه نك ضمیله وسینک سکونیله ابتدا دیمکدر (بارکه بارکاهدن
مخففدر (سازد فعل مضارع مفرد غائب سازیدندن یاساختندن
زیاده صدر تا نیك ما قبلنده (خسف) دن خا اولسه داله قلب
اولنمقده صکره خا دخی زایه قلب اولنور (تا انتهاء غایت ایچوندر
(بوی باحرف صله (وی ضمیر حقه راجعدر (نرسد نفی استقبال مفرد
غائب رسیدندن (هیچ چیز با حرف مصاحبت (چیز نسنه دیمکدر
یعنی هیچ نسنه ایله (نیارامد نفی استقبال مفرد غائب آرامیدندن
دکلنمز دیمکدر یعنی استراحت ایتمز (نپردازد فعل نفی استقباله
پردازیدندن یا پرداختندن سابقا ذکر اولنان سازد کبی اکلنمیه دیمکدر
(محصول ترکیب) منصور حلاجه سؤال ایلدیلرکه مرید کیمدر یعنی
ارادت صحیح ایله مرید کیمدر جواب ویروب دیدیکه ابتدادن یعنی
توبه وانابه ایلدیکی اندن حق تعالی حضرتلرینك بارکاه معنویسنی
کندی قصدینه یعنی مقصدینه نشانه دوزه یعنی ایلیه تا بارکاه حقه
ایرشمیه یعنی ایرشمینجه بر نسنه ایله استراحت ایتمیه وهیچ کیمسه ایله
اکلنمیه (حاصلی واصل الی الله اولمینجه بریرده قرار ایلمیه (رباعی)
* بهر تو ببر و بحر بشتافته ام * هامون ببریده کوه بشکافته ام *
بهر باء عربینك فتحی وهانك سکونیله ادات تعلیل (تو یه اضافت
لامیه (ببر با حرف ظرف (بر بانك فتحیله قاره دیمکدر دریا مقابلی
(بحر دکز (بشتافته ماضیدن قسمدر ایوەمش دیمکدر کزمەدن کنایه در
(ام ضمیر متکلم وحده (هامون صحرا معناسنه در (ببریده ماضیدن
قسمدر بونده قطع وطی معناسنه در ینه قاعدهٔ سجع اوزره برام
محذوفدر معلوم اوله که افعالك ومشتقاتنك اولنده اولان بارلر کرك
تحسین لفظ وکرك ادات استقبال اکر مابعدی یعنی داخل اولدیغی

کلمه‌نك اولی با یاخود میم مضموم اولورسه داخل اولان با مضموم اوقنور والا مکسور اوقنور اما سودی رحمه الله دیرکه بو تقریر روستاییلره کوره‌در یعنی کویلولر بو وجه اوزره اوقورلر ظرفای عجم جمیع صورتده مکسور اوقورلر دیو تفصیل ایلمشدر حقیقت حالده ظرافت بونده در سائر جوامده داخل اولان بالر مفتوح اوقونور علی الاتفاق (کوه طاغ دیمکدر (شکافته ام یارمشم دیمکدر (محصول بیت) حضرت حقه مناجات طریقیله بیورر که سنك ایچون بر وبحرده کزمشم یعنی کشت وکذار ایلدم بحر اقطع ایلمشم وطاغ یارمشم یعنی سنی طلبنده طی صحاری وجبال ایلدم (حاصلی زیاده مشقت واضطراب چکدم * وزهر چه رسید پیش روتافته ام * تا ره بحریم وصل تو یافته ام * (وز وازدن مخففدر (هرچه هرنسنه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (پیش بای عجمك کسریله اوك معناسنه‌در (رو یوز دیمکدر (معلوم اوله که برکلمه‌نك آخرنده یا اولوب یانك ماقبلی حرف علت اولسه اخرده اولان یانی اثباتده جائز اسقاطده (تافته ام میم متکلم ایله ماضیدن قسمه‌در چویرمشم دیمکدر (تا انتهای غایت ایچوندر (بحریم وصل اضافت لامیه حریم وصل قرب خدادن عبارتدر زیرا درجهٔ قرب خدا اهله مستور ومحفوظ اولدیغیچون حریم اطلاق اولنور (تویه اضافتده لامیه در (یافته ام میم متکلم ایله بولمشم دیمکدر (محصول بیت) هرنسنه‌دنکه قیتمه ایرشدی یعنی او کمه کلان ظهور ایدن شیدن یوز چورمشم یعنی اعراض ایلدم تاکیم حریم وصله یول بولمشم یعنی بولدم حاصلی ماسوادن اعراض ایلدم حریم وصاله یعنی مقربندن اولدم (بو رباعیده جون می کریم وباهسنده اولان علل وازاحیف جاری اولمشدر ذکره حاجت یوق زیرا آنفا مرور ایلدی سری سقطی سوزلرنده * ابوهاشم صوفی قدس سره گفته است که کوه را بنوك سوزن از بیخ کندن آسانترست زرز یلات کبر از دل بیفکندن * ابوهاشم صوفی کنیه سیله مشهور در کوفی الاصلدر لکن شامده توطن ایتمشدر التمش برده وفات ایلمشدر (که حرف بیان (کوه را ادات مفعول بنوك باحرف استعانت (نوك اوج معناسنه‌در (سوزن اکنه اضافت لامیه بیخ کوك دیمکدر (کندن

کاف

کاف عربك فتحیله قوزپارمق معناسنه مصدردر آسان ککز یعنی قولای (ز ادات تفضیلدر (زای مفرده اسانتره متعلقدر نته کیم اسم تفضیل قواعدندندر (رزیلت کبرلامیه رزیلت الحقلق دیمکدر (ازدل بیفکندن لفظنه متعلقدر تقدیری زافکندن رز یلت کبر ازدل درغ کلدو تقدیمی سجعدن ایچوندر (بیفکندن باحرف تأکید افکندن همزه نك فتحی وضمی جائزدر براقق بونده اخراج معناسنه در (معلوم اوله که اولی همزه اولان کلماتك اولنه با یاخود نون نافیه ومیم ناهیه داخل اولسه همزه بایه قلب اولنور (محصول ترکیب) ابو هاشم صوفی قدس سره بیورمشلردر که کوهی اکنه اوجیله کوکندن قوپرمق یعنی طاغی ایکنه ایله قازه قازه دوز ایتمك قلبدن رز یلت کبری یعنی غایت دنی وخسیس اولان کبری اخراج ایلمکدن اسان رکدر حاصلی الحق ودنی اولان کبردن خلاص امر صعبدر ومحاله قریبدر زیرا محال دیسك اولیاء کرامه کبر لایق دکلدر اما حضرت ابو هاشمك محاله تعلیق ایدوب ایکنه ایله طاغی قوپرمغه تشبیه ایلدیکی غایت صعوبتندن کنایتدر (قطعه * لاف بی کبری مزن کان از نشان پای مور * در شب تاریك بر سنك سیاه پنهان ترست * لاف معروف (بی ادات سلب (کبری یا حرف مصدر (مزن نهی حاضر مفرد مخاطب اورمه دیمکدر (کان که اندن مخففدر (که حرف تعلیل (آن اسم اشارتدر کبره (از اسم تفضیله متعلقدر یعنی پنهان تره (نشان علامت معناسنه در (نشان پای مور لامیه لردر پای اایاق یعنی قدم دیمکدر مور قرنجه عربیده نمل (در حرف ظرف (شب تاریك بیانیه قرنلق کیجه دیمکدر (سنك سیاه ده بیانیه قره طاش دیمکدر (لاف بی کبری مبتدا (پنهان ترست خبری (پنهان کیزلو دیمکدر (محصول بیت) کبرسزلك لافنی اورمه یعنی بنده کبر یوقدر دیو ادعا ایلمه زیرا کبر قرانلق کیجه ده قره طاش اوزره قرنجه نك اایاغنك نشانندن یعنی ایزندن کیزلودر کلدر یعنی درونده اولان کبری فرق ایتمك زیاده مشکلدر صوفیه قدس اسرارهم بوکه و بونك امثالی اولان شیلره شرك خفی دیرلر * وزدرون کردن برون آسان مکیر آن را که زان کوه را کندن بسوزن از زمین اسانترست * درون ایچ معناسنه در بونده قلب دیمکدر کردنك مفعول غیر صریحی ا برون طشره (برون کردن

اخراج معنا یمسنه دو (آسان مکیرک مفعول صریحی (مکیر فعل نهی مخاطب طوتمه دیمکدر (آن را آن اسم اشارتدر کیره را ادات مفعول انی دیمکدر یعنی اول کبری (کزان که ازاندن مخففدر که حرف تعلیلدر ازان اسم تفضیله متعلقدر تقدیری آسان مکیر که کوه را کندن بسوزن از زمین آسان ترست ازان دیمکدر (کوه را را ادات مفعول (کوه کندنک مفعولی (کندن کاف عربیله مصدردر قوپرمق معناسنه (بسوزن غیر صریحی (با حرف استعانه (سوزن ایکنه (از زمین کندنک مفعول غیر صریحی (آسان تر اسم تفضیل (سین وتا ادات خبر (کندن مبتدا آسان تر خبری (محصول بیت) دخی قلبدن اول کبری طشره ایلمکی یعنی اخراج ایلمکی آسان طوتمه یعنی قولای ظن ایله زیرا طاغی یرندن ایکنه ایله قوپرمق اخراج کبردن آسان ترکدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندندر که سکز فاعلاتندن عبارتدر صدر وابتدا سالم حشولر سالم عروض وضرب مقصور قصر آخرده اولان سبب خفیفک ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر فاعلات قالور * ذوالنون مصری قدس سره پیش یکی ازمشایخ مغرب بجهت مسئلة برفت * ذوالنون مصری طبقهٔ اولی دندر اسمی ثوبان بن ابراهیمدر کنیتی ابو الفیض در اخیم مصردندر اخیم کسر همزه ایله بر بلده نک اسمیدر وشیخی مغربده شیخ اسرافیلدر بیورمشدر که اوچ سفر ایلدم واوچ علم کتوردم اول سفرده بر علم کتوردم که انی هم خاص قبول ایلدی هم عام وایکنجی سفرده بر علم کتوردم که خاص قبول ایتدی عام ایتمدی اوچنجی سفرده بر علم کتوردم که نه خاص قبول ایتدی نه عام فبقیت شریدا طریدا وحیدا شیخ الاسلام یعنی پیر هرات بیورمشدر که اولکی علم توبه ایکنجی علم توکل ومعامله ومحبت اوچنجی علم حقیقت کذا فی نفحات الانس ذوالنون اطلاقنه سبب نقل اولنور که بر کون صوکنارنده بر کوشلک کوردم وارل صو یه کتدم وابدست الدم چون ابدستدن فارغ اولدم ناکاه کوزم کوشکده بر جاریه یه راست کلدی که حسن وجمالده ممتاز اقران ایدم که کیمک سین یعنی کیمک جاریه سی سین دیدیکه سنی اوزاقدن کوردم دیوانه ظن ایلدم چونکه یقین کلدک عارف ظن ایلدم زیاده

یقین

یقین کلدکله عالم ظنن ایلدم دقت ایله نظر ایلدیم هیچ بریسی دکلسین دیدمکه بونه کونه سوزدر جواب ویردیکه اکر عارف اولیدک حقدن غیریه نظر ایتمزدک واکر عالم اولیدک نامحرمه نکاه ایلمزدک واکر دیوانه اولیدک طهارت ایلمزدک بو سوزی سویلدی واول کنیزک ناپیدا اولدی بیلدمکه آدمی دکل ایمش چنانچه بر آتش دوشدی کندومی دریا جانبنه آتدم وبر جماعت ایله بر کشتی یه سوار اولدم کمی ده بر بازرکانک بر جوهری ضایع اولدی جمله اتفاق ایلدیلرکه بنده در بنی رنجیده ایلدیلر وتخفیف وتحقیر ایتدیلر دیدم یاربه سن بیلورسین اول حینده بوزخدر بالق اغزلرنده بر کوهر دریا طوسنده رکلدیلر بری الدم وانلره ویردم چون بونی کوردیلر وحضر دیلدیلر اول وقتدن برو ذوالنون ایله ملقب اولدی (بو حکایت نقحسا تمه بو طرزده کلدی (ایجهت مسئله بروقت برمسئله ایچون دیمکدر (یا حرف وحدت (همزه حرف توسل (برفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (محصول ترکیبه) ذوالنون مصری قدس سره برمسئله ایچون مغربیه شیخلوندن برینک حضورینه کتدی که مراد کشته وشیخی شیخ اسرافیل قدس سره در * آن شیخ کفت بهر چه آمدۀ اکر آمدۀ که علم اولین وآخرین بیاموزی این رارروی نیست این همه خالق داند واکر آمدۀ که اوراجویی آنجا که اول قدم برکرفتی او خود آنجا بود * (بهر ادات تعلیل (آمده یا حرف خطاب (همزه حرف توسل (آمده ماضیدن قصدر کلمش سین دیمکدر (یا اکر ادات شرط (آمدۀ فعل شرط (که حرف بیان (علم اولین لامیه (بیاموزی یا حرف تاکیده (آموزی فعل مضارع مفرد مخاطب (روی نیست ممکن دکلدر دیمک محلنده استعمال اولنور (همه جمله دیمکدر (داند فعل مضارع مفرد غائب دانیدن دن یادانستن دن زیرا مصدر تائینک ماقبلنده خسته دن سین اولسه سین یا حذف اولنور یا یایه تبدیل اولنور یا هایه (جویی فعل مضارع مفرد مخاطب (اول کام بیانیه (کام کاف عجمیله ادیم دیمکدر (برکرفتی فعل ماضی مفرد مخاطب یردن قالدیرمغه دیرلر (او ضمیرلری خدایه راجعدر (خود ادات تأکید (انجا اول محلده دیمکدر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول شیخ مغربی

يعنی شيخ اسرافيل ديدی نفخ ايچون كلمش سين يعنی تنبيه كلدك تا كوز
كلمش ايسك كه علم اولين وآخرينی اوكرنه سين اكا امكان يوقدر
بونی جمله خالق تعالی بيلور يعنی اندن غيری كيمسه بيلمز اكر
كلدك ايسه كه ای يعنی خالق تعالی يی طلب ايلمه سين اول محلده كه
اول اديمی يرندن قالدردك يعنی عزيمتك وقتنده خدای متعال يعنی
طالبی اولديغك اول محلده ايدی يعنی باری تعالی انده سكا صبر
وناظر ايدی (حاصلی خدای عز وجل جميع زمانده قولنك علی
الخصوص طالبنك يانندن برآن مفارقت ايدوب منفك اولمز مكاندن
منزه اولديغی حالده نته كيم بيورر (ونحن اقرب اليه من حبل الوريد)
(رباعی) زين پيش برون زخويش پنداشتمت * در غايت سير خود
كمان داشتمت * زين پيش بوندن مقدم ديمكدر (برون پنداشتمك
مقدم مفعول صريحی (زخويش غير صريحی (پنداشتمت تا
ضمير خطاب (پنداشتم فعل ماضی متكلم وحده ظن ايلدم ديمكدر
(در حرف ظرف (غايت سير خود لاميلردر (كمان كاف عجمك ضميله
ظن معناسنه در (داشتمت تا ضمير خطاب (داشتم فعل ماضی متكلم
وحده (محصول بيت) بوندن اقدم يعنی سنی بولمزدن مقدم سنی
كنديمدن طشره ظن ايدر ايدم كندی سيريمك نهايتنده ظن
ايدر ايدم يعنی ظن ايدر ايدمكه سير وسلوكمك نهايتنده سكا واصل
اولورم * اكنون كه ترا يافتم آنی دانم * كاندر قدم نخست بگذاشتمت *
اكنون الآن معناسنه در (كه حرف رابط (ترا سنی ديمكدر (يافتم
فعل ماضی متكلم وحده بولدم ديمكدر (آنی يا حرف خطاب اوسون
ديمكدر (دانم فعل مضارع متكلم وحده (كاندر كه اندردن مخفف
(كه حرف بيان (اندر ادات ظرفدر (قدم نخست بياننده (بگذاشتمت
(تا ضمير خطاب (بگذاشتم فعل ماضی متكلم وحده براقدم ديمكدر
(محصول بيت) الآنكه يعنی شمدی سنی بولدم سن اوسين بلديكه
سنی قدم اولده براقدم يعنی ابتدای سلوكمده براقديغم سن سين شمدی
بيلدم (عروض) بو رباعی صنيله خون می كريم دخی بحر تور باعيلری
كبيدر * پير هرات كويد او با جوينده خود همراهست دست وی
كرفته در طلب خود می تازاند * جوينده اسم فاعل اسنچی ديمكدر

(تا

(تلرآید فعل مضارع مفرد غائب سکرندیرر دیمکدر الف ونون ادات
تعدیه در لازمی تازیدن کلور (محصول ترکیب) پیر هرات یعنی
عبد الله الانصاری دیر که خدای متعال کندینی استیجی ایله یعنی
طالبله همراهدر یعنی یولداشدر طالبنك الینی طوتوب کندیدی
طلبنده سکرندیرر یعنی خدای متعال هرآن وشانده حاضر وناظردر
(گرفته ده اولان ها ترتب ایچوندر طوتوب دیمکله تعبیر اولنور (قطعه)
انکه نی نام بدستست مرا زونه نشان دست بگرفته مرا در عقب
خویش کشان* آنکه آن سم اشارت اللهیه (که حرف رابط صفت
(نی ادات سلب (بدستست با حرف ظرف در معناسنه (سین وتا ادات
سلبه مصروفدر (مرا دخی میم مفرده مقامنده در تقدیری آنکه نام ازو
بدستم نیست نه نشان در (ز و ازودن مخففدر (نه هاء رسمیله
ونونك فتحیله نی کبی ادات سلبدر (نشان بونده علامت معناسنه در
(دست بگرفته نك مقدم مفعولی (بگرفته با حرف تأکید گرفته
ماضیدن قسمدر (مرا یه میم مفرده مقامنده دستمه مصروفدر
تقدیری دستم بگرفته دیمکدر (در عقب در حرف ظرف (عقب بحسب
اللغه اوکچه دیمکدر لکن بونده اردندن کنایه در (خویشنه اضافت
بیانیه (کشان صفت مشبهه چکیجی دیمکدر (محصول بیت)
اول الله که بنم دستمده اندن نام ونشان یوقدر یعنی الله عظیم الشان
بکا نفسین اولسندن خبر وآکاهم یوقدر اولیسه بنم الیمی طوتمش
کندی اردنده چکیجی در یعنی طریق مستقیمه هدایت ایدیجیدر
*اوست دست من وپانیز بهرجا که روم * پای کوبان ز پیش میروم
ودست فشان* اوست او ضمیر غائب اللهه راجعدر (سین وتا ادات
خبردر مبتداسی دست من در (دست من لامیه بنم الم دیمکدر (و یا
دسته معطوفدر (نیز دخی دیمکدر (بهرجا با حرف صله (هر ادات
سور (که حرف رابط صفت (روم فعل مضارع متکلم وحده کیدرم
دیمکدر (پای کوبان پای کوب وصف ترکیبی اوله رق رقاصده مصطلحدر
الف ونون علامت صفت یعنی پای کوبان کاف عربیله صفت
مشبهه در رقص وسماع ایدرك دیمکدر ز پیش (از پیش اوقسدیرنده زاء
مفرده ظرفیت ایچوندر (پیش بیاء عجمیله اوك معناسنه در (می ادات

استمرار (دست فشان پای کوبان کیدرال قفسه رق دیمکدر (محسوس نیت) اوالله عظیم الشاندر بنم الم وایاغم یعنی دست و پایمك اشلدیکی افعال جمله انکدر ده نخی هرزیه که کیدرم ایسم انك اوکنده رقص ایدرك وال قفسه رق کیدرم یعنی هرجانبه که کتسم بندن بر آن منفك اولماز (اینما تولوا فثم وجه الله) ایتنه تلمیح واشاندر (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمن دندر صدر وابتدا سالم حشو لر مخبون که ثانی ساکنك سقوطی عروض وضرب مخبون ومقصور که ثانی ساکنك سقوطندنصکره اخرده اولان سبب خفیفك ساکنی اسقاط ومتحرکنی اسکان بو یله اولنجه برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولوب رمل مخبون ومقصور اولور * فضیل عیاض قدس سره میکوید که من حق سبحانه وتعالی را بدوستی پرستم که نه شکیم که نه پرستم * (فضیل عیاض قاعده اعجام اوزره علمین یننده اولان الفلرین حذف اولنور حضرت فضیل طبقهٔ اولی دندر کنیتی ابوعلی در بعضیلر کوفی و بعضیلر خراسان ناحیه سندن اولان مرو دندر و بعضیلر سمرقندیدر و بعضیلر بخاری الاصلدر دیدیلر یوزسکسان یدی محرم الحرامنده وفات ایلمشدر (منقولدر که اوائل حالنده قطاع طریق ایدی برکون اصحابی بر کاروان اوردیلر واهل کروانی طعامه اوتورتدیلر کاروانیلر سؤال ایلدیکه رئیسکز کیمدر دیدیلر که زمله دکلدر فلان محلده بردرخت دبنده نماز قیلار دیدیلر که نماز وقتی دکلدر جواب ویردیلر که تطوع قیلار دیدیلر که رمضان دکل جواب ویردیلر که نافله طوتار اول آدم تعجب ایدوب یقین واردی کوردیکه خضوع وخشوع ایله نماز قیلار نمازدن فارغ اولنجه صبر ایلدی ودیدیکه اوروج طوتارسین ونماز قیلارسین وقطع طریق ایدرسین الضدان لایجتمعان فضیل دیدیکه قرآن بیلورمسین دیدیکه بیلورم دیدی * واخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عملا صالحا واخر سیئا * ایت کریمه سنی اوقواول ادم متحیر اولدی کراماتی و قصه سی طویل الذیلدر ماحن فیهمزدن خارجدر لکن عاقبت حضرت ابو حنیفه ایله صحبت ایدوب تائب اولمشدر (که حرف بیان (بدوستی) با حرف مصاحبت یا حرف مصدر پرستم فعل مضارع ومتکلم وحده طپرم

دیمکدر (که حرف تعلیل (نشکیبم فعل نفی مستقبل متکلم وحده
صبر ایدمم دیمکدر (که حرف بیان (نپرستم فعل نفی مستقبل متکلم
وحده طپمم دیمکدر (محصول ترکیب) فضیل بن عیاض قدس
سره بیورر که بن حق سبحانه وتعالی یه دوسلق ایله طپرم یعنی الله
تعالینک رضاسیچون عبادت وطاعت ایدرم جنت وجهنم ایچون
دکل که صبر ایدمم که طپمیم یعنی خدای متعالک محبتی بنی بندن المشهد
بالضروری عبادت وطاعت ایدرم ایتمک المده دکلدر * بعضی ازین
طائفه را پرسیدند که سفله کیست کفت انکه حق را بربیم وامید می
پرستد پس کفتند تو چون پرستی کفت بمهر دوستی که مهر دوستی وی
مرا بر خدمت وطاعت دارد * بعضی یا وحدت نوعیه (ازین ازاین دن
مخففدر (از حرف بیان (این اسم اشارتدر (طائفه بلوک دیمکدر
(پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر یعنی سؤال ایلدیلر دیمکدر
(که حرف بیان (سفله سینک ضمی وفانک سکونیله دون همت کمسیه
درلر (کیست که ذوی العقولده مستعمل اولان که در سین وتا ادات خبردر
کیمدر دیمک اولور بیم خوف معناسنه در (امید همزه نک ضمی ومیمک
کسریله رجا معناسنه (می پرستد می ادات استمرار (پرستد فعل مضارع
مفرد غائب پرستیدن دن مشتقدر طپر معناسنه (پس باء عجمک فتحیله فاء
تعقیبیه معناسنه در ترکیده ایمدی ایله تعبیر اولنور (کفتند فعل ماضی جمع
غائب دیدیلر یعنی سؤال ایلدیلر (چون ضمله عربیده کیف کبی نیجه
دیمکدر (پرستی فعل مضارع مفرد مخاطبدر طپرسین دیمکدر (کفت
جوابنده دیدی (بمهر با حرف مصاحبت سببیتی متضمن در مهر میمک
کسریله محبت معناسنه در (دوستی یا حرف مصدردر (که حرف تعلیل
(دوستی وی لامیه (وی ضمیر غائب حقه راجعدر (مرا بنی دیمکدر
(دارد فعل مضارع مفرد غائب داریدن دن یا داشتن دن زیرا مصدر
ثلاثی ماقبلنده خشفدن شین معجمه اولسه تا داله قلب اولنور قد نصکره
شین رایه قلب اولنور (محصول ترکیب) بوطائفه دن یعنی مشایخ
بلوکندن بعضیسنه سؤال ایلدیلر که دنی الاصل ودون همت کیمدر
جوابنده دیدیکه حق تعالی یه خوف ورجا اوزره طپه یعنی خوف
جهنمدن ورجاء جناندن اوتوری طپاندر دیدی (ایمدی دیدیلر که

محن نیجه طپنرسین دیدی محبت ایله ودوستلق ایله یعنی الله عظیم الشانه محبتمدن ناشی طپرم زیرا انك محبتی ودوستلغی بنی خدمت وطاعتده ایلر یعنی بکا عبادات ایتدیرن انك محبتیدر لکن فهم اولنمسون که بو کلام الامن والخوف کلاهما کفر کلامنه مناقض اوله بودکلدر بویله عبادتنه دید زیرا امن وخوفدن ایچون عبادت ایدن نفسی ایچون عبادت ایتمش اولور الله تعالی ایچون اولماز بوایسه صوفیه یننده شرك خفیدر بوخسه حق تعالینك سخطندن کلیا امین اولمق ورحمتندن کلیا مأیوس اولمق کفر اولدیغنه شبهه یوقدر (رباعی) جانا زدر تو دورنتوانم بود* فارغ بهشت وحور نتوانم بود* جانا الف حرف ندا ای جان دیمکدر (جان بحسب اللغة روح حیوانیه دیرلر روح انسانیه روان دیرلر بونده محبوب معناسنه در یعنی حق جل وعلا در کمال مرتبه روحه انسانك محبتی اولدیغی اجلدن پك سودیکی محبوبه جان اطلاق اولنور مجازا (درتو لامیه درقپو معناسنه در (ز دور اوزاق دیمکدر بعید معناسنه نتوانمك مفعول صریحی (نتوانم فعل نفی مستقبل متکلم وحده قادر دکلم دیمکدر (بود بونده بودن معناسنه در زیرا قاعدهٔ اعجامدندر که ماضی مضارعه مقارن اولسه مصدر معناسنی افاده ایدر (قانع اسم فاعلدر قناعت ایدیجی دیمکدر (نتوانمك مفعول صریحی (بهشت با حرف مصاحبت قانعه متعلق (بهشت جنت دیمکدر (حور بهشته معطوف جنتده اولان جولره دیرلر (محصول بیت) جانا سنك قپوکدن یعنی ای بارخدا سنك درکاه معنویکدن بعید اولمغه قادر دکلم یعنی عبادات وطاعاتکدن برآن منفك اولهمم وحور وجنان ایله قناعت ایدیجی اولهمم یعنی وعدبیوردیغك حور وجنان ایله قانع وتسلی اولهمم* سر بردر تو بحکم عشقم نه بمزد* زین درچه کنم صبر نتوانم بود* بحکم عشقم دهکی میم متکلم سره مصروفدر تقدیری سرم بردرتو بحکم عشقست در (سر مبتدا عشق خبری (بحکم عشق بیانیده با حرف صله عشق حکمنه در یعنی عشقك مقتضاسنه در (نه ادات نفی (بمزد (با حرف سبب مزد میمك ضمی وزانك سکونیله ثواب واجرت معناسنه در (چه کنم نه یپایم دیمکدر (صبور جهول وزنی اوزره اسم فاعلدر (محصول بیت) بو بیت اوله مقام تعلیلده در بهشت وحور ایله قانع اولهمم زیرا باشم بوقپوده عشق

مقتضا

مقتضاسنجه‌در یعنی سکا محبتدن ایچوندر اجرت وثواب ایچون‌ندکلدر زیرا جنت ایچون عبادت اجرت اولمش اولور بنم عبادتم بویله دکلدر محبتدن ناشی بو قپودن نه بیایم صبور اولمقلغه قادر دکلم یعنی محبتم برمرتبه‌ده‌در فوللق ایتمکلکه صبر ایده‌مم (عروض) بور باعینك تفصیلی کراله مرور ایلدی (قطعه دیکر) کی شود سوز قتیلت کشت زیم تیرمخانه* زانکه این آتش زجان روشن اوخاسته است* کی کاف عربیله بونده زماندن سؤالدر که نچون معناسنه استفهام انکاری معناسنی متضمندر (شود فعل مضارع شویدندن یاعلی غیرقیاس شدن‌دن مشتقدن اولور دیمکدر (سوز اسم مصدردر یانمه معناسنه شودك اسمیدر (قتیله اضافتی لامیه قتیلنده تاء خطابیه بویله‌در (قتیل فعیل بمعنی مفعولدر مقتول معناسنه (کشته کاف عربله بونده سونمش معناسنه‌در زیرا آتش وشمع ایله ذکر اولنسه بو معنایه استعمال اولنور اما اصل معناسی دپه‌لنمش دیمکدر وشودك خبریدر (زیرآلت دیمکدر تحت معناسنه‌در (تیره خاکه اضافتی بیانیه (تیره خاك قره طپراق دیمکدر (زانکه اول اجلدنکه دیمکدر (جان روشن بیانیه (روشن منور معناسنه در (اوبه اضافت لامیه قتیله راجعدر (خاسته است سین وتاادات خبردر (خاست فعل ماضی مفرد غائب ظاهر اولدی دیمکدر فاعلی تحتنده این آتش مبتدا خاسته است جمله‌سی خبردر (محصول بیت) نچون سو ینور سنك مقتولك یانمه‌سی قره طپراق آلتنده یعنی سنك اتش عشقکله اولنلرك اتشی قره طپراق آلتنده یعنی مرقدنده دخی سوینمز اول اجلدنکه اول آتش مقتولك منور اولان جاندن ظاهر اولمشدر یعنی عشق جسمنده دکلدرکه اولمکله زائل اولسون بلکه روحنده‌در الی غیرالنهایه باقیدر زائل اولمز *چون تواند عاشق ازطوق وفایت سرکشید* قری آساطوق اواز کردن اوخاسته است* چون نیچه دیمکدر ادات استفهامدر (تواند فعل مضارع مفرد غائب توانیدندن مشتقدر (عاشق فاعلی (ازطوق کشیدك مقدم مفعول غیرصریحی (طوق بوغازه طاقلان شبئه دیرلر کرك تیمور وکرك غیری شیدن اولسون (طوق وفایت اضافتلر لامیه‌لردر (سرباش معناسنه‌در کشیدك مقدم مفعول صریحی (کشید فعل ماضی بونده مصدر معناسنه در زیرا

مضارعنه مقارندرکه توانندجار (قری یله لصلیه ایله برمشهور قوشدرکه کردننده حلقه سی اولور آسا الف ممدوده ایله ادات تشبیه (کردناو لامیه (از کردن خاستك مفعول غیرصریحی (کردن یون دیمکدر (اول عاشقه راجعدر (محصول بیت) نیجه قادر اولور عاشق سنك وفاك طوقندن باش چکه یعنی عبادت وطاعت ایلمکدن اعراض ایلیه (مصراع ثانی مقام تعلیلده در زیرا قری کبی او عاشقك طوقی عاشقك کردنندن ظاهر وهویدا اولمشدر عینیله قریده نه شکل طوق ذاتی ایسه عاشقده دخی طوق وفا اویله ذاتیدر عرضی دکلدرکه طاعتدن اعراض ایلیه (عروض) بوقطعه بحر رمل مقصور مثمن در که بالکز عروض وضربنه قصر طاری اولمشدر سائری سالمدر تفصیله حاجت یوق * معروف کرخی قدس سره کفت است که صوفی اینجا مهمانست تقاضای مهمان برمیزبان جفاست مهمان که باادب بود منتظر بودنه متقاضی * معروف کرخی طبقهٔ اولی مشایخندندر بعضیلر ابدالدندر دیدیلر کنیتی ابومحفوظدر پدرلری اسمی فیروز هجرتك ایکیوزنده دار آخرته انتقال ایتمشدر پدر ومادری ترسا ایدیلر معلمه و یردکلرنده دیدیلرکه ثالث ثلثه دی دیدیکم لا بل هوالله الواحد هرچندکه استادی اصرار ایلدی بو سوزدن فارغ اولمدی عاقبت کتندی وعلی بن موسی الرضانك الندہ مسلمان اولدی برازمدتدنصکره پدرینك خانه سنه کلوب قپویی دق ایلدی صوردیلرکه کیمدر دیدی اوغلوکز معروف دیدیلر قنغی دینده سین دیدی دین محمد المصطفی دنم اول محلده پدر ومادری دخی مسلمان اولدی اندن داود طائی یه کلوب چوق ریاضت چکوب مشار بالبنان اولدی حکایات عجیبه سی ومناقبات غریبه سی واردر از جمله برکون نقض وضوء ایلدی ودرحال تیمم ایلدی دیدیلرکه دجله یقیندر دیدیکم دجله یه وارنجه عمرم آخر اولورسه حال نیجه اولور (اینجا بومحلده دیمکدر یعنی دنیاده (مهمانست مهمان مسافر معناسنه در یعنی قونق (سین وتا ادات خبردر (صوفی مبتدا (مهمانست خبری (تقاضا تفاعل بابندن مصدردر بونده اسلوب عجم اوزره ضاد مفتوح اوقنور اصل تقاضی در دین طلب ایتمك معناسنه در (با اضافت

ایچوندر

ایچوندر زیرا کلمه نك آخری حرف مقدر نته کیم مقدما بیان اولندی (مهمانه اضافت لامیه (میزبان زانك ضمیله مسافر صاحبی دیمکدر (جفا اذیت معناسنه در (تقاضای مهمان مبتدا جفاست خبری (که حرف رابط صفت (با حرف مصاحبت (ادب بودن مفعول غیر صریحی (منتظر بودن مفعول صریحی (نه حرف نفی (منتقاضی تفاعل بابندن اسم فاعلدر دین طلب ایدیجی دیمکدر (محصول ترکیب) معروف کرخی قدس سره بیورمشلردر که صوفی بودنیاده مسافردر مسافرك دین طلبی یعنی اکرام طلبی صاحب خانه اوزره جفا واذیتدر (حاصلی مسافره صاحب خانه نك اکرام ایتمه سی واجبه‌دن متعددر لکن انی لسانه کتوروب طلب ایلك صاحب خانه یه اذادر مسافر که ادب ایله اوله یعنی مؤدب اوله منتظر اولمه‌لی اکرام طلب ایتمه‌لی دکل (قطعه) مهمان تو ام درصف ارباب ارادت* بنشسته بهر چیز که آید زتو راضی* مهمان تو لامیه میم ضمیر متکلم (در حرف ظرف (صف معروف (ارباب اهل معناسنه (ارادته اضافت بیانیه (بنشسته با حرف تأکید نشسته ام تقدیرنده اوتورمشم دیمکدر (با حرف صله (هرچیز هرنسنه دیمکدر (که حرف رابط صفت (آید فعل مضارع مفرد غائب کله دیمکدر آییدن دن یا علی غیر قیاس آمدن دن (زتو آیده متعلقدر (راضی نشسته نك مفعول صریحی (محصول بیت) ارباب ارادت یعنی اهل ارادت صفنده یعنی صیره سنده سنك مهمانکم هرنسنه که سندن کله راضی وخشنود وقانع اوتورمشم (حاصلی اهل ارادت بیننده سنك مهمانکم سندن کلن نسنه یه راضیم* بنهاده بخوان کرمت دیدهٔ امید* انعام ترا منتظرم نی متقاضی* بنهاده با حرف تأکید (نهاده نهاده ام تقدیرنده قومشم دیمکدر (بخوان با حرف صله (خوان واو رسمیله سفره معناسنه در (کرمت تا ضمیر خطاب اضافتلر لامیه در (دیدهٔ امید لامیه دیده کوز امید ترکیبجه اومق معناسنه (انعام ترا لامیه (نی ادات نفی (محصول بیت) سنك کرمك سفره سنه امیدم کوزینی قومشم یعنی امید وارم سنك انعامکه منتظرم دین طلب ایدیجی دکلم ترك ادب ایلم (عروض) بو قطعه بحر هزجدندر صدر وابتدا اخرب خرب که مفاعیلن دن میم ونونك

سقوطی فاعیلن قالوب مفعول یه نقـل اولنور حشوله مکفوف کف که
آخرده اولان سبب خفیف که نوندر سقوطی مفاعیـل قالور
عروض وضرب محـذوف حذف که آخرده اولان سبب خفیف که
لن در سقوطی مفـاعی قالوب فعولن لفظنه نقل اولنور بو یله اولنجه
برمصراعی مفعول مفاعیل مفـاعیل فعولن اولوب هزج مثمن اخرب
مکفوف محذوف اولور (ومعلوم اوله که اکر عروض وضربی محذوف
اولمیـدی رباعی دیرایدك لکن اوزان رباعینك علتـده حذف
اولمدیغی جهتدن قطعـه اطلاقی اولنور * بایزید قدس سره
پرسـیدند که سنت کدا مست وفرض کدام فرمود که سنت ترك
دنی است وفرض صحبت مولی * بایزید طبقهٔ اولیدندر اسمی طیفوردر
منشأی بسطامدر (منقولدر که اناسی مکتبه کوندردی یعنی استـاده
ویردی چونکه درسی سورهٔ لقمانده بو آیتـه کلدیکه (ان اشکرلی
ولوالدیك) یعنی خدای عزوجل بیورر که بکا خدمت وشکر ایت
ووالدینکه شکر وخدمت ایت استادندن بو آیتك تفسـیرینی سؤال
ایلدی استـاد دخی تفسیر ایدنجه کوکلنه کار ایلدی مصحفی براقدی
واذن طلب ایدوب خانه سنه کلدی ووالده سی دیدیکه یاطیفور
نیه کلدك دیدیکیم ای والده سکا هدیه کتوردم که بو آیتـه کلدم
حق تعـالی کندو خدمتیله وسنك خدمتکله امرایدر بن ایسـه
ایکی خانه ده کهخدا اولهمم بو آیت بنم جانمه کار ایلدی الله ایچون
اولسون خدادن طلب ایله یابتون سنك اوله یم یابنی خدایه بغشله که بتون
انك اوله یم ووالده سی دیدیکه ای فرزندارجندم سنی الله اصمرلدم
بویله دینجه بایزید بسطامدن سیاحت ایلدی ووافر مدت ریاضت
ومشقت چکدی وچوق مشایخله بولشدی جمله دن بریسی امام جعفر
صادق ایدی رضی الله عنه (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب سؤال
ایلدیلردیمکدر (که حرف بیان (سنت معروف (کدام قنغی دیمکدر فرض
معروف (کدام کدامست تقدیرنده در (فرمود فعل ماضی مفرد غائب
بیوردی دیمکدر (که حرف بیان (دنی اسلوب عجم اوزره یاء اولی مکسور
اوقنور دنیا دیمکدر (صحبت بونده تقربدن عبارتدر (محصول ترکیب)
بایزید قدس سره حضرتلرینه سؤال ایلدیلرکه سنت قنغیدر یعنی

امر

آرزوسوله كتمك نه كونه در وتصل در ونه شي در وفرض قنغى شى در يعنى
مؤمنك لازمهٔ ذمتى اولان نه شى در بيوردبكه سنت ترك دنيادر وفرض
صحبت مولى در يعنى اللهه كمال ايله تقربدر (مثنوى) اى كه درشرع
خداوندان حال* ميكنى ازسنت وفرضم سؤال* اى حرف ندا (اى كه
كس كه تقديرنده (كه حرف رابط صفت (در حرف ظرف (شرع بونده
مسلك ديمكدر خداوندلن الف ونون ادات جمعدر خداوند بونده صاحب
معناسنه در حاله اضافت بيانيه مى ادات حكايه كنى فعل مضارع مفرد
مخاطب ايدر ايسك ديمكدر از سنت وفرضم ازمن سنت وفرض تقديرنده
يعنى ضمير منفصل ضرورت وزن ايچون متصل اولمشدر (محصول بيت)
اى كيمسه كه حال صاحبلرينك مسلك ومذهبنده بكا سنت وفرضدن
سؤال ايدرسين يعنى بومذهبده اولان سنت وفرضى بكا سؤال
ايدن كيمسه * سنت آمد رخ زدنى تافتن *فرض راه قرب مولى يافتن*
سنت آمدك فاعلى آمد فعل ماضى مفرد غائب كلدى ديمكدر لكن اولدى
معناسنه (در رخ بونده يوز معناسنه در ومبتدادر (زدنى تافتنك مفعول
غيرصريحى (تافتن چويرمك معناسنه مصدردر رخ تافتن روتافتن
اعراض ايلمكدن كنايه در نته كيم تركيده دخى يوز چوردى ديرلر
اعراض ايلدى ديمكدر تافتن مبتدانك خبرى مبتدا خبر ايله جمله سى
آمدك مفعولى (فرض فرض آمد تقديرنده (راه قرب مولى بيانيه ولاميه
(يافتن بولمق معناسنه مصدردر (راه مبتدا يافتن خبرى مبتدا خبر ايله
مقدر آمدك مفعول صريحى (محصول بيت) سنت دنيادن يوز چويرمك
اولدى فرض قرب مولى يولينى بولمق اولدى حاصلى مذهب اهل حالده
سنت دنيادن اعراض ايدوب يوز چويرمكدر فرض اللهه تقرب يولنى
بولمقدر (عروض) بومثنوى بحر مسدس دندر صدر وابتدا سالم حشولر
سالم عروض وضرب محذوف حذفكه آخرده اولان سبب خفيفى
اسقاطدر فاعلا فالوب فاعلن انك يرينه كلور بويله اولنجه بر مصراعى
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولوب رمل مسدس محذوف اولور * شبلى را
قدس سره شورا افتاد بيمارستان بردند جمعى بنظاره وى رفته بوده
پرسيد كه شما كيانيد كفتند دوستان تو سنكى برداشت و برايشان حمله كرد
جمله بكريختند كفت بازآييد اى مدعيان كه دوستان از دوستان نكريزند

ورسنك جفاى شان نپرهيزند* شبلى طبقهٔ رابعه رجالندن در اسمى جعفر بن يونسدر كنيتى ابو بكردر بغدادده مدفوندر اصلى مصريدر خير نساجك مجلسنده توبه ايلمشدر مالكى المذهبدر (منقولدركه دائما مناجاتنده دير ايديكه يارب خلق سنى نعمتك ايچون سورلر بن بلاك ايچون سورم (را ادات صله (شور اسم مصدردر بونده جذبه‌دن كنايه‌در (افتاد فعل ماضى مفرد غائب واقع اولدى ديمكدر (ببيمارستان با حرف صله (بيمارستان محل معالجه ديمكدر (بردند فعل ماضى جمع غائب ايلتديلر ديمكدر (جمعى يا حرف وحدت برجمع يعنى برالاى كيمسه بنظاره‌ٔ وى اضافت بيانيه (با حرف صله (نظاره سير وتماشا معناسنه (وى ضمير شبلى‌يه راجعدر (رفتند فعل ماضى جمع غائب كيتديلر ديمكدر (پرسيد فعل ماضى مفرد غائب صوردى ديمكدر فاعل ضميرى تحتنده شبلى‌يه راجعدر (كه حرف بيان شما ضمير منفصل جمع مخاطب سزلر ديمكدر كيانيد ذوى العقوله مستعمله اولان كه‌نك جمع مخاطبيدر كافدن صكره اولان يا هاء رسميدن بدلدر كيملرسز ديمكدر (بعض نسخه‌ده چه كسانيد واقعدر نه كيمسه‌لرسز ديمك اولور (كفتند فعل ماضى جمع غائب ديديلر ديمكدر دوستان تولاميه دوستان دوستك جمعيدر وكفتندك مقول قوليدر (سنكى يا حرف وحدت سنك طاش (برداشت فعل ماضى مفرد غائب فاعلى تحتنده قالدردى ديمكدر (بر حرف استعلا ايشان ضمير جمع غائب انلر ديمكدر (حمله هجوم معناسنه‌در (كرد فعل ماضى مفرد غائب ايلدى ديمكدر (بكريختند با حرف تأكيد (كريختند فعل ماضى جمع غائب قاچديلر ديمكدر (باز كرو معناسنه (آييد فعل امر جمع مخاطب كلك ديمكدر (اى حرف ندا (مدعيان مدعينك جمعيدر اى دوستلق دعوا ايديجيلر ديمكدر (كه حرف تعليل (نكريزند فعل نفى مستقبل جمع غائب قاچمزلر ديمكدر مفردى نكريزد كريختن دن زيرا مصدر تأنيثك ماقبلنده خشفدن خاء معجمه اولسه تا داله قلب اولندقدنصكره خا زايه قلب اولنور (سنك جفاى شان بيانيه ولاميه (شان ضمير جمع غائب (نپرهيزند ياء عجميله فعل نفى مستقبل جمع غائب احتراز واجتناب معناسنه صاقنمزلر ديمكدر (محصول تركيب) شبلى قدس سره حضرتلرينه جذبه واقع اولدى محل معالجه‌يه كتورديلر برالاى كيمسه انى تماشايه كتديلر شبلى سؤال ايلديكه

سزلر

مرز کیلرسز دیدیلر که سنك دوستلر یکز برطاش قالدردی وانلر اوزرینه حمل وهجوم ایلدی جمله سی قاجدیلر شبلی دیدی کیرو کلك ای مدعیلر یعنی ای دوستلق ادعا ایدنلر کلك زیرا دوستلر دوستلردن قاچمز یعنی محب صادق اولنلر محبوبلرندن قاچمزلر وانلرك سنك جفاسندن صاقنمزلر یعنی اذا وجفا وجور و بلیاتندن اجتناب و پرهیز ایتمزلر (قطعه) آنست دوستدار که هرچند دشمنی * بیند ز دوست بیش شود دوستدارتر * آنست آن اسم اشارت سین وتا ادات خبر اولدر دیمکدر مقدم خبر (دوستدار وصف ترکیبیدر محب معناسنه مؤخر مبتدا (که حرف بیان (هرچند هر نقدر دیمکدر (دشمنی یا حرف مصدر دشمنلك دیمکدر بیندك مقدم مفعول اولی (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوررسه دیمکدر (بینیدندن یا بطریق الشاذ دیدندن (ز دوست غیر صریحی ایش باء عربیله زیاده معناسنه مفعول ثانیسی (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر شویدندن یا علی خلاف القیاس شدندن زیرا حروف یارنودن دالك ماقبلنده برشی یوقدر (دوستدارتر شودك مفعولی (تر ادات تفضیل زیاده دوست اولور دیمکدر (محصول بیت) محب صادق اول کیمسه در که هرنقدر دوستدن دشمنلکی زیاده کوررسه محب اولور یعنی نقدر اذا وجفا کورر ایسه محبتی ارتر (شمعی مرحوم بومحلده برقاچ معنی ویرمش اولی زیاده دوستدر دیدیکی آشکاره دکل زیرا بیتنك هیچ اعرابدن محلی اولمامازاولدیغی صورتده دوستدارتر لفظنه بر یاء مصدری تقدیر ایلملی زیاده دوستلغی زیاده اولور دیمك اولور تکلفه محتاج ومعنای ثالثی که پیشی باء عجمیله اولمق جائزدر دیمش هله بومعنایی یاندن ویرمش لکن بومعنی معنای ثانیدرکه بزتفصیل ایلدك فافهم * برسر هزار سنك ستم کر خورد ازو * کردد بنای عشقش ازان استوارتر * برسر خوردك مفعول غیر صریحی (هزار صریحی بیك دیمکدر اسماء اعداددن سنك هزارك تمییزی (سنك ستم مجاز یانیه یالامیه جفادن کنایه در (کر حرف شرط (خورد فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط خوریدندن یا خوردندن زیرا مصدر دالینك ماقبلنده یارنودن را اولسه را مفتوح قیلنور فاعلی تحتنده دوستداره راجعدر (کرده کاف عجمله فعل مضارع مفرد غائب

اولوردیمکدر جزاء شرط (بنای عشقش لامیه‌لردر شین ضمیر دوستیاره راجعدر (بنای عشق کردد فاعلی (ازان بو یله محللرده اولکی مرتبه‌دن دیمکدر مشار الیهی سنك ده اولسه اولور لکن سقامتدن خالی دکلدر (استوار همزه‌نك ضمی وسینك سکونی وتانك ضمیله محکم وقوی معناسنه‌در (تر ادات تفضیل (محصول بیت) باشی اوزرینه یعنی باشنه محبوبندن اکر او محب بیك سنك ستم یرسه یعنی متأذی اولور ایسه‌ده بنای عشق اولکیدن محکم وقوی‌رك اولور (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که اصلی ایکی کره مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن در صدر وابتدا اخرب خرب مکررا بیان اولندی مفعول قالور حشولری مکفوف کف آخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاطه دیرلر فاعلات مفاعیل قالورلر عروض وضرب محذوف حذف آخرده اولان سبب خفیفی اسقاطدر فاعلا اولوب فاعلن لفظنه نقل اولنور بو یله اولنجه بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولوب مضارع اخرب مکفوف محذوف اولور* وهم ازوی آرند که وقتی بیمار شد خلیفه طبیب ترسایی بمعالجت وی فرستاد طبیب ازو پرسید که خاطر تو چه میخواهد کفت آنکه تو مسلمان شوی ترسا کفت اکر من مسلمان شوم تو نیك میشوی واز بستر بیماری برخیزی کفت آری پس بروی ایمان عرضه کرد* وهم ازوی دخی اندن دیمکدر یعنی شبلینك حکایاتندن (آرند فعل ماضی جمع غائب کنورمشلر یعنی نقل و بیان ایلمشلردر (بعض نسخه‌ده منقولست واقع اولمشدر مآل بردر (که حرف بیان (وقتی یا حرف وحدت (بیمار شد خسته اولدی دیمکدر باء عربیله بعض نسخه‌ده شده بود واقع اولمشدر اولمش ایدی دیمکدر (خلیفه یعنی پادشاه اسلام که مقتدر بالله ایدی خلفای عباسیه‌دن (طبیب علم طب بلیجی دیمکدر (فعیل بمعنی فاعلدر ترسایه اضافتی بیانیه (ترسایی یا حرف وحدت ترسانك فتحی ورانك سکونیله نصرانی یا آتش پرست معناسنه‌در (بمعالجت با حرف صله (معالجت مفاعله بابندن مصدردر (تا اسلوب اعجام اوزره طویل یازیلور بمعالجهٔ او یازان بو قاعده‌دن غافل ایمش (بمعالجت وی بعض نسخه‌ده بمعالجت او مآللری بردر شبلینك معالجه‌سنه یعنی اکا علاج ایتمکه حاصلی مداوات وتیمار ایتمکه (فرستاد فعل ماضی مفرد

غائب

غائب ارسال ایلدی یعنی کوندردی (پرسید فعل ماضی مفرد غائب
صوردی دیمکدر (که حرف بیان (خاطر بونده کوکل دیمکدر (نویه
اضافت لامیه (چه نه دیمکدر (می خواهد می حرف حال (خواهد
واو رسمیله فعل مضارع مفرد غائب استر دیمکدر خواهیدن دن
یا خواستن دن زیرا مصدر تائینک ماقبلنده سین اولسه تا داله قلب
اولندقدنصکره سین یا حذف یا یایه ویا هایه تبدیل اولنور بونده
هایه تبدیل اولمشدر (گفت شبلی دیدی (آنکه آن اشارتدر چه یه
(که حرف بیان اول نسنه استرکه دیمکدر (شوی فعل مضارع مفرد
مخاطب اوله سین دیمکدر (ترسا گفت طبیب دیدی (اگر ادات شرط
(من بن دیمکدر (شوم فعل مضارع نفس متکلم وحده فعل شرط
اولورسم دیمکدر (نیك ایو دیمکدر (میشوی می ادات حال جمله سیله
جزای شرط (واو حرف عطف (پستر بای عجمك کسری وسینك
سکونیله دوشکدر عربجه فراش دیرلر (بیماره اضافت لامیه (بیماری
یا حرف مصدر (برخیزی فعل مضارع مفرد مخاطب قالقارسین
دیمکدر (گفت شبلی دیدی (آری افعال تصدیقدندر نعم معناسنه
ترکیجه اوت دیمکدر (پس فاء نتیجه معناسنه در بای عجمك فتحیله
(بروی حرف صله بامعناسنه (وی ضمیر ترسایه راجعدر (عرضه کرد
عرض ایلدی یعنی کلمتین شهادتینی عرض ایلدی حاصلی تلقین
ایلدی (محصول ترکیب) داخی شبلی نك حکایاتندن نقل ایدرلرکه
یا نقل اولنمشدر که بروقت خسته اولدی یا خسته اولمش ایدی
خلیفه اکا مداوات ایتمکه برکافر طبیب ارسال ایلدی طبیب سؤال
ایلدیکه کوکلك یعنی جانك نه استر شبلی دیدی اول نسنه یی استرکه
من مسلمان اوله سین طبیب دیدی اگر بن مسلمان اولورسم سن ایو
اولورمیسین یعنی شفا بولورمیسین دخی خسته لك دوشکندن
قالقارمیسین شبلی دیدی اوت قالقارم وشفا یاب اولورم ایمدی
طبیبه ایمان عرض ایلدی وتلقین اسلام ایلدی بعض نسخه ده
اشاغیده کله جك چون وی ایمان آورد بریشه ووی ایمان آورد
واقعدر یعنی طبیب دخی ایمان کتوردی دیمك اولور بونسخه
صوابدر زیرا بازده بعض نسخه یه کوره بو معنایی سیاق وسباق

قرينه سيله كوزتملى (لكن شارح مرحوم بو نسخه يى اختيار
ايتديكندن بزدخى انك اثرنجه كتدك *چون وى ايمان آورد شبلى
از بستر برخاست وبروى از بيمارى اثرى پس هرد وهمراه پيش خليفه
رفتند وقصه را بخليفه باز كفتند خليفه كفت پنداشتم كه طبيب
پيش بيمار فرستاده ام من خود بيمار پيش طبيب فرستاده ام (چون
ادات تعليل (وى ضمير طبيبه راجعدر (آورد فعل ماضى مفرد غائب
الف ممدوده ايله واوك فتحى ورانك سكونيله ايمان كتوردى يعنى
اقرار باللسان وتصديق بالجنان ايلدى (برخاست فعل ماضى مفرد
غائب قالقدى ديمكدر (وبروى يعنى شبلى اوزره (از بيمارى يا حرف
مصدر (اثر علامت معناسنه (نى ادات نفى يوق ديمكدر (پس فاء فذلكه
معناسنه (هردو هر ايكى سى (همراه يولداش يعنى رفيق ديمكدر
(پيش باء عجمك كسريله قيت معناسنه عربيده عند كبى (خليفه يه
اضافت لاميه (رفتند فعل ماضى جمع غائب كتديلر ديمكدر (وقصه را
را ادات مفعول (بخليفه با حرف صله (باز بونك كبى يرلرده تحسين
وتأكيد ايچون كلور كرو معناسنه چندان مناسب دكلدر (كفتند
فعل ماضى جمع غائب سويلديلر ديمكدر (پنداشتم باء عجمك كسريله
فعل ماضى متكلم وحده ظن ايلدم معناسنه در (كه حرف بيان (فرستاده
فانك وراتك كسرى وسينك سكونيله ماضيدن قسمدر (ام ضمير متكلم
وحده كوندرمشم ديمكدر (خود بونده ادات تأكيد اوله يا خود ايسه
معناسنى افاده ايدر اوله كه معنى بن ايسه ديمكدر اولور (محصول
تركيب) شبلى يه اكا ايمان عرض ايلدى اودخى قبول ايلدى چونكه
طبيب ايمان كتوردى يعنى اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا
رسول الله ديدى شبلى دوشكدن قالقدى وانك اوزرنده خسته لكدن
اثر يوق ايدى ايكيسى بيله يولداش اولوب مقتدر باللهك حضورينه
كتديلر وقصه يى خليفه يه سويلديلر خليفه ديدى ظن ايلدم كه
بيمار خسته يعنى خسته يه طبيب كوندردم بن ايسه طبيب اوكنه خسته
كوندرمشم كه مرض كفر وضلالتدن شفا بولدى وايمان بالله ايله
صحت پذير اولدى (قطعه) هركس كه از هجوم محبت مريض شد *
داند طبيب خويش لقاى حبيب را * كه حرف رابطه صفت (هجوم

هالك

هانك وجيمك ضمه لريله نزول وزنی اوزره مصـدردر بفتحه باصمق یعنی
علی الغفله اضافتی مصدرك فاعلنه در (مريض خسته معناسنه در
(شد اولدی دیمکدر (داند فعل مضـارع مفرد غائب بيلور ديمكدر
دانيدن دن یادانستن دن آنفا بیان اولندی یعنی اوزره مصدر تائيدنسبنی ده
احوال ثلثه واریدی بوحذف قیلندیدر (طبیب داندك مفعول اولی
(خوبشه اضافت لاميه یااسم فاعلك مفعولنه در (لقـای حبيب
لامیه در (لقا لامك كسريله صورت معنـاسنه در وراندك مفعول
ثانیسی (حبیب فعیـل بمعنی مفعول محبوب دیمکدر (را ادات مفعول
(محصول بیت) هر کیمسه كه محبتك هجومندن يعنی غلبۀ محبتدن
خسته اولدی حاصلی عشقدن خسته اولدی حبيبك صورتنی یعنی
محبوبك دیدارینی کندوسنه طبیب بیلور * چون برسرش طبيب
بهستی نهد قوم * بخشند شفـا زعلت هستی طبیب را * چون ادات
تعلیـل (برسرش شين ضميرمريضه راجعـدر (طبيب نهدك فاعلی
(بهستی با حرف مصاحبت (هستی یا حرف مصـدر وارلق ديمكدر
کبروعجب وانانیتـدن کنایتدر (نهد فعل مضـارع مفرد غائب قور
دیمکدر نهیدن دن یا نهادن دن زيرا مصدر داليك ماقبلنده يارنودن
الف اولسـه حذف اولنور افصح اولان نونده کسردر فتحيـله ده
جائزدر (قدم اياق معنـاسنه نهدك مفعول صريحيدر (بخشند فعل
مضارع مفرد غائب بغشلر دیمکدر بخشیدن دن مشتق (شفا بخشدك
مفعول اولی (علت مرض معناسنه در اضافت بیانیه (طبیب مفعول ثانی
(را ادات مفعول (محصول بیت) چونکه خسته نك باشی اوزره یعنی
بلشی اوجنـه طبیب وارلق ایله اياق قويه يعنی كبر وعجب ایله باشی
اوجنه كله مريض محبت كبر وانانيت علتندن طبيبه شفا بغشـلر
حاصلی طبیب اكا معـالجه ايده مز بلكه اوطبيبه علاج ایدر نته كيم
شبلی ایتـدیکی کبی (عروض) بوقطعه بحرمضـارع اخرب مكفوف
محذوفدر عینیله آنست دوستدار قطعه سی کبی * سهل عبـدالله
تستری قدس سره میکوید هرکه بامداد کند وهمت وی آن باشد كه
چه خورد دست از وی بشوی * سهل عبد الله سهل بن عبـد الله
دیمکدر اسلوب عجم اوزره علمين بيندن ابن لفظی حذف اولنمشدر

(تستری یا حرف نسبت تستر تاء اولك ضمی وثانینك فتحی وسینك سكونیله برشهرك اسمیدر (بوذات عالی قدر بوشهره منسوبدر وطبقهٔ ثانیه‌دندر كنیتی ابو محمددر ذوالنون مصرینك شاكردلرندن‌در منقولدر كه بركون تسترده حضرت سهل ایاغین اوزاتدی وارقه سین دیواره ویردی ودیدیكه سلونی عماشئتم یعنی دیلدیكگزشیدن بكا سؤال ایدك دیدیلركه بو آنه دك سزدن بویله شی صادر اولمدی ایدی دیدیكه استاذ صاغ اولدقجه شاكرده ادب لازمدر بوتاریخی ضبط ایلدیلر مگر ذوالنون اول وقتده وفات ایلمش (میكو یدمی ادات حكایه (هركه هركس كه تقدیرنده در (بامداد صباح وقتی دیمكدر (بامداد كند صباح ایلیه یعنی صباحلیه دیمكدر (همت وی لامیه همت بونده اندیشه معناسنه‌در (وی ضمیر هركه ده‌كی كه یه راجعدر (باشد فعل مضارع مفرد غائبدر باشیدن‌دن (كه حرف بیان (خورد فعل مضارع مفرد غائب یه دیمكدر خوریدن دن یاخوردن‌دن زیرا مصدرده النك ماقبلنده بارنودن را اولسه مفتوح قلنور لكن خوریدن‌دن اولمسی مناسب دكلدر زیرا خوریدن یدرمك معناسنه متعدیدر كذا فی نعمة الله (دست بشوید مقدم مفعول صریحی (وازوی غیر صریحی (بشوی یا حرف تأكید شوی امر حاضردر یيقه معناسنه (دست شوی بونده اعراض ایله دیمكدن كنایتدر (محصول تركیب) سهل ابن عبد الله تستری حضرتلری بیوررلر ایدیكه هركیمكه صباحلیه یعنی صباحه چیقه وانك اندیشه‌سی اول اوله كه نه یه اول كیمسه‌دن اعراض ایله حاصلی اویقودن قالدیغی كبی اكل وشربی تفكر ایلین ادمدن اجتناب واحترازایله انسانیت وقت سحرده بلكه جمیع اوقاتده صانع ذوالجلالی ذكر ایدوب انك عبادتنه صرف همت ایلمكدر امارزق مقدرادنی كوشش ایله حصول پذیر اولور (قطعه) هركه خیزد بامد از خواب نبود درسرش * جزخیالی خورداز وآیین بیداری مجوی * هركه هركس كه تقدیرنده (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار دیمكدر خیزیدن دن یاعلی خلاف قیاس خاستن‌دن (بامداد صباح وقتی دیمكدر (ازخواب خیزدك مفعول غیر صریحی (خواب واورسمیله اویقو معناسنه‌در (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب (درسرش نبودك مفعول فیهی (درحرف

ظرف

ظرف شین ضمیر هر که ده کی کیه راجعدر (جز غیری معناسنه ادات استثنادر ونبودك مفعول صریحی (خیاله مضافدر خیالك خورده لامیه در (خورد بونده طعام معناسنه اسمدر ماضی دکلدر (از واو ضمیر که یه راجعدر (آیین الف ممدوده ایله رسم وقاعده معناسنه در آیین بیداری لامیه (بیداری یا حرف مصدر بیدار اویانق یعنی آگاه معناسنه در (بجوی فعل نهی حاضر مفرد مخاطب اسمه یعنی طلب ایله دیمکدر (محصول بیت) هر کیمکه صباح وقتی او بخوردن قالقه اول کیمسه باشنده طعام خیالك غیری اولمیه اول کیمسه دن اویانقلق رسمنی اسمه یعنی نومدن بیدار اولدیغی کبی یملك سوداسنده اولوب عجبا نه ییسم دیو تفکر ایلین آدمدن بیدارلق رسمنی طلب ایله حاصلی بیدار ظن ایدوب اویانغه اولان معامله یی ایتمه هر نقدر خوابدن بیدار اولدیسه دخی نوم غفلته مستغرق اولمشدر * وانکه شوید دست چون پای ازسر بستر کشید * تا بخوان وسفره آرد دست دست از وی بشوی *وانکه وانکس که نقدیرنده در دخی اول کیمسه که دیمکدر (شوید فعل مضارع مفرد غائب یغیه دیمکدر یعنی تطهیر ایلیه شو یدن دن یاشستن دن زیرا مکر رایبان اولندیغی اوزره مصدر ثانی سینی ده اولان احوال ثلثه نك تبدیل الی الیاء قبیلندندر وسین یایه قلب اولندقدنصکره ماقبلی مضموم اولور ایسه ضمه اشباع اولنوب واو حاصل اولور (دست مفعول صریحی (چون ادات تعلیل (پای کشدك مقدم مفعول صریحی (ازسر بستر غیر صریحی (سر ابونده ذات بستردن عبارتدر اضافتی بیانیه (کشد فعل مضارع کشیدندن مشتقدر چکر دیمکدر (تا حرف انتها (بخوان با حرف صله خوان روم ضمیله سفره معناسنه در (وسفره عطف تفسیردر (آرد الف ممدوده ایله فعل مضارع مفرد غائب کتوره دیمکدر اریدن دن یا آوردن دن قاعده اوزره آورد کلور بعضا واوی حذف ایله آرده کلور بونده اولدیغی کبی (دست اول آردك مفعول صریحی (ثانی بشویك مقدم مفعول صریحی مصراع اولده کی شوید دست تطهیر الید معناسنه حقیقتدر مصراع ثانیده که اعراض واجتنابدن کنایتدر (محصول بیت) دخی اول کیمسه که الینی یقه یه چونکه ایاغنی دوشکدن چکه یعنی چونکه فراشندن قالقه الینی یقه یه تا سفره یه الن کتوره یعنی الینی سفره یه اوزاده

اول کیمسنہ دن اعراض واجتناب ایله حاصلی یتاغندن فالقوب الینی
یقه دیغی کبی سفره یه ال اوزادن ادمدن الیبو * ابوسعید خراز قدس
سره کوید که دراوائل حال ارادت بمحافظت وقت خولمی کردم روزی
بیبابانی درامدم ومی رفتم ازقفای من آواز چیزی برآمد دل خودرا
ازالتفات بان چشم خودرا از نظر بان نکاه داشتم بسوی من امد تابمن
نزدیك شد دیدم دوسباع عظیم بندوش من با لا امدند من بایشان
نظر نکردم نه دروقت برآمدن نه در وقت فرود آمدن * ابوسعید خراز
طبقهٔ ثانیه دندر کنیه سی ابوسعید اسمی احمد بن عیسی لقبی خرازدر
خرازدیکیجی دیمکدر بولقب ایله ملقب اولمه نك وجهی برکون کوردیلر که
ادیك دیکر وینه سوکر دیدیلر نیچون بویله ایدرسین دیدی نفسمی
بونکاه مشغول ایدرم تا کیم بنی مشغول ایلمیه واکا صوفیه بیننده قمر
الصوفیه دیرلر بغدادی الاصلدر صکره مصره کلمشدر محمد بن منصور
طوسینك شاکردلرندندر یوزسکسان التیده وفات ایتمشدر بیورمشدر که
برکون نفسم انی استدیکه خدای تعالیدن برشی طلب ایدم هاتفدن
برآواز کلدیکه اللهدن غیری برشی استرمیسین لاجرم بوسوز سببیله
خدای تعالیدن حیاایدرم رزق جمع ایلمکه (کوید فعل مضارع مفرد
غائب (که حرف بیان (اوائل همزه نك فتحیله اولك جمعیدر (حاله
اضافت لامیه (حال ارادت بیانیه (محافظت مفاعله بابندن مصدردر
تااسلوب عجم اوزره طوبل یازیلور صقمق معناسنه در (وقته اضافت
مصدرك مفعولنه در (وقتك خوده لامیه (خود بونده کندو معناسنه در
(می حرف حکایه (کردم فعل ماضی متکلم وحده ایلرایدم دیمکدر
(روزی یا حرف وحدت برکون دیمکدر (بیبابانی یاحرف صله یاحرف
وحدت بیابان بیابان دیمکدر (درحرف تأکید (آمدم الف ممدوده
ایله فعل ماضی متکلم وحده کلدم دیمکدر (ومی رفتم واو حرف عطف
می حکایهٔ حال ماضی (رفتم فعل ماضی متکلم وحده کیدر ایدم دیمکدر
(قفا ونده ارقه دیمکدر خلف معناسنه منه اضافت لامیه (آوازچیزی
لامیه آواز الف ممدوده ایله صوت معناسنه در (چیزی یاحرف وحدت
چیز نسنه معناسنه برنسنه نك سسی دیمکدر (برآمد فعل ماضی مفرد
غائب ظاهر دیمکدر (دل خود لامیه (را ادات تخصیص کندی

قلبی

قلبمی دیمکدر (التفات کوز اوجیله باقمه معناسنه‌در اما بونده تعلق
درونندن عبارتدر (بان حرف صله اکا دیمکدر (وچشم واو حرف عطف
(نکاه بونده حفظ معناسنه‌در (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوتدم
دیمکدر (اما معلوم اوله که نکاه کلمه‌سی داشتن وانک مشتقاتیله استعمال
اولنور ایسه حفظ معناسنه‌در واکر کردن وانک مشتقاتیله استعمال اولنور
ایسه نظر والتفات معناسنه بویله اولنجه نکاه داشتم حفظ ایلدم
دیمک اولور فاحفظ (بسوی من لامیه با حرف صله (سوی جانب
معناسنه‌در (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر فاعلی تحتنده
چیزه راجعدر (بعض نسخه‌ده آن چیز بسوی من آمد واقعدر (تا حتی
معناسنه‌در (بمن با حرف صله (نزدیک یقین دیمکدر (شد فعل ماضی
مفرد غائب اولدی دیمکدر (دیدم فعل ماضی متکلم وحده کوردم دیمکدر
(دو واو ر ممیله ایکی دیمکدر (سبع سینک فتحی و بانک ضمیله ییرتیجی
حیوانه دیرلر اعظیم بیوک دیمکدر (بدوش من لامیه (با با لا لفظنده
اولان استعلایی تأکید ایدر (آمدند فعل ماضی جمع غائب کلدیلر
دیمکدر (بایشان با حرف صله ایشان ضمیر جمع غائب انلره دیمکدر
(نکردم فعل نفی ماضی یعنی جحد مطلق متکلم وحده بعض نسخه‌ده
وهیچ نکفتم واقعدر (وشارحک نسخه‌سی دخی بودر لکن اکثر متون بزم
تحریریمز وجهی اوزره‌در معنی هیچ سویلمدم دیمکدر (نه حرف نفی
(در حرف ظرف (وقت برآمدن یوقارو کلمک وقتنده یعنی اوموزیمه
چیقدیغی وقتنده (فرو آمدن اشاغی کلمک وقتنده یعنی اوموزمدن
ایندکاری وقتده (محصول ترکیب) ابو سعید خراز قدس سره بیوررر که
ارادت حالنک اوللرنده یعنی سلوکم اوائلنده کندی وقتمی محافظه
ایدردم یعنی ماسوایه میلدن صقنوردم برکون بر بیابانه کلدم واو بیابانده
کیدردم بنم قفامدن بر نسنه صداسی ظاهر اولدی کندی کوکلمی
اکا التفات ومیلدن وکندی کوزیمی اکا نظردن حفظ ایلدم
حاصلی اکا ایب طاقیم بنم جانبمه کلدی تاکیم بکا یقین اولدی کوردمکه
ایکی بیوک جاور بنم اوموزم اوزره چقدیلر بن انلره نظر ایلمدم یعنی
باقمدم وهیچ برشی سویلمدم نه اوموزمه چقدقلری وقتده نه اوموزمدن
ایندکاری وقتده حاصلی انلرک کلمسی بنی توکلمدن دور وماسوایه

میل ایله بنی مرتبه مدن بعید ومهجور ایلدی (قطعه) کبنست دانی
صوفی صافی زرنك تفرقه * آنکه دارد رو بیك رنکی درین کاخ دورنك *
(کبنست کیمدر دیمکدر (دانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر بیلورمیسین
دیمکدر (صوفی صافی موصوفك صفتـه اضافتی (صافی بونده پاك
معناسنه‌در (رنك تفرقه بیانیه تفرقه تفعیل بابندن مصدر در پراکنده
معنـاسنه اما بونده رنك تفرقه تلوندن عبـارتدر ترکیجه بردالده
دورمز دیرلر (حاصلی هر کوردیکنه میل ایتمه‌دن عبـارتدر یاخود رنك
تفرقه لامیه اولوب رنك حیله ومکر معنـاسنه اوله پراکنده‌لك حیله
ومکرندن دیمك اولور (انکه انکس که دیمکدر (دارد فعل مضـارع
مفرد غائب داریدن دن یاداشـتن دن زیرا مصدر تاثینك ماقبلنده
شین معجمه اولسـه مضارعده رایه قلب اولنور (رو یوز دیمکدر وجه
معناسنه (بیك رنکی با حرف صله یا حرف مصدر یك رنك ضد تلوندر
یعنی بر حالده طورمق (درین دراین دن مخففـدر (در حرف ظرف
(این اسم اشـارتدر (کاخ قصر وچارطاق معنـاسنه در اما بونده
کاخ دورنك دنیـادن کنایتدر کندنده عادة اللهك جریانی ایکیشر
اولدیغیچون مثـلا عسر و یسر شب وروز فقر وغنا بونلرك امثـالی
اضدادی جمع ایتـدیکیچون کاخ دورنك بو عالم فسـاده مصطلح
اولمشدر (محصول بیت) کیمدر بیلورمیسین تلوندن پاك اولان صوفی
یا پراکنده لك مکر وخدعه سـندن خلاص اولان صوفی یعنی
بو اوصاف ایله متصف اولان صوفی کیمدر بیلورمیسین (مصراع ثانی
مقـام جوابده‌در اول کیمسه درکه یك رنکلکه یوز طوتمه یعنی برحالده
طوره حاصلی توجه الی الله ایلیوب اللهدن غیری یی درونندن چیقره
بو ایکی رنکلی اولان چارطاقده یعنی بو عالم کون وفسـادده حاصلی
ماسوایی کوکلدن چیقـاروب خدایه ربط قلب ایدن کیمسـه در
تلوندن خلاص بولمش صوفی یا پراکنـده لك مکرندن خلاص
اولمش صوفی * نکسلد سر رشتهٔ سرش زجانان کر بفرض * ره برو
کیرد زیك سوشیر وز یکسو پلنك * نکسلد کاف عربینك ضمی وسین
ولامك فتحه لریله فعـل نفی مستقبل مفرد غائب کسلیدندن یا علی
خلاف قیـاس کسیختن دن اوزلمز یعنی منقطع اولمز دیمکدر (سررشته

فاعلی

فاعلی سررشته بحسب اللغه ایلك اوجی دیمکدر لکن بونك کبی
یرلرده مقصود معناسنه‌در (سره اضافت بیانیه‌در (سرسبنك کسری
وراء مشدد ایله قلبنده کیزلی اولان شیئه دیرلر (بعض نسخه ده
سرش برینه مهرش واقعدر اول وقت سررشته رابطه معناسنه اولور
(مهر میمك کسریله محبت معناسنه در علی کلا الوجهین بو مصراعده
اولان استعاره اربابنك معلومیدر ذکری ما نحن فیه‌مزدن خارجدر
(شین ضمیرکه یه راجعدر (زجانان محبوبدن (کر حرف شرط (بفرض
یاحرف تأکید فرض تصرفات مجمدندر که امر حاضردر فرض ایله
معناسنه‌در طلب استه معناسنه اولندیغی کبی (ره یول دیمکدر طریق
معناسنه (براو اوکیمسه اوزرینه دیمکدر (کیرد فعل مضارع مفرد
غائب کریدن‌دن یاعلی خلاف القیاس کرفتن‌دن طوته دیمکدر یعنی
یولنی ضبط ایله (سوجانب معناسنه در (زیك سو برجانبدن دیمکدر
(شیر ارسلان دیمکدر اسد معناسنه (واو حرف عطف (پلنك قپلان
دیمکدر (محصول بیت) بو بیت اولده‌کی که یه صفتدر یعنی
برکونه ربط قلب ایلیه که انك قلبنده مضمر اولان مقصودی جاناندن
منقطع اولمیه یا انك محبتی رابطه سی اوزلمیه اکر فرض ایله سن
برجانبدن ارسلان و برجانبدن قپلان یولنی ضبط ایلسه‌لر حاصلی
جمیع جوانبنی اعدا ضبط ایلسه‌لر ینه خدای متعالدن سررشتهٔ
امیدی منقطع اولمیه یعنی صوفینك توجه وتوکلنه خلل طاری
اولمیه اشته حقیقتده صوفی بودر بعض نسخه‌ده یك سو برینه
دیکرسو واقعدر غیر جانبدن دیمك اولور (عروض) بو وهرکه‌خیزد
قطعه‌لری بحر رمل مسدسدن‌در که صدر وابتدا وحشولری سالم
عروض وضربلری محذوفدر حذف مکررا بیان اولندی* وهم وی
نقل کرده است که هرکه کان برد که بکوشش توان رسید رنجی کشیده
بیهوده وهرکه تصور کند که بی کوشش توان رسید راه ارزو بیموده*
(وی ضمیر ابو سعیده راجعدر (نقل کرده است نقل ایلمشدر (که
حرف بیان (کمان کاف عجمك ضمیله ظن معناسنه در (برد بانك
فتحی ایله فعل ماضی مفرد غائبدر ایلندی (کمان برد ظن ایلدی دیمکدر
(که حرف رابط صفت (بکوشش با حرف مصاحبت (کوشش

کاف عجمك ضميله اسم مصدردر (معلوم اوله که حرف شين آخر کلمه یه لاحق اولسه اکر ما قبلی مکسور اولورسه علامت اسم مصدر در مفتوح اولورسه ضمير غائبدر (بکوشش سعی ایتمك ایله یعنی چالشمق ایله دیمکدر (توان تانك ضمی وواوك فتحیله ممکندر دیمکدر (رسید بونده مصدر معناسنه در زیرا تواند بوی مضارعت واردر ایرشمك ممکندر دیمکدر (رنجی یاحرف وحدت نوعیه (رنج زحمت ومشقت معناسنه در (کشیده کاف عربینك فتحیله ماضیدن قسمدر چکمش دیمکدر (بیهوده عبث معناسنه در (هرکه هرکس که تقدیرنده در (تصور تفعل بابندن مصدر در بونده خولیا دیمکدر (کنند فعل مضارع مفرد غائبدر کنیدن دن یاعلی غیر قیاس کردن دن ایلیه دیمکدر (که حرف رابط صفت (بی ادات سلب (راه ارزو لامیه آرزو الف ممدوده ایله کوکل چکمه سی در ترکیبه دلالت دیرلر اما بونده هوس معناسنه در (بیهوده باء عجمك فتحی ویانك سکونیله ومیمك ضمیله ماضیدن قسمدر اوچمش دیمکدر بعض نسخه ده نبیوده واقعدر نون نافیه ایله ظن ایدرمکه سهو قلم یا تخلیط نسخ اولمق کرك که بعض نسخه ده جزراه او نبیوده واقعدر بویله اولنجه صحیح اولور که معنی ارزو یولینك غیری اوچممش یعنی هوا وهوسنك غیری یه تابع اولممش دیمك اولور (محصول ترکیب) وینه ابوسعید خراز نقل ایلمشدر که هر کیمسه که ظن ایلیه که خدای تعالی یه سعی ایله ایرشمك ممکندر یعنی واصل اولمق قابلدر بیهوده رنج چکمشدر وهر کیمکه تصور ایلیه که سعی سز واصل اولمق ممکندر ارزو یولینی اوچمشدر یعنی هوا وهوسنه تابع اولمشدر (رباعی) ازرنج کسی بکنج وصلت نرسید * وین طرفه که بی رنج کس آن کنج ندید * از رنج از بونده حرف مصاحبتدر با معناسنه یاخود کی معناسنه که من معناسنه در حذف مضاف ایله که از طریقهٔ رنج دیمك اولور (کسی یاحرف وحدت (بکنج باحرف صله کنج کاف عجمك فتحی ونونك سکونیله خزینه معناسنه در (وصلت اضافت مجازا بیانیه یا لامیه (نرسید فعل نفی ماضی مفرد غائب ایرشمدی دیمکدر (وین واین دن مخففدر (واو حرف عطف (این اسم اشارتدر (طرفه طاء مهملهنك ضمی

ورانك

ورانك سكونيله وفانك فتحي وهاء رسميله مقلم تجريده استعمال اولنور (كه حرف بيان (بي اداة سلب (نديد فعل نفي ماضي كورمدي ديمكدر (محصول بيت) رنج وتعب ايله يا رنج ومشقت طريقندن بركيمسه وصلت خزينه سنه ايرشمدي يعني هيچ كيمسه زحمت وكوشش ايله وصال جانانه واصل اولمدي وبو عجبدر كه يعني محل تعجبدر كه زحمت ومشقت سز اول خزينه يي كيمسه كورمدي يعني بلا تعب وكوشش وصال كيمسه يه ميسر اولمدي (حاصلي وصلت موهبة الهيدر نه مشقت سز واصل اولنور نه مشقت ايله لكن واصلين دخي مشقت سز واصل اولمدي ديو تعجب ايدر * هركس كه دويد آكور نكرفت بدشت * ليكن نكرفت كور جز انكس كه دويد * دويد دالك فتحي واوك كسريله فعل ماضي مفرد غائبدر يلدي يعني سعي ايلدي ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كور كاف عجمينك ضميله طاغ اشكي ديمكدر كه بين الاعجام مقبول صيددر (نكرفت كاف عجمينك ورانك كسره لريله فعل نفي ماضي مفرد غائبدر طوتمدي ديمكدر (بدشت با حرف ظرف درمعناسنه (دشت دالك فتحي وشين معجمه نك سكونيله صحرا معناسنه در (بدشت دويدك مفعول فيهي اولمقده جائزدر نكرفتك اولمقده جائزدر (ليكن ادات استدراك (جز غير معناسنه در (كه حرف رابط صفت (محصول بيت) هر كيمكه صحراده سعي ايلدي كور طوتمدي يا هر كيمسه كه سعي ايلدي صحراده كور طوتمدي لكن كوري سعي ايدوب يلن كيمسه نك غيريده طوتمدي يعني سعي ايلين طوتمدي (حاصلي بيت اولي تمثيل طريقيله بيورر كه رنجسز وصلته كيمسه واصل اولمدي رنجيله دخي كيمسه واصل اولمدي نته كيم صحراده چوق كيمسه سعي ايدوب اول مقبول ومرغوب صيدي اله كتوروب صيد ايده مزلكن سعي ايتمكسزين دخي كيمسه صيد ايده مز (عروض) بور باعينك صدر وابتداسي اخر بدر خرب معلوم مفعول اولور حشو اوللري مقبوض قبض بشنجي ساكني حذفه ديرلر كه بادوشر مفاعلن اولور حشو ثانيلري مكفوف كف معلوم مفاعيل اولور عروض وضربي اهتم هتم مفاعيلن دن سبب خفيفك بريني حذف وسبب آخرك ساكنني اسقاط ومتحركني اسكانه ديرلر بو يله

اوانجه یا ولام ونون دوشر وعین ساکن اولور مفاع قالوب فعول لفظنه نقل اولنور بویله ایسه هزج اخرب مقبوض مکفوف اهتم اولوب برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعول اولور لکن قاعده شعر دندرکه وزن ایچون بعض ساکنه حرکه ویریلور اوقونشده اماله ایله اوقنور تأمل * ابوالحسین نوری قدس سره کوید هرکه خدای تعالی خودرا ازوی بپوشاند هیچ دلیل وخبر اورابوی نرساند*
اکثر نسخه‌لر وشارح دخی ابوالحسن یازمشدر لکن سهوقلم اولدیغنده شبهه یوقدر طرفه بوکه شارح سهوقلمه تابع اولمش زیرا کنیه سی ابوالحسین ولقبی نوری واسمی احمد بن محمد در بعضیلر محمد بن محمد در دیدیلر مولد ومنشائی بغداد در وطبقهٔ ثانیه دندر جنیدك اقرانندن در مناقب الابرارده مسطوردرکه وقتك خلیفه سنه صوفیه یی زندقه ایله تهمت ایلدیلر بونلری اورلمغه امر اولندی جنید فقهه یاپشدی اما نوری وغیریلر حاللری اوزره طوردیلر جلاد بونلری اورمغه کلدی نوری ایلرو یوریدی جلاد دیدیکه نیچون مسارعت ایدرسین ایشدی یولداشلریمه برساعت حیاتمی ایثار مراد ایدرم جلاد متحیر اولدی بوسوز خلیفه یه ایرشدی انلرك امرینی قاضیسنه حواله ایلدی قاضی نوری یه فقهدن برنیجه مسئله صوردی جمله سنه جواب ویردی وایتدی اللهك قوللری واردر طورسه‌لر الله ایله طوررلر وسویلسه‌لر الله ایله سویلرلر (پس قاضی خلیفه یه خبر کوندر دیکه اکر بونلر زندیق اولورسه یریوزنده هیچ مسلمان بولنمز (پس خلیفه عفو ایلدی روح الله روحه (حضرت سری سقطینك مریدلرندن در (وینه منقولدر که برکون نوری خسته اولدی جنید عیادتنه کلدی وکل ومیوه کتوردی برمدتدنصکره جنید دخی خسته اولدی حضرت نوری اکا عیادته کلدی ویارانته دیدیکه جنیدك خسته لکندن برپاره السکز تاکیم اول صحت بولسه مریدلری دخی راضی اولدیلر جنید درحال صحت بولدی نوری بیوردیلر که برنوبتده دخی عیادته کلورسك بویله کل کل ومیوه ایله کلمه (خودرا رادات مفعول کسندینی دیمکدر (ازوی اول کیمسه دن (بپوشاند با حرف تأکید پوشاند پاء عجمك ضمیله

فعل

فعل مضارع مفرد غائب متعديدر الف ونون علامت تعديه در كه
مقدما مفصلا بيان اولندى پوشانيدن دن لازمى پوشيدن دن پوشد
كلور كبرله ديمكدر (نرساند فعل نفى مستقبل مفرد غائب الف
ونون ادات تعديه رسانيدن دن لازمى رسيدن دن رسد كلور ايرشدرمز
ديمكدر (محصول تركيب) ابو الحسين نورى قدس سره بويورر كه
هر كيمكه خداى تعالى كنديني اول كيمسه دن كبرله يعنى پنهان ايده
حاصلى وصالنى اكا حرام ايده اول كيمسه يى الله تعالى يه هيچ بردليل
ايرشدرمز يعنى استدلال وخبر ايله حاصل عقل ونقل ايله دست رس
بولمز بو معنادن فقيره جبر ايله تهمت اولنميه باب بحث اراده مفتوحدر
اربابى مراجعت ايلسون تفطن (اما مذاق مصنف جبر متوسطه
قائل اولمق كركدر زيرا اكثر صوفيه كال توكلدن ايچون مذهب اشعريه
ذاهبلردر تذكر (الشقى شقى فى بطن امه والسعيد سعيد فى بطن امه)
مسئله سى معلوم ذو الفطانه در (رباعى) چون دلبر من ز پرده رو ننمايد*
كس نتواند كه پرده زو بكشايد* چون حرف تعليل (دلبر من لاميه
دلبر وصف تركيبيدر محبوب معناسنه بنم محبوبم ديمكدر مراد حضرت
باريدر بعض نسخه ده دلبرما دوشمشدر مع الغير صيغه سيله (ننمايد فعلى
نفى مستقبل مفرد غائب كوسترميه ديمكدر نمايدندن يانمودن دن زيرا
مصدرد الينك ماقبلنده واو اولسه واو حذف اولنور يرينه الف ويا كلور
(نتواند فعل نفى مضارع مفرد غائب قادر اولمز معناسنه توانستن دن
وتوانيدن دن مشتقدر وايكيسيده لغتدر وقاعدهٔ جمهوره موافقدر
برى سنى حذف برى يائى حذف قيلندن اولور (ز واز اودن مخففيد
(بكشايد با حرف تأكيد (با ادات استقبال (كشايد كاف عربك ضميله
فعل مضارع مفرد غائبدر آچه يعنى رفع ايده ديمكدر كشايدن دن
قول سودى يه كوره با آلاى كتابده ذكر اولنديغى وجه اوزره لغت دكل
جمهور قولى كشودن دن نمايد نمودندن اولديغى كبى كه واوى حذف
والف ونون عوض اولمغله يا كشادندن على غير قياس زيرا بقتل
معناسنه اولان كشنده التباس لازم كلور قاعده يه كوره (معلوم اوله كه
اول كتابدن الى آخره يازديغمز مشتق منه لرك اولكى لرى قول سوديدر
لفلرده برى بو قدر اما طريق سهلة الحصولدر ايكنجى لرى طريق

جمهور ردر فتأمل (محصول بيت) چونكه بنم محبوبم يا بزم محبوبمز يعنى خداى متعال پرده‌دن يوز كوسترميه يعنى وصاله مراد عليه‌سى تعلق ايليه كيمسنه قادر اولمزكه پرده يى اندن آچه يعنى رفع حجاب ايليه حاصلى وصالنه نائل اوله * ورجمله جهان پرده شود باكى نيست * انجا كه پى جلوه جمال آرايد * ور واكر دن مخففدر (جمله جهان جميع عالم ديمكدر (شود فعل مضارع شويدن دن ياشدن دن على خلاف قياس (باكى يا حرف وحدت (يا حرف مصدر (باك باء عربيله قورقو معناسنه در (نيست نى ادات نفى سين وتا ادات خبر يوقدر ديمكدر (باكى مبتدا نيست خبرى (انجا اول محلده ديمكدر (كه حرف رابط صفت (پى ادات تعليل (پى جلوه جلوه ايچون ديمكدر (جلوه بحسب اللغه صالينى صالينى يوريمكدر لما بونده تجلى خدادن عبارتدر بعض نسخه‌ده مه جلوه واقعدر اضافت بيانيه ايله نور تجلى ديمك اولور (جمال معروف (آرايد الف ممدوده ايله فعل مضارع مفرد غائبدر بزر يعنى تزيين ايدر ديمكدر آرايدن دن يا آراستن دن ايكيسى دخى لغتدر وقياسنه مطابقدر سينى يايه تبديل شقندن اولور مصدر ثانى سينى نك اقسام ثلثه سندن (محصول بيت) واكر جمله جهان پرده وحجاب اولورسه يعنى مانع اولورسه برقورقى يوقدر يا قورقق يوقدر اول محلده كه جلوه ايچون يعنى تجلى ايچون جمالينى بزه يه يعنى تجلى ايچون عرض جمال مراد عليه‌سى اولورسه جميع عالم مانع ومزاحم اوله مز (عروض) بور باعينك مصارينى مختلفدر بحسب العلل بيت اولك مصراع اولده صدرى اخرب خرب معلوم حشو اولى مقبوض قبض ده معلوم كه بشنجى ساكنى حذف ايدى حشو ثانى سالم عروضى ابتر بتر اولدن ميمى وايكى سبب خفيفى اسقاطه ديرلركه فا قالوب فع لفظنه نقل اولنور بويله اولنجه مفعول مفاعلن مفاعيلن فع اولوب هزج اخرب مقبوض ابتر اولور ومصراع ثانينك ابتداسى اخرم خرم بالكز اولدن ميمى اسقاطدر فاعيلن اولور مفعولن لفظنه تبديل اولور حشو اولى اشتر شتر خرم ايله قبضك اجتماعنه ديرلر ميم ويا دوشر فاعلن قالور حشو ثانى سالم ضربى ابتر بتر آنفا بيان اولندى بويله اولنجه مفعولن فاعلن مفاعيلن فع اولوب هزج اخرم اشتر ابتر اولور بيت ثانينك صدر وابتداسى

اخرب

اخرب حشو اول مكفوف حشو ثانى سالم عروض ازل زلل ميمى وسبب خفيفك برنى وسبب آخرك ساكننى اسقاط ومتحركنى اسكانه ديرلر فاع قالور ضرب ابتر بويله اولنجه مفعول مفاعيل مفاعيلن فاع يافع اولور بونك كبيلر اهلندن صادر اولورسه طنعتدر اهلنك غيريدن معايبدندر * ابو بكر واسطى قدس سره كويد انكس كه كويد نزديكم دورست وانكه كويد دورم به نيستى خود درهستى او مستور * (ابو بكر واسطى يا حرف نسبت (واسط اسم شهردر كنيه‌سى ابو بكر اسمى محمد بن موسى در جنيدك شاكردلرندندر نورى ايله دخى صحبت ايتمشدر مروده هجرتك اوچيوز يكرمبشنده وفات ايلدى (نزديك يقين ديمكدر (ميم ضمير متكلم وحده (دورست دور ايراق ديمكدر (سين وتا ادات خبردر (انكس مبتدا دورست خبرى (وانكه وانكس كه تقديرنده (واو حرف عطف (آن اسم اشارت (كه‌لر حرف رابط صفت وانكه مبتدا مستور مستورست تقديرنده خبرى زيرا قاعدهٔ اعجام اوزره مسجعاتده بونك كبى اداتلرى حذف ايدرلر (دورم كويدك مفعولى ميم يته ضمير متكلم وحده (نيستى خود لاميه (يا حرف مصاحبت (يا حرف مصدر مستورك مقدم مفعول غير صريحى كندينك يوقلغيله ديمكدر (درهستى او لاميه (در حرف ظرف (يا حرف مصدر (او ضمير خدايه راجعدر اللهك وارلغنده ديمكدر مستورك بوده مقدم مفعول غير صريحى (مستور اسم مفعول ستر اولنمش يعنى كيزلنمش ديمكدر (محصول تركيب) ابو بكر واسطى قدس سره بيورر اول كيمسه كه يقينم ديه يعنى خداى تعالى يه تقربم واردر ديو ادعا ايليه ايراقدر يعنى بارى تعالى‌دن بعيددر داخى اول كيمسه كه بعيدم ديه يعنى خدا قنده بن قنده ديه حاصلى او نهايت تقدسده بن غايت تدنسده ديو اعتراف عجز ايليه كندينك يوقلغيله يعنى محو وجود اتمسيله اللهك وارلغنده كيزلنمشدر يعنى محو وجودى سببيله مقربيندن اولمشدر (قطعه) هركه كويد كه بان جان جهان نزديكم * باشد آن دعوى نزديكى او ازدورى * هركه يعنى هركس كه تقديرنده (كه حرف بيان (بان با حرف صله آن اسم اشارت (جان جهان محبوب عالم ديمكدر مراد حضرت بارى در (باشد فعل

مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر باشیدندن (آن دعوی اسمی آن اسم اشارت (دعوی اسلوب عجم اوزره واو مکسور او قنور (دعوی نزدیکی بیانیه (نزدیکی یا حرف مصدر یقینلق معناسنه در (نزدیکی او لامیه همزه لی بالاده بیان اولندیغی وجه اوزره اضافت ایچوندر (از دوری باشدك خبری (یا بنه حرف مصدر در (محصول بیت) هر کیمکه اول محبوب عالمه یقینم دیسه یعنی اللهه قربیت ادعا ایلیه انك اول یقینلك دعواسی یعنی اول دعوای قربیتی اوزاقلغندندر یعنی کمال بعدیتندندر (حاصلی ادعاء تقرب صاحب دعوانك بعدیتنی اشعار ایدر دیین بیلمز بیلن دیمز * وانکه کوید که ازو دورم وآن دوری او * هست در پردهٔ نزدیکی او مستوری * وانکه وانکس که تقدیرنده (که حرف رابط صفت (کوید که حرف بیان (ازو ازاودن مخففدر (او ضمیر اللهه راجعدر (آن اسم اشارت (دوری یا حرف مصدر اویه اضافت لامیه (او ضمیر مقدر کسه راجعدر (هست بونده ادات خبردر مستوریه مقید که مستور بست تقدیرندهدر (در پردهٔ نزدیکی او بیانیه ولامیه در (یا حرف مصدر (مستوری دیمکی یاده حرف مصدر (محصول بیت) دخی اول کیمسه که دیر که الله عظیم الشاندن دورم یعنی بعیدم دیر واول کیمسه نك بعیدلکی یعنی بعیدم دیمه سی یقینلك پرده سنده یعنی مقام قربیتده امستورلق در یعنی اللهك مقام احدیتنده محو وجود ایتمشدر * ابو الحسن قوشجی قدس سره کفته است دردنیا هیچ چیز ناخوشتر ازدوستی نیست که دوستی وی از برای عوضی یا غرضی باشد * ابو الحسن قوشجی طبقهٔ خامسه دندر اسمی علی بن احمد در خراسانك یکانه لرندن در هجرتك او چیوز قرق سکزنده وفات ایلدی (منقولدر که هر وقت که احتلام اوله درو یشلره برنسنه ویردی برکون بر بادیه ده احتلام اولدی عهد ینه وفا ایتمك ایچون ایچ طونی اباغندن چیقاروب مغیلانه اتدی تاکه کیم راست کلورسه آله (هیچ چیز هیچ نسنه دیمکدر (ناخوشتر نا ادات نفی (تر ادات تفضیل زیاده ناخوش یعنی کوتو (ازدوستی یا حرف وحدت نوعیه یا حذف مضاف الیه ایله حرف مصدر (ازدوستی آن تقدیرنده (نیست ادات

نی که حرف بیان (دوستی یا حرف مصدر (و به اضافت لامیه (وی ضمیر دوسته راجعدر (یا مقدر اولان مضاف الیهه راجعدر (برای ادات تعلیل (عوضی یا حرف وحدت عوض عینك كسری وواوك فتحیله وریدیکی شیئك یرینه شی اسمك معناسنه در (یا حرف عطف اومشاسنه (غرضی یا حرف وحدت (غرض غین معجمه نك ورانك فتحه‌ریله مقصود معناسنه در (محصول ترکیب) ابوالحسن قوشجی قدس سره بیورمشدرکه دنیاده شول بر دوستدن ناخوشتر یا خود اول کیمسه نك دوستلغندن کوتو هیچ نسنه یوقدرکه اول دوستك دوستلغی یااول کیمسه نك دوستلغی بر عوض یا بر غرضدن ایچون اوله یعنی اندن فائده مند اولورم یا دوستلغم سببیله مقصودیمه نائل اولورم سوداسیله دوست اوله اشته بوندن ناخوشتر برنسنه یوقدر (حاصلی خدای تعالی یه عبادتی جنت اسمك ایچون اوله یا جهندن خلاص ایچون اوله اهل بصیرت عندنده بوکا شبرنه خفی الطلاق اولنور زیرا عبادتی ینه نفسنه راجع اولورکه صیانة لنفسه اولمش اولور لله اولمز (رباعی) عاشق که زهجر دوست دادی خواهد * یا بردر وصلش استنادی خواهد * که حرف رابط صفت (زهجر دوست یعنی دوستك فراق وجفاسندن دیمکدر (دادی یا حرف وحدت داد بونده عدل معناسنه در (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استیه دیمکدر خواستن دن یا خواهیدن دن ایکیسنده لغتدر ومطابق بالقیاسدر اولکی مصدر تانیسینی نك اقسام ثلثه سندن سینی هایه تبدیل قیلنا ندر ایکنجیسی مصدر دالی یائی ده یائی حذف قیلنلندر (باحرف عطف او معناسنه (بر حرف صله یا معناسنه (در قیودیمکدر (در وصلش لامیه شین ضمیر دوسته راجعدر (استنادی یا حرف مصدر (دادی کبی یا دخی مصدریه اولور بونده ده وحدت اولمق احتمالی وار (استناد افتعال باندن مصدر در دیانمق معناسنه در (محصول بیت) عاشق که دوستك فراق وجفاسندن برعدل استیه یعنی انصاف استیه یا عدل وانصاف ایلمك طلب ایلیه (حاصلی جوره محملندن ناشی شکایت ایلیوب انصاف ایله دیه یا خود دوستك وصالی قپوسنه طیانمق استیه یا براستناد طلب ایلیه یعنی

طلب وصال ایلیه * تا کس ترا زو کس نبود در عالم * کز دوست
بجز دوست مرادی خواهد * تا کس دنی یعنی الحق دیمکدر (ترادات
تفضیل کس کیمسه دیمکدر (نبود فعل نفی مستقبلی نفی غائب بودندن
مشتقدر (کز که لزدن مخففدر (که حرف رابط صفت (بجز با حرف
تأکید (مرادی یا حرف وحدت (محصولی بیت) اول کیمسه دن عالمده
الحقرلك کیمسه اولمز که دوستدن دوستك غیری برمراد استیه یعنی
ذات دوستدن یارضای دوستدن غیری طلب ایلیه (حاصلی دستلق
انجق دوستك رضاسنی استمکدر یوخسه لعلة ولمصلحة اولمه لی دکل
(عروض) بو ربا عینك صدر وابتداسی اخرب حشو اولری
مقبوض حشو ثانیلری سالم عروض وضرب ابتر بترمعلوم امامصراع
ثالثك حشو اولی مکفوفدر کفده معلوم هزج اخرب مقبوض ابتر
اولور یا مکفوف ابتر اولور و بومصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن
فع یامفاعیل مفاعیلن فع اولور * ابوعلی دقاق قدس سره کویندکه
درآخر عمر چندان درد بوی پدید آمده بود که هرروز ببام برآمدی
وروی با آفتاب کردی وکفتی ای سرکردان مملکت امروز چون
بودی وچون کذرانیدی هیچ جایی پراندوه کین ترازین تافتی وهیچ
اززیر وزبرشد کان این طائفه خبر یافتی وهم ازین جنس سخنان
میکفتی تاآفتاب فرورفتی * ابوعلی کنیه در (دقاق لقب اسمی حسن بن
محمد در منشائی نیسابور در نصیرآبادینك مریدلرندن در هجرتك
درتیوز بشنده وفات ایتمشدر (کویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر
یعنی نقل ایدرلر دیمکدر (که حرف رابط صفت (در حرف ظرف
(آخرعمر لامیه (چندان جیم عجمك فتحی ونونك سکونیله اولقدر
وانجلین دیمکدر (پدید آمده بود ظاهراولمش ایدی (که حرف بیان
(هرروز هر کون دیمکدر (ببام با حرف صله (بام طام دیمکدر
(برآمدی یا حرف حکایه برآمد فعل ماضی مفرد غائب چیقاردی
دیمکدر (آفتاب کونش دیمکدر الف ممدوده ایله (کردی بنه یا حرف
حکایه (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلردی دیمکدر (کفتی ده ده
بویله دیر ایدی دیمکدر (ای حرف ندا (سرکردان مملکت بیانیه
(سرکردان حیران وسراسیمه معناسنه در (امروز این روزدر یمکدر که

شب وسال وروز لفظنه این کلمه سی داخل اولسه نون میمه قلب اولنور مقدما دخی بیان اولندی بوکون دیمکدر (چون جیم نجمیله وروم ضمیله نیجه دیمکدر (بودی فعل ماضی مفرد مخاطب اولدك دیمکدر یاخود بود ادات ماضی یا حرف خطاب ایدك دیمکدر (اکذرانیدی فعل ماضی متعدی مفرد مخاطب الف ونون علامت تعدیه لازمی کذشتی کلور کچوردك دیمکدر (هیچ جایی یا حرف وحدت هیچ بر یرده دیمکدر هیچ ده معنای استغراق واردر وجایده ظرفیت (پرطلو دیمکدر عربیجه مملو دیرلر (اندوهکین کین ادات نسبت اندوه غصه معناسنه در غصه لو دیمکدر لفظا ومعنی غمکین کبی (ترادات تفضیل (تافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بیلدیره دکی یعنی پرتو صالدکی دیمکدر (بعض نسخه ده پر اندوهکین ازین بر ینه پر اندوهکین این حدیث واقعدر بوسوزك غصه لبسی اوزرینه یعنی حدیث عشقك قصه لبسی اوزرینه دیمکیدر (زیر وزبر شده کان زیر اشاغی دیمکدر عربیجه تحت معناسنه زبر فوق معناسینه یوقارو دیمکدر شد کان الف ونون ادات جمع کاف هاء رسمیدن منقلب اشاغی یوقارو اولمشلر دیمکدر یعنی الت اوست حاصلی پراکنده وپریشان معناسنه استعمال اولنور (این طائفه به اضافت بیانیه طائفه دن مراد اهل عشقدر (یافتی فعل ماضی مفرد مخاطبدر بولدکی دیمکدر (سخنان علی خلاف قیاس سخنك جمعیدر سوزلر دیمکدر (کفتی یا حرف حکایه سویلردی دیمکدر (فرورفتی یا حرف حکایه (فرورفت فعل ماضی مفرد غائب اشاغی کیدردی دیمکدر (محصول ترکیب) ابو علی دقاق قدس سره نقل ایدرلرکه اخر عمرنده اول قدر درد انك اوزرینه ظاهر اولمشدیکه یعنی انجلین درده مبتلا اولمش ایدیکه هرکون طامه چیقاردی ویوزینی افتابه ایلردی یعنی کونشه توجه ایلردی ودیر ایدیکه ای مملکت سراسیمه سی یعنی مملکت عالم حیرانی حاصلی جمیع عالمی کشت وکذار ایدن بوکون نیجه اولدك یا نیجه ایدك یعنی نه یاپدك ونه اشلدك ونیجه بچردك یعنی بوکونی نصل بچردك بوندن زیاده غم طولو هیچ بر یرده پرتو صالدکی یعنی بوندن زیاده اهل غم ایله مملو بر یرده شعله پاش اولدکی یا بو حدیث عشقك غصه لبسی اوزرینه بر یرده ضیا ویردکی

حاصلی بو محلدن غیری غم وغصه‌لی وعاشق چوق بریره اوغرادیکی و بوطائفه‌نك یعنی طائفهٔ عشاقك پراکنده و پریشان اولمشلرندن خبر بولدیکی یعنی انلردن خبرك وارمی عجبا نیجه درلر وته خالده‌درلر بیلورمیسین هم دخی بوجنسدن یعنی بونك کبی سوزلر سویلردی تاافتاب اشاغی کیدردی یعنی کنش طلوعنه‌دك بویله سوزسویلردی بعض نسخه ده ازین طائفه برینه ازین واقعه واقعه‌در بو واقعه‌نك پریشانلرندن دیمك اولور واقعه‌دن مرادعشقدر (رباعی) ای مهرکه نیست چون توعالم کردی * زین راه رویم بخش راه آوردی * ای حرف ندا (مهر میمك کسری هانك سکونیله کونش (که حرف بیان یاخود ذوی العقولده مستعمل اولان که کیم دیمکدر (نیست ادات نفی (چون ادات تشبیه چون توسنك کبی دیمکدر (عالم کردی یا حرف وحدت (عالم کرد کاف عجمك فتحیله وصف ترکیبیدر جهانی دور ایدیجی دیمکدر (ره رویم میم ضمیر متکلم وحده بونده ضمیر منفصل مقامنده کلمشدر زین ره روی مرادیمکدر یا حرف مصدر ره‌رو یولجی دیمکدر (زین ره‌رویم بکا بو یولجیلقدن دیمکدر (بخش یا حرف تأکید (بخش امر حاضردر بغشله دیمکدر (راه آوردی یا حرف وحدت راه آورد یول هدیه‌سی دیمکدر عربجه عراضه دیرلر (محصول بیت) ای کونش که سنك کبی برجهانی دور ایدیجی یوقدر یاسنك کبی کیمسه یوقدر بو یولجیلقدن بکا بر ارمغان بغشله یعنی بکا بر یول هدیه‌سی ویر * امروز کرادیدی که اندرره عشق * بررخ بودش کردی ودردل دردی * کرا ادات مفعول کیمی دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب (که حرف بیان (اندر ادات ظرف ره عشق بیانیه (رخ بونده روی معناسنه‌در یوز دیمکدر (بودش شین ضمیر که به راجعدر ورخه مصروف بررخش بود تقدیرنده (بود بانك ضمی و واوك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (کردی یا حرف وحدت کرد بونده کاف عجمك فتحیله توز معناسنه اسمدر یعنی غبار بیت اولده‌کی کردیدن دن مشتقدر (دردی یاینه حرف وحدت درد دالك فتحیله معروف (محصول بیت) شمسه خطاب بیورر که بوکون کیمی کوردك که ره عشقده یعنی دورایدوب کزدیکك عالمده کیمی کوردك که طریق عشقده انك یوزی اوزره برتوز اوله یعنی

عشق بوانده اولان غبار محندن یوز ینه برتوز قونمش وانك كوكلنده بردرداوله یعنی دردعشقدن برذره حصه یاب اولمش حاصلی بواوصاف ایله موصوف كیمی كوردك ایسه بونلرك خبرندن بكا بر ارمغان ویر (عروض) بورباعی همان سابق كبیدر لكن بیت ثانیده جزئی مغایرت واردر تفطن ان كنت من اهل الفطانه * شیخ ابوالحسن خرقانی قدس سره روزی باصحاب خود گفت درعالم چه بهتر بود گفتند شیخا هم شما فرماید گفت دلی كه دروی همه یادكرد او بود * شیخ ابوالحسن كنیه‌لری اسملری علی بن جعفر سلوكلری ابویزیدك روحانیتندندر هجرتك دورتیوز یكرمی بشنده وفات ایتمشدر (روزی یا حرف وحدت بركون دیمكدر (باصحاب خود با حرف صله اضافت بیانیه (گفت فعل ماضی مفرد غائب چه‌نه دیمكدر (بهتر زادات تفضیل به بانك كسریله ایو دیمكدر (بود فعل مضارع مفرد غائب شارح بو كلمه‌سنی یازمش لكن ورردیكی معنادن منفهم اولور كه چه دنصكره زادات خبر تقدیر ایلمش كه چیست دیمك اولور بونده اختصار بی فائده ایتدیكی كبی گفتندك ماقبلنده مریدان یازمسنده‌ده تطویل بلاطائل ایتمش زیرا گفتندك ضمیر جمعی اصحابه راجع اولور مریدانه حاجت یوق (گفتند فعل ماضی جمع غائبدر (شیخا الف حرف ندا ای شیخ دیمكدر (هم بنه دیمكدر (شما ضمیر جمع مخاطب سز دیمكدر (فرماید فعل امر جمع مخاطبدر بیور دیكز دیمكدر بونده صیغهٔ جمعلر تعظیم ایچوندر بعض نسخه‌ده (هم تو بگوی واقعدر مفرد صیغه‌سیله معنا صحیح لكن مقام تعظیمدر زیرا مریدك شیخنه تعظیمی واجب منزله‌سنده‌در (دلی یا حرف وحدت بر كوكل (كه حرف رابط صفت (وی ضمیر غائب دله راجعدر (همه جمله دیمكدر تركیبده دوكلی دیرلر (یادكرد او لابه یادكرد اصطلاحات صوفیه‌دندر بونلر سكز كلمه‌در كه نقشیه‌نك مبنی علیهیدر هوش دردم ونظر برقدم وسفردر وطن وخلوت درانجمن ویادكرد وبازكشت ونكاه داشت ویادداشت (بعض محققلر بواوج كلمه‌یی دخی بوندن عد ایلدیلر كه وقوف زمانی ووقوف عددی ووقوف قلبی بونلرك جمله‌سنی تفصیل تطویله محتاجدر مراد ایدنلر تصوف كتابلرینه مراجعت ایلسونلر خصوصا رشحات عین الحیاتی

مطالعه ایلسونلر (لکن یاد کردی ذکر ایلیه لم (یاد کرد دل ایله قلبك
معاذ کرندن عبارتده مولانا کاشغری قدس سره بیورر که ذکر تعلیمك
طریقی اولدرکه اول شیخ قلبیله لا اله الا الله محمد رسول الله دیه مزید
دخی کندی کوکلنی حاضر ایلیه وشیخك کوکلی مقابله سنده طوته وکوزینی
قپایوب ودهاننی استوار ایدوب ودیلنی دماغنه یاپشدیروب ودیشلرینی
بربری اوستنه قویوب ونفسنی طوتوب وتعظیم وقوت تام ایله شیخك
موافقتی اوزره ذکره شروع ایلیه وقلبیله دیه لسانیله دیمیه وحبس
نفسنده صبر ایلیه و برنفسده اوچ کره دیه تا ثبات حاصل اولنجه بویله
ایلیه تا یکرمی یه وارنجه وذکرك اثر وحلاوتی کوکله ایرشنجه وماسوایی
قلبدن اخراج ایلیه اکر بونکله اولماز ایسه صحبت مشایخه ملازم اوله
اکر انکله ده آکاهلق حاصل اولماز ایسه ذکرك طریقی آخرینه مشغول
اوله طریق اولدرکه نفسنی کوبکی التنده حبس ایلیه و دورافین
دوداغنه ودیلنی دماغنه شویله یاپشدیره که قلب مدرك دراکی جمیع
افکاردن بیزار ایلیه واول قلبه متوجه اوله وانی ذکره مشغول ایده
شویله که کلمهٔ لایی بوقاری چکوب وکلمهٔ الهی صاغ طرفنه
حرکت ایتدیروب وکلمهٔ الا اللهی قلبنه ضرب ایلیه شویله که
حرارتی جمیع اعضایه سرایت ایلیه لا اله ده جمیع موجوداتی نفی
ایلیه والا الله ده جناب باریئك وجودینی ملاحظه ایلیه اشته بو طریق
ایله ذکر قلبه و روحه وسره وخفی یه واخفی یه ونفس ناطقه یه وجمله
بدنه وجمیع افاقه سرایت ایدر رزقنا الله و ایاکم شارح یاد کرد
یرینه مهر یازمش محبت معناسنه (بود فعل ماضی اوله دیمکدر
(محصول ترکیب) شیخ ابو الحسن خرقانی قدس سره برکون کندی
اصحابنه دیدی عالمده زیاده ایو ندر دیدیلر ای شیخ ینه سن بیورك
یاسن سویله شیخ ادیدی عالمده ایو اولان برکوکلدر که انده جمله انك
یاد کردی اوله یعنی دائم انده اللهك ذکری اوله یا اللهك محبتی اوله
اشته بوندن اعلاسی اولماز دیو جواب بیوردیلر (رباعی) دارم دلکی که
او هر اندیشه که داشت * جز یاد تو بر صفحهٔ خاطر ننکاشت * دارم
فعل مضارع متکلم وحده طوتارم دیمکدر که اثباتدن کنایتدر (دلکی
یا حرف وحدت کاف عجمی ادات تصغیر (دل کوکل برکوکلجکز دیمکدر

که

(كه حرف رابط صفت (او ضميردله راجعدر (انديشه فكر معناسنه دور
(كه حرف رابط صفت (داشت فعل ماضى مفرد غائب طوتدى
ديمكدر بوده اثباتدن عبارتدر (جز يادتو لاميه سنك يادينك غيرى
صفحه صادك فتحى وفانك سكونيله كاغدك بر يوز بشنه ديرلر بونده
مجازدر (خاطره اضافت مجازا بيانيه (ننكاشت فعل نفى ماضى مفرد
غائب نقش ايلمدى ديمكدر (محصول بيت) بركوكلمدن وار در كه
اوكوكل هر فكر كه ايلدى يعنى نقدر فكرى وار ايسه سنك ياديكك
غيرى خاطر صفحه سنه نقش ايلمدى يعنى بو قدر افكار ايله سنك ذكريكك
غيرى قلبده منتقش اولمدى حاصلى افكار دنيوى سنى ذكره مانع
اولمدى (رجال لاتلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله) آيت شريفه سنه
تلميح ايدر يا معنى بويله اوله كه بر دلجكزم واردر كه نقدر انديشه
ايلدبسه سنك ذكركدن غيرى خاطر صفحه سنه نقش ايلمدى يعنى
جمله افكارى سنك ذكرك اولدى * يادتو چنان فروكرفتش كه درو
كنجايى هيچ چيز دكر نكذاشت * يادتو لاميه ياد بونده ذكر معناسنه دور
(چنان انجلين ديمكدر (فرو كرفتش شين ضمير بيتا ولده كى دله راجعدر
فروكرفته ماضيدن قسمدر ضبط ايلمش يعنى احاطه ايلمش ديمكدر
(كه حرف رابط صفت (درو در حرف ظرف او ضمير بنه دله راجعدر
(كنجايى يا حرف وحدت مصدريه دكل (كنجاى كاف عربيله يا ايله
وياسز اسم مكاندر صغاجق يرديمكدر (هيچ چيز، اضافت اسم
مكانك مفعولنه در دكره بيانيه (نكذاشت فعل نفى ماضى مفرد غائب
براقدى ديمكدر (محصول بيت) سنك ذكرك انجلين اودلجكزى ضبط
ايلمشدر كه ماسوايه صغاجق يرقالممشدر (عروض) بور باعينك صدر
وابتداسى اخرب حشو اولرى مقبوض حشو ثانيلرى مقصور قصر
اخرده اولان سبب خفيفك ساكننى اسقاطه ديرلر عروض وضرب
اهتم اما بيت ثانينك عروضى مجبوبدر جب كه مفاعيلن دن ايكى
سبب خفيفى اسقاطه ديرلر مفاقالور فعل انك يرينه كلور بويله اولنجه
بو رباعى مفعول مفاعلن مفاعيل فعول يا فعل اولور هزج اخرب
مقبوض مقصور اهتم ويا مجبوب اولور * شيخ ابو سعيد ابو الخيرا
قدس سره پرسيدند كه تصوف چيست كفت آنچه در سردلرى

بنهی و آنچه در کف داری بدهی وزانچه بر تو آید نجهی * ابو سعید ابوالخیر ابو سعید بن ابوالخیردر قاعدهٔ اعجام اوزره علمین یننده ن ابن حذف اولنمشدر کنیه سی ابوسعید اسمی فضل الله ابو الفضل بن حسن در سرخسینك مریدلرندندر سلطان وقت ایدی هجرتك دوتیوز قرقنده فوت اولمشدر حکایاتی بی نهایه در (را ادات مفعول (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (تصوف مبتدا (چیست خبری (آنچه اول نسنه یی که دیمکدر (در حرف ظرف (داری مخاطبا اثبات ایچوندر (بنهی با حرف تأکید (نهی نونك و بانك کسریله فعل ماضی مفرد مخاطب قویاسك یعنی ترك ایده سین دیمکدر (واو حرف عطف (کف عربیدر ال آیه سی دیمکدر لکن بونده الدن عبارتدر (بدهی با حرف تأکید دهی دالك وهانك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب ویره سین یعنی اعطا ایده سین دیمکدر (وز وازدن مخففدر (بر حرف استعلا (آید فعل مضارع مفرد غائبدر (نجهی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب جیم عجمیله صچرامیه سین دیمکدر امابونده مضطرب اولمیه سین معناسنه در (محصول ترکیب) ابوالخیرك اوغلی ابوسعید قدس سره یه سؤال ایلدیلرکه تصوف ندر جوابنده دیدی اول نسنه که باشکده در یعنی باشکده اولان هوا وهوسی ترك ایده سین دخی اول نسنه که الکده در یعنی مالکی سین ویره سین یعنی بخش ایده سین دخی اول نسنه دنکه سکا کلور یعنی قضای الهیه دن مضطرب اولمیه سین حاصلی صبر ایده سین (رباعی) خواهی که بصوفی کری ازخود برهی * باید که هوا وهوس ازسر بنهی * خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرایسك دیمکدر (که حرف بیان (بصوفی کری با حرف مصاحبت با حرف مصدر صوفی کر ترکیب توصیفی قبیلندندر صوفی فعلیله دیمکدر (خود بونده کندو معناسنه در (برهی با حرف تأکیدر رهی رانك فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطبدر قورتوله سین دیمکدر (باید فعل مضارع مفرد غائب بایندندر یا بایستن دندر سینی حذف قیلنمشدر کرکدر دیمکدر (که حرف بیان (هوا بونده آرزوی نفس معناسنه در (هوس عطف تفسیری قبیلندندر (محصول بیت) اکر استرایسك که صوفی کرلك ایله کندکدن قورتوله سین

یعنی بنلکدن خلاص بوله سین کرکدرکه هوا وهوسی باشکدن ترك ایده سین حاصلی بنلکدن خلاص اولهیم دیر ایسك هوایی ترك ایده سین
* وآن چیزکه داری بکف از کف بدهی * صد زخم بلا خوری وازجا نجهی * (محصول بیت) دخی اول نسنه که الکده در الدن ویره سین یعنی اعطا ایده سین یوز بلا زخمی را ایسنك یرکدن قیمزدامیه سین یعنی مضطرب اولمیه سین (عروض) بور باعینك صدر وابتداسی اخرب حشولری جمله مکفوف عروض وضرب مجبوب بویله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعل اولوب هزج اخرب مکفوف مجبوب اولور
* رویم قدس سره کفته است که جوانمردی آنست که برادران خودرا معذور داری درهر ذلتی که از ایشان واقع شده وبا ایشان چنان معامله نکنی که ازین عذر باید خواست * رویم رانك ضمی وواوك فتحی ویانك سکونیله طبقهٔ ثانیه دندر کنیتی ابو محمد وابو بکر وابوالحسین وابوشیباندر بغداد مشایخنك اولورندندر داود اصفهانی مذهبنده در منقولدرکه ابوعبدالله خفیف اندن وصیت استدی بیوردیلرکه بو یولده کارکمتر بذل روحدر اکر بونی ایدمز ایسك ترهات صوفیه ایله مشغول اوله (جوانمردی یا حرف مصدر جوانمرد جیمك ضمی وواوك فتحیله یکیت کشی دیمکدر اما بونده انسانیتلو دیمکدر (جوانمردی مبتدا (آنست خبری (که حرف بیان (برادران برادرك جمیدر قرنداشلر دیمکدر المؤمنون اخوة نطوقنجه دین قرنداشلری مناسبه در (خوده اضافت بیانیه (را ادات مفعول (معذور اسم مفعولدر (داری فعل مضارع مفرد مخاطبدر طوته سین دیمکدر معذور طوتمق ایشدیکی قبایحه مجازات ایتممکدر (در حرف ظرف (هر ادات سور (ذلتی یا حرف وحدت نوعیه ذالك کسری لامك شده سیله بونده الچقلق دیمکدر (ایشان ضمیر جمع غائب واقع شده واقع اولمش (بعض نسخه ده ازهر ذلتی که از ایشان صادر شود (یعنی انلردن صادر اولان هر بر کونولکدن دیمك اولور (بایشان با حرف صله (معامله مفاعله بابندن مصدر وبونده عتاب آمیز خطابدن کنایتدر ترکیده دخی مستعملدر (نکنی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر ایلمیه سین دیمکدر (که حرف بیان (بابدت تا ضمیر خطاب باید فعل مضارع مفرد غائب بایدندن

بابایستن دن (تا ضمیری بایدك مفعول صریحی (بعض نسخه ده ضمیر منفصل واقعدر (ترا از ایشان عذر باید خواست بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر (محصول ترکیب) بوییم قدس سره بیورمشیدر انسانیتلك وآدمیت اولدر که کندو مؤمن قرنداشلریکی معذور طوته سین هر برقبا چنده که انلردن واقع اولور دخی انلره انجلین معامله ایلمه که انلردن عذر دیلمك سکا لازم اوله یا سکا انلردن عذر دیلمك لازم یعنی ایتدیکك معامله یه نادم اولوب عذر دیلیه سك (قطعـه) چو انمردی دو چیز ست ای جوانمرد * بسویم گوش نه تا گویمت راست * بسویم با حرف صله میم ضمیر متکلم وحده (سوی جانب وطرف معناسنه در بنم جانبمه دیمکدر (گوش کاف عجمیله قولق معناسنه در (نه نونك کسری وهاء اصلیه ایله امر حاضردر نهیدن دن یا نهادن دن قو دیمکدر بونده گوش نه دکله دیمکدن کنایه در (تا حرف تعلیل (گویمت تا ضمیر خطاب گویم فعل مضارع متکلم وحده سکا سویلیم دیمکدر (راست طوغری معناسنه صحیح دیمکدر (محصول بیت) آدمیت ایکی نسنه در ای یکیت بنم طرفمه قولق قودکله تا کیم سکا طوغری یسنی سویلیم حاصلی سکا جوانمردلکدن خبر ویریم او ایکی نسنه دکله که ابیات آتیه در * یکی آن کز رفیقان درگذاری * که هر لحظه ببینی صد کم وکاست * یکی بری دیمکدر ومبتدا (آن آنست تقدیرنده خبری (کز که ازدن مخففدر (که حرف بیان (رفیقان رفیقك جمعیدر رفیق یولداش معناسنه در (درگذاری فعل مضارع مفرد مخاطبدر کچه سین دیمکدر یعنی عفو ایده سین (اگر حرف شرط (لحظه بونده اقصر اوقاتدن عبارتدر (ببینی فعل مضارع مفرد مخاطب باء تأکید ایله کوررسین دیمکدر (صد بو یله یرلرده کثرتدن کنایتدر (کم وکاست عطف تفسیریدر اکسکلك دیمکدر (محصول ترکیب) جوانمردلکك بری اولدر که رفیقلرکدن عفو ایده سین اگر هر لحظه وهردم یوز نقصان کوررسك یعنی هردم هزار نقصانه مطلع اولورسك دخی عفو ایده سین ز رفیقان یجینبنك مقدم مفعول غیر صریحیدر گذارینك دکلدر فافهم * دوم آن کز تو ناید هیچ کاهی * چنان کاری که باید عذران خواست * دوم ایکنجی دیمکدر (آن بنه آنست تقدیرنده (که حرف بیان (ناید فعل نفی استقبال

مفرد غائب كلمه ديمكدر (كاهى يا حرف وحدت كاه كاف عجمله سوقت مضافمصدر (كارى يا نه حرف وحدت كار كاف عربيله ايش ديمكدر (كه حرف رابط صفت (بايد فعل مضارع مفرد غائب ذكر كرده معناسنه لكن بونده لازم اوله ديمكدر (عذر آن لا جيه آن كاره اشارت (خواست فعل مفرد غائبدر اما بونده مضارعه مقارن اولمق حسبيله مصدر معناسنه در ديمك (محصول بيت) طريق جوانمرد ينك ايكنجى اولدر كه سندن هيچ بر وقتده انجلين بر ايش كلميه كه انك عذريني ديمك لازم اوله يعنى سندن انجلين بر ايش صادر اولمسون كه انك عذريني ديمك لازم كله (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس دندر كه يالكز عروض وضربى محذوفدر كه بر مصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن در * بشر حافى را قدس سره مريدى باوى كفت كه چون نان بدست آورم ونمى دانم بكدام نان خورش خورم فرمود كه نعمت عافيت را بياد دار وآنرا نان خورش خويش آنكار * بشر حافى كنيه سى ابو نصردر انك اسمى حارث ابن عبد الرحمن طبقه اوليه دندر هجرتك ايكيوز يكرمى بدنجى يلنده بغدادده وفات ايلمشدر منشأى دخى بغداددر فضيلت محلنده اولمشيدر اصول وفروعه عالم ايدى توبه سنه سبب نقل ايدرلر كه اوائل حالنده شوريده حالق واشفته مزاج ايدى بر كون نسب لا يعقل كيدردى بر كاغد بولدى كه انده بسم الله الرحمن الرحيم يازلمش انى قالدردى وعطر ايدى واول كاغدى معطر قيلدى تعظيم ايلهانى بر يره قودى همان اول كيجه بيوكلردن بريسى واقعه سنده كورديكه ديدبلر فالق بشره وار وديكى طيبت اسمنا فطيبناك ولجليت اسمنا فبجلناك وطهرت اسمنا فطهرناك فبعزتى لاطيبن اسمك فى الدنيا والاخرة (اول كيمسه قالدى وديديكى بو ادم فاسقدر منكر بن يا كاش كوردم ابدست الدى ونماز قيلدى ينه ياتدى ينه كوردى حاصلى اوچ دفعه بويله كوردى صباح قالقدى انى ارامغه كتدى خبر ويرديلر كه مجلس خمرده در طشره چاغردى ومژده ايلدى همان بشر يارانمه وداع ايلدى وتوبه ايلدى انجلين اولديكه كيمسه نام ونشانن كورمدى وطريق زهدى رعايت ايلدى غايه مكاشفه منك شدتندن هيچ اياغنه پابوش كيمز ايدى انكيچون حافى ديديلر (آمر يدى يا حرف وحدت يا

حرف صله (وی ضمیر بشره راجعدر (بدست آرم باحرف صله آرم فعل مضارع متکلم وحده (نمی دانم فعل نفی حال متکلم وحده (بکدام باحرف الصاق کدام قنغی دیمکدر (نان خورش مرکب اولمزق قاتق معناسنه در (خورم فعل مضارع متکلم وحده (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر بعض نسخه ده فرمود یرینه بشمر گفت واقعدر بنه مآل بردر (نعمت عافیت بیانیه عافیت بونده صحت معناسنه در (را ادات مفعول (بر بونده حرف ظرفدر دره معناسنه (یاد خاطر معناسنه در (دار امر حاضر در طوت دیمکدر (وانرا را ادات مفعول (نان خورش خویش انکارك مقدم مفعولی اضافتی لامیه (بعض نسخه ده خویش یوقدر (وبعض نسخه ده انرا یرینه ترا واقعدر لکن سهو قلمدر (آنکار همزه نك فتحی ونونك سکونی وکاف فارسیله امر حاضر در ظن ایله دیمکدر آنکاریدن دن یا انکاشتن دن زیرا مصدر تا ئینك ماقبلی شین اولسه مضارعنده رایه قلب اولنور (انکارد اولور امرنده دال مقلوبه یی دخی حذف ایدرلر انکار اولور (محصول ترکیب) بشر حافی قدس سره یه برمرید دیدیکه چونکه الله اتمك الورم بلم که قنغی قاتقله ییم بیوردیلر که صحت نعمتنی خاطرکده طوت واول صحتی کندیکه قاتق فرض ایله (قطعه) چونان خشك نهد پیش خویش ناداری * که روح رادهد ازخوان فقر پرورشی * چو ادات تعلیل (نان خشك بیانیه قوری اتمك دیمکدر یعنی قاتقسز اتمك (نهد فعل مضارع مفرد غائب قویه دیمکدر نهیدن دن یانهادن دن زیرا مصدر دالینك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور (پیش خویش بیانیه (ناداری نا ادات توصیف نفی دار امر حاضر سلکنده صفتدر بحسب اللغه معناسی طوتمیجی دیمکدر اما فقیرده استعمال اولنور (یا حرف وحدت (که حرف تعلیل (روح را را ادات مفعول (دهد فعل مضارع مفرد غائب دهیدن دن ویره دیمکدر (ازخوان فقر دهدك مفعول غیر صریحی پرورش صریحی (خوان فقردن مراد نان خشك در فقرا طعامندن دیمکدر (پرورش اسم مصدر در بسلیش دیمکدر (یا حرف تنکیر (محصول بیت) چونکه برفقیر کندی اوکینه قوری اتمك قودی یعنی قاتق اتمك قویه که روحنه فقر طعامندن یعنی قوری اتمکدن

پرورش

پرورش ویره یعنی دردمند بیچاره روحنه غدا ویرمك ایچون اوکنه
نان خشك قویه * بنان خورش چوشود طبعش آن زمان مائل *
چوذکر عافیتش نیست هیچ نان خورشی * بنان خورش باحرف صله
مائلك مقدم مفعول غیرصریحی (چو ادات تعلیل (شود فعل مضارع
مفرد غائب (طبعش شین ضمیر ناداره راجعدر (محصول بیت)
فقیرك طبعی چونکه اول زمان نان خورشه مائل اوله یعنی جانی قاتق
استدیکی وقت اوفقیره عافیت ذکری کبی هیچ نان خورش یوقدر
یعنی صحت وعافیتی ذکرایلمك اکا قاتقدر (عروض) بوقطعه بحر
مجتثدندر که اصلی مستفعلن فاعلاتن در ایکی کره صدر وابتدا
وحشولر مخبون یعنی ثانی ساکنی حذف مفاعلن فعلاتن مفاعلن
اولور عروض وضرب اصلم در صلم آخرده اولان سبب خفیفی ووتدك
ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر فاعل قالور فعلن یرینه
کلور که بر مصراعی مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولوب مجتث
مخبون اصلم اولور * شقیق بلخی کفته است بپرهیز ازصحبت توانکران
زیرا که چون دلت بد و پیوند کرفت و بدادهٔ وی خرسند شدی
پروردکاری کرفتی غیراز خدای تعالی * شقیق طبقهٔ اولیدندر
کنیتی ابوعلی در امام زفرك شاکر دیدر مشایخ بلخك اولولرندن در
هجرتك یوز یتمش دردنجی یلنده ختلان ولایتنده وفات ایتمشدر
بعضیلر طریقتی ابراهیم ادهمدن اخذ ایتمشدر دیدیلر (منقولدر که
شقیق قصد زیارت حج ایلدی بغدادده ایرشدکده هارون الرشید
دعوت ایلدی چونکه هارونك یاننه واردی هارون دیدی شقیق زاهد
سنمیسین شقیق دیدیکه بلی شقیق بنم اما زاهد دکلم زاهد سن سین
هارون دیدی بن نیجه زاهد اوله بیلورم که بوقدر مال وجاه وسلطنته
مالکم شقیق دیدی زاهد شول کیمسه یه دیرلر که ازشی ایله قناعت
ایلیه اشته سن ازشیئه قناعت ایلمش سین زیرا حق جل وعلا بیورر
(قل متاع الدنیا قلیل) سن دنیا ایله قناعت ایلمش سین که شیٔ
قلیلدر بو یله اولنجه زاهد سن سین هارون جوابده مبهوت اولدی
وشقیقدن نصیحت طلب ایلدی شقیق دیدیکه ای هارون غافل
اولمه که خدای تعالی سنی صدیق مجادهٔ سنه اجلاس ایلمش سندن

صديق استر دخی عمر فاروق مسندينه نصب ايلمش حق وباطل بيني
فرق استر وسنی عثمان ذی النورين پوستنه لايق كورمش سندن حيا
وكرم استر دخی علی مرتضی يرينه اوتورتمش سندن علم وعدل
استر هارون ديدی نصيحتی زياده ايله شقيق ديدی خدانك سرايلرندن
برسرای واردر كه اكا دوزخ ديرلر سنی اكا دربان ايلمشدر وسكا
اوچ شی ويرمشدر مال وشمشير وتازيانه وسكا ديمشدر كه خلقی
بو اشيای ثلثه ايله دوزخدن منع ايله (مثلا هر صاحب حاجت كه كله
اندن مالی دريغ ايلمه هر كيمكه خلاف رضای حقده اوله بو تازيانه ايله
تأديب ايله وهر كيمكه قتل نفس ايليه بو شمشير ايله قصاص ايله
اذن شرع ايله واكر بونلری ايتمز ايسك پيشبر ودوزخيان سن سين
(هارون ديدی بردخی نصيحت ايله شقيق ديدی سن چشمه سين
وبو تخت حكومتكده اولنلر ارمقلردر اكر چشمه كه منبع مادر پاك
اولورسه ارمقلرين بولانقلغی ضرر ويرمز واكر منبع بولانق اولورسه
ارمقدن پاكلك مأمول اولنمز هارون ديدی اكر بر بيابانده شول رتبه
تشنه اولسك كه هلاكه قريب اولسك اول ساعتده بر صو بولسك
قاچه الورسين هارون ديدی نه استرسه ويرورم شقيق ديدی ملككك
نصفنی استر غيريه ويرمزسه هارون ديدی نصف ملكمی ويرورم
شقيق ديدی اول صويی ايچدكدن صكره حرارت زائل اولميوب
هلاكدن خوف ايلسك بری ديسه كه بن سكا علاج ايدرم نصف
ملكی ده بكا ويرسك ديسه نيجه ايدرسين ديدی ويريرم شقيق
ديدی نه نازايدرسين بردولت ايله كه قيمتی بر صواوله واوده ايشيكه
يرامه هارون اغلدی وشقيقی عزت تام ايله مكيه كوندردی مكه ده
ابراهيم ادهم ايله كورشديلر ابراهيم ادهمه كلر معاشندن سؤال ايلدی
ابراهيم ديدی اكر بولورسم يير وشكر ايدرم واكر بولمزسم صبر ايدرم
شقيق ديدی بزم بلخك كلبلری دخی بويله در برشی بولورلرسه مراعات
ايدرلر وقويرق اوينادرلر اكر بولمزلرسه صبر ايدرلر ابراهيم ديدی
سز نصل ايدرسيز ديدی اكر بز برشی ايرشورسه ايثار ايدرز
ايرشمزسه صبر ايدرز ابراهيم قالقدی وانی دركنار ايلدی وديدی
انت الاستاذ والله رحمهما الله تعالی (بيرهيز امرجانسردر اجتناب ايله

صفين

صفتی دیمکدر (صحبت توانکر لامیه (زیرا ادات تعلیل (که حرف بیان
انکیچون دیمکدر (چون بونده ادات شرطیه (دلت لامیة (تا ضمیر
خطاب سنك کوکلك دیمکدر (بدودال همزه دن مبدلدر یاو دیمکدر
یا حرف صله (پیوند بونده باء عجمك فتحیله و یانك سکونیله اتصال
وربط معناسنه در (کرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر
حاصلی پیوند کرفت مرتبط اولدی دیمکدر (و بدادش وی لامیه (یا
حرف سببیه همزه حرف توصل (وی ضمیر غائب توانکره راجعدر
انك ویرکیسنه دیمکدر (خرسند خاء معجمه نك ضمی ورانك سکونی
وسینك فتحیله قانع معناسنه در اما بونده خوش دل دیمکدر (شدی
فعل ماضی مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (پس باء عجمله فاء جزائیه
معناسنه در (پروردکاری یا حرف وحدت (پروردکار باء عجمك وواوك
فتحی ورانك ودالك سکونیله اسماء خدادن برایسمدر رزاق معناسنه
داله حرکه غلطدر زیرا مضاف نکره دن کیدر (کرفتی فعل ماضی
مفرد مخاطب طوتدك یعنی اتخاذ ایلدك دیمکدر (غیر از خدای
الهدن غیری (محصول ترکیب) شقیق بلخی قدس سره دیمشدر که
اغنیانك صحبتندن یعنی انلرو تقربلرندن اجتناب ایله انکیچون که
سنك کوکلك چون اکا مرتبط اوله دخی انك انعام واحسانی یعنی
ویرکیسی سببیله خوش دل اوله سین الله تعالینك غیری بر پروردکار
اتخاذ ایتدك یعنی اول توانکری کندیکه رزاق اتخاذ یتمش اولورسین که
خدانك غیریدر (قطعه) کر در آید توانکری باتو * بهر روزی بدو
مکن پیوند * کر حرف شرطدر (آید فعل مضارع مفرد غائب
کلدی دیمکدر (در تحسین لفظ ایچوندر (توانکری یا حرف وحدت
توانکر برکیدر قدرتلو معناسنه غنی دیمکدر (باتو سکا دیمکدر
(بهر حرف تعلیل لام جاره معناسنه (روزی یاء اصلیه ایله رزق
معناسنه در (مکن فعل نهی حاضر ایله دیمکدر (محصول بیت)
خطاب عام طریقیله بیورر اکر سکا بر غنی کلورسه یعنی سکا تقارن
اولورسه رزق ایچون اکا پیوند ایله یعنی ربط قلب ایله * ممسکی
را کفیل خود شمار * مدبرا با خدای خود مپسند * ممسکی یا حرف
تنکیر وحدت دکل ممسك اسم فاعلدر افعال بابندن بخیل معناسنه در

اما بو نده دنی والحق دیمکدر (را ادات مفعول (کفیــل خود لامیه
کفیل بونده برنسنه یی عهده سنه آلان کیمسه یه دیرلر (مشمار فعــل
نهی حاضر مفرد صایمه دیمکدر یعنی عد ایله (مدبری یا حرف تنکیر
(م - بر بد بخت دیمکدر (خدای خود لامیه (مپسند نهی حاضر مفرد
مخاطبدر بحسب اللغه بکنمه دیمکدر بونده اتخاذ ایله دیمکدن کنایــدر
(محصول بیت) بیت اولی ایضاح ایدرممسکی کندبکه کفیل عدایله
یعنی الحق ودنی کیمسه یی کندبکه کفیــل ارزاق عد ایله زیرا شرك
اولمش اولور که کفیل مطلق خدادر بدبختی کندبکه خدا اتخــاذ ایله
حاصلی رازقم بودر اکر بوغنی بندن روکردان یا رغیری حال اولورسه
حالم نیجه اولور دیمه زیرا اول کیمسه یی رزاق اتخــاذ ایتمش اولورسین
الله عظیم الشــان جمله مزی خلاص ایلیه (عروض) بوقطعــه
بحر خفیف دندر که عنــد الاعجام اصلی فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن
مستفعــلن درکه مثمن الاجزادر اما بلغای عرب عنــدنده فاعلاتن
مستفعلن فاعلاتن درکه مسدس الاجزادر (اما بعضیلر دیمشــلر که
عند العرب والعجم مثمن الاجزادر لکن فصحــای عرب اکثریا وظرفای
عجم بعضــا مجزوقیلارلر (معلوم اوله که عند العروضیــان شطر بندن
یعنی ایکی مصراعدن بر جزؤ حذف ایدرلر اکا مجزو دیرلر نصفــه
بیتی حذف ایدرلر مشطور دیرلر نته کیم بالاده بیــان اولندی ثلث بیتی
حذف ایدرلر منهوك دیرلر اما عنــد العرب متداولدر عجم از استعمال
ایدرلر (بوقطعــه مجزو در صدر وابتداسی ســالم حشولر مخبو ن که
ایکنجی ساکن دوشمك ایله متفعلن قالور مفاعلن اتك یرینــه کلو
عروض وضرب مشکول یا اصلم در بیت اولك عروضی اصــلم پیوند
لفظنك یاسی حرکیه اماله ایله مشکولدر صــلم آخردن سبب خفیف
ووتدك ساکنی اسقــاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر تن والف وحرف
لام دوشمر فاعل قالور فعلن لفظنه تبدیل اولور شکل سبب خفیفلرك
ساکنلرینی حذفه دیرلر فعلات قالور بویله اولنجــه برمصــراعی
فاعلاتن مفــاعلن فعلن یافعلات اولوب بحر خفیف مجزو مخبو ن
اصلم یا مشکول اولور * یوسف بن الحسین الرازی قدس سره کفتــه
است که همه نیکو یها درخانه ایست وکلیــدان تواضع وفر و تنی

وهمه بديها دو خلمنهٔ ايسبت وكليدان ماثى ومنى * يوسف بن الحسين
طبقهٔ ثانيه دندر كنيتى ابو يعقوبدر ذوالنونك شاكردلرندندر (رازى
يا حرف نسبت رازه عراقده برشهرك اسميدر كه اكا رى دخى ديرلر
بوذات عالى قدر اكا منسوبدر شارح رازى برنسخه اشعرى يازمش
سائر نسخه لرده اولمديغندن ماعدا نفحاتده وسائر مناقب اوليا
كتابلرنده رازى مقيددر غالبا عندندن يازمش هجرتك اوچيوز اوچنده
وفات ايلمشدر) منقولدركه نيشابورده بر بازركانك بيك التونه آلنمش
بر جاريه سى وار ايدى ديار آخره عجله كتمك اقتضا ايلدى اما نيشابورده
بر كيمسه يه اعتماد ايده مديكه جاريه يى انده امانت قويه لاجرم صلحادن
ابو عثمان خيرينك حضورينه كلدى وحالى حكايه ايلدى ابو عثمان
قبول ايلمدى هله خواه وناخواه قبول ايلدى بازركان كتدى اما
ابو عثمان جاريه يه علاقه ايلدى وعاشق اولدى اول رتبه كه هيچ
صبره مجالى قالمدى قالقدى شيخ ابو حفص حدادك حضورينه
واردى حالنى حكايه ايلدى ابو حفص ديديكه سكا ريده يوسف بن
الحسينه كتمك كركدر ابو عثمان فى الحال قالقدى عزم عراق ايلدى
چون ريه كلدى يوسفك مقامنى سؤال ايلدى ديديلر كه اول زنديق
مباحى يى نه استرسين زيرا سن بر اهل صلاح آدمه بكزرسين سكا انك
صحبتندن زيان ايرشور وبو كه مناسب براز كلمات سويلديلر كه ابو عثمان
دوندى چونكه نيشابوره كلدى ابو حفص سؤال ايلديكه يوسفى
كوردكمى ديدى اهالى شهر انك حقنده نيجه كلمات سويلديلر
بنده دوندم كلدم ابو حفص ديدى وار البته انى كور ابو عثمان
ريه كلدى ويوسفه ملاقى اولدى كورديكه بر پير اوتورمش واوكنده
بر صاحب جمال جوان وصراحى وپياله دورر اما يوزندن نور لمعان
ايلر سلام ويردى واوتوردى يوسف رد سلام ايلدى وسوزه كلدى
واو قدر كلمات عالى سويلديكه ابو عثمان متحير اولدى وديدى اى
خواجه بو كلمات وبو مشاهده نه وبو حالت نه الله ايچون بنى خبر ايله
يوسف ديدى بو امرد بنم اوغلمدر وچوق كيمسه بيلمز وانكا قرآن
تعليم ايلدم وبو صراحى مزبله ده دوشمش بولدم قالدردم وپاك
تطهير ايلدم وبوندن صو ايچرم ابو عثمان ديدى الله ايچون بونى

نیچون ایدرسین که خلق سنی بفاسق ظن ایدرلر یوسف دیدی نیچون ایدرمکه برکیسه بکا بیک التونلق جاریه امانت قومیه ابو عثمان بوسوزی اشیدنجه یوسفك اباغنه دوشدی وعذر دیلدی بو اولی ابو عثماندر که ایشا بورك کبراسندن اولمشدر روح الله روحه (همه لجمیع دیمکدر ترکیبده دوکلی دیرلر نیکو یها ها ادات جمع یا ثانی حرف مصدر در (نیکوئی یا اصلیه نایله ایودیمکدر همه نیکو یهـا جمیع ایلکلر دیمکدر زدو حرف ظرف (خانهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل همه مبتدا درخانه ایست خبری (وکلیدان لامیه کلید کاف عربك فتحیله مفتاح دیمکدر (تواضع وفروتنی بعطف تفسیر بدر الحقلق یعنی ذاتنده عالی ایکن کندینی الحق کورمك (فروتنی یا حرف مصدر (بدیها ها یا ادات جمع (یا حرف مصدر کوتولکلر دیمکدر (ماثی ومنی بعطف تفسیری شکلنده تکبردن کنایه در (محصول ترکیب) یوسف بن الحسین رازی قدس سره دیمشدرکه جمیع ایلکلر یعنی افعال حسنه برخانه ده در وانك مفتاحی تواضع وفروتنی در وجمیع کوتولکلر یعنی افعال قبیحه دخی برخانه ده در انك مفتاحی تکبردر حاصلی اخلاق حمیده یه مالك اولمق دیلین تواضعه رغبت ومباشرت ایلسون یعنی تواضع ایله جمله سنی کسب اولنور لمترجمه الفقیر (بیت) بشای کاخ تواضع شدست پست ولی (توان زروزنه دیدن سرای رفعتهـا) افعال قبیحه دن دخی جمله کبر وعجب تولد ایدر حفظنا الله وایاکم (قطعـه) جمعست خیرها همه در خانهٔ ونیست * آن خانه را کلید بغیر از فروتنی * جمعست جمع بونده مجموع معناسنه در (خلق مخلوق معناسنه اولدیغی کبی جمعست مقدم خبر (خیرها مؤخر مبتدا (ها ادات جمع همه خیرهانك تأکید معنویسیدر (ونیست مصراع ثانیه مرهوندر (محصول بیت) خیرلرك جمله سی برخانه ده جمع اولمشدر واول خانه یه مفتاح بوقدر تواضعدن غیری یعنی تواضعك غیریله اول خانه فتح اولمز * شرها بدین قیاس بیك خانه ایست جمع * وآنرا کلید نیست بجز مائی ومنی * شرهانی خیرهایه قیاس ایله (بدین دال همزه دن مبدلدر باین معناسنه یا بونده برمعناسنه در (بیك خانه یا حرف ظرف در معناسنه (یك بونده یائی

بو

چکینه ابیلا (جمع بند مجموع مجالسه در (محصول بیت) شعرلو ا
بو قیاس اوزره یعنی خبرلك اولدیغی وجه اوزره برخانه‌ده مجموعه‌دی
تنی اکا کلیه بوقدر شکبرك غیری یعنی شرلك مقدمه‌سی تکبرلر
* حال احتیاط کن که نلغزی زراه خبر * احوهرا بعرض خطر انکنی
بفکنی * هلف اوانك تفیمه تا کینه عقلك باشکه دوشر تو آ کاه اول
دیمکدر (احتیاط افتعال بابندن مصدردر (احتیاط کن بو نده
صفتی وکوزت دیمکدر (که حرف بیان (نلغزی فعل نفی استقبال
مفرد مخاطب سورچه سین دیمکدر (راه خیز یلتیه (بعرض با حرف
صله معرض بوینده محل معناسنه نسه معرض الخطر [illegible] (خطر شعر) ده
بولیدر (افکنی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب براخجه سین یعنی
[illegible] سین دیمکدر (نون نافیه بعدنده اولان یا همزه‌دن مبدلدر
زیرا برکلمه نك اولنده همزه اولسه نون نافیه یا میم ناهیه بنا با داخل
اولسه همزه یایه تبدیل اولنور بیامد ونیامد ونیاید کبی (محصول بیت)
خطاب عام طریقیله کبردن اندا و وتواضعه تحریض ایدوب بیورور
آکاه اول صقین احتیاط ایله که زلة خبردن سورچه سین یعنی
طوبلی خبردن چقمیه سین کندیکی خطر شعر محلنه زاکیه سین یعنی
خطرناك اولان شره کندیکی القا ایتمیه سین زیرا راه خبردن سرمو تك
اولورا ایسك خطر شره دوشرسین و یله اولنجه تواضعی کندیکه پیشه ایله
(من تواضع رفعه الله) وعدیله مجازاة اولورسین کبر ونخوه‌یه میل ایله که
(ومن تکبر وضعه الله) وعیدینه مظهر دوشرسین اعاذنا الله وایاکم
[illegible]) بو قطعه بحر مضارعدندر که اصلی مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن
فاعلاتن در بونده صدر وابتدا اخرب حشو لر جمله مکفوف عروض
وضرب محذوف که بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور
* سمنون محب قدس سره گفته است بنده را محبت خداوند طاقت نشود
[illegible] همه عالم بگذاشتند * سمنون محب بغدادلی ایدی اسمی حمزه‌در
خلق اکا محب دیرلردی اول [illegible] وسنة کذاب دیو تلقیب ایتشلردر
[illegible] کنیتی ابو حسن در (منقولدر که بروقت عزم حجاز ایلدی
اهل قبیله اکا دیدیلر که بزه برآز سوز سویله منبره چیقدی وچوق سوز
سویلدی کوردیکه دکلر یوق آینده اولان قنادیله توجه ایلدی ودیدی

اي قبله دل * بحق محبتي هيچ سوز بلم دو حال طوله قصد بللر برى بونه كيروب پاره پاره اولديلر (محبت خداوند) مصدرك مفعولنه در خداوند صاحب ومالك معناسنه در اما بو يرلرده خدا معناسنه در (صافي پاك ديمكدر يعني كيچه دورلشمه يعني فنادن آيرلمش ديمكدر (نشود فعل نفي استقبالدر (تا حرف ابتداء تهمت تانك ضميله كدرت وزني اوزره مصدردر كنو نسنه يه بر كيمسه يه اسناد ديرلر (تهمت زشتي مصدرك مفعولنه در زشتي يا حرف مصدر زشتك زانك كسرى يله كنتودمكدر (نيفكند دالك ماقبلنك فتحيله فعل نفي استقبال مفرد غائب براقيه سين ديمكدر (محصول تركيب) همنوز محبت قدس سره ديمشدر كه قولك صاحبنه محبتي يعني الله تعالى به محبتي تمام وصحيح اولماز تا جميع عالمه كنتولك تهمتني براغنجه صافي اولماز يعني ماسوايي چيركين وقبيح عد ايلمينجه محب صادق دكلدر * قطعه
كر كند جاي بدل عشق جمال ازلت * چشم اميد بحوران بهشتي نتهي *
بدل با حرف ظرف در معناسنه (عشق جمال ازل لاميه وبيانيه جمال ازلدن مراد جمالنا الهيدر (تا ضمير خطاب معناده بدله مقيددر (چشم اميد بيانيه (بحوران بهشتي ده بي يله با حرف صله يا حرف نسبت (ننهي فعل نفي مستقبل مفرد غائب قومزسين ديمكدر (محصول بيت) اكر سنك كوكلكده خدانك عشقي بر ايدر ايسه يعني عشق خدا سنده مستقر اولور ايسه بهشته منسوب اولان حوريلره اميد كوزيني قومزسين يعني حور وغلمان بهشته اميد وار اولمزسين بلكه طالبي دخي اولمزسين
* كي مسلم شودت عشق جمال ازلي * تا بر آفاق همه تهمت زشتي نتهي *
(كي ادات استفهام زماندن سؤال اولنور نه وقت ديمكدر (مسلم تفعيل بابندن اسم مفعولدر تسليم اولنمشدر ديمكدر اما بونده مبسر معناسنه در حاصلي كلي مالك اولور ديمكدن كنايتدر نته كيم تركيده اكا مسلمدر اكا مسلم اولدي ديرلر (ازلي يا حرف نسبت (آفاق عالم ديمكدر (محصول بيت) ٰحق ازله منسوب اولان جمالك عشقي يعني عشق الله سكا مسلم اولور حاصلي عشق جمال ازليه ٰحق كلي مالك اولورسين يعني مالك اوله مزسين تا كيم عالمه كنتولك تهمتني براغميجه عشق خدايه مالك اوله مزسين * ابو بكر وراق قدس سره كفته است اكر طمع را برسند كه پدر تو كيست كويد شك در مقدورات كر دكاري واكر كويند

پدسنه

پنه تو ایجست بکوید اکتساب مذلت وخواری وکرکو شد فایت تو
چیست کوید بعنت وحرمان کرفتارم * ابو بکر وراق طبقهٔ
ثانیهدندر اسمی محمد بن عمر الحکیمدر صاحب نفسه ابو عیسی ترمذینک
طایسیدر یعنی ترمذیدر (منقولدر که نیجه ییللر خضر ملاقاتنه
[illegible] کیدر کلوردی وکیدوب کلورکن بر جز قرآن
اوقوردی برکون خانه سندن چیقدی بر پیره راست کلدی وابو بکره
سلام ویردی ودیدی بوکون سنکله همراه اولورم مصاحبت ایدهلم
ابو بکر بوخی رامی اولدی مصاحبت ایدرک کوروجانه یولدیلر وکلدیلر
چونکه خانهسی اوکنده کلدیلر پیر فایدی بنی بیلدکی ابو بکر بن محمد ترمذیه
ایشتمکلک خضرم بوکون کتدی صحبت ایدهلم بر جزء قرآن تلاوت ایدنه
عزوم اولدک صحبت خضر ایله اولنجه غیر ایلرلک نیجه اولور مسلمانلق
اولسونکه عزلت وتجرید وتنهالق جمیع آفتلرک باشیدر دیدی (پرسید
فعل مضارع غائب سؤال ایلدی معناسنه دیمکدر (کِ) که حرفی بیان مبنیه ایله
عجمیه وذال معجمهنک فتحیله والدی یعنی بستده دارتر کیبنه بنادیمکدر (فهم اوم
اوله که فارسی کتابلرینک نیجه سنده ذالی دال ایله فرقی بیان ایتدیلر وجمله سی
اجمالا عربی وفارسی قطعه لر نظم ایتمشلر نظم ایله باحث یوق همان
بر بیت ترکیله کفایت ایدهلم (قطعه) ایشت سن ذال ودالک فرقن ایدم
که بودر علم فرس ایچنده مبهم (صحیح وساکن اولسه لنده هوال (انی دال
اوقی باقی ذال معجم (یعنی ماقبلی حرف صحیح ساکن اولورسه دال مهمله
والا حرف علت ویا حرف متحرک اولورسه ذال معجمه درامثالی یافت
وبلیغ اولان مهمله اوقونه ذی ورازفای عجمیه معجمه محل نظر ایتدیلر
اوته اضافت لامیه پسر تو معناسنه کیست جنری کیدر دیمکدر (خشک
معناسنه در (در حرف ظرف (مقدورات کردکاری لامیه مقدورات
مقدورلرک جمعیدر کردکاری یا حرف نسبت رازقلک تقدیر ایتدیکنده
دیمکدر (پیشه باء عجمیلی کسریله صنعت دیمکدر (تو به اضافت لامیه
الاکتساب کسب ایتمک یعنی قازانمق دیمکدر (مذلت اضافت بیانیه
مذلت مصدردر ضرب بابنک مضارعندن الحلاق دیمکدر (خواری
بالحرف مصدر (خوار روم ضمیله حقیر دیمکدر حرمتمر معناسنه
بحمنت حرمان مصدر لشملنده اضافتیدر یا حرف صله (محنت غم وغصه

وشتابت ایو اضطراب دیمکدر (حرمان مصدردر محروملق دیمکدر.
(ذکر قنلدوغی ایا حرف مصدر جمعیت ده جمعدر اسیر مناسبتیله ترکیبه
طورنمسق ملیدر (محصول بیت) ای بکر وداقی قید بی حسی و دیمشدر
اکر طمعه سؤال ایلیه لرکه سنک بو ابالت کیم هر خواجه نیه بختم اثنك لرزلیه
تقدیر قایدیکسندر شك وشبهه وار کوردیکی ایسه حسنك بحریه بالحقیق
وجفاریتم کسب ایتدك واکودیرلر ایسه غایتك یعنی نهایتك کلولك ننیو
دیزکم وغصه بو محرومیلیغه اسیراولمقدر دیو جواب ایلیه (قطعه) اکر
بریلی طمع یاکیت بینتکیسیکدر * بکو تا بشك در اقسام الهی * زیرا جملها
مضارع مفرد مخاطب (کتبنا ضمیر خطاب (یدن لامقیدم ترینه مقدم کدیه
وزن ایچون تقدیم اولنمشدر بعض نسخه ده کتبنا ینه مقدرت الاصدر
وشنارجمله بولیا اختیار ایلمش تقدیرده حاجت یوقدر لکن بالاده کی
ترکیبه لفظا مخالف اولور (کتده که حرف بیان بوندن فتحله در زیرا
فارسیده مضمر لفظ ماقبلی مفتوح اولور (اقدار الهی لامیه اقدار
همزه فتحیله تقدیرلک جمعیدر (محصول بیت) اکر طمعه صورر ایسك که
بدرلك کیمدر اللوالك قدرتلرایله شك یعنی الله تعالینك تقدیرت وتقدیر نیله
شك وشبهه ایتمکدر * اکرکوبی که کارت چیست کوید * بخواری
ازلشیمان کام خواهی * کوبی فعل مضارع مفرد مخاطب دیرایسك
دیمکدر (که حرف بیانها کارت لامیه تا ضمیر خطاب چیست ندر دیمکدر
(کوید مصراع ثانیه مرهوندر (بخواری با حرف مصاحبت یا حرفها
مصدر (لشیمان لشیمك جمعیدر الچقلر دیمکدر (کام مراد دیمکدر کاف
عربیله (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطبدر استیه سین دیمکدر
(محصول بیت) اکر دیرسین که کارك ندر الچقلردن خورلق ایله مراد
استمکدر یعنی دنیلره ال آچوب آبرو دوکوب مراد نفسانی طلب
ایلمکدر * ورشد پرسی زختم کار کوید * بجنبهای حرمان عمرکاهی *
(ورش واکریش یدن مخففدر (پرسی فعل مضارع مفرد مخاطبدر سؤال
ایدرسنك دیمکدر (ختم کار لامیه (کوید بننه مرهوندر بجنبهای
حرمان مصدرلك مثلسنه اضافتدر (با حرف مصاحبت ها ادات جمع
یا وسیله اضافت (عمر کاهی یا حرف مصدر (عمرکاه کاف عربیله وصف
ترکیبیدر عمر اکسلدیجی دیمکدر (محصول بیت) واکر طمعه ختم کاردن

صورر

بیورر ایسك یعنی عاقبت كارك نه در دیر ایسك دیو كه محرومتلق شبه نتیجه
عمر ایسلد یحیلبکه بو اوچ بینك مصارع ثانیلرنده برار اداتی خبر
مقدردر (عروض) بو قطعه هزج مسدس مقصوردر كه بر مصراعی
مفاعیلن مفاعیلن فعولن دو * ابراهیم خواص قدس سره گفتم
است كه رنج مكش در طلب آنچه در قسمت ازلی برای تو كفایت
كرده اند وآن روزیست * ابراهیم خواص طبقهٔ ثانیه دندر كنیتی
ابو اسحق در خواص زنبیل بلف معناسنه در یوز طقسان بردده
وفات ایلشدر بغدادی الاصلدر رحمه الله (رنج زحمت دیمکدر
(مكش نهی حاضر مفرد چکمه دیمکدر (قسمت قسیدت وزنی اوزره
مصدردر نصیب وحصه معناسنه اضافتی بیانیه (ازلی یا حرف نسبت
(برای اداة تعلیل كفایت درایت وزنی اوزره مصدردر یتشمك
معناسنه یعنی وفا ایتمك دیمکدر (كرده ماضیدن قسمدر (اند ادات جمع
ضمیر كفایت كرده اند یتشدرمشلردر دیمکدر آن اسم اشارتدر (روزی
یاء اصلیه ایله رزق دیمکدر (محصول تركیبه) ابراهیم خواص قدس
سره بیورمشدر كه زحمت چکمه اول نسنه نك طلبنده كه قسمت ازلیده
یعنی ازل وآزالده اولان حصه ونصیبده سنك ایچون یتشدرمشلردر
اودخی رزقدر یعنی یتشدیروب [كفایت] كفایت ایلدكلری رزقدر حاصلی
سنك ایچون قسمت ازلیده مقدر قیلدقلری شیئك طلبنده مشقت چکمه
اول رزق مقدردر * وضایع مكردان آنچه از تو طلب كفایت آن كرده
اندوآن انقیاد احکام الهیست از اوامر ونواهی * مكردان نهی
حاضر مفرد ایلمه دیمکدر (آنچه اول نسنه یی كه (طلب كفایت مصدرك
مثلنه اضافتیدر (كفایت آن لامیه آن اسم اشارتدر یعنی سندن كفایتکی
طلب ایدكلری شی (انقیاد انفعال بابندن مصدردر بوینه اطاعت
معناسنه در (انقیاد احکام مصدرك مفعولنه (احکام الهی لامیه احکام
حكمك جمعیدر (اوامر امرك جمعی (نواهی نهیك جمعیدر (محصول تركیب
دخی اول نسنه یی ضایع ایلمه كه سندن انی یتشدرمكلکی یعنی وفاسنی
طلب ایلمشلردر واول استدكلری اوامر ونواهیدن اولان اللهك
حكملرینه اطاعتدر یعنی الله تعالینك امر ایتدیکی شی فعله كتوروب
امتثال ایتمکدر ونهی بیوردیغندن اجتناب ایدوب ترك ایتمکدر حاصلی

شول شیئك كه سندن فعلنی طلب ایتمشلردر فعله كتور ضایع الجمله واول
شیئك كه ترکنی استمشلردر فعلیله تضییع اوقات شریفه وعزیز الجمله
(قطعه) قسمت رزقت زازل كرده اند*چند پی رزق پراكندكی* قسمت
رزقت لامیه كرده ایندك مفعولی محذوف تقدیری تقدیر كرده اند دررپی
رزق بیانیه رزق ارقه سنده دیمكدر (پراكنده كی یا حرف مصدر كاف
عجمی هاء رسمیدن مبدلدر پراكنده پریشان معناسنه (محصول بیت)
خطاب عام طریقیله بیوررسنك رزقك حصه سنی ازلده تقدیر ایلمشلردر
رزق ارقه سنده پریشانلق نچه دك یعنی بو قدر اضطراب وسعیك وتكاپو
وطلبك اصلی ندر* فائده زندگیت بندگیست* سرمكش از قاعده
بندكی* فائده زندگیت لامیه زندكی یا حرف مصدر زنده دیری دیمكدر
حی معناسنه زندكی دیرلك حیات معناسنه (بندكی ده بویله درقوللق
معناسنه (مكش نهی حاضر چكمه دیمكدر (قاعده بندكی بیانیه یالامیه
(محصول بیت) سنك حیاتكك فائده سی قوللقدر باش چكمه یعنی
اعراض ایلمه بندهلك قاعده سندن یعنی قوللق رسمندن چكمه زیرا
حیاتك فائده سی قوللقدر یعنی عبادات وطاعتدر حاصلی حیاتكده مال
وجاهدن فائده اولماز انجق عبادات وطاعاتدن فائده منند اولورسین
بویله ایسه بندهلكدن اعراض ایلمه كه فائده انده در (عروض) بو قطعه
بحر سریعدندر كه اصلی مستفعلن مستفعلن مفعولات در جمیع اجزاسنه
طی علتی طاری اولمشدن طی دردنجی ساكنی حذفه دیرلر مستفعلن دن
فا مفعولات دن واو دوشر مستعلن مفعلات قالور یرلرینه مفتعلن
فاعلات كتورلر وعروض وضربنه فصردخی كاورطی دنصكره
فاعلن اولور بویله اولنجه بر مصراعی مفتعلن مفتعلن فاعلن اولوب
سریع مطوی اولور* ابوعلی روذباری قدس سره كفته است
تنك ترین زندانها معاشرت اضداد است (ابوعلی رودباری
بالحرف نسبت روذ بار برعظیم شهرك اسمیدر طبقهٔ رابعه دندر
اسمی احمد بن محمددر جنیدك شاكردیدر شریعت وحقیقتی جامع
ایدی اوچیوز یكرمی برده وفات ایلدی (تنك ترین تنك طار دیمكدر
زادات تفضیل یا ونون تأكید در (زندانها ها ادات جمع (معاشرت
مفاعله بابندن مصدر در الفت وصحبت معناسنه (اضداده اضافتی

وصلدن منعوللیه دن اضداد صندلت جمعیدر (محصول ترکیب)
ابوعلی رودباری قدس سره بیورمشدر که زندانلرک زیاده طاری
اضدادک صحبتیدر یعنی خلاف جنسک الفت وصحبتیدر (قطعه) گرچه
زندانست بر صاحب دلان * هرکجا بوی زوصل یار نیست * صاحب
دل اولیاء الله معناسنه ذوالفنون اداتی جمعدر (بوی) یاحرف تنکیر
بوی امید معناسنه (وصل یار لامیه (محصول بیت) اگرچه صاحب
دللره زندانه در یارک وصلندن نامید اولدیلر هر یر یعنی هر یره دم که بوی
وصال یار اولمیه صاحب دللر اوزرینه او یر زندان اولور بر لفظی اسم
عدایدوب صاحب دله مضاف قلمق جائزدر بر صاحب دلانه صاحب
دللر قتنده دیمک اولور * هیچ زندان عاشق مشتاق را * تنگ تر از صحبت
اغیار نیست (محصول بیت) عاشق مشتاقه صحبت اغیاردن طار زندان
یوقدر (عروض) بو قطعه نک بحر رجز مسدس مطوی در بالکز عروض
وضربی مقصوردر که بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور
* شیخ ابو العباس قصاب قدس سره درویشی را دید که جامه خودرا
می دوخت وهمی درزی ها که راست نیامدی یکشادی و باز بدوختی شیخ
فرمود آن بت نست * شیخ ابو العباس اسمی احمد بن محمد بن عبد الکریم در
منشأی آملدر محمد بن عبد الله الطبرینک مریدیدر (درویشی) یاحرف
وحدت (را اداة مفعول (دید فعل ماضی مفرد غائبدر (که حرف
بیان (می دوخت می اداة حکایه در دوخت فعل ماضی (درزی یاحرف
وحدت درزیو دیمکدر (را اداة مفعول (که حرف رابط صفت
(راست نیامدی یا حرف حکایه نیامد فعل نفی ماضی مفرد غائب
طوغری کلمزایدی دیمکدر (یکشادی یا ینه حکایه ایچوندر (با حرف
تأکید (گشاد فعل ماضی مفرد غائب آچاردی بونده سوکردی دیمکدر
(باز بونده ینه معناسنه در (بدوختی یا ینه اولکیلر کبی باحرف تأکید
دوخت فعل ماضی مفرد غائب دیکردی دیمکدر (فرمود فعل ماضی
مفرد غائب بیوردی دیمکدر (آن اسم اشارتدر جلمه یه (بت ها عجمک
ضمیله صنم معناسنه در ترکیبجه بوت دیرلر (نست تواست دن مخففدر
بتک نویه اضافتی لامیه سنک بتکدر دیمکدر ((محصول ترکیب) شیخ ابو
العباس قدس سره بر درویشی کوردیکه کندی جامه سنی دیکردی وهر

بر بیوی یعنی هر بر دیکدیکی بو دیکمش که زاست کلمز ایدی یعنی راست کلمین دیکشی سوکردی بو بنه دیکردی (حضرت شیخ تیوردیکه اول خرقه هستنک ضمنکمز یعنی شتی ذکر اللهدن کیرو قو یوب کندیله مشغول قیلز بولدبیته اهل ذکره لایق دکلدر (رباعی) صوفی که بخرقه دوز بش بازار یست * کر بخیه بفقر میزند خوش بکار یست * که حرف بوا بط جفت (بخرقه دوز یش یا بحرف مضاحبت شاین بتعبیر صوفیه را جعدر یا بحرف بصدر خرقه دوز وصف ترکیبی خرقه دیکیجی دیمکدر (بازار یست مین وتابو نده هشت مناسنه در یا حرف تنکیر بازار آلم صنائم مناسنه در لمن بوتده ایش دیمکدر (بخیه نکدانه مضاعسلنه دبر (بفقر بالسببیة (یمی زند می اداه حال زند فعل مضارع مفرد غائب زیدن دن یا عملی غیر قیاس زدن دن اورسه دیمکدر (خوش کار یست ایو کاردر دیمکدر (محصول بیت) صوفی که خرقه دیکیجیلک ایله بازاری وار در یعنی ایشی واردر خرقه دیکمکلک ایشی اوله فقر سببیله خکنده اورسه ایو کاردر یعنی فقر ندن ناشی خرقه وجامه سنی دیکر ایسه نه کوزل ونه اعلا * ورجنبش طبع هر جنبانند * هر بخیه ورشته اش بت وزنار یست * (وزوا کردن مخففدر (جنبش طبع لامیه طبعک جنبشی دیمکدر یعنی طبعک حرکتی حاصلی طبیعتک میلی (نعت ولامیه (جنباند فعل مضارع مفرد غائب متعدیدر الف ونون ادات تعدیه لازمی جنبدر کلور اویناد رسه یعنی حرکت ایتدوره دیمکدر (رشته ایپلک دیمکدر (شین ضمه یر خرقه یه را جعدر (زنار زالک ضمی ونون مشدد ایله کفاره مخصوص برقوشقدر که اون ایکی یرله دوکمی اولور حتی بر مسلمان قوشانسه کفر یله حکم اولنور (محصول بیت) واکر طبیعتک میلی انک الینی تحریک ایدرسه یعنی ذوقی ایچون دیکرسه او خرقه نک هر دکیدسی وهر ایپلکی بر بت وزناردر الف ونشر مرتب طریقیله بت بخیه یه ناظر وزنار رشته یه حاصلی خرقه دیکمک صوفیه اعلا کاردر محافظهٔ عورت یا محافظه دن ازبرد اولورسه (لکن هوا وهوسندن اوتوری یعنی نظام وانتظام قیدیله دیکرسه هر بر دکیدسی بر بت وهر بر رشته سی بر زناردر (عروض بور یاعینک صدر وابتداسی اخرب حشو واللری مقبوض ثانیلری سالم عروض وضربه ازل بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فاع اولور

* حصری قدس سره کفته است الصوفی هو الذی لا یوجد بعد عدمه
ولا یعدم بعد وجوده (یعنی صوفی آنست که چون از وجود طبیعی
خود فانی شود دیکر بدان باز نکردد که الفانی لا یرد و بعد ازان چون
بوجود آید و بقا بعد الفنا متحقق کردد دیکر فانی نشود (حصری
کنیتی ابو حسین در اسمی علی ابن ابراهیم بصره یدر بغداده وفات ایلمشدر
شبلی نك مریدلرندندر (الصوفی تقدیرا مرفوع مبتدا (هو ضمیر
فصل مذاهب ثلثه واردر (بعضیلر اسمیدر واعرابدن محلی واردر
دیدیلر بونده مبتداء ثانی اولور (و بعضیلر اسمیدر لکن اعرابدن محلی اولماز
دیدیلر (و بعضیلر حرفدر دیدیلر (الذی اسم موصول (لا یوجد لا حرف
نفی یوجد فعل مضارع مفرد مذکر غائب لفظا مرفوع فاعلی تحتنده
الذی یه راجعدر جمله سی الذینك صله سی الذی صله سیله خبر مبتداء
ثانی مبتداء ثانی خبریله مبتداء اولك خبری لا یوجد موجود اولمیه دیمکدر
(بعد ظرف زمان مفعول فیه لا یوجدنك وجود مضاف الیهی (ضمیر
مجرور صوفی یه راجعدر (ولا یعدم معدوم اولمیه دیمکدر لا یوجد اوزرینه
معطوف (بعد وجوده بعد عدمه کبیدر (وجود طبیعیدن مراد صفت
بشریه در یا اخلاق ذمیمه در (که حرف تعلیل وجود حقانیدن مراد
صفت ملکیت یا اخلاق حمیده در (بقا بعد الفنا که اصطلاحات
صوفیه دندر ماقبلنده اولان کلمات انك مناسیدر تفصیلی مورث ملالدر
کتب صوفیه یه مراجعت اولنه وهم حقیقت تفصیلی قال ایله اولماز
حال ایله اولور حندیمز دکل (محصول ترکیب) حصری قدس سره
بیورمشدر صوفی شول شیدر که عدمندنصکره موجود اولمیه وموجود
اولدقدنصکره معدوم اولمیه (یعنی حضرت جامی بو کلامی ایضاح
ایدوب بیورر صوفی اولدر که چونکه کندی وجود طبیعیسندن فانی
اوله یعنی صفت بشریه سندن یا اخلاق ذمیمه سندن خلاص اوله غیرت
اکا کبر و دونمیه یعنی او صفته عود ایتمیه زیرا الفانی لا یرد در یعنی بر شی
صفت فنا ایله متصف اولوب عدمه مشرف اولدقدنصکره رد اولنماز
و بو وجود طبیعی بی افنا دنصکره چونکه وجود حقانی یه کله یعنی
صفت ملکیه یا اخلاق حمیده ایله متصف اولوب تخلقوا باخلاق الله)
سرینه مظهر دوشوب بقا بعد الفنا متحقق اوله یعنی فنا فی اللهدن

بقا باللهه تشریف ایلیه یردنخی فانی اولیه حضرت مولانا جامی قدس سره السامی حضرت حضرتک کلامنده ظاهرا تضاد اولمغله شرح و بیان ایلدی وشرحندن منفهم اولدی که لایوجد بعد عدمده اولان وجود وجود طبیعیدر انی اعدام وافنا ایله دیو تنبیه بیورر ولا یعدم بعد وجوده‌کی وجود حقانیدر انی اعدام وافنا ایله دیو تشویق ایدر خاصلی بو اوصاف ایله موصوف اولاندر صوفی والافنای اخلاق ذمیمه که انتهای سالک مبتدیدر انی کیرو عودت ایتدرر سه مردود طریقت اولور بکیدن سلوکه محتاج وایجاد صفت حمیده که مرتبهٔ بقا باللهدر وانتهاء مراتب اهل للهدر کیرو اعدام ایدرسه مردود خدا اولور اعاذنا الله وجمیع المسلمین بلعم بن باعورا کبی (رباعی) خوش انکه چونیست شد از ین نقش مجاز* دیگر بوجود خویشتن ناید باز* انکه انکس که تفدیرنده در (نیست شد یوق اولدی یعنی محو وجود ایلدی (نقش مجاز وجود طبیعیدن عبارتدر (بوجود خویشتن لامیه (ناید باز ینه گلمیه دیمکدر (ناید فعل نفی مستقبلدر (محصول بیت) خوش اول کیمسه که بو نقش مجازدن یعنی مستعار اولان وجود طبیعیسندن یوق اولدی یعنی محو وجود ایلدی غیری کندی وجودینه ینه گلمیه یعنی نقش مجازیدن محو وجود ایتدکدن صکره تکرار عودت ایتدرمیه اول کیمسه نه خوشدر ونه کوزلدر که سالک طریق حقدر* زان پس چو وجود یافت زان مایهٔ ناز* جاوید بود در عدم کشت فراز* (زان پس اندن صکره دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (مایهٔ ناز یعنی مایهٔ نازدن مراد وجود حقانیدر (جاوید ابدی دیمکدر (درعدم بیانیه در قپو معناسنه (کشت کاف عجمیله شد معناسنه‌در اولدی دیمکدر (لکن فراز ایله ترکیب اولنسه یعنی فراز کشت قپاندی دیمکدر بونده برای قافیه تأخیر اولنمشدر (محصول بیت) اندن صکره یعنی وجود طبیعیی اعدام وافنادن صکره چونکه مایهٔ نازدن یعنی مایهٔ اصلیهٔ حقانیدن وجود بولدی ابدی انک اوزرینه عدم قپوسی یعنی وجود حقانی اعدامه قپوجنسد اولدی قپاندی (عروض) بو رباعی عینیله رباعی سابق کبیدر لکن عروض وضربی اهتمدر که برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن

قبولدر* خواجه یوسف همدانی قدس سره وقتی در نظامیهٔ بغداد وعظ می گفت فقیهی معروف بابن السقا برخاست ومسئلهٔ پرسید گفت بنشین که در کلام تو رایحهٔ کفر می شنوم شاید که مرگ تو نه بردین اسلام بود بعد ازان بمدتی آن فقیه نصرانی شد و برنصرانیت برد* خواجه یوسف همدانی کنیتی ابو یعقوبدر فقیه وعالم وعامل بر ذات عالیقدردر ابو علی فارمدینك مریدلرندندر هجرتك بشبوز اوتوز بشنده وفات ایلمشدر (وقتی یا حرف وحدت (در حرف ظرف (نظامیهٔ بغداد لامیه یا بیانیه نظامیه بغدادده برعظیم مشهور مدرسه‌در (می گفت می حکایهٔ حال ماضی (فقیهی یا حرف وحدت (فقیه علم فقهه عالم اولان کیمسه‌یه دیرلر (معروف بابن السقا ابن سقا دیمکله معروف دیمکدر (برخاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمکدر (مسئلهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (پرسید فعل ماضی مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر (گفت یوسف همدانی دیدی (بنشین با حرف تأکید نشین امر حاضر اوتور دیمکدر (که ادات تعلیل (کلام تو لامیه (رایحهٔ کفر بیانیه کفر ققوسی دیمکدر (می ادات حال (شنوم فعل مضارع متکلم وحده ایشیدی یورم دیمکدر (شاید که خوف اولنور که معناسنه کلور نته کیم ترکیبده ده استعمال اولنور وجائزدر که معناسنه ده کلور (مرگ تو لامیه سنك اولومك دیمکدر (نه حرف نفی بوده مصروفدر (بمدتی باحرف ظرف یا حرف وحدت (برد باحرف تأکید (مرد فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (محصول ترکیب) خواجه یوسف همدانی قدس سره بر وقت بغداد نظامیه‌سنده وعظ ونصیحت سویلردی ابن السقا دیمکله معروف برفقیه قالقدی و برمسئله صوردی کلامندن منفهم اولان بطریق الامتحان صورمش خواجه یوسف دیدی اوتور زیرا سنك کلامکده کفر ققوسی اشیدی یورم یعنی علامت کفر وار قورقوارم که سنك اولومك دین اسلام اوزره اولمیه اندن صکره برمدتده یعنی بعد زمان اول فقیه نصرانی اولدی ونصرانیت اوزره اولدی کفرینه سبب بودرکه خلیفهٔ وقت انی رسالتله قیصر رومه کوندردی وراهبلرله مباحثه ایلدی جملیه تقدم ایلدی عاقبت قیصرك قزینه

عاشق اولدی طلب ایلدکیه قیصر دیدی اکر نصرانیتی قبول ایلر ایسك مطلوبکه نائل اولورسون معاذ الله قبول ایلدی واول حال اوزره مرد اولدی دیرلر (منقولدر که مرضِ موتنده صوردیلر که سن حافظ قرآن ایدك هیچ خاطرکده بر آیت بوقیمی دیدی (ربما یود الذین کفروا لو کانوا مسلمین) آیتندن غیری خاطرمده یوقدر نعوذ بالله من شرور انفسنا (و بعضیلر بوحکایه یی آخر طرز نقل ایتمشلر که علماء شامدن عبد الله نام کیمسه تحصیل علم ایچون بغداده کلدی وابن السقا ایله رفیق اولدی وصالحلری زیارت ایدرلردی اول وقتده بغدادده بر عزیز وار ایدیکه غوث دیرلر ایدی ودیرلر دیکه استدیکی وقتده ظاهر اولوروا استدیکی وقت کیزلنور واول زمان قطب الربانی وغوث الصمدانی وعارف سبحانی شیخ عبد القادر الجیلانی حضرتلری صغرسنده ایدیلر عبد الله وابن السقا وحضرت عبد القادر اول عزیزك زیارتنه وارمق قصد ایلدیلر ابن السقا یولده ایتدی اندن بر مسئله صورمق استرم که جوابنی اول بیلمز عبد الله دیدی بن ایتدم بیلدیکم بر مسئله صورایم کوره یم نه دیر حضرت عبد القادر دیدیکه معاذ الله بن اندن برشی صورم بلکه انك برکاتنه منتظر اولورم چونکه واردق بر ساعت منتظر اولدق کورنمدی بر ساعتدن صکره کوردك یرنده طورر پس ابن السقایه خشمله باقدی وایتدی وای سکا ای ابن السقا بندن بر مسئله صوررسین که بن انك جوابنی بیلمیم اول مسئله بودر وجوابیده بودر اما کورورم که کفر آتشی سندن زبانه اورر صکره عبد الله‌یه نظر ایلدی وایتدی ای عبد الله بندن بر مسئله صوررسین وامتحان ایدرسین که بن سویلیم مسئله بودر وجوابیده بودر لکن البته سنی دنیا ایکی قولاغکه دك غرق ایتسه کرکدر بنم خصوصمده ادبسزلك ایتدك اندن صکره شیخ عبد القادره نظر ایتدی وکندی یه یقین چکدی واعزاز ایلدی وایتدی ای عبد القادر خدا ورسولنی خوشنود ایتدك ادبه رعایت ایلدك کویاسنی کورورم که بغدادده منبره چقمش سین و دیرسین که (قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله) وکورورم که اول وقتك اولیاسی سکا اجلال ایدرلر بو یله دیدی وهمان غائب اولدی و بعد زمان

بوسوزلر

بوسوزلر هپ ظهور ایلدی ابن السقا سفارتله قیصره کیتدی مقدما
بیان اولندیغی کبی مرتد اولدی (وعبدالله دمشقه کیتدی نورالدین
شهیدانی اوقافه متولی نصب ایلدی وبرید یکی کبی ملک حرامه
مستغرق اولدی (وحضرت عبدالقادر برکون منبرده وعظ ایدرکن
اللی دن متجاوز مشایخ کباردن کیمسنه حاضر ایدی اثناء کلامده
قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله دیدی جمله سرفرو ایلدیلر
وشیخ علی هیتی منبره چقدی وشیخک قدمنی بوینینک اوزرینه
قودی بوقدمی حکایه سی مفصلدر برأسه رساله یه محتاجدر استین
محلنه مراجعت ایتسون (شارح نسخه سنده برخاست لفظنه برپای
زیاده ایلمش یعنی برپای خاست دیمش لکن تعذیب حیوان بلافائده
ایتمش ورایحهٔ کفرمی شنوم یرینه رایحهٔ کفر یایم یازمش بوبزم
نسخه مزدن دخی معناجهتندن من وجه کوزلدر اما بزم نسخه مزده
استعاره وتشبیه زیاده بولندیغندن ارباب عنیدنده اندن هربجهتدن
واکثر نسخه ده بویله واقعدر (قطعه) هرکه بینی که بس از پرورش
فقر اورا * درصف زنده دلان نام بارشاد رود * هرکه هرکس که
دیمکدر (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر (که
حرف بیان (بس باء عربیله بسی معناسنه در یعنی چوق دیمکدر
(پرورش اسم مصدردر بسلنش وتربیه معناسنه در (فقره اضافت
بیانیه (پرورش فقر مجاهده وریاضت شاقه دن عبارتدر (صف
زنده دلان بیانیه (زنده دلان الف نون ادات جمعدر (زنده دل
وصف ترکیبی کوکلی دیری دیمکدر اولیاء الله معناسنه (نام نامش
تقدیرنده (رود فعل مضارع رو بدن دن یاعلی خلاف قیاس رفتن دن
کیدر دیمکدر (محصول بیت) هرکیمی که کوررسین نیجه فقر
زبه سندن یعنی زیاده ریاضات شاقه دن ناشی اولیاء الله صفنده
آنک نامی ارشادایله کیدر یعنی کثرت ریاضات دن ناشی اهل الله
صیره سنده نامی ارشادایله مشتهردر (حاصلی چوق ریاضات
ومجاهدات ایله سوء اخلاقی افنا ایدوب اهل الله بیننده کامل ومکمل
اولان کیمسه یی کوردیکک وقتده (شارح بس یرینه پس یازمش
باء عجمله ومعناسنی هرکیمی کوررسن فقر پرورشندن وریاضت

وبجاهده‌دن صکره دیمش محله مناسب معنا و یرمش سقامی صکره میدانه جیقارچوق پرهیز لازمدر * یاد دعوی بسراومبرای خواجه مباد * که از بی ادبی دین تو برباد رود * یاد دعوی بیانیه دعوی ذکر بی دیمکدر (بسر باحرف صله سر یونده طرف معناسنه (مبر نهی حاضر مفرد ایلتمه دیمکدر (خواجه‌یه وندایه و بکلره وحقنه رعایت اولنان کیمسه‌یه‌دیرلر (مباد نهی حاضر اولمسون دیمکدر (که حرف بیان (بی ادبی باحرف مصدر ادبسزلک دیمکدر (بر باد هوایه (رود کیدر (محصول بیت) اهل الله یننده ارشاد ایله معروف اولان کیمسه‌یی کوردیکک وقتنده دعوی یادینی انک طرفینه ایلتمه یعنی انک حضورینه دعوی ایله کتمه ای خواجه اولمیه که بو ادبسزلکدن سنک دینک هوایه کیده (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمندر صدر وابتدا سالم حشولری جمله مخبون خبن ثانی ساکنی حذفه دیرلر فعلاتن اولور عروض وضرب خبندن صکره حذف دخی طاری اولمشدر برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولوب رمل مخبون مقصور اولور * خواجه عبد الخالق غجدوانی قدس سره روزی درویشی پیش او کفت اکر خدای تعالی مرا مخیر کرداند میان بهشت ودوزخ من دوزخ را اختیار کنم زیرا که بهشت مراد نفسست ودوزخ مراد خدای تعالی خواجه سخن اورا رد کرد وفرمود که بنده را باختیارچه کار هرکجا کویند برویم وهرکجا کویند باش باشیم * خواجه عبد الخالق غجدوانی سرحلقهٔ خواجکان نقشبندیه‌در وذکر قلبی بی حضرت خضردن جوانلغنده تعلیم ایلین بونلردر (روزی درویشی یاری وحدتدر (پیش او لامیه (مرا بنی دیمکدر (مخیر تفعیل بابندن اسم مفعولدر ایکی نسنه‌نک برینی بکنمکه دیرلر (کرداند فعل مضارع مفرد غائب ایلرسه دیمکدر (میان بهشت بیانیه میان ظروفدن در ظرفیت معناسی ملحوظدر (دوزخ بهشته معطوفدر جهنم دیمکدر (من مبتدا (را ادات مفعول (اختیار کنم خبردر اختیار افتعال بابندن مصدردر بکنمک معناسنه‌در (کنم مضارع متکلم وحده (زیرا که ادات تعلیل (مراد نفس لامیه (مراد خداده بویله (سخن اودخی بویله‌در (کرد فرمود ماضیلردر

(بنده رارا ادات تخصيص (باختيار با حرف مصاحبت (چه كار نه ايشى وار ديمكدر (چه كارست تقديرنده (هركجا هرقنده يعنى هرنه يرديمكدر (كويد فعل مضارع (رو مقول قولى كه امر حاضردر كيت ديمكدر (رويم فعل مضارع متكلم مع الغير كيده رز ديمكدر (باش امر حاضر اول ديمكدر (باشيم فعل مضارع متكلم مع الغير اولورز ديمكدر (محصول تركيب) خواجه عبد الخالق غجدوانى قدس سره بر كون بر درويش انك حضورنده ديدى اكر خداى تعالى بنى جنت وجهنم بيننده مخير ايلسه يعنى جنتى مى استرسين جهنمى مى ديسه بن جهنمى اختيار ايدرم زيرا كه جنت مرادى نفسدر يعنى نفس انى ارزولر وجهنم خداى تعالينك مراديدر يعنى جنتده وجهنمده حقك مراديدر لكن جهنم يالكز حقك مراديدر زيرا نفس انى استمز حضرت خواجه درويشك سوزينى رد ايلدى يعنى درويشك كلامنى ابطال ايلدى و بيورديكه قوللك اختيارايله نه ايشى وار يعنى بنده نك بكنوب بكنممك نه حدى هرقنده كيت ديرسه كيدرز وهرقنده اول ديرسه اولورز جنتده انك جهنمده انك هرنه مراد ايدرسه اويله ايلر هيچ كيمسه اكا مخالفت ايده مز (قطعه) كار بى اختيار خواجه مكن * اى كه دارى بندكى اقرار * كار ايش ديمكدر (بى اختيار خواجه لاميه (مكن نهى حاضردر ايلمه ديمكدر (اى كه اى كس كه تقديرنده در (دارى فعل مضارع مخاطب (بندكى با حرف صله يا حرف مصدر (محصول بيت) افنديكك اختيارنسز ايش ايلمه يعنى افنديككك اختيارى اولميان فعلى ايشلمه اى كيمسه كه بندلكه اقرارك واردر (حاصلى اى قوللغه اقرار ايدن كيمسه افنديكك اختيارى اولميان ايشى ايشلمه * هركجا اختيار خواجه بود * بند كازا باختيار چه كار * هركجا هرقنده ديمكدر اين معناسنه كلمه مجازاتدندر شرط وجزا استر (اختيار خواجه بود شرطى جزاسى محذوف آن شود تقديرنده (اختيار خواجه لاميه (بند كازا را ادات تخصيص الف نون ادات جمع كاف عجمى هاء رسميدن مبدل قوللرك ديمكدر (محصول بيت) افندينك اختيارى يعنى مراد عليه سى هرقنده اولورسه اول اولور قوللرك اختيارايله نه ايشى وار يعنى اختيار حقك كاريدر عبدلك

کاری دکل همان قوله لایق اولان تسلیم ورضاده اولمقدر (عروض)
بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن درکه حشولرینه
بالکلیه خبن عروض وضربنه خبن مع الحذف طاری اولمشدر
ومجزودر* خواجه علی را متبنی قدس سره پرسیدند که ایمان چیست
فرمود که کندن و پیوستن *خواجه علی را متبنی قدس سره لقبلری
بین الخواجکان حضرت عزیزاندر صنعتی نساجدر یعنی جلاه خواجه
محمود انجیرفغنوینک خلفاسندندر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب
صورمشلر دیمکدر (که حرف بیان (کندن مصدردر قوپرمق معناسنه
(پیوستنده مصدردر اولشمق معناسنه (محصول ترکیب) خواجه
علی رامتبنی قدس سره سؤال ایلدیلرکه ایمان ندر بیوردیکه انقطاع
واتصالدر یعنی ماسوادن منقطع اولمق یعنی ماسوایی درون ودلدن
بالکلیه اخراج ایلمک وحقله متصل اولمق یعنی نور ازلیده محو اولمق
(قطعه) هرکه ایمان ترا کندن و پیوستن کفت* باید آن قول پسندیده
زوی بپسندی* هرکه یته هرکس که تقدیرنده (ایمان مبتدا اضافتله
دخی جائزدر اضافتسز اولورسه (ترا ده را ادات صله اضافتله اولورسه
ادات مفعول اولور ایمانی سکا یاسنک ایمانکی دیمک اولور (قول
پسندیده موصوفک صفتنه اضافتی قبیلندندر پسندیده اسم مفعولدر
بکنلمش معناسنه (بپسندی فعل مضارع مفرد مخاطب بکنه سین
دیمکدر اولنده کی با تأکید ایچوندر معلوم اوله که بو بابی جمهور
مضموم اوقورلر مقدما بیان اولندیغی اوزره هر بارکه کلمه نک اولی با
یامیم یا مضموم اولسه اکا باء استقبالیه یا باء تأکید داخل اولسه مضمومدر
باقیسنده مکسوردر (اما سودی دیرکه باء استقبالیه و باء تأکید دائما
مکسوردر وقول سابق روستاییلرکدر و بو کاذهب اولانی روستاییلکله
ایلمش دیوردایدر لکن حقیر دیرم که هر قومک روستاییسی اول قومک
لغتنی اصح بیلور ولغات انلردن تصحیح اولنور اما ظرافت شهریلرکدر
بویله ایسه فصاحت روستاییده وظرافت شهریده در (پس جمهور
طرف فصیحه کیتمش وسودی راه ظرافتی اختیار ایتمش (محصول بیت)
هرکیسه که ایمانی سکا یاسنک ایمانکی کندن و پیوستن دیدی
ایسه کرکدر که اول مقبول اولان قولی اندن بکنه سین یعنی بو قولی مقبولی

بكنوب عمل ايده سين * حاصل معنى آن كندن وپيوستن چيست *
يعنى از خلق كنى دل بخدا پيوندى * حاصل معنى آن لاميه لردر (يعنى
فعل مضارع مفرد غائب فاعلى تحتنده خواجه على يه راجعدر
مراد ايدر ديمكدر (كنى فعل مضارع مفرد مخاطب فتح كاف ايله
قوپاره سين يعنى منقطع ومنفصل اوله سين (بخدا با حرف صله
(پيوندى فعل مضارع مفرد مخاطب اولشه سين يعنى متصل اوله سين
ديمكدر (محصول بيت) حضرت جامى كندن وپيوستنى تفسير
وبيان ايدوب بيورر كه بو كندن وپيوستنك معنلسنك حاصلى ندر
يعنى كندن وپيوستن ديمكله خواجه على مراد ايدر خلقدن منقطع
ومنفصل اوله سين كوكلنى خدايه متصل ايليه سين يعنى ما سوادن
فراغت ايدوب اوز يلوب كسيله سين وكوكلى ذكر حقده مشغول ايتمكله
نوره غرق ومستغرق اوله سين (عروض) بو قطعه رمل مثمن مخبون
ومقصوردر همان يوسف همدانى كلامنده اولان قطعه كبى * خواجه
بهاء الدين نقشبند را قدس سره پرسيدند كه سلسله شما بكجا ميرسد
فرمودند كه از سلسله كسى بجايى نميرسد * اسملرى محمد بن محمد بن
البخاريدر بحسب الظاهر طريقتى سيد امير كلالدن اخذ ايتمشدر لما
بحسب الباطن ويمبيدر كه تربيتى خواجه عبد الخالق غجدوانيدندر
قدسنا الله بسرهم هجرتك يدى يوز طقسان برنده ربيع الاولك اوچنجى
دوشنبه كيجه سى انتقال بيورمشلردر (را) اداة مفعول (سلسله شما
لاميه (بكجا) با حرف صله نره يه ديمكدر (ميرسد) فعل مضارع مفرد
غائب رسيدندن ايرشور ديمكدر (كه) حرف بيان (سلسله) بحسب اللغه
زنجير ديمكدر اما بونك كبى يرلرده شيخى وشيخنك شيخى وشيخنك شيخنك
شيخى الى ما ينتهى يا پدرى و پدرينك پدرى و پدرينك پدرينك پدرى
الى ما ينتهى يا استادى واستادينك استادى واستادينك استادينك
استادى الى ما ينتهى يه اطلاق اولنور (كسى) يا حرف وحدت
(بجايى) با حرف صله (نميرسد) فعل نفى مستقبل مفرد غائب ايرشمز
ديمكدر (محصول تركيب) خواجه بهاء الدين قدس سره يه سؤال
ايلديلر كه سزلك سلسله كز نره يه ايرشور يعنى ذوات كرامدن كيمه
منتهى اولور بيوردىلر كه سلسله دن بر كيمسه بر يره ايرشمز يعنى

سلسله دن وصلت حق میسر اولمز بلکه سعی بلیغدن صکره عنایت باری اولورسه میسر اولور خلاصه سلسله ایله افتخار اولنمز ذاتنده کمال تام اولمه لی (رباعی) ازدلق نوعصا صدق وصفایی نرسد * وزسبحه بجز بوی ریایی نرسد * دلق فتح دال ایله صوفیلرك کیدکاری شبه دیرلر (عصا معروف (صدق وصفایی یا حرف تنکیر (صدق وصفا حذف مضاف ایله طریق صدق وصفا دیمکدر (صدق طوغریلق (نرسد فعل نفی مستقبل ایرشمز دیمکدر (سبحه ضم سین وسکون با ایله اخشا بدن یا عظامدن رشته یه منتظمه اولان شیء معروف (بوی ریا بیانیه (یا ینه حرف تنکیر (محصول بیت) دلق وعصادن صدق وصفا ایرشمز یعنی دلق دردوش وعصا دردست اولمغله یعنی صورت صوفیه یه کیرمکله طریق صدق وصفا میسر اولمز دخی سبحه دن ریا قوقوسندن غیری ایرشمز یعنی الده تسبیح دلده ذکر خدا اولمیجه ریادن غیری حاصلی یوقدر (لمترجمه بیت) الده تسبیح ریا دلده غبار کثرت)(بویله اعمالی ثمر وشان قتی برباد یا زر * هر دم بکجا رسد مکو سلسله ات * کز سلسله هیچ کس بجایی نرسد * بکجا رسد سلسله ات لفظلری مکونك مقولیدر یعنی بکجا رسد سلسله ات لفظنی دیمه دیمك اولور (مکو نهی حاضر مفرد (کز که ازدن مخففدر (که حرف تعلیل (یا حرف وحدت (محصول بیت) هر وقت یعنی هر وقتلردن بر وقت سنك سلسله ك نره یه ایریشور دیمه زیرا سلسله دن هیچ کیمسه بر یره ایرشمز یعنی متصل اولمز (عروض) بو رباعینك صدر وابتداسی اخرب حشو اوللری سالم ثانیلری مقصور عروض وضرب مجبوب جب ایکی سبب خفیف بردن حذفه دیرلر مفا قالوب فعل انك یرینه کلور که بر مصراعی مفعول مفاعیلن مفاعیل فعل اولوب هزج اخرب مقصور مجبوب اولور * روضهٔ دوم ترشیح حقایق شقایق دقایق حکم که برشحات سحاب کرم در زمین قلوب حکما واراضی خاطرشان خاسته و بشرح و بیان آن مطاوی دفاتر شان آراسته * روضهٔ دوم ایکنجی روضه یعنی سکز روضه دن ایکنجیسی (در حرف ظرف (ترشیح تفعیل بابندن مصدر در تربیه معناسنه تزیین معناسنه ده کلور (حقایق حقیقتك جمعیدر حقیقت

مجازك ضدى اما بونده اعلا ديمكدر (شقايق لاله كوهى ديدكلرى
چيچكدر (دقايق دقيقه نك جمعى اينجه ديمكدر (حكم حاء مهمله نك
كسرى وكافك فتحيله حكمتك جمعى حكمت بر علمدر كه انكله حقايق
اشيايه واصل اولنور اضافتلر بجمله لاميه بعض نسخه ده در ترشيح
شقايق حكم ده قايق واقع اولمشدر وشارح فخى انى اختيار اتمشدر
مآل بر لكن بزم نسخه ده ابلغدر فن استعاره يلن عندنده اظهردر.
(كه حرف رابط صفت (رشحات رشحه نك جمعيدر صيزنتى ديمكدر
(سحاب بلوط ديمكدر (زمين قلوب حكما لاميه لردر (اراضى
خواطر شان ده بو يله (اراضى ارضك جمعى خواطر خاطرك جمعى
شان ايشانك مخفف ضمير متصل اولان شينك جمعى دكل زيرا
شينك جمعى اولسه ماقبلى مفتوح اولمق لازم كلور تأمل ايتل (خاسته
ماضيدن قصدر قالقمش يعنى ظاهر اولمش (مطاوى بونده ايج
معنا سنه در (مطاوى دفاتر شان ينه لاميه لردر (دفاتر دفترك جمعيدر
(آراسته الف ممدوده ايله اسم مفعولدر بزنمش ديمكدر (محصولك تركيب
ايكنجى روضه حكمتلر دقايقلك شقايقلرنك حقايقنى ترشيح وتزيين
وزينتى بيانيله در كه كرم بلوطلرينك رشحه لريله قلوب حكما زمينلرنده
وانلرك خاطرلرى ارضلرنده ظاهر اولمش وانك شرح وبيانيله
انلرك دفترلرى ايچى بزنمش يعنى حكمانك قلوب وخواطرلرندن
صدور ايدن كلام دوربار واول كلاملرك شرحيله مملو اولان دفاتر
وكتب حكمتلرينك يعنى پك نحيال اولنلرينك شقايقنك يعنى رنك
شقايق كبى منجذب اولان نكاتك حقيقتلرينى يعنى پك اعلالرينى حاصل
كلام حكمانك پك ممتاز ومختارينى ترشيح وتزيين بيانده در يعنى انلرى
كتب وتحرير واملا بيانده در بو ايكى سطرده اولان استعارات
ومجازات وكنايات وتشبيهات وترشيحات حددن بيرون در اولقدر كه
جميع فن استعاره لرينى بو ايكى سطرده جمع ايلمش بيان اولنمق لازم دكل
زيرا ارباب بياندن مخفى دكل ونا اهله موجب ملال در (فائده) حكيم كسى را
كويند كه حقيقت چيزها را بآن قدر كه تواند بداند وعمل بمقتضاى
آنچه تعلق بعمل دارد ملكه نفس خود كرداند* كسى را را ادات صله
يا حرف تنكير (كه حرف بيان (حقيقت چيزها لاميه (ها ادات جمع

(را) بنه ادات صله در (قدیر) بوتقدیرده مفعولی مطلقدر (تواند) فعل مضارع
مفرد غائب قادر اوله دیمکدر (بداند) فعل مضارع مفرد غائب بیله
دیمکدر (تعلق) تفعل بابندن مصدردر (العمل بالحرف صله) علکه
نفسی لا میده بولندی ایدنمك یعنی المده ومق دیمکدر (نفس) خود معنانه
(کرداند) فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر بکرداند ده صیرورت
معناسی ملحوظدر (محصول ترکیب) ملا نامی کلام خداک یازاندن
مقدم بها حکمتی تعریف ایدوب بر مانده بیان ایدرکه حکیم سز کیمسه یه
دیرلر که اشیانک حقیقتنی قادر اولدیغی مقداری بیله یعنی حقیقت اشیایی
اولقدر بیله که عقل غریزی قادر اولیه و اول نسبته نکنه مطاسیله
عملی که عمله تعلق اوله یعنی بیلدیکی شیلرك ایچندن عمله متعلق
اولان ایله عملی کندیدی نفسنه ملکه ایلیه یعنی اول اشیایی نفسنه
التشدیره (رباعی) خوش آنکه بترك حظ فانی بکنی * تدبیر بقای
جاودانی بکنی * با حرف زائده (ترك حظ فانی) مصدرك مفعولنه
اضافتلریدر (بکنی) فعل مضارع مفرد مخاطب (تدبیر بقا) بو دخی
مصدرك مفعولنه در (بقای جاودانی) بیانیه جاوید وجاودان ابدی
دیمکدر (محصول بیت) خوش اولدرکه فانینك حظنی ترك ایلیه سن
یعنی فانی یه میلی ترك ایده سین ابدی اولان بقانك تدبیرینی ایلیه سین
یعنی زاد آخرت تدارکنی ایلیه سین * کوشش بکنی وهرچه بتوان
دانست * دانی پس ازان هرچه بدانی بکنی * کوشش اسم مصدردر
سعی معناسنه (بتوان) ده با زائده (منصوب اولنه مصدر در بیلك
دیمکدر زیرا تواند ه بوی مضارعت والردر (دانی) فعل مضارع مفرد
مخاطب (پس ازان) اندن صکره یعنی بیلدکدن صکره دیمکدر
(محصول بیت) سعی ایلیه سین دخی هرنسنه که بیلك ممکن اوله بیله سین
اندن صکره یعنی بیلدکدن صکره هرنه که بیلورسین ایلیه سین یعنی
بیلدیککله عمل ایلیه سین (عروض) بو رباعینك صدر وابتداسی
اخرب حشو اوللری مقبوض حشو ثانیلری مکفوف عروض وضربی
مجبوب بو علتلر مکررا ومفصلا بیان اولندی * اسکندر رومی در
آوان جهانکیری بجمله تمام حصاری بکشاد و ویران کردن
فرمان داد * اسکندر معلوم اوله که غلطات عوامدندر که حضرت

ذوالقرنینه

ذو القرنین اسکندره تسمیه لیلر زیرا خروج ایی ایتمشدر ذو القرنینك اسلمی شرینلری عبد الله ابن الضحاکدر (وبعضیلر مصعب بن عبد الله دیدیلر که نبوت وولایتنده اختلاف واردر (وحمیری ذرکه یمنلی نسلنات ایتدیلر ابراهیم علیه السلام ایله مجالسه ایتمشلردر وماتین سنه یاجوج مأجوجی ملوك تابیعه قلتی اولیدی (اما اسکندر نامیله مسمی اولان اسکندر رومی و یونانیدر رومی دیرلر یونانلیکم شول قرهمان دیبو اجمیه اولنور قونیه ولایتی سمتلریدر اوحلدن بنام ونشان بولمشدر روایت دیرلرکه نسبی عجمدر و بو اولدر که ارسطاطالیس فیلسوف انك وزیریدر وافلاطون شاکردیدر جاهلیتده قریب ظهوره ایتمشدر که ذوالقرنین ایله بینی بیك سنهدن زیاده در وبدلوازی قتل ایتمشدر ملوك فرسی ذلیل قلمشدر الخلاصه بو ایکیسنی فرق ایتمیوب بر ایکیدر دیمك عوام خطاده واقع اولمشدر بردکلدر لکن ایکیسنده اسکندر دیو دیدی اکثر علما تواریخه آشنا اولمدقلری اجلدن سهو ایتمشلردر زیرا قرآن کریمده مذکور اولان ولی بلکه نبیدر اما اسکندرلك کفرنده شبهه وار واقعا اسکندر یونانیدر که الکسندر یازدیغی مقدار پادشاهلر پادشاهلغی بیلکدر شهنشاه مجانسه (اوان جهانگیری بیانیه (یا حرف حصیدر (اوان انتهنده ایله وقت وزمان دیمکدر (جهانگیر وصف ترکیبیدر جهانی تویجی یعنی تغلبی اثناسنده دیمکدر (بخیله با حرف صاحبت یا حرف وحدت همزه حرف توصل (تمام دیصاری یا حرف وحدت بر حصاری تمام دیمکدر (بکشاد فعل ماضی مفرد غائب آچدی یعنی فتح ایلدی دیمکدر (بویران با حرف صله (کرد فعل ماضی مفرد غائب وایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندر رومی تغلبی وقتنده برحصاره ایله برحصاری تماما فتح ایلدی وویران وخراب ایتمکه فرمان ویردی یعنی امر ایلدی * کفتند در آنجا حکیمی است دانا و بر حل مشکلات توانا ویرا طلب کرد چون بیامد شکلی دید از قبول طبع دور وطبع اهل قبول ازوی نفور * دانا صفت مشبهه بلکن دیمکدر (حل مشکلات مصدرك مفعولنه اضافتیدر (توانا بوده صفت مشبههدر قادر معناسنه (ویرا وی حکیمه راجع را ادات مفعول (قبول طبع مصدرك فاعلنه اضافتیدر (طبع اهل قبول بیانیه ولامیه (نفور مجهوله وزنی اوزره

مبالغه صيغه سيدر نفرت ايدیجی ديمكدر (محصول تركيب) اسكندرك خصالرك خبر آلمه امر ايلدكجه ديديلركه بو مملكتده بر حكيم واردر عالم وحل مشكلاته قادر اسكندر اول حكيمی طلب ايلدی چونكه حكيم كلدی برشكل كوردیكه طبيعتك قبولندن دور واهل قبولك طبعی اندن نفوريعنی برشكل كه طبيعت قبول ايتمز واهل قبول يعنی متحمليك طبعی اندن نفور ايدیجی بويله برشكل كورنجه * كفت اين چه صورت غريب وهيكل مهيب است حكيم ازان سخن برآشفت وخندان دران آشفتكی كفت * (صورت غريب موصوفك صفتـه (هيكل مهيب ده بويله هيكل بوی وقيافت معناسنه در ومهيب قورقنج ديمكدر (آشفت فعل ماضی مفرد غائب فارشلدی ديمكدر يعنی پريشان اولدی حاصلی انفعال ايلدی (بعض نسخه ده شكل مهيب واقعدر (خندان صفت مشبهه در ايكنجی خندان تأكيددر (آشفتكی يا حرف مصدر كاف عجمی هاء رسميدن بدلدر اول انفعالده ديمكدر (محصول تركيب) اسكندر حكيمی بو شكلده كورنجه ديدی بونه غريب صورتدر ونه قورقنج شكلدر حكيم بو سوزدن پريشان اولدی انفعال ايلدی واول انفعالده كوله كوله ديدی يعنی اول پريشانلق حالنده كوله رك ديدی زيرا بر طرفدن مظلوميت وبرطرفدن طعن اسكندر (قطعه) طعنه برمن مزن بصورت زشت * ای تهی از فضيلت وانصاف * مزن فعل نهی حاضر مفرد صورت زشت بيانيه (محصول بيت) بنم اوزريمه طعنه اورمه يعنی بكا طعن ايلمه صورت زشت ايله يعنی زشت صورتمدن ديو بكا طعن ايلمه ای فضيلتدن انصافدن تهی اولان كيمسه * تن بود چون غلاف وجان شمشير كار شمشير ميكند نه غلاف * غلاف قين معناسنه در (جان بونده نفس ناطقه ديمكدر يعنی روح انسانی (شمشير قليج (كار مبتدا كاف عربيله ايش ديمكدر (ميكند خبری (نه حرف نفی (محصول بيت) تن غلاف كبی اولدی يعنی غلاف كبيدر وجان شمشيردر ايشی شمشير ايلدر ايش كورن شمشيردر غلاف دكل يعنی صورت زشت ايچون طعن ايلمه زيرا تنده فضيلت اولمازقين كبيدر فضيلت روح انسانيده دركه شمشير كبيدر صورتك جانده مدخلی يوقدر (عروض) بو قطعه بحر خفيف مخبون مقصور ومجزودركه مكررا بيان اولنمشدی فاعلاتن

مفاعلن

مفاعلن فاعلات دو * دیکر کفت هر که را خلق با خلق نه نکوست
پوست بر بدن زندان لوست چنان از وجوه تنکنایی است که زنهاران
در جنب آن نزهتکاه بهشت کشاده * دیکر دخی دیمکدر (خلق خانك
ضمیله خوی معناسنه در باحرف مصاحبت (خلق فتح خا ایله مخلوق
(نه نکوست نیکو نیست دیمکدر ایودکللر معناسنه (پوست بونده دری
دیمکدر (چنان انجلین دیمکدر (وجود خود بیانیه (تنکنایی یا حرف
وحدت تنکنای اسم مصدر در طارلق معناسنه (که حرف رابط
صفت (جنب یان دیمکدر نزد معللمنه (آنه اضافی لامیه (نزدهتکاهی
یا حرف وحدت نزهتکاه کاه کاف عجمیله ادات ظرفیه مکاندر نزهت
عدن بعید اولمق معناسنه در واوتلی صولی یره دخی مضبطلمدر نزهتکاه
اوتلی صولی یر حاصلی سیر وتماشا یری دیمکدر (کشاده اسم مفعولدر
آچق معناسنه (محصول ترکیب) حکیم اسکندره بو کلام حکمت
امیزی سویلدکده نصکره دخی دیدی یعنی بر کلامه دخی شروع
ایلدی ودیدی هر کیمک که خلق وخویی وطبیعتی خلق ایله ایو دکلدر
یعنی خلق ایله الفت وانسیت ایدهمز بدخو یلغی سببینه انك دریسی
بدنی اوزره زنداندر کندی وجودندن انجلین بر طارلقدهدر که زندانه
انك یاننده بر آچق سیرانکاهدر یعنی بویله اولان کیمسه کندی وجودندن
بر زنبه ثقلتده در که انك یاننده حبس خانه مفرح بر مسیره در (قطعه)
کسی که با همه کس خوی بد بکار برد * همیشه در کف صد غصه ممتحن
دانش * کسی یا وحدت (که حرف رابط صفت (با حرف مصاحبت
(خوی بد بیانیه (بکار برد با حرف صله کار ایش (برد فعل مضارع
باء عربك ضمیله ایلتر دیمکدر (کف صد غصه بیانیه ولامیه یوز
غصه النده دیمکدر (ممتحن افتعال بابندن اسم مفعولدر مبتلا معناسنه
(دانش شین ضمیر کسی یه راجعدر (دان امر حاضر مفرد بیل دیمکدر
(محصول بیت) بر کیمسه که جمیع خلق ایله بدخویی ایشه ایلتر یعنی
خلقه بدمعامله ایدر دائما یوز محنت النده مبتلا بیل یعنی بو خصلت
مذمومه ایله متصف اولان دائما نیجه نیجه کرداب بلا ومحنته مستغرق
اولور خلق سببیله * مرو بشحنه که زندان مقام او کردان * چو پوست
بر تن بدخو بست زندانش (مرو فعل نهی حاضر کتمه دیمکدر (شحنه

صوباشی شهر ضابطی دیمکدر (با حرف صله (که حرف بیان (مقام اوله
لامیه (کردانم مصدر (که حرف تعلیل (سست بنیادم عربیله کافر
معناسنه‌در سین) وتا اذلت خبر شکایت ایدر بشنود دیمکدر (زندانبان
شون بدخویه واجبدر (محصول بیت) شحنه‌یه کیتمه که الک مقابلی
زنداندر ملکه یعنی بدخویی شکایت ایدوب حبسنه قالدرمق ایچون
شحنه‌یه کیتمه زیرا بدخویلکی اوزره بدبیسی اکا زندان یتر یعنی اکا
زندان کندی وجودی کافیدر حاصل کلام حکیم کانه دیر که کرچه بنم
صورتم زشتدر لکن صورت حسن صاحبی اولوب بدخو اولمقدن اکثر
بالعکس اولمق اولیدر زیرا بدخویه جهنم بلکه وجودی زنداندر
علم البیانده تشبیه بو یله اولنجه بکا زشت صورتلکله طعن ایلمه دیو
اسکندره خطاب ایدر حضرت جامی دخی بو قصه‌یی ایراد ایلیه اخلاق
ذمیمه‌دن تحذیر ایدر (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر که اصلی مستفعلن
فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن‌در که جمیع اجزاسنه خبن طاری اولمشدر
(ضرب وعروض) و طاری اولمشدر قصر دخی کلمشدر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
اولوب مجتث مخبون مقصور اولور * ودیکر کفت حسود همیشه در رنجست
و با پروردکار خویش ستیزه سنج هرچه دیکرانرا دهد وی نپسندد
وهرنه نصیب وی دل درآن بندد * ودیکر کفت پریشانلق حالنده
حکیم بر دخی دیدی (با حرف مصاحبت پروردکاری کاف عجمیله
رزاق معناسنه صفت مشبهه‌در بسلیجی دیمکدر خدای تعالی یه اطلاق
اولنور (خویش به اضافت لامیه یاخود اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر
(ستیزه سنج وصف ترکیبیدر بحسب اللغه عناد طارتیجی دیمکدر اما
لجوج معناسنه استعمالی ولنور (دهد فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی
تحتنده پروردکاره راجعدر (نپسندد فعل نفی مستقبل مفرد غائب
بکمز دیمکدر اما بونده استقرار معناسنه‌در (بندد فعل مضارع مفرد غائب
بغلر دیمکدر (محصول ترکیب) بو ایکی کلام برعمردن صکره حکیم بنه
دیدی حسود دائما زحمتده‌در و کندی پروردکاریله لج و عناد
ایدیجیدر هرنه که غیریلره الله تعالی ویره اف بکمز یعنی ویردوکنی استمز
وهرنه که نصیبی دکل یعنی لایق اولمیه کوکلی اکا تعلق ایدوب بغلر یعنی
میل ایدر (قطعه) اعتراضست بر احکام خداوند علیم * عادت مرد

حسد پیشه که خاکش بدهن * اعتراض افتعال بابندن مصدردر دخل وطعن معناسنه (احکام خداوند لامیه (احکام حکمك جمعیدر (خداوند بحسب اللغه صاحب ومالك معناسنه اما بونده خدا دیمکدر قدیمه اضافتی موصوفك صفتنه در (قدیم اولی یوق دیمکدر بعض نسخه ده جهاندار حکیم دوشمشدر (جهاندار وصف ترکیبی پادشاه معناسنه بنه خدا مراددر حکیمه اضافت ینه موصوفك صفتنه در اعتراضیت مقدم خبر (عادت مرد حسد پیشه مؤخر مبتدا (عادت مرد لامیه (مرد حسد پیشه بیانیه (حسد پیشه وصف ترکیبی (که حرف بیان (خاکش بدهن دعاء علیه در طپراق انك اغزینه اولسون دیمکدر (محصول بیت) خداوند قدیمك حکملرینه یا جهاندار حکیمك حکملرینه اعتراضدر حسد صنعتلی یعنی حسود اولان مردك عادتی که طپراق اغزینه اولسون یعنی الله جانتی السون * هرچه بیند بکف غیر فغانی دارد * که چرا داد بوی بی سبب آنرا نه بمن * بیند فعل مضارع مفرد غائب کورر دیمکدر (بکف غیر با حرف ظرف اضافت لامیه (بردارد فعل مضارع مفرد غائب قالدیرر دیمکدر (که حرف بیان (چرا نیچون دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب وردی دیمکدر (بوی با حرف صله (وی ضمیر غیره راجعدر (بی ادات سلب (انرا را ادات مفعول (آن اسم اشارتدر چه یه (نه حرف نفی ندار تقدیرنده سباق قرینه سیله (بمن با حرف صله (محصول بیت) حسود هرنسنه که غیرك النده کوره فغان قالدیرر یعنی اه وفغان ایدر که نیچون اکا سبب سز اوشیئی ویردی بکا ویرمدی (حاصلی غیرك النده برشی کورسه کرك مال واولاد وجاه هرنه اولورسه اولسون اکا الله ویردی بکا نیچون ویرمدی دیو آه وفریاد ایدر بوایسه افعال خدایه اعتراضدر الله تعالینك هر برایشنده نیجه بیك حکم ومصالحی واردر (لایسئل عما یفعل) در فعلنده هیچ بروجهله چون وچرا اولمز (حاصلی حکیم اسکندره دیرکه سنك بکا طعنك حسد کدن ناشیدر که خدای تعالی نیچون سکا بوقدر علم وفضلی وردیکه لایق دکلسین وبکا ویرمدی دیو طعن در بوایسه الله تعالی یه اعتراضدر (عروض) بوقطعه بحر رمل مسدسدر که صدر وابتدادن

ماعدا مخبون عروض وضربنـه خبن دن صکره حذف دخی کلمشدر بو یله اولنجـه بر مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعـلاتن فعلن اولوب رمل مخبون مقصور اولور * دیکر کفت خرد مند ان کریم مال بر دوستـان * شمارند وبی خرد آن لئیم از برای دشمنـان بکذارند * خرد مند ان الف ونون ادات جمعدر (خرد عقل دیمکدر ٔ مند ادات نسبت عقللی دیمك اولور (کریمه اضافت موصوفك صفتنـه (مال مبتدا (بر ادات صله (دوستان الف ونون ادات جمعدر (شمارند فعـل مضارع جمع غائبدر جمله سی خبر صایه لر دیمکدر اما بونده نثار ایده لر دیمکدن کنایـدر (بی خرد آن بی ادات سلب الف ونون ادات جمع عقل سزلر دیمکدر (لئیمه اضافت موصوفك صفتنـه لئیم الحق دیمکدر (برای ادات تعلیـل (دشمنان الف ونون ادات جمع (کذارند فعـل مضارع جمع غائبـدر ترك ایدرلر براغورلر دیمکدر (محصول ترکیب) حکیم بنـه بردخی دیدی یعنی کلمات سابقـه یی تقریردن صکره بنـه سویلدی کریم اولان عقلیلر مالی دوستلرینـه ایثار ایدرلر یعنی حال حیاتنده بخش لیدرلر والحق اولان عقل سزلر دشمنـلر ایچون ترك ایدرلر یعنی وفاتنده اعدایه قالور (قطعـه) هرچه آمد بدست مرد کریم * همه در پای دوستـان افشاند * (در حرف صله (افشاند فعـل ماضی مفرد غائب صاچدی یعنی ایثـار ایلدی دیمکدر (محصول بیت) کریم اولان مردك الینه هرنه کلدیسه یعنی الینه کیرن نقود واشیـایی جمله دوستلرك اياغنه صاچدی یعنی انلره اهدا وتقـدیم ایلدی یا انلرك یولنـه صرف ایلدی * وانچه اندوخت سفله طبع لئیم * بعد مرك از برای دشمـان ماند * اندوخت فعـل ماضی مفرد غائب قازاندی یعنی ادخار ایلدی (سـفله طبع ترکیب توصیفیدر الحق طبیعتلی دیمکدر (لئیمه اضـافت موصوفك صفتنه در (مرك اولوم معناسنه اسمدر (ماند فعـل ماضی مفرد غائب قالدی دیمکدر (محصول بیت) دخی لئیم اولان الحق طبیعتـلی اولك نسنه یی که ادخار ایدوب قزاندی اولومندن صکره دشمـان ایچون قالدی (حاصلی حکیم اسکندره خطاب ایدوب دیرکه کریم الطبع اولان مالنی ایثار وانفـاق ایدر لئیم النفس ادخار وجمع ایدر ودشمنه

قالور

قالور بونصايح كه ذكر اولنـدى واولنه جوق جمله خطـاب عامدر يعنى حضرت جامى قصه دن حصه طريقيـله حاضرين وغائبينه وعظ وپنـد پوررلر نته كيم ديباجه ده تا حاضرانرا داستـانى وغائبانرا ارمغانى باشد بيورمشـيدى (عروض) بو قطعه بحر خفيفدر كه بعينه طمنه برين قطعه سى كبيدر * ديكر كفت باخرد ان درهزل وفسوس آوبختن آبروى بزركى ريختن است وغبار ذلت وخوارى انكيختن * با حرف صله (خرد ان خردك جمعيـدر (خرد ضم خاء معجمـه ايله وسكون را ودال ايله اوفق ديمكدر بونده همرتبه اولميلردن عبارتدر (در زائد (هزل مسخره يه المق معنـاسنه (فسوس فانك ضميله عطف تفسيريدر (اويختن اصمق معناسنه در بونده تعلق ايتدرمه دن عبارتدر (آب روى عرض ووقار معناسنه در (بزركى يه اضافت بيانيه (يا حرف مصدر (ريختن مصدردر دوكمك معناسنه (غبار ذلت بيـانيه (خورى ياحرف مصدر (انكيختن مصدردر قوپرمق معناسنه (محصول تركيب) حكيم اسكندره خطـابا بنه ديدى او فاقلره يعنى همرتبه او لميـلره هزل وفسوس تعلق ايتـدرمك يعنى انلره مسخره لق اسنـاد ايتمك اولولغك عرض ووقارينى دوكمكدر يعنى ضايع ايلمكدر (با زائد اولوب درصله اولمق دخى جائزدر معنى اوفاقلرى هزل وفسوسه تعلق ايتدرمك يعنى انلرى تمسخر ايلمك ديمك اولور (و با مصاحبت اولوب درحرف ظرف اولمق يعنى كندى معنـالرنده اولمقده جائزدر معنى اوفاقلرايله هزل وفسوسده تعلق ايتمك يعنى انلرله مسخره لق ايتمك ديمك اولور تدبر فاختر ماشئت لكن الاخير اولى (قطعه) اى كه برسفله مى درى جامه * نام ترسم بكركيت برود * اى كه اى كس كه تقديرنده (اى حرف ندا (كه حرف رابط (برحرف استعلا (سفله سينك ضميله وفانك سكونيله الچق ديمكدر (مى ادات حال (درى فعل مضـارع مفرد مخـاطب ييرتارسين ديمكدر (جامه مفعول صريحى (ترسم فعل مضارع متكلم وحده (بكركيت تاء خطاب معنـاده نامه مقيد در (كركى يا حرف مصـدر كرك قورد ديمكدر (برود فعل مضارع مفرد غائب (محصول بيت) اى كيمسـه كه سفله اوزره جامه ييرتارسين قورقرم كه سنك اسمك قوردلق ايله كيدر يعنى فقرانك جامه سى درون

بيرنان يعنى قلبن قيران (حاصلى هزل واستهزا ايدن كيمسه خوف ايدرمكه اسمنك خاطر شكنلكله اشتهار بولور ظالم ديو مشهور ومتعارف اولورسون كرچه بو بيتدن ظاهر اولان معنى اى كيمسه كه ظلم وجود ايدرسين قورقرم كه نامك ظالملكله مشهور اولور ديمك اولى وانسب كورينورنته كيم شمعى دخى بويله ديمش لكن محله مناسب اولمديغى اظهر من الشمس وابين من الامس در تأمل تدبر تفطن تنـل
* مشو افسوس پيشه باخردان * ورنه فر بزركيت برود * مشو نهى حاضر مفرد اولمه ديمكدر (افسوس پيشه تركيب توصيفى سخريه صنعتلى يعنى مستهزى اولمه ديمكدر (با حرف مصاحبت (ورنه يوخسه ديمكدر (فر بزركيت بيانيه ولاميه (فر بونده رونق معناسنده در (بزركى يا حرف مصدر تا ضمير خطاب (محصول بيت) اداتى ايله هزل وسخريه صنعتلى اولمه يعنى انلرله ملاعبه وملاطفه ايتمه يوخسه اولولغك رونق وشوكتى كيدر (عروض) بوقطعه عينيله سابق كبيدر لكن عروض وضربنده مغايرت واردر تفطن * ديكر كفت
هركه شيوۂ مشت زنى بردست كيرد درلكدكوب زبردستان بميرد *
هركه هزكس كه تقديرنده (شيوۂ مشت زنى بيانيه (شيوه هاء رسميله طريق معناسنده در (يا حرف مصدر (مشت زن وصف تركيبيدر معلوم اوله كه مشت زنلكى شودى مرحوم شرح كلستاننده نقل وبيان بيورمش وغرابتدن ديو كندينك مصادفت ايتديكى برفنج كشى بى رأى العين كوردم ديو نقل ايدر لكن الحالة هذه اهالى غلمانان اندرون همايون جهانبانيده بو صنعتى بيلنلر ازدر خصوصا صغرسنده چراغ اولوب پرورده سراى اولنلر غاية الغايه مهارت كسب ايتمشلردر. حقيقتده اوكرنه جك چوق شيوه وحيلى واردر (اما بونده قهر وغلبه وتسلطدن كنايتدر (بردست كيرد بحسب اللغه ال اوزره طوته ديمكدر اما بونده عادت وخوى ايدينه ديمكدن كنايتدر (لكدكوب وصف تركيبيدر دپمه اوريجى ياخود طبنجه يعنى سيلى اوريجى ديمكدر بودخى برصنعتدركه خادمان حرم همايونه مخصوصدركه انلر طواشى وزنكيلردر بينلرنده قپلامه وطبنجه اطلاق ايدرلركه برآدمه اورسه البته دوشرهله لامحاله سراسيمه اولور (زبردستانه اضافت لاميه

زير

ازبردست الی اوستلی معناسنه وصف ترکیبیدر قوی الاقتدار
دیمکدر الف ونون ادات جمعدر (بمیرد فعل مضارع مفرد غائب
اولور یعنی هلاك اولور دیمکدر (محصول ترکیب) حکیم دانا بردفعه
دحی دیدی هرکیمکه مشت زنلك طریقه سنی عادت وخوی ایدینه
یعنی ظلم پیشه ایلیه قوتلی لرك دیمه سنی ویاصیلی سنده هلاك اولور
یعنی خدای تعالی اکا کندیدن قوی یی تسلیط ایدر (بعض نسخه ده
مثات تحتانیه زبردستان واقعدر الی آلتلی معناسنه وصف ترکیبیدر که
ضعفا دیمك اولور معنی ضعیفلرك طبنجه سنده هلاك اولور دیمکدر
یعنی باری تعالی اکا امیدی ایتمدیکی برضعیف مخلوقی مسلط قیلر
نته کیم نمرود ایله پشه کبی والان مشاهده در مار ایله مور و پیل ایله موش
فاعتبروا یااولی الابصار لکن نسخهٔ اولی مراددر (قطعه) دلا کوش کن
ازمن این نکتهٔ خوش * که ماندست درکوشم از نکته دانان *
(دلا الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (کوش کن بحسب الاستعمال
نکله دیمکدر (نکته ضمننده نیجه فوائدی مشتمله اولان کلامه دیرلر
(خوش بونده ایو معناسنه در (که ادات تعلیل (ماندست فالمشهور
معناسنه در (مانده ماضیدن قسمدر (درکوشم درحرف ظرف (کوش
کاف عجمینك ضمیله قولاق دیمکدر بونده زهن معناسنه در (نکته دان
وصف ترکیبیدر (نکته بلیجی یعنی حکما وعلما (الف ونون ادات جمعدر
(محصول بیت) حضرت جامی کندو یه خطاب طریقیله عامه یه خطاب
ایدوب بیورر که ای کوکل بو خوش نکته یی بندن دکله یعنی بو لطیف
کلامی دکله زیرا نکته دان اولان علما وحکمادن بنم قولاغمده قالمشدر
یعنی ذهنمده انلردن یادکار قالمشدر * که هرکس کشد تیغ نامهربانی *
شود کشتهٔ تیغ نامهربانان * که حرف بیان (هرکس هرکس که
تقدیرنده (کشد کاف عربینك فتحیله چکرمعناسنه فعل مضارع مفرد
غائب (کشته تیغ نامهربانان بیانیه ولامیه در (کشته کاف عربینك
ضمیله اسم مفعولدر مقتول معناسنه (الف ونون ادات جمعدر
(محصول بیت) خاطرمده قلان نکته بودر که هرکیمسه که شفقت
ومرحمتسزلك قلیجنی چکدی یعنی ظلم وجوره مائل اولدی
شفقتسزلك قلیجنك مقتولی اولور یعنی عاقبت اوده کندی کبی

برظالمه دوش اولوب هلاك اولور (عروض) بو قطعه بحر تقارب‌دن‌در وجميع اجزاسي سالم که برمصراعي فعولن فعولن فعولن فعولن در
* چو اسکندر کوش خويش ازان جواهر حکمت پر يافت دهانش را
چون کوش خود پر جواهر کرد وعنان از خرابي آن حصار برتافت *
چو ادات تعليل (کوش خويش لاميه (بجواهر حکمت بيانيه (پر يافت طلو بولدي ديمکدر (دهانش شين ضمير حکيمه راجعدر (چون ادات تشبيه (کوش خود لاميه (کرد فعل ماضي (عنان ديزکين ديمکدر (خرابي آن حصار لاميه (خرابي‌ده يا حرف مصدر (برتافت فعل ماضي مفرد غائب متعدي معناسنه دوندردي ديزکين دوندردي ديمسك رجوع‌دن کنايه‌در (محصول ترکيب) چونکه اسکندر حکيمك سويلديکي حکمت جوهرلرندن قولاغني طلو بولدي يعني کلام کوهر برابرندن حفظ ايلدي وکندنده متأثر بولدي حکيمك اغزيني کندي قولاغي کبي پرجواهر ايلدي يعني حددن بيرون احسان ايلدي واول حصارك خرابلغندن يعني خراب ايتمکدن عنان چويروب رجوع ايلدي (حاصلي حصارك خراب اولمسندن نهي ايلدي (حکمت) افريدون که در زمين شفقت جز تخم نصيحت نکشت بفرزندان خود اين توقيع نوشت که صفحات ايام صحيفهٔ اعمارست دران منويسيد جز آنچه بهترين اعمال وآثارست * (افريدون فتح همزه وسکون فا ايله وهمزه‌سز فانك کسري وفتحيله ملوك سالفه‌دن برعظيم ملکك اسميدر که ضحاك ماري قتل ايدوب يرينه جلوس ايلدي کذا في شاهنامهٔ فردوسي بعضيلر اختلاف ايدوب همزه ايله اولور ايسه نوح عليه السلامك ياخود ذو القرنينك اسميدر ديديلر (که حرف بيان (زمين شفقت بيانيه (جز تخم نصيحت‌ده بيانيه‌لردر (نکشت فعل نفي ماضي مفرد غائب کاف عجمك کسريله اکمدي ديمکدر (بفرزندان خود لاميه با حرف صله فرزند اوغل ديمکدر (توقيع تفعيل بابندن مصدردر بحسب اللغه يازي اوزره علامت يازمق روزمره مزده اکا خط شريف ديرلر پادشاه مکتوبي ديمکدر (نوشت يازدي ديمکدر فعل ماضي مفرد غائب يعني خط يازدي حاصلي وصيت نامه يازدي (صفحات ايام لاميه صفحات صفحه‌نك جمعيدر جانبلر ديمکدر صحيفه کتاب معناسنه يعني

دفتر دیمکدر (اعماره اضافت لامیه اعمار عمرك جمعیدر (منو یسید فعل
نهی حاضر جمع مفرد مثبتی نو یسدکاور نو یسیدن دن یازمیکز دیمکدر
(بهترین به هاء اصلیه ایله ایو دیمکدر تر ادات تفضیل یا ادات نسبت
نون حرف تأکید (اعماله اضافت لامیه (اعمال عملك جمعیدر (آثار اثرك
جمعیدر (نشان علامت معناسنه (محصول ترکیب) افریدون که یعنی
ملوك فارسدن اولان پادشاه یا حضرت نوح علیه السلام یا حضرت
ذوالقرنین معظم ایاما کان شفقت ومرحمت زمیننده نصیحت وپند
تخمندن غیری اکمدی یعنی عدل وانصاف اراضیسنده دائما پند
ونصیحت زراعت ایدردی کندی اولادلرینه بو نصیحت نامه یی یازدیکه
ایامك یعنی زمانك جانبلری یعنی هر طرفی عمرلر دفتریدر اول دفتره عملارك
وآثارك غایة الغایه اعلاسنك غیری شی یازمیکز یعنی اعمال خیره وآثار
حسنانه سعی ایدیکز دیو نصیحت ایدردی (قطعه) صفحهٔ دهر بود
دفتر عمر همه خلق * این چنین کفت خردمند چواندیشه کماشت * صفحهٔ
دهر لامیه دهر دالك فتحیله بو عالمدر (دفتر عمر همه خلق لامیه لردن
این چنین بو نجلین دیمکدر (خردمند عقللی دیمکدر (چو ادات تشبیه
(کماشت فعل ماضی مفرد غائبدر حواله ایلدی دیمکدر اما بونده اندیشه
کماشت فکر ایلدی دیمکدر (محصول بیت) جمیع خلقك عمر ینك دفتریدر
عالمك صفحه سی یعنی صفحهٔ عالم عمر دفتریدر بونجلین دیدی یعنی
صفحهٔ عالم دفتر اعماردر دیدی یاخود بیت آتی یی دیدی چونکه عاقل
اندیشه ایلدی یعنی خردمند تفکر ایدوب بو کلامی سویلدی یاخود
بو بیتی سویلدی اوله کوره بیت آتی شرط محذوفه جواب اولور یعنی
عاقل بویله دیدیسه خرم انکس که الخ ثانیه کوره مقول قول اولور یعنی
عاقل خرم انکس که قولنی سویلدی * خرم انکس که برین دفتر پاك
ازهمه حرف * رقم خیر کشید واثر خیر کذاشت * خرم خاء معجمه نك ضمی
ورانك فتحی وتشدیدیله ایو طالعلی دیمکدر (که حرف بیان (برین باحرف
صله دفتر پاك بیانیه (رقم نشان معناسنه (خیره اضافت بیانیه یا لامیه
(کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (اثر خیر رقم خیر کبی اثر
علامت دیمکدر (کذاشت براقدی یعنی وضع ایلدی (محصول بیت)
ایو طالعلی اول کیمسه درکه بو جمیع حرفدن پاك اولان دفتره یعنی حرف

خیر وحرف شردن پاك وطاهر اولان عالمه خیر رقمی یعنی خیر نشانی چکدی وخیر علامتی وضع ایلدی (عروض) بو قطعه بحر رملدندر که صدر وابتدادن ما عدا مخبوندر وعروض وضربنه خبن دنصکره قصر دخی طاری اولمشدر فاعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکمت) یکی از حکما گفته است چهل دفتر در حکمت نوشتم و بان منتفع نگشتم چهل کلمه ازان اختیار کردم ازان نیز بهره بدست نیاوردم وچهار کلمه ازان برگزیدم دران یافتم آنچه میطلبیدم (چهل وچل جیم عجمینك کسریله برمعنایه دور که قرق دیمکدر (نوشتم فعل ماضی متکلم وحده یازدم دیمکدر (بان باحرف مصاحبت منتفع افتعال بابندن اسم فاعلدر انتفاع ایدیجی یعنی فائده مند دیمکدر (نگشتم فعل ماضی متکلم وحده کاف عجمینك ضمیله اولمدم دیمکدر (اختیار افتعال بابندن مصدردر اورندولمك معناسنه (کردم فعل ماضی متکلم وحده (نیز دخی دیمکدر (بهره هاء رسمیله نصیب معناسنه (بدست باحرف صله (نیاوردم فعل نفی ماضی متکلم وحده کتورمدم دیمکدر بهره بدست نیاوردم فائده مند اولمدم دیمکدر (چهار جیم عجمینك کسریله چار کبی درت معناسنه در (برگزیدم فعل ماضی متکلم وحده کاف عجمینك ضمیله انتخاب ایلدم دیمکدر (یافتم فعل ماضی متکلم وحده (میطلبیدم می ادات حکایه طلبیدم فعل ماضی متکلم وحده ارارایدم دیمکدر (محصول ترکیب) حکمادن بری دیمشدر حکمتده قرق کتاب یازدم وانکله فائده مند اولمدم یعنی او قرق کتابدن انتفاع ایده مدم او قرق کتابدن قرق کلمه اختیار وتمییز ایلدم اندن دخی نصیب اله کتوره مدم یعنی فائده مند اولمدم واو قرق کلمه دن درت کلمه انتخاب ایلدم انده بولدم هرنه که ارار ایدم یعنی نه استدم ایسه انده بولدم حاصلی قرق کتاب حکمتده اولان بو درت کلمه ده بولدم * اول انکه زنانرا چون مردان محل اعتماد مگردان زیرا که زن اگرچه از قبیلۀ معتمدان اید ازان قبیل نیست که معتمد را شاید * زنان عورتلر دیمکدر که الفنونی ادات جمعدر (را ادات صله (چون ادات تشبیه (محل اعتماد ظرفك مظروفه اضافتیدر اعتماده محل دیمکدر (اعتماد افتعال بابندن مصدردر بحسب اللغه طایخیق معناسنه اما بو یله یرلرده کتم سر وسائر امور وخصوصی سپارش ایتمکه دیرلر (مگردان نهی حاضر

مفرد

مفرد ایله دیمکدر (زیرا که ادات تعلیل (قبیلهٔ معتمدان بیانیه قبیله
برجماعته دیرلر که بر بابادن اوله یعنی سلسله لری بر اوله (معتمد اسم مفعولدر
افتعال بابندن الف نون ادات جمعدر (آید فعل مضارع مفرد غائب
کله دیمکدر (قبیل بونده نوع معناسنه در (معتمد یرا را ادات صله
باحرف مصدر (شاید فعل مضارع مفرد غائب کرك یعنی لایق اوله
دیمکدر (محصول ترکیب) درت کلمه دن اولکی اون نسنه در که عورتلری
اعتماده محل ایله یعنی انلری یار وفادار عد ایلیوب امور یکی واسرار یکی
سپارش ایله زیرا که زن اکرچه معتمدلر قبیله سندن کله یعنی صاحب وفا
اولادندن اولورسه ده اول قبیلدن دکلدر که اعتماد واستناد اولنمغه
لایق اوله یعنی هرنقدر آدم اولادیده اولسه کندویه اعتماد اولنماز
ازقبیلهٔ معتمدانك معناسنی ظاهرا اعتماده برایه دیین قبیله نك معناسنی
بیان قبیلدن دکل ایمش (قطعه) عقل زن ناقصست ودینش نیز*
هرکزش کامل اعتقاد مکن * عقل زن لامیه ودینش شین ضمیر زنه
راجعدر نیز دخی دیمکدر (محصول بیت) زنك عقلی ودینی ناقصدر بر وقت
انی کامل اعتقاد ایله حاصلی انلر ناقصات العقل والدیندر کامل اعتقاد
ایلیوب اعتماد ایله زن لفظی واکا ارجاع اولنان ضمایر مفرد ایراد
اولنمق ضرورت وزن ایچوندر زیرا جمع محلی ایدی یاخود جنس زن
دیمکدر * کر بدست ازوی اعتبار مکیر * ورنکو بروی اعتماد مکن *
(کر ادات شرط اکردن مخفف (بد کتو دیمکدر خبر مبتداسی محذوف
تقدیری کر ان بدست آن زنه اشارتدر (وی ضمیری بده راجعدر (مکیر نهی
حاضر مفرد طوتمه دیمکدر (ور واکردن مخففدر نکو نکوست تقدیرنده در
ایو دیمکدر (محصول بیت) اکر اول زن بد ایسه اندن اعتبار طوتمه
یعنی کتولکنه اعتبار ایله واکر ایو ایسه اکا اعتماد ایله حاصلی نه شرینه
اعتبار ایله ونه خیرینه (عروض بو قطعه بحر خفیفدندر که کرارا مرارا بیان
اولندی بر مصراعی بعد الزحاف فاعلاتن مفاعلن فعلن در * دوم انکه
بمال مغرور مشو اکر بسیا بود زیرا که عاقبت پایمال حوادث روزکار شود*
دوم درت کلمه دن ایکنجیسی ز بمال باحرف صله مغرور اسم مفعولدر
(مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (بسیار باء عربینك کسبری وسینك
سکونیله چوق دیمکدر (پایمال حوادث روزکار بیانیه ولامیه روزکار زمان

دیمکدر (حوادث حادثه‌نك جمعی فتن روزکاردن عبارتدر پایمال مرکبدر پای ایله مالدن خور وحقیر معناسنه (محصول ترکیب) حکم ار بعده‌دن ایکنجیسی اولدر که ماله مغرور اولمه اکر چوق دخی اولورسه زیرا که عاقبت و انجام کار زمانه‌نك حوادثنك پایمالی اولور یعنی زمانه‌ده ظهور ایدن فتنك خور وحقیری اولور (حاصلی زمانه انی بر قیافته قور که نعوذ بالله نان پاره یه محتاج و بر دیلم اتمك بوله‌میوب آج اولور (رباعی)
مغرور مشو بمال چون بیخبران * زیرا که بود مال چو ابر کذران * بیخبران بی ادات سلب الف نون ادات جمع خبرسزلر یعنی جاهللر دیمکدر (چو ادات تشبیه (ابر بولوت دیمکدر عربجه سحاب (کذرانه اضافت بیانیه (کذران صفت مشبهه کچه‌کن دیمکدر (محصول بیت) ماله مغرور اولمه جاهللر کبی زیرا که مال کچه‌کن بولوت کبی اولور حاصلی مال دنیا سریع الزوالدر انکله غرور روا دکلدر * ابر کذران اکرچه کوهر بارد * خاطر ننهد مرد خردمند بران * بارد فعل مضارع مفرد غائب باریدن دن بونده باراند معناسنه یاغدر دیمکدر (ننهد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومزدیمکدر (مرد خردمند موصوفك صفته اضافتیدر (آن اسم اشارتدر ابر کوهر باره (محصول بیت) کچه‌کن بولوت اکرچه کوهر یعنی در یتیم یاغدررسه خاطر قومز یعنی میل ایلمز عاقل اولان مردانك او زرینه یعنی عاقل اکا اعتبار ایلمز حاصلی برشی که سریع الزوال اوله عاقل کیمسه اکا اعتبار واعتماد ایلمز نقدر ذی قیمت ایسه‌ده مال دنیا دخی بویله‌در (عروض) بور باعینك صدر وابتداسی اخرب حشولری مکفوف عروض وضرب اهتم بر مصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعول اولوب هزج اخرب مکفوف اهتم اولور (سوم انکه اسرار نهان داشتنی خودرا با هیچ دوست درمیان منه زیرا که بسیار باشد که در دوستی خلل افتد و بدشمنی بدل کردد * سوم درت کلمه‌دن اوچنجیسی (اسرار نهان بیانیه (داشتنی یا حرف نسبت داشتن مصدر طوتمق (خوده اضافت لامیه (را ادات تخصیص کندینك کیزلی طوتولمغه منسوب اولان یعنی کیزلیه جك سرلرینی دیمکدر (با حرف مصاحبت (درمیان اورته‌یه دیمکدر (منه نهی حاضر قومه دیمکدر (بسیار باشد چوق اولور معناسنه (در حرف صله (دوستی یا حرف مصدر (خلل

رخنه

رخنه وزيان ديمكدر (افتد فعل مضارع مفرد غائب واقع اولور ديمكدر
افتيدندن يا افتادندن زيرا مصدر دالينك ماقبلنده الف اولسه
حذف اولنور (وبدشمني ياحرف صله ياحرف مصدر (كردد فعل
مضارع مفرد غائب اولدر ديمكدر يصير معناسنه (محصول تركيب)
حكم از بعددن اوچنجيسي اولدركه كندوكك كيزلى طوتيله جق سرلرينى
هيچ دوستله اورته يه قومه يعنى دوستده دخى افشاى سرايله زيراچوق
اولوركه دوستلقده خلل واقع اولور يعنى دوستلق فسخ اولوب ودشمنلغه
مبدل اولور يعنى تحويل اولور (قطعه) اى پسر سرى كش ازدشمن
نهفتن لازمست * به كه ازافشاى آن بادوستان دم كم زنى * اى حرف
ندا (سرى ياحرف وحدت (كش كه اش دن مخففدر كه حرف رابط
صفت شين ضمير سره راجعدر (نهفتن نونك وهانك ضمه لريله مصدردر
كيزلمك معناسنه سرى مبتدا لازمست خبرى (به هاء اصلى ايله
وبانك كسريله ايو ديمكدر (افشاى ان لاميه ياحرف مصاحبت (دم
دالك فتحيله نفس ديمكدر (كم كاف عربينك فتحيله آز ديمكدر وكلى
نفيدن عبارتدر (زنى فعل مضارع مفرد مخاطب اورهسين ديمكدر
نفس اورمه سويلمه دن كنايتدر (محصول بيت) اى اوغل برسركه انى
دشمندن كيزلمك لازمدر يكدركه انك افشاسندن دوستلرايله مصاحبت
ايتمه سك يعنى دشمندن صاقلنه جق سرى دوستده دخى سويلمه سك
* ديده ام بسيار كز سيرسپهر كج نهاد * دوستان دشمن شوند ودوستيها
دشمنى * ديده ماضيدن قسمدر (ميم ضمير متكلم كورمشم ديمكدر (كز كه
حرف بيان (سير بونده حركت ودور معناسنه در (سپهر سينك كسريله
فلك معناسنه در (كج نهاد وصف تركيبيدر اكرى طبعلى ديمكدر سيرك
سپهره لاميه سپهرك كج نهاده بيانيه كج كاف عربك فتحى وجيم عجمله
اكرى ديمكدر ژاء عجمله كژ دخى بويله (نهاد بونده طبيعت ديمكدر
دوستان مبتدا (دشمن شوند خبرى الف نون ادات جمع شوند فعل
مضارع جمع غائب اولورلر ديمكدر (دوستيهاها ادات جمع ياحرف
مصدر دوستلقلرى ديمكدر (دشمنى مقدر فعلك مفعولى تقديرى شود
دشمنى يا بنه حرف مصدر (محصول بيت) بو بيت بيت اوله مربوطدر
ومقام تعليلده در دوستلره سريكى سويلمك يكدر زيرا چوق

نور چشم که کج نهاد اولان فلکک حرکت وجنبشندن دوستلر دشمن اولورلر ودوستلقلری دشمنلق اولور (عروض) بو قطعه بحر هزج مثمندر عروض وضربندن ماعدا سالم ابلر مقصور که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * چهارم آنکه جز علمی را فرنکیری که بترك ان بزه مندمیری از فضولی بکریز وانچه ضروریست دران آویز * (علمی یا حرف وحدت نوعیه (را ادات مفعول (فرنکیری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب معنای لازمی تحصیل ایتمیه سك دیمکدر (که حرف رابط صفت (بترك آن لامیه با حرف سبب (مندبزه باء عربینك وزانك فتحه لریله وهاء رسمیه له کناه معناسنه در (مند ادات نسبت کناهلی دیمکدر (میری فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسك دیمکدر (فضولی یا حرف مصدر زیاده لك معناسنه (بکریز امر حاضر مفرد قاچ دیمکدر (آویز الف ممدوده ایله فعل امر حاضر مفرد یاپش دیمکدر (محصول ترکیب) درت کلمه دن درد نجیسی اولدر که شول بر علمك غیری یی تحصیل ایتمیه سك که انك ترکی سببیله کناهکار اولوب فوت اوله سك یعنی ترکیله معاقب اوله جغك علمدن غیری تحصیل ایلمه زیاده لکندن قاچ یعنی لازم اولمیان علمدن اجتناب ایله واول علم که ضروریدر یعنی تحصیلی لازمدر اکا یاپش یعنی تحصیل ایله وموجبیله عمل ایله (قطعه) علمی که ناکزیر تو باشد بدان کرای * وانرا اکر ان کزیر بود جست وجو مکن * (علمی یا حرف وحدت (ناکزیر ضروری دیمکدر (زیرا کزیر کاف عجمیك ضمی وزاء معجمه وراء مهمله ایله ضرورتسز دیمکدر بدکبی ادات نفی یعنی نا داخل اولنجه ضرورت معناسنی افاده ایدر لابد کبی (تو یه اضافت لامیه (بدان با حرف صله (کرای امر حاضر مفرد میل ایله دیمکدر وانرا را ادات مفعول آن اسم اشارتدر علمه کزیر ضرورتسز دیمکدر (جست وجو عطف تفسیریدر طلب معناسنه (مکن نهی حاضر مفرد (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر بر علم که سکا ضروری اوله یعنی لازم اوله اکا میل ایله واول علم که اندن ضرورتسزلکك اوله یعنی لازم اولیه طلب ایلمه یعنی سعی ایلمه * واندم که حاصل تو شود علم ناکزیر غیر از عمل بموجب آن آرزو مکن * آندم اول وقت (که حرف بیان (حاصل تو لامیه (علم ناکزیر بیانیه (بموجب آن لامیه با حرف

مصاحبت (موجب افعال بابندن اسم فاعلدر (آرزو اسمك دیمکدر (محصولیت) واولدم که ضروری علم سکا حاصل اوله یعنی لازم علی تحصیل ایلدك انك موجب ومقتضاسیله عملدن غیری استك ایلمه علم ضروریدن مراد تفسیر وحدیث وفقه و بونلرك آلاتی یونلری تحصیل ایله وموجبیله عمل ایله دیمکدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که اصلی مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن که هزجله رملدن مركبدر صدر وابتدا اخرب حشولر مكفوف عروض وضرب محذوف که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور بو مضارع اخرب مكفوف محذوف اولور (حکمت) ابن مقنع گوید کتب خانهٔ حکماء هند را بر صد شتر باری کردند ملك از ایشان استدعاء اقتصار کردبده شتر آوردند وبتکرار استدعا بر چهار کلمه قرار گرفت * (ابن مقنع حکمادن برینك کنیه سیدر که ما وراء النهرده دعوی نبوت ایلدی وکوه سیامده برقویودن حکمت ایله ماه اظهار ایلدی ودرت شهری روشن ایلدیکه اکا ماه نخشب وماه سیام وماه کاشغر وماه مزور وماه مقنع دیرلر (پس علمادن برکیمسه دیین تعبیرده خطا ایلمش (کتب خانهٔ حکماء هند لامیه وبیانیه (را ادات مفعول (شترشین مهمه نك وتانك ضمیله دوه معناسنه (بار بونده یوك عربجه حمل (می ادات حکایه (کردند فعل ماضی جمع غائب (استدعا استفعال بابندن مصدردر بونده طلب ورجا معناسنه در (اقتصاره اضافتی مصدرك مفعولنه در (اقتصار افتعال بابندن مصدر ازالتمق معناسنه (بده باحرف صله (ده دالك فتحی وهاء اصلی ایله اون دیمکدر (آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر بونده تنزیل ایتدیلر دیمکدر (وبتکرار استدعا بیانیه (با حرف مصاحبت (گرفت فعل ماضی شارح استدعاء اقتصار یرینه استدعا کرد دراقتصار کردن یازمش وبتکرار استدعا یرینه دیگر بار استدعا یازمش اکثر نسخهلره مخالف یازدیغندن ماعدا بی وجه اطناب ایلمش (محصول ترکیب) ابن مقنع دیر یعنی نقل ایدر هند حکماسنك کتب خانه سنی یوز دوه یه یوکلردی پادشاه ازالتمق رجا ایلدی یعنی خفتنی طلب ایلدی اون دوه یه ایندردیلر واستدعانك تکراریله یعنی تکرار تخفیف رجا

ايتمكله درت كلمه اوزره قرارطوندى حاصلى يوزدوبوكى كتب حكمتى درت كلمه يه ايندرديلركه كتب خانهٔ حكمتى جامع ومفيددر * نخستين دردلالت پادشاهان بعدالت * نخست نونك وخانك ضمه لريله اول ديمكدر (يا ادات نسبت ونون حرف تأكيددر اولكى ديمك اولور (دلالت پادشاهان مصدرك مفعولدر (بعدالت (با حرف صله (محصول تركيب) درت كلمهٔ جامعك اولكى سى پادشاهلرى عدالته دلالت بيانده در (مثنوى) چو كردد شاه عالم عدل پيشه * شود آسايش كه مه هميشه * چو ادات تعليل (كردد كاف عربيله ايلسه ديمكدر كاف عجميله اوله برى كردن دن و برى كرديدن دن مشتقدر (شاه عالم ايكى صورتده ده فاعلدر اضافتى لاميه صورت اولى يه كوره (عدل مفعول اولى (و پيشه ثانيسى صورت ثانيه كوره عدل پيشه وصفه تركيبى اولوب فاعلك صريحى (شود فعل مضارع مفرد غائب (آسايش الف ممدوده ايله اسم مصدردر راحت معناسنه (كهه اضافت مصدرك فاعلنه (كه كاف عربك كسريله وهاء اصليه ايله صغير معناسنه تركيبجه كوجك (مه ميمك كسريله وهاء اصليه ايله كهك ضديدركه بيوك واولو ديمكدر صورت اتباع مزاوجه ده استعمالى اونور ترك عطف ايله لكن اتباع ومزاوجه دكلدر نته كيم تركيبده كوجك بيوك ديرلر جمله مراد ايدرلر (آسايش شودك فاعلى (هميشه مفعولى دائم معناسنه (محصول بيت) چونكه شاه عالم عدلى صنعت ايليه ياعدل صنعتلى اوله يعنى عادل اوله كوجكك و بويوكك راحتى دائم اولور يعنى شاه عالم عادل اولنجه سايه سنده صغير وكبير مستريح اولور شارح شود آسايش كه كه هميشه ديمش كافلرك فتحى وهاء اصليه لر ايله كاهدن مخفف اوله رق وقت معناسنه ومعناسى خلق عالمك كاه كاه اولان آسايشى انك عدلى سببيله دائم اولور ديمش هله مالايعنى سويلمش ژاژ باقل بلكه اندن دون وسافلدر جزئى عقله مالك اولان سقامتن درك ايتديكى مسلمدر * چو نالد بى دلى از سينه ريشى * بود بكسر زنيش ظلم كيشى * نالد فعل مضارع مفرد غائب ايكلرسه (بى دل قورقق ديمكدر اما بونده فقير معناسنه در (يا حرف وحدت (سينه ريش وصف تركيبيدر سينه سى ياره لى ديمكدر (يا

حرف

حرف مصدر وحدت دکل (يکسر براوغوردن ديمکدر يعني
جمله عالم (بوداك فاعلی محذوف تقديری بود يکسر سينه ريش در
بونده يکسردن مراد بيت سابقده اولان که مه درکه جمله عالمدن
عبارتدر (نيش زهرلی حيوانا تك اکنه سی وديکن معناسنه در
(ظلم کيش لفظنه اضافت بيانيه (ظلم کيش وصف ترکيبيدر ظلم مذهبلی
ديمکدر (يا حرف نسبت ظلم کيشدن مراد شاه ظالمدر (کيش کاف عربك
کسريله مذهب وفعل معناسنه در (محصول بيت) شاه عادل اولورسه
رعايا مستريح اولور اما چونکه برفقير سينه ريشلکدن ايکايسه يعني
برفقير ظلم کوره جمله عالم سينه ريش اولورلر ظلم کيشك نيشندن
يعني پادشاه ظالمك ظلمندن جميع خلق کوچك بويك متأذی اولورلر
حاصلی برفقير ظلم کورسه جميع رعايا متأذی اولوب راحتلری قچر
رعايانك متأذی اولمه سی زوال سلطنته سببدر (شارح بونده يکسره
براوج معناسی وبرمش وبيتك معناسنده براز مالا يعنی بيهوده
سوبلمش وتطويل مذاقی دکل ايکن زبده کلام ديو تطويل کلام
ايلمش اولقدر که صداع ايراث ايدر التفات اولنمه دن حذر واجتناب
لازمدر * خلاصی راز دهر پيچ برپيچ * زشاهان عدل می بايد دکر
هيچ * خلاصی يا حرف مصدر قورتلق ديمکدر (را لام جاره
معناسنه (پيچ برپيچ عبارتی هم مقام مدحده استعمال اولنور وهم
مقام ذمده نته کيم سودی ونته کيم شارح کلستان شرحارنده بوستانك
بيتلريله استشهاد ايلمشلر رحمهما الله بونده مقام ذمده درکه مذموم
معناسنه (محصول بيت) اکری بوکری اولان دهردن يعنی مذموم
اولان عالم فانيدن خلاصلق ايچون پادشاهلردن عدل کرکدر
غيری هيچ يعنی عدلدن غيری برشی کرکمز (عروض) بومثنوی بحر
هزج مسدسدندر که عروض وضربنه حذف طارى اولمش ماعدا
سالم برمصراعی مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولوب هزج محذوف
اولور * دوم در وصيت رعيت بنيکوکاری وفرمان برداری * وصيت
رعيت مصدرك مفعولنه اضافتيدر (بنيکوکاری با حرف مصاحبت
(يا حرف مصدر (نيکوکار وصف ترکيبيدر ايو ايشلی ديمکدر
(فرمان بردار وصف ترکيبيدر بويرق طوتيجی ديمکدر مطيع معناسنه

(يا حرف مصدر (محصول تركيب) ذرت كلمهٔ جامعه دن ايكنجيسى رعيتنه ابوعمللى لكله يعنى اهمال جفتنه ايله و بو بروق طوتيجى لقله وصيتك بيانندهدر (بيت) تخم ظلم شاه نافرمانى مردم بود * جو چو كارى حاصل آن كشته كى كندم بود * تخم ظلم شاه بيانيه لردر تخم معروف (نافرمانى يا حرف مصدر نا حرف توصيف نفى بو يرقسزلق ديمكدر عدم اطاعت معناسنهدر مردمه اضافت لاميه (مردم بونده رعايادن عبارتدر (جو جيم عربينك فتحيله اربه ديمكدر عربجه شعير ديرلر (چو ادات تعليل (كارى كاف عربيله فعل مضارع مفرد مخاطب اكرسين يعنى زراعت ايدرسين ديمكدر (حاصل آن لاميه (كشت كاف عربينك كسريله اسم مفعولدر اكلمش يعنى مزروع معناسنه (كى كاف عربينك فتحيله ادات استفهام انكاريدر (كندم كاف عجمنك فتحيله بغداى عربجه حنطه ديرلر (محصول بيت) پادشاهك ظلمنك تخمى يعنى نتيجهسى رعايانك اطاعت سزلكى اولور (مصراع ثانى ارسال مثلدر كه بيوررلر اربه يى چونكه اكهسين يعنى زراعت ايدهسين اول مزروعك حاصلى يعنى اول اكيلن اربه نك حاصلى نيجون بغداى اولور يعنى اولمز (حاصلى پادشاه ظلم ايليوب رعايادن اطاعت استمهسى اربه اكوب بغداى طلب اتمه كبيدر * سوم در محافظت صحت ابدان كه تا كرسنه نشوند دست بطعام نياورند وچون بخورند پيش ازانكه سير شوند دست ازطعام بدارند * محافظت اسلوب انجام اوزره (تا طويل ياز يلور مفاعله بابندن مصدردر حفظ ايلمك معناسنه (صحته اضافت مصدرك مفعولنه در صحت نصر بابنك مضاعفندن مصدردر (ابدانه اضافتى فاعلنهدر (ابدان بدنك جمعيدر وجود انسان معناسنه (كه حرف بيان (تا حرف توقيت مادامكه ديمكدر (كرسنه كاف عجمك ضمى ورانك سكونيله آج معناسنهدر (نشوند فعل نفى استقبال جمع غائب اولميهلر ديمكدر (بدارنده بويله طوتهلر ديمكدر (محصول تركيب) كلمهٔ جامعهٔ اربعهدن اوچنجيسى ابدانك صحتنى محافظه بيانندهدر كه مادامكه آج اولميهلر الى طعامه كتورميهلر يعنى اوزاتميهلر حاصلى اجقمدقجه طعام يميهلر وچونكه يهلر يعنى آج اولوب يدكلرى صنورنده طوق اولمزدن اول الى طعامدن طوتهلر

يعنى

يعنى ال چكوب بيله لر (شارح مرحوم بو تركيبده اولان جوعى مفرد مخاطب ايراد ايلمش اوده وجه در (رباعى) آن به كه زاسباب مرض پرهيزى * وزننك طبيبان دغل بكريزى * اسباب مرض لاميه (پرهيزى فعل مضارع مفرد مخاطب اجتناب ايدەسين ديمكدر (ننك نون اولك فتحى وثانينك سكونيله عار وجنك وجدال معناسنه دخى كلور كذا فى برهان القاطع (طبيبان دغل بيانيه دغل دال وغين معجمه نك فتحيله برقج معنايه كلور امابونده حرام زاده وايچى طشنه اويمز ديمكدر (بكريزى فعل مضارع مفرد مخاطبدر قاچه سين ديمكدر (محصول بيت) اولى يكدر كه اسباب مرضدن پرهيز ايده سين يعنى علتنه بادى اوله جق شيلردن احتراز ايده سين كه برى بو طعام ماده سيدر حرام زاده طبيبلرك ياخود قلب طبيبلرك عارندن يعنى بنمى خسته اولدك ديوب تعييب ايمه لرندن ياجنك وجداللرندن يعنى فلان علتدر يا فلان مرضدر دواسى فلاندر يا فلاندر ديو مجادله ايتمه لرندن قچه سين * ناكشته تهى معده بخوان منشين * زان پيش كه معده پركنى برخيزى * نا توصيف نفى (كشته ماضيدن قسمدر هاء رسمى ترتب ايچوندر اولنجه ديمكدر (تهى بوش ديمكدر (ناكشته مفعولى ومعده فاعلى (تهى معده اج ديمكدر (بخوان با حرف صله (منشين فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوتورميه سين ديمكدر (زان پيش اندن مقدم ديمكدر (كه حرف بيان (كنى فعل مضارع مفرد مخاطبدر ايليه سين ديمكدر (برخيزى ده بويله در قالقه سين ديمكدر (محصول بيت) معده تهى اولمدقچه سفرهٔ طعامه اوتورميه سين اندن اول كه معده يى دولدوره سين يعنى آجيقوب طعامه اوتور ديغك وقت معده يى دولدرمزدن مقدم قالقه سين اكر بويله ايتمزسن بيت سابقك مضمونه مبتلا اولوب محتاج طبيبان دغل اولورسين (عروض) بو رباعينك صدر وابتداسى اخرب حشولرى سالم عروض وضرب ابتر كه برمصراعى مفعول مفاعيلن مفاعيلن فع اولوب هزج اخرب وابتر اولور * چهارم در نصيحت زنان كه چشم از روى بيگانكان دور دارند وروى از چشم نامحرمان مستور * نصيحت زنان مصدرك مفعولنه اضافتيدر (كه حرف بيان

(روی بیکانکان لامیه .الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیه‌دن بدلدر (بیکانه یاد معناسنه‌در (دارند فعل مضارع جمع غائب طوته‌لر دیمکدر (چشم نامحرمان لامیه الف نون ادات جمع (مستور اسم مفعولدر ینه بردارند مقدر در (محصول ترکیب) درت کلمه دن دردنجیسی نصیحت زنان بیاننده در که زنلر بیکانه‌لرك بو زندن کوزی اوزاق طوته‌لر یعنی نظر ایتمیه لر زیرا قوهٔ نظریهٔ شهوانیه میل ایتمك محتملدر بلکه ایتمك محالدر و یوزلر ینی نامحرم کوزندن مستور طوته‌لر یعنی نامحرمه یوز کوسترمیه لر زیرا حرام قطعیدر (قطعه) زن آن بود که بهرکس که نبست محرم او * اکرچه مردم چشمست روی ننماید * زن آن بود که زن اول اولور که یعنی زن مقبول اولدر که دیمکدر (بهر با حرف صله (هر ادات سور (که حرف رابط صفت (نبست بونده دکلدر دیمکدر (محرم او مصدر میمینك مفعولنه‌در (مردم چشم بیانیه (مردم چشمدن مراد بونده محبوبدر (ننماید فعل نفی مستقبل کوسترمیه دیمکدر (محصول بیت) زن مقبول اولدر که هر کس که انك محرمی دکلدر یعنی نامحرم اولان کیمسه‌یه اکرچه کوزینك ببکی یعنی محبوبی ایسه‌ده یوز کوسترمیه * بروی هرکه نه چفت و بست اکرچه بحسن * بود چوماه فلك طاق چشم نکشاید * بروی با حرف صله (هرکه هرکس که دیمکدر (نه چفت و بست تقدیری (چفت وی نبست در چفت زوج دیمکدر (بحسن با حرف ظرف (چو ادات تشبیه (ماه فلك لامیه (طاق برقاج معنایه کلور اما بونده تك معناسنه‌ده اولمق جائزدر که بودك مفعولی اولور پنجره معناسنه اولمق‌ده احتمال واردر که (چشمه مضاف اولور (نکشایدك مفعولی اولور (طاق چشم کوز قپاغندن عبارتدر (نکشاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب (محصول بیت) هر کیمسه‌نك یوزینه که انك جفتی دکلدر یعنی جفتی اولمیان کیمسه‌نك یوزینه اکرچه ماه فلك کبی تك اولورسه یعنی فرید دوران اولورسه کوزینی اچمیه یعنی نظر ایلمیه یا ماه فلك کبی اولورسه کوزینك قپاغنی اچمیه حاصلی کندینك زوجی اولمیان کیمسه‌نك یوزینه باقمیه اکر ماهتاب کبی محبوب عالمتاب اولورسه‌ده (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبون محذوفدر که برمصراعی مفاعلن فعلاتن

مفاعلن

مفاعلن فعلن دن تفصیلی کرارا ومرارا بیان اولندی (حکمت) چهار کلمه است که چهار پادشاه پرداخته اند که کویایك تیراست که از چهار کمان انداخته اند * پرداخته ماضیدن قسمدر ترتیب ایلمش معناسنه (انداد ات جمع (انداخته ده بویله در آتمش دیمکدر (محصول ترکیب) درت کلمه درکه درت پادشاه ترتیب ایلمشلردرکه کویا براوقدرکه درت یایدن آتمشلردر یعنی درت کلمه درکه حقیقتده برکبی * کسری کفته است که هرکز پشیمان نشدم از انچه نکفته ام و بسا کفته که ازپشیمانی آن درخاك وخون خفته ام * کسری ملوك فارسه اطلاق اولنور یعنی اواقلیمه پادشاه اولنلره بونده غالبا نوشروان مراددر زیرا علم اولدیغی حالده اكا دخی اطلاق اولنور (نشدم فعل نفی ماضی متکلم وحده اولمدم دیمکدر (نکفته فعل نفی ماضیدن قسمدر (میم ضمیر متکلم سویلمشم یعنی سویلدیکم دیمکدر (بسا چوق دیمکدر (کفته اسم مفعولدر سویلنمش معناسنه یا ماضیدن قسمدر قاعدهٔ سجع اوزره ضمیر متکلم حذف اولنمشدر سویلمشم دیمك اولور (پشیمانی یا حرف مصدر (آنه اضافت لامیه (خفته ماضیدن قسمدر (میم ینه متکلم وحده همزه توسل یاتمشم دیمکدر (محصول ترکیب) درت پادشاهك بری که کسری یدر یعنی نوشروان دیمشدرکه بر وقت پشیمان اولمدم اول نسنه دنکه سویلمشم یعنی سویلدیکم نسنه دن پشیمان اولمدم وچوق سویلنمش یاخود سویلدیکم که انك پشیمانلغندن خاك وخونده یاتمشم یعنی خجالت واضطراب ومشقته دوشمشم یعنی چوق کره واقع اولدیکه سویلدیکم سوزدن نادم اولوب خجل ومضطرب اولدم (قطعه) خامش نشین که جمع نشستن بخامشی * بهتر زکفتنی که پریشانی آورد * خامش اسم معناسنه در (نشین امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (که حرف تعلیل (نشستن مصدر اوتورمق دیمکدر (جمع نشستن یعنی جمعیتلی اوتورمق حاصلی جمعیت خاطرله اوتورمق (بخامشی یا حرف مصدر با حرف سبب (کفتنی یا حرف مصدر کفتن مصدر سویلمکلك دیمکدر (که حرف رابط صفت (پریشانی یا حرف مصدر پریشان طاغنق (آورد الف ممدوده ایله فعل مضارع مفرد غائب آوریدن دن یا آوردن دن زیرا مصدر

دالینك ماقبلی را اواسه را مفتوح قیلنور (محصول بیت) ایسم اوتور یعنی ساکت اول زیرا خاموشلق یعنی سکوت سببیله جمعیت خاطرله اوتورمق یکرکدر سویلمکلکدن که پریشانلق کتوره حاصلی سویلیوب ده پریشان ومکدر ونادم اولمدن سویلیوب جمعیتله اوتورمق یکدر واولی واحرادر* ازسرسر بمهر پشیمان نشد کسی* بس فاش کشته سر که پشیمانی آورد* سرسر بمهر بیانیه سر بمهر مکتوم ومخفی دیمه دن کنایه‌در (کسی یاحرف وحدت (بس باء عربله چوقی دیمکدر (پشیمانی یاحرف مصدر (محصول بیت) مکتوم ومخفی اولان سردن یعنی سویلمین سردن برکیمسه پشیمان اولمدی چوق آشکاره اولنش سرکه پشیمانلق کتورر یعنی آشکاره اولان سر چوق کره پشیمانلق ایراث ایدر (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب ومکفوف مقصور در نته کیم تفصیلی مرور ایلدی* قیصر فرموده است که قدرت من برنا کفته بیش از انست که برکفته یعنی آنچه نکفته ام بتوانم کفت وآنچه کفته ام نتوانم نهفت* قیصر دیو رومه پادشاه اولنلره اطلاق اولنور (قدرت من لامیه (نا ادات توصیف نفی (بیش زیاده دیمکدر (کفته‌ار اسم مفعوللردر (نکفته ماضی منفی دن قسمدر میم ضمیر متکلم (کفته ماضیدن قسمدر (نتوانم فعل نفی مضارع متکلم وحده (کفت ونهفت ماضی مفرد غائبلردر اما بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارنلردر سویلمك وکزلمك معناسنه (محصول ترکیب) درت پادشاهدن ایکنجیسی که قیصردر بیورمشدر که بنم قدرتم سویلمامش اوزرینه اندن زیاده‌رکدرکه سویلمش اوزرینه یعنی سویلدیکم کلامه قدرتم زیاده‌درسویلمشدن حضرت جامی بوکلامی ایضاح ایدوب بیورر که یعنی اول نسنه که سویلمشم قادرم سویلمکه یعنی سویلدیکم کلامی سویلمکه قادرم واول نسنه یی که سویلمشم قادر دکلم کیزلمکه یعنی سویلدیکم کلامی اخفایه قادر دکلم بوبله اونجه سویلمکده اولان قدرتم سویلمکده اولاندن زیاده‌در (پس ایمدی عاقل اولان البته قادر اولدیغی نسنه‌یی اشلر والا خلافی کار عاقل دکلدر (قطعه) هرچه افشای آن بود دشوار* باحریفان مکو بآسانی* افشای آن مصدرك مفعولنه در

(دشوار دالك ضمیله كوج دیمكدر (حریف باده مصاحبی معناسنه بونده مطلقا دوست دیمكدر (الف نون ادات جمعدر (مكونهی حاضر مفرد (بآسانی یا حرف مصاحبت (یا حرف مصدر (آسان قولای دیمكدر (محصول بیت) هر نسنه كه انك اظهاری كوج اوله یعنی هر كلام كه انی آشكار ایلمك مشكل اوله حاصلی اوجنده نتیجه مضرات مأمول اوله آسانلقله دوستلره سویله یعنی انی قولایلقله سویله یعنی سویلسی قولایدر اما سویله كه مضرتی مأمولدر * كانچه داری نهفت نتوان كفت * وانچه كفتی نهفت نتوانی * كه حرف تعلیل (داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوته سین دیمكدر (نهفت اسم مفعولدر (كفت مصدر معناسنه در (نتوانی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب قادر دكلسین دیمكدر (قیاس نتوانی نهفت ایدی لكن ضرورت قافیه ایچون تقدیم اولندی (محصول بیت) بو بیت اوله تعلیلدر افشاسی كوج اولان شیئ قولایلقله دوستلره سویله زیرا اول نسنه كه كیزلرسین سویلمكه قادرسین واول نسنه كه سویلدك كیزلمكه قادر دكلسین (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر كه دفعاتله بیان اولندی * خاقان چین درین معنی سخن چنان رانده است كه بسیار باشد كه پریشانی كفتن سخت تر باشد از پشیمانی نهفتن * خاقان خاء معجمه ایله تركستان وچین پادشاهنه دیرلر اما تركستانده اولو پادشاهه دیرلر وقاآن دخی دیرلر مرتبه‌سی دون اولنه خان وقان دیرلر چینده على الاطلاق پادشاهه فغفور دیدكاری كبی چین بر مملكتك اسمیدر كه حالا كافرستاندر تعریب ایدوب صین دیرلر (رانده ماضیدن قسمدر سورمش معناسنه (پریشانی كفتن مصدرك مصدره اضافتیدر (یا حرف مصدر (سخت قتی دیمكدر (تر ادات تفضیل (پشیمانی نهفتن بوده مصدرك مصدره اضافتیدر یانه حرف مصدر (محصول تركیب) درت پادشاهدن بری كه خاقان چیندر بو معنیده یعنی كلام عین حكمتده بونجلین سوز سورمشدر كه چوق اولور كه سویلمكلك پریشانلغی قتیدك اولور كیزلمنك پشیمانلغندن یعنی كیزلمده پشیمانلق آز اولور اما سویلمده پریشانلق زیاده اولور (قطعه) هر سر سر بمهر كه در خاطر افتدت * سرعت مكن باوج بیانش نكاشتن *

در خاطر افتدت درخاطرت افتد تقدیرنده (بلوح بیانش بیاتیه (با حرف صله (لوح بونده صحیفه معناسنه در (شین ضمیر سرسرو بهره راجعدر (نکاشتن نونك کسریله مصدردر نقش معناسنه یعنی یازمق (محصول بیت) هرمخفی اولان سرکه سنك خاطرکده واقع اوله یعنی خاطرکده طوتدیغك سری عجله ایله انی صحیفهٔ بیانه نقش ایلکه یعنی اظهار بنه تعجیل وشتاب ایتمه * ترسم شود غرامت اظهار آن ترا * مشکل ترا زندامت پوشیده داشتن * ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (شود فعل مضارع مفرد غائب (غرامت بونده عهده سندن کلمك معناسنه در (غرامت اظهار آن مصدرلرك مفعوللرینه اضافتیدر (آن اسم اشارتدر سره (ترا را حرف صله (ندامت مصدر پشیمانلق معناسنه (پوشیده اورتولی دیمکدر اضافت مصدرك مفعولنه در (داشتن مصدردر طوتمق معناسند (محصول بیت) قورقرم اوسری آشکاره ایتمنك غرامتی یعنی عهده سندن کلمسی سکا اخفا ایتمنك ندامتندن مشکلرك اولور یعنی کیزلمنك ندامتندن کوچدر حاصلی سو یلدیکك شیئك عهده سندن کلمك سو یلدیکیکك ندامتندن مشکلدر (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصوردر که برمصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * ملك هند بدین نکته زبان کشاده است که هرحرف که از زبان جسته است دست تصرف مرا از خود بسته است وهرچه نکفته ام مالك اویم اکر خواهم بکویم واکر خواهم نکویم * ملك عربیدر پادشاه معناسنه (هند معروف (کشاده ماضیدن قسمدر اچش دیمکدر (جسته جیم عربینك فتحیله ماضیدن قسمدر صچرامش معناسنه (مرا را ادات تخصیص بنم دیمکدر (بسته اسم مفعولدر بغلنمش معناسنه (محصول ترکیب) درت پادشاهدن بری هند پادشاهیدر بونکته ایله اغز اچمشدر یعنی بویکونا ترتیب مقال ایلمشدر که هرحرف که اغزدن صچرامشدر یعنی اغزدن چقشدر بنم دست تصرفم کندوسندن یعنی اوحرفدن بغلنمشدر یعنی او حرفه الم ایرمز وهرنه که سو یلممشم اکا مالکم اکر استرسم سو یلرم واکر استرسم سو یلم (قطعه) بخردی راز راز فاش ونهان * مثلی نیك برزبان رفتست * بخرد بانك کسری

وضمیله

وضميله وخاء معجمه نك سكونيله عاقل ديمكدر (يا حرف وحدت (را
ادات تخصيص (فاش آشكاره (نهان كيزلى (مثلى يا حرف وحدت
بونده تمثيل معناسنه در (برزبان رفتست ديل اوزره كتمشدر يعنى
لساندن جارى اولمشدر (محصول بيت) برعاقلك فاش نهان سردن
يعنى سر اخفا واظهار حقنده برايو مثل لساندن صادر اولمشدر
يعنى ابو تمثيل ايلمشدر كه بيت آتيدر مصراع اولده رازراز تجنيس
خطى در* كين چو تيرست مانده درقبضه * وان چو تيرست از كمان
رفتست * كين كه اين دن مخففدر (كه حرف بيان اين اسم اشارتدر
نهانه (تير اوق (مانده ماضيدن قسمدر قالمش معناسنه (قبضه مطلقا
آوجه ديرلر توتام معناسنه واصطلاح كمانكشانده ياى طوتان اله يعنى
صول اله ويايك اورته سنه دخى ديرلر بونده مراد بودر (آن اسم
اشارتدر فاشه (چو لر ادات تشبيه (كمان ياى (محصول بيت) عاقلك
تمثيلنى بيان ايدوب لف ونشر مشوش طريقيله بيورركه بو يعنى
نهان اولان سر قبضه ده قالمش اوق كبيدر يعنى يايده قالمش اوق
كبيدركه هرنه وقت مراد ايدرسن اتارسين واول يعنى فاش اولان سر
يايدن كتمش اوق كبيدر يعنى آتلمش اوق كبيدركه بردخى عودت
محالدر (عروض) بوقطعه بحر خفيف مخبون محذوفدر برمصراعى
فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حكايت) ملك هند بخليفهٔ بغداد
تحفها فرستاد وهمراه طبيبى فيلسوف بمهارت در طب وحكمت
موصوف پيش خليفه بپاى خاست كفت كه شه چيز آورده ام كه
جز ملوك را نبايد وجز سلاطين را نشايد فرمود كه آن كدامست
كفت* ملك هند لاميه (بخليفهٔ بغدادده بويله (با حرف صله (فرستاد
فعل ماضى (همراه يولداش ديمكدر بونده بيله ديمكدر (طبيبى يا حرف
وحدت (فيلسوف حكيم ذوفنون معناسنه اسمدر (بعضيلر فيلا ايله
سوفدن مركبدر ديديلر فيلا دوستدار معناسنه سوف حكمت معناسنه
دوستدار حكمت ديمك اولور كه لفظ يونانيدر على اى وجه كان حكيم
معناسنه در (بمهارت با حرف مصاحبت مهارت معروف (در حرف
ظرف (بپاى با حرف صله (خاست فعل ماضى مفرد غائب قالقدى
ديمكدر (كه حرف رابط مقول قول (چيز نسنه ديمكدر (آورده ماضيدن

قسمدر (میم ضمیر متکلم (جز ملوك لامیه (نباید فعل نفی مستقبل کرکز دیمکدر بایدن دن یا بایستن دن که سینك حذفی قیلنلندر (رالر ادات تخصیص (نساید فعل نفی مستقبل مفرد غائب شایدن دن لایق اولمز دیمکدر (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر فاعلی تحتنده خلیفهٔ بغداده راجعدر (آن اسم اشاتدر چیزه (کدام قنغی دیمکدر که سؤالدن عبارتدر (محصول ترکیب) هندملکی بغداد خلیفه سنه هدیه‌لر کوندردی و بیله سنجه برطبیب فیلسوف وطب وحکمتده مهارتله موصوف کوندردی خلیفه حضورنده طبیب اباغه قالقدی دیدیکه اوج شی کتورمشم که ملکلرك غیری یه کرکز وسلطانلرك ماعداسنه لایق اولماز خلیفه بیوردیکه اول قنقیسیدر طبیب دیدی * اول خضابی که موی سفیدرا سیاه کرداند بوجهی که هرکز متغیر نشود وسفید نکردد * (خضابی یا حرف وحدت خضاب خاء معجمه نك کسری وضاء معجمه نك فتحیله بویه معناسنه که انکله صاچ وصقال و بیق بویارلر (که حرف رابط صفت (سفید سینك کسریله فا ایله و یا ایله لغتدر آق یعنی بیاض معناسنه (کرداند فعل مضارع مفرد غائب صیرورت معناسنه در (بوجهی یا حرف مصاحبت یا حرف وحدت وجه تأکید وصفدر یعنی برطرز ایله سیاه ایدر که هرکز بر وقت (متغیر تفعل بابندن اسم فاعلدر بوز یلیجی دیمکدر (نشود فعل نفی استقبال مفرد غائب اولماز دیمکدر (نکردد ده بویله در اولماز دیمکدر (محصول ترکیب) اوج شیدن اوکیسی بر بویه درکه بیاض قبلی سیاه ایدر برطرز ایله سیاه ایدر که هرکز بوز یلیجی اولماز یعنی بوزلماز و بیاض اولماز * دوم معجونی که هرچند طعام خورده شود معده کران نکردد ومزاج از اعتدال نیفتد * خورده شود یمش اوله دیمکدر (کران ثقیل معناسنه در کاف عجمك کسریله بعض نسخه ده (کران شدن نکذارد واقع اولمشدر ثقیل اولمغه قومز دیمکدر (مزاج طبیعت معناسنه در طبایع اربعه دیمکدر (اعتدال افتعال بابندن مصدردر بونده برابر اولمق معناسنه (نیفتد فعل مضارع منفی مفرد غائب دوشمز دیمکدر (بعض نسخه ده مزاج از اعتدال برنه وهضم را مقوی باشد واقعدر مقوی تفعیل بابندن اسم فاعلدر تقویت ویریجی دیمکدر (محصول ترکیب)

اوچ نسنه دن ایکنجیسی بر معجوندر که هرنه وقت طعام ینسه معده
اغر اولماز یا معده اغر اولمغه قومز یعنی دفع ایدر و مزاج اعتدالدن
دوشمز یعنی حرارت و برودت و رطوبت و یبوست دائما مساوی اولور
یا هضمی مقوی اولور * سوم ترکیبی که پشت را قوی کرداند و رغبت
مباشرت آرد واز تکرار آن نه ضعف بصر خیزد ونه نقصان قوت *
(پشت را ادات مفعول پشت با عجمك ضمیله ارقه دیمکدر اما بونده جماع
وجوددن کنایه یا خود منی دیمك اوله زیرا اصطلاح حلوانده منی یه آب پشت
دیرلر (رغبت میل معناسنه (مباشرت بونده جماع معناسنه در (ضعف
اسم مصدرلك مفعولنه اضافتیدر (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار
بونده حاصل اولور معناسنه (نقصان قوت مصدرك مفعولنه اضافتیدر
دیمکدر (محصول ترکیب) اوچ شیدن اوچنجیسی بر ترکیبدر که ارقه یی یعنی
وجودی قوی ایلر یا لوازم شهوات نفسانی اولان منی یی قوی ایلر وجماعه
میل کتورر وجماعك تکرارندن نه ضعف بصر حاصل اولور ونه قوته
نقصان یعنی نقدر جماع ایلورسك ایله هیچ ضرر ترتب ایلمز * حکیم
لحظهٔ تأمل کرد وکفت من ترا از بن دانا تر کمان داشتم وز یرك تر می پنداشتم
اما آن خضاب که کفتی سرمایهٔ غرور و پیرایهٔ کذب و زورست
سیاهی موی ظلمت وسفیدی نور زهی نادانی کسی که در آن کوشد که
نور را بظلمت بپوشد * (لحظهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل
زمانی قلیل دیمکدر (تأمل تفعل بابندن مصدردر دوشنمك معناسنه
(ترا ادات مفعول (دانا صفت مشبهه در بیلیجی دیمکدر (تر ادات
تفضیل (کمان کافك عجمك ضمیله ظن معناسنه در (داشتم فعل ماضی
متکلم وحده دوتدم دیمکدر (زیرك زانك کسریله عاقل وصاحب رای
معناسنه در (می پنداشتم می ادات تأکید پنداشتم فعل ماضی متکلم وحده
ظن ایلدم دیمکدر (کفتی فعل ماضی مفرد مخاطب (سرمایهٔ غرور
لامیه سرمایه رأس مال دیمکدر (پیرایهٔ کذب ده بویله پیرایه زینت
معناسنه در کذب معروف (زور عطف تفسیریدر (سیاهی یا حرف
(آن خضاب مبتدا که رابط مبتدا بالخبر مابعدی خبر (سیاهی موی
لامیه ومبتدا (ظلمت خبری ادات خبر محذوف (سفیدی یا حرف مصدر
ومبتدا (نورست خبری جمله سی جملهٔ سابقه معطوفدر (زهی

ادات فتحیه‌در (نادان جاهل دیمکدر (کسی یا حرف تنکیر (در ادات صله (کوشد فعل مضارع مفرد غائب کوشیدندن سعی ایله دیمکدر (که حرف بیان (نورزا را ادات مفعول (بظلمات با حرف مصاحبت (بپوشد فعل مضارع مفرد غائب پوشیدندن ستر ایلمه دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه برلحظه دوشندی وایدی بن سنی بوندن عاقلراك ظن ایدردم وزیاده صاحب رای صانوردم اما اول بو یه که موبلدك غرورك سرمایه‌سنی وکذب وزورك زیب وزینتیدر قبالك سیاهلغی ظلمتدر آقلغی نوردر عجب نادان شول کیمسه که اکا جالشه که نوری ظلمت ایله اورته یعنی نوری ظلمت ایله ستر ایتمکه سعی ایده (قطعه) ابلهی کو میکند موی سفید خود سیاه * از پی پیری جوانی را همی دارد امید * ابلهی یا حرف تنکیر ابله احمق معناسنه (کو که اودن مخففدر که حرف رابط صفت او ضمیر ابلهه راجعدر (موی سفید خود یائیه ولامیه (پی پس معناسنه صوك دیمکدر (پیری یا حرفی مصدر (جوانی به بو یله همی دائما دیمکدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمکدر (محصول بیت) شول ابله که کندو بیاض قیلنی سیاه ایلیه پیرلکدنصکره جوانلق امید ایدر دائما بو ایسه محاللدر وفاسد خیالدر * پیش دانایان که در بند شکار دولتند * کی بود زاغ سیه را رونق باز سفید * (پیش دانایان لامیه الف نون لدات جمعدر (که حرف رابط صفت (بند بونده قید وهوس معناسنه‌در (شکار دولت مجازا لامیه (کی ادات استفهام (زاغ قارغه دیمکدر (سیه سیاهدن مخففدر (را ادات صله (رونق باز سفید بیانیه ولامیه باز طوغان دیمکدر (محصول بیت) دانالر قتنده که انلر شکار دولت قیدنده‌درلر یعنی دولت شکاری قیدنده اولان عاقللر قتنده سیاه قارغه‌نه بیاض طوغانك رونق وحلاوتی نچون اولور یعنی اولماز (عروض) بو قطعه بحر رملدندر که بالکز عروض وضربی مقصوردر برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولوب رمل مثمن مقصور اولور * واما آن معجون که ذکر کردی من ازان قبیل نیستم که طعام بسیار خورم و با آن لذت کیرم چه ازان تا خوشترکه هر لحظه بجایی باید رفت که در وناديدنی را باید دید وناشنیدنی را باید شنید ونا بویدنی را باید بوید حکما کفته‌اند

کرسنکی

کرسنکی بیمار بست در مزاج و شراب وطعام آزمادهٔ علاج نادان
کسی که خودرا باختیار بیمار سازدتا باضطرار بیمار کند * (که حرف
رابط صفت (ذکر کردی ذکر ایلدک (من ازان قبیلم یعنی بن اول
قبیلدن دکلم (که حرف رابط صفت (خورم فعل مضارع متکلم وحده
ییم دیمکدر (کیرم فعل مضارع متکلم وحده طوتهیم دیمکدر (چه نه
دیمکدر (بجایی یا حرف وحدت و باحرف صله (باید فعل مضارع
مفرد غائب (رفت بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر
(باید رفت کتمك کرك (که حرف رابط صفت (در حرف ظرف (او
ضمیر جابه راجعدر (نا حرف توصیف نفی (دیدن کورمك معناسنه
مصدردر یا حرف نسبت بونلرده نسبت اسباقت معناسنی متضمندر (را
ادات مفعول (باید دید دید مصدر معناسنه در کورمك کرك (ونابو یدنی
نادیدنی کبی بو یدن قوقلمق معناسنه در (باید بوید سابقلرکبی قوقلمق
کرك (وناشنیدن سابقلرکبی شنیدن اشتمك دیمکدر (باید شنید اولکیلر
کبی اشتمك کرك دیمکدر (کرسنکی یا حرف مصدر وکاف عجمی هاء
رسمیدن مبدل کرسنه آج معناسنه در (بیمار بست سین وتا ادات خبر
یاحرف مصدر (بیمار خسته دیمکدر (کرسنکی مبتدا بیمار بست خبری
(درمزاج خبره متعلقدر (شراب مبتدا بونده صو دیمکدر مطلق
ایچلمکه لایق اولان شیئه دیرلر (طعام شرابه معطوف طعام یمك
نسنه (مادهٔ علاج لامیه وخبری (کسی یا حرف تنکیر (که حرف
بیان (خودرا را ادات مفعول (باختیار باحرف مصاحبت (سازد
فعل مضارع مفرد غائب دوزه دیمکدر سلوب یدن یاساختن دن زیرا
مصدر ثانینك ماقبلی خاء معجمه اولسه زاء عربی یه نقل اولنور (تا حرف
انتها (باضطرار باحرف مصاحبت اضطرار افتعال بابندن مصدر در
اصلی اضترار در قاعدهٔ صرفیون اوزره افتعالك تاسندن اول ضاد
اولسه ثانی طایه قلب ایدرلر اسبتر اسمتر دیه جك یرده استعمال اولنور
(محصول ترکیب) اما اول معجونکه ذکر ایلدك یعنی دیدك ایدیکه
بر معجوندر کتوردم کهنه وقت یتسه طعامی هضم ایتدیرر ومعده ی
اعتدالدن دوشرمز بن اول قبیلدن دکلم که طعامی ییم وطعامك
کثرتیله لذت طوتم یعنی متلذذ اولم اندن ناخوشرلك اندن فنا ندرکه

هر لحظه‌لو یعنی هر وقت بر یره گیتمك كرك اوله‌ركه اندن كورلمه‌سی لایق اولمیانی كورمك كرك واشتمه‌سی لایق اولمیانی اشتمك كرك وقوقلمه‌سی لایق اولمیانی قوقلمق كرك امر اداد تجای خلادر كه لمعده ك هضمی دفع طبعه بادیدر آنده خلایه كیتمك كرك كه اندن فضلاتی كورملی وطراق كوزنی دكله‌ملی ورایحه‌سنی كرمه‌ملی یعنی قوقلمه‌لی كلام حاصلی دركلدر بو نلرینی ارتكاب ایلیمدخی حكما وعقلا دیمشلردر آجلق مزاجده خسته‌لكدر وطعام وشراب اكا ماده علاجدر زیرا آجلق ضعف كتورر طعام وشراب انی ازاله ایدر نادان مشغول كیسه‌در كه اختیار ایله یعنی استكی واراده‌سیله كند وینی خسته ایتمه كیم اضطرار ایله یعنی استمزاسته‌مز بیمار ونحیف اولماده حاصلی مجنونی اكل سببیله آجلق ایرلشه ایدر آجلق بیمارلقدن نوعدر بو یله اولنجه اختیار ایله كندو ینی خسته ایتمش اولور آجلقده علاجی اكل وشربدر اضطراری یوب ایچمك اقتضا ایدر عاقل اولان علاجه احتیاجدن احترازایدر (قطعه) میكند كسب اشتها خواجه * تا بان رخنه در مزاج كند * می حرف تأكید (كند فعل مضارع مفرد غائب كسب اشتها مصدرك مفعولنه اضافتیدر خواجه میكندك فاعلی كسب اشتها مفعول (تا حرف انتها (بان با حرف مصاحبت آن اسم اشارتدر كسب اشتهایه (رخنه‌ها رسمیله كدیك معناسنه بونده ضرر معناسنه‌در (در حرف صله (محصول بیت) خواجه كسب اشتها ایلر یعنی صورت لوله چوق شی اكل وبلع ایلر تا كیم انكله مزاجنه ضرر ایلر * وآنكه آن رخنه راز پخته وخام * هرچه باید بان علاج كند * (وانكه اندن صكره دیمكدر (رخنه را ادات صله (پخته ماضیدن فهمدر پشمش معناسنه (خام چیك معناسنه‌در (باید فعل مضارع مفرد غائب بولور دیمكدر (بان با حرف مصاحبت (محصول بیت) اندن صكره اول رخنه یه پشمشدن وچیكدن هرنه كه بولورسه علاج ایدر یعنی آجلق مرضنه هرنه بولور ایسه یر واكل ایدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدن كرارا ومرارا بیان اولندی * واما ان تركیب كه فرمودی مباشرت بازنان شعبه ایست از جنون واز قاعده خرد دورست كه خلیفه روی زمین پیش دختركی بپهو زانو درآید وتملق جاپلوسی نماید * فرمودی فعل مضارع مفرد مخاطبدر (شعبه بجسب اللغه بوداق معناسنه‌در بونك كبی یرلرده

نوع وجزء معناسنه کلور (قاعدهٔ خرد بیانیه (که حرف تعلیل (خلیفهٔ روی زمین لامیه وبیانیه (پیش دخترکی لامیه یا حرف وحدت کاف حرف تصغیر (دختر قیز معناسنه در (بدو زانو با حرف استعلا بر معناسنه (زانو دیز دیمکدر (درآید فعل مضارع مفرد غائب کله دیمکدر (تملق تفعل بابندن مصدردر یالطقلنمق معناسنه در (چاپلوسی جیم وبای عجمیله بعضیلر ایکیسنده عربی استعمال ایتمشلر یا حرف مصدر تبصبص معناسنه تملقه عطف تفسیریدر (نماید فعل مضارع مفرد غائب کوستره دیمکدر (محصول ترکیب) واما اول ترکیب که بیوردك زنان ایله مباشرت یعنی کثرت جماع جنوندن بر نوعدر وعقل قاعده سندن دوردر که بر یوزینك خلیفه سی برقیز جغزك اوکنده ایکی دیز اوزره کله ویالطقلنمق وتبصبص کوستره یعنی قیزی ایله نیجه حیله وتمسخر ایلیه (قطعه) ای زده لاف خرد چند بشهوت کبری * کیسوی شاهد وزنجیر جنون جنبانی * ای حرف ندا منادی محذوف تقدیری ای کس که در (زده ماضیدن قسمدر اورمش معناسنه (لاف خرد بیانیه ورده نك مفعول صریحی (چند نیجه دیمکدر (بشهوت با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (شهوت مصدردر آرزو ایتمك معناسنه (کبری فعل مضارع مفرد مخاطبدر (کیسوی شاهد لامیه وکبرینك مفعول صریحی (کیسو کاف عجمك کسریله صاچ معناسنه در کافك فتحی غلط در (شاهد محبوب دیمکدر (زنجیر جنون لامیه (جنبانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر اویناد رسین دیمکدر زنجیر جنون اویناتمق کال عشق بازلقدن مرتبهٔ جنونه وارمقدن کنایه در (محصول بیت) ای عقل لافنی اوران کیسه یعنی عاقلم دیین کیسه نیجه بر شهوت ایله محبوب صاچنی طوتارسین یعنی اکامیل ومحبت ایدرسین وجنون زنجیرنی اویناد رسین خلاصه شهوت نفسانی آردی صره کزرسین بو بیتده صنعت تضاد وار خرد ایله جنون کیسویه مناسب زنجیر * نچه جنون باشد ازین بیش که پیش زنکی * بنشینی بسر زانو وکون جنبانی * (چه نه دیمکدر (ازین بیش بوندن زیاده دیمکدر زیرا بیش یاء عربیله زیاده دیمکدر (که حرف بیان (پیش زنکی لامیه پیش باء عجمیله اوك دیمکدر زنکی یا حرف وحدت کاف حرف تصغیر زن معروف برقری جغك

دیمکدر (بنشینی فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوتورەسین دیمکدر (سر
بوندە اوج معناسنەدر باحرف صلە بنشینی یە متعلق (کون کاف عربیلە
دبر معناسنەدر (محصول بیت) بوندن زیادە جنون نە اولورکە چرخ
فریبجنك اوکینە دیزا وجنە اوتورەسین یعنی دیز چوکەسین وکوت
اوینادەسین (عروض) بوقطعە بحر رمل مخبوندر بیت اولك صدر
وابتدالری سالم وسائرلری مخبون بیت ثانی جمیعا مخبوندر خبن ایکنجی
ساکنی حذفە دیرلر فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) در
مجلس کسری سە تن ازحکما جمع آمدند فیلسوف روم وحکیم هند
وبزرجمهر سخن بانجا رسید کە سختترین چیزها چیست رومی کفت پیری
وسستی باناداری وتنك دستی هندی کفت تن بیمار باندوه بسیار بزرجمهر
کفت نزدیکی اجل بادوری ازحسن عمل همە بقول بزرجمهر رضا دادند
(مجلس کسری لامیە (سە تن اوج کیمسە دیمکدر (آمدند فعل ماضی
جمع غائب کلدیلر دیمکدر بوندە شدند معناسنەدر (فیلسوف روم لامیە
(حکیم هندده بویلە (بزرجمهر حکمادن بر ذوفنون کیمسەنك اسمیدر
(رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (سختترین چیزها لامیە
سخت قتی دیمکدر (تر ادات تفضیل یا حرف مصدر (سستی سینك اولك
ضمی وثانینك سکونیلە کوشك دیمکدر (با حرف مصاحبت (ناداری
یاسنە حرف مصدر نادار فقیر معناسنەدر (تنك دستی یاسنە حرف
مصدر تنك دست وصفی ترکیبیدر الی طار دیمکدر احتیاجدن کنایەدر
(هندی یا حرف نسبت (تن بیمار بیانیە باندوه بسیارده بویلە با حرف
مصاحبت اندوه غصە معناسنەدر (نزدیکی اجل لامیە یا حرف مصدر
اجلك یقینلغی (با حرف مصاحبت (دوری یا حرف مصدر ز دور
اوزاق معناسنەدر (حسن عمل مصدرك فاعلنە اضافتیدر (بقول بزرجمهر
مصدرك مفعولنە اضافتیدر با حرف صلە (رضا دادند رضا ویردیلر یعنی
راضی اولدیلر دیمکدر (بعض نسخەدە وازاقوال خود باز آمدند واقعدر
یعنی کندو قوللرندن رجوع ایلدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) کسرینك
مجلسندە حکمادن اوج کیمسە جمع اولدیلر رومك فیلسوفی هندك حکیمی
وبزرجمهر اثنای مصاحبتدە سوز اول محلە ایرشدیکی نسنەلردن
قنغیسی یعنی مشکلرکی حاصلی جهاندە کوچلردر کوچ ندر رومی دیدی

پیرلك

پیرلك وكوشكلك فقیرلك ومحتاجلق ایله یعنی هم فقیر اوله وهم پیر اوله
زیاده كوج بودر دیو جواب ویردی هندی دیدی خسته وحوده چوق
غصه یعنی هم مریض اوله وهم قساوتی اوله زیاده محنت بودر
دیدی بزرجمهر اجلك قیلنغی حسن عملدن بعیدلكله یله یعنی اجل
قریب اوله واعمال حسنه بولنمیه اصعب بودر دیو جواب ایلدی
جمله سی یعنی حكیمان سابقان حاصلی روم وهندی بو قوله راضی
اولدیلر وكندو قوللرندن رجوع ایتدیلر (قطعه) پیش كیسری
زخردمند حكیمان میرفت * سخن از نه بحترین موج درین لجه غم *
پیش كسری لامیه پیش یاء عجمیله بونده قیت معناسنه در (زخردمند
حكیمان زحكیمان خردمند تقدیرنده در (میرفت بونده واقع اولدی
دیمكدر (سخن میرفتك فاعلی سخنت فتی دیمكدر (تر ادات تفضیل (یا
ادات نسبت (نون حرف تأكید (موج بحسب اللغه اضطراب
معناسنه در بویله یرلرده طالغه معناسنه تخصیص ایدرلر ینه بونده
بعد الاستعاره معنای لغویدر (لجه لامك ضمی وجیمك تشدیدیله
بیوك صو معناسنه دریا دیمكدر (غم اضافت بیانیه بعض نسخه ده
موج برینه چیز واقع اولمشدر لكن لجه یه كوره موج نسخه سی
انتخاب اولندی (محصول بیت) عاقل حكیملردن كسرینك حضورنده
بو غم دریاسنده مشكلرك اولان موجدن یانسنه دن سوز واقع اولدی
یعنی بو بابده بحث اولدی كه دنیاده پك مشكل ندر * آن یكی گفت كه
بیماری واندوه دراز * وان دگر گفت كه ناداری و پیریست بهم *
كه حرف رابط مقولی قول (بیماری یا حرف مصدر (اندوه غصه
معناسنه در (درازه اضافت موصوفك صفتنه در (كه ینه حرف رابطه
مقول قوله (ناداری یا حرف مصدر نادار فقیر معناسنه در (پیریست
سین وتا ادات خبر یا حرف مصدر (بهم بونده مجتمع معناسنه در
(محصول بیت) اول بریسی یعنی بو بابده قیل وقاله وبحث وجدال
ایدن حكمادن بریسی كه سابقا ذكر اولندیغی اوزره قائلی حكیم هنددر
دیدیكه مشكلرك اولان خسته لك وطول دراز قساوت وغصه در
واول بریسی كه مراد فیلسوف رومدر دیدی مجتمع اوله رق فقیرلك
وپیرلكدر * سیومین گفت كه قرب اجل وسوء عمل * عاقبت رفت

بترجیح سیم حکم حکم * سیوم اوچنجی دیمکدر (یا ادات نسبت (نون حرف تأکید (که حرف رابط مقول قول (قرب اجل مصدرک فاعلنه در (سوء عمل ده بویله (رفت بوند واقع اولدی معناسنه در (ترجیح سیم مصدرک مفعولنه در (حکم حکم فاعلنه حکم حاءک ضمی کافک سکونیله مصدر در (حکم حاءک وکافک فتحه لریله حاکم معناسنه در (محصول بیت) اوچنجیسی یعنی زر جهور دیدی که اجلک یقینلغی وعملک کوتولکی یعنی مشکل اولان بودر دیمکده عاقبت وانجام کار اوچنجی نک ترجیحنه واقع اولدی حاکمک حکمی حاصل کلام ثالثی ترجیح ایلدی (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمندر که صدر وابتدا لرندن ماعدا مخبوندر عروض وضربنه حذف دخی طاری اولمشدر (حکمت) حکیمی را پرسیدند که آدمی زاده کی بخوردن شتابد کفت توانکر هرکاه که کرسنه شود ودرویش هرکاه که یابد * حکیمی یا حرف وحدت (را ادات صله (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب (که حرف بیان (آدمی زاده انسان دیمکدر (کی چن دیمکدر نه وقت معناسنه (بخوردن با حرف صله خوردن مصدر (شتابد فعل مضارع مفرد غائب شتابیدن دن ایور دیمکدر عجله معناسنه (کفت تحتنده فاعلی حکیمه راجع (توانکر زنکین دیمکدر (کاه کاف عجمیله وقت معناسنه (که لر حرف رابط صفت (یابد فعل مضارع مفرد غائب یافتن دن بوله دیمکدر (محصول ترکیب) برحکیمه سؤال ایلدیلر که انسان نه وقت طعامه ایور یعنی عجله وشتاب ایدر حکیم جوابنده دیدی غنی هروقت که آج اوله یعنی غنی اولان اجقدیغی کبی طعامه شتاب ایدر وفقیر هروقت که بوله یعنی بولدیغی وقت عجله ایلر (قطعه) بخور چند انکه ننهد خانهٔ عمر * زبیشی وکمی رودر خرابی * بخور باء تأکید ایله امر حاضر مفرد دربی یعنی اکل ایله دیمکدر (چندانکه اولقدر که دیمکدر (ننهد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومیه دیمکدر (خانهٔ عمر بیانیه یا لامیه مراد وجود انساندر (بیشی یا حرف مصدر بیش باء عربیله زیاده معناسنه در (کمی یا حرف مصدر کم کاف عربیله از معناسنه در (در حرف صله (خرابی یا حرف مصدر (محصول بیت) واقدر یی که عمر خانه سی چوقلقدن

وزلقدن خرابه یوز قویمیه سنین یعنی کثرت اکل سببیله مبتلای مرض
هائل وکلال جوع سببیله هلاک که قابلی اولمیه سنین اشته بو مقدار اکل
وشرب ایله دیو خطابنده عام طریقیله ملا جامی پند ایلمشلر * نه کرد ارنیله
هر که خواهی * وکر تا داری هر کاهی که یابی * دانستمی یا حرف
خطاب (همزه حرف توسل حارثنده ایمیم یا عیل طوتیچی معناسنه
غنی دیمکدر (کم کاف عجمک فتحیله کمدن مخففدر اوقت معناسنه
(که حرف بیان (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب طلب ایدرسین
دیمک اولور (تادانی یا بینه حرفه خطابیه کاهی یا حرف تنکیر (که
حرف بیان (یابی فعل مضارع مفرد مخاطب بوله سین دیمکدر
(محصول بیت) بیت اوله منهی بو طیدر یعنی اکر غنی ایسک هر وقت که
طلب ایله سک یعنی اشتهالیله سک نه حد کیدن ریاده ونه اکسک تناول ایله
واکر فقیر ایسک هر وقت که بوله سین (ینه یوصفورقی رعایت ایله
حاصلی بولیکی صبور تدبیله حد اعتدالی یولنه ایله (دیمیلک اولورمش
(عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس کبی الکون عروضی وضربی
محبه وقفدر که بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور بحر هزج
مسدس محذوف اولور (حکمت) حکیمی با پسر خود کفت باید که
بامداد از خانه بیرون نیایی تا نخست لب بطعام نکشایی زیرا که صبری
نخم حلم و برد باریست وکرسنکی مایهٔ خشک مغزی وسبکساری *
حکیمی یا حرف وحدت (با حرف صله (پسر خود بیانیه (باید فعل
مضارع مفرد غائب (که حرف بیان (بامداد صباح وقتی دیمکدر
(نیایی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کلمیه سین دیمکدر (تا حرف توقیت
(نخست ابتدا دیمکدر (بطعام با حرف صله (نکشایی فعل نفی مستقبل
مفرد مخاطب اچمیه سین دیمکدر (زیرا که ادات تعلیل (صبری یا حرف
مصدر (نخم حلم بجز لامیه (برد باری یاء مصدری ایله عطف
تفسیریدر که حلم معناسنه در (کرسنکی یا حرف مصدر (مایهٔ
خشک مغزی یاء نسبیه (یا حرف مصدر (خشک مغز قوری بینلی یعنی
لجوج ودیوانه دیمکدر (سبکسار خفیف باشلی معناسنه عطف
تفسیریدر (محصول ترکیب) بر حکیم کندی اوغلنه دیدی که کرکدر که
صباح وقتی خانه دن طشره کلمیه سین یعنی اویکدن چقمیه سین مادامکه

طویلغینك طعامه اچ اوله سین یعنی طعام یمکده حاصلی طعام ایتدکجه او یکدن چقمیه سین زیرا که طوقلق حلم وحوصلۀ نك تحمید ریدنی طوقلق حالك ملتلشیدر واجلق لجوج وسوء اندلكك ملیه سبیدر یعنی اصلیدر (قطعه) خوی بد را ز روزه تیره مکن * کر همه حلم و برد باری به * خوی خود بنا تیمه (را اداة مفعول (روزه اوروج معناسنه در (تیره بونده دارغین دیمکدر (مکن فعل نهی حاضر مفرد (که حرف تعلیلی (محصول بیت) کندی خوبکی یعنی طبیعتکی اوروجدن ناشی دارغین ایله زیرا جمیعسندن حلم وحوصلك ایودر حاصلی روزه سببیله طبیعتك تیره اولمسون زیرا خصلالرك جمله سندن واعمالك مجموعندن حلم اعلادر * چون شود روزه مایه آزار * روزه خواری ز روزه داری به * مایه آزار لامیه (روزه خواری یا حرف مصدر (روزه خوار وصف ترکیبیدر مفطر معناسنه (روزه داری ده بویله صائم معناسنه (محصول بیتی) چونکه اوروج آزاره یعنی حدت وغضبه مایه وسبب اوله مفطر اولمق صائم لكدن اعلادر (عروض) بو قطعه بحر خفیف مخبون ومحذوفدر که کرارا ومرارا بیان اولندی * چون که بدنه باشی هر آش ونان که یعنی از طبیعت تو شهوت آن خیزد وبا آشنایان که نشینی طامعه تو در ایشان آویزد * باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (آش الف ممدوده ایله طعام معناسنه در نته کیم ترکیده دخی مستعملدر (که حرف رابط صفت (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کورر سین دیمکدر (طبیعت تو لامیه (شهوت آن مصدرك مفعولنه اضافتیدر (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار دیمکدر (با آشنایان با حرف مصاحبت (که حرف بیان نشینی فعل مضارع مفرد مخاطب اوتوره سین دیمکدر (طامعه طمع وحرص دیمکدر (تو یه اضافت لامیه (آویزد فعل مضارع مفرد غائب تعلق ایدر دیمکدر (محصول ترکیب) حکیم اوغلنه دیرکه چونکه اج اوله سین هر طعام واتمکی که کوره سین طبیعتكدن اکا اشتها قالقار یعنی میل ایدر واشنالرله یعنی دوستلرکله اوتوره سین یعنی جرصك انلره تعلق ایدر یعنی سنك حرص وطمعكدن انلر خجل اولورلر حاصلی سنك بو وضعكدن انلر خجل اولورلر خجالتی صاحب طمعه اسناد ایدن معنای ترکیب کندودن خجیل اولمش (قطعه)

هرچه

* هرچه پاى بخانه اندر وخشت * به كز آن تا جد شمع بخورى * پايى فعل مضارع مفرد مخاطب بولمه سين ديمكدر (با حرف ظرف معناسنه (اندر بونده بلش ديمكدر زطنب معنيلرنه (خشت خاء معجمه نك ضمى وشين معجمه نك سكونيله قوندوريمكدر يابس معناسنه (تا حرف نهايه (جد داللك تشديديله بوبنده غايت معناسنه بز عنبر ووت وزنى ايجون تخفيف اولمشدر (شمع طوق معناسنه بو شينك كسرى وباء موحده نك فتحيله (بخورى فعل مضارع مفرد مخاطب يبه سين ديمكدر (محصول بيت) هرنه كه خانه ده يعنى اوده بولور ايسك ياشمق وقوروسن يكيكز كه اندن طوقلق حديثنده دلك يبه سين (حاصلى اوده بولدويكى طونجه يوب قارنك طويوره سين * تا طعام كسان هوس نكنى * وزعطاى خسان طمع نبرى * تا حرف تعليل (طعام كسان لاميه (كسان الف ونون ادات جمع خلائق معناسنه در (نكنى فعل نفى مستقبل مفرد مخاطب ايتميه سين ديمكدر (عطاى خسان طعام كسان كبيدر (خسان الحقلر ودنيلر ديمكدر (نبرى فعل مضارع مفرد مخاطبدر قطع ايده سين ديمكدر (محصول بيت) بيت اوله مرتبطدر خانه ده نه بولور ايسك يبه سين تاكيم خلقك طعامنه هوس ايتميه سين دخى دنيلر عطاسندن طمعى قطع ايده سين يعنى هر كوردوكك طعامه ال اوزاتميوب وخلقدن طمع ايتميه سين (عروض) وقطعه دخى قطعهٔ سابق كبيدر (حكمت) چون ميزبان بر كنار خوان نشيند وخود را در ميان ببند طعمه از جگر خورى به كه از نان او وشربت از خون خود آشامى به كه از خوان او * ميزبان صاحب مسافر ديمكدر (بر كنار خوان لاميه (نشيند فعل مضارع مفرد غائب اوتوره ديمكدر (خود را را ادات مفعول (ميان اورته معناسنه در (ببند فعل مضارع مفرد غائب كوره ديمكدر اورته ده كورمك دائما كندويى كورمه دن كنايه در يعنى هر كلامى طعام كندونك اولديغنى اشعار ايتك كه تركيده هر ييرده كندويى اورتايه آتار ديو تعبير ايدرلر (طعمه بونده لقمه معناسنه (جگر خود بيانيه (خورى فعل مضارع مفرد مخاطب يبه سين ديمكدر (نان او لاميه (خون خود ده بويله كندى قانك ديمكدر (آشامى الف ممدوده ايله فعل مضارع مفرد مخاطبدر

لاجیه قدین دیمکدر (خوانداو لامیه (محصول ترکیب) چونکه صاحب
مسافر سفره کلدیکنده اوتوره رق کیشی سینی اوزرنده کوره یعنی منت
ایله کتوروب چکرکلن لقمه یی) منعا یکدر لانک ایچکه آننی بو کیشی دوخانک
شربتی ایچملسی دیمکدر انک طعام سفره سینه تعلیق بوبله کیجه نک
طعامنی یمدن کندی چکر یکی ایچک یکدر وسفره سیندن صو ایچمکدن
کلندی خانه کی ایچمک اولی و احرا اولدر (قطعه) هرکه کو بنشوان
ونانم من بیکش * پای خویش از خوان ودست از نان او * هرکه
هرکس که تقدیرنده در (کوید فعل مضارع مفرد غائب کو یدن دن
یاء علی خلاف القیاس کفتن دن یه دیمکدر (خوان ونانم من مفعول ...
اضافت لامیه (بکش باء تأکید ایله امر حاضر مفرددر چک دیمکدر
(پای خویش مفعولی ولامیه (نان او یه بویله او ضمیری هرکه ده کی
کسه دن مهد وله اولان کیه به راجعدر (محصول بیت) هرکیم که بنم
سفرم وبنم اتمکیم دیرسه یعنی تعداد نعم ایدوب منت وتوبیخ ایدرسه
کندی ایاغکی سفره سندن والیکی اتمکندن چک حاصلی نعمتی
تناول ایتمه * تره کز بوستان خود خوری * خوشترست از بره
بریان او * تره وبره شده لری ضرورت وزن ایچوندر (تره تانک ورانک
فتحه لریله ترکیده معروفدر ومطلقا یشلک جنسنه دخی دیرلر
(بوستان خود لامیه (خوری فعل مضارع مفرد مخاطب (بره
بانک ورانک فتحه لریله قوزی دیمکدر (بریانه اضافت بیانیه
اویه لامیه (محصول بیت) بر تره یی که کندی بوستانکدن
یه سین خوشترکدر بو صفتله موصوف اولان کیمسه نک بریان
قوزوسندن یعنی آنک قوزوسنی یه دن کندو بوستانکدن تره یمک
اولیدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدسدندر که عروض وضربی
محذوفدر (حکمت) پنج چیز است که بهر کس که دادند زمام زندگانی
خوش دردست وی نهادند * (پنج بش دیمکدر (که حرف رابطه
صفت (بهرکس که با حرف صله (که حرف بیان (دادند فعل ماضی
جمع غائب ویردیلر دیمکدر (زمام زانک کسریله یولار ودیزکین معناسنه در
(زندکانی یه اضافت بیانیه زندکانی یا حرف مصدر دیرلک یعنی
معیشت دیمکدر (خوش اضافت موصوفک صفته اضافتیدر (دید

حرف ظرف (دست وی) لامیه (وی ضمیری کسه راجعدر (نهادند) فعل ماضی جمع غائب قودیلر دیمکدر (محصول ترکیب) بش شیدر که هرکیمسه یه که او بش شیئی ویره لر خوش معیشت دیرلکنی انک الینه قوییلر یعنی او بش شی هر کیمده که موجود اولسه دائما راحت وحضورده اولور * اول صحت بدن دوم ایمنی سیم سعت رزق چهارم رفیق شفیق پنجم فراغت وهرکرا ازین محروم کردند در زندکانی خوش بروی وی برآوردند * (صحت بدن مصدرک فاعلنه (دوم سیم سوم (چهارم (پنجم ایکنجی اوچنجی دردنجی بشنجی معنالرینه در زیرا اسماء اعدادده ادات فاعلی میمدر (سعت وسعت معناسنه در (رزقه اضافت مصدرک فاعلنه در (رفیق شفیق بیانیه (فراغت دنیادن ایبا دیمکدر (هرکرا هرکس را دیمکدر را ادات مفعول (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (در زندکانی خوش لامیه و بیانیه در قپو معناسنه در (بروی وی لامیه با حرف صله (برآوردند قپامیلر در دیمکدر (محصول ترکیب) بش شیئک اولکیسی بدنک صحتی یعنی وجودک صحیح وسالم اولمسی ایکنجیسی جمیع مخلوقاتدن امین اولمق اوچنجیسی رزقک واسع اولمسی دردنجیسی محبتلی یولداش بشنجیسی فارغ البال اولوب عالمک کاریله مقید اولمق وهرکیمی که بوندن یعنی بو اشیاء خمسه دن محروم ایلدیلر حاصلی بو شیلر انده بولنمدی خوش دیرلک قپوسنی انک یوزینه قپادیلر یعنی دنیاده راحت معاش بولمز (قطعه) به پنج میرسد اسباب زندکانی خوش * باتفاق حکیمان شهره درآفاق * (به پنج با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (می رسد می ادات تأکید رسد فعل مضارع مفرد غائب رسیدندن ایریشور دیمکدر (اسباب زندکانی خوش لامیه و بیانیه اسباب سببک جمعیدر (باتفاق حکیمان شهره لامیه و بیانیه یا حرف مصاحبت الف نون ادات جمعدر (شهره شینک ضمیله مشهور معناسنه در (آفاق بونک کبی یرلرده عالم دیمکدر (محصول بیت) بش شی سببیله خوش دیرلک سببلری ایریشور یعنی ایو معیشت سببلری بش شی ایله ایریشور عالمده مشهور اولان حکیملرک اتفاقیله یعنی حکما وعقلانک اتفاقیله دیرلکه بو بش شی سببدر * فراغ ایمنی وصحت وکفاف معاش * رفیق خوب سیر همدم نکوی اخلاق *

(فراغ وفراغت خلقك امور وخصوصنه مداخله ايتموب كندى حالنده اولمه دن كنايتدر (ايمنى يا حرف مصدر امينلك يعنى جميع مخلوقاتدن دينى ودنيوى ايمين اولمق صحت صحت بدن تقديرنده (كفاف معاش لاميه (كفاف كافك كسريله هرشيئك اعلاسنه ديرلر كفاف معاش ايو معيشت ديمكدر تركيبده كچه جك ديمكدر (رفيق خوب سير يانيه خوب سير وصف تركيبدر كوزل خويلو ديمكدر رفيق خوب سير يعنى كوزل طبيعتلى يولداش (همدم نكواخلاق بيانيه نكواخلاق وصف تركيبدر ايو خويلى ديمكدر (همدم نكواخلاق ايو خويلى مصاحب ديمكدر كه ينه كلام سابقه عطف بيان شكليدر (محصول بيت) حضرت جامى بش نسنه يى تعداد ايدوب بيورر كه فراغ امينلك و بدنك صحتى واعلاء معاش كوزل سيرتلى يولداش ايو خويلى مصاحب حاصلى عقلا وحكمانك اتفاقيله بو بش شى بر كيمسه يه نصيب اولسه عالمده صفاى بالله عمر سورر (حكمت) هر نعمت كه بمرك زوال پذيرد ازا خرد مند درحساب نعمت نكيرد* كه حرف رابط صفت (بمرك باحرف مصاحبت مرك ميمك فتحى ورانك سكونيله اولوم ديمكدر اجل معناسنه (زوال بونده فنا ديمكدر پذيرد فعل مضارع مفرد غائب پذيريدن دن يا على خلاف قياس پذيرفتندن قبول ايليه ديمكدر (ازرا ادات مفعول (در حرف ظرف (حساب نعمت بيانيه نعمت صايسنده ديمكدر (نكيرد فعل نفى استقبال مفرد غائب كيريدن دن يا على خلاف قياس كرفتندن طوتمز ديمكدر (محصول تركيب) هر نعمت كه اولوم ايله فنا قبول ايليه يعنى باقيه اولميه اول نعمتى عاقل اولان كيمسه نعمت حسابنده طوتمز يعنى نعمت عد ايلمز نعمت باقيه اولدركه كشى نقد عمرينى اعمال خيره صرف وبر اثرله نامنى قيامته دك زنده ايليه * عمرا كرچه دراز بود چون مرك روى نمود ازان درازى چه سود نوح هزار سال در جهان بسر برده است امروز پنج هزار سالست كه مرده است قدر نعمتى را بود كه جاودانه باشد وارآفت زوال بركرانه * (دراز دالك كسريله اوزون ديمكدر طويل معناسنه (بود فعل مضارع مفرد غائب اولورسه ديمكدر (چون حرف تعليل (نمود فعل ماضى مفرد كوزندى ديمكدر (درازى يا حرف مصدر اوزونلق ديمكدر (سود فائده ديمكدر (هزار سال بيك

ييله

بيل ديمكدر (بسر با حرف صله (برده ماضيدن قسمدر ايلتمش ديمكدن (بسر برده باشه ايلتمش بونده ياشامش ديمكدن كنايه در (پنج هزار سالست بش بيك ييلدر (كه حرف بيان مرده ماضيدن قسمدر اولمش يعنى وفات ايلمش ديمكدر (قدر بدنده اعتبار معناسنه در (نعمتى يا حرف تنكير (را ادات تخصيص (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدن (كه حرف رابط صفتيا حرف بيان (جاودانه ابدى ديمكدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (آفت زوال نهايته فانى اولمق آفتدن ديمكدر (كرانه كاف عربينك فتحيله كنارديمكدر بربونده ظرف اولمقده محتملدر (محصول تركيب) عمرا كرچه اوزون اولور ايسه ده يعنى هر نقدر اوزون اولور ايسه اولسون چونكه اجل يوز كوستره اول اوزونلقدن نه فائده يعنى عمرك اوزون اولمسندن فائده يوق حضرت نوح صلوات الله على نبينا وعليه حضرتلرى بيك ييلى جهانده باشه ايلتمشدر يعنى بيك ييل ياشامشدر بوكون بشبيك ييلدركه وفات ايلمشدر حاصلى عمر اوزونلغنه التفات اولنمسون زيرا زمان حياتك وقت مماته اضعاف مضاعفيدر اماظن اولنمسونكه حضرت نوح عمرى حاشا ثم حاشا تلف وهبا اوله زيرا بو تمثيلدن فهم اولنان بودر لكن بونده مجرد طوال عمرى تمثيلدر شول نعمتك اعتبارى اولوركه ابدى اوله وفنا بولمق آفتندن كناره اوله يعنى اول نعمته اصلا زوال وفنا ايرميه (قطعه) بنزد مرددانا نعمت آنست * كز وجانت بود جاويد ومسرور * بنزد مرددانا با حرف ظرف اضافتلر لاميه وبيانيه (نزد نونك فتحى وزانك سكونيله قبت معناسنه در عربجه عند ديرلر دانا صفت مشبهه در (نعمت مبتدا (آنست خبرى (كه حرف رابط صفت (او ضمير نعمته راجعدر (جان معروف (بود فعل مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (جاويد بونده هميشه معناسنه در (مسرور اسم مفعولدر فرحلنمش ديمكدر (محصول بيت) مرددانا قتنده يعنى بيلن آدمك عندنده نعمت اولدركه اول نعمتدن سنك جانك هميشه مسرور اوله حاصلى عاقل اولان شول نعمتى تحصيل ايدركه روحى اندن دائما مسرور اوله * نه سيم وزركه چون كورت شود جاى * بماند همچو سنكت بر سر كور * (نه حرف نفى منفى محذوف تقديرى نبود نعمتدر (سيم وزر مالدن عبارتدر (كه حرف

بيان (چون ادات تعليل (كورت تاخطاب مؤخر جليه مقيد در تقديرى
چون كورشود جايت در (كور كاف عجميله مرقد ديمكدر (شود فعل
مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (جاى بونده مكان ديمكدر (بماند با حرف
تأكيد (ماند فعل مضارع مفرد غائب مانيدن دن يا ماندندن در بوا مصدر
دالينك ماقبلى نون اولسه اول نون مفتوح قلنور قاله ديمكدر (همچو
هم ادات تأكيد چو حرف تشبيه (سنكت تا ضمير خطاب سنكدن مراد
مزاره علامت ايچون نصب اولنان طاشدر بوتا دخى كوره مصبر وقدر
(بوسمر كور لامية مزارك باشى اوزره ديمكدر (محصول بيت) سيم وزر
نعمت دكلدر زيرا چونكه سنك يرك مزار يعنى اوله مين مزار طاشى كبى
مزارك باشى اوزره قالور حاصلى سنكله بيله آخرته كتمز مزطاشى كبى
قالور بلكه مزار طاشى براز وقت مزارك بكلر لكن مال اصلا سنكله
اوغرامز نهايت كلام مال دنيا پايدار اولماز (پايدار اولمين نسنه يه كوكل
و يرمك كار عاقل دكلدر بو يله اولنجه معلم عبادات وطاعات خدايه
كوشش ايلمكدر زيرا آخرته بيله كيده جك اودر (عروض) بو قطعه
بحر هزج مسدسدندر كه عروض وضربنه قصر علتى طارى اولمشدر كه
مفاعيل قالمشدر كه بر مصراعى مفاعيلن مفاعيلن مفاعيل اولور كه
بو كا هزج مسدس مقصور ديرلر (حكمت) بزرجمهررا پرسيدند كه
كدام پادشاه پاكيزه تركفت آنكه پاكيزكان ازوى ايمن باشند وكناهكاران
ازوى ترسند * (را ادات مفعول (پرسيدند فعل ماضى جمع غائب
صوردبلر ديمكدر (كدام قنقى ديمكدر (پاكيزه پاك ديمكدر تر ادات تفضيل
پاكيزكان الف نون ادات جمعدر كاف عجمى هاء رسميدن مبدلدر (وى
ضميرى پادشاهه راجعدر (ايمن امين ديمكدر (باشند فعل مضارع جمع
غائب اولورلر ديمكدر (ترسند ده بو يله قورقرلر ديمكدر (محصول تركيب)
بزرجمهره سؤال ايلديلر كه قنقى پادشاه پاكيزه وكدر يعنى عادلدر ديدى
اولكه پاكيزه لر يعنى اعمال صالحه ايله متصف اولنلر او پادشاهدن
امين اوله لر وكناهكارلر يعنى طريق مستقيمدن خروج ايدنلر اول
پادشاهدن قورقه لر حاصلى صلحا سايۀ مرحمتنده آسوده وراحت
اوله لر واشقيا بيم تيغ عدالتدن خوف وهراس اوزره اوله لر (بيت)
شاه آن باشد كه روشن خاطر و بخرد بود * نيكوانرا حال ازو نيكو بدانرا بد

بود

بود* (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (که حرف بیان
(روشن خاطر ترکیب مزجی قبیلنـدندر آیدین قلبلی یعنی منورالقلب
حاصلی آیینه کبی احوال عالم انده منکشف ونمـایان اوله (بخرد بانك
کسری وفتحیله وخاء معجمه نك سکونیله خردمند معناسـنه در عقللی
دیمکدر روشن خاطره معطوف نیکوانرا را دات تخصیص الف ونون
ادات جمع (نیکو با ایله و یا حز ایو دیمکدر ایولرك دیمك اولور (بدازاده
یولیدر بد کتو دیمکدر (بودز فعل مضارع مفرد غائبلردر (محصول بیت)
پادشاه اولدر که قلبی روشن یعنی حقـد و کیندن مبرا و پاك وعاقل
اولوب احوال ناسه کمالیله اطلاع حاصل ایده ایولرك حالی او پادشاهدن
ایواوله وکتولرك کتو (عروض) بو بیت بحر رملی مثمندر که بالکز عروض
وضربنه حذف طاری اولمشدر که بر مصراعی فاعلاتن فاعـلاتن
فاعـلاتن فاعلن اولوب رمل مثمن محذوف اولور (حکایت) حجاج
راگفتند ازخدای تعالی بترس و بامسلمانان ظلم مکن بمنبر برامد وی بغایت
فصیح بود بگفت خـدای تعالی مرا برشما مسلط کرده است اگرمن
بمیرم شما بعد ازمن ازظلم نخواهیدرست بااین فعل که شمار است خدای
تعالی راجزمن بندکان بسیارندا گرمن بمیرم یکی بدترازمن برشما کارد*
(حجاج مشهور افاق متغلبه دن بر کیمسه نك لقبیدر که ظلم ایله متعارفدر
عبدالملك بن مروانك وزراسندندر (را ادات صله (گفتند فعل ماضی
جمع غائب دیدیلر دیمکدر (بترس با حرف تأکید ترس فعل امر مفرد
مخاطب قورق یعنی خوف ایله دیمکدر (بامسلمانان با حرف صله الف
نون ادات جمع (مکن فعـل نهی حاضر ایله دیمکدر (بمنبر با حرف
استعلا (برامد فعـل ماضی مفرد غائب بونده چیقدی دیمکدر (وی
ضمیری حجاجه راجعدر (بغایت با حرف مصاحبت یا حرف ظرف
(بود ادات زمانیه (مرا بنی دیمکدر (شما ضمیر جمع مخاطب (مسلط
تفعیل بابندن اسم مفعولدر بونده حواله معناسنه در (اگر حرف شرط
(بمیرم با حرف تأکید میرم فعل مضارع متکلم وحده (نخواهید فعل
مضارع جمع مخاطب استمزسکز دیمکدر اما بونده مطلقا نقیدن عبارتدر
(رست فعـل ماضی مفرد غائب بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه
مقارندر (نخواهد رست بحسب اللغه قورتولمق دیلمزسکز دیمکدر اما بو یله

برارده قورتوله مز سکز دیمك اولور (باین باحرف سبب (که حرف رابط صفت (شماراست را ادات تعلیل (سین وتا ادات خبر سزك ایچوندر یعنی سزك ایچون اولان فعل سببیله دیمك اولور (را ادات تخصیص (بندکان مبتدا (بسیارند خبری بسیار باء عربك کسریله چوق دیمکدر (نون ودال ادات خبرك جمعیدر (کارد فعل مضارع مفرد غائب حواله ایلر دیمکدر (محصول ترکیب) حجاجه دیدیلر الله تعالی دن خوف ایله ومسلمانلره جور واذا ایله منبره چقدی و حجاج غایتله باغایتده فصیح ایدی دیدی خدای تعالی بنی سزك اوزره بکزه مسلط ایلمشدر اکر بن اولورسم سز بندن صکره ظلمدن قورتوله مز سکز یعنی خلاص اوله مز سکز بوفعل سببیله که سزك ایچوندر یعنی سزده اولان افعال شنیعه سببیله ظلمدن خلاص اوله مز سکز الله تعالینك بندن غیری قوللری چوقدر اکر بن اولورسم بندن کوتورك یعنی اظلم بر بنی سزك اوزره بکزه حواله ومسلط ایلر (قطعه)

*خواهی که شاه عدل کند عدل پیشه باش * درکارخود که معرکهٔ کیردارتست* خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب (که حرف بیان (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (عدل مقدم مفعولی عدل پیشه وصف ترکیبیدر عدل صنعتلی دیمکدر (باش فعل امر مخاطب اول دیمکدر عدل پیشه مقدم مفعولی (در حرف ظرف (کارخود بیانیه (که حرف رابط صفت (معرکه اسم مکاندر جنك محلی دیمکدر لکن بونده تجرید اولنوب محل معناسنه در (کیرداره اضافتی ظرفك مظروفه در کیردار فرمان دهی معناسنه در سنك حکمك جاری وامرك نافذ اولان محلدر دیمکدر (شارح بونده استعمالدن آشنا اولمدیغیچون لغتنده ذاهب اولوب طوت طوت دیمش وحلبینك سلطنت معناسی موجه کورمیوب معنای اول محله ملایمدر دیدیکی اصلا ملایم دکلدر تأمل (محصول بیت) دیلرسن که پادشاه عدل ایلیه عدل صنعتلی اوله کندی ایشکده که سنك حکمك جاری اوله جق برکدر یعنی افعالکده که انده حکمك جاریدر حاصلی اشمله سی الکده اولان افعالده عدالت ایله که پادشاه دخی عادل اولسون وظلم ایلمسون

شاه آینه است هرچه ببینی اندرو پرتوفکنده قاعدهٔ کار بارتست*

شاه

شاه مبتدا (آيينه است خبري (بيني فعل مضارع مفرد مخاطب كوررسين ديمكدر (اندرو اندرا ودن مخفف انده ديمكدر يعني آيينه ده (پرتو شعله معناسنه در (فكنده ماضيدن قسمدر برقش يعني صالمش ديمكدر (قاعدهٔ كار بارتست بيانيه ولاميه كار بار ايش كوج ديمكدر (محصول بيت) بيت اولى بيان وتعليل مقامنده در شاه آيينه در هرنه كه كوررسن انده شعله صالمش سنك ايشك كوجك قاعده سيدر يعني هرنه افعالك وارايسه كرك ظلم وكرك عدل جميعا پادشاهده مرتسم اولشدر انك ايچون سن نفسكده ظلم ايدرسين پادشاهدن ظلم مشاهده ايدرسين او بالعكس شارح مرحوم بو بيتك معناسنه واصل اولمديغي ويرديكي معنادن معلوم ذوي العقولدر (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر كه اصلنده مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن فاعلاتن ايدي صنكره صدر وابتدايه خرب طاري اولوب اولدن ميم وآخردن نون دوشر فاعيل اولوب مفعول لفظنه مبدل اولور جشوله كف طاري اولشدر كه آخر اولان سبب خفيفك ساكنني اسقاط ماقبلنك حركه سنك بقاسيله فاعلات مفاعيل اولور عروض وضربنه قصر طاري اولوب آخرده اولان سبب ساكنني ومتحركنك حركه سني اسقاطه ديرلر فاعلات اولوب مضارع اخرب مكفوف مقصور اولور (حكمت) پادشاهي ازحكيمي نصيحت طلب كرد حكيم كفت ازتو مسئلهٔ بپرسم بي نفاق جواب كوي زررا دوست ميداري ياخصم را كفت زررا كفت چونست كه آنرا دوست ميداري يعني زررا اينجا ميكذاري وآنچه دوست نداري يعني خصم را باخود مي بري پادشاه بكريست وكفت نيكو پندي دادي كه همه پندها درين درجست* پادشاهي ياحرف وحدت حكيمي ده بويله در (مسئلهٔ يا حرف وحدت همزه حرف توسل (بپرسم باء تأكيدايله فعل مضارع متكلم وحده صورهيم ديمكدر (بي نفاق يعني قلبكده اولان كبي (كوي فعل امر مخاطب سويله ديمكدر (زررا را ادات مفعول استفهامي متضمن زر يمي ديمكدر (ميداري مي ادات حال داري فعل مضارع مفرد مخاطب طوترسين ديمكدر (يا حرف عطف او معناسنه ترديد ايچوندر (خصم وازررا كيدر (كفت پادشاه ديدي (زررا التوني (كفت حكيم ديدي (چونست

نیجه‌وندر دیمکدر (که حرف بیان (آنزارا ادات مفعول (اینجا بو محلده یعنی دنیاده دیمکدر (میکذاری می ادات تأکید کذاری فعل مضارع مفرد مخاطب ترك ایدرسین دیمکدر (نداری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب طوتمزسین دیمکدر (یاخود با حرف مصاحبت کنند ك ایله دیمکدر (می ادات تأکید (بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلترسین دیمکدر (جکر بست باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد مذکر غائب الغلدی دیمکدر (پندی یا حرف وحدت (دادی فعل مضارع مفرد مخاطب و یردك دیمکدر (که حرف بیان (همه پندها ها ادات جمع جمیع پندلر دیمکدر (درین بونده دیمکدر یعنی بو پندده (درج مندرج دیمکدر یعنی موجوددر دیمکدر (محصول ترکیب) بر پادشاه بر حکیمدن نصیحت طلب ایلدی حکیم دیدی سندن بر مسئله صوره یم کوکلکده اولان کبی جواب سویله التونی زیاده سورسین یوخسه خصمی می پادشاه دیدی التونی حکیم دیدی نیجه‌وندر که انی زیاده سورسین یعنی التونی بو دنیاده ترك ایدرسین واول نسنه یی که دوست اتخاذ ایتمزسین یعنی خصمی کنند کله بیله ایلترسین یعنی کوتوررسین پادشاه اغلدی و دیدی ایو نصیحت و یردك که جمیع نصیحتلر بونده مندرج و مجتمعدر (قطعه)
هزار کونه خصومت کنی بخلق جهان * ز بس که درهوس سیم وارزوی زری * هزار کونه یك دورلو دیمکدر (خصومت کنینك مفعول صریحی بخلق غیر صریحی (کنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر (بخلق جهان با حرف مصاحبت اضافتی لامیه (ز بس که چوقدن بری که (در حرف ظرف (هوس بونده سودا معناسنه در (سیم اضافت بیانیه (ارزو هوسه معطوفدر (زره بیانیه یا حرف خطاب (محصول بیت) بیك دورلو خصومت ایدرسین خلق جهان ایله چوقدن بری که کومش سوداسنده والتون ارزوسنده سین یعنی مال جمع ایتمده سین حاصلی خلق عالم ایله خصومت ایدوب چوقدن اد خار مال سوداسنده سین * تراست دوست زر و سیم وخصم صاحب آن * که کیری از کفش آنرا بظلم وحیله کری * تراست سین ونا ادات خبر دوسته مقیددر (ترا را حرف تخصیص (زروسیم مبتدا (دوست خبری تقدیری زروسیم ترا دوستست (خصم دخی

خصمنست تقدیرنده مقدم خبر دشمن معناسنه (صاحب آن اضافت لامیه مؤخر مبتدا (آن اسم اشارتدر زر وسیمه (که حرف تعلیل (کیری فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسین یعنی اخذ وغصب ایدرسین (از کفش مفعول غیر صریحی کف ایه معناسنه بونده ال مراددر (شین ضمیر صاحبه راجعدر (آنرا کیرینك مفعولی آن اسم اشارتدر زر وسیمه (بظلم باحرف مصاحبت (حیله کر حیله کاردن مخففدر زرکر وکفسکر کبی حیله اشلیجی باحرف مصدر (محصول بیت) زروسیم سنك دوستکدر وانك صاحبی یعنی صاحب مال خصمکدر یعنی سنك عندکده بویله در زیرا صاحب مالك الندن ظلم وتعدی وحیله کارلقله اخذ وغصب ایدرسین یعنی صاحب مالك النیدن زورایله الورسین * نه مقتضای خرد باشد ونتیجهٔ عقل * که دوست را بکذاری وخصم رابیری * نه حرف نفی (باشده مصروف (مقتضا افعال باشدن اسم مفعولدر (خرده اضافت فاعلنه در جمله سی باشدك فاعلی مصراع ثانی مضمونی مفعولی (نتیجهٔ عقل لامیه تقدیری نتیجهٔ قیاس عقل (که حرف بیان (دوست را بکذارینك مفعولی (خصم را اکا معطوف (بکذاری باء استقبالیه ایله فعل مضارع مفرد مخاطب ترك ایده سین یعنی براقه سین دیمکدر (ببری باء استقبالیه عند ظرفای اعجام مکسور وعند روستاییان مضموم در نته کیم بیان اولندی (بری بانك فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطب ایلتسه سین یعنی کوتوره سین دیمکدر (محصول بیت) نه عقلك مقتضاسیدر یعنی عقل تجویز ایلمز ونه قیاس عقلك نتیجه سیدر یعنی بویله نتیجه ویرمزکه دوستی ترك ایده سین یعنی دنیاده براقه سین وخصمی کوتوره سین یعنی سنك عندکده مال دوستدر انی دنیاده ترك ایدرسین وصاحبی خصمکدر انی برابر کوتورسین زیرا سنك ظلم وتعدی ایله ضبط ایتدیککك مالی حضور حقده سنکله مخاصمه ایتسه کرکدر بویله اولنجه عاقل کاری دکلدرکه دشمنی برابر کوتوروب دوستی ترك ایلیه محصل کلام ادخار ماله سعی ایتمیوب قناعتی پیشه قیله سین بویله اولنجه خصما دوست اولور یعنی بالقوه خصم اولنلر دوست اولورلر (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر ومحذوفدرکه

مكرر ومفصل بيـان اولندی که بعدازحاف مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن قالور (حکایت) اسکنـدر یکی از کار دانا نرا از عمل شریف عزل کرد وعمل خسیس بوی داد روزی آن مرد بر اسکنـدر درآمد وکفت چه کونه می بینی عمـل خویش را کفت زندکانی پادشاه دراز باد نه مرد بعمل بزرك وشریف کردد بلکه عمل بمرد بزرك وشریف شود پس درهرعمل که هست نیکو سیرتی می باید وداد وانصـاف*
کار دانا نرا را ادات مفعول کار دان وصف ترکیبیـدر ایش بیلیجی یعنی اهل عمـل دیمکدر (از عمل شریف کردك مقـدم مفعول غیر صریحی اضافتی بیـانیه (عزل کردك مفعول صریحی (عمل خسیس ده بیـانیه شریف عالی خسیس الحق دیمکدر (بوی با حرف صـله (وی ضمیری که یه راجعدر (داد فعل ماضی مفرد غائب وبردی دیمکدر (روزی یا جرف وحدت برکون دیمکدر (درآمددرحرف تأکید آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر (کفت ده بویله دیدی دیمکدر (چه کونه نه دورلو یعنی نه شکل (می بینی می ادات حال بینی فعـل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر (عمل خویش لامیه (راادات مفعول بیننك مفعولی (کفت او کار دان دیدی (زندکانی پادشاه لامیه (یاحرف مصـدر پادشاهك عمری (دراز دالك کسریله اوزون دیمکدر (باد موقع دعاده امرغائبـدر اولسون دیمکدر (بلکه ادات اضراب (عمل مبتدا (شود نحتنده مبتـدایه راجع فاعلیله جمله سی خبری (بمرد مفعول غیرصریحی (بزرك صریحی (شود فعل مضـارع مفرد غائب اولور دیمکدر (در حرف ظرف (هر ادات سور (که حرف رابط صفت (هست مقدر مبتدانك خبری تقـدیری مرددرهرعمل که هست دیمکدر (نیکو سیرتی یا حرف مصـدر (نیکو سیرت وصف ترکیبیدرابوطبیعتلی دیمکدر (می باید ادات تأکید باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر دیمکدر (داد عدل معناسنه (محصول ترکیب) اسکندر ایش ارلرندن بریني یعني ار باب مناصبدن بریني برعمل شریفدن یعنی منصب عالیـدن عزل ایلدی و بر الحق منصبي اکا ویردی یعنی منصب اولنـدن دون برمنصبي ویردی برکـون اسکندره کلدی واسکنـدر اکا دیدیکه نه کونه کورر سین کنـدی منصبکی حاصلی

اعتراض

اعتراض طريقيله بويله ديدى اول صاحب عمل جواب ويرديكه انسان منصب سببيله اولو وعالى اولماز بلكه منصب آدم سببيله اولو وشريف اولور مرد هر عملده كه اولور يعنى انسان اولان اولديغى منصبده ايو طبيعتلى كركدر وعدل وانصاف كركدر (شارحك ويرديكى معنادن منفهم اولوركه در لفظنى زائد طوتمش لكن ايوجه واقف اولمش * اسكندر را خوش آمد عمل ويرا بوى باز داد * اسكندر را رادات مفعول (خوش آمد خوش كلدى ديمكدر (عمل ويرا رادات تخصيص اضافت لاميه (بوى باحرف صله ايكى وى ضميرلرى كاردانه راجعدر (داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر (بعض نسخه ده عمل ويرا برينه باز همان عمل را واقعدر باز ينه ديمكدر همان هم ايله آندن مركبدر هم اول ديمكدر (محصول تركيب) اسكندره بومذكور كلام خوش كلدى وانك عملنى ينه اكا ويردى ياخود ينه اول عملى اكا ويردى يعنى تكرار اول منصبى ويردى (قطعـه) بايدت منصب بلند بكوش * تا بفضل وهنر كنى پيوند * بايدت تا ضمير خطاب بايدك مفعول صريحى (بايد فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط تقديرى كر بايدت (منصب فاعلى (بلنده اضافت بيانيه (بكوش باء تأكيد ايله وكاف عربك ضميله كوشيدن دن امر حاضر مفرد چالش ديمكدر (تا انتهاء غايت ايچوندر (بفضل باحرف مصاحبت فضل فضيلت معناسنه (كنى بونده اوله سين ديمكدر فعل مضارع مفرد مخاطب (بفضل كنينك مفعول غير صريحى (پيوند صريحى كنى جمله سى جزاء شرط (پيوند باء عجمك فتحى وياءنك سكونيله وواوك فتحيله اسمدر متصل معناسنه (محصول بيت) اكر سكا عالى ويوجه منصب كركسه سعى ايله تاكيم فضيلت وهنره متصل اوله سين حاصلى منصب وجاه سوداسنده ايسك تحصيل هنر ايله * نه بمنصب بود بلندى مرد * بلكه منصب بود بمرد بلند * نه حرف نفى بوده مصروف (با حرف مصاحبت سببيتى متضمن (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (بلندى مرد لاميه ياحرف مصدر رفعت معناسنه (بمرد با حرف مصاحبت استعانتى متضمن (بمنصب بودك مفعول غير صريحى (محصول بيت) انسانك رفعتى منصبله اولماز

بلكه منصب مرد ايله رفيع اولور (عروض) بو قطعه بحر خفيف مخبون مقصوردركه تكرار بتكرار تقرير و بيان اولندى كه بعد الزحاف بو مصراعى فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور (حكمت) سه كار از سه كروه زشت آيد تندى از پادشاهان وحرص برمال ازدانايان و بخل ازتوانكران * كروه بونده طائفه معناسنه در (زشت زانك كسرى وشين وتانك سكونلريله چركين ديمكدر قبيح معناسنه (آيدك فاعلى (تندى ياء مصدرى ايله غلظت معناسنه در (پادشاهان الف نون ادات جمع (حرص عدم قناعتدن عبارتدر (بر ادات صله (دانايان الف نون ادات جمع علما معناسنه (بخل ضد سخاوتدر (توانكران الف نون ادات جمع اغنيا معناسنه (محصول تركيب) اوچ ايش اوچ طائفه دن چركين كلور يعنى چركيندر پادشاهلردن غلظت يعنى بدخو يلق وعلمادن ماله حرص يعنى قناعت ايلميوب حريص اولق حاصلى ادخار ماله سعى واغنيادن بخل يعنى سخاوتله متصف اولميوب بخيل اولمق حاصلى امساك مال وعدم انفاق واطعام (قطعه) * اين سه كارست كش نكارد زشت * ازسه كس خامۀ نكارنده * (اين مبتدا (سه كارست خبرى (كش كه اش دن مخففدر (كه حرف بيان (شين ضميرسه يه راجعدر (نكارد فعل مضارع مفرد غائب نكاريدن دن نقش ايدر معناسنه در (زشت مفعولى (خامۀ نكارنده فاعلى (ازسه كس خبر صريحى (خامۀ نكارنده لاميه (خامه قلم ديمكدر (نكارنده نقاش ديمكدركه اسم فاعلدر (محصول بيت) بواوچ فعلدركه انى نقاشك قلمى زشت نقش ايدر اوچ كيسه دن يعنى اوچ فعلدركه اوچ كيسه دن صادر اولسه نامقبول ونامعقول ثبت وتحرير اولنور * تند خويى ز پادشاه قوى * حرص دانا و بخل دارنده * تند خويى يا حرف مصدر (تند خوى وصف تركيبيدر غليظ طبيعتلى ديمكدر (پادشاه قوى بيانيه (حرص داناده بيانيه يعنى مبنيه كه من معناسنه (بخل دارنده ده بويله در (دارنده اسم فاعل طوتيجى ديمكدركه غنيده مستعملدر (محصول بيت) بيت سابقده اولان اشياء ثلثه يى تكميل وتعداد ايدر پادشاه قويدن غليظ طبيعتلى لك عالم ودانادن حرص وغنيدن بخل (حاصلى ايشته بو مذكورات ايله متصف اولان ذوتك

نامى

نامنی صحیفهٔ عالمده زشت یازرلر یا صورتنی زشت نقش ایدرلر (عروض) بوقطعه عینیله قطعهٔ سابق کبیدر (حکمت) حکیمان کفته اند که همچنانکه جهان بعدل ابادان کردد بجور ویران عدل از ناحیت خویش بهزار فرسنك روشنایی دهد وجور از جای خود بهزار فرسنك تاریکی دهد * که حرف رابط صفت (همچنانکه انجلاین که دیمکدر (جهان مبتدا (بعدل باحرف مصاحبت کردد مفعول غیر صریحی (ابادان معمور معناسنه صریحی (کردد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر تحتنده فاعلی مبتدایه راجع جمله سی خبر ندر (بجور ویران بعدل آبادان کبی بنه قاعدهٔ سجع اوزره بر کردد تقدیر اولنور (عدل مبتدا (ناحیت تاء طویل ایله تصرفات عجمدندر ناحیه اطراف مملکته دیرلر ترکیجه یوردیارلرده سنجاق مثلا بولی سنجاغی دیدکلری کبی مطلق کوی وکنددن عبارتدر (از ناحیت خویش دهدك مفعول غیر صریحی (بهزار فرسنك باحرف صله بوردك غیر صریحی فرسنك ایکی بیك آدم والی بیك ایاق یره دیرلر عربجه فرسخ (روشنایی یاحرف مصدر ایدنلق دیمکدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب ویرر دیمکدر (تاریکی یاحرف مصدر قرانلق دیمکدر (محصول ترکیب) حکیملر دیمشلردر که انجلاین که جهان عدل ایله باران اولور جور ایله ویران اولور عدل کندی ناحیه سندن یعنی اولدیغی شهرك قرا وقصباتندن حاصلی شهرك صنورندن بیك فرسخ یره یعنی خارجه ایدنلق ویرر وجور وظلم اولدیغی یردن بیك فرسخ یر قرانلق ایدر (قطعه) بعدل کوش که چون صبح آن طلوع * کند فروغ آن برود تا هزار فرسنکی * بعدل باحرف صله کوشك مفعول غیر صریحی (کوش فعل امر در سعی ایله معناسنه (که حرف بیان (چون ادات تشبیه (صبح آن مجاز الامیه تقدیری آفتاب صبح آن صرآن اسم اشارتدر صله (طلوع کندك مفعول صریحی ومصدر در طوغمق معناسنه (کند فعل مضارع مفرد غائب (فروغ فانك ورانك ضمیله بونده نور و پرتو معناسنه در (آنه اضافت لامیه (برود باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب رو یدن دن یاعلی خلاف قیاس رفتن دن کیدر دیمکدر (تاحرف انتها (هزار فرسنکی حذف مضاف ایله تقدیری تابه هزار فرسنکی در (یاحرف مصدر یاخود بلا تقدیر

یاحرف تنکیر اولور (محصول بیت) عدله سعی ایله که عدلک صباحی یعنی کنشی طلوع ایلیه انک ضیا ونوری بیك فرسنکلك یوله دك کیدر یاخود نیجه بیك فرسنکه کیدر روشنا و پور * ظلام ظلم چو ظاهر شود بر آید پر * جهان ز تیرکی وتلخ عیشی وتنکی * ظلام ظانک فتحیله مصدردر ظلمت معناسنه یعنی قرا کولق (ظلم اضافت مصدرك فاعلنه‌در (چو ادات تعلیل (ظاهر آشکاره دیمکدر وشودك مفعولی (بر آید فعل مضارع حاصل اولور معناسنه (پر بونده چوق معناسنه‌در پر بر آیدك مفعول صریحی (جهان غیر صریحی ز جهان تقدیرنده (تیرکی فاعلی (یاحرف مصدر کاف عجمی هاء رسمیدن مبدل تیره بونده بولانق قرا کولق دیمکدر (تلخ عیشی یاء مصدریه ایله وصف ترکیبیدر آجی یچنمك دیمکدر امور معاشده ثقلت چکمه‌دن عبارتدر (تنکی یاینه حرف مصدر تنك طار دیمکدر (محصول بیت) ظلمك قرا کولغی چونکه ظاهر اولور جهاندن قرا کولق وتلخ عیشلك وطارلق چوق حاصل اولور یعنی عالم غموم وهموم ایله پر اولور (عروض) بو قطعه بحر مجتثدر که مفصلا ومختصر بیان اولنمشدر (حکایت) درویشی قوی همت بپادشاهی صاحب شوکت طریقهٔ اختلاط وسابقهٔ انبساطی داشت روزی ازوی نسبت بخود کرانی تفرس کرد هر چند تجسس نمود آنرا جز کثرت تردد و بسیاری امد شد ازا سببی نیافت دامن از اختلاط او در چید و بساط انبساط در نورد دید روزی آن پادشاهرا در ممری اتفاق ملاقات افتاد زبان بمقالات بکشاد که ای درویش موجب چیست که از ما بریدی وقدم از آمد شد ما در کشیدی کفت موجب انکه دانستم که از سبب نا آمدن سؤال به که از جهت آمدن اظهار ملال * (درویشی یاحرف وحدت (قوی همت وصف ترکیبیدر قوی همتلی دیمکدر (بپادشاهی باحرف مصاحبت ویا حرف وحدت (صاحب شوکت پادشاهك وصفی قوی همت درویشك وصفی اولدیغی کبی (طریقهٔ اختلاط بیاننده طریقه‌ها رسمی علامت عدولدر همزه حرف توسل اختلاط افتعال بابندن مصدردر قریشمق معناسنه اما بونده مصاحبت ومنادمتدن کنایتدر (وسابقهٔ انبساطیده بویله سابقه اسکی دیمکدر انبساط انفعال بابندن مصدردر بونده ملاطفه

معنا

معناسنه‌در (داشت فعل ماضی مفرد غائب بونده حکایهٔ حال ماضی افاده ایدر طوتاردی یعنی وار ایدی (روزی یا حرف وحدت (وی ضمیر پادشاهه راجعدر (نسبت بونده متعلق دیمکدر (باخود با حرف صله (گرانی یا حرف مصدر گران کاف عجمیک کسری ایله اغر دیمکدر (تفرس تفعل بابندن مصدردر اکلمق فراسته بیلمک حاصلی طرز وطورندن اکلمق دیمکدر (کرد فعل ماضی (تجسس تفعل بابندن مصدردر ارایوب ایزلمک معناسنه (نمود فعل ماضی مفرد غائب کوستردی دیمکدر (کثرت تردد و بسیاری آمد شد مصدرلک فاعلنه اضافتلریدر زیدک‌لوب گتمه معناسنه بسیاری یا حرف مصدر (آمد فعل ماضی مفرد غائب شده بو یله اما بونده مصدر معنالرینه‌دیر زیرا ایکی ماضی ترکیب اولنسه اسم مصدر اولور آمد شد کلوب گتمه دیمکدر (از اسم اشارتدن (را ادات مفعول (سببی یا حرف وحدت (نیافت فعل نفی ماضی مفرد غائب بولمدی دیمکدر (دامن اتکدر چید ک مفعولی (از اختلاط او لامیه وغیر صریحی (درچید فعل ماضی مفرد غائب دوشیردی دیمکدر (بساط انبساط بیانیه بساط دوشك دیمکدر (درنوردیدك مفعولی درنوردید دوردی بوکدی دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (در حرف ظرف (ممر اسم مکاندر اوغراق معناسنه افتادك مفعول فیهی (ملاقات راست کلمك دیمکدر یعنی بولوشمق (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی دیمکدر (زبانه دیل دیمکدر (بمقالات با حرف صله مقالات مقاله‌نك جمعی سوزلر دیمکدر (بگشاد فعل ماضی مفرد غائب اچدی دیمکدر (که حرف بیان (موجب بونك کبی یرلرده سبب معناسنه‌دز (ببریدی باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد مخاطبدر کسلدك یعنی منقطع اولدك دیمکدر (قدم کشیدینك مفعول صریحی از آمد شد ما لامیه وغیر صریحی (کشیدی فعل ماضی مفرد مخاطبدر چکدك دیمکدر (گفت درویش دیدی (دانستم فعل ماضی متکلم وحده بیلدم دیمکدر (از سبب ناآمدن سؤال یعنی کلمك سببنده سؤال (به یك معناسنه (که حرف بیان از جهت آمدن اظهار ملال یعنی کلمکلك جهتندن ملالی اظهارندن یعنی ینه کلدی دیو ملالت اظهار ایلمکدن (محصول ترکیب) بر قوی همتلی درویش برشوکت وعظمت صاحبی پادشاه ایله مصاحبت

وانسبت طريقني وملاطفه وملاعبه سابقه سني طوتاردی برکون پادشاهدن کندویه متعلق براغرلق يعني استثقال اکلدی هرنقدر تجسس وتفحص ایلدی اکا تردد کثرتندن وکلوب کتمه نك چوقلغندن غیری برسبب بوله مدی پادشاه صحبت ومنادمتندن اتکنی چکدی يعني اعراض ایلدی وملاطفه دوشکنی دوردی بوکدی حاصلی انکله انسیتدن فراغت ایلدی برکون او پادشاه براوغراقده يعني بر يول اوزرنده اتفاقا ملاقات واقع اولدی پادشاه دیلنی سوزه اچدی يعني سوزه باشلدیکه ای درویش سبب ندر بزدن منقطع اولدك وقدمکی بزه کلوب کتمه دن چکلدك درویش دیدی سبب اولدرکه بیلدمکه کلمکلکك سببندن سؤال يعني نیچون کلدك ديو سؤال ایتمك یکدر کلمکلك جهتندن ملالت اظهار ایلمکدن (قطعه) بدر ویش کفت آن توانکر چرا بیپشم بس ازدیرها نامدی * بدرویش باحرف صله (توانکر غنی معناسنه (چرا نیچون دیمکدر (بيپشم باحرف صله پیش بونده قبت معناسنه در میم ضمیر متکلم وحده بتم فتیه دیمکدر (بس ازدیرها معنای لازمی چوقدن بزی دیمکدر زیرا بس چوق معناسنه در (باء عربیله که دیرهاده اولان جمعیتك افاده ایتدیکی کثرتی تأکید ایدردیرد الك کسریله کج دیمکدر رها ادات جمع (نامدی قیاس نیامدی ایدی زیرا کلمه نك اولی همزه اولسه اکا حرف نفی یا نهی یا با داخل اولنسه یایه قلب اولنور اما بونده ضرورت وزن ایچون تخفیف اولنمشدر فعل نفی ماضی مفرد مخاطب کلمدك دیمکدر (محصول بیت) درویشه اول غنی دیدی نیچون بنم فتیمه چوقدن بروکلمدك يعني بنمله مصاحبت ومنادمته نیه کلمدك حاصلی الفت وانسیتی نیه کسیدك * بکفتا چرا نامدی پیش من بسی * خوشترست ازچرا آمدی * بکفتا باحرف تأکید الف ادات جواب يعني جوابنده درویش دیدی بیتك اخرینه کلنجه مقول قولیدر (چرا نامدی لفظ مراد مبتدا (پیش من لامیه (بسی چوق دیمکدر (خوشترست خبری تر ادات تفضیل (ازچرا امدی لفظ مراد خوشتره متعلق (محصول بیت) درویش توانکره جوابنده دیدی چرانامدی بنم عندمده چرا امدیدن خوشتردر يعني نیچون کلمدك دیمك نیه کلدك دیمکدن یکدر (عروض) بوقطعه بحر متقارب مثمندرکه

جمیع

جمیع اجزاسی سالم الا عروض وضرب محذوفدر حذف اخرده اولان
سبب خفیفی اسقاطه دیرلر کلا لن دوشر فعو قالور فعل اتك یرینه کلور
بویله اولنجه برمصراعی فعولن فعولن فعولن فعل اولور متقارب مثمن
محذوف اولور * روضهٔ سوم * در بیان شکفتن شکوفهای باغستان
حکومت وایالت که متضمن میوهای نصفت وعدالتست * سوم اوچنجی
دیمکدر شکفتن شینك کسری وضمی وکاف عربك ضمیله اچلمق دیمکدر
شکوفه چیچك ها ادات جمع شکفتنك شکوفیه اضافتی مصدرك فاعلنه
اضافتیدر یاخود شکفتن متعدی اولمق دخی احتمالی واردر اچمق
معناسنه اول وقت اضافت مصدرك مفعولنه اولور (شکوفهای
باغستان لامیه حکومت بیانیه (حکومت مصدردر حاکملك دیمکدر
ایالت والیلك دیمکدر (متضمن تفعل بابندن اسم فاعلدر بحسب اللغه
قولطقلیجی دیمکدر اما بونده مقارن معناسنه در (میوهایه اضافتی اسم
فاعلك مفعولنه در (میوهانك نصفته بیانیه نصفت نونك وصادك
فتحلریله مصدردر انصاف معناسنه (عدالت معروف متضمن مبتدا
نصفت وعدالت خبری جمله سی صفت فقره اولیدر (محصول ترکیب)
اوچنجی روضه انصاف وعدالت میوه لرینه مقارن اولان حکومت
وایالت باغستاننك شکوفه لرینك اچلمه سی یا شکوفه لرینی اچمق
بیاننده در یعنی حکومت وایالت باغستاننك چیچکلری که پادشاهان
ووالیلردر انلرك اچلمه سی یعنی سیر وسلوك وسیرتلری بیاننده در که
اکا انصاف وعدالت میوه لری مقارن یعنی شاهان وولاته لایق ولازم
اولان عدل وداد اول شکوفه لر ضمننده مذکور ومبیندر بونده
اولان تشبیهات ومجازات اربابنك معلومی (فائده) حکمت در وجود
سلاطین ظهور نصفت وعدالتست نه ظهور بصفت عظمت
وجلالت نوشین روان با انکه ازدین بیگانه بوددر عدل وراستی یکانه
لاجرم سرور کائنات علیه افضل الصلوات تفاخر کنان نیکفت
ولدت انا فی زمن السلطان العادل (حکمت) مبتدا ظهور نصفت
وعدالتست خبری (وجود سلاطین مصدرك فاعلنه اضافتیدر
(ظهور نصفتده بویله (نه حرف نفی مضمون ترکیبه مقیددر (با
حرف مصاحبت (صفت عظمت بیانیه (نوشین روان اکاسره دن

برملك عادلك اسميدر (با آنكه آنك ايله كه ديمكدر (دين بيكانه بيانيه بيانجى ديندن ديمكدر كه انوشين روان مجوسى ايدى (بودادات ماضى (راستى باحرف مصدر طوغريلق ديمكدر (يكانه فريد وبى نظير ديمكدر (لاجرم شبهه سز ديمكدر (سرور كائنات لاميه كائناتك اولوسى (عليـه جار ومجرور مقدم خبر (افضـل الصلوات مبتدا (تفاخر تفاعل بابندن مصدردر (كنان صفت مشبهه ايده كن ديمكدر حاصلى تفاخر ايدرك ديمكدر (مى ادات حكايه (كفت فعل ماضى مفرد غائب (ولدت مبنى للمفعول نفس متكلم وحده ومعتل فادن دنيايه كلدم ديمكدر (انا تاء متكلمى تأكيدر جميع نسخه لرده بويله در (بعض نسخه ده انا ولدت در انا مبتدا ولدت خبردر شارح دخى بو نسخه يى اختيار ايتمشدر لاضرر فيه خـذ ما ـئت (فى حرف جر ولدت به متعلق (زمن زانك وميمك فتحه لريله زمانك جميدر لفظا مجرور ومحلا منصوب مفعول فيهيدر ولدت لك (السلطان لفظا مجرور مضاف اليهى زمنك (العادل سلطانك صفتى (محصول تركيب) پادشاهلرك وجودنده حكمت يعنى پادشاه نصبنده حكمت انصاف وعدالتك ظاهر اولمسيدر يعنى انلردن عدل وانصـافك آشكار اولمسيدر عظمت وجلالك يعنى كبر ونخوتك وسلطنت وشدتك ظاهر وباهر اولمسى دكلدر نوشيروان انكله بويله كه ديندن بيكانه ايدى يعنى مجوسى وآتش پرست ايدى اما عدل وراستى ده يعنى عدالتده وطوغريلقده بى نظـير وفريد الدهر ايدى نته كيم حكاياتى بين العوام متعـارف ومشهوردر شبهه سز كائناتك اولوسى صلواتلرك افضلى انك اوزرينه اولسون تفـاخر كنان بيوررايدى بن سلطان عادلك زماننده طوغدم زيرا نوشيروان قرق سكز يـل سلطنتـده عدل وداد ايلدى قرقنجى يلده خواجـهٔ عالم ومفخر بنى آدم دنيايى تشريف بيورديلر وافنديمز سكز ياشنده ايكن نوشيروان فوت اولدى بويله اولد يغى ثابت (لكن حديثـده نظر وار زيرا هرنقدر بو حديث بين النـاس تواتر مرتبه سنده ايسه ده على القارى موضوعاتـك اوائلنده موضوعدر ديو تصريح ايلمش وعند المحققين ده بويله در (مثنوى) پيبركه در عهد نوشين روان * برخ كشت چشم وچراغ جهان * پيبرو پيامبر وپيغبر وپيغامبر برمعنـايه در (كه

حرف

حرف بيان (عهد بونده زمان معناسنه در (نوشين روانه اضافتى
لاميه (رخ با حرف مصاحبت سببيتى متضمن (رخ بونده وجه معناسنه
(كشتك مفعول غير صريحى ضميريحى محذوف تقديرى روشن كشت در
(چشم فاعلى (كشت كاف عجميله فعل ماضى مفرد غائب شد معناسنه
اولدى ديمكدر (چراغ جهان لاميه (محصول بيت) پيغمبركه نوشروان
زماننده يعنى انك وقت حكومتنده وجه سعادتيله جهانك كوزى
وچراغى روشن اولدى يعنى نوشروان زماننده حضرت فخر كائنات
عالمى منور ايلدى حاصلى دنيايى تشريف ايلدى (شمعى مرحومك
وير ديكى معنى عجب نه كونه بيتدن منفهم ور وشن اولور شمعنك چراغيله
معنايى چشم بصيرتله ارامه لى روشن اوله زيرا مصراع ثانيه جهانك
منور چراغى اولدى ديمش عفى الله عنه وعن سيئاته * همى كفت
از ظلم ازان ساده ام * كه در عهد نوشين روان زاده ام * همى حكايت
حال ماضى استمرارى متضمن (كفت فعل ماضى مفرد غائب (ازان
اول اجلدن ديمكدر (ساده پاك ديمكدر (ام ضمير متكلم وحده (كه
حرف تعليل (زاده ام ماضيدن قسمدر طوغمشم ديمكدر (در عهد
نوشين روان اضافت لاميه ايله مفعول فيهى (محصول بيت) دائما
دير ايديكه ظلمدن اول اجلدن پاك وطاهرم كه نوشروان زماننده
طوغمشم يعنى حضرت ملا جامى حديث سابقك معناسنى نظم ايله
بيورر حديثك صحتى تقديرى اوزره حضرت كزيدهٔ عالم وزبدهٔ
بنى آدم مجرد خلقى عدله تشويق وتحريص ايچوندر يوخسه عدالتى
اوله كافرك زماننده طوغمه سببيله دكلدر بلكه خلقى در * چه خوش
كفت آن ناصح نيكخواه * بكوش دل ان ستمكاره شاه * چه خوش كفت
نه كوزل سويلدى (ناصح اسم فاعلدر نصيحت ايديجى ديمكدر
(نيكخواهه اضافتى بيانيه نيكخواه وصف تركيبيدر ايو استيجى
ديمكدر خيرخواه معناسنه (كوش دل بيانيه يعنى قلبى قولاغنه (با
حرف صله (آن ستمكاره اضافت لاميه ستمكار ظالم معناسنه زيرا كار
ادات فاعلدر شاه ستمكاردن بدل يا عطف بيان اولور (محصول بيت)
نه خوش ديدى اول خيرخواه اولان ناصح اول ستمكار وظالم پادشاهك
قلبى قولاغنه (كفتنك مقول قولى بيت آتيدر وزن ايچون ناصحك

حاشنده كسره اشباع اولنور * كه از ظلمت ظلم انديشه كن * پى آزمون
عدل را پيشه كن * كه حرف رابط مقول قول (ظلمت ظلم مصدرك
فاعلنه اضافتيدر (ظلمت قره كولق ديمكدر (انديشه كن فكر ايله
دوشون ديمكدر (پى بونده تعليلى ايچوندر كه لام جاره معناسنه
(آزمون تجربه معناسنه اسمدر الف ممدوده ايله (عدل را را ادات
مفعول (پيشه كن صنعت ايله وعادت ايله ديمكدر ايكى مصراعده
اولان كن لر امر حاضر مفرد در (محصول بيت) ناصح پادشاه ظالمه
بوكونه نصيحت ويروب ديديكه ظلمك قره كولغندن يعنى شر وضررندن
فكر ايله دوشون تجربه ايچون عدلى صنعت ايله يعنى بطريق الامتحان
بر كره عدالت ايله (مصراع ثانيده آزمونك زاسنى وعدل رانك لامنى
متحرك اوقومق كرك تا وزن درست اوله * اكر عدلت از ظلم نايد فره *
دكر باره پادرره ظلم نه * عدلت تا ضمير خطاب (نايده مصروف (نايد
نايدن مخففدر فعل نفى مستقبل مفرد غائب كلمز ديمكدر (فره فانك
كسرى وفتحى ورانك كسرى وهاء اصليه ايله بونده خوش ديمكدر
(نايدك مفعول صريحى معانى مشتركى ايچندن زياده لك معناسنى
اخذ ايدن خوش طبع دكل ايمش (دكر بونده دخى معناسنه در (باره
بر كره ديمكدر (پا اياق (در حرف ظرف (ره ظلم بيانيه (نه نونك كسرى
وهاء اصليه ايله امر حاضر مفرد در قوى ديمكدر پانهك مفعول
صريحيدر ره غير صريحى (محصول بيت) اكر عدل سكا خوش
كلمز ايسه بر كره دخى ظلم بولينه اياق قو يعنى تجربه طريقيله
عدالت ايله اكر عدالت خوش كلمز ايسه يعنى طبعكه ملايم كلمز ايسه
ظلمه شروع ايله (عروض) بو مثنوى بحر متقارب مثمن محذوفدر كه
مقدما بيان اولنمشدر * در تواريخ چنانست پنج هزار سال سلطنت
عالم تعلق بكبران ومغان داشت واين دولت درخانه ذات ايشان بود
زيرا كه بارعايا عدل ميكردند وظلم روانمى داشتند در خبر است كه
خداى تعالى بداود عليه السلام وحى كرد كه قوم خويش را بكوى كه
پادشاهان عجم را بد نكويند ودشنام ندهند كه ايشان جهان را
بعدل آبادان كردند تا بندكان من دروى زندكانى ميكنند * در حرف
ظرف (چنانست انچلين در ديمكدر (پنج هزار سال بش بيك ييل

سلطنت

(سلطنت عالم لامیه (تعلق تفعل بابندن مصدردر (بکبران با حرف
صله (الف نون ادات جمع (کبر آتش پرسته دیرلر کاف عربك فتحیله
عرپسده مجوس دیرلر (مغان الف نون ینه ادات جمع (مغ میمك ضمیله
مطلقا کافره اطلاق اولنور (داشت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی
دیمکدر امابو یله یرلرده همان ایلدی معناسنی افاده ایدر (واین دولتدن
مرادی غالبا عجم دولتیدر زیرا اوائل عجم دولتی آتش پرست ایدیلر
(خانه دان صوی صوب معناسنه (ایشانه اضافت لامیه (وکبران
ومغانه راجع (بود ادات زمانیه (زیرا که ادات (بارعایا با حرف صله
رعایا رعیه نك جمعی (میکردند می حکایت حال ماضی (کردند فعل
ماضی جمع غائب ایلرلر ایدی دیمکدر (روا رانك فتحیله جائز معناسنه
نمی داشتند نون حرف نفی (می ادات حکایه داشتند فعل ماضی
جمع غائب طوتمزلر دیمکدر (درخبراست خبرده ولرد اولمشدر دیمکدر
(که حرف رابطه (بداود با حرف صله داود پیغمبران ذیشاندن برینك
اسمیدر که سلیمان علیه السلام ك پدری وحضرت زبور اکا نازل
اولمشدر وآواز لطیف ایله معروف ونبوت وسلطنتی جمع ایدنلردندر
(وحی حق تعالی جانبندن بالواسطه یا بلا واسطه کلان اخباره دیرلر
(که حرف بیان (قوم خویش بیانیه (را ادات مفعول وصله (بکوی
امر حاضر مفرددر سویله دیمکدر (پادشاهان عجم بیانیه (را ینه
سابق کبی (بد کولو دیمکدر بونده ضمنت معناسنه (نکویند فعل نفی
مستقبل جمع غائب سو یلیهلر دیمکدر (ودشنام دالك ضمی وشینك
سکونیله سوکك عربجه سب دیرلر (ندهند ویرمیهلر دیمکدر فعل نفی
مستقبل جمع غائب (که حرف بیان (جهانرا را ادات مفعول بعدل
با حرف مصاحبت (آبادان معمور دیمکدر (کردند فعل ماضی جمع
غائب ایلدیلر دیمکدر (تا حرف تعلیل (بندکان من لامیه (وی ضمیری
جهانه راجعدر (زندکانی یا حرف مصدر دیریلك دیمکدر (میکنند
ایلیهلر دیمکدر فعل مضارع جمع غائب (محصول ترکیب) تواریخده
بونجلین مذکوردر که بش بیكییل عالمك سلطنتی آتش پرستلره
وکافرلره تعلق ایلدی یعنی سلطنت بو قدر مدت انلرده طوردی
وبو دولت یعنی عجم دولتی انلرك خانه دانده ایدی زیرا که رعایایه عدل

ایدرلردی وظلمی لایق طوتمزلردی یعنی جائز کورمزلردی (خبرده وارد اولمشدرکه الله عظیم الشان داود پیغمبره وحی ایلدیکه کندو قومکه سویله که عجم پادشاهلرینی مذمت یعنی حقلرنده ناسزا سوز سویلمیه‌لر وسوکمیه‌لر زیرا که انلر جهانی عدل ایله معمور ایلدیلر تا کیم بنم قوللرم انده تعیش ایتمک ایچون (قطعه) عدل وانصاف دان نه کفرونه دین * انچه درحفظ ملك در کارست * دان فعل امر مخاطبدر بیل دیمکدر اما بونده مجرد خبردن عبارتدر (نه) لر حرف نفی لردر (حفظ ملك مصدرك مفعولنه ملك میمك ضمیله سلطنت معناسنه (در کارست بحسب اللغه ایشده در دیمکدر اما استعمالده ایشه یرار دیمك اولور (محصول بیت) عدل وانصاف بیل یعنی عدل وانصافدر کفر ودین دکلدر اول نسنه که سلطنت حفظنده ایشه یرار یعنی سلطنت وممالکی محافظه ده عدل لازمدر کفر ودینك مدخلی یوقدر حاصلی سلطنت عدل ایله حراست اولنور کفر ودین ایله دکل اکر عدلدن صکره دینده اولورسه نور علی نور اولوب اعلا واولی اولور * عدل بی دین نظام عالم را * بهتر ازظلم شاه دیندارست * عدل بی دین لامیه کافرك عدلی دیمکدر (نظام عالم را را حرف تعلیل لام جاره معناسنه نظام عالم ایچون دیمکدر (بهتر به بانك کسری وهاء اصلیه ایله یك دیمکدر (تر ادات تفضیل یکرك دیمك اولور (ظلم شاه دیندار لامیه وبیانیه (دیندار وصف ترکیبیدر مسلمان معناسنه (محصول بیت) نظام عالم ایچون یعنی نظام عالم خصوصنده دین سز کافرك عدلی مسلمان اولان پادشاهك ظلمندن یکرکدر یعنی عدل کافردن دخی صادر اولسه مستحسندر نته کیم نوشروان کافر ایکن عادل دیمك جائز اولور وپادشاه زمانه مسلم ایکن عادل اطلاقی جائز دکلدر کما نقل من جمیع الفقهاء مکر تأویل ایله اطلاق اوله کما قاله الشعرا فی قصایدهم (عروضه) بو قطعه بحر خفیفدندر که مکررا بیان اولندی (حکمت) قرین پادشاه حکیم فکرت پیشه باید نه ندیم هزل اندیشه زیرا که ازان بدرجات کمال براید وازین بدرکات نقصان کراید * قرین پادشاه لامیه (حکیم فکرت پیشه بیانیه فکرت پیشه وصف ترکیبیدر فکر صنعتلی دیمکدر یعنی عواقب اموری بیلوره

معنا

معناسنه (باید فعل مضارع مفرد غائب بایدن دن یا بایستن دن زیرا
نانك ما قبلی سینا ولنسه احوال ثلثه سندن سینی حذف قیلنسه ندر
کرکدر دیمکدر (نه حرف نفی ما جعدی جمله سنه مصروفدر (ندیم
هزل اندیشه یه انیه (هزل اندیشه وصف ترکیبیدر مسخراق دوشنجی
دیمکدر بونده ده بر باید تقدیری قاعده سیجه مقدر (زیرا که ادات
تعلیل (ازان اشارتدر حکیم فکرت پیشه یه (بدرجات کمال یا حرف
صله اضافتی بیانیه (درجات درجه نك جمعی مقام عالیه ترقی یه دیرلر
(برآید فعل مضارع مفرد غائب چقار دیمکدر یعنی مترقی اولور
(وازین اشارتدر ندیم هزل اندیشه یه (بدرکات نقصان پدرجات
کمال کبیدر که مقام اسفله تنزله دیرلر (کراید فعل مضارع مفرد
غائب کاف عجمك کسریله میل ایدر دیمکدر کرایدن ایله برآید فعللرینك
فاعللری پادشاهه راجعدر (محصول ترکیب) پادشاهك قرینی
عاقل ومدبر حکیم کرکدر ندیم بیهوده کو لازم دکل زیرا که حکیم
عاقلین پادشاه کمال درجه لرینه ترقی ایدر چقلر وندیم یافمدر ایدن
نقصان درکه لرینه تنزل ایتسر (قطعه) هرنکته کاید ازلب دانا
چوکوهریست * خوش آنکه ساخت کنج کهر درج سینه را *
(کاید اصلنده که آیددر (که حرف رابط صفت (آید فعل مضارع
مفرد غائب (لب دانا لامیه لب بونده دهان معناسینه در (دانا صفت
مشبهه در عالم معناسنه (چو ادات تشبیه (کوهر جوهر دیمکدر
(یا حرف وحدت (سینه و را ادات خبر (آنکه آنکسن که تقدیرنده در که
حذف وایصال اولنوب که حرفیندن اسمینه نقل اولنمدی (ساخت
فعل ماضی دوزدی دیمکدر بونده مطلق اولدی دیمکدر (کنج کهر
یانیه کنج کاف عجمك فتحیله خزینه دیمکدر (کهر کاف عجمك ضمی
وهانك فتحیله مرادف کوهردر (درج سینه مجازا لامیه درج دالك
فتحیله حجره معناسنه در ضمیله صندوقچه معناسنه در ایکیسنده دم
معناده مساغ واردر (را ادات مفعول (محصول بیت) هرنکته که
عالمك اغزندن چقه یعنی سویلدیکی کلامك هر بری بر جوهردر
خوش اول کیمسه که جوهر خزینه سی ایلدی سینه حجره سنی یا سینه
صندوقچه سنی یعنی علمانك کلام دررباریله دروننی جوهر خزینه سی

ایلدی حاصلی کلاملرینی حفظ ایدوب حرزجان ایلدی * دانا دل از جواهر حکمت خزینه است * از خویشتن مدار جدا آن خزینه را * دانادل بونده عالم دیمکدر (جواهر جوهرك جمعی (مدار فعل نهی مفرد غائب (جدا جیمك ضمیله بعید دیمکدر (خزینه‌را را ادات مفعول (محصول بیت) عالم حکمت جواهرلرندن خزینه‌در کندیکدن بعید ایله اول خزینه‌یی یعنی دائما انیس و جلیسك علما و فضلا اولسون حاصلی انلردن بر آن منفك اولمه (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخربدر که سابقا مکررا بیان اولنشدر (حکایت) بامدادی موبد موبدان با قباد هم عنان میرفت مرکب وی بدفع فضلات قوایم خودرا از ذنب تا سم بیالود تشویر تمام بوی راه یافت * بامدادی یا حرف وحدت بامداد صباح وقتی دیمکدر (موبد میمك ضمیله و باء موحده‌نك فتحیله دانای مغان و حاکم آتش پرستان معناسنه‌در (موبدان انك جمعیدر اضافتله معنی آتش پرستلر حاکملرینك عالمی دیمك اما بونده قباد قرینه‌سیله مطلقا دانایان و عالم العلماء معناسنه‌در (قباد قافك ضمیله نوشیروانك بباباسی اسمیدرکه قرق ییل ایران زمینده پادشاهلق ایلمشدر و آتش پرستدر (هم عنان هم ادات جمعدر عنان دیزکین دیمکدر ترکیجه آت باشی برابر دیرلر (می حکایة حال ماضی (مرکب وی موبد موبدانك بیندیکی حیوان (بدفع فضلاته با حرف سبب دفع فضلات مصدرك مفعولنه اضافتیدر بدفع فضلات بندیه‌له وسیله (قوایم خودرا لامیه (را ادات تخصیص قوایم قائمه‌نك جمعیدرکه آیقلری دیمکدر (ذم ذالك ضمیله قویروق معناسنه عربیجه ذنب دیرلر (تا حرف انتها (سم سینك ضمیله طرناق معناسنه‌در (بیالود با حرف تأکید یا همزه‌دن منقلب الود فعل ماضی مفرد غائب بولاشدردی یعنی آلوده و مردار ایلسی دیمکدر (تشویر تانك فتحی و شینك سکونیله خجالت معناسنه‌در (بوی یا حرف صله وی ضمیری موبد موبدانه راجعدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب (محصول ترکیب) موبد موبدان قبادیله ات بشی برابر صباح وقتی کیدر ایکن موبد موبدانك بیندیکی حیوان بسته‌له مکله کندی آیقلرینی قویروغندن طرناغنه وارنجه تلوث ایدوب بولاشدردی موبد موبدانه تمام خجالت یول بولدی یعنی خجیل اولدی * دران اثنا

قباد ویرا ازآداب همرکابی ملوك وهمعنانی سلاطین سؤال کرد وکفت * (ویرا رادات صله ضمیر موبد موبدانه راجعدر (آداب همرکابی ملوك لامیه لردر آداب ادبك جمعیدر همرکاب همعنان کبیدر (همعنانی سلاطین عطف تفسیریدر یالر حرف مصدر (معلوم اوله که بو یالره همزه توسل الحاق ایتمك لازم دکلدر حرکه اضافت یایه ویریلور همزه ایله اوقوانلر فارسیله توغلی یوقدر (ملوك ملكك جمعی (سلاطین سلطانك جمعیدر (کرد وکفت فعل ماضی مفرد غائبلردر (محصول ترکیب اول اثناده یعنی موبد موبدانك مرکبی اياقلرینی تلویث ایتدیکی اثناده قباد شاه ملوکك همرکابلغنك وسلاطینك همعنانلغنك یعنی پادشاهلر ایله آت باشی برابر کتمه نك ادبلرندن سؤال ایلدی موبد موبدان دیدی * یکی آنست که درشبی که بامدادآن باپادشاه سواری خواهدکرد مرکب خودرا چندان علف ندهند که بامدادان موجب تشویر راکب کردد قباد استحسان وی کرد وکفت بدین حسن کیاست وصدق فراست لست که رسیده با آنچه رسیده * انست اولدر که دیمکدر (درشبی در حرف ظرف یا حرف تنکیر (با پادشاه با حرف مصاحبت (سواری یا حرف مصدر (سوارینك معناسنه در (خواهند فعل مضارع جمع غائب (کرد بونده مضارعه مقارن اولدیغندن مصدر معناسنه در (مرکب خود بیتیه (را ادات مفعول (چندان اولقدر دیمکدر (علف حرکتین ایله طواریه چکی اوته دیرلر (ندهند فعل نفی مستقبل جمع غائب (موجب بونده سبب معناسنه در (تشویره اضافت فاعلك مفعوله اضافتیدر (راکبه اضافتی لامیه (کردد فعل مضارع بونده شود معناسنه در اوله دیمکدر (استحسان وی مصدرك مفعولنه اضافتیدر وی ضمیری موبد موبدانه راجعدر (بدین با حرف مصاحبت دال همزه دن مبدلدر (حسن کیاست مصدرك فاعلنه اضافتیدر (کیاست کافك کسریله حماقت مقابلیدر که عاقللك معناسنه (صدق فراسنده بو یله فراست برنسنه یی دقت ایله ادراك ایلمکه دیرلر (که حرف بیان (رسیده ماضیدن قسمدر یا حرف خطاب وهمزه حرف توسل (با انچه با حرف مصاحبت (رسیده بنده سابق کبی رسیده با آنچه رسیده بر بنه یافته انچه یافته یازان بو نسخه فنده بولمش بلم زیرا جمیع یانمزده اولان نسخه لر

بزم بازدیغمز کبیدر لکن معنا صحیحدر (محصول ترکیب) مو بد مو بدانی آداب همعنانی دن جواب ویروب دیدیکه بری اولدرکه شول کیجه که صباح پادشاه ایله سوارزاولمق دیلر یعنی پادشاه ایله همرکاب اوله جقلری صباحک کیجه سی کندو مرکبنه یعنی بنه جکی حیوانه اوقدر علف ویرمیدرکه صباح بنیجینک خجالتنه سبب اولور یعنی بویله دفع فضلات ایتمکله قوائمنی ملوث ایدوب راکبی تخجیل اوله قبادشاه اکا استحسان ایلدی یعنی تحسین ایلدی ودیدی بوز کا وعقللی لکک کوزللکیله و بو دقت نظرک طوغریلغیله ایرشمش سین اول نسنه یه که ایرشمش سین یعنی بو مرتبه حکمته وجهانده شهرته بوفراست وکیاستله ایرشمش سین (قطعه) ناخردمند که برقاعدهٔ طبع رود * همه آداب وی افتدزره صدق وصواب * ناخردمند حرف نفی ایله جاهل دیمکدر (که حرف رابط صفت (قاعدهٔ طبع لامیه (رود فعل مضارع مفرد غائب کیدر دیمکدر (آدابوی لامیه (افتد فعل مضارع مفرد غائب افتیدندن یاافتادندن زیرا مصدر دالینک ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور دوشر دیمکدر (ره صدق بیانیه ره راهدن مخففه زیرا هادن مقدم الف واقع اولسه الفک حذفی واثباتی جائزدر (محصول بیت) جاهلی که قاعدهٔ طبع اوزره یوریه یعنی مقتضای طبع بی ادراکی اوزره حرکت ایلیه انک جمیع آدابی صدق وصواب یولندن دوشر یعنی طریق مستقیمدن بعید اولور حاصلی برفعلی صوابه اصابت ایلمز زیرا عقلی دلالت ایلمز * لیک بخرد که بدستور خرد کار کند * شود از حسن کیاست ادب آموزدواب * لیک بونده استثنادر (بخرد باء عربیک فتحی وکسری وخاء معجمه نک سکونیله عاقل دیمکدر (که حرف رابط صفت بدستور خرد لامیه باحرف مصاحبت (دستور دالک فتحیله اجازت واذن معناسنه ضمیله وزیر وقانون وقاعده دیمکدر بونده دالک ضمیله قاعده معناسنه اولمق دخی جائزدر (خرد خاء معجمه نک کسریله عقل معناسنه (کار کاف عربیله ایش دیمکدر (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر شویدن دن یاعلی خلاف قیاس شدن دن (حسن کیاست مصدرک فاعلنه در (ادب آموز وصف ترکیبیدر ادب اوکردیجی دیمکدر دوابه اضافت مفعولنه در (محصول بیت)

جاهلک

جاهلك حال وشانى مذكور كبيدر لكن عاقل كه عملك ذنبله باقاعده سيله ايش ايليه يعنى افعالنى قانون عقله تطبيق ايليه ذكاسنك كوزللكندن دوابه ادباركرديجى اولور يعنى انسانى تأديب وتربيه شويله طورسون چهارپا ومواشى يه دخى تعليم آداب ايدر (عروض) بو قطعه بحر رملدندركه جميع اجزاسنه خبن طارى اولمشدر الا ايكى صدرى سالمدر وايكى عروضنه حذف وضربلرينه قصر طارى اولمشدركه بريلى فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولوب رمل مخبون محذوف مقصور اولور (حكمت) مقربان سلاطين چون كسانى اندكه بكوهى بلند بالامبروند اما عاقبت بزلازل قهر ونوازل دهر ازان كوه بزير خواهند فتاد وشك نيست كه افتادن بازان سختر خواهد بود وبزير امدن فروتران سهل تر * مقربان مقربك جمعيدر (سلاطين سلطانك جمعيدر اضافتى مفعولك مفعولنه ومبتدا (چون ادات تشبيه ركسانى يا حرف تنكير الف نون ادات جمعدر (اند ادات خبر جمعدر (كه حرف بيان (بكوهى با حرف صله يا حرف وحدت (بلند يا انك ضميله يوكسك ديمكدر كه كوهك وصفيدر (بالا يوقرو يمكدر (مى روند مى ادات تأكيد روند فعلى مضارع جمع غائب كيدرلر ديمكدر (بالا ميروند يوند يوقرو چقارلر ديمكدر (بزلازل قهر باحرف صله اضافت بيانيه زلازل زلزله نك جمعيدر (ونوازل دهرده بويله نازله نك جمعيدر زلازل قهر ونوازل دهردن مراد تلونات كونيه وقضاء اسمانيه در (ازان كوه اول طاغدن (بزير با حرف صله زير اشاغى ديمكدر (خواهند فعل مضارع جمع غائب ديلرلر ديمكدر (فتاد مضارعه مقارن اولديغندن مصدردر بويله يرلرده خواهند افتاد ديشبه سر لر دردعك لواوور (خواهد شد اولسه ردرد عك اولديغى كبى (شك شبهه ديمكدر (كه حرف بيان (افتادن بلند ترلن مصدرك فاعلنه (فروتر الحاق ديمكدر الف نون نه سابق كبى (سهلتر اسان رك ديمكدر (محصول تركيب) پادشاهلرك مقربلرى شول كيمسه لر كبيدركه بوكسك طاغه چقارلر اما عاقبت تلونات كونيه وحوادثات دهريه سببيله اول طاغدن اشاغى دوشسه لر شبهه يوقدركه يوكسكده اولنلرك دوشمه لرى مشكلرك اولسه ردر والچقلرك اشاغى كلمه سى

اسازکدر (مثنوی) بود ایوان قرب شاه والا * بان ایوان مرو بسیار بالا * بود بانك ضمی وواوك فتحیله فعل مضارع مفرد غائبدر اولور دیمکدر (ایوان فاعلی (قربه اضافتی مجازا بیانیه (قربك شاهه لامیه ایوان همزه‌نك فتحیله بویله یرلرده قصر معناسنه‌در (والا عالی ویوکسك معناسنه‌در که بودك مفعول صریحیدر (بان باحرف صله (مرونهی حاضر مفرد مخاطب کلمه دیمکدر (بسیار چوق دیمکدر زیاده معناسنه دیین زیانه خطا ایلمش (بالا یوقرو دیمکدر (محصول بیت) شاهك قربی ایوانی یوکسك اولور یعنی یوجه‌در اول ایوانه چوق یوقرو کتمه یعنی یوقروسنه هوس ایتمه حاصلی مناصب عالیه یه عروج ایتمه خیر الامور اوساطها یی پیشه قیل که متضرر اولمیه‌سین * که ترسم چون دران ایوان درافتی * زهر افتاده محکم ترافتی * که حرف تعلیل (ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (در حرف تأکید (افتی فعل مضارع مفرد مخاطب دوشه‌سین دیمکدر (هر ادات سور (افتاده دوشمش دیمکدر (یا حرف وحدت همزه حرف توسل (محکم قوی معناسنه‌در (محصول بیت) بیت اوله تعلیل واقع اولمشدر که تقرب پادشاهه هوس ایتمه زیرا قورقرم که چونکه اول ایواندن دوشه‌سین یعنی غضب پادشاهه مبتلا اولوب نظرندن ساقط اوله‌سین هر بر دوشمشلردن محکمرك دوشرسین یعنی بر مصائبه مبتلا اولورسین که هیچ بر کیمسه سندن اول اول مصیبته کرفتار اولمشدر (عروض) بومثنوی بحر هزج مسدسدندر که عروض وضربنه حذف طاری اولمشدر حذف آخرده اولان سبب خفیفی ساقط قلمه دیرلر مفاعیلن دن لن دوشوب مفاعی قالور فعولن انك برینه کلور بویله اولنجه بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولوب هزج مسدس محذوف اولور (حکمت) می باید که پادشاهرا ندیمان منهیان راست کردار برکار باشند تا احوال رعایا وکماشتکان برایشان پوی رسانند * می حرف تأکید باید فعل مضارع بایدندن یا بایستن‌دن که سینی حذف قیلندن کرکدر دیمکدر (که حرف بیان پادشاه را را ادات مفعول (ندیمان الف ونون ادات جمعدر (منهیان‌ده بویله در منهی میمك ضمی ونونك سکونیله افعال بابندن اسم فاعلدر انهاایدیجی یعنی اعلام ایدیجی دیمکدر

ندیمان

ندیمالك منهیانه ومنهیانك راست كفتاره موصوفك صفته اضافتلریدر
راست كفتار وصف تركیبیدر طوغری سوزلی معناسنه (راست كردارده
بویله طوغری عمللی دیمكدر (كردار كاف عربك فتحیله كرد ایله آردن
مركب عمل معناسنه در اسم مصدردر لكن كافك كسری غلط مشهوردر
(كار حرف استعلا ایله ایش اوزره یعنی تفتیش وتفحص اوزره (باشند
اولهلر معناسنه فعل مضارع جمع غائب (تا حرف تعلیل (احوال
حالك جمعی (رعایایه اضافت لامیه رعایا رعیه نك جمعی (كماشتكان
الف ونون ادات جمع كاف هادن مبدل كماشته كاف عجمك ضمیله اسم
مفعولدر حواله اولنمشلر یعنی حاكملر دیمكدر (ایشان ضمیر جمع رعایایه
راجعدر (بوی با حرف صله وی ضمیر پادشاهه راجعدر (رسانند فعل
مضارع جمع غائب ایرشدیرهلر دیمكدر الف نون ادات تعدیه لازمی
رسیدكلور (محصول تركیب) كركدر كه پادشاهه طوغری سوزلی وصحیح
عمللی انهاء واعلام ایدیجی ندیملر ایش اوزره اولهلر یعنی امور عالمی تفتیش
وتفحص ده اولهلر تا كم رعایانك ورعایایه حاكم وضابط اولنلرك احوالنی
پادشاهه ایرشدیرهلر یعنی اعلام ایدهلر حاصلی امور عباد اللهی شاهه
اعلام وخبر ویریجی طوغری سوزلی ندیملر لازمدر كه علی ماهو حقه
احوالی اعلام ایلیهلر * كویند اردشیر بابكان پادشاه آكاه بود چون
ندیمان بامداد بیامدندی بكفتی كه فلان كس امشب چه خورده است و
بافلان زن وكنیزك صحبت داشته است وهرچه كرده بودی وكفتی تا مردمان
كمان بردند كه از آسمان بوی فرشته آید واورا آكاهی دهد * (كویند
نقل ایدرلر دیمكدر (اردشیر ملوك پیشینیدن ایكی پادشاهك اسمیدر
تواریخ عجمده مذكور اولدیغنه كوره بری اردشیر اسفندیار بری اردشیر
بابكان بونده بابكان قیدیله اردشیر اسفندیاردن احتراز ایتمشدر
بنه كیم سودی مرحوم كلستان شرحنده شیخ سعدی قدس سره
حضرتلرینك درسیرت اردشیر بابكان دیدوكی برده علی ماهیه علیه
بیان ایلمشدر (پادشاه آكاه بیانیه آكاه الف ممدوده ایله غافلك ضدیدر
(بود ادات زمانیه در (چون حرف تعلیل (بیامدندی با حرف حكایه
بیامدند باء استقبالیه ایله ویاء مبدله ایله فعل ماضی جمع غائب كلهلر
ایدی دیمكدر (بكفتی با ویا سابق كبی سویلردی دیمكدر تحتنده فاعلی

اردشیره راجعدر (که حرف رابط مقول قول (فلان الفاظ کنایه‌دندر بونده برشخص معین مراد اولنور (امشب بوکیجه دیمکدر (ام ایندن مبدلدرشته که بیان اولندی (چه‌نه دیمکدر (خورده ماضیدن قسمدر یمش یعنی اکل ایلمش (با حرف مصاحبت (کنیزك کافین عربیین ایله جاریه دیمکدر (داشت ماضیدن قسمدر طوتمش معناسنه (کرده ده بویله ایلمش دیمکدر (بودی ده (وکفتی ده یالر حکایهٔ حال ماضیلردر (تا حرف انتها (کمان کاف عجمك ضمیله ظن معناسنه‌در (بردندی یا بنه سابقلر کبی (بردند فعل ماضی مفرد غائب ایلتورلر ایدی یعنی ظن ایلرلر ایدی (که حرف بیان (بوی با حرف صله وی ضمیر اردشیره راجعدر (فرشته مطلق ملك دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد غائب او) ضمیر اردشیره راجعدر (رادات صله آکاهی با حرف مصدر آکاه) بونده خبیر معناسنه‌در مجازا (دهد فعل مضارع مفرد غائب دهیدندن دادندن دکل زیرا دهیدن لغتدر قاعده ده مساعده وار ایکن خلاف قیاسه کتمك خلاف عقلدر (محصول ترکیب) نقل ایدرلر اردشیر بابکان آکاه وصیقظ پادشاه ایدی یعنی زیر حکومتنده اولان رعایا و برایانك احوالنه مطلع ایدی چونکه ندیملر صباح وقتی کلورلر ایدی اردشیره سویلردی بوکیجه فلان کیمسه نه یمشدر وفلان عورت و یا جاریه ایله صحبت ایلمشدر وهرنه که ایلدیسه سویلردی تا خلق ظن ایلردی که کوکدن ملك کلور و اردشیره خبر و یرر حاصلی کمال مرتبه امور ناسه اطلاع کلیسی وار ایدی حقیر بو مثلك بالایه ربطنی درکده قاصر اولدم لکن شوقدر ربط ایده بیلدم که اردشیر آکاه اولدیغندن ندیمانك انتباهنه محتاج دکل ایدی اما اکر پادشاه بویله بذاته متیقظ اولمازایسه بر موقظدن لازمدر که انلر مقربان وندمادر اما مراد مصنف بو اولدیغنه دخی جزمم یوقدر نظار ذوی العقولدن التماسم اولدر که قصوره نظر ایتمیوب عفو بیوره‌لر * محمود سبکتکین نیز از ین قبیل بوده است * (محمود سبکتکین سلاطین عظامدن برینك اسمیدر ابن لفظی قاعدهٔ اعجام اوزره حذف اولنمشدر سبکتکینده کاف اول عربی وثانی فارسیدر (نیز دخی دیمکدر (از ین قبیل بو جنسدندر دیمکدر (بوده ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه (محصول ترکیب) محمود سبکتکین دخی بو طائفه

ویو

وبو جنسدندر يعنى پادشاهان آكاهدندر رحمه الله تعالى (قطعه)
چوشاهرا نبودا آكهى زحال سپاه * كجا سپاه زقهر وى احتراز كنند *
(چو حرف تعليل (شاهرا را ادات تخصيص ايله نبودك مفعوليدر
(نبود فعل نفى مستقبل (آكهى يا حرف مصدر آكه آكاهدن مخففدر
قاعدهٔ اعجام اوزره نته كه بيان اولندى (حال سپاه لاميه (كجا قچن
ديمكدر (قهروى لاميه ضمير شاهه راجعدر (احتراز افتعال بابندن
مصدردر قچن معناسنه (كنند فعل مضارع جمع غائب ايدرلر ديمكدر
(محصول بيت) چونكه شاهك آكاهلغى اولميه حال سپاهدن قچن سپاه
آنك قهرندن احتراز ايدرلر يعنى سپاه وعسكرى يننده پادشاهك
نفوذى اولمز وآنك غضب وخشمندن خوف ايلمزلر * بقصد ظلم
هزاران بهانه پيش آرند * بچنك فسق هزاران ترانه ساز كنند *
بقصد با حرف مصاحبت (ظلم اضافت بيانيه (هزاران بويله
يرده زياده كثرتدن عبارتدر (بهانه معروف تعلل معناسنه (پيش بله
بجميله اوك معناسنه در (ارند فعل مضارع جمع غائب كتوررلر ديمكدر
فاعلى سپاهه راجعدر (بچنك فسق با حرف مصاحبت اضافت
بيانيه (جيم وكاف فارسيين ايله بونده موسيقى سازلرندن برسازك
اسميدر كه خلاج يايته مشابه در ومطلق آلت معنياسنه دخى اولور (ترانه
ايرله يعنى نغمه وسرود معناسنه در (ترانه ساز وصف تركيبيدر
(محصول بيت) بيت اولى ايضاح وبياندر كه پادشاه آكاه اولمزسه
عسكرى اندن خوف ايلمزلر ظلم قصديله نيجه نيجه بهانه اوكه كتوررلر
يعنى پادشاهلرندن عدم خوفلرندن ناشى ظلم ايتمكه نيجه دورلو بهانه
وعلت بولورلر فسق چنكيله نيچه نغمه سازلق ايدرلر يا فسق اليله
ترنم وترانه سازلق ايدرلر حاصلى اعلان فسق واظهار فجور ايدرلر
بو بيتده صنايعدن قتى وافر صنعت واردر واندن صكره بر ايهام لطيف
واركه برى جنك لفظنك بنجه وترانه لفظنك شاب امرد معناسنه
اولمسى تأمل ثمل (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر كه مفاعلن
فعلاتن مفاعلن فعلات در مقدما بيان اولندى (حكمت) ارسطاطاليس
كويد بهترين پادشاهان آنست كه بكركس ماند كه كردا كرد او
مردارنه آنكه بمردار ماند كه كردا كرد دو كركس يعنى مى بايد كه وى

ازحال حوالی خود آگاه باشد وحوالی وی غافل نه آنکه وی ازحال خود غافل باشد وحوالی وی ازحال وی آگاه * ارسطاطالیس همزنك قتحی وایکی طانك مدیله برحکیمك اسمیدرکه اسکندرك وزیری ایدی (کوید فعل مضارع مفرد غائب دیر دیمکدر (بهترین پادشاهان لامیه (به بانك کسری وهاء اصلیه ایله یك دیمکدر (تر ادات تفضیل (یاحرف نسبت نون حرف تأکید الف نون ادات جمع پادشاهلرك یکرکی دیمك اولور (آنست اولدر دیمکدر (که حرف بیان (بکرکس باحرف صله (کرکس کاف اول عربی وثانی فارسی اق بابا دیدکلری قوشدرکه دائما جیفه یر (که حرف رابط صفت (ماند فعل مضارع مفرد غائب مانیدن دن بکزر دیمکدر (کردا کرد چپ چوره دیمکدر وایکی کردن مرکبدر (الف توسل ترکیبدر (او به اضافت لامیه (او ضمیرکسه راجعدر (مردارمیك ضمیله باکاف ضدیدر جیفه معناسنه (که حرف رابط صفت (نه آنکه یعنی نه آنست که (بمردار باحرف صله (که حرف بیان یعنی حضرت جامی بوکلامی تفسیر ایدوب بیورر (می باید می ادات تأکید (باید فعل مضارع مفرد غائب (وی ضمیرلری پادشاهه راجعدر (حال حوالی خود لامیه لردر (حوالی حولی نك جمعیدر اطراف معناسنه (آگاه باشدك مفعول صریحی (بعض نسخه ده باخبر واقعدر آگاه یرینه معنا بنه بردر (حوالی وی لامیه (حال ویده بویله در (نه آنکه اوله دکل که دیمکدر (محصول ترکیب) ارسطاطالیس در پادشاهلرك یکرکی اولدرکه کرکسه بکزه یه که انك چپ چوره سی مردار یعنی جوانبی مردار اولان کرکسه مشابه اولاندر اول دکلدر که یعنی پادشاهلرك یکرکی اول دکلدر که مرداره بکزه یه که انك اطرافی کرکس یعنی اطرافنه کرکس مجتمع اولان جیفه یه بکزه میه (جامی بوترکیبی تفسیر ایدوب بیورر که کرکدر که پادشاه کندی حوالیسنك حالندن آگاه اوله و پادشاهك حوالیسی کندندن غافل اوله اویله دکلکه پادشاه کندی حوالیسنك حالندن غافل اوله وحوالیسی پادشاهك حالندن آگاه اوله حاصل کلام پادشاه رعایا وعسکریدن آگاه وعسکری پادشاهك حالندن غافل اوله لی نته کیم جیفه دن

کرکس خبردار وجیفه غافل اما امر بالعکس اولوب کند و جیفه غافل
اطراف کرکس آکاه اولمق لایق دکلدر (قطعه) پادشه باید که باشد
همچو کرکس باخبر * زانچه افتاد ست کردا کردش ازمردارها *
پادشه مخفف پادشاهدر (باید و باشد فعل مضارع مفرد غائبلردر که
کرکدر واوله معنالرینه (که حرف بیان (همچو ادات تشبیه (باخبر
با حرف مصاحبت (زآنچه اول نسنه دنکه دیمکدر (افتاد ست واقع
اولمشدر دیمکدر (کردا کردش شین ضمیر کرکسه راجعدر کردا کرد
اطرافک مفعول فیهی (ها ادات جمع (محصول بیت) پادشاه کرکدر که
کرکس کبی خبر ایله اوله یعنی خبیر و آکاه اوله اول نسنه دنکه انک اطرافنده
واقع اولمشدر مردارلردن یعنی کرکس اطرافنده اولان جیفه دن
آکاه اولدیغی کبی پادشاه دخی حوالیسنده اولان اهالیدن خبیر اولمق
کرکدر * نی چو مرداری که کردش صف کشیده کرکسان *
تیز کرده بهر نفع خود برو منقارها * نی مرادف نه (چو ادات تشبیه
(مرداری یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (کردش ضمیری
مرداره راجعدر (کرد کاف عجمک کسریله چوره دیمکدر کشیده نک
مفعول فیهی (کشیده ماضیدن قسمدر چکمش دیمکدر (کرکسان
الف نون ادات جمع کشیده نک فاعلی (تیز کسکین دیمکدر (بهر
ادات تعلیل (نفع خود لامیه (برو براودن مخففدر (منقار قوش بورننه
اطلاق اولنور (ها ادات جمعدر (محصول بیت) شول مردار کبی
دکل که یعنی پادشاه شول مردار وجیفه کبی اولمیه که انک اطرافنده
کرکسلر صف چکمش منقارلرینی کندی نفعی ایچون تیز ایلمش حاصلی
پادشاهک حالندن رعایا آکاه اولوب مضرتنه سعی ایلمیه لر بویله اولمق
لایق دکلدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر که بالکز عروض
وضربنه حذف طاری اولمشدر مستغنی عن البیاندر * نوشین روان
روز نوروز یا مهرجان مجلس می داشت دید که یکی از حاضران که بار
ونسبت خویشی داشت جامی زرین در بغل نهاد تغافل کرد وهیچ
نکفت چون مجلس برشکست شرابدار کفت هیچ کس بیرون نرود
تا تجسس کنم که یك جام زرین درمی باید نوشین روان کفت بکذار که
انکس که کرفت باز نخواهد داد وانکس دید نمامی نخواهد کرد *

نوشین روان معروف (روز نوروز بیانیه نوروز کونی دیمکدر معلوم اوله که نوروز ایکیدر (بری کونش برج حمله نقل ایتدیکی کوندر و بوکونه اعجام یننده اعتبار اولنور زیرا جلال الدین شاه تخته جلوس ایلدیکی کون بو وقته تصادف ایتمکله وقتنك حکماسی رأس تاریخ اعتبار ایتمشلردر بوندن صکره ینلرنده عادت قالمشدر (و بریسی نوروز خوارزمی درکه نصاری ومجوس اعتبار ایدرلر اکا نوروز خوارزمی دیرلر ترکیجه قزل یمرطه تعبیر اولنور بو اول نوروزدن مؤخردر نته کیم سودی مرحوم کلستان شرحنده اسامی شهوریله وسائر تحقیقاتیله بیان ایتمشدر اما بونده مهرجان قرینه سیله نوروز خوارزمی دیدکلری وقت مراددرکه بوکونه جشن مغان دیرلر نصاری ومجوسك عید اکبریدر ایشته فتاوارده (من اهدی بیضة الی المجوس یوم النیروز فقد کفر)دیدیکی نوروز بودر وهم نوشیروانه لایق ومناسب اولان نوروزده بودر مجوسی اولمق حسبیله وهم نوروز جلالی هجرتدن درتیوز یتمش بش سنه سنده اعتبار اولنمشدر نوشروان میلاد نبوینك سکزنجی سنه سنده عمری تمام اولمشدر بویله اولنجه نوشروان ایله جلال الدین ملکشاه بن الب ارسلان سلجوقینك بینی تماما بشیوز اوتوز سنه اولور بونده اولان نوروز نوروز عجم اولمق محالاتندندر خلاصه بو نوروز فی زماننا هذا مارتك یکرمی برنجی کونی اولور که قزل یمرطه دیرلر (مهرجان مهرکانك معربیدر و بوده ایکیدر (بری مهرکان خاصه (و بری مهرکان عامه بری اون التنجی کون و بری یکرمی برنجی کون بو تحقیقاتدن معلوم اولدیکه شارحك کلامی ژاژاباقل بلکه اندن دون وساقلدر (مجلسدن مراد مجلس باده در (می ایلت حکایهٔ ماضی (داشت فعل ماضی مفرد طوتاردی دیمکدر (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (یکی بری دیمکدر (حاضران الف نون ادات جمع (که حرف رابط صفت (با حرف مصاحبت (او ضمیر نوشروانه راجعدر (نسبت خویشی بیانیه (یا حرف مصدر خویش واو رسمیله بونده خصم دیمکدر (جامی یا حرف وحدت جام قدح دیمکدر (زرین یا حرف نسبت نون حرف تأکید النونلی یعنی مطلا دیمکدر (در حرف صله (بغل قولتق دیمکدر

نهاد

(نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر بونده صرقه‌دن عبارتدر (تغافل مصدردر تفاعل بابندن غفلت اظهار ایلمك تركیجه كورمزلكدن كلمك (كرد فعل ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده نوشروانه راجع ضمیردر (نكفت فعل نفی ماضی سویلمدی دیمكدر (چون ادات شرط (بزم كست تمام اولدی دیمكدن كنایتدر (شرابدار یعنی شراب خدمتنه تعیین اولنان (نرود فعل نهی غائب كیتمسون دیمكدر (تا حرف توقیت (تجسس تفعل بابندن مصدردر بونده ارامق معناسنه‌در (كنم فعل مضارع متكلم وحده (كه ادات تعلیل (در حرف تأكید (می ادات حال (باید فعل مضارع مفرد غائب كركدر دیمكدر (بكذار باء تأكید ایله امر حاضر مفرد ترك ایله دیمكدر (كه حرف بیان (آنكس اول كیمسه دیمكدر (كه حرف رابط صفت (بكرفت طوندی دیمكدر فعل ماضی مفرد غائب یعنی الدی دیمكدر (باز كرو دیمكدر (نخواهد داد ویرمیه‌جكدر (كه حرف رابط صفت (دید فعل ماضی مفرد غائب كوردی دیمكدر (نمام اسم فاعلدر مبالغه صیغه‌سیدر قوجی دیمكدر (نخواهد كرد ایتمیه‌جكدر (محصول تركیب) نوشروان مهرجان ایله نوروز كونی مجلس طوتاردی كوردیكه حاضرلردن بری كه كندی ایله خصملق نسبتی وارایدی بر التونلی جامی قولتوغنه قودی یعنی قوینه صوقدی وكیزلدی نوشروان تغافل ایلدی وهیچ سویلمدی چون مجلس بوزلدی یعنی آخر اولدی شرابدار دیدی كیمسه طشره كیتمسون تا تجسس ایدیم كه بر جام زرین لازمدر نوشروان دیدی ترك ایله یعنی ارامه كه اول كیمسه كه الدی ویرمز واول كیمسه كه كوردی قوجیلق ایلمز مراد كندودر * بعد از چند روز آن شخص پیش نوشروان آمد جامهای نو پوشیده وموزهای نو در پای كرده نوشروان اشارت بجامه‌ء وی كرد كه این از آنست وی نیز دامن از موزه بر داشت كه این نیز از آنست بخندید ودانست كه او بضرورت واحتیاج بر كرفته است پس فرمود تا هزار مثقال زر بوی دادند * بعد از چند روز نتیجه كوندن صكره (آن اسم اشارتدر (شخصدن مراد جام زرینی آلان كیمسه‌در (پیش بونده قیت معناسنه‌در اضافتی لامیه (آمد فعل ماضی مفرد غائب كلدی دیمكدر

(جامهای نو بیانیه جامه مطلق ثوبه اطلاق اولنور (ها ادات جمع یا اضافته توسلدر نو یکی دیمکدر (پوشیده ماضیدن قسمدر کیمش معناسنه (موزهای نوده لامیه (موزه زاء عربیله مطلقا ایق قابی (درپای کرده اباغنده ایلمش کیمش دیمکدن کنایه در (بجامهٔ وی لامیه (با حرف صله وی ضمیر شخصه راجعدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (این اشارتدر جامه یه (از ان آن اشارتدر جام زرینه (وی شخص معهوده راجعدر (نیز دخی دیمکدر (دامن اتك دیمکدر (برداشت فعل ماضی مفرد غائب قالدردی دیمکدر (که حرف بیان (این اشارتدر موزه یه (آن بنه جام زرینه (بخندید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر (دانست بوده فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر بوایکی فعلك فاعللری بخنده نوشروانه راجعدر (که حرف بیان (او جام زرینه راجعدر (را ادات مفعول (بضرورت با حرف مصاحبت سببتی متضمن (برگرفته ماضیدن قسمدر اخذ ایلمش المشدر دیمکدر (پس باء عجمیله فاء جزائیه معناسنه در (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (تا ادات تعلیل (مثقال بر بچق درهمه اطلاق اولنور (بوی با حرف صله (وی ضمیر شخصه راجعدر (دادند فعل ماضی جمع غائب و بردیلر دیمکدر (محصول ترکیب) برنجه کوندن صکره اول جامی آلان شخص نوشروان قتنه کلدی بکی جامه لر کیمش ویکی موزه لر کیمش یعنی باشدن اباغه اثوابی تجدید ایلمش نوشروان انك جامه سنه اشارت ایلدی یعنی رمزایله جامه یی کندو یه کوستردیکه بوجامه اول جامدندر یعنی اشارتی بو کلامی ایما ایلدی اول شخص دخی ایکنی موزه دن قالدردی یعنی اتکنی دبوشردی وموزه لر ینی کوستردیکه بوموزه دخی اول جامدندر یعنی اتکین قالدرمغله بوکلامی ایما ایلدی نوشروان کولدی و بیلدیکه ضرورت واحتیاج سببیله اخذ ایلمشدر بویله اولنجه امر ایلدی بیوردی تاکیم بیك مثقال التون و بردیلر (قطعه) برگاه تو چو آگاه شود شاه کریم * معترف باش با آن وز کرمش عذر بخواه * گاه تو لامیه (چو حرف تعلیل (معترف افتعالدن اسم فاعلدر اقرار معناسنه (باش امر حاضر مفرد اول دیمکدر

بان

(بآن باحرف صله (آن گناهـه اشارتدر (كرمش ضميرى شاهه راجعـدر (عذر غينك ضمى وذال معجمه ايله كناهك عفوينه ديرلر (بخواه باء تأكيد ايله وواو رسميله ابتدء معناسنه امر حاضر مفرد در يعنى طلب ايله (محصول بيت) سنك كناهك اوزره چونكه كريم اولان شاه آگاه اوله گناهه اقرار ايديجى اول واول شاهك كرمندن گناهك عفو اولمه سنى طلب ايله ديله * مكن انكار كنه زانكه گناه دگرست * بلكه بسيار ازان هم بتر انكار گناه * مكن نهى حاضر مفرد ايله ديمكدر (انكار كنه مصدرك مفعولنه اضافتيـدر (ز انكه از انكه دن مخففدر (كه حرف بيان (گناه دگر بيانيه ديكر ياايله وياسز غيرى معناسنه در (بلكه ادات اضراب تركيده ده مستعملدر (بسيار باء عربله زياده معناسـنه (آن گناه اوله راجعدر (هم بونده دخى معناسـنه در (بتر بانك وتانك فتحهلريله تركيده دخى مستعملدر كتورك معناسنه بدترك مخففيدر (محصول بيت) گناهى انكار ايله اول انجلدن كه غيرى گناهدر يعنى گناهه معترف اولمق اوده بر گناهدر بلكه اصلى گناهدن چوق ودخى كتوركدر گناهى انكار حاصلى انكار گناه اصلى گناهدن زياده گناهدر (عروض) بو قطعـه بحر رملدندر كه صدر وابتداسندن ماعدايه خبن طارى اولمشدر كه ايكنجيده اولان متاكن دوشمشدر عروض وضربنه خبن دنصكره قصر دخى طارى اولمشدر بو مصراعى فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حكايت) مأمون غلامى داشت كه ترتيب آب طهارت بعهده وى بود در هر چند وز آفتابه باسطلى كم مى شديك روز مأمون باوى گفت كاش ان افتابه وسطل كه ازين جاى برى هم بما فروشى گفت همچنان كنم اين سطل حاضر را بخر گفت بچندى فروشى بدو دينار بخر مود تا دو دينار بوى دادند گفت اين سطل از تو در امان شد گفت آرى * مأمون خلفاى عباسيه دن هارون الرشيدك ارشد اولادى و پدرى يرينه خليفه اولمشدر چوق مناقبات عجيبه وحكايات غريبه سى واردر تفصيله حاجت يوقدر (غلامى يا حرف وحدت (داشت فعل ماضى بونك كبى يرلرده مطلقا وار ايدى معناسنى افاده ايدر (كه حرف بيان (ترتيب معروف (آب طهارته اضافتى مصدر مفعولنه (آب طهـارت بيانيه بونده ابدست صويى ديمكدر

ا با حرف ظرف در معناسنه (عهده وی لآمیه عهده عینك ضمی وهانك سكونيله بوينه كوزتمك معناسنه (وی غلامه راجع (بود ادات ماضی (هرچند روز هر قیج كونده یعنی ایكی اوچ كونده بر دیمكدن كنایه‌در (آفتابه یا حرف وحدت همزه حرف توصل افتابه همزه‌نك مديله ابریق دیمكدر افتاوه دخی دیرلر (یا حرف عطف او معناسنه یا بر ینه با یازان جمیع نسخه‌لره مخالف یازمش سیاق دخی یا اقتضا ایدر (سطلی یا حرف وحدت (سطل سینك فتحیله یونده اكن معناسنه تركیده تحریف ایدوب ستیل دیرلر وآنلوی صوارد قلری قابه تعبیر ایدرلر (كم كاف عجمك ضمیله ضایع دیمكدر (می شد ادات حكایه ایله اولوردی دیمكدر (یا وی غلامه (كاش الفاظ تحسردندر كه تركیده كاشكه دیمكله تعبیر ایدرلر (كه حرف رابط صفت (از ین جای بو محلدن دیمكدر (بعض نسخه‌ده از مامی بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلتورسین یعنی الورسین دیمكدر (هم بوینده‌ینه معناسنه (یما یا حرف صله ماضی ضمیر متكلم مع الغیر بز دیمكدر (فروشیم كافك وراتك ضمه‌لریله فعل مضارع مفرد مخاطب صاتارسین دیمكدر (همچنان یعنی یوردیغكز كبی دیمكدر (كنم فعل مضارع متكلم وحده ایده‌یم دیمكدر (بخر با حرف تأكید خر خاء معجمه‌نك كسریله آل دیمكدر (بچند چه دیمكدر (بدو دینار ایكی التونه دیمكدر (بفرمودند تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمكدر فاعلی تحتنده مأمونه راجعدر (تا حرف تعلیل (بوی با حرف صله وی ضمیری غلامه راجعدر (دادند فعل ماضی جمع غائب ویردیلر دیمكدر (كفت مأمون دیدی (در امان امانده (شد اولدی یعنی منك الالمغكدن محفوظ اولدی (كفت غلام دیدی آری افعال تصدیقدندر بلی اویله اولدی دیمكدر (محصول تركیبی) مأمون خلیفه‌نك بر غلامی وار ایدی كه ایست صوری ترتیبی الك ذمتنده ایدی یعنی بو خدمته مأمور ایدی هر قیج كونده بر ابریق یا الكن ضایع اولوردی بر كون مأمون غلامه دیدی كاشكه اول ابریق ولكن كه بو یردن الور كتورر سك یا بزدن الیورسك ینه بزه صاتسك غلام دیدی بیوردیغكز كبی ایده‌یم یعنی ینه سزه صاته‌یم بو سطل حاضری آل یعنی الآن موجود اولان سطلی آل مأمون دیدی چه صتارسك غلام دیدی ایكی التونه مأمون بیوردی

تا ایكی

استغنا ... اولدی دیمكدر

تا ابکی التون ضلامه و یر دیلر مأمون دیدی بوسطل سندن امانده
اولدیغی یعنی الکدن والمغلغکدن محفوظ اولدیغی غلام دیدی اوت اویله
اولدی یعنی محفوظ اولدی (شارح بوسطلی عمر المه دیدیکنی عجبا قندن
آلشدر قصه نك خطه نسی کلجك قطعه درکه حضرت جامی قدس
سره السامی بیورر (قطعه) سیم بر زر خریده تنك مکیر * تابدان
نفس او بیلر آمد * سیم کومش دیمکدر اما بونده لغه معناسنه در
(زرخریده عبد مملوکدن کنایه در (تنك طار معناسنه (مکیر نهی حاضر
مفرد طوتمه دیمکدر بونده تنك مکیر خست ایله معناسین افاده ایدر
(تا حرف تعلیل (بدان با حرف مصاحبت دال همزه دن مبدلدر (آن
اسم اشارتدر سیم (نفس او لامیه او ضمیر زرخریده راجعدر (بیار آمد
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب دکلنه دیمکدر (محصول بیت)
عبد مملوکك اولانه اجره یی یعنی احسانی طار طوتمه بذل احسان ایله کیم
اول اجره ایله انك نفسی راحت بولوب دکلنه حاصلی نفسی طالب اولدیغی
شیئه و یرد یکی صرف ایتکله راحت بولوب دکلنه * تن باتلاف مال
ازو درده * تا باتلاف جان نیجامد * تن وجود معناسنه مبتدا (باتلاف
با حرف مصاحبت اتلاف افعال بابندن مصدردر بونده بذل واحسان
معناسنه در دهن مفعول غیر صریحی (ماله اضافتی مفعولنه اضافتیدر
(او ضمیر زرخریده یه راجعدر (درده امر حاضر مفرد قورتار دیمکدر
مجازا (تا حرف انتها باتلاف جان باتلاف مال کبی بونده اتلاف اهلاك
معناسنه در (نیجامد فعل نفی مستقبل مفرد غائب نتیجه و یرمیه دیمکدر
(محصول بیت) تنی مالی اتلاف ایله بنده دن قورتار یعنی قولکه بذل
احسان ایله وجودینی خلاص ایله تا کیم اهلاك جان ایله نتیجه و یرمیه
یعنی عاقبت الامر جاننه خیانت ایلیه یاخود اولان شیئی شرح ایده
بو قطعه نك بیت ثانیسنك مصراع اولینك شرحنده معنایه هیچ تعرض
ایلمش اکثری نسخه لرده بو یله معلومدرکه معنایه واصل اولمش
(حکایت) میان عقیل بن ابی طالب ومعاویه دوستی تمام بود ومصاحبت
بردوام روزی در راه محتشان خاری افتاد و برچهره مودتشان غباری
نشست عقیل از معاویه ببرید واز آمد شد مجلس او پای درکشید معاویه
عذر خواهلن بوی نامه نوشت که ای مطلب اعلای بنی عبد المطلب

تن لفظی درده لفظنه مصروف
اولوب تن درده ملازمت ایله
دیمك اولور که معنا اتلاف
ماله ملازمت ایله تا کیم اتلاف
جانه نتیجه و یرمیه دیمك اولور
منه

وای مقصد اقصای آل قحمی وای آهوی نافه کشای مجد مناقب ولی
منبع مکارم بنی هاشم آیت نبوت دز شان شماست وعهد رسالت درخانه دلان
شما کجاشد آن همه بزرکوارئ وحلم وبردباری بازآی که از رفتن تو پیشمانم
واز کذشت پریشان * میان عقیل لامیه جقیل تصغیر صیغه سیله
حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله عنهك برادری ابی طالبه
معروف حضرت رسالت پناهك عملرندندر (معاویه کاتب وحی ایدی
بو جمله نك تفصیلنی استین سیر کتابلرینه مراجعت ایلسون فالدیکه
فی زماننا هذا برار ملحد بی دین وزندیق بد آیین بو معاویه یه سب
ایدرلر اعاذنا الله تعالی اصحاب کرینه سب حقنده حدود شرعی قاضی
عیاض کتاب شفاسنك آخرنده بیان ایتمشدر امام علی ایله محاربه سی
خصوصنده مخطی تعبیر ایدرز زیاده جسارت بالکلیه جائز دکلدر
بو قالبیکه اوغلی یزید خبیثك خباثتی سببیله بنه ا کا طعن جائز دکلدر
زیرا یخرج الحي من الميت و يخرج الميت من الحي ایت شریفه سنك
تفسیرنده بعضیلر حی دن مراد مؤمن وبیتدن مراد کافردر دیمشلر
معنای انطبق شو یله اولورکه کافردن مؤمن اخراج ایدر ومؤمندن کافر
اخراج ایدر بو یله اولیحق اوغلنك خباثتی پدرینه ایراث ایلمز بنه اهل
سنت مسلکی بودر اللهم اهدنا وارشدنا الی الصراط المستقیم حالا
بیوبالا یعنی کلماتی طریقت علیه لك دیموله وغلاتی خانه دان نبوته محبتدر
دیبو ترهات ایدرلر خصوصا حسن ابدالی طائفه سی که دعوای محبت
ایدرلر سنت رسول وفرض خدا ایله عمل ایتمزلر خذلهم الله تعالی فی
الدارین (دوستی یا حرف مصدر (تمام بونده کامل معناسنه بود ابدی
دیمکدر (مصاحبت مفاعله بابندن مصدردر بونده الفت وانسیتدن
کنایتدر (بود دوام دوام اوزره دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (بر حرف
ظرف (بدله محیثشان مجازا بیانیه ولامیه شان ضمیر جمع غائب (خاری
یا حرف وحدت (لو ناد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی دیمکدر (بر
حرف استعلا یا حرف صله (چهره معروف اضافتلر سابق کبی (غباری
یا حرف وحدت (نشست فعل ماضی مفرد غائب اونوردی دیمکدر
(پیوندیاد تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب لازم معناسنه کسلدی
منقطع اولدی دیمکدر آمد شد مقلوب کلمه دیمکدن کنایتدر اسم مصدر

ومصدر

ومصدر مركب دیرلر که ایکی ماضیدن ترکیب اتمشدر (او یه اضافت
لامیه (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (پای درکشید
اعراضدن کنایه‌در ومنقطع اولمه‌دن عبارتدر (عذرخواهان وصف
ترکیبی فیلندندر عذر دیلیه‌رلر دیمك اولور الف نون علامت وصفدر که
یانکر خواهان صفت مشبهه‌در (بوی با حرف صله وی ضمیر عقیله
راجعدر (نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (که حرف
بیان ای حرف ندا (مطلب مولای بنی عبد المطلب اضافتلری موصوفك
صفته ولامیه‌لردر مجازا مطلب اسم مکان استنجلك محل دیمك اولور
اعلا یوجه مناسبته بنی اصلنده بنین ایدی اضافتله نونی دوشر عبد
المطلب حضرت فخر عالمك صلی الله تعالی علیه وسلم وحضرت علی‌نك
کرم الله وجهه جدیدر (مقصد اقصای آل قصی اضافتلری سابق کبی
مقصد دیباجه‌ده بیان اولندی صادك کسریله اقصا فتح همزه ایله
نهایت وغایت معناسنه‌در آل بونده اولاد وقوم مرادر (قصی قافك ضمی
وصادك کسری و یاء مشدده ایله نبی محترمك اجدادلرندندر آهوی
نافه کشای عبد مناف مجازا بیانیه ولامیه (آهوی معروف نافه کشای
وصف ترکیبیدر مراد مسکلی آهو دیمکدر زیرا مسك بر نوع آهونك
کوبکندن چیقر عبد مناف کذلك اجدادنبیدن برینك اسمیدر (معلوم
اوله که مطلب ایله مطلب واقصی ایله قصی ونافه ایله مناف بینلرنده تجنیس
خط وتجنیس زاید وتجنیس ناقص واردر تفکر (منبع مکارم بنی هاشم مجازا
لامیه وبیانیه ولامیه (منبع اسم مکان اصل صو یك قینایوب ظهور
ایتدیکی یره دیرلر بونده تجرید اولنوب انجق ظهور معناسنه‌در مکارم
مکرمتك جمعیدر کرملر دیمکدر هاشم بنی اجداد رسول الله‌دن برینك
اسمیدر وهم خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك ظهور
ایتدیکی قبیله‌نك علمیدر (آیت نبوت لامیه آیت علامت دیمکدر (در شأن
شماست سزك شانکزده‌در (عز رسالت لامیه (خانه دان خاء معجمه ایله
اهل بیت معناسنه‌در (یکه قنده دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد غائب
رفت معناسنه کتدی دیمکدر (همه بو یله یرده تأکید افاده ایدر
بزرکواری یا حرف مصدر اولق دیمکدر (حلم بردباری بیانیه یا حرف
مصدر بردبار وصف ترکیبیدر حمول معناسنه (باز کیرو دیمکدر (آری

فعل امر حاضر مفرد کل دیمکدر (که حرف تعلیل (رفته ماضیدن قسمدر کتمش دیمکدر (گذشته ده ماضیدن قسمدر کچمش معناسنه ازرفته پشیمانم واز گذشته پریشان عطف تفسیری شکلیدر (بعض نسخه ده از گفته واقعدر گذشته یرینه (محصول ترکیب) ابی طالبك اوغلی عقیل ایله معاویه بیننده تمام دوستلق ودوام اوزره الفت وانسیت وار ایدی بر کون انلرك محبتلری یولنده بر دیکن واقع اولدی یعنی محبتلرینه خلل طاری اولدی دخی مودتلری چهره سنه یا چهره سی اوزره برغبار اوتوردی حاصلی محبت ومودتلری برودته تبدیل اولندی عقیل معاویه دن کسلدی وانك مجلسنه کلوب کتمه دن اباغین چکدی یعنی مجلسنه وارمدی معاویه عذر دیلیه رك عقیله برنامه یازدیکه ای عبد مطلب اولادینك مطلب اعلاسی یعنی فی زماننا جمله سنك بو جه مطلبی وای قصی انسابنك مقصد اقصاسی یعنی الحالة هذه جمله سنك اعلای مطالبی وجمله نك نهایت مقاصدی وای عبد منافك نافهٔ مشك اولان آهوسی وای هاشم اولادنك کرملو منبعی نبوت آیتی سزك شانكزده در ورسالت عزتی سزك اهل بیتكزده در قنده کیتدی اول بوقدر اولولق وجوللکلك حلمی کل کل یعنی بنه تشریف ایله کیدندن نادم وکچندن پریشان یعنی ماضیدن که بیمزده جریان ایلدی نادم و پریشان و پشیمان اولدق (رباعی) تا کی هدف ناوك کین خواهم بود * وزدوری تو بیدل ودین خواهم بود * تا حرف توقیت (کی کاف عربك فتحیله زماندن سؤالدر استفهامی متضمن (هدف ناوك کین لامیه و بیانیه (هدف فتحتین ایله اوق نشاننه دیرلر که ترکیده پوته دیمکدر تعبیر اولنور (ناوك بونده اوق معناسنه در (کین خشم معناسنه در کاف عربك کسریله (خواهم بود اولیسرم دیمکدر (وز واوزدن مخففدر (دوری یا حرف مصدر اوزاقلق دیمکدر (تو به اضافت لامیه (بی دل ودین بونده کمال اضطراب وضجرتدن عبارتدر (محصول بیت) کچیه دك یعنی نه زمانه دك غضب وخشم اوقینه هدف اولیسرم وسنك اوزاقلغکدن مضطرب اولیسرم حاصلی دوافتراق نه وقته دك ونه زمانه دك منتهی اوله جقدر

* بر روی زمین پیش تو ام رو بزمین * ور زیر زمین نیز چنین خواهم بود * روی زمین یانیه یر یوزی دیمکدر (پیش تو لامیه سنك اوکندم

دیمکدر

دیمکدر (میم ضمیر متکلم بزمین با حرف ظرف (زیر زمین یسانیه یرلتنده
دیمکدرکه مراد آخرتدر (نیز دخی دیمکدر (چنین بونجلین معناسنه‌در
(محصول بیت) بر یوزی اوزره یعنی دنیاده یوز یرده سنك حضورکده یم
یعنی کال تواضعده یم که خاکپایك اولورم یرالتنده دخی بونجلین اولیسرم
حاصلی دنیا وآخرتده سنك خاکپایکم (عروض) بو رباعی شجرهٔ
اخربدندرکه صدر وابتدا اخرب حشو اولی مکفوف حشو ثانیلری
سالم عروض وضرب ازل نته کیم علاك احوالی بیان اولنمشدی ایدی
یوبله اولنجه بر مصراعی مفعول مفاعیل مفاعیلن فاع اولور قطعه
یاران واقف دکل یمش * عقیل درجواب او بصواب چنین نوشت *
(محصول ترکیب) عقیل معاویه‌یه جواب باصوابده انجلین یازدیکه
یا یعنی بوشعردر (شعر) صدقت وقلت حقا غیر انی * اری ان لا اراك
ولا ترانی * صدقت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب سن صادقسین
یعنی طوغری سویلدك (قلت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب صدقت
جمله سی اوزره معطوف دیدك دیمکدر (حقا مفعولی (غیر فتح اوزره
مبنی بونده ادات استدرا کدر لکن معناسنه معلوم اوله که عند العرا
استثناده واقع اولان غیر کلمه سی مبنی اولور حرف معناسنه اولدیغیچون
که الا معناسنه در بصریون عندنده معربدر اگرلن کلمه سنه
مضاف اولنمز سه ان‌یه مضاف اولورسه مبنیدر اما مطلقا غیر
ومثل کلمه‌لری ما وان وان حرفلرینه مضاف اولدیغی صورتده فتح
اوزره بناسیده جائزدر مبتداء محذوفك خبری اولمق اوزره مرفوع
اولسیده جائز بونده اولدیغی کبی (انی ان حرفدر حروف مشبهه
بالفعل‌دن یاء متکلم محلا منصوب اسمی (اری فعل مضارع نفس متکلم
وحده اصلنده ارأی ایدی یا حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح یایی
الفه قلب ایتدك وهمزه‌یی تلیین ایتدك حرکه‌سنی ماقبلنه رایه ویردك
اجتماع ساکنین ایچون همزه‌یی حذف ایلدك اری اولدی بن رأی
ایدرم دیمکدر فاعلیله جمله‌سی محلا مرفوع ان‌نك خبری ان اسم
وخبریله تأویل مصدرده غیرك مضاف الیهی (ان حرف ناصب
مصدریه (لا اری فعل نفی استقبال نفس متکلم وحده اعلالی
سابق کبی فاعلیله تأویل مصدرده محلا منصوب ارانك مفعولی

(كاف ضمير خطاب محلا منصوب لااراك مفعولى سنى كورمكلكى ديمكدر (ولاترانى فعل نفى استقبال مفرد مذكر مخاطب فاعليله تأويل مصدرده محلا منصوب لا ارايه معطوف (نون حرف وقايه يا ضمير متكلم محلا منصوب مفعولى (محصول بيت) كلامكده صادقسين وحق ديدك لكن بن سنى كورمكلكى وسن بنى كورمكلكى رأى ايدرم يعنى هرنه ديدكسه طوغر يسين اما بنم رأيم دخى بوكونه در *ولست اقول سوء فى صديق * ولكنى اضد اذا جفانى* لست فعلدر افعال ناقصه دن متكلم وحده بن اولمدم ديمكدر ضمير متكلم اسمى (اقول فعل مضارع مكلم وحده تحتنده فاعليله جمله سى لست نك خبرى (سوء لفظا منصوب مقول قول (فى صديق اى فى حق صديق يعنى بر حذف مضاف تقدير اولنور ياخود فى لام معناسنه اولمقده جائز (صديق صادق فعيله فعيل بمعنى فاعلدر كه دوست معناسنه لفظا مجرور محلا منصوب مفعول غير صريحى اقول نك جمله سى لست نك خبرى (ولكنى لكن حرف استدراك ياء متكلم محلا منصوب اسميدر (اضد فعل مضارع متكلم وحده نصر بابنك مضاعفندن اير يلورم ديمكدر تحتنده فاعليله جمله سى جزاء شرط (اذا اسم شرط محلا منصوب مفعولى فيهيدر اضد نك (جفا فعل ماضى مفرد مذكر غائب فاعلى تحتنده صديقه راجعدر جمله سى محلا مجرور جزاء شرط واذانك مضاف اليهى فعل شرط جزاء شرط جمله سى خبر الكن در (نون حرف وقايه (يا متكلم جفانك مفعولى (محصول بيت) بن دوستم حقنده يادوستم ايچون كوتوسو يلزاولمدم يعنى دوستمى ذم وغيبت ايلمم لكن بن اير يلورم بكا اذيت وجفا ايلديكى وقتده حاصلى دوستم حقنده اساءت ايلمم لكن ايجنورسم مفتاوقت ايدرم (عروض) بو قطعه بحر وافر دندر كه مفاعلتن جزويدر كه بونده مسدس الاجزادر بيت اولك وثانينك صدرى سالم صدرك حشوى معصوب عصب مفاعلتن دن بشنجى متحركى اسكاندر كه لامدر مفاعلتن اولور مفاعيلن لفظنه تبديل اولنور عروض وضرب مقطوف قطف مفاعلتن دن يته لامى اسكان وآخرنده سبب خفيفى كه تن در آنى اسقاطه دير لر مفاعل قالور فعولن اك يرينه كلور وابتدالر معصوب ابتدانك

حشوی سالم بو یله اولنجه تقطیع اولنسه صدقت وقل مفاعلتن ت حقای مفاعیلن رانی فعولن ارا ان لا مفاعیلن اراك ولامفاعلتن زانی فعولن واست اقو مفاعلتن ل سوء فی مفاعیلن صدیق فعولن ولکنی مفاعیلن اضد اذا مفاعلتن جفانی فعولن اولور * یعنی چون کریم از دوست برنجد باید که کنج مفارقت کیرد و بکوی مهاجرت کراید نه آنکه بیدی میان بندد و بد کویی زبان کشاید * چون ادات تعلیل معنای شرطی متضمن (برنجد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب طوته دیمکدر (بکوی با حرف صله کوی کاف عربیله محله دیمکدر (مهاجرت مفاعله بابندن مصدر در (تا اسلوب عجم اوزره طویل یاز یلور نته کیم بیان اولندی ایریلق دیمکدر (کراید فعل مضارع مفرد غائب میل ایده دیمکدر کرایدندن کاف عجمك کسریله بعضیلر کاف عربیله دیمشلر کذا فی نعمة الله (نه آنکه اول دکل که دیمکدر (بیدی با حرف صله یا حرف مصدر (میان بندد بل باغلیه دیمکدر که اصراردن کنایه در (بندد فعل مضارع مفرد غائب بندیدندن (بیدکویی با حرف صله یا حرف مصدر بدکوی وصف ترکیبیدر بدسویلیجی دیمکدر (کشاید فعل مضارع مفرد غائب آچه دیمکدر (محصول ترکیب) حضرت جامی بو قطعه نك مضموندن مستفید اولنان حصه یی تفسیر ایدوب بیورر چونکه کریم یعنی کریم اولان کیمسه دوستدن اینجنه یعنی رنجیدۀ خاطر اوله کرکدر که مفارقت بوجغنی طوته یعنی مفارقتی اختیار ایلیه ومهاجرت محله سنه میل ایلیه حاصلی رنجیده اولدیغی دوستدن ایریله وسمتنه وارمیه او یله دکل که کوتولکه بل باغلیه یعنی عداوته اصرار ایدوب مضرت قصد نده اولمیه وبد کو یلغه دل اچیه یعنی ذم وغیبتنده اولمیه حاصلی اهل کرم بو افعالی ارتکاب ایلمز (مثنوی) چون شود یار باتو جنك اندیش * جز جدایی مکیر با او پیش * باتو با حرف مصاحبت (جنك اندیش وصف ترکیبیدر بو نده رنجیده ایتمه دن کنایتدر (جدایی یا حرف مصدر ایریلق دیمکدر (مکیر فعل نهی مفرد غائب طوتمه دیمکدر بونده پیش و زن وقافیه ایچون تأخیر اولنمشدر تقدیری پیش مکیر تفکر ورأی ایتمه دن کنایتدر (با او بایته

مصاحبت ضمیر یاره راجعدر (محصول بیت) چونکه یارسنکله جنك اندیش اوله یعنی رنجیده ایده انك ایله ایریلمك غیری رأی ایتمه یعنی مخاصمه ایدهیم یاضرر قصدنده اولهیم یاذم وغیبتنده اولهیم دیمه همان مفارقت ایله * جد مکن درخصومت بسیار * اندکی روی آشتی بکذار * جد جیمك کسریله سعی معناسنهدر (مکن فعل نهی حاضر مفرد ایلمه دیمکدر (خصومت مصدردر دشمانلق معناسنه خاء معجمهنك ضمیله بسیاره اضافت بیانیه (بسیار چوق دیمکدر (اندکی یاء تنکیر ایله ترکیبده ازاجق دیمکله تعبیر اولنور (روی آشتی بیانیه روی بونده طرف معناسنه (آشتی الف ممدوده ایله وشینك کسریله صلح معناسنه صلح جانبی دیمکدر (بکذار امر حاضر مفرد قو دیمکدر (محصول بیت) خصومت بسیاره سعی ایلمه یعنی چوق دشمنلك ایلمه ازاجق صلح جانبی قو یعنی صلحه یر قالسون زیرا پشیمان اولمق محتملدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور که بیان اولندی * باز معاویه باعتذار معاودت نمود ودر التماس صلح کشود وصد هزار درم بدل صلح فرستاد وبنیاد عهد نهاد * باز ینه دیمکدر (باعتذار باحرف صله اعتذار افتعال بابندن مصدردر (معاودت مفاعله بابندن مصدردر (کشود فعل ماضی مفرد غائب اچدی دیمکدر (در التماس صلح لامیه ومصدرك مفعولنه اضافتیدر (در قپو معناسنهدر (صد هزار یوز بیك دیمکدر (درم مسکوك اقچهدن عبارتدر (بدل صلح لامیه (فرستاد فعل ماضی مفرد غائب کوندردی دیمکدر (بنیاد تمل معناسنه (عهده اضافت لامیه یا بیانیه (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (محصول ترکیب) ینه معاویه اعتذاره عودت کوستردی یعنی تکرار اعتذار واعتراف ایلدی وصلحه رضا قپوسنی اچدی و یوز بیك اقچه صلح بدلی ارسال ایلدی وعهده تمل قودی حاصلی صلح ومعاهده ایلدی (قطعه) عذرخواهی بکن وعفو طلب شو چو فند * رخنه در قاعدهٔ یاری یاران قدم * عذرخواهی یا حرف مصدر (عذر خوله وصف ترکیبیدر عذر دیلیجیلك دیمکدر اعتذار معناسنه (بکن باء تأکید ایله امر حاضر مفرد ایله دیمکدر (عفو طلب وصف ترکیبی عفو استیجی دیمکدر (شو فعل امر مخاطب اول دیمکدر

(چو ادات تعليل (فتد فعل مضارع مفرد غائب واقع اوله ديمكدر
(رخنه بو يله يرلرده خلل معناسنى افاده ايدر (در حرف ظرف (يا حرف
صله (قاعده يارى ياران قديم لاميه‌لر و بيانيه‌در (يارى يا حرف
مصدر دوستلق ديمكدر (ياران الف نون ادات جمع (قديم اسكى
ديمكدر (محصول بيت) خطاب عام طريقيله بيورر كه اعتذار ايله
يعنى عذر ديله وعفو استيجى اول چونكه اسكى دوستلرك دوستلغى
قاعده سنه ياقاعده سنده خلل واقع اوله يعنى قديم اولان احبانك
محبتى قاعده سنده خلل واقع اولورسه اعتذار ايله حاصلى كمال مرتبه
سعى مصالحه ايدوب بار يش ودفع خلل ايله * ورنيايد بهم آن رخنه
بگفتار زبان * درعمارت كر بيش كوش بخشت زر وسيم * ور وا كردن
مخففدر (نيايد فعل نفى استقبال مفرد غائب كلمزسه ديمكدر (بهم بر بيره
ديمكدر (بگفتار زبان بيانيه با حرف مصاحبت (درعمارت كر بيش
(در حرف صله يا معناسنه شين ضمير رخنه يه راجعدر (يا حرف
مصدر (كر ادات فاعل اول رخنه يى تعمير ايديجى ايكه (كوش فعل
امر حاضر مفرد چالش ديمكدر (بخشت زر بيانيه با حرف مصاحبت
(خشت كرپيچ ديمكدر خاء معجمه نك كسريله اما بونده كوچه دن
كنايه‌در (محصول بيت) اكر اول خلل دبل سوزيله بر يره كلمزسه يعنى
عذر ديلكله مودت سابقه مقرر اولمزسه انى تعمير ايديجيلكه چالش
التون وكومش كوچه سيله يعنى بذل مال ايدوب مصالحه ايله زيرا
لايق دكلدر كه مدت عمر كده قزانديغك دوستى براندازلكدن
دور ايتمك (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندندر كه صدر وابتدادن
ماعدا مخبوندر عروض وضربنده قصر دخى طارى اولمشدر كه
برمصراعى فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حكايت) حجاج
درشكارگاهى ازلشكريان خود جدا افتاد بتلى برآمد ديد كه اعرابى
نشسته وازخرقهٔ خود جنبذ كان مى چيند وشتران كرد اومى چرند *
(شكارگاهى يا حرف وحدت (گاه ادات مكاندر شكار محلنده
ديمكدر (لشكريان الف نون ادات جمع يا حرف نسبت (لشكر وزن
ومعناده عسكر كبيدر (خوده اضافت لاميه (جدا بونده بعيد ديمكدر
(افتاد فعل ماضى مفرد غائب دوشدى ديمكدر (بتلى يا حرف صله

(یا حرف وحدت (تل تانك فتحی ولامك سكونیله در زیرا بو لفظده اصل اولان شده اولمقدر دپه معناسنه (برآمد فعل ماضی مفرد غائب چقدی دیمكدر (دید فعل ماضی مفرد غائب كوردی دیمكدر (كه حرف بیان (اعرابی یاء اول حرف نسبت یاء ثانی وحدت (براعرابه منسوب اعراب بریه ده ساكن اولان عربه اطلاق اولنور (نشسته ماضیدن قسمدر اوتورمش معناسنه (خرقهٔ خود بیانیه (جنبذ كان الف نون ادات جمع كاف هاء رسمیدن مبدل (جنبذه جیم عربینك ضمی ونونك سكونی ویانك فتحیله حشرات ارض جنسنه دیرلر بو نده مراد كهله در (می ادات استمرار (چیند جیم عجمك كسریله فعل مضارع مفرد غائب دوشیرر دیمكدر (شتران الف نون ادات جمع شتر ضم شین ایله اشتردن مخفف دوه دیمكدر (كرد كاف عجمك كسریله چوره دیمكدر اویه اضافت لامیه اعرابیه راجع (چرند فعل مضارع جمع غائب اوتلرلر دیمكدر (محصول تركیب) حجاج برشكار كاهده لشكر ایسندن ایری دوشدی بردپه یه چقدی كوردیكه براعرابی اوتورمش وخرقه سندن كهله دوشیرر ودوه لر اطرافنده اوتلرلر

* چون شتران حجاج را بدیدند برمیدند اعرابی سربالاكرد خشمناك كفت كیست كه ازین بیابان باجامهای درخشان برآمد لعنت خدای بروی باد * را ادات مفعول (بدیدند فعل ماضی جمع غائب كوردیلر دیمكدر باء تأكید ایله (برمیدند ده بویله اوركدیلر دیمكدر (سربالاكرد باشنی قالدردی دیمكدر (خشمناك ناك ادات وصف طارغین دیمكدر (كفت فاعلی تحتنده اعرابی یه راجعدر (كیست كیمدر دیمكدر كه ذوی العقولده مستعمل اولان كه ایله ادات خبردن مركبدر (كه حرف بیان (بیابان صحرا معناسنه در (باجامهای درخشان موصوفك صفته اضافتیدر (با حرف مصاحبت یا توسل اضافت ها ادات جمع (درخشان صفت مشبهه پارلق دیمكدر (برآمد كلدی وچیقدی دیمكدر (لعنت خدای لامیه ومبتدادر (بروی كیسته دكی كه یه راجعدر (باد امر غائب جمله سی دعاء علیه در (محصول تركیب) چونكه دوه لر حجاجی كوردیلر اوركدیلر اعرابی باشنی قالدردی طارغین دیدی یعنی طاریله رق دیدی كیمدر بو بیاباندن پارلق

جامه

جامه لرله كلدى ياچيقـدى لعنت اوكيمسه نك اوزرينـه اولسون
*حجاج هيچ نكفت وپيش آمد كه السـلام عليك يااعرابى كفت
لاعليك السـلام ولارحمة الله ولا بركاته * نكفت فعـل نفى ماضى
مفرد غائب (پيش باء عجميله قيت معنـاسنه در (درآمد فعل ماضى
مفرد غائب كلدى ديمكدر حاصلى ايلرو كلدى (كه حرف بيـان
(كفت فاعلى اعرابى يه راجعـدر (لالر حرف نفى (محصول تركيب)
اعرابى حجـاجه لعنت ايله شتم ايدنجه حجـاج هيچ سويلمدى يعنى
شتمه جواب ويرمدى وايلرو كلديكه للسلام عليك يا اعرابى ديدى
يعنى سلامت سنك اوزريكه اولسون اعرابى جوابده ديدى لاعليك
السلام ولارحمـة الله ولابركاته يعنى سلامت سنك اوزريكه اولميسون
واللهك رحمتى دخى سكا اولمسون واللهك بركاتى يعنى خير كثيرى
سكا اولمـسون مراد دعاء عليه در *ازوى آب طلبيد كفت فرود آى
بذلت وخوارى آب خور والله من رفيق ونوكر تو نيستم حجـاج فرود
آمد وآب خورد * وى ضميرى اعرابى يه راجعدر (طلبيد فعل ماضى
مفرد غائب اسـتدى ديمكدر (كفت اعرابى ديدى (فرود آى فرود
اشاغى ديمكدر (آى امر حاضر كل ديمكدر اشاغى اين ديمـك اولور
(بذلت با حرف مصـاحبت (خوارى واو رسميله وياء مصـدريله
خورلق ديمكدر (خور امر حاضر مفرد ييـك وايچمك معنا سـنده
مشـترك در بورنده ايچ ديمكدر (رفيق يولداش ديمكدر (نوكر بورنده
خدمتكار ديمكدر (تو به اضافت لاميه (نيستم دكلم ديمكدر (فرود آمد
ايندى ديمكدر (آب خورد صو ايچدى (محصول تركيب) حجاج اعرابيدن
صو طلب ايلدى اعرابى ديدى ذلت وخورلقله اشـاغى اين صو ايچ
والله بن سنك يولداشك وخدمتكارك دكلم حجاج ايندى وصو ايچدى
(پس كفت اى اعرابى بهترين مردمان كيست كفت رسول خدا صلى الله
عليه وسلم برغم تو باز كفت چه ميكويى درحق على ابن ابى طـالب كفت
از كرم بزركوارى تام وى در دهـان تمى كنجد * پس يوندنصكره
ديمكدر (كفت حجاج ديدى (بهترين به بانك كسرى وهاء اصليه ايله
ايو ديمكدر تر ادات تفضيل يا حرف نسبت نون حرف تأكيـد ييكركى
ديمكدر (مردمانه اضافت لاميه الف نون ادات جمع (كيست كيمدر

دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (رسول خدا لامیه (برغم توسنك
کورلککه دیمکدن کنایتدر (بازینه دیمکدر (کفت حجاج دیدی
(میکویی می ادات حال (کویی فعل مضارع مفرد مخاطب چه میکویی
نه دیرسین دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (بزرکواری یاحرف مصدر
اولولق دیمکدر (نام وی لامیه وی ضمیر علی رضی الله عنهه راجعدر
(دردهان درحرف صله بامعناسنه (نمی کنجد فعل نفی حال مفرد غائب
صغمز دیمکدر (محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی اینوب صو
ایچدکدنصکره حجاج دیدی مردملرك یکرکی یعنی انسانك افضلی
کیمدر اعرابی دیدی خدانك رسولی صلی الله علیه وسلم حضرتلریدر
سنك کورلککه بنه حجاج دیدی ابی طالب اوغلی علی کرم الله وجهه
ورضی الله عنه حقنده نه دیرسین اعرابی دیدی اولولغی کرمندن
حضرت علینك اسمی اغزه صغمز یعنی قابل وصف دکلدر * پس
کفت چه میکویی درحق عبدالملك بن مروان هیچ نکفت کفت جواب
من بکوی اعرابی کفت بد مردیست کفت چرا کفت خطایی ازوی
در وجود آمده است که ازمشرق تابمغرب ازان پرآمده است پرسید که
ان کدامست کفت این فاسق وفاجر حجاج را بر مسلمانان کاشته است حجاج
هیچ نکفت * می کویی می حرف حال کویی فعل مضارع مفرد مخاطب
(درحرف ظرف (حق عبدالملك بن مروان لامیه لردر عبدالملك دولت
امویه دن مروان حمارك اوغلیدر خطبه دن بعضی بدع سابقه بونك
زماننده قالقمشدر نته کیم تواریخده مصرحدر وحجاجك پادشاهیدر
(نکفت فعل نفی ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده اعرابیه راجعدر
(کفت حجاج دیدی جواب من لامیه (بکوی باء تأکید ایله امر حاضر
مفرد سویله دیمکدر (کفت اعرابی دیدی بدمردیست برکتو ادمدر
دیمکدر کفت حجاج دیدی (چرا ادات تخصیص نیچون دیمکدر
(کفت اعرابی دیدی (خطایی یاء ثانی حرف وحدت (وی ضمیری عبد
الملکه راجعدر (در وجود درحرف صله در بامعناسنه (امده ماضیدن
قسمدر (خطایی مبتدا آمده است خبری (که حرف بیان یاحرف رابط
صفت (از حرف ابتداء غایه (مشرق معروف (تا حرف انتهاء غایه
(با حرف صله (مغرب معروف (آن خطایه اشارتدر (پرسید فعل ماضی

مفرد

مفرد غائب سؤال ايلدی دیمکدر تحتنده فاعلی حجاجه راجعدر
(كه حرف بيان (كدام ادات سؤالدر كه قنغی معناسنه‌در (كماشته
ماضیدن قسمدر حواله ايلمش معناسنه (محصول تركيب) عسكره حجاج
ديدی نه ديرسين مروانك اوغلی عبدالملك حقنده اعرابی هيچ سويلمدی
حجاج ديدی بنم جوابمی سويله يعنی بكا جواب وير اعرابی ديدی
كنوير آدمدر حجاج ديدی نيچون يعنی بدلكی نه جهتدن اعرابی
ديدی عبدالملكدن برخطا وجوده كلمشدر كه مشرقدن مغربه وارنجه
اول خطانك طولمشدر حجاج سؤال ايلديكه قنقيسيدر يعنی نه كونه
خطادر وكنا عدر اعرابی ديدی بوفاسق وفاجر حجاجی مسلمانلره حواله
ايلمشدر حجاج هيچ سويلمدی * ناكاه مرغی بپريد وآوازی كرد اعرابی
روی بحجاج كرد وكفت تو چه كسی ای مرد كفت اين چه سؤالست كه
ميكنی كفت اين مرغ مرا خبر داد كه لشكری ميرسد كه سردار ايشان
تويی * ناكاه بركلمه مركبدر آنسزين ديمكله تعبير اولنور (مرغی
يا حرف وحدت (بپريد باء تأكيد ايله وباء عجمينك فتحيله اوچدی
معناسنه فعل ماضی مفرد غائب (آوازی يا حرف وحدت (كرد فعل ماضی
مفرد غائب بحجاج با حرف صله (چه نه ديمكدر (كسی يا حرف خطاب
(كفت فعل ماضی حجاج ديدی (اين چه سؤالست بونه سؤالدر (كه
حرف رابط صفت (ميكنی فعل حال مفرد مخاطب (مرا بكا ديمكدر
(خبرداد خبر ويردی (كه حرف بيان (لشكری يا حرف وحدت
(ميرسد فعل حال مفرد غائب ايريشور ديمكدر (كه حرف بيان يا حرف
رابط صفت (سردار رئيس العسكر معناسنه‌در (ايشانه اضافت لاميه
(تويی ياء ثانی خطاب سن سين ديمكدر (محصول تركيب) انسزين
برقوش اوچدی وير آواز ايلدی يعنی اوتدی واعرابی يوزينی حجاجه
ايلدی يعنی باقدی وديدی سن نه كيمسه سين ای ادم يعنی كيمسين حجاج
ديدی بونه سؤالدر كه ايدرسين اعرابی ديدی بوقوش بكا خبر ويرديكه
برلشكر ايريشور انك سرداری سن سين * درين سخن بود كه لشكريان
وی دررسيدند وبروی سلام كفتند اعرابی چون ان بديد رنك وی
متغير شد حجاج فرمود تا ويرا همراه ببردند * درين سخن بود يعنی
اعرابی بوسوزده ايدی (كه حرف بيان لشكريان وی لاميه در رسيدند

درحرف تأکید رسیدند فعل ماضی جمع غائب ایرشدیلر دیمکدر (وی ضمیری حجاجه راجعدر (کفتند فعل ماضی جمع غائب سویلدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) اعرابی بوسوزده ایدی که حجاجک عسکرلری ایرشدیلر و حجاجه سلام ویردیلر یعنی السلام علیك دیدیلر اعرابی چونکه انی کوردی رنکی متغیر اولدی بوزلدی حجاج بیوردی تا انی برابر ایلتدیلر * چون روز دیکر بامداد کرد مائده بنهاد ومردمان جمع آمد نداء اعرابی را اواز داد چون درامد کفت السلام علیك ایها الامیر حجاج کفت من چنان نمی کویم که تو کفتی وعلیك السلام * چون ادات تعلیل (روز دیکر ایرتسی کون دیمکدر (بامداد کرد صبا حلدی دیمکدر (مائده طعام معناسنه (بنهاد فعل ماضی بونده لازم معناسنه که قوندی دیمکدر (را ادات مفعول (واز داد چاغردی ودعوت ایلدی دیمکدر (آمد کلدی دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه ایرتسی کون صباحلدی طعام قوندی وخلق جمع اولدیلر اعرابی چاغردی چون کلدی السلام علیك یاامیر دیدی حجاج دیدی بن انجلاین دیمم که سن دیدك ایدی یعنی سنك کبی لاعلیك السلام دیمم وعلیك السلام * پس کفت طعام می خوری کفت طعام تست اکر اجازت می دهی می خورم کفت اجازت دادم اعرابی پیش نشست ودست دراز کرد وکفت بسم الله ان شاء الله انچه بعد از طعام پیش آید خیر باشد حجاج بخندید وکفت هیچ میدانی که دی روز برمن چه کذشت اعرابی کفت اصلح الله الامیر سری که دیروز میان من وتو کذشته است امروز افشای آن مکن * (محصول ترکیب) بوندنصکره حجاج دیدی طعام بر مسین اعرابی دیدی طعام سنکدر اذن ویررسك یرم حجاج دیدی اجازت ویردم اعرابی ایلرو اوتوردی والینی اوزاتدی یعنی طعامه شروع ایلدی ودیدی بسم الله ان شاء الله اول نسنه که طعامدنصکره ظهور ایدر خیر اوله حجاج کولدی ودیدی هیچ بیلورمیسین دونکی کون بنم اوزریمه نه کچمشدر اعرابی دیدی الله امیری اصلاح ایلسون برسرکه دونکی کون بنمله سنك بینکده کچمشدر بوکون انی افشا ایلمه * بعد ازان حجاج کفت ای اعرابی یکی ازدو کار اختیار کن یا پیش من باش تا ترا از خواص خود کردانم یا ترا پیش عبد الملك ابن مروان فرستم وازانچه اورا کفته اخبار کنم تا هرچه خواهد آن کند

محصوله

(محصول تركيب) بوندنصكره حجاج ديدى اى اعرابى ايكى كاردن
برينى اختيار ايله يا بنم قتمده اول تا كه سنى كندو خواصمدن ايلـيم
ياسنى عبد الملك بن مروان قتنه كوندرم واول نسنه دنكه انك ايچون
سو يلمش ايدك اخبر ايليم تا كه هر نه ديلرسه انى ايلسون يعنى فصل
يلورسه اولمايلسون * اعرابى كفت صورتى ديكرهم مى تواند بود
پرسيد كه آن كدامست كفت آنكه مرا بكذارى كه بسلامت بيلاد خود
بازروم وديكر نه تو مرا بينى نه من ترا حجاج بخنديد و بفرمود تا او را هزار درم
دادند و بيلاد وى فرستادند * صورتى يا حرف وحدت (محصول تركيب)
اعرابى ديدى بر غير صورت دخى اولمق ممكندر حجاج سؤال ايلديكه
اول قنغيسيدر اعرابى ديدى اولدركه بنى ترك ايده سين كه سلامتله
كندو بلاديمه كيدم وغيرى نه سن بنى كوره سين ونه بن سنى حجاج
كولدى و بيوردى تا اكا بيك درم و يره لر وانى بلادينه كوندره لر (قطعه)
زمرد بايد كه بلطف سخن وحسن خطاب * طبع ار بابه ستم را ز ستم
بازآرد * (بلطف سخن صفتك موصوفه اضافتيدر با حرف مصاحبت
(حسن خطابده بويله طبع ار بابه ستم لاميه و بيانيه (را ادات مفعول
(ستم لر بونده ظلم معناسنه (بازآرد بحسب اللغه كيرو كتورر ديمكدر اما
بويله يرلرده اليقور ديمكدن كنايتدر (محصول بيت) مرد كركدر كه
لطف سخن ايله وحسن خطاب ايله يعنى كلمات دلاويز وخطابه شوق
اميز ايله ظلم اربابنك طبعنى ظلمدن اليقور يعنى مجبوله اولديغى ظلمى
ايتدرمز بلكه لطفه سزا اولور * هر كريمى كه ز احسان وكرم رم
كردست * بفسون سخن او را بكرم بازآرد * كريمى يا حرف وحدت
نوعيه (كه حرف رابط صفت (رم رانك فتحيله رميدن مصدرندن
امردر بونده كرده لفظيله تركيب اولنوب ماضى مركبدن قسم
اولشدر اوركش ونفرت ايلمش معناسنه (بفسون با حرف مصاحبت
فسون افسوندن مخففدر (سخنه اضافت بيانيه (بكرم با حرف صله
(بازآردك تحتنده فاعلى مرد مراجعدر كرو كتورر معناسنه (محصول بيت
هر بر كريمكه احسان وكرمدن اوركشدر يعنى كرم وسخادن نفرت
ايلمشدر حاصلى ممسكدر سخن افسونى ايله انى اول مرد كرمه كتورر
(عروض) بو قطعه رمل مخبونلردر كه نيجه كره مرور ايلدى (حكايت)

یزدجرد پسر خود بهرام را در موضعی دید از حرم خود که مناسب نبود ویرا فرمود که بیرون رو و حاجبرا ای تازیانه بزن وازدر پرده سرای دور کن وکسی دیگررا نام برد که ویرا بجای وی بنشان * (یزدجرد یانك فتحی وزانك سكونیله ودالك كسریله عجم پادشاهلرندن برینك اسمیدر كه یزدگرد دخی دیرلر كه بهرام گورك پدری ایدی وهم غایت ظالم ایدی آخر الامر اغزینه آتی تپه اوروب فوت اولمشدر (پسر خود یانیه (بهرام را) را ادات مفعول (موضعی) یا حرف وحدت (دید فعل ماضی مفرد غائب كوردی دیمكدر (حرم خود ده یانیه (ویرا وی ضمیری بهرامه راجعدر را ادات مفعول (حاجب پرده دار معناسنه (را ادات مفعول (سی) اوتوز دیمكدر (تازیانه قمچی معناسنه در (بزن امر حاضر مفرد اور دیمكدر (پرده سرای لامیه سرای حرمدن كنایه در حرم قپوسندن دیمك اولور سرای قپوسندن دیین معنایه نامحرم ایمش (نام برد بحسب اللغه آدالت دیمكدر اما بو یله یرلرده تعیین دن كنایه در (كه حرف بیان (ویرا را ادات مفعول (وی ضمیری كسی یه راجعدر بجای وی لامیه با حرف صله (وی ضمیر حاجب اوله راجعدر (بنشان فعل امر مخاطب نصب ایله دیمكدر (محصول تركیب) یزدجرد كندی اوغلی بهرامی بر موضعده كوردی حرمندن كه مناسب دكل ایدی بهرامه بیوردیكه طشره چیق وحاجبه اوتوز قمچی اور وحرم قپوسندن اوزلق ایله یعنی عزل ایله و بر غیری كیمسه یی تعیین ایله كه آنی انك یرینه نصب ایله * بهرام بموجب فرموده پدر عمل كرد اما هنوز سیزده ساله بود ندانست كه سبب غضب وی حاجب چه بود * بموجب با حرف مصاحبت (موجب فرموده پدر لامیه لردر (هنوز الآن دیمكدر (سیزده اون اوچ دیمكدر (ساله ها رسمی ادات مقیدار سیزده ساله اون اوچ یللق دیمكدر كه اون اوچ یاشنده (بود ایدی (ندانست فعل نفی ماضی مفرد غائب بیلمدی دیمكدر (كه حرف بیان (سبب غضب وی لامیه لردر وی ضمیری پدره راجعدر (محصول تركیب) بهرام باباسنك بو بیروغی مقتضاسیله عمل ایلدی اما الآن اون اوچ یاشنده ایدی بیلمدیكه پدرك سبب غضبی نه ایدی * بعد از آن روزی بهرام بدر پرده سرای آمد وخواست كه در آید حاجب دوم دست بر سینۀ وی نهاد ونگذاشت كه

درآید وکفت بعدازین تراد رین موضع ینیم نی تازیانه ات بزنم ازجهت خیانتی که بو حاجب پیشین کردی وسی دیکررا ازجهت خیانتی که می خواهی ایلمز کبی * (روزی با حرف وحدت (بدر با حرف صله (درآید فعل مضارع مفرد غائب کیره دیمکدر (دست برسینه وی نهاد بحسب اللغه الینی کوکسنه قودی دیمکدر امابو یله محللرده صالیویرمه دن کنایه در (محصول ترکیب) اندن صکره بر کون بهرام پرده سرایه کلدی ودیلدیکه کیره ایکنجی حاجب صالیویرمدی وقومدیکه کیره ودیلدی اکر بوتینن صکره سنی بوموضعده کوررسم سکا اوتوز قمچی اوروزم شول خیانتدن اوتوریکه اسکی حاجبه ایلدك واوتوز دخی اول خیانتدن اوتوریکه بکا ایتمك استرسین * این خبر بیزد جرد رسید حاجب دوم را بخواند وتحسین کرواحسان نمود وخلعت پوشانید ومرتبه اش بلند کردانید * پوشانید فعل ماضی مفرد غائب الف نون ادات تعدیه کیدردی دیمکدر (محصول ترکیب) بو خبر یزدجرده ایرشدی ایکنجی حاجبی چاغردی وتحسین ایلدی واحسان کوستردی وخلعت کیدردی ومرتبه سین عالی و بلند ایلدی (قطعه) حفظ شه باید چنان کزآستان او عبور * در ضمیر بنده وآزاد نتواند کذشت * عبور عینك ضمیله وزن ومعناده مرور کبیدر (محصول بیت) پادشاهك حفظی انجلین کرکدرکه انك آستانندن کچمك بنده وازادك ضمیرنده کچمك ممکن اولمیه یعنی حریم پادشاه اویله محفوظ اولمق کرك که بنده وآزادك وعبید واحرارك قلبنه کچمك سوداسی دخی خطور ایلمیه کمال محافظه دن کنایه در * در حریم حرمت عرش که سر دولتست * مرغ نتواند پرید و باد نتواند کذشت * در حریم حرمت عرش در حرف ظرف شین ضمیر پادشاهه راجعدر اضافتلری بیانیه (که حرف رابط صفت (دولته اضافت لامیه (پرید فعل ماضی بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر (کذشت ده پرید کبیدر (محصول بیت) پادشاهك عز حرمتی حریمنده که دولت سریدر قوش اوچمغه قادر اولمیه وروزکار کچمیه قادر اولمیه یعنی پادشاه حرمنه یار واغیار محرم اولمیلی (عروض) بو قطعه بحر رملدندر که عروض وضربی مقصور بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

ر .

فاعلات اولور (حکایت) وزیر هرمز بن شاپور بوی نامه فرستاد که بازرگانان در یا بار جواهر بسیار آورده اند و آنرا بصد هزار دینار از برای پادشاه خریده ام شنیده ام که پادشاه آنرا نمی خواهد اگر راستست فلان بازرگان بصد هزار دینار سودمی خرد * وزیر هرمز لامیه (هرمزهانک ضمیله در (شاپور باء عجمیله بر پادشاهک اسمیدر نسل پادشاه ایدن بو هرمز نوشیروانک اوغلی هرمزک غیریدر (بوی با حرف صله (وی ضمیر هرمزه راجعدر (بازرگانان در یا ثانیه (بار بونده یوک معناسنه در (جواهره اضافت بیانیه (وآنرا را اداة مفعول آن اسم اشارتدر بار جواهره (بصد هزار سود (با حرف مقابله یوز بیک التون فائده مقابله سنه (خرد فعل ماضی مفرد غائب الور دیمکدر خریدندن (محصول ترکیب) شاپورک اوغلی هرمزک وزیری هرمزه نامه ارسال ایلدیکه دریا بازرکانلری جواهر یوکی چوق کتورمشلر در واول یوکلری پادشاه ایچون یوز بیک دیناره صاتون الشم ایشتدمکه پادشاه انی استمز اکر صحیح ایسه فلان بازرکان یوز بیک التون فائده ایله صاتون الور * هرمز جواب نوشت که صد هزار دینار وصد هزار چندان پیش ما قدری ندارد چون ما بازرگانی کنیم پادشاهی که کند و بازرگانان چه کنند * چندان اولقدر دیمکدر (پیش ما لامیه پیش قیمت معناسنه (قدری یا حرف تنکیر (بازرگانی یا حرف مصدر (کنیم فعل مضارع متکلم مع الغیر (پادشاهی یا حرف مصدر که کیم دیمکدر (کنند فعل مضارع جمع غائب ایلرلر دیمکدر (محصول ترکیب) هرمز وزیره جواب یازدیکه یوز بیک واولقدر یوز بیک یعنی یوز بیک کره یوز بیک بزم قتیمزده قدری یوقدر یعنی بی حاصلدر چونکه بز بازرکانلق ایدهلم پادشاهلق کیم ایلسون وبازرکانلرنه ایلرلر یعنی نه یابسونلرونه کاره مباشرت ایلسونلر (قطعه) نه طور منصب شاهان بود که بیع وشرا * بقصد کسب معاش خود اختیار کنند * نه حرف نفی بوده مصروف (طور منصب شاهان لامیه لردر طور اسلوب وقاعده معناسنه در (که حرف بیان (بیع وشرا الم صاتم دیمکدر (بقصد کسب معاش خود بیانیه لردر (محصول بیت) شاهلرک منصبی طوری اولمز که یعنی

لایق

لایق دکلدر که الم صاتغی کندی معاشی کسبی قصدینه اختیار ایلیه‌لر
شانی پادشاهه مناسب دکلدر*چو شاه پیشه کند کار تاجران جهان*
تو خود بکو که دکر تاجران چه کار کنند* کار تاجران جهان
لامیه‌لردر (تو خود بکو انصاف ایله مجلسنده استعمال اولنور (که
حرف رابط (محصول بیت) چونکه پادشاه تاجرلرک کارینی صنعت
ایلیه سن سویله که یعنی انصاف ایله غیری تاجرلر نه ایلسونلر (عروض)
بو قطعه بحر مجتث مخبون مقصوردر که وزنی مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولور مکررا بیان اولندی (حکایت) امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه
در وقت خلافت خود در مدینهٔ منوره دیواری کل میکرد یهودی پیش
وی تظلم کرد که حاکم بصره بصد هزار درم ازمن متاعی خریده است
ودر ادای ثمن آن تعلل می کند فرمود که کاغد پاره داری کفت
نی سفالی برداشت و بر آنجا نوشت که شکایت کنندکان ازتو بی حسابند
وشکر کزاران نایاب ازموجبات شکایت بپرهیز یا ازمسند حکومت
برخیز ودر آخر نوشت که کتبه عمر بن الخطاب نه بران مهری زد
ونه بران طغرایی رقم کرد اما چندان صولت عدالت وهیبت سیاست ازوی
درخاطرها نشسته بود که* دیواری یا حرف وحدت (کل کاف
عجمک کسریله چامور دیمکدر (میکرد می ادات حکایه (کرد فعل
ماضی مفرد غائب ایلردی دیمکدر (پیش وی لامیه وی ضمیر حضرت
عمره راجعدر (تظلم کرد اظهار مظلومیت ایلدی دیمکدر (که حرف
بیان (متاعی یا حرف وحدت (خریده ماضیدن قسمیدر (ثمن بها
دیمکدر (آنه اضافت لامیه (تعلل بهانه معناسنده مستعملدر (پاره
یا حرف وحدت همزه حرف توسل (داری فعل مضارع مفرد
مخاطب (سفالی یا حرف وحدت (برداشت فعل ماضی مفرد غائب
قالدردی دیمکدر (بر آنجا اول یره یعنی سفال پاره یه دیمکدر (نوشت
فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (کنندکان الف نون ادات
جمع (کاف هاء رسمیدن مبدلدر (کننده اسم فاعل ایدیجیلر دیمکدر
(شکرکزاران الف نون ادات جمع شکرکزار وصف ترکیبیدر شکر
ادا ایدیجیلر دیمکدر (موجبات سببلر دیمک (بپرهیز باء تأکید ایله
امر حاضر مفرد در اجتناب ایله دیمکدر (برخیز قالق معناسنه امر

حاضر در (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی دیمکدر (چندانکه اولقدر دیمکدر (صولت بونده شدت معناسنه‌در (نشسته ماضیدن قسمدر (محصول ترکیب) امیرالمؤمنین عمر رضی الله عنه کمندو خلافتی وقتنده مدینهٔ منوره‌ده بر دیواره چاموردایلردی یعنی دیوار یمارلردی بر یهودی انک حضورنده تظلم حال ایلدیکه حاکم بصره بوز یسالک درهمه بر متاع المشدر بهاسنی اداده بهانه ایلر حضرت عمر بیوردیکه بر کاغد پاره وارمی یعنی بر پارچه کاغدک وارمی یهودی دیدی یوق بر سفالی پاره‌سی قالدردی و آکا یازدیکه سندن شکایت اید یجیلو حسابسزدرلر و شکر ادا ایدیجیلو ناباب یعنی یوق شکایت سیلرندن اجتناب ایله یاسنده حکومتدن قالق و آخرنده یازدیکه کتبه عمر بن الخطاب یعنی بونی عمر بن الخطاب یازدی نه انک اوزرینه مهر اوردی نه بر طغرا رقم ایلدی اما اولقدر عدالتی صولتی وسیاستی هیبتی اندن خاطرلرده اوتورمشدیکه * چون آن سفال را بحاکم بصره داد وی سوار بود از اسب فرود آمد وزمین ببوسید ووجه یهودی را تمام ادا کرد ووی سوار ایستاده بود * بحاکم باحرف صله (وی ضمیر حاکمه راجعدر (فرود آمد ایندی دیمکدر شارح مرحوم فرود آمد برینه پیاده شد یازمش یانمزده اولان نسخه‌لرده یوقدر (ببوسید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوپدی دیمکدر (وجه یهودی لامیه وجه بونده ثمندن عبارتدر (وی ضمیر یهودی‌یه راجعدر (ایستاده ماضیدن قسمدر طورمش دیمکدر (جمیع نسخه‌لرده ووی سوار ایستاده بود عبارتی واردر الا شارح مرحوم واقف اولممش (محصول ترکیب) چونکه اول سفالی حاکم بصره‌یه ویردی واول سوار ایدی آتدن ایندی ویر اوپدی و یهودینک ثمنی تمام ادا ایلدی و یهود سوار طورمش ایدی حاصلی بلا تخلف اول ساعت ادا ایلدی (قطعه) چو نبود شاه را عز و سیاست * کشد از دست کستاخان ذلیلی * نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمیه دیمکدر (شاه را را ادات تخصیص شاهک دیمکدر (عز بونده هیبت وشوکت معناسنه اولمق اولیدر (کستاخان الف نون ادات جمع (کستاخ ادبسز دیمکدر (ذلیلی یا حرف مصدر (محصول بیت) چونکه شاهک هیبتی وسیاستی اولمیه ادبسزلر الندن

خورلق

چورلق وحقارت چكر* چو وبزد شیر را دندان وناخن* خورد ازروبهان لنك سیلی* ریزد فعل مضارع مفرد غائب لازمله متعدی بینده مشترکدر بونده لازم معناسنه دوكوله دیمكدر زیرا یدندن یاریخن‌دن نته كیم دیباجه‌ده واقع اولان قطعه‌ده تفصیل اولنمشدی (شیررا را ادات تخصیص شیرك دیمكدر (دندان دیش (ناخن خام معجمه‌ده اماله فتح ایله طرنق دیمكدر (خورد فعل مضارع مفرد غائب خوریدن‌دن یاخوردن‌دن زیرا مصدرده دالیك ماقبلنده یازودن را واقع اولسه مضارعده مفتوح قیلنور (روبهان الف نون ادات جمعدر زروبه وروباه دلكو دیدكلری جانورك اسمیدر (لنك لفظنه اضافت صفتنه اضافتیدر (سیلی سله معناسنه (محصول بیت) چونكه ارسلانك دیشی وطرناغی دوكله طوپال دلكولردن سله یر یعنی ادانی اللنده زبون اولور سیاستی اولمینه پادشاه دخی ضعفادن مشقت ورزالت چكر (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدر یزمه‌راعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور (حكایت) جوانی را بدزدی كرفتند خلیفه حكم كرد كه دستش ببرند تا ازمال مسلمانان كوتاه شود جوان بنالید وكفت ای خلیفه* جوانی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (بدزدی با حرف مصاحبت (یا حرف مصدر خرسزلق ایله دیمكدر (كرفتند فعل ماضی جمع غائب طوتدیلر دیمكدر (دستش شین ضمیری جوانه راجعدر (ببرند باء تأكید ایله فعل مضارع جمع غائب كسه‌لر دیمكدر (تا حرف تعلیل (مال مسلمانان لامیه (بنالید فعل ماضی مفرد غائب اینكلدی دیمكدر (محصول تركیب) برجوانی خرسزلق ایله طوتدیلر یعنی تهمت سرقه ایله اخذ ایلدیلر خلیفه حكم ایلدیكه الینی كسه‌لرتا كیم مسلمانلرك مالندن قصه اوله جوان اینكلدی یعنی اه وفریاد ایلدی ودیدی ای خلیفه بعض نسخه‌ده لی خلیفه یرینه ای خداوند واقعدر (بیت) مرا بدست چپ وراست چون خدا آراست* روا مدار كه مانند چپم جدا از راست* مرا بی دیمكدر (بدست چپ بیانیه (با حرف مصاحبت صول ال دیمكدر یسار معناسنه (راست چپ اوزره معطوف صاغ دیمكدر یمین معناسنه (چون ادات تعلیل (آراست الف ممدوده ایله فعل ماضی

مفرد غائب بزه دی دیمکدر (روا مدار جائز کورمه معناسنه فعل
نهی در (که حرف بیان (مانند فعل مضارع مفرد غائب قاله دیمکدر
(جدا ابرو دیمکدر (محصول بیت) یعنی صولو وصباغ ال ایله چونکه
خدا تزیین ایلدی جائز کورمه که صولم صاغدن ایرو قاله یعنی ایرلمغی
روا کورمه (عروض) بو بیت بحر مجتث در که مخبون مقصوردر که
برمصراعی مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * خلیفه فرمود که
دستش ببرید که این حدیست از حدود خدای تعالی مماهله دران
مسلمانی نیست * ببرید باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد قطع ایلیك
دیمکدر (که حرف تعلیل (حدیست سین وتا ادات خبر یا حرف تنکیر
(حد حاء مهمله نك فتحی ودال مشدده ایله بحسب اللغه غضب
معناسنه در لکن بونده حد شرعی در که مثلا زانی وزانیه یه بعد الاثبات
یوز دکنك وسارق وسارقه یه قطع وعمدا سفك دم ایدنه قصاص
و بونلرك امثالی کبی یعنی حقیقتده غضب الهیدر (حدود حدك جمیدر
(خدایه اضافتی لامیه (مماهله مفاعله بابندن مصدر دومسامحه معناسنه
کچمك یعنی ترك ایلمك دیمکدر (مسلمانی یا حرف مصدر (محصول ترکیب)
خلیفه بیوردیکه قطع ید ایدك زیرا بو الله تعالینك حدلرندن
برحد در بونده مهلت و یرمك مسلمانلق دکلدر * مادرش همراه بود
برخاست کفت ای خلیفه این فرزند منست بدست یاری روز بشب می آرم
وازدست یاری وی روز وشب می خورم * مادر آنا دیمکدر والده
معناسنه (شین ضمیر جوانه راجعدر (همراه بود بیله یعنی یانده
ایدی دیمکدر (برخاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمکدر (فرزند من
لامیه (بدست یاری وی لامیه (با حرف مصاحبت (دست یاری تانك
سکونیله یاودم دیمکدر معاونت معناسنه (روز بشب کیجه یی کوندزه
می آرم کتوررم (ازدست یاری وی لامیه (دست یار بونده اضافتله الی
امکی دیمکدر (میخورم ییرم (محصول ترکیب) والده سی بیله ایدی
قالقدی ودیدی بو بنم فرزندمدر بونك معاونت ویاردمیله کیجه یی
کوندوزه کتوررم یعنی کیجه لر بونکله اکلنورم و بونك الی امکندن یرم
یعنی اوغلوم قزانور بن یرم (قطعه) فرزند بو دچو جان بجشای * برجان
من ستم رسیده * چو ادات تشبیه (بجشای باء تأکید ایله بغشله

دیمکدر

دیمکدر (بر حرف صله (جان من ستم رسیده لامید و بیانیه ستم رسیده مرکبدر ظلم ایرشمش دیمکدر (محصول بیت) اوغل جان کبی اولور بغشله بن ستم کورمشك جانبنی * سررشته‌ٔ روزیم کف اوست * مپسند که آن شود بریده * (سررشته بونده مجازا سبب معناسنه‌در (روزی‌یه اضافت لامیه (روزی یاء اصلیه ایله رزق معناسنه‌در (میم ضمیر متکلم (کف آوج دیمکدر امابونده مطلق الدن کنایتدر (مپسند فعل نهی حاضر مفرد بکنمه دیمکدر امابو یله‌برلرده لایق کورمه مقامنده مستعملدر (که حرف بیان (آن اشارتدر که (بریده اسم مفعولدر کسلمش معناسنه (محصول بیت) بنم قسمتمك سببی انك الیندر لایق کورمه که ارل ال کسلمش اوله شارح نسخه سنده مپسند یرینه مگذار یازمش اویله نسخه کورمدك وهم مرحوم معنی جانبن کلیا ترك ایلمش (عروض) بو قطعه بحر هزج مثمندر که صدر وابتدا اخرب خرب معلوم حشولر مقبوض قبض که بشنجی ساکنی حذفدر مفاعلن قالور عروض مقصور مفاعیل قالور ضرب محذوف فعول اولور برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل یافعول اولور * خلیفه کفت دستش ببرید که من این کناه ازوی درنمی کذارم وکناهکاری ترك حداین برخود روانمی دارم * (دستش شین جوانه راجع (که حرف تعلیل (نمی کذارم فعل نفی حال متکلم وحده عفو ایلمم دیمکدر (وکناهکاری ترك حداین بیانیه ولامیه لردر کناهکاری یا حرف مصدر بونك حدینی ترك کناهکارلغنی دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه دیدی الینی کس زیرا بن بو کناهی اندن عفو ایلمم وبو حدی ترك کناهکارلغنی کندی اوزریمه جائز طوتمم * مادرش کفت ای خلیفه این راهم یکی ازان کناهان شمار وازان معاصی انکار که همواره ازان استغفاری می کنی وآمرزش خواهی خلیفه را خوش امد وحکم خلاصی فرمود * (هم دخی دیمکدر (یکی ازان کناهان اول کناهلردن بری (شمار امر حاضر مفرد صای دیمکدر (معاصی معصیتك جمعیدر کناهلر معناسنه (انکار امر حاضر مفرد در فتح همزه ایله ظن ایله معناسنه بونده فرض ایله دیمکدر (که حرف رابط صفت (همواره دائما دیمکدر (می کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایدرسین دیمکدر (آمرزش الف ممدوده ایله ومیمك ضمیله اسم مصدردر یارلغمق

معناسنه آمرزیدندن (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب (خلاصی یا حرف مصدر (بعض نسخه ده وگفت بگذاریدش واقعدر وحکم خلاصی فرمود یرینه و بعضیسنده وحکم خلاص فرمود بگذاشتن وی دوشمشدر (محصول ترکیب) والدهسی دیدی خلیفه بونی دخی اول گناهلردن صاى واول معاصیدن عهد وفرض ایله که دائما اندن استغفار ایدرمین ویارلغمق طلب ایلرسین خلیفه یه خوش گلدی وخلاصنده حکم بیوردی یا نی براغك دیدی یا خلاصه حکم بیوردی انی ترکه خلاصه عفو ایلدی (قطعه) ای خوش آن دانا که پیش شاه دم * گاه قهر از نکتهٔ خوش میزند * (ای حرف ندا (دم مصراع ثانیده میزندك مفعول صریحی (گاه وقت معناسنه در (خوش فتح خا ایله در (محصول بیت) ای خوش اول عاقل وعالم که شاه قننده قهر وقتنده خوش نکته دن دم اوره یعنی کلمات دلفریب وسخن عجیب ایله لب کشا اوله * نکتهٔ چون آب می آرد لطیف * شاه را آبی بر آتش میزند * (نکتهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (چون ادات تشبیه شاه را را ادات تخصیص (آب بر آتش زدن تسکین حرارت وغضبده مصطلحدر (محصول بیت) بر نکتهٔ صو کبی لطیف گتوره یعنی لطیف بر نکتهٔ دلفریب سویلیه شاهك غضبن تسکین ایدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدسدر جمیع اجزاسی سالم عروض وضرب محذوف اولنجه بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (حکایت) گناهکاری را پیش خلیفه آوردند خلیفه بفتوی مستحق آن شده بود فرمان داد * (محصول ترکیب) بر گناهکاری خلیفه قتنه گتوردیلر خلیفه شول فتوی ایله که اکا مستحق اولمش ایدی یعنی فتوی موجبنجه لایق اولدیغی جزایه فرمان ویردی (بعض نسخه ده بفتوی یرینه بعقوبتی واقعدر حاصلی مستحق اولدیغی عقوبته فرمان ایلدی * گفت ای امیر المؤمنین انتقام بر گناه عدلست وتجاوز از آن فضل و پایهٔ همت امیر المؤمنین از آن عالی ترست که از آنچه بلندترست تجاوز نماید و با آنچه فروترست فرود آید خلیفه را سخن وی خوش آمد گناه وی عفو فرمود * (تجاوز تفاعل بابندن مصدریدر (تجاوز نماید گچه دیمكدن کنایتدر یعنی ترك ایده (فرود آید بوده تنزلدن عبارتدر (محصول ترکیب)

گناهکار دیدی ای مؤمنلر امیری گناهه انتقام عدلدر واندن گچمك فضلدر وامیر المؤمنینك همتی درجه سی اندن عالیرکدر که عالیرك اولان نسنه دن گچه یعنی ترك ایده واول نسنه که اشاغیرکدر تنزل ایلیه حاصلی اعلا دورر کن اسفله تنزل همت پادشاهدن دوندر خلیفه یه انك سوزی خوش گلدی انك گناهنی عفو بیوردی (قطعه) * عفو از گناه فضل بود انتقام عدل * زان تا باین زچرخ برین تا زمین رهست * (زان) ازاندن مخففدر آن اسم اشارتدر عفوه (تا حرف انتها) (باین) با حرف صله این اشارتدر انتقامه برین عالی معناسنه (تا حرف انتها) (محصول بیت) گناهدن عفو فضل اولور انتقام عدل اولور فضلدن عدله چرخ بریندن زمینه دك یول واردر یعنی بینلری بین السماء والارض کدر که فضل سمایه همسر وعدل زمینه برابردر * کی فضل را گذارد و دارد بعدل روی * دانا که از تفاوت این هردو آگهست * (محصول بیت) چونکه فضلی ترك ایدر وعدله یوز طوتار عالم که هر ایکینك تفاوتندن آگاهدر یعنی بو ایکیسنك تفاوتندن آگاه اولان فضلی براغوب عدله توجه ایلمز (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر صدر وابتداسی اخرب که مفعول اولور حشولر مکفوف که فاعلات مفاعیل اولور عروض وضربی مقصور که فاعلات اولوب بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * کودکی از بنی هاشم بابکی از باب مکارم بی ادبی کرد شکایت بعمش بردند خواست که تا ویرا ادب کند گفت ای عم من کردم آنچه کردم وعقل من با من نبود تو بکن آنچه میکنی وعقل باتست * کودکی یا حرف وحدت برچوجق دیمکدر (بابکی یا حرف صله (محصول ترکیب) بنی هاشمدن برچوجق کرم صاحبلرندن برینه یعنی اکرامی واجب اولنلرك برینه ادبسزلك ایلدی عمیسنه شکایت ایلدیلر دیلدیکه انی تأدیب ایلیه دیدی ای عم بن ایلدم اونسنه یی که ایلدم یعنی نه ایتدمسه بن ایلدم وعقلم بنم ایله دکل یدی سن ایله اول نسنه یی که ایلرسین یعنی ایده جککی ایت ودخی عقلك سنکله در (قطعه) گر سفیهی بحکم نفس وهوا نه بوفق خرد کند کاری * سفیهی یا حرف وحدت بحکم نفس با حرف مصاحبت اضافت مصدرك فاعلنه در (بوفق خرد) ده بو یله در وفق بونده اقتضا معناسنه در (کاری یا حرف تنکیر (محصول بیت)

کر برسفیه نفس وهوانك حکمیله عقل مقتضاسنجه دکل برایش ایلرسه یعنی برسفیه عقله موافقت ایتمیوب هوا وهوسنه تابع اوله رق ایش اشلرسه * بر تو نفس وهوا چو غالب نیست * جز راه خرد مرو باری * مرو فعل نهی حاضر مفرد کلمه دیمکدر (باری یاء اصلیه ایله ادات تمنیدر ترکیده دخی استعمال اولنور (محصول بیت) سنك اوزریکه چونکه نفس وهوا غالب دکلدر باری عقل یولینك غیریه کتمه حاصل قطعه نفس وهوایه تبعیتله برسفیه برایش اشلدی مقتضای عقل اوزره دکلدر چونکه سنك نفس وهوانك غالب دکلدر عقل مقتضاسنجه عمل ایله یعنی عفو ایله (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که کندینه خبن ایله حذف طاری اولمشدر که بر مصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن در (حکایت) زنی را از جماعت که بر حجاج خروج کرده بودند پیش وی آوردند حجاج باوی سخن میکفت و وی سر در پیش انداخته بود ونظر در زمین دوخته نه جواب وی میداد ونه بوی نظر میکرد * زنی یا حرف وحدت (را ادات مفعول زن مطلقا نسایه اطلاق اولنور مؤخر آوردندك مفعولی (که حرف رابط صفت (پیش وی حجاجك قتنه (آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (باوی اوزنه (می کفت می ادات حال ماضی سویلردی دیمکدر (وی ضمیر بنه زنه راجعدر (سر در پیش انداخته باشنی اوکنه براقمش یعنی اکمش ایدی (ونظر در زمین دوخته نظاری زمینه دیکمش ایدی قاعدهٔ سجع اوزره بر بود مقدردر یعنی بر یقردی حاصلی بو ایکی فقره عدم التفاتدن کنایه‌در (جواب وی لامیه می ادینه حکایه ایچوندر (محصول ترکیب) برزنی شول جماعتدنکه حجاج اوزره خروج ایلمشلر ایدی حجاجه خروج ایلیلردن برزنی حجاجك حضورینه کتوردیلر حجاج اکا سوز سویلردی واول باشنی اوکنه اکمش ایدی ونظرینی زمینه دیکمش ایدی نه اکا جواب ویرر ایدی نه اکا نظر ایدردی حاصلی یوزینه دخی باقمزدی * یکی از حاضران باوی کفت امیر سخن میکوید وتو از وی اعراض میکنی کفت من از خدای تعالی شرم می دارم که بمردی نظر کنم که خدای تعالی بوی نظر نمی کند * باوی با حرف صله وی ضمیر زنه راجعدر (می از ادات تأکید (که حرف بیان (بمردی با حرف صله یا حرف تنکیر (که حرف رابط

صفت (محصول ترکیب) حاضرلردن بری نه دیدی امیرسوزسو یلروسن اندن اعراض ایدرسین زن دیدی بن الله تعالیدن حیا ایدرم که بر مرده نظر ایلیم که اکا خدای تعالی نظر ایلمز یعنی الله تعالینك نظر ایتمدیکی آدمه نظر اتمکدن حیا ایدرم (قطعه) روی ظالم مبین که بررویت آب* زدوزخ دریست بکشاده * روی ظالم لامیه (مبین نهی حاضر کورمه دیمکدر (که حرف تعلیل (دوزخ جهنم دیمکدر (دری یا حرف وحدت سین وتا ادات خبر رقبودر دیمکدر (بکشاده باء تأکید ایله آچق (محصول بیت) ظالمك یوزین کورمه زیرا سنك یوزیکه اول ظالم جهنمدن آچق برقبودر یعنی ظالم جهنمدن آچلمش قپو مشابه سنده در * سوی او وتا کشاده شدزخدا * نظر رحمتی نیفتاده * سوی او لامیه او ضمیر ظالمه راجعدر (تا حرف انتها (کشاده شد ماضی مجهول معناسین افاده ایدر که آچلمش اوله دیمك اولور (زخدا مصراع ثانیه مرهوندر (نظر رحمتی یا حرف وحدت نظر رحمت بیانیه (نیفتاده ماضی منفیدن قسمدر واقع اولمشدر دیمکدر (محصول بیت) انك جانبی آچله لیدنبرو حاصلی ظالمه ابتدا ایدلیدن بروالله دن بر رحمت نظری واقع اولمشدر بو قطعه بحر خفیفدندر نیجه کره علل وازا حیفیله بیان اولندی (حکایت) اسکندر را کفتند بچه یافتی از دولت وسلطنت و وسعت با مملکت با صغرسن وحداثت عهد کفت باستمالت دشمنان تا از غائلهٔ دشمنی زمام تافتند وازتعاهد دوستان تا در قاعدهٔ دوستی استحکام یافتند * کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (بچه با حرف مصاحبت سببیتی متضمن نه سببله دیمکدر (یافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بولدك دیمکدر (دولت سلطنت بیانیه واو عطف ایله دخی نسخه در (وسعت مملکت لامیه ممکلتك بیوکلکی دیمکدر (با حرف مصاحبت (صغرسین مصدرك فاعلنه اضافتیدر یاشیك کوچکلکیله دیمکدر (حداثت عهد دخی مصدرك فاعلنه در (حداثت تازه لك معناسنه در (عهد زمان و وقت معنالرنده مستعملدر که صغرسنه عطف تفسیر واقعدر (باستمالت با حرف مصاحبت (استمالت استفعال بابندن مصدردر برکیسه نك قلبنی کندویه بای وجه کان میل ایتدرمك (دشمنانه اضافتی مفعولنه در (تا حرف تعلیل (غائلهٔ دشمنی بیانیه یا حرف مصدر غائله شر وفساد

وفتنه معناسنه‌در (زمام دیزکین دیمکدر بونده مجازدر (تافتند فعل ماضی جمع غائب چویردیلر دیمکدر (تعاهد دوستان استمالت دشمنان کبیدر اعرابده واکا معطوف اولمده (تعاهد تفاعل بابندن مصدردر پیمان معناسنه (استحکام استفعال بابندن مصدردر قوت معناسنه (یافتند فعل ماضی جمع غائب بولدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندره دیدیلرنه ایله بولدك اول نسنه‌یی که بولدك سلطنت دولتندن ومملکتك یوکلکندن یعنی بوقدر دولتی نه سببله بولدك سنك کوجکلکی ووقتك تازه‌لکیله یله حاصلی وقت شبابکده بویله دولته نه ایله واصل اولدك اسکندر دیدی دشمنلره استمالت ایله یعنی دشمنلرك قلوبنی جلب ایله تاکیم دشمنلك غائله وفسادندن دیزکین چویردیلر ودوستلره تعاهد ایله تاکیم دوستلقده قوت بولدیلر حاصلی بوایکی ماده ایله وسعت مملکته مالك اولدم دیو جواب ایلدی غائله مهلك معناسنه در دیدن معنا بی هلاك ایلمش عنی عنه (بیت) باید ملك سکندر چون وی از حسن سیر * دشمنانرا دوست کردان دوستانرا دوستر * باید فعل مضارع مفرد غائب (تا ضمیر خطاب ومفعول بونده برمعنای شرط ملحوظدر سکا کرکسه دیمکدر (ملك سکندر لامیه بونده دولت وسلطنتدن کنایتدر (چون حرف تشبیه (حسن سیر مصدرك فاعلنه اضافتیدر اخلاق حسنه دیمکدر (از بونده صله معناسنه اولمق مناسبدر (کردان امر حاضردر صیرورت معناسنی متضمن ایله یعنی تحویل ایله دیمکدر رالرادات مفعول (محصول بیت) سکا ملك سکندر کرکسه یعنی دولت ورفعت لازم ایسه اسکندر کبی حسن سیرت واخلاق حمیده ایله دشمنلری دوست ایله ودوستلری دوستراك ایله یعنی دشمنلرك دشمنیتنی ازاله ایدوب دوستلغه تحویل ایله ودوستلری دوستلغنده قوی وثابت ایله (بو بیت بحر هزجدندر که بودخی نیجه کره بیان اولندی (حکایت) روزی اسکندر باسرهنکان خویش برنشسته بود یکی از ایشان کفت حق سبحانه وتعالی ترا ملکی بزرك داده است زنان بسیار کن تا فرزندان تو بسیار و یادکار تو اندر جهان بماند * روزی یا حرف وحدت با حرف مصاحبت (سرهنکان خویش بیانیه (سرهنك بونده جاوش دیمکدر (با حرف تأکید (نشسته ماضیدن قسمدر ز بود ادات

ماضی

ماضی (ملکی یا حرف تنکیر (داده ماضیدن قسمدر (زنان بسیار کن چوق اولن تأهل ایله دیمکدر زیرا زن کن اولن دیمکدن کنایتدر بو اصطلاحی بیلاین رنلره چوق ایله دیمش ظاهر بو که کثرت مجامعت معناسنه اخذ ایتمش عفی عنه تا حرف تعلیل (فرزندان تو لامیه سنک اوغللرک دیمکدر (یادکار نبوده بو بله (بماند باء تأکید ایله قاله دیمکدر (محصول ترکیب) بر کون اسکندر کندو چاوشلریله اوتورمش ایدی انلردن بری دیدی حق سبحانه وتعالی سکا اولوملك یعنی سلطنت عظیم ویرمشدر چوق اولان تا که اوغللرک چوق اوله وسنک یادکارک جهانده قاله * اسکندر کفت یادکاری مردان در جهان نه فرزند اوست بلکه سنتهای خوب وسیرتهای نیکوست نیکو نبود آنکس که بر مردان جهان غلبه کرده است زنان بروی غلبه کنند * (محصول ترکیب) اسکندر جوابنده دیدی آدمك یادکاری جهانده اولادی دکلدر بلکه کوزل عادت وطوری وایو خلق وروشیدر ایو اولماز شول کیمسه که جهان مردلری اوزره یعنی خلق عالمه غلبه ایلمش ایکن طائفهٔ نسانك اوزرینه غلبه ایلیه حاصلی هرنقدر ممالك دولت وسلطنت ایسه ده زنانك غلبه سی سببیله زمرهٔ مرداندن تعداد اولنمز مغلوب زندر (قطعه) چونیست پیش پدر این قدر بیقین که پسر * زخیل بی خردان است یا خرد مندان * چو ادات تعلیل (پیش پدر لامیه (پیش بوندہ وقت معناسنه در (قدر مقدار معناسنه (که حرف بیان (پسر مصراع ثانیه مرهون مبتدا (خیل خاء معجمه نك فتحیله عربیده آت معناسنه در فارسیده غلبه وعسکر وطائفه معناسنه (محصول بیت) چونکه بو قدر پدرك قتنده اول قدر بیقین که یعنی بابانه او قدر علم الیقین حاصل دکلدر که اولاد عقلسزلر طائفه سندنمی یاخود عقللی لردنمیدر حاصلی بو ایکی طائفه نك قنغی سندن اوله جغی پدرك معلومی اولمدیسه * بست بسیرت نیکو حکیم را فرزند * زبون زن چو شود برامید فرزندان * بست کافیدر دیمك اولور (سیرت نیکو بیسانیه (را ادات مفعول (زبون زن لامیه (چه شود استفهام انکاری معناسنی متضمندر (امید فرزندان بیانیه (محصول بیت) حال اولاد معلوم اولمدیسه حکیمه اولاد سیرت حسنه وعادت مستحسنه کافیدر یعنی عاقل اولان شخصه اخلاق جیده وخیرات ویادکاردن

اعلا اولاد اولمز که (اثر المرء عمره الثانی) دیمشلر حاصلی یادکار مرد اولاد یرینه کافیدر عورتك زبونی نه اولور یعنی اولمز فرزند امیدیله مرد عاقل زنه زبون اولمز (بو قطعه بحر مجتث مخبوندر که نیجه کره بیان اولنمشدر* روضۀ چهارم در وصف میوه بخشی درختان باغستان جود وکرم وشکوفه ریزی شان ببذل دینار ودرم* میوه بخشی درختان باغستان جود اضافتلری لامیه (میوه بخشی یا حرف مصدر میوه بخش وصف ترکیبیدر میوه وریجی ثمر معناسنه (شکوفه ریزی ده بویله چیچك دوکیجیلکی دیمکدر (شان ضمیر درختانه راجعدر (با حرف مصاحبت (بذل دینار بیانیه (محصول ترکیب) دردنجی روضه بجود وکرم باغلرنك اغجلرینك میوه وریجیلکی وانلرك التون وکمش بذلیله چیچك دوکیجیلکی وصفی بیاننده در یعنی اهل سخانك مدحی بیاننده در (فائده) جود بخشیدن چیزیست بایستی بی ملاحظۀ غرض ومطالبۀ عوض اکرچه آن غرض یا عوض ثنای جمیل یا ثواب جزیل باشد* جود مبتدا بخشیدن چیزیست خبری اضافتی مصدرك مفعولنه در (یا حرف تنکیر (بایستی یاء نسبت ایله کرکلی دیمکدر یعنی لازملی (چیزه صفت واقع اولمشدر (ملاحظۀ غرض مصدرك مفعولنه اضافتیدر (مطالبۀ عوضده بویله ومعنی جهتندن عطف تفسیری کبیدر منعم علیهدن بر مأمولی یاخود مقابلنده برشی استمك دیمك اولور (اکرچه ادات شرط (ثنای جمیل موصوفك صفته اضافتیدر (ثواب جزیل ده بویله ثنا اوکمك دیمك جمیل کوزل جزیل لفظا ومعنی عظیم کبیدر (محصول ترکیب) جودی تعریف ایدوب بیورر که جود بر کرکلی یعنی لازملی اولان شیئی بخشلمقدر منعم علیهدن مأمولك ومقابل انعامدم برشی استمك اولمیه رقدن اکرچه اول عوض ویا غرض کوزل وصف یا ثواب عظیم اولورسه ده یعنی هر نقدر استدیکك مقابلنده ثواب عظیم واجره نائل اولورم یاخود بنی کوزل کوزل وصف ومدح ایدر دیمك ایسه ده حاصل کلام جود ومخا دیدکلری کرك دنیوی وکرك اخروی غرض وعوضدن خالی اولان احسانه دیرلر والا تعریف جودده داخل اولوب مخاعد اولنمز بلکه خصال مذمومه دندر (قطعه) کیست کریم آنکه نه بهر جزاست*

هر کرمی کاید از ودر وجود *(محصول بیت) کریم کیمدر اول کیسه درکه جزا ایچون دکلدر هر کرم که کله اندن وجوده یعنی اندن وجوده کلن کرم جزا واجر وعوض ایچون اولین کیسه در معنی وکریم *انکه بود بهر ثنا وثواب * بیع وشرا کبرنه احسان وجود* آن کرمه اشارتدر (محصول بیت) اول کرم که وصف جمیل وثواب جزیل ایچون اوله آلم صاتم طوت احسان وجود دکلدر (عروض) بوقطعه بحر سریعدندر که اصلی مستفعلن مستفعلن مفعولات در اولا صدر وابتدا وحشولرینه طی طاری اولمشدر که طی دردنجی ساکنی حذف دیرلر فا دوشوب مستعلن قالوب مفتعلن انک بدلنه کلور اما عروض وضربه طیدن صکره وقف دخی کلمشدر که وقف مفعولاتدن تابی ساکن قیلغه دیرلر طی ایله ده واو ساقط اولور مفعلات اولوب فاعلات لفظنه تبدیل اولنور بویله اولنجه سریع مطوی موقوف اولور که بومصراعی مفتعلن مفتعلن فاعلات اولور (قطعهٔ اخری) هرکه مقصودش از کرم آنست * که برآرد بعالم آوازه* آنست لفظنک مشارالیهی مصراع ثانی مضمونیدر (محصول بیت) هرکیم که انک مقصودی اولدر که عالمده آوازه حاصل ایلیه یعنی نام وشان صاحبی اوله * باشد ازمصر جود وشهر کرم * خانهٔ او برون دروازه* مصر جود مجازا بیانیه (شهر کرمده بویله وبربریله عطف تفسیر یدر (خانهٔ او لامیه (دروازه بونده قلعه قپوسی معناسنه در (محصول بیت) جود وکرم شهرندن اول کیسه نک خانه سی قلعه قپوسندن طشره اولور یعنی جود واحسان شهرندن دکلدر حاصلی عالمه صیت احسانم منتشر اولسون دیو انعام ایدن کیسه جومرد دکلدر (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر معلوم (حکایت) جوادی را پرسیدند که ازانچه بمحتاجان می دهی و برسائلان می ریزی هیچ در باطن خود رعونتی و برفقیران بارمنتی بازمی یابی* جواد جیمک فتحی وواوک تخفیفیله جومرد دیمکدر (یا حرف وحدت (را ادات مفعول (که حرف بیان (دهی فعل مضارع مفرد مخاطب وپرسین دیمکدر (می لر حرف استمرار (ریزی دهی کبیدر بونده احسان ایدرسین دیمکدر (باطن خود بیانیه یالامیه (رعونتی یا حرف تنکیر (رعونت

صالقیلق معناسنه در (شارح مرحوم تکبر معناسنه آلمش کرچه تتبع ایتدیکمز لغاتده بو معنی یوقدر لکن عامهٔ ناسك بیننده بو معنی شایعدر تدبر (بار بونده یوك معناسنه در (منت باشه قاقوق یاتعداد نعم ایلك پرتو یخی برتنبیهی درمحللرنده مفصلا مبیندر (حتی سودی علیه الرحمه دیباجهٔ کلستانده غایت تفصیل ایلمشدر (یا ینه تنکیر ایچوندر (باز حرف تأکید (می حرف استمرار (یابی فعل مضارع مفرد مخاطب بولورمبسین دیمکدر (محصول ترکیب) برجومرده سؤال ایلدیلرکه لیول نسنه دنکه محتاجلره ویرسین واستینلره احسان و بذل ایدرسین هیچ کند ویاطنکده یعنی درونکده برصالقیلق یعنی نقصانیت ویاخود کبر و فقرایه من ایتمکلك یوکی یعنی ثقلنی بولورمیسین * کفت هیهات حکم من درکوشش بخشش حکم آن کفلیز ست که در دست طباخ لست اکرچه طباخ هرچه می دهد بر کفلیز می کذرد اما کفلیز بخود کمان دهندکی نمی برد * هیهات اسماء افعالدندر بعید اولدی معناسنه یعنی بو فکر بنم خاطرمدن بعید اولدی (حکم من لامیه حکم بونده مثال معناسنه در بنم مثالم دیمکدر (کوشش بخشش مصدرك مفعولنه اضافتیدر بعض نسخه ده واوعطفله واقعدر (کوشش اسم مصدردر بخشش ده بویله شین اولی لرك کسریله اگر مفتوح اولسه شین ثانی ضمیر اولور (تفکر اتمامه سعی دیمکدر (کفلیز کافك فتحی فانك سکونی لام وزا ایله کپچه دیمکدر اما کاف وراء مهمله ایله کفکیر کوکیر دیدکلری کپچه به مشابه دلکلی نسنه در (که حرف رابط صفت (دست طباخ لامیه طباخ مبالغه صیغه سی اوزره اشجی دیمکدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب ویرر دیمکدر (کمان دهندکی یاء ثانیه یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل (کمان ظن دیمکدر (دهنده اسم فاعل ویریجی دیمکدر جمله سی ویریجیلك ظنی دیمك اولور (نمی برد فعل مضارع منفی مفرد ایلتمز دیمکدر (محصول ترکیب) بجواب دیدی بنم مثالم اتمامه سعیده یاخود سعیده وانعامده اول کپچه مثالیدرکه اشجینك النده در یعنی اشجینك النده اولان کپچه کبیدر اکرچه اشجی هرنه ویررسه کپچه اوزره کچر یعنی کپچه واسطه سیله ویرر اما کپچه کندویه ویریجیلك ظنی ایلتمز یعنی منعم بنم دیمز حاصلی خدای متعالك رزقنی

قولیره

قوللره ایصالده کیچه کبی آلنم دیمك اولور حقیقتده بو یله در (قطعه)
کرچه روزی از کف خواجست روزی ده خداست * برسر روزی
خوران خوش نیست ز و منت نهی * روزی یاء اصلیه ایله رزق
دیمکدر (کف بو یده مثلقا الدن کنایه در (کف خواجه لامید خواجه
بو یله یرده انعام صاحبی دیمکدر (روزی ده وصف ترکیبی در رزق
ویریجی دیمکدر (روزی خوارده بو یله رزق ییجی دیمکدر منعم علیه
اولان فقرادن عبارتدر الف نون ادات جمعدر (زوازاودن مخففدر
از بونده من اجلیه معناسنه (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قو یه سین
دیمکدر یاء عزده بولنان نسخه لرده زو واقعدر شارح کر یازمش کرچه
معنی جهتندن اصحدر اما نادراولدیغندن اعتبار ایلمدك (محصول بیت)
اکرچه رزق صاحب انعامك النندر رزق و یریجی خدادر یعنی
ظاهرده افندی النیدن تقسیم اولنور اما حقیقتده رزاق خدادر منعم
علیه اولان فقرانك باشنه خوش دکلدر که انعامندن ایچون منت
قویه سین حاصلی انعامکی لایق دکلدر که باشنه قافه سین یاخود
فقرانك باشنه اکر منت قورسن خوش دکلدر زیرا انعام سنك دکل
خدانکدر * نیست اوجز کاسه وکفلیز دیك رزق را * به که باشد
کاسه وکفلیز ازمنت تهی * نیست دکلدر دیمکدر (او ضمیری خواجه یه
راجعدر (دیك چوملك دیمکدر اضافتی بیانیه (تهی بوش دیمکدر
(محصول بیت) خواجه رزق چوملکنك کاسه وکفلیزینك غیری
دکلدر اعلادر که کاسه وکفلیز منتدن بوش اوله یعنی منعم واسطه
اولان حسبیله بعینه کیچه کبیدر صاحب ادراك اولان کیسه کندو یی
کیچه منزله سنده بیلوب فقرایه من وتو بیخ ایلمز (عروض) بو قطعه
بحر رمل مثمن محذوفدر * صوفیی دیکر یرا صفت کرده صفتی ازروی
شناسایی ومعرفت آورده فرمود که فلان کس سفره آرست نه سفره دار
وخود را شریك سفره میدارد نه مالك سفره می شمارد باسائر
خورندکان یکسانست بلکه درنظر خود طفیل ایشانست * صوفی
یاء ثانی حرف وحدت (دیکریرا یاحرف وحدت (را ادات مفعول
(صفت کرده وصف ایلمش دیمکدر (صفتی یا حرف تنکیر بردورلو
وصف دیمکدر (روی بونده جهت معناسنه در (شناسایی یاء ثانی

مصـدریه (شناسا صفت مشبهه بلیجیلك دیمكدر علیم معناسنه
(معرفت عطف تفسیری شكلیدر هر نقدر فرق وار ایسه ده (آورده
كتورمش دیمكدر كه صفتی كاه سنه معناسنه در بوطدر (فرمود فعل
ماضی مفرد (كه حرف بیان (فلان الفاظ كنایه دندر (سفره آر وصف
تركیبیدر سفره كتوریجی منعم دیمكدر (سفره دارده بو یله سفره طوتیجی
مالدار دیمكدر (شریك اورتاق دیمكدر (سفره یه اضافتی مجازا بیانیه
تقدیر شریك نشستكان سفره دیمكدر (می ادات استمرار (دارد فعل
مضارع مفرد غائب (ملیك صاحب معناسنه در (سفره یه اضافت
بیانیه (شمارد فعل مضارع مفرد عد ایدر دیمكدر (خورندكان
ییجیلر دیمكدر (یكسان برابر دیمكدر مساوی معناسنه (طفیل ضم طاء
مهمله وفتح فا ایله دعوت اولنان كیمسه یه تابع اولوب بیله كیده نه دیرلر
(ایشان خورندكانه راجعدر (محصول تركیب) بر صوفی بر غیری یی
وصف ایلمش علم وعرفان جهتندن وصف ایلمش یعنی عالمانه وعارفانه
مدح وتوصیف ایلمش بیورمش كه فلان كیمسه سفره آر منعمدر
ومطعمدر سفره دار ومتمول دكلدر وكندو بی اهل سفره نك اورتاغی
طوتر سفره صاحبی عد ایلمز سائر ییجی مسافرین ایله برابر بلكه كندو
نظرنده انلرك طفیل وتابعی عد ایدر (قطعه) چون بمهمان سرای
خویش نهد * خواجه خوان از برای درویشان * بمهمان سرای
با حرف صله منعمك خانه سندن عبارتدر (خویشه اضافت بیانیه
(نهد فعل مضارع مفرد قویه دیمكدر (خواجه فاعلی (خوان
مفعولی (از برای ادات تعلیل (محصول بیت) چونكه كندو مهمان
سراینده خواجه درویشلر ایچون سفره قویه * طفل راهست اكر نمی
داند * خویشتن را طفیلی ایشان * طفل راه بیانیه طالب مبتدی
معناسنه در كه تركیبجه عجمیدر دینلور (نمی داند بیلمزسه دیمكدر فعل
مضارع منفی (را ادات مفعول (طفیلی ایشان لامیه (محصول بیت)
بیت سابقه مربوطدر خواجه انعام واطعامه مبادرت ایتسه كده
طفل راهدر اكر كندو بی انلره طفیل بیلمزسه بو بیتده صنعت اشتقاق
واردر كه طفل ایله طفیل (وقطعه بحر خفیف مخبون ومقصور در
بالدفعات بیان اولندی (بعض نسخه ده بیت ثانینك مصراع اولی

اوچو

اوچو طفلست اکر نمی داند واقع اولمشدرکه معنی بنه اولکی کیدر
(حکایت) اعرابی بنزدیك امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه آمد
وخاموش بنشست ذل فقر وفاقه برجبین اوظاهر بود حضرت امیر
ازوی پرسید که چه حاجت داری شرم داشت که بزبان کوید برزمین
نوشت که مرد فقیرم حضرت امیر اورا دوحله عطا داد وغیر ازان هیچ
جیز را مالك نبود * (اعرابی یا حرف نسبت (بنزدیك با حرف صله
نزدیك عند معناسنه در ترکیبجه قیت دیرلر (امیره اضافت بیانیه (کرم
تفعیل بابندن فعل ماضی بونده امر معناسنه در (الله فاعلی (وجه
مفعولی (ضمیر جناب علی یه راجعدر (بو القاب حضرت علی یه
مخصوصدر زیرا جناب حق وجه سعادتی پوته سجده ایلکدن مصون
ایتمکله تکریم ایلمشدر زیرا صبی ایکن شرف اسلام ایله مشرف اولمشدر
(آمد فعل ماضی کلدی دیمکدر (بنشست باء تأکید ایله فعل ماضی
اوتوردی دیمکدر (ذل ذال معجمه نك ضمیله ولام مشدده ایله خورلق
معناسنه در (فقره اضافتی بیانیه (فاقه عطف تفسیریدر (برجبین او
لامیه (جبین ناصیه معناسنه آلین دیمکدر (بود ادات ماضی (وی
ضمیر اعرابی یه راجعدر (پرسید فعل ماضی سؤال ایلدی دیمکدر (که
حرف بیان (داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسین دیمکدر
بویله یرلرده اکثریا واردر دیمکدن کنایتدر (شرم اوتانمق حجاب کبی
(داشت فعل ماضی طوتدی دیمکدر (که حرف بیان (بزبان با حرف
الصاق (بکوید با حرف تأکید کوید فعل مضارع سویلیه دیمکدر
(نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (مرد فقیر بیانیه (میم
ضمیر متکلم وحده (اویته اعرابی یه راجعدر (را ادات مفعول (حله
بونده مطلقا ثوب معناسنه (عطا داد احسان ویردی دیمکدر (را
ادات مفعول (نبود فعل نفی ماضی مفرد غائب دکل ایدی دیمکدر
(محصول ترکیب) بر اعرابی امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه حضورینه
کلدی وخاموش وساکت اوتوردی وفقر وفاقه خورلغی ناصیه سنده
ظاهر وهویدا ایدی حضرت امیر یعنی جناب علی اندن سؤال
ایلدی که نه حاجتك واردر یعنی حاجتك ندر حجاب ایلدی که لسانیله
سویلیه یره اوزره یازدی که مرد فقیرم یعنی فقره مبتلا آدمم حضرت علی

اکا ایکی ثوب احسان ایلدی واندن غیری هیچ نسنه یه مالك دکل
ایدی حاصلی مالك اولدیغی نسنه یی اعرابی یه و یردی * اعرابی یکی را
رداساخت ودیکر یرا ازار کردو بایستاد وچند بیت مناسب حال در
کمال فصاحت و بلاغت بربدیهه انشا کرد حضرت امیررا بسیار
خوش آمد سه دینار دیکر که از حق شاهزاده ها امیر المؤمنین حسن
وامیر المؤمنین حسین رضی الله عنهما در پیش ایشان بود آنهارا
عطا داد * رالرادات مفعول (ردا رانك کسریله اوسته کیلن نسنه یه
دیرلر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب دوزدی معناسنه بو یله یرلرده
ایلدی دیمکدر (ازار همزه نك کسریله ایچه کیلن نسنه یه دیرلر (بایستاد
باحرف تأکید ایستاد یا ایله و یاسز طوردی دیمکدر (مناسب حال
بیانیه کمال فصاحتده بو یله (برحرف استعلا (بدیهه بردن بره دیمکدر
(انشا ایجاد معناسنه در (را ادات مفعول (که حرف بیان (حق
شاهزاده لامیه (ها ادات جمع (پیش ایشان ده لامیه انلرك قتنده
دیمکدر (بود ادات ماضی (آنهاسته دیناره اشارتدر (محصول ترکیب)
اعرابی حضرت علینك و یردیکی ثوبك برینی ردا و برینی آزار ایلدی
وطوردی یعنی قائما توقف ایلدی و برقاچ بیت حاله مناسب کمال
فصاحت و بلاغتده بداهة انشا ایلدی حضرت امیره خوش کلدی
اوچ دینار دخی که شاهزاده لر امیر المؤمنین حسن وامیر المؤمنین حسین
حقندن انلرك قتنده ایدی انلری و یردی یعنی حسنین افندیلریمزك
حقلرندن اوچ دینار دخی و یردی * اعرابی انهارا کرفت وکفت ای امیر
المؤمنین مرا توانکرترین اهل بیت من کردانیدی و برفت حضرت امیر
کفت شنیدم از حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم که فرمود قیمة
کل امرئ مایحسنه یعنی قیمت هرکس بقدر آن چیزست که و برامی آراید
ازمحاسن افعال و بدایع اقوال * زازارا ادات مفعول آن مبلغه اشارت
(کرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی یعنی الدی دیمکدر (توانکر
غنی معناسنه در (ترادات تفضیل (یا حرف نسبت (نون حرف تأکید
که جمله سی تفضیلده مبالغه افاده ایدر (اهل بیته اضافتی بیانیه
(منه لامیه (کردانیدی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر
صیرورت معناسنی افاده ایدر (برفت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد

غائب

غائب کندی دیمکدر (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم دیمکدر
(حضرت رسالت اسناده مجازدر که رجل عدل کبی سرور عالم حضرت
محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن عبارتدر (که حرف بیان (فرمود
فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر حدیث شریف مقولی (قیمة
مصدر بهامعناسنه مبتدا (کل مضاف الیهی وادات سور (امرء
لفظنه مضاف امرء همزه وصلك کسریله رجل معناسنه در (ما اسم
موصوف محلا مرفوع خبری (یحسن فعل مضارع افعال بابندن تحتنده
فاعلی امرءه راجعدر جمله سی محلا مرفوع مانك صفتی احسان ایدر دیمکدر
کرك فعلا کرك قولا (ضمیر ظاهر مفعولی مایه راجع یعنی ملاجامی
تفسیر ایدر (قیمت آخرنده تاء کرد اولان مصادری عجم کلامی بیننده
استعمال ایلسه تایی طویل یازرلر واوقورلر (هر کسه اضافتی لامیه (بقدر
آن چیزست اول نسنه مقدارنجه در (که حرف رابط صفت (را
ادات مفعول (آراید فعل مضارع مفرد الف ممدوده ایله بزر دیمکدر
(محاسن علی خلاف قیاس حسنك جمیدر (افعال فعلك جمعی فعللرك
کوزللرندن دیمکدر (بدایع بونده مجازا محاسنه عطف تفسیریدر
(محصول ترکیب) اعرابی اول مبلغی الدی ودیدی ای امیر المؤمنین
بنی بنم اهل بیتمك غنیلری قیلدك وکندی حضرت امیر دیدی اشتدم
حضرت رسالتدن صلی الله علیه وسلم که بیوردی (قیمة کل امرئ
مایحسنه) یعنی هر کسك قیمتی اول شی قدر ردر که کندو بی اشلرك کوزللرندن
وسوزلرك لطیفلرندن بزمیه حاصلی قولا وفعلا احسان ایتدیکی قدردر
والحاصل هر نقدر اخلاق حمیده ایله متصف اولوب اکرام قولی
وانعام فعلی ایدرسه کندونك درجه و بهاسی و یزدیکی وایتدیکی نسنه
مقدارنجه در بو حدیث ابو بکر وعمر رضی الله عنهما حقلرنده وارد
اولمشدر دیو روایت اولنور (قطعه) قیمت مرد نه ازسیم و زراست *
قیمت مرد بقدر وهنرست * قیمت مرد لامیه (نه ادات سلب معناده
خبره مقیدر (محصول بیت) انسانك قیمتی سیم وزردن دکلدر انسانك
قیمتی قدر وهنر ایله در * ای بسا بنده از کسب هنر * قدرش از خواجه
بسی بیشترست * ای حرف ندا منادی محذوف (بسا چوق دیمکدر
(که حرف بیان (کسب هنر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (شین ضمیر

بنده یه راجعدر (خواجه افندی ومولا دیمکدر (بسی چوق دیمکدر
(پیش باء عربیله زیاده دیمکدر (تر ادات تفضیل (محصول بیت)
ای قابل خطاب اولان ذات چون بنده که یعنی چوق قول واردر که
هنر کسب وتحصیل ایتدیکندن ناشی او بنده نك قدری افندیسندن
چوق زیاده رکدر * وی بسا خواجه که از بی هنری * در زه بندهٔ
خود بی سپرست * از بی هنری هنرسزلکدن دیمکدر (دررهٔ بندهٔ خود
بیانیه ولامیه (بی سپر مغلوب دیمکدن کنایه‌در حتی ایکی کیمسه مخاصمه
ایدرکن بری ملزم اولسه اکا ظرفای عجم سپرانداخت دیرلر (محصول بیت)
دخی چوق افندی واردر که هنرسزلکندن اوتری کندی قولی بولنده
مغلوبدر یعنی قدر ومنزله جهتندن قولنه مغلوبدر * از عبد الله
جعفر رضی الله عنهما آرند که روزی عزیمت سفر کرده بود بنخلستان
قومی فرود آمد که غلامی سیاه نکاهبان آن بود دید که سه قرص
نان بجهت قوت وی آوردند سکی آنجا حاضر شد آن غلام یك قرص را
پیش وی انداخت بخورد دو پس دیکر را بینداخت انرا هم بخورد
و پس دیکر را بینداخت انرا هم بخورد * (عبد الله جعفر قاعده
اعجام اوزره علمین بیننده ابن لفظی حذف اولنمشدر بو ذات سخاوت
سمات یعنی جناب عبدالله ابن عم النبی و برادر علی اولان جعفر طیارك
رضی الله عنه اوغلیدر که بین الناس عبدالله رضوی ایله شهرت
شعاردر ودفتر کرماده نام نامیلری مسطور والسنهٔ عالمده اسامیلری
مذکور ومشهوردر برکون عبد الله بن جعفر وابو دحیهٔ انصاری
وحسان رضی الله عنهم حضراتلری مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره یه
کیدرلردی اثناء راهده یغمور اصابت ایتمکله کیده‌جك محل یوق شامه
قریب بر بادیه عربنك خیمه سنه قوندیلر عرب استقبال ایدوب بونلره
عظیم اکرام ایلدی اول کیجه صفای خاطر ایله قالدیلر صباح کیدر
اولدقده یا اخا العرب بیزم نزده نان ونمك حقوقی ظاهر اولدی سزده مدینهٔ
منوره یه کلك ان شاء الله بز ده سزه خدمت ایده لم دیدی بر قج زمان
مرورنده عربه قحط وفقر ومضایقه ال ویروب چاره سز قالدی عیالی
دیدیکه کشی کل مدینهٔ منوره یه کیت بلکه اول زمانیله بزه مهمان اولان
مخدوملرك بزندن برنفع ایریشه ایدی عرب ایتدی نامل بنی اونوتدم

بلم دیدی عورت ایتدی ابن الطیار دیو سؤال ایلەز یا ابن انلرک شمائللرنده
کرم علامتلری مشاهده ایلدم دیدی (عرب دخی مدینهٔ منورەیه وصول
بولوب ابن طیار کیمدر دیو سؤال ایدرکن جکر کوشهٔ زهرا نور دیدهٔ
مرتضی حضرت امام حسین راست کلوب اول عربه ای کشی اول سؤال
ایلدیکک مخدوم بنم عم زادەمدر سن انی ندن بیلورسین دیدی عرب
ایتدی برزمان بادیەده بکا مهمان اولمشلر ایدی دیدی امام حسین
مرحبا یا اخا العرب سنک اوصافکی ایتمشلر ایدی دیوب برخادم تعیین
بیوروب سعادت خانه‌سنه قوندردی وعربه اکرام ایدوب یوز عدد ناقه
انعام ایلدی اردلرنده تبعەلریله حضرت امام حسن کلوب یوز عدد
دیشی یکی و یردی عبدالله رضوی حضرتلری کلوب عرب ایله مصافحه
ایدوب یوز بیک درهم بغشلدی واللی بیک درهم دخی عورتنه کوندردی
ابوحیه حضرتلری کلوب یا عرب بن صاحب ثروت دکلم همان بو
دوه‌لریکه عجوه یوکلده یم دیوب خرما یوکلتدی عرب مسرورا غایت
غنای تام ایله کیدوب بر دخی قلت کورمدی ارلقمه‌سی ار قورصاغنده
قالمز مثلی ظاهر اولدی (آرند بو یله برلرده نقل ایدرلر معناسنی افاده ایدر
(که حرف بیان (عزیمت سفر مصدرک مفعولنه اضافتیدر (کرده بود
ایلمش ایدی (نخلستان انجلق دیمکدر (قومی‌یه اضافت لامیه (فرود
آمد ایندی یعنی نزول ایلدی (که حرف بیان (غلامی یا حرف وحدت
(نکاهبان کوزه‌دیجی دیمکدر یعنی بکجی (آنه اضافتی لامیه آن نخلستانه
اشارتدر نخلستانک بکجیسی ایدی دیمک اولور (دید فعل ماضی مفرد
غائب کوردی دیمکدر فاعلی حضرت عبدالله‌یه راجعدر (قرص قافک
ضمیله برنوع اتمکدر که کابچه تعبیر اولور مطلقا جرم معناسنه دخی
کلور بونده معنای ثانی مراددر (نان اتمک دیمکدر (قوت آزق دیمکدر
(آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (سکی یا حرف
وحدت سک معروف (انجا اول محلده دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد
غائب اولدی دیمکدر (را ادات مفعول (پیش اوک دیمکدر (وی
لفظنه اضافتی لامیه (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آندی دیمکدر
(بخورد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب یدی دیمکدر اکل
معناسنه فاعلی سکه راجعدر (پس باء عجمک فتحیله صکره دیمکدر

(دیگر برا راادات مفعول غیر یسنی دیمکدر یعنی قرصك برینی دخی
(بینداخت باء تأکید و یاء منقلبه ایله آتدی دیمکدر (آنرا آن قرصه
اشارتدر را ادات مفعول (هم دخی دیمکدر (محصول ترکیب) عبد الله
ابن جعفردن رضی الله عنهما روایت ونقل ایدرلر که برکون سفره
عزیمت ایلمش ایدی برقومك اغاجلغنده نزول ایلدیکی برسیاه غلام
اول نخلستانك محافظی ایدی حضرت عبد الله کوردیکه اوچ
قرص اتمك اکا آزیق طریقیله کتوردیلر حاصلی قوت یومیه سنی
ویردیلر اول محلده برکلب حاضر اولدی اول غلام برقرصی کلبك
اوکنه اتدی کلب ییدی صکره برینی دخی اتدی انی دخی کلب
ییدی صکره برینی دخی اتدی انی دخی ییدی *عبدالله رضی الله عنه
ازوی پرسید که هر روز قوت تو چیست گفت آنچه دیدی گفت چرا
برنفس خود ایثار نکردی گفت وی درین زمین غریب است چنین
کمان می برم که مسافتی از دور آمده است وگرسنه است نخواستم که
ویرا گرسنه گذارم پس گفت امروز چه خواهی خورد گفت روزه
خواهم داشت* ازوی اعرابی دن دیمکدر (پرسید فعل ماضی مفرد
غائب سؤال ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (قوت تو لامیه سنك
ازیغك دیمکدر (چیست ندر دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب
کوردك دیمکدر (بر ادات صله (نفس خود بیانیه (ایثار ثاء مثلثه ایله
اختیار معناسنه در (نکردی فعل نفی ماضی مفرد مخاطب ایلمدك
دیمکدر (وی ضمیر کلبه راجعدر (زمین ارض معناسنه (غریب
وطنندن ایرو اولنه دیرلر (چنین بونجلین دیمکدر (کمان کاف عجمك
ضمیله ظن معناسنه در (می برم فعل مضارع متکلم وحده ایلتورم
دیمکدر اما بو یله یرلرده ایلرم معناسنه مستعملدر (مسافتی یاحرف
تنکیر (مسافه مکان بعید معناسنه در اما مطلق مکان معناسنه اولنق
فهم اولنور (دور اوزاق دیمکدر بعید معناسنه (آمده ماضیدن قسمدر
کلمش دیمکدر (گرسنه کاف عجمك ضمی ورانك سکونیله وسین
مهمله نك کسریله آج دیمکدر (نخواستم فعل نفی ماضی متکلم وحده
استمدیم دیمکدر (وی ضمیر کلبه راجعدر (را ادات مفعول
(گذارم فعل مضارع متکلم وحده ترك ایدم براغم دیمکدر (پس

صکره

صكره دیمکدر (کفتك فاعلی عبد اللهه راجعدر (امروز بوکون
دیمکدر که این روزدن منقلدر با لاده بیان اولندی (خواهی فعل
مضارع مفرد مخاطب استرسن دیلرسن دیمکدر (خورد بونده مصدر
معناسنه در که مضارعه مقارندر (خواهی خورد بواجلدن ترکیب
اولنوب ییسن کرك معناسنی متضمندر (کفت فاعلی غلامه راجعدر
(روزه اروج دیمکدر (خواهم مضارع متکلم وحده (داشت بنسه
مصدر معناسنه درکه خواهمه مقارندر بو دخی طوتسم کرك دیمك
اولور (محصول ترکیب) عبد الله رضی الله عنه اندن سؤال ایلدی که
هرکون سنك وظیفه‌ك ندر غلام دیدی اول نسنه درکه کوردك یعنی
کوردیکك اوج قرص نان عبد الله دیدی نیچون کندو نفسکه
اختیار ایلدك غلام دیدی اول کاب بو زمینده غریبدر بونجلاین
ظن ایدرم که مکان بعیددن کلمشدر وآج در استم که انی آج براغم
صکره عبد الله حضرتلری دیدی بوکون نه ییسك کرك غلام دیدی
اوروج طوتسم کرك * عبد الله باخود کفت که همه خلق مرا درسخا
ملامت می کنند وین غلام از من سخی ترست آن غلام را ونخلستانرا
وهرچه در انجا بود همه را بخرید پس غلام را آزاد کرد وآنها را
بوی بخشید * با حرف صله (باخود کندو یه یعنی کندوکند ویه
(کفت دیدی (که حرف بیان (همه خلق جمیع مخلوق (مرا را ادات
مفعول بنی دیمکدر (درسخا سخاده (ملامت تعییب معناسنه‌در (کنند
فعل مضارع جمع غائب ایدرلر دیمکدر (را ادات مفعول (همه را
جمله‌سنی دیمکدر (بخرید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب الدی
دیمکدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب (انها همه یه اشارتدر بوی غلامه
(بخشید فعل ماضی مفرد غائب باغشلدی دیمکدر (محصول ترکیب)
حضرت عبد الله بن جعفر رضی الله عنهما کندو کندویه جمیع خلق
بنی سخاده تعییب ایدر بو غلام بندن سخی‌رکدر اول غلامی واخجلغی
وهرنه که اول محلده ایدی جمله‌سنی صاتون الدی صکره غلامی آزاد
ایلدی وانلری غلامه بغشلیوب احسان ایلدی (قطعه) نفس سك
رایك دولقمهٔ نان * برسك نفس هرکه کرد ایثار * نفس سك لامیه
(را ادات مفعول کلبك نفسنی دیمکدر (با حرف مصاحبت

(یك دو لقمهٔ نان بر ایكی اككٔ لقمه سیله دیمكدر (سك نفس بیانیه
نفس كلبی دیمكدر (هر كه هر كیمسه كه دیمكدر (ایثار بالاده كی كبی اختیار
معناسنه در (محصول بیت) كلبك نفسنی برایكی لقمه ایله نفس كلبی اوزره
هر كیمسه كه اختیار ایلدی * كر بود بنده فی المثل شاید * خواجكا نرا
بندكیش اقرار * فی المثل فرضا معناسنه استعمال اولنور (خواجكانرا
را ادات صله (الف نون ادات جمعدر (كاف هاء رسمیدن مبدل
(بندكیش شین ضمیری مصراع اولده كی بنده یه راجعدر (یا حرف
مصدر كاف بنه هاء رسمیدن مبدل (محصول بیت) اكر اول كلبك
نفسنی كندی نفسی اوزره ترجیح ایلین فرضا بنده اولورسه اصحاب نعم
انك قوللغنه اقرار یعنی احرارا كا قول اولدیغنه اقرار ایلسه‌لر لایقدر
(عروض) بو قطعه بحر خفیف مخبون مقصور و یاخود محذوفدر كه
كرارا ذكر اولندی (حكایت) در مدینه عالمی بود عامل ودر جمیع
علوم دینی كامل روزی كذرش بر دار نخاسین افتاد كنیزكی دید
مغنیه كه بحسن صوت غیرت ناهید بود و بجمال صورت حیرت خورشید
شیفتهٔ جمال وفریفتهٔ زلف وخال اوشد ازسماع غنایش رخت هستی
بصحرای نیستی برد و باستماع نوایش ازمضیق بخردی براه فسحت
سرای بیخودی سپر * عالمی یا حرف وحدت (كه حرف بیان (عامل
اسم فاعل بعلمه تقدیرنده (دینی یا ادات نسبت (روزی یا حرف
وحدت (كذرش شین ضمیر عالمه راجعدر بعض نسخه ده مرورش
واقعدر معنا بردر اوغراغی دیمكدر (دار عربیدر خانه معناسنه (نخاسینه
اضافت لامیه (نخاس فتح نون ایله قول وقراوش صاتیجی یعنی اسیرجی
دیمكدر (یا ونون ادات جمعدر حاصلی اسیرجیلر دار بنه یعنی اسیر
بازارینه (افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمكدر (كنیزكی
یا حرف وحدت كنیزك جاریه معناسنه كافلر عجمیدر (دید فعل ماضی
مفرد غائب كوردی دیمكدر (مغنیه اسم فاعل مفرد مؤنث تغنی ایدیجی
دیمكدر یعنی ایرلیجی خواننده دیمكله تعبیر اولنور (كه حرف بیان
(بحسن صوت با حرف مصاحبت (یا حرف ظرف اضافت مصدرك
فاعلنه در كوزل صداده یا كوزل صدا ایله دیمكدر (غیرت ناهید
بو نلر بر فتح كلمه دركه تركیب اولندقده وصف افاده ایدر مثلا رشك ماه

حیرت

حيرت خورشيد غيرت رضوان كبي بونلرك جمله سي كمالدن كنايتدر (ناهيد زهره ديدكلري يلديزه ديرلر يعني زهره حسن صوت ايله مشهور جهان ايكن بونك صداسندن غيرته كلور زيرا زهره يه تغني اسنادي معروفدر (بود ادات ماضي (بجمال صورت بحسن صوت كبي كوزل صورتده يا كوزل صورت ايله ديمكدر (حيرت خورشيد غيرت ناهيد كبي يعني كنش لمعانده شهرت شعار ايكن بونك حسننه حيران اولور ديمكدر (شيفته ديوانه ديمكدر (جماله اضافت مفعولنه در (فريفته بحسب اللغه الدانمش معناسنه در اما اصطلاحده عاشق ده استعمال اولنور (زلفه اضافت يته مفعولنه در (خال بك ديمكدر (او يه لاميه كه كنيز كه راجعدر (شد فعل ماضي مفرد غائب اولدي ديمكدر فاعلي عالم (سماع مصدر اشتمك معناسنه (غنايه اضافتي مفعولنه در (شين ضمير كنيز كه راجعدر (رخت هستي مجازا بيانيه رخت قماش معناسنه در (هستي يا حرف مصدر وارلق ديمكدر وجود معناسنه (يا حرف صله (صحراي نيستي ده مجازا بيانيه يوقلق صحراسنه ديمكدر (برد فعل ماضي مفرد غائب ايلتدي ديمكدر (يا حرف مصاحبت (استماع مصدر در اشتمك معناسنه (نوايش شين ضميري كنيز كه راجعدر (نو برقاج معنايه كلور امابونده فن موسيقي ده بر مقام مخصوصك اسميدر كه پنجكاه خانه سيله حسيني خانه سي ما بيننه پرده كير وب پنجكاه خانه سندن اغازه ايدوب بعده اشاغي كيدوب اول پنجكاه وچاركاه وسكاه خانه لرك سير ايتديروب دوكاه خانه سنده قرار ايدر وينه موسيقي سازي پرده لرندن بر پرده نك اسميدر اما مراد اولكيدر (مضيق بخردي موصوفك صفته اضافتيدر (مضيق مكان ضيق يعني طار موضع ديمكدر (بخرد بانك فتحي وخانك سكونيله عقل ديمكدر (يا حرف نسبت (فسحت وزن ومعناده وسعت كبيدر (فسحت سراي مركبات ندر سراي واسع معناسنه يعني اوجي بوجاغي يوق بيخودي يا حرف مصدر بيخود كندوسز ديمكدر براه فسحت سراي يرينه راه فسحت بسراي ديين غلط ايلمش عفي الله عنه (سپرد فعل ماضي سينك كسريله قدم بصدي ديمكدر (محصول تركيب) مدينه ده بر عالم وار ايديكم عامل ودينه منسوب اولان جميع علومده كامل يعني

فقه واعتقادده فاضل بركون اوغراغى يعنى يولى اسير جيلر خانه دوشدى بر جاريه كوردى خوانندهكه كوزل صداده ياخود كوزل صدا ايله غيرت ناهيد وكوزل صورتده يا كوزل صورت ايله حيرت خورشيد انك جمالنه ديوانه وزلف خالنه عاشق اولدى نغمه سنى اشتمكدن ناشى وارلق متاعنى يوقلق صحراسنه ايلدى يعنى كندندن مجذوب واله وحيران اولدى وانك نواسنى اشتمك ايله عقل طارلغندن بيخودلق سراى واسعى بوتلنه قدم باصدى يعنى كندى حاصلى ازدل وبان عاشق افكنده ونالان لولوب دائرهٔ عقلدن عالم جنونه قدم باصدى لمترجمه الفقير (دشت جنون عالم انسك نهايتى) (ازقاف عشق وملك مخندر بدايتى (قطعه) خوبى روى وخوبى آواز* مى برد هر يكى بتنها دل* خوبى يا حرف نسبت (رويه اضافتى بيانيه كوزله يوزلى لك ديمكدر (خوبى آوازده بويله كوزل صدالى ديمكدر (مى حرف تأكيده (برد فعل ماضى مفرد غائب ايلتور ديمكدر بويله برلرده آلور ديمكدر كه فتح با ايله بريدن ياضم با ايله بردن مصدرندن مشتقدر كه نون مصدرك ماقبلى بار نودن را اولسه نفس را مفتوح قيلنور اندن صكره قطع معناسنه اولان ضم با ايله بريدن مصدرندن مشتقه مشابه اولمسون ايچون بانك ضمى فتحه تبديل اولنور (هر يكى هر برى ديمكدر (بتنها يالكز ديمكدر (دل بردلك مفعول صريحى (محصول بيت) كوزل يوزلى لك وكوزل صدالى لك هر برى يالكز باشلى باشنه كوكل آلور يعنى هر برى جذب دلده مستقلدر* چون شود هردو جمع در يك جا* كار صاحب دلان شود مشكل* هردو هر ايكى سى ديمكدر كه مراد صداى خوب ايله وجه لطيفدر (در يك جا بر محلده ديمكدر (كار صاحب دلان لاميه (محصول بيت) چونكه هر ايكى سى بر محلده جمع اوله صاحب دللرك حالى مشكل اولور (عروض) بوقطعه بحر خفيفدندر كه اجزاى اصليه سنه حذف وخبن طارى اولوب فاعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر كه تفصيلى مرور ايلدى* لباس دانايى بيفكند وپلاس رسوايى پوشيد وخليع العذار دركوى بازار مدينه مى كرديد دوستان بملامت او برخاستند اما هيچ سودنداشت زبان حالش باين كلمه متكلم بود وباين ترانه مترنم* لباس دانايى مجازا بيانيه (با حرف نسبت

(بفكند باء تأكيد ايله فعل ماضى براقدى ديمكدر (پلاس رسوايى دنى مجازا بيانيه (يا حرف نسبت بو ايكى اضافت حقيقت اولمقده محتملدر پلاس كهنه و يرتق جامعيه ديرلر (پوشيد فعل ماضى مفرد غائب كيدى ديمكدر (خليع العذار يولارى صيرلمش ديمكدر كه آزاده لكده مستعملدر كه باشى بوش ديمك اولور نته كيم تركيده دخى برشيئه ابتلا ايله سرسرى كزنه يولارسز دوه كبى كزر ديرلر خلاصه سركردانلقدن كنايه در (كرديد فعل ماضى جكيز يوروردى ديمكدر (خاستند فعل ماضى جمع غائب قالقديلر يعنى باشلديلر (سود اصى ديمكدر (نداشت فعل نفى ماضى طوتمدى يعنى اولمدى ديمكدر (زبان حال بيانيه (شين ضمير عالمه راجعدر (يا حرف مصاحبت (متكلم اسم فاعل مفرد سويليجى ديمكدر (بود ادات ماضى مفرد (ترانه ايرلق معناسنه در (مترنم اسم فاعل ايرليجى ايدى ديمكدر كه قاعدۀ سجع اوزره بود تقدير اولنور (محصول تركيب) عالملك لباسنى براقدى ورسوايلق پلاسنى كيدى وسرسرى واله وحيران كوى بازار مدينه ده جكيزندى دولاندى دوستلر انى ملامته قالقديلر اما هيچ اصى يعنى فائده اولمدى عالمك زبان حالى بو كلمه ايله متكلم وبو ترانه ايله مترنم ايديكه رباعى آيدر (رباعى) زين كونه كه جلوه آن دلاويز كند * عاشق ز بلا چه كونه پرهيز كند * زين زله مخفف تأكيد ايچوندر معناى اصليسنده اولمقده محتملدر (كه حرف رابط (دلاويز وصف تركيبيدر كوكل تعلق ايتديريجى ديمكدر كه محبوبه اطلاق اولنور (كند فعل مضارع (دلاويز فاعلى (جلوه مفعولى (پرهيز اجتناب معناسنه در (محصول بيت) بو كونه يلنوعدن جلوه يى اول دلاويز ايليه يعنى حسن صورت وحسن ادا نوعندن اول محبوب جلوه يه آغاز ايليه عاشق بلادن نه دور او پرهيز واجتناب ايده يعنى ايله مز استفهام انكارى معناسى چه لفظندن منفهمدر * بادست ملامت كسان در كوشم * ليكن بادى كه آتشم تيز كند * باد يل ديمكدر هوا معناسنه (سين وتا ادات خبر (ملامت كسان لاميه والف نون ادات جمع (كوش قولق ديمكدر (ميم ضمير متكلم وحده (ليكن ادات استدراك (بادى يا حرف تنكير (كه حرف بيان (آتشم ميم ضمير متكلم وحده (تيز كسكين ديمكدر شدتلى معناسنه

(محصول بيت) هوادر يعني بى معنادر و بيحاصلدر خلقك ملامتى بنم كوشمده يعني لوم وتو بيخارى قولاغمه كيرمز لكن بر بلدر كه آتشمى كسكين ايدر حاصلى ناس بنى لوم ايتدكجه حرارت عشق تسكين اولمز كسكين اولوب علولنور (عروض) بورباعى شجرهٔ اخربدندركه صدر وابتدالرندن ميم ونون دوشوب فاعيل قالور مفعول يه تبديل اولنور حشو اولرندن بشنجى ساكن اولان يادوشوب مفاعلن اولوب مقبوض اولور وحشو ثانيلرندن يالكز نون دوشوب مكفوف اولوب مفاعيل قالور وعروض وضربندن ايكى سبب خفيف بردن دوشوب مفا قالوب فعل لفظنه تبديل اولوب مجبوب اولور جمله سى مفعول مفاعلن مفاعيل فعل اولور* اين قصه بعبد الله جعفر رضى الله عنهما رسيد صاحب كنيزك را طلبيد و بچهل هزار درم كنيزك را خريد وفرمود تا بهمان صوت كه آن عالم بسماع آن كرفتار شده بود تغنى كرد پرسيد كه اين را از كه آموختى كفت از فلان مغنيه اورا نيز طلب كرد* رسيد فعل ماضى مفرد غائب ايرشدى ديمكدر (صاحب كنيزك لاميه (را ادات مفعول (طلبيد فعل ماضى مفرد غائب استدى ديمكدر (بچهل هزار با حرف مقابله (چهل هزار قرق بيك ديمكدر (را بنه ادات مفعول (خريد فعل ماضى مفرد غائب الدى ديمكدر (فرمود فعل ماضى مفرد غائب بيوردى ديمكدر (تا حرف تعليل (با حرف مصاحبت (همان بعضيلرى كب و بعضيلرى مفرددر ديرلر كه ينه معناسنى افاده ايدر (كه حرف رابط صفت (بسماع آن انى ايشتمكله ديمكدر (كرفتار طوتقون ديمكدر كه بو يله يرلرده عاشقده استعمال اولنور (كه كيم ديمكدر (آموختى فعل ماضى مفرد مخاطب اوكرندك ديمكدر (نيز دخى ديمكدر (محصول تركيب) بوقصه يعنى عالمك سلسله بند زلف دلارا اولديغى عبد الله بن جعفر رضى الله عنهما حضرتلرينه ايرشدى جاريه نك صاحبنى استدى طلب ايلدى وقرق بيك درهمه جاريه يى الدى و بيوردى تاكيم ينه اول صوت ايله كه عالم انى ايشتمكله كرفتار اولمش ايدى تغنى ايلدى عبد الله حضرتلرى صوردى كه بونى كيمدن اوكرندك جاريه ديدى فلان مغنيه دن انى دخى طلب ايلدى يعنى استادى اولان مغنيه يى* بعد ازان عالم را بخواند وكفت

ميخواهى

می خواهی که آن صوت را که شیفتهٔ آن شدهٔ از استاد آن کنیزك بشنوی کفت بلی آن مغنیه را فرمود تا با آن تغنی کرد عالم بیخود بیفتاد چنانکه تصور کردند که مکر بمرد عبدالله جعفر رضی الله عنه کفت دیدیکه ما بکشتن این مرد درکناه افتادیم * بعدزان بوندن صکره دیمکدر یعنی جاریه یی الوب واستادینی طلبدن صکره (را ادات مفعول (بخواند فعل ماضی مفرد غائب باء تأکید ایله بونده دعوت ایلدی دیمکدر (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهام معناسنی متضمن استرمیسین دیمکدر (که حرف بیان (را ادات مفعول (که حرف رابط صفت (شیفتهٔ آن لامیه حیران معناسنه در (شدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل اولمش سین دیمکدر (بشنوی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب ایشیده سین دیمکدر (بلی ادات تصدیق (را ادات صله (فرمود فعل ماضی مفرد غائب (تا حرف تعلیل (بیخود کیند و سز دیمکدر که عشق ده استعمال اولنور بایغینلق دیمکدر (بیفتاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (چنانکه انجلین که دیمکدر (تصور تفعل بابندن مصدردر که ظن معناسنده استعمال اولنور (کردند فعل ماضی جمع غائب (که حرف بیان (مکر بونده کانه معناسنه مستعملدر (بمرد باء تأکید ایله فعل ماضی اولدی دیمکدر (دیدید فعل ماضی جمع مخاطب واستفهام معناسنی متضمن کوردیکزمی دیمکدر (که حرف بیان (ما ضمیر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (بکشتن این مصدرك مفعولنه اضافتیدر (با حرف سبب (افتادیم فعل ماضی متکلم مع الغیر واقع اولدق دیمکدر (محصول ترکیب) جاریه یی آلوب ومغنیه یی طلب ایتدکدنصکره عالمی دعوت ایلدی. ودیدی استرمیسین اول صدایی که انك حیرانی اولمش ایدك اول جاریه نك استادندن اشیده سین عالم دیدی بلی استرم اول مغنیه یه بیوردی تاکیم اول صوت ایله تغنی ایلدی عالم بیخود دوشدی انجلین که ظن ایلدیلر که کانه اولدی عبدالله بن جعفر رضی الله عنهما دیدی کوردیکزمی که بز بو مردك اولمسی سببیله کناهده واقع اولدق * بعدزین فرمود تا آب بر روی وی زدند بخود باز آمد با وی کفت ماندانسته بودیم که تو درعشق آن کنیزك باین مرتبه رسیده باشی کفت والله

آنچه پنهانست پیش ازانست که آشکاره شد * تا ادات تعلیل (ز حرف صله (روی وی یانیه (زدند فعل ماضی جمع غائب اوردیلر دیمکدر (بخود با حرف صله کندویه دیمکدر (باوی عالمه کفت دیدی (ندانسته نون حرف نفی ندانسته ماضیدن فهمدر بلمش دیمکدر (بودیم ماضی متکلم مع الغیر ایدك دیمکدرکه ندانسته بودیم بلمش ایدك دیمك اولور (که حرف بیان (عشق آن لامیه (رسیده ماضیدن فهمدر (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب رسیده باشی ایرشمش اوله سین دیمك اولور (آنچه اول نسنه که دیمکدر (پنهانست کیزلودر (پیش باء عربی ایله زیاده دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) اندنصکره یعنی عالم بایلدقدنصکره عبدالله حضرتلری یوردی تاکیم یوزینه صو اوردیلر کیرو کندویه کلدی عالمه دیدی بز بلمش ایدك که سن اول جاریه نك عشقنده بومرتبه یه ایرشمش اوله سین یعنی بو رتبه عاشق اولدیغکی بلمدك عالم دیدی والله اول نسنه که کیزلودر اندن زیاده درکه آشکاره اولدی یعنی آشکار اولوب کوردیکزدن کورمدیکز زیاده در * پرسید که خواهی که آن صوت را ازان کنیزك بشنوی کفت دیدی که چون آنرا از دیکری شنیدم که عاشق اونیستم برمن چه کذشت حال من چه کونه شود اکر انرا ازلب ودهان معشوقه خود بشنوم پرسید که اکر وی را ببینی شناسی بکریست وکفت * (خواهی و بشنوی مضارع مخاطبلردر استرمیسین واشیدرمیسین دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب کوردك دیمکدر (که ازحرف بیان (از دیکری غیر یسندن دیمکدر (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم دیمکدر (که حرف بیان (نیستم دکلم دیمکدر (کذشت فعل ماضی مفرد غائب کچدی دیمکدر (بشنوم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده اشتدم دیمکدر (ببینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر (شناسی ده بویله بیلورمیسین دیمکدر (بکریست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اغلدی دیمکدر فاعلی تحتنده عالمه راجعدر (محصول ترکیب) عبدالله حضرتلری سؤال ایلدیکه استرمیسین که اول صدایی اول جاریه دن اشیده سین عالم دیدی کوردك که چون انی غیر یسندن ایشتدم که انك عاشقی دکلم بنم اوزریمه

نه‌کچدی یعنی بنده ظهور ایدن حالی مشاهده ایلدك بنم حالم نه کونه اولور اکر مشوقك اغزندن ودوداغندن ایشیدم یعنی اکر محبوبم دلندن ایشتسم دخی نه کونه حالات غریبه‌لر ظهور ایدر عبد الله سؤال ایلدیکه اکرانی کورر سك بیلورمیسین عالم اغلدی ودیدی مقولی بو بیتدر (بیت) * کفتی که شناسی که برد از تو دل ودین * والله که در آفاق جزاورا نشناسم * کفتی فعل ماضی مفرد مخاطب دیدك دیمکدر (که حرف بیان (شناسی فعل مضارع مفرد مخاطب بیلورمیسین دیمکدر (که ذوی العقولده مستعمل اولان اسمدر کیم دیمکدر (برد فعل مضارع مفرد غائب ایلتور دیمکدر (دل کوکل (دین مذهب معناسنه در اما بوبله معاملرده کمال تعشقدن عبارتدر که اصطلاح اولمشدر (که حرف بیان (جزاورا انك غیری بی دیمکدر (نشناسم فعل نفی مستقبل متکلم (محصول بیت) دیدك که بیلورمیسین کیم الدی سندن دل ودینی یعنی سندن دل ودینی آلان محبوبی بیلورمیسین دیو سؤال ایلدك والله که آفاقده یعنی عالمده انك غیری بی بیلم * بفرمود تا کنیزك رابیرون آوردند وتسلیم وی کردند وکفت این مر تراست والله که در وی بکوشهٔ چشم نکاه نکرده‌ام عالم دردست وپای عبدالله جعفر افتاد وکفت * با حرف تأکید (فرمود فعل ماضی مفرد فاعلی عبدالله‌ه راجعدر (تا ادات تعلیل (را ادات مفعول (بیرون آوردند چقاردیلر دیمکدر (تسلیم وی مصدرك مفعولنه اضافتیدر (وی ضمیری عالمه راجعدر (کردند فعل ماضی جمع غائب (کفت عبدالله بن جعفر دیدی (این کنیزه اشارتدر (مر ادات تحقیق (این مر تراست تحقیق بو سنکدر دیمکدر (والله واو حرف قسم (که حرف رابط قسم (در حرف صله کنیزه دیمکدر (بکوشهٔ چشم با حرف مصاحبت کوشهٔ چشم بیانیه (نکاه نکرده‌ام نظر ایلمشم دیمکدر (دردست درینه حرف صله (پای عبدالله‌ه اضافتی بیانیه (افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (محصول ترکیب) عبدالله بن جعفر بیوردی تا کیم جاریه‌یی چقاردیلر وعالمه تسلیم ایلدیلر وعبدالله دیدی بو جاریه سنکدر یعنی سکا هبه ایلدم والله کوز اوجیله اکا نظر ایلمشم یعنی ظن ایلمکه هوسنی آلدی اندنصکره بکا احسان ایلدی اویله دکل بلکه کوز اوجیله دخی نظر

ایلمدم عالم عبدالله بن جعفرك الینه ولباغنه دوشدی ودیدی مقولی
بوره باعیدر (ر باعی) آبم ز کرم بروی کار آوردی * وزموج فراقم بکنار
آوردی * آبم میم متکلم (اب بر روی کار امد دیرلر اصطلاحده برایش
مراد اوزره صورت باغلسه (اوردی فعل ماضی مفرد مخاطب
(بکنار اوردی خلاص ایلدك دیمکدن کنایتدر (محصول بیت) کرمکدن
ایشمه صورت بغلدك یعنی بنی برمراد ایلدك وبنی فراق موجندن
خلاص ایلدك حاصلی معشوقه وصلت ایله شادکام ایلدك مصراع
اولك معناسی شارح اصطلاحات عجمدن بیخبر اولمغله ایشك یوزینه
آب کتوردك یعنی بنی عرض ووقاره ایرشدردك دیمش یك ابی سویلمش
وصودن معنی ویرمش * صبرم بدل زغم فکار آوردی * خوابم بد و
چشم اشکبار آوردی * صبر مبتدا (میم ضمیر متکلم (دله مقید در
فکاره مر بوطدر صبر بدل زغم فکارم تقدیرنده در (فکار فانك کسری
وکاف عجمله مجروح معناسنه در (چشم اشکبار موصوفك صفته
اضافتیدر اشکبار کثرت کریه دن کنایه وصف ترکیبیدر (محصول بیت)
غمدن مجروح اولان کوکلمه صبر کتوردك کثرت کریه یه مبتلا اولان
کتوزومه ابخو کتوردك حاصلی بکا هر جهتله راحت ویردك دل
لفظی غمه مضافدر دیمش شارح مرحوم لکن زاء مفرده وار ایکن
اضافته مانعدر هر نقدر زائد اعتبار ایلسك تعبیر محلنده دکلدر
(عروض) بور باعی اخرب مقبوض سالم ابتردر که مفعول مفاعلن
مفاعیلن فع اولور که زحافاتی بیان اولندی (پس دست کنیزك را بکرفت
و بخانهٔ خود روان شد عبد الله غلامی را فرمود که چهل هزار درم
بکیر و برو و بدیشان بده تا بجهت فکر معیشت غباری برخاطر ایشان
ننشیند و بفراغت خاطر از یکدیکر متمتع شوند * دست کنیزك یتابیه
(را ادات مفعول (بکرفت بباء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی
دیمکدر (و بخانهٔ خود باصله اضافت لامیه (روان شد کتدی دیمکدر
(غلامی را یا حرف وحدت را ادات مفعول (فرمود فعل ماضی (که
حرف بیان (چهل جیم عجمك کسریله قرق دیمکدر (چهل هزار
قرق بیك دیمك اولور بکیر باء تأکید ایله امر حاضر مفرددر طوت دیمکدر
(برو دخی بو یله در کیت دیمکدر (بدیشان با حرف صله دال همزه دن

منقلب

منقلب ایشان ضمیر کثیرلک ایله حالله رابطه‌در (بدمیله تا کید ایله امر حاضر ویر دیمکدر (تا حرف تعلیل (بجهت با حرف مصاحبت جهت بونده سبب معناسنه‌در (فکره اضافتی بیانیه (فکرلک معیشتده بویله (غباری یا حرف وحدت غبار توز دیمکدر کدردن کنایه‌در (ننشیند فعل نفی مستقبل اوتورمیه دیمکدر (ازیکدیکر بری برندن (متمتع تفعیل بابندن اسم فاعلدر فائده‌مند معناسنه (محصول ترکیب) پس کنیزکلک النی طوندی وکندی خانه سنه کتدی عبدالله برغلامه بیوردیکه قرق بیك اقچه طوت یعنی آل وکیت وانلره ویرتاکیم معیشت فکر سببیله انلرك خاطرینه برکدر اوتورمیه یعنی فراغ باللری کالده اولوب تشویش معیشت دخی اولمسون وفراغت خاطر ایله بربرندن فائده‌مند اوله زهی سخاوت (حکایت) عبدالله جعفر را در عهد معاویه از خزانه بیت المال هرسال هزار درم می دادند چون نوبت بیزید رسید آنرا پنج هزار درم رساند ملامتش کردند که این حقوق همه مسلمانا نست چرا بیك کس می دهی * (محصول ترکیب) عبدالله بن جعفره معاویه زماننده بیت المال خزینه‌سندن هر یل بیك اقچه ویررلر ایدی چونکه نوبت یزیده ایرشدی انی بش بیك اقچه‌یه ایرشدردی ملامت ایلدیلرکه بو جمیع مسلمانلرك حقلریدر نیچون برکیسه‌یه ویرسین * کفت من این را بمحتاجان مدینه میدهم زیرا که وی هیچ از ارباب حاجات دریغ نمی دارد و پنهان از وی کسی را همراه وی بمدینه فرستاد تا تفحص احوال او نماید در مدت یکماه همه را صرف کرد چنانچه کویند بقرض محتاج شد * (محصول ترکیب) یزید اول لائمه جوابنده دیدی بن بو دراهمی مدینه‌نك محتاجلرینه ویرزم زیرا که عبد الله ارباب حاجاتدن هیچ دریغ ایلمز وعبد اللهدن کیزلی برکیسه‌یی اول لائمه یولداش اوله‌رق مدینه‌یه ارسال ایلدی تاکیم انك احوالنی تفحص کوستره یعنی تفتیش ایلیوب ارایه برآی مدتده مجموعنی صرف وخرج ایلدی انجلین که دیرلر قرضه محتاج اولدی یعنی دین اقچه‌یه محتاج اولدی (قطعه)

دکر بدست کریم اوفتد جهان چه یکسر * جهان باشد صد بار از جهان هم بدش * (بدست با حرف صله (کریمه اضافتی بیانیه (اوفتد واو ایله افتد کبی فعل مضارع مفرد غائب دوشه دیمکدر (یکسر

براوخوردن يعنى جمله يتون ديمكدر (جهان چه باشد جهان نه اولور
(ضمه بار بوزكره ديمكدر (هم دخى ديمكدر (پيش باء عربيله زياده
ديمكدر (محصول بيت) اكر كريمك الده دوشمرسه مجموع عالم يعنى مال
جهانى كريمه ويرسه لر جهان نه اولور يعنى مال جهان لاشى در بوزكره
جهاندن دخى زياده حاصلى بوزجهان مالدن دخى زياده ويرسه لر
بنه لاشى كبيدر ميل ورغبت ايلمز واعتبار ايتمز * چرا شود دل درويش
ريش ازان حسرت * چو هست كيسهٔ جودش خزينهٔ درويش
(چرا نيچون ديمكدر (شود فعل مضارع اولور ديمكدر (دل درويش
لاميه (ريش ياره ديمكدر (هست لفظى درويش لفظنه مقبلدر
درويشدر تقديرنده در (كيسهٔ جود مجازا بيانيه (خزينهٔ درويش
لاميه (محصول بيت) نيچون اولور درويشك كوكلى ياره اول حسرتدن
يعنى درهم و دينار حسرتندن درويشك كوكلى نيچون ياره اولور
يعنى اولمز چونكه كريمك جودى كيسه سى درويش ايچون خزينه در
حاصلى كريم وجومرد وار ايكن فقرا محزون ومكدر اولمز (عروض)
بوقطعه بحر مجتث مخبوندر كه برمصراعى مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولور (حكايت) خليفهٔ بغداد در موكب حشمت وشوكت خود
ميراند ديوانهٔ پيش وى رسيد وكفت اى خليفه عنان كشيده داركه
درمدح توسه بيت كفته ام كفت بخوان بخواند خليفه راخوش آمد *
(موكب ميمك ضمى وكافك كسريله زينتلى آته بنلره ديرلر (حشمت
حاء مهمله نك فتحيله خدم معناسنه در (شوكت معلوم بونلرك اوچى
دخى بونده سلطنت معناسنه در (خود اضافت لاميه (مى ادات
حكايهٔ ماضى مفرد سوررايدى ديمكدر (ديوانهٔ ياحرف وحدت همزه
حرف توسل (پيش وى لاميه انك قتنه ديمكدر (عنان ديزكين ديمكدر
(كشيده ماضيدن قسم چكمش معناسنه (دار امر حاضر طوت ديمكدر
اما عنان كشيده دار آت باشين چك ديمكدن عبارتدر (كه ادات تعليل
(مدح تو لاميه (سه اوچ (كفته ام فعل ماضى متكلم وحده دن قسمدر
ديمشم ديمكدر (كفت خليفه ديدى (بخوان باء تأكيد ايله امر حاضر
مفرد اوقى ديمكدر (بخواند فعل ماضى مفرد غائب اوقودى ديمكدر
(محصول تركيب) بغداد خليفه سى كندى سلطنت وشوكتنى سورردى

يعنى

يعنى كانك شوكت ايله كيدردى بر ديوانه انك قننه ايرشدى وديدى اى خليفه آت باشن چك زيرا سنى مدحده اوج بيت سويلشم خليفه ديدى اوقو درويش اوقودى خليفه‌يه خوش كلدى * ديوانه چون آنرا ديد كفت مرا سه درم عنايت كن تا روغن وخرما خرم وسير بخورم خليفه فرمان داد تا بهر بيتى هزار درم بوى داد ند * تا حرف تعليل (روغن ياغ ديمكدر (خرم خاء معجمه نك كسريله فعل مضارع متكلم وحده الايم ديمكدر (سير كسرهٔ ضميريله طوق معناسنه درء جوع مقابلى كسرهٔ مجهوله ايله صارمساق معناسنه كلور بوندم ايكى سى دخى قابلدر بلكه معناى ثانى اليقدر هرنقدر شارح معناى اوله ذاهب اولديسه‌ده (بخورم باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم وحده يم ديمكدر (محصول تركيب) ذيوانه انى چونكه كوردى يعنى بيتلرين خليفه يه خوش كلديكين كوردى وديدى بكا اوج درهم كرم ايله تاكيم ياغ وخرما آلم وطوق يم يعنى طوينجه يم ياخود صارمساق يم خليفه فرمان ايلدى تاكيم هر بيتى مقابله سنده بيك درهم اكا ويرلر يعنى ويرمكه فرمان ايلدى (قطعه) چون ذل فاقه زوركند بر سخنورى * كرمدح پادشاه سخاور كند رواست * ذل مصدردر (فاقه يه اضافتى مفعولنه‌در فاقه فقر ديمكدر (سخنورى ياحرف وحدت (ور لفظى ادات فاعل يانسبت خلاصه شاعر ديمكدر (سخاورده بويله جومرد ديمكدر (روا جائز معناسنه‌در (محصول بيت) چونكه فقر خورلغى شاعره غلبه ايليه اكر جومرد پادشاهك وصفنى ايدرسه روا وجائزدر * ممدوح چون كريم بود كرز شعر او * هر بيت را خزانهٔ كوهر كند سزاست * ممدوح اسم مفعول مدح اولنمش ديمكدر يعنى اوكلش (را ادات مفعول (محصول بيت) مدح اولنان چونكه كريم اوله اكر انك يعنى شاعرك شعرندن هر بيتى خزينهٔ كوهر ايليه لايقدر (بعض نسخه‌ده كند بربنه دهد واقعدر اول وقت بيت والده‌كى را صله اولور معنى هر بيتنه كوهر خزينه سى ويرسه سزادر (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب مكفوف مقصوردركه بر مصراعى مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور (حكايت) ابراهيم بن سليمان بن عبدالملك بن مروان كويدكه دران وقت نوبت خلافت از بنى اميه

بنی العباس انتقال یافت و بنی العباس بنی الامیه رامی کرفتند ومی کشتند من بیرون کوفه بر بام سرایی که بصحرا مشرف بود نشسته بودم علمهای سیاه از کوفه بیرون آمد بر خاطر من چنان افتاد که آن جماعت بطلب من می آیند * ابراهیم بن سلیمان بن عبد الملك بن مروان بونلر باجمهم امویه خلفاسندندر تفصیلی تواریخده در ایشیان مراجعت ایلسونلر (کوید فعل مضارع کویندندن یاعلی خلاف قیاس کفتندن نقل ایدر دیمکدر (که حرف رابط مقول قول (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (می حکایه حال ماضی (کرفتند فعل ماضی جمع غائب طوتارلردی دیمکدر (می کشتندده بویله اولدرلردی دیمکدر (بیرون کوفه لامیه (کوفه عراق عربده برشهر عظیم ایدی الآن خرابدر (بام طام دیمکدر (سرایی یاحرف وحدت (که حرف رابط صفت (بصحرا باحرف صله (مشرف بوندن ناظر معناسنه در (بود ادات ماضی (نشسته بودم اوتورمش ایدم (که حرف بیان (علمها ها ادات جمع علم بیراق دیمکدر (سیاهه اضافت بیانیه (آمد فعل ماضی کلدی دیمکدر (در حرف صله (خاطر من لامیه (افتاد فعل ماضی واقع اولدی بونده کلدی دیمکدر (بطلب من لامیه (باحرف صله (می ادات تأکید (آیند فعل مضارع جمع غائب کلورلر دیمکدر (محصول ترکیب مروانك اوغلی عبد الملكك اوغلی سلیمانك اوغلی ابراهیم نقل ایدر که اول وقت که نوبت خلافت بنی امیه دن بنی عباسه انتقال ایلدی وبنی عباس بنی امیه یی طوتارلردی وقتل ایدرلردی بن کوفه نك طشره سنده برسرایك طامنده که صحرایه ناظر ایدی اوتورمش ایدم یعنی صحرایه ناظر برسرایك طامنده اوتورر ایدم که سیاه بیراقلر کوفه دن طشره چقدی بنم خاطریمه لفجلین کلدیکه اول جماعت بنی طلبه کلورلر یعنی انلرك بنی ارادقلری خاطریمه خطور ایلدی * از بام فرود آمدم ومتنکروار بکوفه در آمدم وهیچکس رانمی شناختم که پیش وی پنهان شوم بدر سرای بزرکی رسیدم در آمد دیدم که مردی خوب صورت سوار ایستاده وجمعی از غلامان وخادمان کرد او در آمده انه سلام کفتم کفت تو کیستی وحاجت تو چیست * فرود آمدم فعل ماضی متکلم وحده ایندم

دیمکدر (منکر تفعل بابندن اسم ماعلدر تبدیل دیمکدر (وا رادات تشبیه (بکوفه یاحرف صله (درآمدم فعل ماضی متکلم وحده کیردم دیمکدر (نمی شناختم نون نافیه می اداتحال (شناختم فعل ماضی متکلم وحده اکلمز بیلمز ایدم دیمکدر (پیش وی لامیه پیش قپت معناسنه در (پنهان کیزلو (بشوم فعل مضارع متکلم وحده اولم دیمکدر (بدرسرای بزرکی لامیه لردر (یاحرف صله یاحرف وحدت برکبارك سرایی قپوسنه دیمکدر (رسیدم فعل ماضی متکلم وحده ایرشدم دیمکدر (در آمدم کیردم (دیدم کوردم (که حرف بیان (مردی یا حرف وحدت (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش دیمکدر (جوقی یا حرف وحدت (کرد کاف عجمك کسریله چوره دیمکدر (درآمدند بونده جمع اولمشلر دیمکدر (توکیستی سن کیمسین دیمکدر (حاجت توجیست سنك حاجتك ندر (محصول ترکیب) طاشدن ایندم وتبدیل صورت کوفه یه کیردم هیچ کیمسه بیلمز ایدم که انك قنده کیرلنم برکبارك سرایی قپوسنه ایرشدم کوردم که برکوزل صورتلی مرد دیکمش طورر وبرجمع اطرافنه جمع اولمشلر سلام علیك دیدم دیدی سن کیمسین وحاجتك ندر بعض نسخه ده متکر یرینه متفکر واقعدر شارح دخی انی اختیار ایلمش چندان مناسب دکل* کفتم مردی ام کریخت که از خصمیان خودمی ترسم بمنزل تو پناه آورده ام مرا بمنزل خود درآوردو در حجرهٔ که نزدیك حرم وی بود بنشاند* مردی یاحرف وحدت (میم متکلم همزه حرف توسل (کریخت قاجقین دیمکدر (که حرف رابط صفت (خصمان الف نون ادات جمع (خوده اضافت لامیه (می ادات تأکید (ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (باحرف صله (منزل تو لامیه (پناه صغنمه معناسنه اسمدر (آورده ماضیدن قسم (میم ضمیر متکلم همزه حرف توسل (پناه آورده ام صغنمشم دیمکدر (در آورد کتوردی دیمکدر (در حرف ظرف (حجرهٔ یاحرف وحدت همزه توسل حجره اوطه دیمکدر (که حرف رابط صفت (نزدیك یقین دیمکدر (بنشاند باء تأکید ایله فعل ماضی متعدی الف نون ادات تعدیه بنه کیم بیان اولندی اوتورتدی یعنی اسکان ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) سن کیمسین دیو سؤال

ایدنجـه دیدم قاجقین برآدم که خصملر مدن قورقرم سنك منزلگه صغندم بنی منزلنـه کتورردی و برحجره ده که انك حرمنه یقـین ایدی اوتورندی یعنی کندی حرمنه یقـین بر اوطه ده بنی اسکان ایلدی *چند روز انجا بودم به بهترین حالی هرچه دوسترمی داشتم ازمطاعم ومشـارب وملابس همه پیش من حاضر بود ازمن هیچ نمی پرسید هرروز یك بار سوارمی شد و بازمی آمدیك روزازو پرسیدم که هرروز ترامی بینم که سوار می شوی وزودمی آیی بچـه کارمی روی گفت* چند روز برقچ کون دیمکدر (انجـا اول محلده (بودم اولدم (به بهترین باجرف مصـاحبت (به هاء ملفوظی و باء مکسوره ایله ایو دیمکدر (تر ادات تفضیـل یاحرف نسبت نون حرف تأکید (حالی یاحرف وحدت (می ادات حال ماضی (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوترایدم دیمکدر (مطاعم مطعمك جمعی که مصدر میمی دریه جکلر دیمکدر (مشـارب ده بویله ایچه جکلر دیمکدر (ملابس ده بویله کییه جکلر دیمکدر (پیش من لائیـه بنم قتمده دیمکدر (نمی پرسید سؤال ایلمدی معناسنه فعل نفی ماضی مفرد غائبدر (یك بار برکره دیمکدر (سوارشدی سواراولوردی (باز بونده ینـه دیمکدر (می آمد کلور ایدی دیمکدر (پرسیدم فعل ماضی متکلم وحده سؤال ایلدم دیمکدر (بینم فعل مضارع متکلم وحده کورورم دیمکدر (می شوی فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسین دیمکدر (زود تیز دیمکدر (می آیی فعل مضارع مفرد مخاطب کلورسین دیمکدر (می روی ده بویله کیدرسین دیمکدر (محصول ترکیب) برقاج کون اول سرایده اولدم بر ایوزك حال ایله که هرنه دوسترك طوتردم یعنی استدیکم وسودیکم یه جکلردن وکیه جکلردن بتون بنم قتمده حاضر ایدی یعنی بندن برشی دریغ ایتمز ایدی بندن هیچ سؤال ایلمدی یعنی بنم کیم اولدیغم سؤال ایتمدی هرکون برکره سواراولوردی ویینه کلوردی برکون اندن سؤال ایلدم که هرکون سنی کوررمکه سوار اولورسین وتیز کلورسین نه ایشه کیدرسین بجوابنده دیدی * ابراهیم ابن سلیمان پدرمرا کشته است شنیده ام که درین شهر پنهان شده است هرروزمی روم بامید انکه شاید ویرا بیابم وبقصاص پدرخود برسانم* (بقصاص پدر خود لامیه وبیانیه باحرف صله (برسانم باء تأکید ایله

فعل

فعل مضارع متعدی متکلم وحده ایرشدیرہ بم دیمکدر (محصول ترکیب)
اول مرد دیدی ابراهیم بن سلیمان بنم بابامی قتل ایلمشدر اشتدمکه
بوشهرده کیزلنمشدر هر کون کیدرم اول امید ایله که اوله که انی بولم
وکندو پدرم قصاصنه ایرشدیرم یعنی بابامك قاتلی اندن آلوب قتل
ایدم * چون اینرا شنیدم ازادبار خود در تعجب ماندم که مرا قضا
بمنزل کسی انداخته است که طالب قتل منست ازحیات خودسیر آمدم
آن مردرا ازنام وی ونام پدروی پرسیدم دانستم کهاوواست می کوید *
(اینرا رادات مفعول (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم
دیمکدر (ادبار بد بخت معناسنه استعمال اولنور (خوده اضافت لامیه
(ماندم فعل ماضی متکلم وحده قالدم دیمکدر (که حرف بیان (قضا
جناب حقدن کلن مصائبه دیرلر (بمنزل کسی با حرف صله اضافت لامیه
یا حرف وحدت (انداخته ماضیدن قسمدر آتمش دیمکدر (که حرف
بیان (طالب قتل اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (قتل من لامیه
(حیات خود لامیه (سیر آمدم حسب اللغه طوق کلدك دیمکدر لکن
ناامید لکنه استعمال اولنور (مردرا رادات صله (نام وی لامیه (دانستم
فعل ماضی متکلم وحده بیلدم دیمکدر (می کوید فعل مضارع مفرد
غائب سویلر دیمکدر (محصول ترکیب) چون بونی اشتدم یعنی بو کلام
موحش مسموعم اولدقده کندو ادبارمدن تعجبده قالدمکه بنی قضاء
الهی برکیمسه نك منزلنه آتمشدر که بنم قتلمه طالبدر کندو حیاتمدن
ناامید ومأیوس اولدم واول مرده کندو آدندن و باباسی آدندن سؤال
ایلدم که اول مرد طوغری سویلر * کفتم ای جوانمرد ترادر ذمه
من حقوق بسیارست واجبست برمن که ترا برخصم تو دلالت کنم واین
راه آمد شد را برتو کوتاه کردانم ابراهیم بن سلیمان منم خون پدر خود
ازمن بخواه باور نکرد * ترا را ادات تخصیص (ذمه بونده بیون
معناسنه‌در (منه اضافت لامیه (که حرف بیان (ترا را ادات صله
(خصم تو لامیه (کنم فعل مضارع متکلم وحده ایلیم دیمکدر (راه امد
شد بیانیه امدشد مصدر مرکبدر کلوب کتمه معناسه (را ادات مفعول
(خون پدر لامیه بابا کك قانی دیمکدر بخواه باء تأکید ایله امر حاضر
مفرد استه دیمکدر (باور نکرد اینانمدی دیمکدر فاعلی مرده راجعدر

(محصول ترکیب) دیدم ای جوانمرد سنك بنم بو غده حقلرك چوقدر
واجبدر بنم اوزیمه سكا خصمکی دلالت ایلیم و بوکلوب کتمه بولنی
سكا قصه ایلیم ابراهیم بن سلیمان بنم باباك قاتلی بندن اشته اول مرد
ایناغمدی * کفت همانا که ازحیات خود تنك امدهٔ می خواهی که ازین
محنت خلاص شوی کفتم لا والله که من اورا کشته ام ونشانها کفتم
دانست که راست می کویم رنك او برافروخت وچشمان وی سرخ شد
زمانی سردر پیش انداخت بعد زان کفت زود باشد که بپدر من رسی
وخون تو از تو خواهد من زینهاری داده ام ترا باطل نکنم برخیز و بیرون
رو که برنفس خود ایمن نیستم مبادا که کزندی بتو رسانم پس هزار دینار
عطا فرمود برکرفتم و بیرون رفتم * همانا بکزر دیمکدر (که حرف بیان
(حیات خود بیانیه (تنك طار دیمکدر (آمدهٔ یا حرف خطاب همزه
حرف توسل مجموعی اوصانمش سین دیمکدر (خواهی فعل مضارع
مفرد مخاطب استرسین دیمکدر (که حرف بیان (رنك او لامیه (برافروخت
بر حرف تأکید افروخت فعل ماضی مفرد غائب پارلادی دیمکدر
(چشمان وی لامیه (سرخ شد قزاردی دیمکدر زمانی یا حرف وحدت
پیش اولك دیمکدر (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر
(سردر پیش انداخت فکر واندیشه دن عبارتدر (زود تیز دیمکدر
(باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (بپدر من با حرف صله
اضافت لامیه (رسی فعل مضارع مفرد مخاطب ایریشورسین دیمکدر
(خون خود لامیه (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استر دیمکدر یاخود
امر غائب معناسنه استسون دیمکدر خواهیدندن یاخواستندن زیرا مصدر
ثانی سینی ده تا داله قلب اولندقدنصکره سین یا حذف اولنور یا یایه
قلب اولنوب یا هایه قلب اولنور بونده هایه قلب اولنمشدر (زینهاری
یا حرف وحدت زینهار بونده امان دیمکدر (داده ماضیدن قسمدر
(میم ضمیر متکلم همزه حرف توسل (برخیز امر حاضر قالق دیمکدر
(رو نه بو یله کیت دیمکدر (که حرف تعلیل (نفس خود لامیه (مبادا که
اولمیه که (کزندی یا حرف وحدت (کزند کاف عجمك ضمیله ضرر
دیمکدر (رسانم فعل مضارع متعدی متکلم وحده ایرشدیرم دیمکدر
(برکرفتم قبض ایلدم دیمکدر (محصول ترکیب) اول مرد دیدی بکزر که

کندو

کندو حیاتکدن اوصانمش سین استرسنکه بو محنتدن خلاص
اوله سین بن دیدم لا والله یعنی بویله دید بکین کبی دکل که بن انی
اولدرمشمدر ونشانلرینی سویلدم بیلدیکه طوغری سویلرم انك یوزی
پارلادی وکوزلری قزاردی حاصلی آثار غضب ظاهر اولدی بر زمان
تفکر ایلدی بوندنصکره دیدی تیز اولورکه بنم بابامه ایرشورسین یعنی
یقینده سنکده اجل موعودك کلور فوت اولورسین و بابامه ملاقی
اولورسین قانی سندن استر بنم دعوامه حاجت یوق یاخود اسفسون
یعنی قانی سندن طلب ایلسون بن بر امان که ویرمشم سکا باطل ایلم
قالق وطشره کیت زیرا کندو نفسمه امین دکلم اولمیه که سکا بر ضرر
ایرشدیرم پس بیك التون عطا بیوردی قبض ایلدم وطشره کیتدم
(مثنوی) جوانمردا جوانمردی بیاموز * زمردان جهان مردی بیاموز *
(جوانمردا الف حرف ندا ای جوانمرد دیمکدر (جوانمردی یاحرف
مصدر جوانمردلکی دیمکدر (بیاموز باء تأکید ایله امر حاضر مفرد
اوکرن دیمکدر (مردان جهان لامیه جهانك مردلرندن دیمکدر
(مردی یاحرف مصدر مردلکی دیمکدر (محصول بیت) ای جوانمرد
جوانمردلکی اوکرن یعنی ای دعوای سخا ولطف وکرم ایدن کیمسه
جوانمردلك بویله بذل جان ایلهدر مردان جهاندن مردلکی اوکرن
تعلیم ایله * درون از کین کین جویان نکهدار * زبان از طعن بدکویان
نکهدار * کین کین جویان بیانیه کین جو وصف ترکیبیدر الف ونون
ادات جمع طالب کین اولنلره کیندن دیمکدر (نکهدار حفظ ایله دیمکدر
(طعن بدکویان بیانیه بدکو وصف ترکیبیدر کتو سویلیجی دیمکدر الف
نون ادات جمع کتو سویلیجیلره طعندن دیلیکی دیمکدر (محصول بیت)
طالب کین اولنلره کین ایتمدن یعنی سنك بدخواهلریکه بغض وعداوت
وکین ایلمدن درونکی حفظ ایله بدکوره طعن ایلمکدن دیلکی حفظ
ایله حاصلی جوانمردینی بیان ایدوب بیوررکه دوست ودشمنه حقد
وکین ایلمکدن پاك ویار واغیاره طعن وذم ایتمدن دیلکی حفظ ایله
دیمك اولور * نکویی کن بان کو باتو بد کرد * کزان بدرخنه دراقبال
خود کرد * نکویی یاحرف مصدر ایلك دیمکدر (با آن باحرف صله
(کو که اودن مخفف (که کیم دیمکدر (باتو باحرف صله (کزان که

ازاندن مخففدر (كه حرف تعليل بدرخنه كنتوكدك ديمكدر (اقبال خود بيانيه (محصول بيت) ايلك ايله اول كيمسه يه كه اوسكا بد ايلدي زيرا اول بد رخنه يي كندو اقبالنه ايلدى يعنى انك ايلديكى بدلك بنه كندويه عائددر غيره مضر دكلدر* چو آيين نكوكارى كسى ساز* نكردد باتو جز آن نيكويى باز* (چو ادات تعليل (آيين نكوكارى بيانيه آيين الف ممدوده ايله رسم وعادت ديمكدر نكوكار وصف تركيبيدر (يا حرف مصدر ايو اشليلك ديمكدر (كنى فعل مضارع مفرد مخاطب ايليه سين ديمكدر (ساز مفعولى بونده صنعت معناسنه در (نكردد فعل نفى مستقبل ايلمز ديمكدر (باتو با حرف صله (نكويى ياء ثانى حرف مصدر ايلك ديمكدر (باز بونده رجوع معناسنه در (محصول بيت) چونكه ايو اشلى لكى صنعت ايلدك يعنى دائما قولا وفعلا وعملا لطف واحسان ونصرت ايلدك سكا اول ايلكدن غيرى رجوع ايلمز يعنى ينه اول كرم سكا عائددر (بعض نسخه ده بو مصراع نكردد جز بتو آن نيكويى باز واقع اولمشدر وبنه مآل بردر (عروض) بو مثنوى بحر هزج مسدس مقصوردر كه يالكز عروض وضربنه قصر طارى اولوب بر مصراعى مفاعيلن مفاعيلن مفاعيل اولمشدر (حكايت) شبى در مسجد جامع مصر آتش افتاد بسوخت مسلمانانرا توهم آن شد كه ازان نصارا كرده اند بمكافات آن آتش درخانهاى ايشان انداختند وبسوختند سلطان مصر جماعتى را كه آتش در خانهاء ايشان انداخته بودند بگرفت در يكجا جمع كرد وبفرمود تابعدد ايشان رقعها نوشتند در بعضى كشتن ودر بعضى دست بريدن ودر بعضى تازيانه زدن* شبى يا حرف وحدت (مسجد جامع عامك خاصه اضافتيدر ياخود مسجد جمعه وعيد مراددر (مصره اضافت لاميه (افتاد فعل ماضى مفرد دوشدى ديمكدر (بسوخت ده بو يله ياندى ديمكدر (مسلمانانرا ادات تخصيص الف نون ادات جمع (ازا اول آتشى (كرده اند ايلمشلردر (بمكافات آن با حرف صله اضافت لاميه (مكافات جزا معناسنه (آتش مبتدا (انداختند خبرى (خانهاء ايشان لاميه ها ادات جمع (ايشان ضمير جمعى نصارايه راجعدر (سوختند فعل ماضى جمع غائب ياقديلر ديمكدر (جماعتى يا حرف وحدت (را ادات مفعول (كه حرفى رابط صفت

(انداختـه ماضیدن قسمدر (بودند ادات جمع ماضی اتمش ایدیلر دیمکدر (بکرفت باء تأکید ایله طوتدی دیمکدر (درحرف ظرف (یکجا بربره دیمکدر) بعدد ایسان باحرف ظرف یاخود مقدار معناسنی متضمن اضافت لامیه (رقعهها هاادات جمع رقعه بونده کاغد معناسنه در (نوشتند فعل ماضی جمع غائب یازدیلر دیمکدر (کشتن مصدردر قتل ایلمك معناسنه (بریدن بانك ضمیله مصدردر کسمك معناسنه (تازیانه قمچی دیمکدر (زدن مصدردر اورمق معناسنه (محصول ترکیب) بر کیجه مصرك جمعه مسجدینه آتش واقع اولدی یاندی مسلمانلره اول توهم اولدیکه یعنی اویله توهم وظن ایلدیلرکه انی یعنی اول آتش فعلنی نصارا ایلمشلردر انك مجازاتنه آتشی انلرك اولرینه اتدیلر وياقدیلر مصر سلطانی برجماعتی که آتشی انلرك اولرینه اتمش ایدیلر یعنی نصارا خانه لرینه آتش اتوب یقان جماعتی طوتدی وبریره جمع ایلدی وبیوردی تااول جماعتك عددی مقداری کاغد یازدیلر بعضی کاغدده قتل ایلمك وبعضیسنده ال کسمك وبعضیسنده قامچی اورمق * وآن رقعهها را برایشان افشاندند بهرکس رقعهٔ که افتاد باوی بمضمون آن معامله کردند یك رقعه که مضمون آن کشتن بود برکسی افتاد کفت من از کشتن باکی ندارم اما مادری دارم وجز من کسی ندارد در پهلوی وی دیکری بود که در رقعهٔ وی تازیانه زدن بودوی رقعهٔ خودرا بان کس داد ورقعهٔ ویرا کرفت وکفت من مادر ندارم این را بجای بکشند وانرا بجای این تازیانه زدند * رقعهها را ادات مفعول کاغدلری دیمکدر (برایشان اول جماعت اوزرینه (افشاندند فعل ماضی جمع غائب صاچدیلر طاغتدیلر دیمکدر (رقعهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل (که حرف رابط صفت (باوی باحرف صله وی ضمیری کسه راجعدر (بمضمون آن باحرف مصاحبت اضافت لامیه (آن رقعه یه اشارتدر یعنی اول رقعه نك ایچنده نه یازلدیسه انکله دیمکدر (معامله مفاعله بابندن مصدر بونده ثلاثی معناسنه درکه عمل دیمکدر (برکسی یا حرف وحدت (باکی یاحرف مصدر بانك باء عربیله قورقو معناسنه درکه قورقمق دیمك اولور (ندارم فعل نفی مستقبل طوتمم دیمکدر امابو یله یرلرده

مجرد نفیدن عبارتدر (باکی ندارم قورقم دیمك اولور (مادری
یاحرف وحدت مادر انا دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده
طوتارم دیمکدر بونده مجرد اثباتدن عبارتدر (مادری دارم برانام
واردر دیمك اولور (جز من بتم غیری (کسی یاحرف وحدت (ندارد
ندارم کبی نفیدن عبارتدر (در حرف ظرف (پهلوی وی لامیه پهلو
یان دیمکدر (وی ضمیر مادره راجعدر (دیکری یا حرف وحدت
(رقعهٔ خود لامیه را ادات مفعول (بان باحرف صله آن کسه
اشارتدر (داد فعل ماضی مفرد غائب و یردی دیمکدر (رقعهٔ و یرا
لامیه (راادات مفعول وی کسه راجعدر (بکرفت باء تأکید ایله فعل
ماضی مفرد غائب طوتدی والدی دیمکدر (بکشتند باء تأکید ایله فعل
ماضی جمع غائب اولدر دیلر دیمکدر (زدنده بویله اوردیلر دیمکدر
(محصول ترکیب) واول کاغدلری اول جمك اوزرلرینه صاچدیلر
وطاغتدیلر یعنی قرعه ایلدیلر هر برکیمسه نك اوزرینه برکاغد که
دوشدی آکا اول کاغدك مضمونیله عمل ایلدیلر یعنی کاغدنده قتل
واقع اولانی قتل ایلیه لر ال کسمك اولانك النی کسه لر قامچی اورلمق
یازیلی اولانه قامچی اوره لر برکاغد که انك مضمونی قتل ایدی برکیمسه
اوزره دوشدی دیدی بن قتلدن قورقم امابرانام واردر و بندن غیری
کیمسه سی یوقدر بوکلامی دیین آدمك یاننده برغیریسی وار ایدیکه
انك کاغدنده قامچی اورمق ایدی اول آدم کندی کاغدینی اول کیمسه یه
و یردی وانك کاغدینی الدی ودیدی بنم انام یوقدر بونی یعنی انام
یوقدر دیو کاغدینی تبدیل ایدهنی قتل ایلدیلر واول انام واردر دیهنی
انك یرینه قامچی اوردیلر (مثنوی) بسیم وزر جوانمردی توان کرد*
خوش انکس کو جوانمردی بجان کرد * بسیم با حرف مصاحبت
سببیتی متضمن (جوانمر دی یا حرف مصدر (کرد بونده مصدر
معناسنه در زیرا توانده بوی مضارعت ملحوظدر (کو که اودن
مخففدر (که حرف رابط صفت اوکسه راجعدر (بجان با حرف
مصاحبت (کرد فعل ماضی مفرد غائب (محصول بیت) المتون وکش ایله
جوانمردلك ایلمك ممکندر خوش اول کیمسه دیرکه جوانمردلکی جان ایله
ایلدی یعنی مال ایله سخاوت ایدر چوق بولنور لکن دوست یولنه

جان

جان فدا ایدن نایابدر * بجان چون احتیاج یار بشناخت * حیات خود فدای جان او ساخت * بجان باحرف صله (احتیاج یارلامیه (یار بونده دوست معناسنه در (بشناخت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب اکلدی دیمکدر (حیات خود بیانیه (فدای جان او بیانیه ولامیه (او ضمیری یاره راجعدر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (محصول بیت) جانه چونکه دوستك احتیاجنی اکلیه کندی حیاتنی انك جاننه فدا ایلیه حاصلی احبابی وجودینی من وجه کندودن زیاده لزومنی فهم وادراك ایلدیکی کبی برینه جاننی فدا ایدندر جوانمرد (عروض) بومثنوی بحرهزج مسدس مقصوردرکه برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل اولور (حکایت) اصمعی کوید که باکریمی آشنایی داشتم که همواره بتوقع کرم واحسان بدرخانهٔ وی می رفتم یکبار بدر خانهٔ وی رسیدم در بان نشانده بود مرا منع کرد ازانکه بروی درآیم * اصمعی فصحای عربدن برکیمسه نك مخلصیدر که لغت عربده بعض بیتلریله استشهاد ایدرلر (کوید نقل ایدر دیمکدر (که حرف رابط مقول قول (با کریمی باحرف مصاحبت یاحرف وحدت (آشنایی یا حرف مصدر (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوتاردم یعنی وار ایدی دیمکدر (که حرف بیان (همواره وهماره دائم دیمکدر (بتوقع باحرف مصاحبت (توقع تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه (کرمه اضافت مفعوله در (بدرخانهٔ وی بیانیه ولامیه (باحرف صله (درقپو (وی کریمه راجعدر اول کریمك خانه سی قپوسنه دیمکدر (می ادات حال ماضی (رفتم فعل ماضی متکلم وحده (یکبار برکره دیمکدر ((بدرخانهٔ وی سابق کبی (رسیدم فعل ماضی متکلم وحده (دربان قپوجی دیمکدر زیرا بان لفظی ادات فاعلدر (نشانده ماضیدن قسمدر وضع ایتمش معناسنه (بود ادات ماضی (مرا بنی دیمکدر (بر حرف استعلا (وی ضمیری کریمه راجعدر (درآیم کیره یم دیمکدر (محصول ترکیب) اصمعی نقل ایدر که برکریم ایله اشنالغم وارایدیکه دائما کرم واحسان امیدیله انك خانه سی قپوسنه کیدرایدم برکره انك خانه سی قپوسنه ایرشدم قپوجی وضع ایلمش ایدی بنی منع ایلدی شول شیدنکه انك اوزرینه کیره یم یعنی یاننه وارمغه بنی منع ایلدی حاصلی

ایچرو قومدی * بعدازان گفت ای اصمعی سبب این منع کردن من از در آمدن وی تنك دستی ونادار یست که پیش آمده است من این بیت را بنوشتم و بدربان دادم تابوی رساند * بعدازان بوندنصکره (سبب این منع کردن من بنم منع ایلمکلکمك سببی (درآمدن وی مصدرك مفعولنه در وی ضمیری کریمه راجعدر (تنك دستی یا حرف مصدر تنك دست وصف ترکیبیدر ترکیبجه زوکورت دیمکدر (نادارده بویله فقیر دیمکدر (یا بنه حرف مصدر (سین وتا ادات خبر (که حرف رابط صفت (ویرا راادات تخصیص (وی بنه کریمه راجعدر (پیش آمده است قتنه کلمشدر (این بیت را راادات مفعول (بنوشتم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده یازدم دیمکدر (بدربان با حرف صله دادم فعل ماضی متکلم وحده ویردم دیمکدر (تا حرف تعلیل بوی با حرف صله وی کریمه راجعدر (رساند فعل مضارع مفرد غائب ایرشدیره دیمکدر (محصول ترکیب) دربانی منع ایتدکدنصکره دیدی ای اصمعی بنم منع ایلمکلکمك سببی اکا کیرمه دن یعنی انك یاننه کیرمکه سنی منع ایتدیکمك سببی زوکورتلك وفقیرلکدرکه انك قتنه کلمشدر یعنی اکا عارض اولان فقردر دینجه بنده بو بیتی یازدم وقبوجیه ویردم که اول کریمه ایرشدیره (شعر) اذا كان الكريم له حجاب * فما فضل الكريم على اللئيم * (اذا اسم شرط (خافض لشرط ومنصوب بجوابه سکون اوزره مبنی محلا منصوب مفعول فیهدر جوابی اولان فما فضل جمله سنك (كان فعل ناقص الكريم اسم مرفوعی (له کریمه عائد ضمیر ایله جار مع المجرور ظرف مستقر مقدم خبر (حجاب مؤخر مبتدا جمله سی محلا منصوب کاننك خبری کاننك اسمی وخبری جمله سی اذانك شرطی (حجاب بونده مانع معناسنه در (فما فاء جزائیه (ما ماء موصول محلا مرفوع مقدم خبر (فضل مؤخر مبتدا جمله سی اذانك جوابی (الكريم مضاف الیهی (على اللئيم فضله متعلق (لئیم دنی والحق معناسنه در (محصول بیت) کریم کندو ایچون حجاب حاصلدر اولدیغی وقتده یعنی کریمك کندو یه دخوله مانع حاجب ودربانی اولدیغی وقتده لئیم اوزره کریمك فضلی ندر * بعد از زمانی برآمد ورقعهٔ رادرآورد که بر پشت وی نوشته که * زمانی یاحرف وحدت (برآمد کلدی دیمکدر

(درآورد كتوردى (پشت وى لاميه وى رقعه يه راجعدر (نوشته ماضيدن قسمدر يازمش ديمكدر (كه حرف بيان (محصول تركيب برزماندنصكره دربان كلدى وكاغدى كتوردى كه انك ارقه سنده يازمشكه (بيت) اذا كان الكريم قليل مال* تستر بالحجاب عن الغريم* (اذا كان الكريم سابق كبى (قليل لفظا منصوب خبريدر كانڭ مال مضاف اليهى (تستر تفعل بابندن فعل مضارع فاعلى تحتنده كريمه راجعدر جمله سى اذانك جوابى (بالحجاب وعن الغريم ايكى سيده تستريه متعلق (محصول بيت) كريمك مالى ازاولديغى وقتده حجاب ايله غريمندن تسترايدر يعنى سائلين ووار ديندن كندوبى مختفى وممنوع قيلر (عروض) بو ايكى بيت عربى بحر وافردندر كه اصلى درت كره مفاعلتن در اولا برجزؤى حذف اولنوب مجزو قلنمشدر وصدر وابتدالرينه عصب طارى اولمشدر كه عصب مفاعلتن دن حرف خامسى اسكانه ديرلر لام ساكن قلنوب مفاعلتن اولوب مفاعيلن لفظنه تبديل اولنور حشولر سالم عروض وضربنه قطف طارى اولوب قطف فاصلهٔ صغرانك اخردن برمتحرك و برساكننى حذف و برمتحركنى اسكانه ديرلر مفاعل قالوب فعولن لفظنه تبديل اولنور بويله اولنجه برمصراعى مفاعيلن مفاعلتن فعولن اولوب وافر معصوب ومقطوف اولور* وهمراه رقعه صرهٔ پانصد دينار دروى باخود كفتم هركز قصهٔ ازين غريبتر برمن نكذشته است اين راتحفهٔ مجلس مأمون خواهم ساخت پيش وى رفتم كفت ازكجامى رسى اى اصمعى كفتم از پيش كريمترين كسى از احياى عرب پرسيد كه كيست كفتم مردى كه مرا ازعلم ومال بهره ورساخته است* همراه بيله ديمكدر كه همراه رقعه كاغد ايله بيله ديمكدر (صرهٔ ياحرف وحدت همزه حرف توسل صره كيسه ديمكدر (پانصد بشيوز ديمكدر دروى صره ده (قصهٔ ياحرف وحدت همزه حرف توسل (نكذشته ماضى منفيدن قسمدر كچمامشدر ديمكدر (تحفهٔ مجلس مأمون لاميه لردر تحفه هديه ديمكدر (خواهم ساخت ايليبسرم ديمكدر (وى ضمير مأمونه راجعدر (ازكجا قندن (مى رسى فعل مضارع مخاطب ايريشورسين ديمكدر (كريم ترين كسى بيانيه ياحرف وحدت (احيا فتح همزه ايله حيك جمعيدر

قبیله‌لردیمکدر (عربه اضافت بیانیه (کیست کیمدر دیمکدر (مردی یاحرف وحدت (که حرف رابط صفت (مرا بنی دیمکدر (مال خود بیانیه (بهره نصیب معناسنه‌در (و رادات نسبت بهره ور نصیبلی دیمکدر (ساخته ماضیدن قسمدر سین وتا ادات خبر ایلمشدر دیمکدر (محصول ترکیب) دخی کاغد ایله بیله برکیسه که انده بشیوز التون وار ایدی ارسال ایلدی کندی کندیمه دیدم هر بر وقت بوندن غریبرك برقصه بنم اوزریمه واقع اولمشدر بونی مأمونك مجلسنه هدیه ایلیم یعنی بوحکایه‌یی مأمونه نقل ایده‌یم مأمون قتنه کیتدم مأمون قتندن ایریشورسین یعنی نره‌دن کلورسین ای اصمعی دیدی بن دیدم عرب قبیله‌لرندن بر کریمرك کیسه نك قتندن کلورم سؤال ایلدیکه کیمدر دیدم برآدم که بنی کندو علمندن ومالندن نصیبلی ایلدی یعنی بیمه جواب ایله بنی اسکات و ملزم واحسانیله مغتنم ایلمشدر * وآن رقعه وصره ویرا برزمین نهادم چون صره رابدید رنك وی برآمد وگفت این بمهر خزانهٔ منست می‌خواهم که انکس را طلب کنم گفتم ای امیرالمؤمنین والله که من شرم میدارم که بجهت بعضی گماشتگان توخوفی بخاطر وی راه یابد * صره ویرا را ادات مفعول اضافت لامیه (نهادم فعل ماضی متکلم وحده قودم دیمکدر چون حرف تعلیل (را ادات مفعول (بدید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد (رنك وی لامیه (برآمد بونده متغیر اولدی دیمکدر این صره‌یه اشارتدر (بمهر خزانهٔ منست لامیه لردر (باحرف مصاحبت (که حرف بیان (را ادات مفعول (شرم میدارم اوتانورم دیمکدر (که حرف تعلیل (با حرف مصاحبت (جهت بونده سبب دیمکدر (گماشتگان الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیدن مبدل (گماشته کاف عجمك ضمیله ترکیجه مباشر دیدکلریدر (تو به اضافت لامیه (خوفی یا حرف وحدت (بخاطر وی لامیه باحرف صله (راه‌یابد یول بوله (محصول ترکیب) وانك کاغدینی وصره‌سنی یره قودم چونکه صره‌یی کوردی رنکی بوزلدی متغیر اولدی ودیدی بوصره بنم خزینه‌نك مهریله در استرمکه اول کیسه‌یی طلب ایدم دیدم ای امیرالمؤمنین والله که بن اوتانورمکه سنك بعضی مباشرلرینك سببیله انك خاطرینه برخوف

يول بوله * مأمون يكي از خواص خود را كفت كه همراه اصمعي برو
چون آن مرد را ييني بكوي امير المؤمنين ترا مي طلبد بي آنكه تفرقه
بخاطر وي رسد *برو باء تأكيد ايله كيت ديمكدر امر حاضردر
(ببيني باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب كورهسين ديمكدر
(بكوي باء تأكيد ايله امر حاضردر سويله ديمكدر (مي طلبد فعل مضارع
استر ديمكدر (بي ادات سبب تفرقه تفعيل بابندن مصدردر تشويش
معناسنه (محصول تركيب) مأمون خواصندن برينه ديديكه اصمعي
ايله بيله كيت چون اول مردي كورهسين ديكه امير المؤمنين سني
استر اويله دكل كه انك خاطرينه تشويش ايريشه يعني قورقمق سزين
دعوت ايله *چون آن مرد حاضر آمد مأمون باوي كفت تو آن شخص
نيستي كه دي روز پيش ما آمدي واظهار فقر وفاقه كردي اين صره را
بتو داديم تا صرف معاش خود كني بيك بيت شعر كه اصمعي پيش تو
فرستاد آنرا بوي كفت والله كه در اظهار فقر وفاقه كه دي كردم
دروغ نكفتم ليكن نخواستم كه قاصد ويرا باز كردانم مكر امير المؤمنين مرا بار
كردانيد پس بفرمود تا هزار دينار بوي دادند * چون ادات تعليل (باوي
با حرف صله وي مرده راجعدر (نيستي باء خطاب ايله دكلميسين ديمكدر كه
استفهامي متضمن (كه حرف رابط صفت (دي روز دونكي كون ديمكدر
(پيش ما لاميه بزم قتمزه ديمكدر (آمدي فعل ماضي مفرد مخاطب
كالدك ديمكدر (اظهار فقر مصدرك مفعولنه در (فاقه فقره عطف
تفسيردر (كه حرف رابط صفت (تا حرف تعليل (دي دون (كردم
ايلدم ديمكدر (دروغ يلان (نكفتم سويلمدم (ليكن ادات استدراك
(نخواستم نون نافيه وواو رسميله فعل نفي ماضي متكلم وحده ديلهمدم
ديمكدر (قاصد ويرا را ادات مفعول قاصد ييك وايلچي معناسنه (وي
اصمعي يه راجعدر اضافت لاميه (باز بونده كيرو ديمكدر (كردانم
چويردم ديمكدر (مكر شايد معناسنه در (چنانكه انجلين كه
(محصول تركيب) چونكه اول مرد كريم حاضر اولدي مأمون
اكا ديدي سن اول شخص دكلميسين كه دونكي كون بزم قتيمزه كلدك
وفقر وفاقه اظهار ايلدك بو صره يي سكا ويردم تاكيم كندو معاشكه
صرف ايليه سين بر بيت شعره كه اصمعي سنك قتكه ارسال ايلدي

اکا اول صره بی ویردك دیو تعریض ایدنجه اول مرد سخی دیدی والله که دون ایلدیکم اظهار فقر وفاقه ده یلان سویلدم لکن دیلدم که انك قاصدینی کیرو چویرم یعنی قاصدینی بوش کوندرمك نفسمه کوج کلدی اوله که امیر المؤمنین انك کبی بنی کیرو چویره یعنی بن قاصدی نه کونا چویردمسه امیر المؤمنین دخی بنی اویله چویره حاصلی ضمنا احسان طلب ایلمکدر بویله اولنجه مأمون بیوردی تاکیم بیك التون اکا ویردیلر شارحك بومحله ویردیکی معنایه نظر اولنمیه زیرا مکر لفظنك شاید معناسنه اولدیغنی ادراك ایده ممش * اصمعی کفت ای امیر المؤمنین مرا نیز در بن عطا بوی ملحق کردان فرمود تا هزار و یرا نیز تکمیل کردند وآن مردرا از زمرهٔ ندیمان خود کردانید * (محصول ترکیب) اصمعی دیدی ای امیر المؤمنین بنی دخی بو عطاده اکا ملحق ایله مأمون بیوردی تا اکا بیك التونی تکمیل ایلدیلر یعنی النده اولان بشیوزی بیکه دولدردیلر واول مرد سخی بی کندو ندیملری زمره سندن ایلدی (قطعه) کف صاحب کرم چون بی درم ماند * زناداوی شمر کردر بندد * کف صاحب کرم لامیه وبیانیه (کف ال دیمکدر (چون ادات تعلیل (بی درم اقچه سز (ماند فعل ماضی مفرد غائب قالدی دیمکدر (ناداری یا حرف مصدر (نادار فقیر دیمکدر (شمر ضم شین ایله فعل امر حاضر مفرد صای دیمکدر (محصول بیت) کرم صاحبنك الی چونکه اقچه سز قالدی فقیرلکندن عد ایله اکر قپویی بغلرسه یعنی باب احسانی قپادیغی بخلندن ناشی ظن ایلمه بلکه کمال فقرندندر دیو اعتقاد ایله * ولی در بستن مدخل ازانبست * که همیان درم راسربیندد * ولی ادات استدراك (بستن مصدردر بغلمق معناسنه (مدخل ضم میم ایله افعال بابندن اسم فاعلدر بخیلده استعمال اولنور (که حرف بیان (همیان درم بیانیه همیان کیسه دیمکدر (را ادات تخصیص (محصول بیت) کریمك حال وشانی مذکور کبی لکن بخیلك قپو قپامسی اندن ایچوندر که اقچه کیسه سنك باشنی باغلر یعنی ممسك جمع مال ایچون قپوسین بند ایدر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر که عروض وضربنه حذف کلوب برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولمشدر

حکایت

(حكايت) حاتم را پرسيدند كه هر كز از خود كريمتر ديدى كفت بلى روزى در خانهٔ غلامى يتيم فرود آمدم ووى ده سر كوسفند داشت فى الحال يك كوسفند بكشت و بپخت و پيش من آورد مرا قطعهٔ ازوى خوش آمد بخوردم وكفتم والله اين بسى خوش بود آن غلام بيرون رفت ويك يك كوسفند رامى كشت وآن موضعى راپخت و پيش من آورد ومن ازان آكاه نى * كريمترى يا حرف وحدت (ديدى فعل ماضى مفرد مخاطب استفهامى متضمن كوردكمى ديمكدر (بلى ادات تصديق (روزى يا حرف وحدت (در حرف صله (خانهٔ غلامى يا حرف وحدت اضافت لاميه (يتيم غلامك صفتى (فرود آمدم ايندم ديمكدر (وى غلامه راجعدر (ده سر اون باش (كوسفند قيون (داشت فعل ماضى مفرد اياندن عبارتدر (فى الحال چابچق ديمكدر (بكشت باء تأكيدايله فعل ماضى مفرد بونده بوغزلدى ديمكدر (بپخت باحرف تأكيد پخت باء عجميله فعل ماضى مفرد غائب بشوردى ديمكدر (پيش من بنم اوكيمه (آورد فعل ماضى مفرد غائب كتوردى ديمكدر (مرا بكا (قطعهٔ يا حرف وحدت همزه حرف توسل برپارچه ديمكدر (وى كوسفنده راجعدر (بخوردم باء تأكيدايله فعل ماضى متكلم وحده يدم ديمكدر (اين قطعه يه اشارتدر (بسى چوق ديمكدر (خوش بود خوش اولور (آكاه نى خبيردكلم ديمكدر (محصول تركيب) خاتمه سؤال ايلديلركه هيچ بروقت كنندكدن كريمرك كوردكمى ديدى بلى كوردم بركون بريتيم غلامك اوينه ايندم يعنى مسافراولدم وآنك اون باش قيونى وارايدى فى الحال برقيون بوغزلدى وبشوردى وبنم اوكيمه كتوردى بكا آندن برپارچه سى خوش كلدى ييدم وديدم والله بو چوق خوش اولور يعنى قيونك بو موضعى يك ايو اولور اول غلام طشره كيتدى وبربر قيونلرى بوغزلدى واول موضعى يعنى بنم بكنديكم موضعى بشوردى وبنم اوكيمه كتوردى بن اندن خبيردكلم يعنى قيونلرى بوغزلديغندن آكاه دكل ايدم * چون بيرون آمدم كه سوار شدم ديدم كه بيرون خانه خون بسيار ريخته است پرسيدم كه اين چيست كفتند وى همه كوسفند آن خود را كشت ويرا ملامت كردم كه چرا چنين كردى كفت سبحان الله ترا چيزى خوش آمد كه

من مالك آن باشم ودر آن بخیلی کنم این زشت سیرتی باشد درمیان عرب* (محصول ترکیب) چونکه خانه دن طشره کلدم که سوار اولم کوردمکه اویك طشره سنه چوق قان دوکلمشدر سؤال ایلدم که بونه‌در دیدیلر اول بتون کندی قیونلرینی بوغزلدی بنده اول غلامه ملامت ایلدم که نیچون بو بخلین ایلدك غلام دیدی سبحان الله سکا برنسنه خوش کله که بن اکا مالك اولم وانده بخیللك ایدم بوعرب بیننده چرکین وقنسا طبیعتلیلك اولور * پس خاتم را پرسیدند که تودر مقابله آن چه دادی کفت سه صد شتر سرخ موی و پانصد کوسفند کفتند پس تو کریمتر باشی کفت هیهات وی هرچه داشت داد ومن ازانچه داشتم از بسیار اندکی پیش ندادم* پس بونده صکره دیمکدر (خاتم را را حرف صله (سه صد اوچیوز دیمکدر (شتر سرخ موی بیانیه (سرخ موی وصف ترکیبیدر قزل قللودیمکدر بویله دوه عرب وعجم بیننده پك مقبولدر (پانصد بشیوز دیمکدر (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اولور سین دیمکدر (محصول ترکیب) بوندن صکره خاتمه سؤال ایلدیلر که سن انك مقابله سنده نه ویردك دیدی اوچیوز قزل قللی دوه و بشیوز قیون ویردم دیدیلر بویله اولنجه سن کریمرك اولورسین دیدی هیهات یعنی اوکرم قنده بنم کرمم قنده اول غلام نه سی وارایسه ویردی و بن مالك اولدیغم نسنه دن ازینی ویردم زیاده ویرمدم حاصل کلام اول مالك اولدیغنی بذل ایلدی بن مالك اولدیغمك اقلنی ویردم (قطعه) چون کدایی که نیم نان دارد* بتمامی دهد زخانهٔ خویش* چون حرف تعلیل (کدایی یاحرف وحدت برفقیر دیمکدر (نیم نانی یاحرف وحدت بردیلم اتمك دیمکدر (دارد اوله معناسنه‌درکه اثباتدن کنایه‌در (بتمامی بالتمام دیمکدر (دهد ویره دیمکدر (خانهٔ خویش بیانیه (محصول بیت) چون برفقیرکه بردیلم اتمکی اوله بالتمام کندی خانه سندن ویره یعنی انی ضیافت وبذل واحسان ایلیه *بیشترزان بودکه شاه جهان* بدهد نیمی ازخزانهٔ خویش* بیشتر باء عربله ادات تفضیل ایله زیاده‌رك دیمکدر (بدهد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد ویره دیمکدر (محصول بیت) فقیرك بردیلم اتمکی ضیافت ایتمه سی

التدن زیادەرك اولور كه شاه جهانه كندی خزینه سندن پاربسنی ویره
حاصلی پادشاه نصف خزینه سین انعام واحسان ایتمه‌سندن فقیرك
مالك اولدیغی پارەم اتمكی ویرمسی احسن در وعنـد العقلا مقبولدر
(عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر كه اصلی فاعلاتن مستفعلن
فاعلاتن مستفعلن ایدی اولا بحرتو قیلنوب بوجزئی حذف
اولنمشدر وصدری سالم وابتدالر خبن طاری اولمشدر كه
ایكنجی ساكنی حذف ایله فعلاتن اولمشدر حشولر دخی خبن
كلوب سین دوشوب متفعلن اولوب مفاعلن لفظنه تبدیل قلنمشدر و
عروض وضربنه خبن د نصكره قصر دخی كلمشدر كه خبن ایله الف
قصر ایله سبب خفیفك سه كنی حذف و متحركی اسكان اولنمشدر فعلاتن
اولور كه بو بیتی فاعلاتن مفاعلن فعلات فعلاتن مفاعلن فعلات اولوب
خفیف مسدس مخبون مقصور اولور (حكایت) شاعری بتوقع فائده
بدرخانهٔ معن زائده آمد چند روز آنجا بود مجال بار نیافت از باغبان
وی التماس كرد كه چون معن بباغ درآید بر كنار آب بنشیند مرا آگاه
كن چون آن وقت رسید باغبان وی را آگاه ساخت شاعر این بیت ور
تخته پاره نوشت و با آب داد * شاعری یا حرف وحدت (بتوقع
فائده) با حرف مصاحبت یا حرف وحدت همزه حرف توسل (توقع
تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه فائده یه اضافت مفعولنه در
(بدرخانهٔ معن زائده) باحرف صله اضافتلر لامیه قاعدهٔ اعجام اوزره
ابن لفظی حذف اولنمشدر معن بن زائده اسخیای عربدن بر كیمسه نك
اسمیدر (مجال بار) مصدرك مفعولنه در بار اجازت معناسنه در (باغبان وی
لامیه باغبان باغچی دیمكدر (وی كریمه راجعدر (التماس بونده رجا
معناسنه در (بباغ) باحرف صله (آگاه كن) خبر ایله دیمكدر (تخته پارهٔ
باحرف وحدت همزه توسل (محصول تركیب) بر شاعر فائده امیدیله
معن بن زائده نك خانه سی قپوسنه كلدی برقاچ كون اول محلده اولدی
یعنی قپوسی اطرافنده دولاندی اجازته مجال بولمدی حاصلی معنك
خانه سنه كیرمكه طریق بولمدی معنك باغچه سندن التماس ایلدیكه
جونكه معن باغه كله وصبونك كنارینه اوتوره بكا خبر ویر چونكه
اول وقت ایرشدی یعنی معن باغده صو كنارنده اوتوردی باغبان

حاجزه خبر ویردی شاعر بو بیتی بر تخته پاره سنه یازدی وصو یه و یردی یعنی صو یك اقندیسنه صالی ویردی (شعر) ایا جود معن ناج معنا بحاجتی * فمالی الی معن سواك شفیع * ایا حرف ندا جود لفظا منصوب مفعولیدر مقدر ادعونك (معن جودك مضاف الیهی (ناج امر حاضر مفرد بر مفاعله بابندن ناجی یناجی مناجاتدن ناج کلور سرا سویله که دیرلر (معنا مفعول صریحی (بحاجتی باحرف صله یا حرف متکلم حاجت مفعول غیر صریح بیدر (فما ما نافیه (لی یاء متکلم ایله ظرف مستقر مقدم خبر (الی معن ظرف مستقره متعلق (سواك مبتدا غیر معناسنه کاف خطاب مضاف الیهی (شفیع خبری مبتدا وخبر جمله سی مانك مؤخر اسمی (محصول بیت) ای معنك جودی سن معنه خفیة حاجتمی سویله بنم ایچون سندن غیری شفیع اولمدی شاعر معنك سخاسنی بر شخص معین منزلنه تنزیل ایدوب دیرکه ای جود بنم سندن غیری شفاعتچم یوقدر بنم حاجت ومقصودیمی معنه سن سویله (عروض) بو بیت بحر طویلدندر که اصلی فعولن مفاعیلن فعولن مفاعیلن ایدی صیدر بو ابتداسی سالم عروض مقبوض قبض که بشنجی ساکن حذف اولوب مفاعلن اولشدر ضرب محذوف حذف آخردن سبب خفیفی اسقاط مفاعی قالوب فعولن یرینه کلمشدر بویله اولنجه وزنی فعولن مفاعیلن فعولن مفاعلن فعولن مفاعیلن فعولن فعولن اولوب طویل مقبوض محذوف اولور * چو تخته پاره پیش معن رسید بفرمود تا آنرا بکرفتند چون آنرا بخواند شاعر را طلبید وده بدره زر بوی داد وآن تخته پاره را در زیر بساط خود نهاد بروز دوم آن چوب را از زیر بساط بیرون کرد و بخواند شاعر را طلبید وصد هزار درم دیکر بوی داد ودر روز سوم بهمین دستور عمل کرد شاعر بترسید که مبادا پشیمان شود وداده را بستاند بکریخت * پیش معن لامیه (بخواند بام تأکید ایله فعل ماضی مفرد اوقودی دیمکدر (طلبید ده بویله اسندی دیمکدر (ده بدره اون بدره دیمکدر که بدره اون بیکه اطلاق اولنور (بوی با حرف صله وی شاعره راجعدر (چوب بونده اول تخته پاره دن عبارتدر (زیر بساط بیانیه زیر آلت معناسنه در بساط دوشمه دیمکدر یعنی منطر (بیرون کرد چیقاردی (بهمین با حرف

مصاحبت (همين هم ايله اين دن مركبدر بنه بو ديمك اولور (دستور
قاعده معناسنه (نرسيد باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب قورقدى
ديمكدر (مبادا اولميه ديمكدر وداد مرا ويرديكنى (بستاند آله ديمكدر
فعل مضارع مفرد غائب (بكريخت باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد
قاجدى ديمكدر (محصول تركيب) چونكه تخته پاره معنك اوكنه
ايرشدى بيوردى تاكيم انى آله لر چونكه اول بيتى اوقودى شاعرى
استدى واون كره اون بيك التون شاعره ويردى واول تخته پاره يى
كندو منديلنه قودى وايكنجى كونى اول تخته يى منديلندن
چيقاردى واوقودى وشاعرى استدى يوز بيك درهم دخى ويردى
اوچنجى كون ينه اول قاعده ايله عمل ايلدى يعنى ينه چيقاردى واوقودى
واحسان ايلدى شاعر قورقديكه اولميه كه پشيمان اوله ده ويرديكنى
آله وبو خوفدن ناشى قاجدى * چون روز چهارم باز آن چوب پاره را
بيرون كرد وشاعررا طلبيد ونيافت فرمود كه دو ذمهٔ كرم من واجب
بود كه ويرا چندان عطا دهم كه در خزينهٔ من يك دينار ودرم نماند
اما ويرا حوصله آن نبود * بازينه ديمكدر (را ادات مفعول (نيافت
بوله مدى ديمكدر (حوصله معده ديمكدر بويله برلرده قلبك عدم
تحملندن عبارتدر تورك بچه ايچنه صغشمدى ديرلر (محصول تركيب)
چونكه دردنجى كون اولدى ينه اول تخته پاره يى چقاردى وشاعرى
استدى وبولامدى بيوردىكه بنم كرمم ذمتنده واجب ايديكه اكا اول قدر
عطا ويرم كه بنم خزينه مده بر التون برا اقچه قالميه اما انده اول حوصله
اولمدى يعنى بو قدر انعامى كوكلى آلمدى وتحمل ايده مدى (قطعه)
كيست اهل كرم انكس كه چو سائل بدرش * آورد آن قدر اميد كه
دردل كنجد * كيست كيمدر ديمكدر (اهل كرم بيانيه (چو حرف
تعليل (بدرش با حرف صله شين ضمير اهل كرمه راجعدر اهل كرمك
قپوسنه ديمكدر (آورد الف ممدوده وفتح را ايله فعل مضارع مفرد
غائب كتوره ديمكدر آوريدندن يا اوردندن زيرا مصدر داليك
ماقبلنده را اولسه حذفدنصكره را مفتوح قلنور (كه حرف رابط صفت
(در حرف ظرف (كنجد فعل مضارع مفرد غائب صيغه ديمكدر
كنجيدندن (محصول بيت) بو بيتده سؤال وجواب صنعتى واركه

گیتدوکده سؤالی ایلیوب اهل کرم کیمدر دیو ونیه گیتدوکی جواب
ویردیکه اول کیمسه‌در که نیچونکه سائل اهل کرمك قپوسنه اول قدر
امید ایله گتوره که کوکلنه صیغه یعنی حوصله‌سی آلمدیغی قدر احسان مأمول
ایلیوب قپوسنه دیکله * بگشاید کف احسان و بخشد چندان *
که نه در خوصلهٔ همت سائل گنجد * بگشاید یا تأکید ایله فعل
مضارع مفرد غائب اچه دیمکدر (گشایدن دن یا گشودن دن زیرا
مصدر دالی واو ایله واو للفه و یایه تعویض اولنور اما گشادن دن
مشتق اولمیلر (کف احسان بیانیه کف اللدیمکدر (بخشد یا تأکید
ایله فعل مضارع مفرد بخشیدن دن اباغیشلر دیمکدر (که حرف رابطه
(نه حرف نفی گنجد صیغمیوق (خوصلهٔ همت مجازا بیانیه (همت
سائل لامیه (محصول بیت) سائل امید احسان ایدنجه اهل کرم
احسان ایلیی آچه واول قدر باغشلیه که سائلك همتی خوصله‌سنه صغمیه
حاصلی سائل اول کرمه نائل اولیوب کوکلی الیه (عروض) بو قطعه
هزج مخبون الاجزادر عروضه وضربنه حذف دخی گلوب فاعلاتن
فعلاتن فعلاتن فعلن اولور (حکایت) اعرابی بتهنیت قدوم کریمی
از رؤسای عرب را قصیده گفت و بروی خواند و زاجر گفت *
(بتهنیت قدوم کریمی با حرف صله یا حرف وحدت اضافتلر لامیه
(رؤسا رانك ضمی و همزه‌نك فتحیله فصحی وزننده رئیسك جمعیدر
(عربه اضافت بیانیه (را حرف تخصیص (قصیده یا حرف وحدت
همزه حرف توسل (محصول ترکیب) بر اعرابی عرب رئیسلرندن
بر کریمك قدومی تهنیه‌سنه یعنی تبریکه بر قصیده سویلدی و کریمه
اوقودی و اخرنده دیدی (شعر) امدد الی یدا تعود بطنها * ببذل
النوال وظهرها التقبیلا * امدد امر حاضر مفرد اوزات دیمکدر (الی
جار مع المجرور امدده متعلق بکا دیمکدر (یدا مفعول صریح امدد
(تعود تفعل بابندن فعل ماضی عادت ایلدی دیمکدر (بطن
فاعلی (ها ضمیر مؤنث یده راجعدر بطنك مضاف الیهی (ببذل
منصوب مفعول به صریح (تعود النوال بتلك مضاف الیهی (نوال
انعام وکرم معناسنه در (ظهرها بطنها یه معطوف (التقبیلا الف
اشباعیه تقبیل تفعیل بابندن مصدردر اوپمك معناسنه وبذل اوزره

معطوف

معطوف كه حرف واحد ايله عامل واحدك معمولني اوزره عطف قيلنديدر (محصول بيت) سن بكا برال اوزات كه انك بطني يعني ايچي انعام واحسان ايله طولمش وارقه سي اويله كه عادت ايدنمش در يعني بنم جانبمه بو اوصاف ايله موصوف اولان الى اوزات ديو ضمني طلب احسان ايدر (عروض) بو بيت بحر كامل مسدسدركه صدر وابتداسنه اضمار كلوب تاساكن قيلنوب متفاعلن اولوب مستفعلن لفظنه تبديل اولنمشدر حشولر سالم عروض سالم ضربنه اضماردن ماعدا قطع دخي كلمشدر قطع آخرده اولان وتدك ساكننى اسقاط متحركنى اسكانه ديرلر مفعولن اولوب تقطيعي امددالي مستفعلن ي يدانعو متفاعلن ودبطنها متفاعلن بذل النوا متفاعلن ني وظهرها متفاعلن تقبيلا مفعولن اولوب كامل مسدس مضمر مقطوع اولور * يعني دراز كن بسوى من دستي را كه كف وي عادت كرده است بخشش زر ومال وپشت او بتقبيل اهل حاجت وسؤال * يعني ملا جامي بو بيتي ترجمه ايدوب ديركه (دراز كن اوزات (بسوى من با حرف صله اضافت لاميه بنم جانبمه ديمكدر (دستي يا حرف تنكير (را ادات مفعول (كف وي لاميه انك آوجي ديمكدر (كرده است ايلمشدر ديمكدر (بخشش زر با حرف صله ياخود مصاحبت (بخشش اسم مصدردر زيرا ماقبلي مكسور شين علامت مصدر اولديغي بيان اولنمشدي اضافت مفعولنه (پشت او لاميه انك ارقه سي ديمكدر (بتقبيل با حرف صله يا مصاحبت (اهل حاجته اضافت مصدرك مفعولنه در (سؤال حاجت اوزره معطوف (محصول تركيب) شاعر بيت ايله مراد ايدر بنم جانبمه شول الى اوزات كه انك آيه سي التون ومال ويرمكه عادت ياويرمك ايله عادت ايدنمشدر وانك ارقه سي اهل حاجت وسؤاله اوپولمكه يوياو پوپلمك ايله معتاد اولمشدر * آن كريم دست بسوى وي دراز كرد چون ببوسيد بر وجه طيب كفت موي هاي لب تو دست مرا بخراشيد اعرابي كفت پنجه شيرژيان را از خار درشت خار پشت چه زيان * بسوى وي لاميه با حرف صله (دراز كرد اوزاتدي ديمكدر (ببوسيد باء تأكيد ايله اوپدي ديمكدر فاعلي تحتنده اعرابي يه راجعدر (بروجه طيب لطيفه طريقيله ديمكدن كنايه در بعض نسخه ده كريمك

کلامی که مویهای لب تودست مرا بخراشید در مصراع ایلشلر
وحقیقت رمل مخبون وزنیله موزونلر اما جوابی موزون اولمدیغندن
ظنم بوکه موزون تصادف ایلشدر هر نقدر عبارهٔ جامینك ایسه ده
شاعر طرفندن موزونه موزون جواب ویرلمك احسن در (مویهای
لب تو لامیه لر در یا ادات جمع سنك دوداغك قیللری دیمکدر
(دست مرا ده لامیه بنم الیمی (بخراشید باء تأکید ایله فعل ماضی
مفرد غائب طرملادی دیمکدر (پنجهٔ شیرژیان لامیه شیرژیان دارلمش
ارسلانه دیرلر (را ادات صله (خار دیکن دیمکدر (درشت قتی دیمکدر
یعنی سرت (خار پشت کرپی دید کلری جانوزر در اضافتلر بیانیه
ولامیه (زیان ضرر معناسنه در (محصول ترکیب) اول کریم الینی
انك جانبینه اوزاتدی چونکه اعرابی اویدی لطیفه طریقیله کریم
دیدی سنك دوداغك قیللری بنم الیمی طرملادی اعرابی دیدی دارغین
ارسلانك پنجه سنه کرپینك سرت دیکنندن نه ضرر* آن کریم را این
کلمه بسیار خوش آمد گفت این کلمه پیش من از آن قصیده خوشترست
بفرمود تلو برادر برابر قصیده ده هزار درم دادند ودر برابر آن کلمه سه
هزار درم* کریم زا را ادات صله (بسیار چوق دیمکدر (خوش آمد خوش
کلدی (پیش من بنم قتمده (از آن قصیده اول قصیده دن خوشترست
خوشترکدر (تا حرف تعلیل (و یرا اعرابی یه (برابر قارشو معناسنه در که
عربجه مقابله دیرلر (قصیده یه اضافتی لامیه (محصول ترکیب) اول
کریمه بو کلمه چوق خوش کلدی ودیدی که بو کلمه بنم قتمده اول قصیده دن
خوشترکدر بیوردی تا کیم اکا قصیده مقابله سنده بیك درم ویردیلر
واول کلمه مقابله سنده اوچ بیك درم ویردیلر (قطعه) آنرا که
بمدحت زفلك سر کذرانند* چون نیست سخندان بود از جمله فروتر*
آنرا که انکس را که تقدیر نده در اول کیمسه نك که دیمکدر (بمدحت
با حرف مصاحبت (مدحت نشدت وزنی اوزره مدح معناسنه در
(کذرانند فعل مضارع متعدی کچوررلر دیمکدر (سر مفعولی فاعلی
محذوف عالملر یا شاعرلردر (چون حرف تعلیل (نیست دکلدر
دیمکدر (سخندان وصف ترکیبی سوز بیلیجی دیمکدر (فروتر الحق
دیمکدر (محصول بیت) اول کیمسه نك که مدح ایله شاعرلر باشنی

فلکدن

فلكدن كچورزلر يعنى مدحنده اطرا و مبالغه ايدرلر ووصف بليغ ابلرلر چونكه سخندان دكلدر جمله سندن الحق اولور يعنى انلرك وصف ومدحلرينى بيليوب قدر ينه رعايت ايتمزسه فلكده اولنلرك جمله سندن دنى در * دانى كه سخندان كه بود آنكه بداند * بدرا زنكو بازنكو رازنكوتر * دانى فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامى متضمن بيلورميسين ديمكدر (كه حرف بيان كه كيم ديمكدر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (آنكه انكس كه تقديرنده اول كيمسه كه ديمكدر (بداند باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب بيله يعنى فرق ايده ديمكدر (بدرا مفعولى باز دخى ديمكدر (محصول بيت) بيلورميسين كه سخندان كيم اولور يعنى سخندان كيم اولديغنى بيلورميسين اول كيمسه دركه كوتى يى، ايودن دخى ايو يى ايوركدن فرق ايده حاصلى هر سخنك مراتب كمالنى فرق ايدوب اكا كوره رعايت ايده (عروض) بو قطعه بحر هزجدندر كه صدر وابتدا اخرب حشو اول وثانيلر مكفوف عروض وضرب محذوف بويله اولنجه بر مصراعى مفعول مفاعيل مفاعيل فعولن اولوب هزج اخرب مكفوف محذوف اولور * روضۀ پنجم در تقرير حال بلبلان چمن عشق ومحبت وحرقت بال پروانكان انجمن شوق ومودت * پنجم بشنجى ديمكدر (در حرف ظرف (تقرير حال بلبلان چمن عشق مجازا لاميه لردر (تقرير مصدر در تفعيل بابندن بونده نقل وحكايه معناسنه (حال معروف (بلبلان الف نون ادات جمع (بلبل معروف (چمن معلوم (عشق كذلك (محبت عشق اوزره معطوف (حرقت بال پروانكان انجمن شوق مجازا لاميه لردر حرقت يانمق معناسنه (بال قنات ديمكدر (پروانكان الف نون ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل پروانه معروف (انجمن جمعيته ديرلر (شوق معروف (مودت محبت معناسنه شوق اوزره معطوف بونده اولان تشبيهات كثيره دخى اهلنك معلومى ازجمله عشق ومحبتى كمال وسعت وزينتده چمنه تشبيه ايلمش وعشاقى فرط عشقندن ناشى فرياد وفغان ايتمده بلبله بكزتمش وينه شوق ومودتى كفت وكونك كثرتنده انجمنه مشابه قيلمش وكمال حرقتده عشاقى پروانه ديمش ودست وپا يانمغله كشى عملدن قالديغى ايچون بالكز

پرو بالنی یاقش (محصول ترکیب) ایشیجی روضهٔ عشق ومحبت چمننك
بلبلرینك حالنی تقریر وشوق ومودت جمعنك پروانه‌لرینك قنادینك
یانمه‌سی بیاننده‌در حاصلی اهل عشقك فریاد وفغانی وانلرك قولی
قنادی یانوب عملدن کسیلوب واله وحیران اولملری بیاننده‌در
*از مقتبسات مشکوة ثبوت این حدیث که من عشق وعف وکتم
فمات مات شهیدا یعنی هر که در جاذبهٔ عشق آویزد وبا لطایف عشق
آمیزد ودران طریقهٔ عفت وکتمان پیش گیرد چون بمیرد شهید میرد
وشرط عفت وکتمان از برای آنست که چون بمیل طبع وهوای نفس
آلوده باشد ودر وصول بآن وسایط توسل جویند واظهار کنند
از قبیل شهوات نفس حیوانیست نه از فضائل روح انسانی *مقتبسات
افتعال بابندن اسم فاعلدر جمع مؤنث (اقتباس بر کیمسه‌دن موندن
شعله الق وآتشندن آتش الق وکسب نور ایلمك بونده مجازا معنای
اخیر مراددر ومقدم خبر مابعدینه اضافتی مفعولنه‌در (مشکوة قندیل
معناسنه‌در (ثبوته اضافت مجازا بیانیه سین وتا ادات خبر (این حدیث
مبتدا (که حرف بیان (من اسم موصول ومبتدا (عشق فعل ماضی
مجهول وفاعلی منه راجعدر جمله‌سی منك صله‌سی (عف فعل ماضی
مفرد غائب ضرب بابندن مضاعفدن عفت ایلدی یعنی صلاح
وپرهیز ایلدی دیمکدر (کتم فعل ماضی مفرد غائب عشق یا عفه
اوزره معطوف اظهار ایلمدی (فمات فاء تعقیبیه ایله فعل ماضی نصر
بابندن اجوف واویدندر سابق ماضیلر اوزره معطوفدر اولدی
دیمکدر (مات سابق کبی فاعلی مجهولدن منه راجع جمله‌سی خبر مبتدا
(شهیدا مات‌نك فاعلندن حالدر (هر که هر کیمسه که دیمکدر
(جاذبه چکیجی معناسنه (عشقه اضافت لامیه (آویزد فعل مضارع
مفرد غائب آویزمندن یا آویختندن زیرا مصدر ثانی خانی‌ده تا داله
قلب اولنه‌دقدن صکره خا زایه قلب اولنور تعلق ایده دیمکدر (با
حرف مصاحبت (لطایف عشق لامیه لطایف لطیفه‌نك جمعیدر
(آمیزد صیغه‌سیله آویزد کبی قریشه دیمکدر (آن عشقه اشارتدر
(طریقهٔ عفت بیانیه (پیش گیرد بحسب اللغه اوکینه طوته دیمکدر
اما بویله یرلرده عادت ایدینه دیمکدر (چون ادات تعلیل (بمیرد باء

تأکید

تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب مريدندن ياعلى خلاف قياس مريدندن (شرط عفت لاميه (از براى ادات تعليل (كه حرف بيانى (چون ادات تعليل (بميل باحرف مصاحبت (طبعم اضافت لاميه (هواى نفس ده بو يله هوا ارزو معناسنه در (آلوده بولشمش ديمكدر (با آن باحرف صله آن عشقه اشارتدر (وسايط واسطه نك جمعيدر مراد هوا وهوسدر (توسل تفعل بابندن مصدردر انتساب معناسنه (جويند فعل مضارع جمع غائب طلب ايدرلر ديمكدر (واظهار كنند آشكاره ايدرلر (قبيل جنس ومقوله معناسنه در (شهوات نفس حيوانى لاميه وبيانيه شهوات شهوتك جمعيدر (يا حرف نسبت سين وتا ادات خبر (نه حرف نفى (فضائل روح انسانى لاميه وبيانيه فضائل فضيلتك جمعيدر (ياحرف نسبت ادات خبر مقدردر (محصول تركيب) مشكوة نبوت مقتبسلرندندر بو حديث يعنى نورالانوار اولان حضرت محمد صلى الله تعالى عليه وسلمدن افاضهٔ نور ايدن اصحاب كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتلرندن مرويدر بو حديث شريف كه شول كيمسه كه عاشق اوله وعفت و پرهيز وصلاح اوزره اوله وكتم وستر ايليوب اظهار ايلميه و بوحال اوزره وفات ايليه شهيد اولديغى حالده اولور بو حديث شريفه ايدرمراد ايدر هر كيمسه كه مقناطيس آسا چكيجى اولان عشقك جاذبه سنه تعلق ايدر وعشقك لطايفوله قريشوب اختلاط ايلميه واول عشقده عفت و كتمان يولينى عادت ايدينه حاصل كلام كمال پرهيز اوزره اولوب آه وافغان وشكايت ايتميوب كتم عشق ايليه چونكه اوله شهيد اوله عفت و كتمانك شرط اولمسى اندن ايچوندر كه چونكه طبيعتك ميلى وهواى نفس سببيله بولشمش اوله حاصلى ارايه خلاف شرع حركت كبيره وصوابده اول واسطه لره امتثال وانتساب ايلميه واظهار ايليه نفس حيوانينك اشكلرى مقوله سندن در روح انسانى فضيلتلرندن ديكلدر بوندم عشقك مراتب ثلثه سنه اشارت واردر زيرا اول دماغ انسانده حاصل اولان حرارت اكر قلبى ماسواى محبوبدن بالكليه اعراض ايتديروب دائما ذكر وفكرى اول اولورسه اكا عشق حقيقى ديرلر اكر غرض وعوضدن خالى اوله رق كندى كبى بر مخلوقه افكنده

ایدوب بنه ذکر وفکری اول محبوب اولورسه اکا عشق مجازی دیرلر که اول المجاز قنطرة الحقیقة دیدکلری درکه بالآخره حقیقته واصل اولور زیرا اول محبوب بر واسطه در قالقدیغی کبی محبوب حقیقی یه منتهی اولنور واکر اول عوض غرضله اولورسه اکا ظرفای عجم عشقباز دیرلر ترکیجه غلامباره وزنباره ومحبوب دوست وزن دوست دیدکلریدر که حرمان وندامتدن وعذاب وعقابدن غیری نتیجه ویرمز (قطعه) آن عشق را که منقبت خاص آدمیست* هرجا که هست عفت وستر زلوازمست* عشق را ادات تخصیص (که حرف رابط صفت (منقبت مصدر میمیدر خصلت معناسنده استعمال اولنور (خاصه اضافت بیانیه خاصك آدمه لامیه (یا حرف نسبت (لوازم لازمك جمعیدر (محصول بیت) اول عشقك که انسانك خاص اولان خصلتی در هر برده که اوله یعنی نرده اولورسه اولسون بنی آدمه مخصوص اولان خصلت عشقك عفت وستر لوازمندندر* عشقی که هست شهوت طبع وهوای نفس* خاصیت طباع سباع وبهایمست* عشقی یا حرف تنکیر (هست ادات خبردر که هوای نفسه مقید اولور (شهوت طبع لامیه (هوای نفس ده بویله (خاصیت طباع سباع ده بویله خاصیت خاصه معناسنه در (طباع طانك کسریله طبیعتك جمیدر (سباع سینك کسریله سینك فتحی وبانك ضمیله اولان سبعك جمعیدر یرتیجی حیوانه دیرلر (بهایم سباعه معطوف بهیمه نك جمعیدر نطقه قادر اولمیان حیوانه دیرلر عطف تفسیریدر (محصول بیت) شول عشق که طبعك استکی ونفسك ارزو ومیلی سببیله در بویله اولان عشق جانوار ووحوشك طبیعتلرینك خاصه سیدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که صدر وابتدا اخرب حشولر جمله مکفوف عروض وضرب مقصور بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولوب مضارع اخرب مکفوف مقصور اولور (حکایت) میان دو خرد مند سخن عشق میرفت یکی کفت خاصیت عشق همیشه بلا ور بحنست وعاشق همه وقت محنت کش وبلاسنج دیکری کفت خاموش باش همانا که تو هرکز آشتی بعد از جنك ندیده وچاشنی وصال بعد ازفراق نچشیده هیچکس در عالم ازصافی دلان عشق

پیشه لطیف ترنیست وازگران جانان دور ازین اندیشه کثیف ترنی*
میان دوخرد مند لامیه ایکی عاقلك بیننده دیمکدر (سخن عشق
بیانیه عشق سوزی دیمکدر (میرفت می ادات حکایهٔ ماضی کیدردی
دیمکدر یعنی واقع اولوردی دیمکدر (یکی بری دیمکدر (خاصیت عشق
لامیه (همیشه دائما دیمکدر (رنج مشقت دیمکدر (محنت کش
وصف ترکیبیدر زحمت چکیجی دیمکدر (بلاسنج وصف ترکیبیدر
بحسب اللغه بلاطارتیجی دیمکدر اما استعمالده کال محنتدن عبارتدر
(خاموش باش سکوت ایله یعنی صوص دیمکدر (همانا که بکزرکه
معناسنه در (هرگز هیچ بروقت آشتی الف ممدوده ایله بارشمق معناسنه در
(ندیدهٔ یاحرف خطاب همزه حرف توسل کورممش سین دیمکدر
(چاشنی لذت دیمکدر وصاله اضافت بیانیه یا لامیه (فراق ایریلق
دیمکدر (نچشیدهٔ یاحرف خطاب همزه حرف توسل طاتمامش سین
دیمکدر هیچ کس هیچ کیمسه دیمکدر (صافی دلان عشق پیشه موصوفك
صفته اضافتیدر صافی دل وصف ترکیبیدر نظیف معناسنه الف
نون ادات جمع عشق پیشه ده وصف ترکیبیدر (گران جانان دور
موصوفك صفته گران جان وصف ترکیبیدر زاهد ربا کارده
مستعملدرکه ترکیجه قباصوفی دیرلر الف نون ادات جمع (کثیف
غلیظ معناسنه در (نی حرف نفی ادات خبر قاعدهٔ سجع اوزره مقدردر
(محصول ترکیب) ایکی عاقلك بیننده عشق سوزی واقع اولوردی یعنی
فن عشقده عشقك حقیقتندن مباحثه اولوردی بری دیدی عشقك
خاصه سی دائما بلا ومشقتدر وعاشق هروقت محنت چکیجی ومبتلای
محنتدر اول بری دیدی صوص بکزرکه سن اصلا جنکدن صکره
صلحی یعنی بوزوشدقدن صکره بارشمه یی کورممش سین
وایریلقدن صکره وصلت چاشنی سنی طاتممش سین هیچ کیمسه عالمده
عشق صنعتلی اولان ظرفادن لطیفرك یوقدر و بو اندیشه دن دور
اولان ثقلادن غلیظرك یوقدر (قطعه) پرتو شاهد عشقست جمال
دل مرد* کی کند میل جمال انکه بدل نیست جمیل* پرتو شاهد
عشق لامیه و بیانیه پرتو شعله دیمکدر شاهد محبوب معناسنه در
(جمال دل مرد لامیه لردر جمال کوزللك معناسنه (کی چون (کند ایلر

(میل جمال مصدرك مفعولنه‌در (انكه انكس كه تفـدیرنده‌در (بدل یا حرف ظرف (نیست دكاندر دیمكدر (جمیل كوزل معنـاسنه در (محصول بیت) شاهد عشقك شعله سیدر آدمك كوكلنك كوزللكی یعنی عشق دلر یاسببیله انسانك كوكلی پرنور اولور جماله قچن میل ایدر اول كیمسه كه كوكلنده كوزلك یوقدر یعنی روشن دل واهل حال اولوب كوكلی كوزل اولمین جماله میل ایتمز * كر برین قاعده حجت طلبد نادانی * حجتم بس بود الجنس الی الجنس یمیل * كر حرف شرط (برین قاعده بوقاعده اوزره دیمكدر (حجت دلیل معنـاسنه‌در (طلبد فعل مضارع مفرد غائب استرسه دیمكدر (نادانی یا حرف وحدت برجاهل دیمكدر (حجتم دلیلم دیمكدر مصدر فاعلنه مضاف (بس بود یتر دیمكدر (الجنس مبتدا (الی الجنس مؤخر یمیل یه متعلق (ویمیل فعل مضارع مفرد غائب میل ایدر دیمكدر فاعلیله جمله‌سی مبتدانك خبری (محصول بیت) اكر بو قاعده اوزره یعنی پرتو عشق شعله باش اولمینجه وكوكلنده كوزلك اولمین جماله میل ومحبت ایتمدیكی قضیه اوزره دلیل استرسه برجاهل دلیلم الجنس الی الجنس یمیل كلامی كافیدر یعنی جنس جنسه میل ایدر ظریف ظریفه عارف عارفه عالم عالمه عاشق عاشقه صوفی صوفیه زاهد زاهده چركین چركینه كوزل كوزله بویله اولنجه عاشقك كوكلی كوزل اولمسه كوزله میل ایتمزدی (عروض) بوقطعه بحر رملدندر كه صدر وابتدالرندن ماعدا مخبون عروض وضرب مخبون ومقصور برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولوب رمل مخبون مقصور اولور (حكایت) وقتی صدیق اكبر رضی الله عنه در ایام خلافت خود در كوچهای مدینه می كشت وبردر خانه خانه می كذشت ناكاه بخانهٔ رسید وازان آواز كریه شنید كه زنی بیتی می خواند واز دیده سرشك كرم می راند مضمون بیت انكه * وقتی یا حرف وحدت بروقت دیمكدر (صدیق اكبر یارغار حضرت رسول ابو بكر رضی الله عنه‌در وجه تسمیه خبر معراجی اولا بلاتوقف تصدیق ایتدیكیچوندر (در ایام خلافت خود لامیه وبیانیه كندی خلافتی زماننده دیمكدر (كوچهای مدینه لامیه (كوچه سوقاق دیمكدر ها ادات جمع (می ادات حكایه (كشت

کاف عجمینك فتحیله فعل ماضی طولانوردی دیمکدر (بودر خانه خانه اولرك قبوسی اوزره دیمکدر شارح واقف اولمامش (می کذشت کچردی دیمکدر (نا کاه انسزین (بخانهٔ باحرف صله همزه حرف توسل براوه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وازان خانه اول اودن (کریه اغلمه معناسنه در (شنید فعل ماضی مفرد غائب اشتدی دیمکدر (که حرف بیان (زنی یا حرف وحدت برقری دیمکدر (بیتی یا حرف وحدت (می ادات حکایه (خواند سکون نون ایله فعل ماضی مفرد غائب اوقوردی دیمکدر (سرشك کرم بیانیه سرشك کوز یاشی معناسنه در سبنك وراتك کسره لریله (کرم کاف عجمك فتحیله صیجق دیمکدر (میراندمی خواندکبی سوررردی دیمکدر الکن بونده رعایت سجع ایچون میریخت برینه کلمشدر که دوکردی دیمکدر (مضمون بیت لامیه انکه آنست که تقدیرنده در (محصول ترکیب) بروقت صدیق اکبر رضی الله عنه کندونك خلافتی زماننده مدینه نك سوقاقلرینی دولانوردی وکرردی وخانه خانه قبولری اوزره کچردی یعنی شهری حفظ وحمایت ایدردی انسزین براوه ایرشدیکه اول اودن اغلمه آوازی اشتدی وبرخاتون بربیت اوقوردی وکوزدن صیجاق کوز یاشی دوکردی مضمون بیت اولدرکه (رباعی) ای طلعت تو بخوبی از ماه فزون * پیش مه طلعت توخورشید زبون * ای حرف ندا منادی محذوف ای که دیمکدر (طلعت تو لامیه سنك طلعتك دیمکدر طلعت وجه معناسنه در (بخوبی باحرف ظرف یاحرف مصدر کوزللکده دیمکدر (فزون افزوندن مخففدر زیاده وارتق معناسنه (پیش مه طلعت تو لامیه لردر مه طلعت وصف ترکیبیدر آی چهره لی دیمکدر (خورشید کونش دیمکدر (زبون عاجز دیمکدر (محصول بیت) ای محبوب سنك وجهك کوزللکده آیدن زیاده سنك مه طلعتك قتنده کونش عاجز یعنی اندنده حسنك ممتاز * زان پیش که دایه برلبم شیر نهاد * بریاد لب لعل تومی خوردم خون * زان پیش که ان مقدم که دیمکدر (دایه معروف (برلبم بنم دوداغیمه (شیر سوت (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر یعنی ویردی (بر حرف مصاحبت (یاد لب لعل تو

لامیه و بیانیه ولامیه سنك لعل كبی اولان دوداغكك ذكری ایله دیمكدر (می ادات حكایه (خوردم فعل مضارع متكلم وحده ایچر ایدم دیمكدر زیرا خوردن ییمكله ایچمك بیننده مشتركدر (خون قان معناسنه در (محصول بیت) اندن مقدم كه دایه بنم اغزیمه سوت قودی یعنی بكا دایهم سوت ویرمزدن مقدم سنك لعل كبی اولان لبك ذكریله قان ایچردم حاصلی تاازلدن برو عشقكله مبتلای آه وفغان اولمشمدر دیو بومضمونی سویلرواغلردی (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزاننددر صدر وابتدا اخرب حشولر مقبوض حشو ثانیلر مكفوف عروض وضرب اهتم اهتم آخرده اولان ایكی سبب خفیفك برینی وبرینك ساكننی اسقاط ومتحركنی اسكانه دیرلر مفاع قالور فعول لفظنه تبدیل اولنور كه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعول اولور * سماع این بیت در دل صدیق رضی الله عنه اثركرد در را بكوفت صاحب بیت بیرون آمد ازوی پرسید كه آزادی یابنده كفت بنده فرمود كه این بیت را درهوای كه میخواندی واین اشك كرم از برای كه میراندی كفت ای خلیفهٔ پیغمبر بروضهٔ منورهٔ وی ازمن بكذر * سماع این بیت بو بیتی اشتماكك (درحرف ظرف (دل صدیق لامیه (اثركرد تأثیر ایلدی دیمكدر (در را قپویی (بكوفت باء تأكید ایله وكاف عربیله قاقدی دیمكدر استعمالمزده چالدی دیمكله تعبیراولنور (صاحب بیت لامیه بیت شعرك صاحبی دیمكدر شارح مرحوم بیت ده ایهام وار دیمش حقیقت فهم اولنور لكن ایهام طرفینه معناده مساغ وارایسه اولور بونده ایسه سیاقنده بنده لفظی ایهامه مانعدر زیرا بنده صاحب خانه اوله مز (بیرون آمد چقدی دیمكدر (وی ضمیری صاحب بیته راجعدر (پرسید فعل ماضی مفرد فاعلی صدیقه راجعدر (آزادی یاحرف خطاب استفهامی متضمن ازاد الف ممدوده ایله حر معناسنه در حرمیسین دیمكدر یا حرف تردید عربیده اوكبی (بنده یاسابق كبی همزه حرف توسل قول میسین دیمكدر (كفت صاحب بیت دیدی (بنده بنده ام تقدیرنده در (فرمود كه صدیق رضی الله عنه بیور دیكه (را ادات مفعول (در حرف ظرف (هوا محبت وعشق معناسنه در (هوای كه لامیه كه كیم

دیمكدر

دیمکدر (میخواندی اوقوردك (از برای که درهوای که کبیدر کیمدن ایچون (میراندی سوردك یعنی دوکدك (کفت صاحب بیت دیدی (خلیفهٔ پیغمبر بیانیه (بروضهٔ منورهٔ وی لامیه‌لردر با حرف قسم (روضه تربهٔ شریف معناسنه در (وی ضمیر پیغمبره راجعدر (ازمن بکذار استعمالرنده بنی ترك ایله یعنی صالی ویر معناسنه‌در (محصول ترکیب) بو بیتی اشتمکلك صدیقه رضی الله عنهك کوکلنده تأثیر ایلدی قاپویی چالدی بیت شعرك صاحبی چقدی اندن صدیق رضی الله عنه سؤال ایلدیکه حرمیسین یاخود بنده‌می دیدی بنده‌یم صدیق رضی الله عنه بیوردیکه بو بیتی کیمك عشقنده اوقوردك وبو صیحاقی کوز یاشنی کیمدن ایچون دوکدك دیدی ای پیغمبر خلیفه‌سی پیغمبرك منور اولان روضه‌سی حرمتنه بنی صالی ویر یعنی بنی کندی حالیمه قو * فرمود که ازین مقام کام برندارم تاسر دل ترا برسرنیارم کنیزك آه سرد ازدل برآورد ویکی ازجوانان بنی هاشم را ذکر کرد صدیق رضی الله عنه بمسجد رفت وخواجهٔ آن کنیزك را طلبید وویرا بخرید وبهای وی تمام بداد وپیش معشوقش فرستاد * فرمود که صدیق رضی الله عنه بیوردیکه (ازین مقام بومقامدن (کام کاف عجمیله ادیم دیمکدر (برندارم قالدرمم یعنی ادیم المم (تا حرف انتها (سر دل ترا لامیه‌لردر را ادات مفعول (برسرنیارم باشه چقمدقجه یعنی اکلمدکجه (آه سرد صوق آه (برآورد کتوردی (یکی برینی (جوانان بنی هاشم لامیه الف نون ادات جمع (بنی اصلنده بنین ایدیکه جمعدر اضافتله نون دوشر (را ادات مفعول (بمسجد با حرف صله (رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (خواجهٔ آن کنیزك لامیه خواجه بونده صاحب معناسنه‌در (را ادات مفعول (طلبید فعل ماضی مفرد غائب استدی دیمکدر (ویرا را ادات مفعول (وی ضمیری کنیزکه راجعدر (بخرید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب الدی دیمکدر (بهای وی لامیه جاریه‌نك بهاسنی (بداد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ویردی (وپیش معشوقش لامیه شین ضمیر کنیزکه راجعدر کنیزکی معشوقی قتنه (فرستاد فعل ماضی مفرد غائب کوندردی دیمکدر (محصول ترکیب (صدیق رضی الله عنه بیوردیکه بومقامدن

آدیم اتمام تاسنك كوكلك سرینی اكلدجك كنیزك سوق آه كتوردی
یعنی آه ایلدی وهاشم اولادلری جوانلرینك پرینی ذكر ایلدی یعنی
علاقه‌سی كیمه اولدیغن بیان ایلدی صدیق رضی الله عنه مجدده
كتدی واول كنیزكك مولاسنی استدی یعنی چاغردی وجاریه‌یی
صاتون آلدی وبهاسنی تمام وردی وانی معشوقی قتنه كوندردی
(قطعه) دلا بشاهد كامت كه جفت داند ساخت * جزانكه ازهمه
كام زمانه فرد آید * دلا الف حرف ندا ای كوكل دیمكدر (بشاهد كامت
با حرف مصاحبت تا حرف خطاب اضافت لامیه كام كاف عربیله
مراد دیمكدر سنی مرادك محبوبیله دیمك اولور (كه كیم دیمكدر
(داند ساخت دوزه بیلور یعنی ایده بیلور دیمكدر شارح تواند معناسنی
ویردیكنه قادر اوله‌بیله‌مش (انكه انكس كه تقدیرنده در (ازهمه كام
جمله مرادن فرد آید وحید اوله یعنی مستغنی اوله (محصول بیت) ای
كوكل سنی مرادك محبوبیله كیم جفت ایده بیلور اوكیمسه‌نك غیری كه
زمانه‌نك جمله مرادندن مستغنی اوله حاصلی جهان مرادندن ال چكندن
غیری سنی مرادینه كیم ایرشدیرر یعنی ایرشدیره مز * بدرد كار برآید
وكرترا آن نیست * بنال تا دل اهل دلی بدرد آید * بدرد با حرف
مصاحبت (برآید فعل مضارع مفرد حاصل اولور دیمكدر (كرا كردن
مخففدر (ترا را حرف تخصیص سنك دیمكدر (آن درده اشارتدر
(بنال باء تأكید ایله امر حاضردر نالیدندن ایكله فریاد ایله دیمكدر
(تا حرف تعلیل (اهل دلی یا حرف وحدت اهل دل بونده صاحب
كرم دیمكدر (بدرد آید با حرف صله درده كله یعنی متأثر اولوب مرحمت
ایلیه (محصول بیت) درد ایله ایش حاصل اولور یعنی درد عشق محبوبه
ربط قلب ایله مراد حاصل اولور واكر اول دردسنك یوغیسه فریاد ایله
تا كیم بر صاحب كرم متأثر اولوب مرحمت ایلیه (عروض) بوقطعه
بحر مجتثدندر جمیع اجزاسنه خبن كلدكدنصكره عروض وضربنه
حذف دخی كلمشدر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حكایت)
كنیزك مغنیه كه بحسن غنا موصوف بود وبلطف نوا معروف جمال
بی بدل داشت وحسن بی خلل روزی در منظر خواجه خود سازی
می نواخت وغزلی می پرداخت نوجوانی كه دردل هوای او داشت

ودرسر سودای اودر زیر منظره ایستاده بود وکوش هوش برآواز نهاده
در دقت اشعار وی تأملی می کرد واز لذت الحان او تمایلی می نمود *
مغنیه کنیزکك صفتیدر (بحسن غنا یاحرف مصاحبت کوزل تغنی
ایله دیمکدر (بلطف نواده بویله نوا بونده صدادن عبارتدر لطیف
صدا ایله دیمکدر (داشت فعل ماضی طوتر ایدی دیمکدر (خال
نقصان معناسنه (بونده ده داشت مقدردر قاعدهٔ سجع اوزره (روزی
یاحرف وحدت برکون دیمکدر (در حرف ظرف (منظر مصدر میمی
نظر معناسنه (منظر خواجهٔ بیانیه کندو افندیسی نظرنده یعنی
حضورنده دیمکدر شارح منظری قصر معناسنه اخذ ایلمش لکن
بز واقف اولمدق (سازی یاحرف وحدت می ادات حکایه (نواخت
نونك ضمیله فعل ماضی مفرد غائب ساز چالاردی دیمکدر بونده تجرید
اولنوب چالاردی دیمکدر (وغزلی یا ینه حرف وحدت پرداخت بای
عجمیله فعل ماضی مفرد غائب مجازا تغنی ایلردی معناسنه در (نوجوانی
یاحرف وحدت نوجوان تازه یکت معناسنه در (که حرف رابط (دردل
کوکلده (هوای او لامیه اوضمیر کنیز که راجعدر (سودای اوده
بویله در (زیر منظره پنجره نك التنده (ایستاده بود دورمش ایدی
(وکوش هوش عقلی قولاغنی (برحرف صله (نهاده ماضیدن قسم
قومش ایدی (دقت اینجه فکره دیرلر (اشعار اضافت مصدرك
مفعولنه در (وی یه اضافت لامیه انك اشعارینه دقتده (تأملی یاحرف
تنکیر وحدت دکل (تأمل تفعل بابندن مصدردر دوشنمك معناسنه (می کرد
ایلر ایدی (واز لذت الحان او سابق کبی انك تغنیسنك لذت وحلاوتندن
دیمکدر (تمایلی یاحرف تنکیر وحدت دکل تمایل بونده حرکت واضطراب
معناسنه در (می نمود کوسترر ایدی (محصول ترکیب) برمغنیه جاریه که
کوزل تغنی ایله وصفلنمش ولطیف صدا ایله معروف او یله بی نظیر جمال
ونقصانسز حسنی وار ایدی برکون کندی مولاسی حضورنده ساز
چالاردی وغزل ایرلاردی برتازه یکت که کوکلنده انك محبتی و باشنده
سوداسی طوتاردی یعنی جاریه یه علاقهٔ نامه سی وار ایدی پنجره نك
التنده دورمش وعقلی قولاغنی قومش ایدی حاصلی دکلر ایدی انك
اشعارینی دکلکده تأمل ایلردی وانك تغنیسی لذتندن حرکت واضطراب

کوستردی (بیت) حرم آن دلدادهٔ محروم ازدیدار دوست * کز پس دیوارحرمان کوش برکفتار اوست * حرم قوتلو معناسنه در (دلدادهٔ محروم مصوفك صفته اضافتیدر دلداده وصف ترکیبیدر عاشق معناسنه (ازمحرومه متعلق (دیدار دوست لامیه دیدار کورمك معناسنده اسم مصدردر (که حرف رابط (زپس دیوارحرمان محروملق دیواری اردندن دیمکدر (کوش قولق دیمکدر (کفتار او لامیه (محصول بیت) مبارك اول دوستك دیدارندن محروم اولان عاشق که محروملق دیواری آردندن قولاغی انك کفتارینه اوله یعنی دیدار محبوبدن محروم اولان عاشق نه طالعلیدر (عروض) بو بیت رمل مقصوردر * ناکاه خواجه سرازمنظره فروکرد جوانرا دید نزدیك خودش خواند و با خودبریك مائده نشاند هردم ازهر جاباوی خبری می کفت وهرلحظه در هرهنرباوی کهری می سفت جوان باخاطر فارغ ازهمه خبرکوش باخواجه داشت وچشم برکنیزك هرچه آن بغمزه سؤال می کرداین با بروجواب می داد وهرچه آن بغمزه کره می بست این بشکرخنده می کشاد * ناکاه آنسز بن دیمکدر (فروکرد اشاغی ایلدی یعنی اکدی (جوانرا را ادات مفعول (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (نزدیك خودش انی کندی یاننه دیمکدر که شین جوانه راجعدر (خواند واو رسمیله فعل ماضی چاغردی دیمکدر (باخود باحرف مصاحبت (بر حرف ظرف (مائده سفره دیمکدر (نشاند فعل ماضی متعدی مفرد اوتورندی دیمکدر (هردم هر وقت (ازهرجا هر یردن (باوی با حرف صله انکله دیمکدر (خبری یاحرف وحدت خبر بونده سوزدن عبارتدر (می ادات حکایه (لحظه هرآن (در حرف ظرف (هنر معروف (کهری یاحرف وحدت کهر جوهر معناسنه در (می ادات حکایه (سفت فعل ماضی مفرد غائب دلردی دیمکدر (باحرف مصاحبت (خاطرفارغ بیانیه (ازهمه خبر مجموعی سوزدن دیمکدر (کوش قولق باحرف صله (داشت فعل ماضی طوتردی دیمکدر (برحرف صله (کنیزك جاریه ینه برداشت مقدردر (هرچه هرنسنه که (آن جاریه یه اشارتدر (باحرف مصاحبت (غمزه کوز اوجینه دیرلر (می کرد ایلردی دیمکدر (این جوانه اشارتدر (باحرف مصاحبت (ابرو قاش دیمکدر (می داد ویررایدی

دیمکدر

دیمکدر (وهرچه هرنسنه یی که دیمکدر (اوضمیر کنیزکه راجعدر (باحرف مصاحبت (طره آلنده اولان صاچه دیرلر که حالا اکرادده وبعضی عرب انده عادتدر اما بونده محلی مراددر که آلن دیمکدر (کره عقده معناسنه دوکم دیمکدر (می بست باغلر ایدی (این جوانه اشارتدر (باحرف مصاحبت (شکرخنده ترکیب توصیفیدر طتلی کولمك معناسنه (می کشاد آچاردی (محصول ترکیب) آنسوین خواجه باشنی پنجره دن اشاغی اکدی یعنی باقدی جوانی کوردی انی کندی یاننه دعوت ایلدی وکندو ایله برسفره ده اوتورتدی هر وقت هر یردن اکا سوز سویلردی یعنی افواهی کونا کون سوزسویلردی وهرساعت هرهنرده برجوهر دلردی یعنی فنون شتاده مباحثه ایدردی جوان مجموع سوزلردن فارغ خاطر ایله خواجه یه قولق وکوزی جاریه یه طوناردی حاصلی صورت ظاهرده کرچه دکلر ایدی اما قولاغنه کیرمزدی بلکه کوزی دائما جاریه ده ایدی هرنسنه یی که جاریه کوز اوجیله سؤال ایدردی جوان قاشیله جواب ویردی وهر نسنه یی اول طره سیله دوکم باغلردی یعنی صورت چین جبین کوستردی اول شکرخنده ایله آچاردی ماحصل اشارتله سویلشورلردی (مثنوی * چه خوشتر از وصال آن دو عاشق * برغم دشمنان باهم موافق * چه خوشتر چیست خوشتر تقدیرنده استفهام انکاری متضمن اعلا اولان ندر یعنی اندن اعلا بوقدر دیمك اولور (وصال آن بیانیه (رغم دشمنان ده بویله دشمنلرك بورنی قیرلسنه وکورلوکنه دیمکده استعمال اولنور (باهم بری بریله دیمکدر (موافق اویغون (محصول بیت) ندر اعلا اول ایکی عاشقك وصالندن دشمنلرك کورلوکنه بر برینه موافق اوله یعنی بر بریله دشمن کورلوکنه موافق ومطابق اولان ایکی عاشقك وصالندن اعلاشی بوقدر * بهم از چشم وابرو در فسانه * کنار و بوسه را جویان بهانه * بهم باهم کبیدر (از بونده مصاحبت معناسنه در (فسانه حکایت ومثل معناسنه در اما بونده کفت وکودن عبارتدر (کنار قوجق معناسنه در (بوسه معروف (جویان صفت مشبهه در استکلی معناسنه (بهانه معروف (محصول بیت) اول ایکی عاشق بر بریله کوز وقاش ایله کفتکوده یعنی رمز واشارتده صار یلوب او بشمکه بهانه

استیجی (عروض) بومثنوی هزج مسدس محذوفدرکه یالکز عروض وضربنه حذف طاری اولمشدرکه برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * چون صحبت متمادی شد خواجه چنانکه دانی بضرورت بعضی حاجات انسانی قدم برداشت وآن هرد وآرزومند مشتاق را بهم بگذاشت مجلس خالی گشت ودواعی مواصلت از جانبین متوالی کنیزک زبان بگشاد ودر مخاطبهٔ آن جوان این صدا دردادکه * چون حرف تعلیل (متمادی تفاعل بابندن اسم فاعلدر اوزانیجی دیمکدر (متمادی شد اوزادی دیمکدر (دانی بیلورسین دیمکدر (چنانکه دانی انجلین که بیلورسین دیمکدرکه ذکری مستهجن اولان محللرده استعمال اولنور (بضرورت بعضی حاجات انسانی با حرف مصاحبت سببیتی متضمن یا حرف نسبت اضافتلر بیانیه ولامیه انسانه منسوب اولان بعضی حاجتلر ضرورتی سببیله دیمکدر بونده قضاء حاجت مراددر (قدم برداشت حسب اللغه ایاق قالدردی دیمکدر اما بویله یرلرده قالقمقدن کنایه‌در (آرزومند آرزولی دیمکدر (مشتاقه اضافت صفتنه‌در (را ادات مفعول (بهم سابقلرکبی (بگذاشت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ترک ایلدی دیمکدر یعنی براقدی دیمکدر (گشت فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (دواعی صیغهٔ منتهی الجموع اوله‌رق حادثه‌لر وسببلر دیمکدر (مواصلته اضافت مفعولنه‌در مواصلت مفاعله بابندن مصدردر وصلتلشمق دیمکدر (متوالی تفاعل بابندن اسم فاعلدر تعاقب وتتابع ایدیجی دیمکدر (ینه قاعدهٔ سجع اوزره برگشت مقدردر (بگشاد باء تأکید ایله آچدی دیمکدر (ودر مخاطبهٔ آن جوان اول جوانک قارشوسنده در حرف تأکید (محصول ترکیب) چونکه صحبت اوزادی خواجه انجلین که بلورسین انسانه منسوب اولان بعضی حاجتلر ضرورتی سببیله قالقدی واول ایکی مشتاق اولان آرزولیلری بربریله براقدی مجلس خالی اولدی ووصلتلشمق حادثه وسببلری ایکی جانبدن تتابع وتعاقب ایلدی وصاله مانع ومزاحم قالمدی جاریه دل آچدی واول جوانک قارشوسنده بوصدایی ویردی یعنی چاغردی وسویلدی (قطعه) بخدایی که آشکار ونهان * بندهٔ اوست آدمی وپری * بخدایی با حرف قسم یا حرف وحدت

(آشکار معروف (نهان کیزلو (بنده‌ء او لامیه سین وتا ادات خبر
(آدمی و پری معروف (محصول بیت) برخدا حقیچون که سرا وعلانیه
انسان وجن انك بنده‌سیدر بو بیته شارحك و بزدیکی معناده رابطه
بوقدر * که زهرکس که درجهان بینم * پیش من ازهمه عزیزتری *
(که حرف رابط قسم (زهرکس که هر کیمسه‌دنکه (در حرف ظرف
(بینم فعل مضارع متکلم وحده کورورم دیمکدر (پیش من لامیه
(ازهمه مجموعندن (عزیزتری یا حرف خطاب عزیزرکسین دیمکدر
(محصول بیت) آدمی وپری کندویه بنده اولان حق جل وعلایه
قسم ایدرم که هر کیمسه‌دن که جهانده کورورم بنم قتمده مجموعندن
عزیزرکسین یعنی عالمده موجود اولوب کوردکلریمك جمله‌سندن بنم
عندمده عزیز ومحترمسین (عروض) بوقطعه بحر خفیف مخبون
محذوفدرکه برمصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور * جوان
چون این نکته را کوش کرد فریاد برآورد که * (جوان مبتدا (فریاد
برآورد خبری (چون حرف تعلیل (را ادات مفعول (کوش کرد
ایشتدی دیمکدر (فریاد برآورد بحسب اللغه فریاد قالدردی دیمکدر
اما استعمالده فریاد ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) جوان چونکه
بونکته‌یی اشتدی فریاد ایلدیکه * رباعی * ای انکه مرا دیده ودل
منزل تست * حسن همه خوبان جهان حاصل تست * ای آنکه ای
انکس که تقدیرنده‌در (مرا بنم دیمکدر (منزل تست لامیه (حسن همه
خوبان جهانده بوبله (حاصل تست لامیه (محصول بیت) ای شول
کیمسه که بنم کوزم وکوکلم سنك منزلکدر مجموعی جهان کوزللرینك
حسنی سنك حاصلکدر یعنی انلرده اولان حسن وآن سنده وارکه جامع
حسن عالم ومستجمع آن عالمسین * کرهست دلم مائل تو نیست عجب *
سنکست نه دل دلی که نه مائل تست * هست بونده ایسه معناسین
افاده ایدر (دلی یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (حرف نفی
ادات خبره مصروف تقدیری مائل تو نیست در (محصول بیت) اکر
کوکلم سکا مائل دکلدر یعنی محل تعجب دکلدر طاشدر کوکل دکل
برکوکل که سکا مائل ایسه عجب دکلدر یعنی سکا مائل اولمیان کوکل طاش
کبیدر (عروض) بورباعی شجره‌ء اخرب اوزانندن اخرب مجبوب

مفکوفدر که بر مصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعل اولور * باردیکر
کنیزك کفت که درجهان همین ارزو دارم که دست درمیان یکدیکر کنیم
وازلب ودهان یکدیکر شکر خوریم * باردیکر بر کره دخی دیمکدر
(همین انجق بو دیمکدر (دست درمیان یکدیکر کنیم الیمز بر بریمزك
بلنه ایلیه لم صاریله لم دیمکدن کنایه در (ازلب ودهان یکدیکر
شکر خوریم بر بریمزك اغزندن دوداغندن شکر ییه لم بوده اوپوشه لم
دیمکدن کنایه در (محصول ترکیب) بر کره دخی کنیزك دیدیکه جهانده
انجق بو آرزویی طوتارم که بر بریمزله صاریله لم وبر بریمزك اغزندن
دوداغندن اوپوشه لم * جوان کفت من نیز این آرزو دارم اما چه
کنم خدای تعالی می کوید الاخلاء یومئذ بعضهم لبعض عدو الا
المتقین * نیز دخی دیمکدر (الاخلاء لفظا مرفوع مبتدا اخلاء
خلیلك جمعیدر دوستلر دیمکدر (یومئذ مفعول فیه (بعضهم مبتداء
ثانی (لبعض عدوه متعلق (عدو خبر مبتداء ثانی مبتداء ثانی جمله سی
خبر مبتداء اول (الا المتقین الاخلادن مستثنا (محصول ترکیب) جوان
دیدی بندخی بو آرزویی طوتارم اما نه ایلیم خدای تعالی بیورر دوستلر
قیامت کوننده بعضیسی بعضیسنه عدودر متقیندن ماعدا یعنی عالم
فناده بر برینی اضلال ایدن دوستلر آخرتده دشمن اولورلر لله فی الله دوستلر
دکل * یعنی فردای قیامت دوستی دوستانرا برنك دشمنی برآید مکر دوستی
پرهیزکاران که بر دوستی برافزاید نمی خواهم که فردا بنای محبت ما خلل
کیرد ودوستی ما بدشمنی بدل کردد این بکفت ودامن صحبت بکذاشت
و بدین ترانه راه رفتن برداشت * دوستی دوستان لامیه یا حرف مصدر
را ادات مفعول دوستلرك دوستلغی دیمکدر (برنك دشمنی یا حرف صله
اضافت لامیه یا حرف مصدر دشمنلك رنکنه دیمکدر (مکر ادات
استثنا (دوستی یا بنه مصدر یه (پرهیزکارانه اضافت لامیه (برافزاید
فعل مضارع مفرد ارتار دیمکدر (کردد فعل مضارع اولور دیمکدر
صیرورت معناسنه دامن صحبت بیانیه (بکذاشت فعل ماضی براقدی
دیمکدر (ترانه ایرلمق معناسنه اسم مصدردر (راه رفتن بیانیه (بر
حرف تأکید (داشت طوتدی دیمکدر (محصول ترکیب) جناب
حق جل وعلا بو آیتله مراد ایدر یارین قیامت کوننده دوستلرك

دوستلغی دشمنلك رنكنه كلور یعنی دشمن اولور الا پرهیز كارلرك دوستلغی كه دوستلق اوزره ز یاده اولور استمم كه یار بن بزم محبتمز خلل طوته ودشمنلغه مبدل اوله بونی دیدی وصحبت اتكنی براقدی و بوترانه ایله كمنك یولینی طوندی یعنی قطعه ای مضمونی سو یلیه رك كندی كه بور باعیدر (رباعی) این عشق دوروزه را دلا باز كذار * كز عشق دوروزه برنمی آیدكار * عشق دوروزه بیانیه (ها ادات مقدار (را ادات مفعول بوایكی كونلك عشق دیمكدر كه مدت قلیلدن عبارتدر (دلا الف حرف ندا (باز كذار ترك ایله دیمكدر (كز كه ازدن مخففدر (كه حرف تعلیل (برحرف تأكید (نمی آید حاصل اولمز دیمكدر (كار ایش معناسنه در (محصول بیت) بوایكی كونلك عشقی ای كوكل ترك ایله یعنی عالم فناده اولان عشقی وازكل زیرا ایكی كونلك عشقدن نسنه حاصل اولماز * زآن سان عشقی كز ین كه در روز شمار * باآن كیری قرار در روز قرار * زان سان انجلاین دیمكدر (عشقی یا حرف وحدث (كزین امر حاضر مفرد كاف عجمك ضمیله اختیار ایله بكن دیمكدر (روزشمار یوم حساب معناسنه قیامتدن عبارتدر (با حرف مصاحبت (آن عشقه اشارتدر (كیری فعل مضارع مفرد مخاطب (قرار مفعولی (دار قرار آخرت دیمكدر (محصول بیت) انجلاین برعشق اختیار ایله كه قیامت كوننده انكله قرار طوته سین یعنی برعشق اختیار ایله كه آخرتده ده انكله اوله سین (عروض) بورباعی شجره اخرب دندركه صدر وابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر مكفوف عروض وضرب ازل برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فاع اولور (حكایت) یكی از دانشمندان كوید كه وقتی مجلس می داشتم ودر زمین دل مستمعان تخم ارادت می كاشتم پیری ملازم مجلس می بود واز وظیفهٔ ملازمت تخلف نمی نمود امادائم آه می زدواشك می ریخت ویك لحظه آه واشكش ازهم نمی كسیخت روزی در خلوت اورا طلبیدم واز وی موجب آنرا پرسیدم كفت من مردی بودم كه غلامان وكنیزكان می خریدم ومی فروختم ووجه معاش خود را از بیع وشرامی اندوختم روزی غلامی صغیر * دانشمند دانش اسم مصدر در (مند ادات نسبت عالم ده مستعملدر الف نون ادات جمع (كه حرف رابط (وقتی

یا حرف وحدت (می ادات حکایه (مجلسدن مراد مجلس علم ووعظ در (زمین دل مستمعان مجازا بیانیه ولامیه (تخم ارادت بیانیه (می ادات حکایه (کاشتم فعل ماضی متکلم وحده اکر ایدم دیمکدر (پیری یا حرف وحدت (ملازم مجلس لامیه ملازم مداوم معناسنه در (وظیفهٔ ملازمت مجازا بیانیه (تخلف تفعل بابندن مصدردر بویله یرده ترکدن کنایه در (می لر مجموعی ادات حکایه (ازهم یری بوندن (نمی کسیخت کاف عربینک ضمیله فعل نفی ماضی مفرد غائب اوزلمزدی دیمکدر یعنی ایرلمزدی (روزی یا حرف وحدت (اورا پیری (طلبیدم فعل ماضی متکلم وحده چاغردم دعوت ایلدم (وازوی پیردن (موجب آزا کریه نك سببنی (پرسیدم فعل ماضی متکلم وحده سؤال ایلدم دیمکدر (مردی یا حرف وحدت مرد رجل (معناسنه در (بودم ایدم (که حرف بیان زوجه سبب معناسنه (معاش کچنمه معناسنه در (خوده اضافت لامیه (اندوختم فعل ماضی متکلم وحده قزانوردم دیمکدر (روزی وغلامی یالری وحدت (صغیر غلامك صفتی (محصول ترکیب) علمادن بری دیرکه بروقت مجلس طوتاردم یعنی وعظ ونصیحت وتدریس ایدردم ودکلیلرك کوکلی زمیننه ارادت تخمی اکردم بر پیر مجلسه ملازم ایدی ووظیفهٔ ملازمتدن تخلف کوسترمزدی حاصلی هر مجلسمزده بولنوردی بریتی ترك ایلمزدی اما دائما آه ایدردی وکوز یاشی دوکردی و برلحظه آه واشکی بری بریدن ایرلمزدی برکون خلوته انی دعوت ایلدم یعنی تنها یره چاغردم واول آه وکریه نك سببندن سؤال ایلدم دیدی بن بررجل ایدم که کوله لر وجاریه لر الوردم وصتاردم وکندو معاشمك سببنی بیع وشرادن قزانوردم برکون برکوچك غلام (بیت) بلب چو سکر ناب وبرخ چو ماه منیر * هنوز سکر اورا نشسته دایه زشیر * بلب با حرف ظرف (چو ادات تشبیه (سکر ناب بیانیه سکر سین مضمومه وکاف مشدده ایله عربیدر شین مفتوحه وکاف مخففه ایله فارسیدر بونده عربی اولمق اولی در زیرا فارسی یه شده یاقشمز غیر مشدده ده وزنه کلمز (ناب خالص وصافی معناسنه در (برخ بلب اوزره معطوفدر (هنوز الآن دیمکدر (سکر اورا (را حرف تخصیص (سکردن مراد

تشبیه سابق قرینه سیله دوداق مراددر (نشسته نون نافیه وشین مضمومه ایله ماضی منفیدن فسمدر یقمامش دیمکدر (دایه معروف (شیر سود دیمکدر (محصول بیت) غلام صغیری وصف ایدوب دیرکه دوداقده شکر کبی ویکاقده ماه منیر کبی الآن انک لبنی دایه سوددن یقه مش حاصلی آنه سی سودی اغزندم قوقر * بسیصد دینار بخریدم وذر تربیت او بسی سال رنج کشیدم چون شیوهٔ دلبری ودلداری بیاموخت وچهرهٔ شوخی وعیاری برافروخت یوسف وار بازارش بردم وبرخریداران شمائل واخلاقش برشمردم ناگاه دیدم که درزی اهل صلاح نازنین سواری بلکه درخانهٔ زرین زیبانکاری آنجا رسید وبگوشهٔ چشم آن غلام رابدید خودرا ازبارکی درانداخت ودر پهلوی اومنزل ساخت پرسید که چه نام داری واز کدام دیاری چه هنر می‌دانی وکدام کار توانی کرد * بسیصد دینار با حرف صله سیصد اوجیوز دیمکدر (بخریدم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده الدم دیمکدر (در حرف ظرف (تربیت او مصدرک مفعولنه اضافتیدر انی تربیه‌ده (بسی سال چوق سنه (رنج زحمت (کشیدم فعل ماضی متکلم وحده چکدم دیمکدر (چون ادات تعلیل (شیوهٔ دلبری یاحرف مصدر اضافت لامیه یا بیانیه (دلداری دلبری کبیدر دلدار دلبر محبوبلره وصفیم طریقیله علم اولمشدر (شیوه ناز وکوزل حرکت معناسنه‌در (بیاموخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوکرندی دیمکدر (چهرهٔ شوخی وعیاری شیوهٔ دلبری ودلداری کبیدر (شوخ یونده کوزل معناسنه‌در مجازا عیارده بویله (برافروخت بر حرف تأکید یارلدی دیمکدر یعنی شعله لندی (وار ادات تشبیه بازارش با حرف صله شین غلامه راجعدر (بردم فعل ماضی متکلم وحده ایلتدم (بر حرف صله (خریداران الف نون ادات جمع آلیجیلر یعنی مشتریلره دیمکدر (شمائل حسن صورت دیمکدر (اخلاق خلقک جمعیدر (بر حرف تأکید (شمردم فعل ماضی متکلم وحده تعداد ایلدم (درزی اهل صلاح بیانیه لردر (زی یاء مشدده ایله کسوت وقیافت معناسنه در (سواری یا حرف وحدت (نازنینک صفتیدر (بلکه ادات اضراب (درخانهٔ زرین اکرخانه سنده دیمکدر (زیبا یقشقلی دیمکدر (نکاری

یا حرف وحدت (نكار كوزل معناسنه در (انجا اول محله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمكدر (بكوشهٔ چشم با حرف مصاحبت اضافت بیانیه (زالر ادات مفعول (باركی باء عربی وكاف عجمیله ایو آت معناسنه در (انداخت فعل ماضی مفرد اتدی دیمكدر (پهلوی وی لامیه پهلوبان دیمكدر (ساخت فعل ماضی دوزدی دیمكدر (داری فعل مضارع مخاطب (چه نام داری نه اد طوتارسین یعنی ادك ندر (كدام قنغی دیمكدر (دیاری یا حرف خطاب قنغی دیاردنسین (چه هنرمی دانی نه هنر بیلورسین (وكدام كارمی توانی كرد قنغی ایشی ایشلمكه قادرسین دیمكدر (محصول تركیب) اول غلام صغیری اوجیوز التونه الدم وانی تربیه ده چوق زحمت چكدم چونكه دلبرلك ودلدارلق حركت واسلوبنی اوكرندی وعیارلق وكوزللك چهره سی شعله لندی یعنی حسن جمال صاحبی اولدی یوسف كبی بازاره ایلتدم ومشتریلره انك شمائل واخلاقنی تعداد ایلدم ناكاه كوردمكه اهل صلاح كسوتنده برسوار نازنین بلكه اكرخانه منده بر یاقشقلی محبوب اول محله ایرشدی وكوز اوجیله اول غلامی كوردی كندی اتندن ایندی وغلامك یاننده ممزل دوزدی حاصلی اوتوردی سؤال ایلدیكه ادك ندر وقنغی دیاردنسین نه هنر بیلورسین وقنغی كاری ایلمكه قادرسین * آنكاه روی بمن آورد واز ثمن وی سؤال كرد كفتم اكرچه درحسن وجمال یكسیارست اما بهای وی هزار دینار كامل عیارست هیچ نكفت واز حاضران درنهفت دست بدست غلام برد وچیزی بدست وی سپرد بعد از رفتن انرا وزن كردم صد دینار بود روز دوم وسوم همین دستور عمل كرد وهمین معامله پیش آورد ومبلغ آنچه بغلام داده بود بسیصد دینار رسید * (آنكاه بونده اندنصكره دیمكدر (روی آوردك مفعول صریحی (بمن (با حرف صله یوزینی بكا كتوردی یعنی بكا توجه ایلدی (ثمن وی لامیه ثمن بها معناسنه در وی (ضمیری غلامه راجعدر (درنهفت كیزلیجه دیمكدر (بدست غلام لامیه با حرف صله (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمكدر (بدست وی بدست غلام كبی (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلدی دیمكدر اما بونده و یردی دیمكدر

بعد

(بعد از رفتن کتدکدنصکره (آن چیزه اشارتدر (را ادات مفعول (همین هم ایله ایندن مرکبدر ینه بودیمکدر (دستور دالك ضمیله قانون واسلوب دیمکدر (پیش آورد عادت ایلدی دیمکدر (بغلام با حرف صله (داده بود ویرمش ایدی (رسید ایرشدی (محصول ترکیب) غلامك اسم ورسمنی وصنعت وهنرنی سؤال دنصکره بکا توجه ایلدی وغلامك بهاسندن سؤال ایلدی دیدم حسن وجمالده بر التوندر اما انك بهاسی کامل العیاربیك التوندر هیچ سویلمدی وحاضرلردن کیزلیجه الینی غلامك الینه ایلتدی یعنی اوزاتدی وبرنسنه انك الینه ویردی کتدکدنصکره انی وزن ایلدم یوز التون ایدی ایکنجی واوچنجی کون ینه بو اسلوبی عمل ایلدی وبنه بو معامله یی عادت ایلدی وغلامه ویردیکی مبلغ اوجیوز دیناره ایرشدی * باخود کفتم مایهٔ آن غلام را تمام اداکرد همانا که اورا باین غلام تعلق خاطری شده است و برادای آنچه کفتم قدرت ندارد چون وی روان شد ومن نیز بی وقوف درعقب وی بشتافتم چند آنکه خانهٔ ویرا یافتم چون شب درآمد برخواستم آن غلام را بجامهای نفیس بیاراستم و ببویها خوش معطر کردانیدم وبدر خانهٔ آن جوان رسانیدم در بکوفتم * باخود کندومه (کفتم دیدم (مایهٔ آن غلام را را ادات مفعول (مایه اصل دیمکدر اضافت لامیه غلامك سرمایه سنی (تمام تماما دیمکدر (اداکرد ادا ایلدی (همانا که بکزرکه دیمکدر (اورا را حرف تخصیص انك دیمکدر (باین غلام با حرف صله (شده ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه (بر حرف صله (ادای آنچه لامیه اول نسنه نك اداسنه دیمکدر (قدرت ندارد قدرتی یوقدر دیمکدر (روان شد کتدی دیمکدر (من نیز بن دخی (بی وقوف اکلنمك سزین (بشتافتم فعل ماضی متکلم وحده سکرتدم دیمکدر (خانهٔ ویرا را ادات مفعول اضافت لامیه (یافتم بولدم دیمکدر (چون حرف تعلیل (در حرف تأکید (آمد کلدی دیمکدر (برخاستم فعل ماضی متکلم وحده قالقدم دیمکدر (را ادات مفعول (بجامها نفیس بیانیه با حرف مصاحبت (ها ادات جمع نفیس اعلا دیمکدر (بیاراستم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده بزدم دیمکدر (ببویهای خوش جامهای نفیس کبی (معطر کردانیدم

قوقوتدم دیمکدر (بدرخانهٔ آن جوان لامیه لردر (با حرف صله (رسانیدم فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردم دیمکدر (درقپو دیمکدر (بکوفتم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده دوکدم دیمکدر (محصول ترکیب) کندو کندومه دیدم غلامك سرمایه سنی تمامًا ادا ایلدی بکرزکه انك بوغلامه تعلق خاطری اولمشدر یعنی علاقه ایلمشدروسو یلدیکم شیٔ ادایه قدرتی یوقدر یعنی استدیکم بیك التونی ویرمکه قدرتی یوقدر چون اول جوان کندی بندخی اکلمك سرینی انك عقبنده سکرتدم حاصلی آردیصره تعقیب ایتدم اول قدرکه انك خانه سنی بولدم چونکه کیجه کلدی یعنی اولدی قالقدم اول غلامی نفیس جامه لر ایله بزه دم وکوزل قوقولر ایله قوقوتدم واول جوانك خانه سی قپوسنه ایرشدم قپویی دوکدم * بکشاد وبیرون آمد چون مارا بدید مبهوت شد وانالله وانا الیه راجعون کفت پس پرسید که شمارا چه آورده است وبمن که راهنمونی کرده است کفتم بعضی از ابنای ملوك این غلامرا خریداری کردند وبیع بچیزی قرار نیافت ترسیدم که امشب قصد این غلام کنند وبرا بتو سپارم تا امشب در پناه توایمن خواب کند * بکشاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب آچدی دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (مارا ادات مفعول بری دیمکدر (بدید باء تأکید ایله کوردی دیمکدر (مبهوت اسم مفعولدر کمال حیرت واضطراب ایله کلامه قادر اولمقده استعمال اولنور (شمارا شما ضمیر جمع خطاب را ادات مفعول سزی دیمکدر (چه آورده است نه کتورمشدر (بمن با حرف صله بکا دیمکدر (که کیم دیمکدر (راه نمون وصف ترکیبیدر یول کوستریجی معناسنه (یا حرف مصدر (ابناء ابنك جمعیدر (ملوکه اضافت بیانیه (را ادات صله (خریدار وصف ترکیبیدر آلیجی معناسنه (یا حرف مصدر (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (بیع صاتی یعنی بازارلق (بر حرف استعلا (چیز نسنه دیمکدر (یا حرف وحدت (نیافت فعل نفی ماضی مفرد بولمدی دیمکدر ترسیدم ماضی متکلم وحده قورقدم دیمکدر (که حرف بیان (امشب بوکیجه (قصد این غلام مصدرك مفعولنه در (کنند فعل ماضی جمع غائب ایلیه لر دیمکدر (وی ضمیری غلامه راجعدر (را ادات مفعول

(بتو باحرف صله (سپارم فعل مضارع متكلم وحده امرایم دیمكدر
(تاحرف تعلیل (پناه تو لامیه سنك حفظكده (خواب كنند او یویه
(محصول تركیب) اول جوان قپویی آچدی وچقدی چونكه بزی كوردی
متحیر ومبهوت اولدی انا لله وانا الیه راجعون دیدی یعنی بومصیبت
محلنده استعمال اولنان كلام شریفی اوقودی سؤال اولنور محبوبك تشریفی
مصیبت دكل بلكه مسرت عظمادر نه كونه استرجاع اولنور جوابنده
دینلور كه خلاف مأمول اولان مسرتك فجأسی دخی مصیبتدر حتی
شادمرك بونده ظهور ایدر هلا كه مؤدیدر دخی نیجه نیجه مضراتی
واردر كه دعاء فخر عالم صلی الله علیه وسلمده اعوذبالله من فجأة الخبر
واقع اولمشدر صكره سؤال ایلدیكه سزی نه كتورمشدر یعنی نه سبب
اولدیكه كلدیكز حاصلی نه روزكار اتدی و بكا كیم یول كوستریجیلك
ایلمشدر یعنی بنم خانه مه كیم دلالت ایلدی دیدم ملوك اولادلرندن
بعضیسی بوغلامه ایججیلق ایلدیلر و بازارلق برشی اوزره قرار بولدی
قورقدم كه بوكیجه بوغلامه قصد ایلیه لر غلامی سكا اصمرلیم تا كیم
سنك حفظكده امین اوبه * كفت توهم درای و باری باش كفتم مرا مهم
مهم ضروری در پیش است كه اینجا نمی توانم بود غلام را بوی كذاشتم
ومن بركشتم چون بخانه رسیدم ودر ببستم و برسر بستر بنشستم دران
اندیشه كه امشب میان ایشان چون بكزرد ومصاحبت ایشان برچه
قرار كیرد ناكاه شنیدم كه آوازدر برآمد وغلام ازعقب آوازدر آمد
لرزان وكریان * كفت جوان دیدی (هم دخی دیمكدر (توهم سندخی
(درحرف تأكید (آی الف ممدوده ایله آمدن یاخود آیدن مصدرندن
امردر كل دیمك (باحرف مصاحبت (وی ضمیری غلامه راجعدر
(باش امر حاضر مفرد اول دیمكدر (راحرف تخصیص (مهم ضروری
موصوفك صفته اضافتی قبیلندندر (یاحرف نسبت ترك اولنمیه جق
ایش (در پیش است حسب اللغه قتمده در دیمكدر اما مجرد اثباتدن كنایه در
واردر دیمك اولور (كه حرف رابط (اینجا بومحلده (نمی توانم بود
اولمغه قادر اولمم دیمكدر (راادات مفعول (بوی باحرف صله جوانه
دیمكدر (بكذاشتم باء تأكید ایله فعل ماضی متكلم وحده براقدم دیمكدر
بركشتمده بویله دوندم دیمكدر (چون حرف تعلیل (با حرف صله

(رسیدم فعل ماضی متکلم وحده ایرشدم دیمکدر (بیستم باء تأکید ایله بغلدم دیمکدر (پستر باء بجمك کسر یله دوشك دیمکدر (برحرف صله (سر پستر لامیه) بنشستم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده اوتوردم دیمکدر (دران اندیشه که اول فکرده که (امشب بو کیجه (میان ایشان لامیه (چون روم ضمیله ادات استفهام نیجه دیمکدر (بکزرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمکدر (آوازدر بیانیه قپوسسی (برآمد ظاهر اولدی (عقب آواز لامیه (در آمد کیردی زلرزان وکیریان صفت مشبههلردر تتریه رك واغلیه رق دیمکدر (محصول ترکیب) جوان دیدی سن دخی کل وغلام ایله اول دیدم بنم ضروری ایشم واردر که بوراده اولمغه قادر اوله مم غلامی اکا براقدم وبن دوندم چونکه خانه یه ایرشدم وقپویی بغلدم ودوشکك اوجونه اوتوردم اول فکرده که یعنی انی فکر ایدر دمکه بو کیجه انلرك بینی نیجه کجر وصحبتلری نه اوزره قرار طوتر تا کاه قپو اوازی ظاهر اولدی وغلام آوازك ار دندن تتره یه رك واغلیه رق کیردی * کفتم تراچه بوده است ودرصحبت آن جوان چه رونموده است که بدین حال می آیی غلام کفت ان جوآن مردبمرد وجان بجانان سپرد کفتم سبحان الله آن چه کونه بود کفت چون تو برفتی ومرا بخانه درون برد وبرای من طعام آورد چون طعام خوردم ودست بشستم ازبرای من پستر انداخت ومشك وکلاب برمن زد ومرابخوابانید * ترا را حرف صله سکا دیمکدر (چه بوده است نه اولمشدر (در حرف ظرف (صحبت آن جوان لامیه (چه رونموده است نه واقع اولمشدر (که حرف بیان (باحرف مصاحبت (می آیی فعل مضارع مخاطب کاورسین (بمرد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (بجانان با حرف صله (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرادی (سبحان الله محل تعجبده استعمال اولنور (چه کونه بود نه کونه اولدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (برفتی باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد مخاطب کتدك دیمکدر (مرا را ادات مفعول (با حرف صله (خانه درون اوایچی دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلندی دیمکدر (برای من بنم ایچون (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی

دیمکدر

دیمکدر (چون حرف تعلیل (خوردم فعل ماضی متکلم وحده ییدم
دیمکدر (بستم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده ییقه‌دم دیمکدر
(از برای من بنم ایچون دیمکدر (پستر دوشك دیمکدر (انداخت
فعل ماضی مفرد غائب اتدی دیمکدر (زد فعل ماضی مفرد غائب
اوردی دیمکدر اما بونده سوردی معناسنه در (مرا را ادات مفعول
(بخوابانید باء تأکید ایله فعل ماضی متعدی مفرد غائب یاتوردی
دیمکدر (محصول ترکیب) غلامی بو یله لرزان وکریان کورنجه دیدم
سکا نه اولمشدر واول جوانك صحبتنده نه یوز کوسترمشدر حاصلی
ینکزده برمنافسه می واقع اولدی یاخود یار واغیاردن برکیمسه مانعمی
اولدی که بو حاله کلورسین غلام دیدی اول جوانمرد اولدی وجانی
جانانه اصمرلدی دیدم سبحان الله نه کونه اولدی دیدی چونکه سن
کندك بنی اوك ایچنه ایلتدی و بنم ایچون طعام کتوردی چونکه
طعامی ییدم والم ییقه دم بنم ایچون دوشك اتدی یعنی دوشادی و بنم
اوزریمه مشك وکلاب سوردی و بنی یاتوردی * بعد ازان آمد
وانکشت بر رخساره من نهاد وکفت سبحان الله این چه خوبست
بوچه محبوب ومرغوب وچه ناخوشست انچه نفس من میخواهد ودر
هوای آن می کاهد وعقوبت خدای تعالی ازهمه سخترست وکرفتار
با آن ازهمه کس بد بخت تر بعد ازان کفت انا لله وانا الیه راجعون *
انکشت همزه نك فتحی نونك سکونیله وکاف عجمك ضمیله پارمق دیمکدر
(رخساره یکاف دیمکدر (منه اضافت لامیه (نهاد فعل ماضی مفرد
غائب قودی دیمکدر (نفس من لامیه (می خواهد فعل مضارع مفرد
غائب استر دیمکدر (هوای آن ده لامیه هواهوس معناسنه‌در (کاهد
فعل مضارع مفرد غائب بونده اضطراب چکر معناسنه‌در (عقوبت
خدای لامیه (از همه جموعندن (سخترست مشکلدر (کرفتار
وصف ترکیبیدر طوتقون دیمکدر (با آن باحرف صله آن هوای نفسه
اشارتدر (محصول ترکیب) اندن صکره یعنی بنی بو یله اعزاز واکرام ایله
یاتوردقدن صکره کلدی و پارمغن بنم یکاغم اوزره قودی ودیدی
سبحان الله بونه کوزلدر ونه محبوب ومرغوبدر ونه کوتودر اول
نسنه که بنم نفسم استر وانك هوسنده اضطراب چکر والله تعالی نك

عفوتی مجموعندن مشکلرکدر وا کا کرفتار اولوب طوتغون اولان مجموع ناسدن بد بخت رکدر بوندن صکره انا لله وانا الیه راجعون دیدی * دیکر باره انکشت بررخسارهٔ من نهاد وکفت کواهی می‌دهم که این بغایت جمیلست و بنهایت آمال ولمانی دلیل اما عفت وپاکی ازان اجملست وثواب موعود برآن ازهمه در جمال اکمل پس بیفتاد چون اورا بجنبانیدم مرده بود وپی بحیات جاودانی برده * دیکر باره برکره دخی دیمکدر (کواهی یاحرف مصدر کواه کاف عجمک ضمیله شاهد دیمکدر (می دهم فعل مضارع متکلم وحده وبریرم دیمکدر بونده ایدرم دیمکده مستعملدر (که حرف بیان (این غلامه اشارتدر (بغایت باحرف مصاحبت (جمیل کوزل دیمکدر (بنهایت باحرف صله (آماله اضافت لامیه آمال امل ك جمعیدر استکلر دیمکدر (امانی یاء مصدریه ایله عصمت معناسنده در (دلیل معروف (عفت معروف (پاکی یاء مصدریه ایله عطف تفسیریدر (اجمل اسم تفضیل کوزلرك دیمکدر (ثواب موعود بیانیه موعود اسم مفعول وعد اولنمش دیمکدر (بران برحرف صله آن عفت وپاکی یه اشارتدر (جمال کوزللك (اکمل اجمل کبی کاملرك دیمکدر (پس صکره دیمکدر (بیفتاد باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (اورا جوانی (بجنبانیدم باء تأکیدایله فعل ماضی متکلم وحده اوینااندم دیمکدر یعنی دپرندم (مرده بود اولمش ایدی (پی پایدن مخففدر (بحیات جاودانی باحرف صله اضافت بیانیه یا حرف نسبت (برده ماضیدن قسمدر ایلتمش دیمکدر (محصول ترکیب) برکره دخی بنم بکاغیمه پارمق قودی ودیدی شهادت ایدرمکه بوغایت کوزلدر وارزولرك وعصمت وپرهیز کارلغك نهایتنه دلیلدر یعنی زهد وتقوی بوکه تحمل ایلمز نهایت بولور اما عفت وپاکلك ارزوی نفسانیدن کوزلرکدر واول پاکلکه وعد اولان ثواب مجموعندن کوزللکده اکملدر بوندن صکره جوان دوشدی چونکه انی دپرندم وحرکت ایتدردم اولمش وقدمی ابدی حیاته ایلتمش * پیر کفت که این همه کریهٔ من برباد آن جوانست که هرکز عفت ونظافت واطف وظرافت وی ازخاطر من غائب نمی شود وحسن

شمائل ولطف محائل اواز نظر من نمی رود تاباشم این راه خواهم سپرد وچون بمیرم بدین حال خواهم مرد * که حرف بیان (گریهٔ من لامیه (یاد آن جوان ده بویله اول جوانك یادی ایله دیمکدر (که حرف تعلیل (عفت پاکانك (نظافتده بویله (لطف وظرافت معروف (ویه اضافت لامیه (شمائل اوصاف معناسنه در (محائل بونده طرز وطور دیمکدر (تا حرف توقیت (باشم معناده اولم دیمکدر اما استعمالده صاغ اولم دیمکدر (سپرد سینك کسریله فعل ماضی مفرد بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر ایاق باصمق استرم (چون حرف تعلیل (مرد سپرد کبی (محصول ترکیب) پیرد یدیکه بو بنم مجموعی گریه‌م اول جوانی ذکرایله در یعنی خاطریمه کلدکجه اغلرم زیرا بو وقت انك عفت ونظافتی ولطف وظرافتی بنم خاطرمدن غائب اولمز وانك کوزل اخلاق ولطیف طرز وطوری نظرمدن کتمز مادامکه صاغ اولم بو یوله ایاق باصمق استرم یعنی بو طریقه سالك اولمغی ارزو ایدرم وچونکه اولم بو حال ایله وفات ایتمك استرم (قطعه) یار چون رفت آن بخوبی از همه عالم فزون * درفراقش از همه عالم فزون خواهم گریست * چون حرف تعلیل (رفت فعل ماضی مفرد کتدی دیمکدر (آن بخوبی ازهمه عالم فزون حشودر یارك صفتیدر (بخوبی با حرف ظرف یا حرف مصدر فزون زیاده دیمکدر (شین ضمیری یاره راجعدر (خواهم گریست اغلسم کرك دیمکدر (محصول بیت) مجموع عالمدن کوزللکده زیاده اولان یار چونکه کتدی انك فراقنده مجموع عالمدن زیاده اغلسم کرك * ریزد اکنون خون دل از گونهٔ زردم بخاك * چون روم در خاك هم رنگین گونه خون خواهم گریست * ریزد فعل مضارع مفرد لازمله متعدی بیننده مشترکدر دوکیلور دیمك اولور (اکنون الآن دیمکدر (خون دل بیانیه خون قان دیمکدر (گونه رنك معناسنه در اما بونده لون انسانی اکثریا چهره‌ده اظهر اولدیغندن چهره معناسنه در (زرده اضافتی بیانیه (میم ضمیر متکلم (با حرف صله (چون حرف تعلیل (روم فعل مضارع متکلم وحده (رنگین گونه تشبیه‌ده مستعملدر بونك کبی دیمك اولور (محصول بیت) کوکل قانی دوکیلور الآن بنم صاری چهرمدن

طبراغه چونكه طبراغه كيدم يعنى فوت اولام بونك كبى اغلسم كرك حاصلى الآن دنياده نه شكل قان اغلرسم آخرنده ده قان اغلسم كرك (عروض) بوقطعه رمل مثمندركه يالكز عروض وضربنده قصر كلوب فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولمشدر (حكايت) جوانى سليل نام ازسلالهٔ كرام در قبائل عرب بكمال ادب مشهور بود و در بيشهٔ شيران ومعركهٔ دليران ازضعف وسستى دور ودردل ازدختر عم هوايى داشت سراز وسوسهٔ عشق اوسودايى عمرها رنج طلب برد تا بمطلوب رسيد وضربت عشق خورد تا جمال معشوق بديد هنوزدر بزم وصال جاى كرم نكرده بود وازجام وصال جرعهٔ بيش نخورده عزيمت آنش برخواست كه ازان منزل درجاى ديكر مقام كند ودرموطن تازه تر آرام كيرد * جوانى يا حرف وحدت (سلاله ضم سين ايله نسل معناسنه در (كرامه اضافت صفتنه در (قبائل عرب بيانيه قبائل قبيله نك جمعيدر (بكمال با حرف مصاحبت (بيشه باء عربيله مبشه معناسنه در (شيرانه اضافت لاميه (معركهٔ دليران ده بويله شير روم كسريله ارسلان ديمكدر الف نون ادات جمع (معركه اسم مكاندر جنك يرى ديمكدر (دلير بهادر ديمكدر الف نون معروف (ضعف ده معروف (سستى يا حرف مصدر سست كوشك معناسنه دركه ضعفه عطف تفسيرى واقع اولمشدر (دور اوزاق معناسنه در (دختر عم بيانيه دختر قز ديمكدر عم معروف (هوايى يا حرف وحدت هوا سودا معناسنه در (داشت معلوم كه مجرد اثبات ايچوندر (وسوسهٔ عشق بيانيه (سودايى يا حرف وحدت (عمرها ها ادات جمع عمرسنه دن عبارتدر (رنج طلب بيانيه (برد فعل ماضى مفرد ايلتدى يعنى چكدى ديمكدر (تا حرف انتها (بمطلوب با حرف صله (رسيد فعل ماضى ايرشدى ديمكدر (ضربت تا اسلوب عجم اوزره طويل يازيلور كوتك ديمكدر امابويله يرلرده تخته مستعملدر (عشقه اضافت لاميه خورد فعل ماضى مفرد يدى ديمكدر (تا حرف انتها (جمال معشوق لاميه (بديد باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد كوردى ديمكدر (هنوز الآن ديمكدر (بزم وصال بيانيه (كرم كاف عجمك فتحيله صيجق ديمكدر (نكرده فعل ماضى منفيدن قسمدر (جاى نكرده نك مفعولى (بود ادات

ماضى

ماضی برینی اصیجق ایلمش ایدی یعنی ایصتمامش ایدی دیمکدر (جام وصال بیانیه جام قدح دیمکدر (جرعهٔ یاحرف وحدت همزه توسل جرعه جیمک ضمیله دیبده قلان تورتی یه دیرلر (پیش باء عربیله ز باده معناسنه‌در (نخورده ماضی منفیدن قسمدر ایچمامش دیمکدر قاعده سجع اوزره بود مقدردر (عزیمت آن مصدر لکفاعلنه در (شین ضمیر جوانه راجعدر جوانه اول عزیمت دیمکدر (محصول ترکیب) سلیل نام برجوان سلالهٔ کرامدن عرب قبیله لرندن کمال ادب ایله مشهور ایدی وارسلانلر بیشه سینده‌ و بهادرلر معرکه سنده صف وکوشکلکدن دور ایدی حاصلی بهادرلقده غایت دلاور ایدی وکوکلنده عمیسی قزندن هواسی وانک باشنده وسوسهٔ عشقدن سوداسی وار ایدی حاصلی عمی قزینه عاشق ایدی نیجه سنه‌لر ارامق زحمتنی چکدی تاکیم مطلوبه ایرشدی وعشق کوتکنی یدی رنج ومشقت چکدی تاکیم معشوقک جمالنی کوردی یعنی مطلوبه واصل اولوب جمال محبوبی کورنجیه دک نیجه زحمت ومشقتلر چکدی هنوز وصال بزمنده برینی ایچممش ایدی ووصال جامندن بر جرعه ز باده ایچممش ایدی حاصلی بر وفق دلخواه کامن آلمدن اکا اول عزیمت ظاهر اولدیکه اول منزلدن غیری برده مقام ایلیه وتازه‌لک بر موطنده قرار طوته حاصلی تبدیل مکان ایلمکه عزیمت ایلدی * آن ماه را در عماری نشاند وعماری را بان راه که دلش میخواست براند چون یك مرحله ببرید بجای خوش ومنزل دلکش رسید نزول کرد وعماری را فرود آورد ناکاه دید که از یك جانب سی سوار آشکار شدند برخاست وسلاح بر بست ودر خانهٔ زین نشست چون نزدیك آمد دانست که دشمنان وی اند بمقابله ومقاتلهٔ ایشان مشغول کشت وبیشتر ایشان را کشت اما زخمهای کاری خورد به پیش دختر عم بازکشت وکفت * را ادات مفعول (در حرف صله (عماری عینک کسریله اورتولو محفه‌یه دیرلر عربه‌یه دخی اطلاق اولنور (نشاند فعل ماضی مفرد بندردی دیمکدر (را ادات مفعول (باحرف صله (که حرف رابط (شین ضمیر جوانه راجعدر (می حرف حکایه (خواست فعل ماضی مفرد دیلمزایدی دیمکدر (براند باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد قطع ایلدی دیمکدر (باحرف صله (جای خوش موصوفك صفتی

اضافتیدر (منزل دلکش ده بو یله دلکش وصف ترکیبیدر کوکل چکیجی مفرح معناسنه (رسید ایرشدی (نزول کرد ایندی (را ادات مفعول فروآورد ایندردی (سی سوار اوتوز آتلی (برخاست قالقدی (بربست بغلدی (در حرف صله (خانهٔ زین پالانیه زین اکر دیمکدر (نشست فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (دانست بیلدی (که حرف بیان (دشمنان وی لامیه (اند ادات جمع خبر (کشت اولدی دیمکدر کافك فتحیله (بیشتر باء عربیله چوق معناسنه‌در (ایشانه اضافت لامیه ایشان سی سواره راجعدر (را ادات مفعول (کشت کاف عربك ضمیله فعل ماضی مفرد اولدردی دیمکدر (زخم یاره (ها ادات جمع (کاری باء نسبی ایله مؤثر دیمکدر (زخمهای کاری مؤثر ومولم یاره‌لر دیمك اولور (خورد فعل ماضی مفرد یندی دیمکدر (با حرف صله (پیش قیت دیمکدر (بازگشت دوندی دیمکدر (محصول ترکیب) نیت سفر ایلدی واول ماهی محفه‌یی بندردی ومحفه‌یی اول یولله که استدی ایدی سوردی یعنی مراد ایلدیکی محله‌ر وانه اولدی چونکه بر مرحله قطع ایلدی برخوش محله ومفرح منزله ایرشدی واندی ومحفه‌یی ایندردی ناکاه کوردیکه برجانبدن اوتوز آتلی آشکاره اولدیلر قالقدی وسلاحنی بغلندی وا کرخانه سنه اوتوردی چونکه یقین کلدیلر بیلدیکه انك دشمنلریدر انلرك مقابله ومقاتله‌سنه مشغول اولدی وانلرك اکثریسنی قتل ایلدی اما مؤثر زخملر یدی دختر عمك یانته رجوع ایلدی کلدی ودیدی (رباعی) آمد ز عدو بکشتن من خبری * بنشین که ببینمت بحسرت نظری * بکشتن من با حرف صله کشتن بونده لازم معناسنه‌در اضافت فاعلنه‌در بنم اولدکلکمه دیمکدر (یا حرف وحدت (بنشین باء تأکید ایله امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (که حرف تعلیل (بینم فعل مضارع متکلم وحده (تا حرف خطاب سنی کوره‌یم دیمکدر (با حرف مصاحبت (یا حرف وحدت (محصول بیت) عدودن بنم اولدکلکمه برخبر کلدی خبردن مراد بجراحتدر اوتورکه سنی بر حسرت نظریله کوره‌یم * ریزم خونت که تا چو خونم ریزند * تا که زلبت کام نگیرد دکری * ریزم فعل مضارع متکلم وحده دوکرم دیمکدر (خونت مفعولی (که حرف بیان (تا حرف تعلیل

چو

(چو ادات تشبیه (خونم ریزند) مفعولی (ریزند فعل مضارع جمع
غائب (تا که ادات تعلیل (کام مراد (نگیرد فعل مضارع منفی طوتمیه
یعنی آلمیه دیمکدر (محصول بیت) سنك قانکی دوکرم تاکیم بنم قانیمی
دوکدکلری کبی تا که سنك لبکدن غیریمی مراد آلمیه حاصلی بندن
صکره یاد الی دکمسون ایچون سنك قانکی دوکرم (عروض) بو رباعی
شجره اخرب اوزانندن اخرب مقبوض مکفوف مجبوبدر که بر مصراعی
مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور * دختر گفت والله اگر تو خون من
نریزی من خون خود خواهم ریخت و با خون تو خواهم آمیخت اما آن به
که تو پیش دستی واین عقده از دل خود بگشایی سلیل برخواست واین ترانه
آغاز کرد که * خون من لامیه (خون خود ده بویله (ریخت وآمیخت
ماضیلردر مصدر معناسنه کلمشلردر دوکسم کرك قارشدرسم کرك دیمك
اولور (پیش دست وصف ترکیبیدر الی ایلری دیمکدر (یا حرف مصدر
تقدم وسبقت دیمك اولور (بگشایی فعل مضارع مفرد مخاطب کوسترسین
دیمکدر (بعض نسخه ده بکشایی واقعدر ایلیه سین دیمکدر عقده
اصطلاحانده مشکل دیمکدر (را ادات مفعول (بگشایی باء تأکید ایله
فعل مضارع مفرد مخاطب آچه سین دیمکدر (برخاست فعل ماضی
قالقدی دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) قیز دیدی والله
اکر سن بنم قانمی دوکمزسك بن کندو قانمی دوکسم کرك وسنك قانك
ایله قارشدرسم کرك اما اول اعلادر که سن سبقت وتقدم ایده سین وبو
مشکلی کوکلکدن آچه سین یعنی بکا یاد الی دوقنمق مشکلنی دفع ایده سین
سلیل قالقدی وبو ترانه یه اغاز ایلدی که (بیت) از کشتی نادرست
این چرخ درشت * بنگر که مرا چه سان بخاك آمد پشت * کشتی کاف
عربك ضمیله کورش دیمکدر (نادرست اضافت صفتنه در (نا حرف
توصیف نفی درست بتون وصحیح دیمکدر (این چرخه اضافت
موصوفه در چرخك درشته صفته درشت درست وزننده ناهموار
دیمکدر (بنگر باء تأکید ایله امر حاضر مفرد باق دیمکدر (که حرف
بیان (مرا را حرف تخصیص (چه سان نه نك کبی یعنی نه کونه (بخاك
باحرف صله (پشت آرقه دیمکدر (محصول بیت) بو ناهموار اولان
چرخك صحیح وطوغری اولمین کورشندن باق که نه کونه ارقم یره کلدی

حاصلی بو چرخ کج رفتار بنی نه کونه مغلوب وزبون ایلدی (بعض نسخه ده کشتی بر ینه کشتن واقع اولمشدر دوغمك معناسنه در کافك فتحیله یعنی چرخك ناهموار دورانندن * آن کز و یم این نقد حیاتست بمشت * امروز بدست خود همی باید کشت * آن کز آن کس که از نقد برنده در (میم ضمیر متکلم حیاته مصروف (نقد معروف (حیاته اضافت بیانیه (بمشت با حرف ظرف مشت آوج دیمکدر (بدست خود بیانیه (با حرف مصاحبت (باید کشت اولدرسم کرك دیمکدر (محصول بیت) اول کیسه که بنم نقد حیاتم انك الندمدر یعنی بنم سبب حیاتم اولان کیسه یی بو کون کندو المله اولدرسم کرك (عروض) بو رباعی ینه شجرهٔ اخرب اوزانندن اخرب مقبوض سالم مجبوبدر * پس یکلویی که آن ازره کریبان رشك می برد واز غیرت عقد حائل اشك می ریخت یك تیغ براند وآن شمع جهان افروزرا بیك دم بنشاند وروی خاك آلود خود رادر خون او مالید و پان سرخ روی باردیگر روی دران سیه روزان آورد وچندتن دیگررا سر برداشت وآخر سر بنهاد وچون قوم سلیل ازین واقعه خبر یافتند جامه دران وموی کنان بشتافتند وآن هردو کشت را بر مقبار قبیله بردند دریك قبر بخاك سپردند * کلویی یا حرف وحدت کلو کاف عجمیله بوغز دیمکدر (زه کریبان لامیه زه زانك کسریله وهای اصلیه ایله بوغزه متصل اولان قبه ندر (رشك حسد دیمکدر (می ادات حکایه (برد بونده ایلردی دیمکدر فاعلی تحتنده سلیله راجعدر (غیر عقد حائل لامیه و بیانیه (عقد حائل تعویذ ایچون تعلیق اولنان حائلك ایپ وقیتانی وزنجیری هرنه ایسه مراد در حائل باغنك غیرتندن دیمکدر (می ریخت دوکرایدی (براند فعل ماضی مفرد اوردی دیمکدر (بیك دم یا حرف صله برنفسده دیمکدر (روی خاك آلوده خود بیانیه ولامیه خاك آلود وصف ترکیبیدر طپراغه بولشمش دیمکدر (را ادات مفعول (خون او لامیه او ضمیری دختره راجعدر (مالید فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر (با حرف مصاحبت (سرخ روی وصف ترکیبیدر قزل یوزلی یعنی قانلی یوز ایله دیمکدر (باردیگر بر کره دخی (دز حرف صله (سیه روز وصف ترکیبیدر قره کونلی بدبخت دیمکدر الف نون ادات جمع (آورد فعل ماضی مفرد غائب

کنوردی دیمکدر (چندتن دیکررا را حرف تخصیص برقبج تنك دخی (سر باشنی (برداشت قالدردی یعنی کسدی دیمکدر (واخر بعاقبت (سر بنهاد باش قودی یعنی فوت اولدی (بعض نسخه‌ده بکذاشت واقعدر ترك ایلدی دیمکدر بو نسخه دخی اعلادر زیرا برداشته سجعدر (یافتند فعل ماضی جمع غائب بولدیلر دیمکدر (جامه دران صفت مشبهه در اثوابن ییرته رق (موی کان ده بو یله قیلنی یعنی صاچن وصقالن یوله رق (بشتافتند باء تأکید ایله فعل ماضی جمع غائب سکرددیلر دیمکدر (کشته کافك ضمیله اولمش دیمکدر (رااداة مفعول (برحرف صله (مقبار مزارلق دیمکدر قبیله یه اضافت لامیه (بردند فعل ماضی جمع غائب ایلتدیلر دیمکدر (دریك قبر برقبرده (بخاك طپراغه (سپردند اصمرلدیلر (محصول ترکیب) صکره یعنی بوترانه وبور باعی بی اقودقدنصکره اول بر بوغز که سلیل انی بقه‌نك زهندن رشك ایدردی یعنی قسقنوردی وحمائل باغنه غیرتندن اشك دوکر اغلردی حاصلی انلردن قسقنورکن برطبغ اوردی واول جهانی شعله‌لندر بجی شمعی برنفسده سو یوندردی وکندونك طپراغه بولشمش یوزینی دخترك قانه سوردی واول قانلی یوز ایله سیه روزانه یوز کتوردی یعنی ینه توجه واقدام ایلدی و برقاج کیمسه‌نك باشنی کسدی وعاقبت باشنی براقدی چونکه سلیلك قومی بو واقعه‌دن خبر آلدیلر اثواب ییرته رق وصاچ وصقال یوله رق قوپه‌ره رق سکرتدیلر واول ایکی مقتولی قبیله‌نك مزارلغنه ایلتدیلر و برقبرده طپراغه اصمرلدیلر حاصلی ایکیسنی برقبره دفن ایتدیلر (قطعه) هرد و راز یر زمین ازسرعزت بردند * تانه در روز جزاخوار ودژم برخیزند * رااداة مفعول (سرعزت بیانبه عزت اوجندن یعنی عزت ایله دیمکدر (بردند فعل ماضی جمع غائب ایلتدیلر دیمکدر (تاحرف تعلیل (نه حرف نفی خیزنده مصروف (دژم دالك کسری وژاء عجمك فتحیله غصه‌لو دیمکدر (برحرف تأکید (خیزند فعل مضارع جمع غائب قالقه‌لر دیمکدر (محصول بیت) هر ایکیسنی یرالتنه عزت ایله ایلتدیلر تاکیم روز جزاده خور وغصه‌لو قالقمیه‌لر * درته خاك بیك بسترشان جا کردند * تابهم شاد بخسبندو بهم برخیزند (ته تانك کسری وهاء ملفوظه ایله دیب وآلت دیمکدر (بیك

يا حرف ظرف (پستر دوشك (شان ضميري جمع (كردند فعل ماضي
جمع غائب (تا حرف تعليل (بهم برابر (بخسبند ياء تأكيد ايله فعل
مضارع جمع غائب ياته لر ديمكدر (بهم سابق كبي (برخيزند اسبق
كبي (محصول بيت) طريق التنده انلره بردوشكده بر ايلديلر تاكيم براجه
شاد ياته لر و برابر قالقه لر (عروض) بو قطعه بحر رملدندر صدر
وابتدا سالم حشولر مخبون كه ثاني ساكني حذف اولنمش عروض وضربنه
اصلم كه سبب آخر دوشوب وتد قطع اولمش يعني وتدك ساكني دوشوب
ماقبلنك متحركي ساكن اولمش برمصراعي فاعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلن اولمش (حكايت) جواني با كمال ادب باشتر ملقب برد ختري
جميله از مهتران قبيله جيدا نام عاشق شد و رابطهٔ وداد وقاعدهٔ
اتحاد ميان ايشان مستحكم كشت وآن راز را از نزديك ودور مي پوشيدند
ودر اخفاي آن حسب المقدور مي كوشيدند اما بحكم آنكه كفته اند *
(جواني يا حرف وحدت (با حرف مصاحبت (كمال ادب بيانيه
(باينه حرف مصاحبت (اشتر فتح همزه ايله علم رجل در (بر حرف
صله (دختري يا حرف وحدت (جميله كوزل ديمكدر (مهتران
قبيله لاميه (مه ميمك كسري وهاء اصليه ايله اولو ديمكدر (جيدا
جيمك فتحي و يانك سكونيله علم مرأه در (رابطهٔ وداد لاميه (قاعدهٔ
اتحادده بويله (وداد واوك كسريله محبت معناسنه در (اتحاد افتعال بابندن
مصدردر برلشمك معناسنه (ميان ايشان لاميه (مستحكم قوي ديمكدر
(كشت فعل ماضي مفرد اولدي ديمكدر (آن راز را رادات مفعول اول
سري ديمكدر (نزديك يقين (دور اراق ديمكدر (مي ادات حكايه
(پوشيدند فعل ماضي جمع غائب اورترلر ديمكدر (اخفاي آن لاميه اني
كيزلمه ده (حسب المقدور قادر اولديغي قدر ديمكدر (مي كوشيدند
سعي ايدرلردي ديمكدر (محصول تركيب) برجوان كمال ادب ايله اشترايله
ملقب قبيله اولولرندن جيدا نام كوزل برقيزه عاشق اولدي ومحبت
رابطه سي و برلشمك قاعده سي انلرك اراسنده قوي اولدي اول سري
اوزاقدن ويقيندن اورترلردي واني اخفاده قادر اولدقلري قدر
سعي ايدرلردي حاصلي عشق ومحبتلريني كمال مرتبه ستره سعي
ايدرلردي اما اول سببدن كه ديمشلردر (بيت) عشق سر يست كه كفتن

نتوان *بدوصد پرده نهفتن نتوان* عشق بنا (سر یست خبری (یا حرف وحدت (که حرف رابط (کفتن نتوان سویلمك ممکن دکل (باحرف ظرف یاحرف مصاحبت (دوصد ایکی یوز (نهفتن نتوان کیزلمك ممکن دکل (محصول بیت) عشق برسردر که سویلمك ممکن دکل که عاشق دائما سترینه سعی ایدر یاخود عشق دیدکلری شی لسان ایله تعبیر ممکن دکلدر ایکی یوز پرده درونشده یاخود ایکی یوز پرده ایله کیزلمك ممکن دکل اطوار واوضاعندن معلوم اولور (عروض) بو بیت عینیله قطعهٔ سابق کبیدر * عاقبت رازایشان بروی روز افتاد وسرایشان از نشیمن کون بانجمن بروز آمد میان دوقوم ایشان جنکها انکیخته شد وخونها ریخته کشت قوم جیدا خیمهٔ توطن ازان دیار برکنند و بار اقامت بدیار دیکر افکنند چون شداید فراق متمادی شد ودواعی اشتیاق متقاضی کشت روزی اشتر بایکی از دوستان خود کفت هیچ توانی که بامن بیایی ومرادر زیارت جیدا مددکاری نمایی که جان من در ارزوی وی بلب رسیده وروز من در مفارقت او بشب انجامیده * رازایشان بیانیه (بروی روز افتاد فاش اولدی دیمکدن کنایتدر (سرایشان لامیه انلرك سری دیمکدر نشیمن کون مجازا بیانیه نشیمن اوتراق دیمکدر (کون کاف ومیمك ضمه لریله کیزلنمك معناسنه عربیدر خفا اوتراغندن دیمکدر (باحرف صله (انجمن بروز مجازا بیانیه انجمن جمعیت معناسنه در (بروز وزن ومعناده ظهور کبیدر (میان دوقوم ایشان لامیه لردر (جنکها ها ادات جمع (انکیخته شد قوپدی دیمکدر (خونها جنکها کبی (ریخته کشت دوکلدی دیمکدر (خیمهٔ توطن بیانیه (برکندند فعل ماضی جمع غائب قالدردیلر دیمکدر (بارا قامت مجازا بیانیه (بار یوك دیمکدر (باحرف صله (افکنند فعل ماضی جمع غائب براقدیلر دیمکدر (شداید فراق بیانیه (شداید شدتك جمعی فراق ایرولق (متمادی شد اوزادی (دواعی اشتیاق بیانیه (دواعی داعیه نك جمعیدر اشتیاق استکلری دیمکدر (متقاضی طالب دیمکدر (روزی باحرف وحدت باحرف صله (دوستان خود بیانیه (که حرف بیان (توانی فعل مضارع مفرد مخاطب قادرمیسین دیمکدر (باحرف مصاحبت (بیایی باء تأکید ایله

فعل مضارع مفرد مخاطب كله سين ديمكدر (مرا را حرف صله بكا ديمكدر (در حرف ظرف (زيارت جيدا لاميه (مدد كارى يا حرف مصدر كار ادات فاعل مددجيلك ديمكدر (نمايى فعل مضارع مفرد مخاطب كوستره سين ديمكدر (جان من وارزوى من لاميه لردر (بلب رسيده دوداغه ايرشمش (روز من ومفارقت اوده لاميه لردر (انجاميده نهايت بولمش ديمكدر (محصول تركيب) عاقبت انلرك رازى فاش اولدى وانلرك سرى خفا اوراغندن ظهور جهتنه كلدى وانلرك ايكى قومنك اراسنده جنكلر قوپدى وقانلر دوكلدى جيدانك قبيله سى توطن خيمه سنى اول ديار دن قالدرديلر حاصلى ترك ديار ايلديلر واقامت يوكنى غيرى دياره براقديلر يعنى ديار آخرده توطن ايلديلر چونكه ايرلق شدتلرى ممتد اولدى واشتياق استكارى طالب اولدى بركون اشتر كندى دوستلرندن برينه ديدى هيچ قادرميسين كه بنم ايله كله سين وبكا جيدايى زيارتده مددجيلك يعنى ياردم ايده سين كه بنم جانم انى ارزوده دوداغه ايرشمش يعنى هلاكم قريب اولدى وبنم كوندزم انك مفارقتنده كيجه يه نهايت بولمشدر خلاصه مفارقته تحمل قالمدى * كفت سمعا وطاعة هرچه ميكويى بنده ام وهرچه فرمايى با آن شتابنده هردو برخاستند وراحلها بيسار استند يك روز ويك شب ويك روز ديكر تاشب راه بريدند تاشب با آن ديار رسيدند درشب كوهى نزديك با آن قوم فرود آمدند وراحله بخوابانيدند اشتر آن دوسترا كفت برخيز واين شتر كم شده راسراغ كنان باين قبيله بكذر وباهيچ نام من مبر مكر كنيزكى فلانه نام كه راعى كوسفندان ومحرم رازهاى پنهان ويست سلام من با وبرسان وازوى خبر جيدا بپرس وموضع فرود آمدن ما اورا نشان ده * سمعا وطاعة مفعول مطلق لردر (ميكويى فعل مضارع مفرد مخاطب سويلرسين ديمكدر (فرمايى بيوررسين ديمكدر (با آن با حرف صله (شتابنده اسم فاعل ييليجى ديمكدر (برخاستند فعل ماضى جمع غائب قالقديلر ديمكدر (راحلها ها ادات جمع راحله زاد راه وبنك ديمكدر (بيسار استند باء تأكيد ايله فعل ماضى جمع غائب حاضرلاديلر ديمكدر (يك روز ويك شب بركون وبركيجه (ويك روز ديكر تاشب بركون دخى

اخشامه دك (بريدند فعل ماضي جمع غائب قطع ايلديلر ديمكدر (تا حرف تعليل (با آن با حرف صله (رسيدند فعل ماضي جمع غائب ايرشديلر ديمكدر (شعب طاغك صيجن بوللرينه ديرلر (كوهي يا حرف وحدت (با آن با حرف صله (فرود آمدند فعل ماضي جمع غائب نزول ايلديلر (بخوابانيدند فعل ماضي متعدي جمع غائب ياتورديلر ديمكدر (دوسترا را ادات صله (برخيز فعل امر حاضر مفرد (شتر كم شده يسانيه كم شده ضايع اولمش ديمكدر (سراغ سبنك ضميله بونده مطلوب معناسنه‌در (كان صفت مشبهه مطلوب ايده‌رك ديمك اولور (باين با حرف صله (بكذار اوغره ديمك معناسنه امر حاضردر (با حرف صله (نام من لاميه (مبر فعل نهي حاضر ايلتمه ديمكدر (نام من مبر كيمسه يه آديمي سويلمه ديمكدن كنايه در (مكر ادات استثنا (كنيزكي يا حرف وحدت (فلانه الفاظ كنايه دندر (كه حرف بيان (راعي چوبان ديمكدر (كوسفندانه اضافت لاميه (محرم رازهاي پنهان وي لاميه و بيانيه ولاميه‌لردر جيدانك كيزلي سرلرينك محرمي ديمكدر (سلام من لاميه (باو با حرف صله او كنيزكه راجعدر (برسان باء تأكيد ايله فعل امر متعدي ايرشدر ديمكدر (وي بنده كنيزكه عائددر (خبر جيدا لاميه (بپرس باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد صور ديمكدر (وموضع فرود آمدن ما بزم قونديغمز موضعي (اورا كنيزكه نشان‌ده علامت وير (محصول تركيب) اول دوست ديدي سمعا وطاعة هرنه سويلرسن بنده‌يم وهرنه يوررسن بلبجي يم هر ايكيسي قالقديلر ويول از يغني ويوكني حاضرلديلر بركون وبركيجه وبركون دخي اخشامه دك يول قطع ايلديلر تا كيم كيجه اول دياره ايرشديلر برطاغك صيجن بولنده اول قومه يقين ايتديلر وراحله لري ياتورديلر اشتر اول دوسته ديدي قالق واول ضايع اولمش دوه يي طلب ايدرك بوقبيله يه اوغره عربده دوه مقبول اولديغندن سوديكي شيلريني دوه يه تشبيه ايدرلر و بنم اسممي كيمسه يه سويلمه الا شول بر كنيزكه سويله كه فلانه ادلي كه جيدانك قيونلرينك چوباني وكيزلي سرلرينك محرمي در بنم سلاممي اكا ايرشدر واندن جيدانك خبريني صور و بزم ايند يكمز موضعي نشان وير * آن دوست كويد من برخاستم و با آن قبيله

درآمدم اول کسی که برابش امد آن کنیزك بود سلام اشتر رسانیدم وحال جیدا پرسیدم کفت شو هروی بروی تنك کرفتـه است ودر محافظت وی انچه ممکن است بجای آرد اما موعدشما آن درختانست که درعقب فلان پشته است باید که وقت نماز خفتن انجا باشید من زود برکشتم وآن خبررا باشتر رسانیدم هردو برخاستیم وآهسته راحلهـا می کشیدیم تاوقت موعود بموعد معهود رسیدیم * پشته دپه دیمکدر نمازخفتن یتسو نمازی معناسنه در(باشید فعل مضارع جمع مخـاطب اوله سکز دیمکدر (محصول ترکیب) اول دوست دیر یعنی نقـل ایدر بن قالقدم واول قبیـله یه کلدم اول کیمسه که بنم قتیمـه کلدی اول کنیزك ایدی اشترك سلامنی ایرشدردم وجیـدانك حالنی صوردم دیدی جیـدانك قوجه سی جیدایه طار طوتمشدر وانی محـافظه ده اول شی که ممکندر برینه کتوررحاصلی کمالیله حفظ وحراست ایدر اما سزك موعدیکز اول اغچلر درکه فلان دپه نك عقبنده درکرکدر که یتسو وقتنـده اول یرده اوله سکز بن تیز دوندم واول خبری اشتره ایرشدردم هرایکمیز قالقـدق ویواش یواش یوکلری چکدك تا وعد اولنـان وقته دك وعد اولنـان معهود یره ایرشدك (رباعی) بودیم درانتظار باکریه وآه*بنشسته براه یارکزره ناکاه* بودیم فعل ماضی متکلم مع الغـیر(در حرف ظرف(با حرف مصـاحبت(کریه اغلمه (بنشسته باحرف تأکیـد (ها ادات ترتب(براه با حرف ظرف(که حرف بیان (زره ناکاه بیت ثانیه مرهوندر (ناکاه انسزین دیمکدر (محصول بیت)یار یولنده اوتوروب کریه وآه ایله انتظارده اولدق که یولدن انسزین * آوازحلی وبانك خلخـال آمد * یعنی خبزیدکه آمدآن چارده ماه *آوازحلی لامیـه حلی حانك ضمیـله سیم وزردن مصنوع زینت نسـایه دیرلر(بانك خلخالده لامیه بانك سس دیمکدر (خلخال قربلرك ایاقلرینه طاقدقلری شیدر (خبزید فعـل مضارع جمع غائب قالقکز دیمکدر (که حرف تعلیـل (چارده ماه آیك اون دردی دیمکدر بدر معنـاسنه (محصول بیت) یولدن انسزین حلی صداسی وخلخـال سسی کلدی یعنی قالقکزکه اول آیك اون دردی کلدی حاصلی آواز حلی وخلخال لسـان حالله بوکلامی سویلر

عروض

(عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزانندندرکه صدر وابتدا اخرب حشو اوللرمقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ازل که مفاعیلن دن میم وسبب خفیفك یری وسبب آخرك ساکنی حذف ومتحرکی اسکان فاع قالور بویله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فاع اولور بیت ثانینك مصراع ثانیسنده زحاف آخرله معللدرندیر
* اشتر ازجای بجست واستقبال کرد وسلام کفت ودست بوسید من روی ازایشان برتافتم وبجانب دیکر شتافتم مرا آواز دادند که بازآی که هیچ ناشایستی درمیان نیست وجز کفت وکوبی برسر زبان نی من باز آمدم وهردو بنشستند وباهم سخنان از کذشته وآینده درپیوستند * بجست باء تأکیدایله وجیمك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر (بوسید) فعل ماضی مفرد غائب اوپدی دیمکدر (تافتم فعل ماضی متکلم وحده چویردم دیمکدر (شتافتم ده بویله سکرتدم قاجدم دیمکدر (مرا را ادات مفعول (آواز دادند چاغردیلر دیمکدر (که حرف بیان (بازآی دون دیمکدر (ناشایستی ناحرف نفی یاحرف نسبت لایقلی اولمیان دیمکدر (سرزبان دل اوجی دیمکدر (نی یوق دیمکدر (باز آمدم دوندم (بنشستند فعل ماضی جمع غائب اوتوردیلر دیمکدر (کذشته ماضیدن قسمدر کچمش دیمکدر (آینده اسم فاعل کلیجی دیمکدر (دربیوستند فعل ماضی جمع غائب اولاشدردیلر دیمکدر (محصول ترکیب) اشتر یرندن صچرادی واستقبال ایلدی وسلام سویلدی والی اوپدی بن بوزیمی انلردن چویردم وغیری جانبه قاجدم بنی چاغردیلر دون که هیچ لایقلی اولمیان اورتهده یوقدر ودل اوجی ایله کفت وکودن غیری یوق حاصلی بیمزده فعل شنیع یوقدر کیتمه دیدیلر بن دوندم وهرایکیسی اوتوردیلر وبربریله سوزلری کچمشدن وکلجکدن اولاشدردیلر * در آخر اشتر کفت که امشب چشم آن دارم که بامن باشی وچهرهٔ امید مرا بناخن مفارقت نخراشی جیدا کفت لا والله این بهیچ کونه میسر نیست وکاری برمن ازین دشوارتر نمی خواهی بازآن واقعههای پیشین پیش آید کردش ایام بتازکی ابواب شداید وآلام برمن بکشاید اشتر کفت والله که ترا نمی کذارم ودست ازدامنت نمی دارم (مصراع) هرچه آید

کو بیا وهرچه خواهد کو بشو * دز آخر کفت وکونك آخرنده یعنی
نهایت کلامده دیمکدر (چشم بونده امید معناسنه در چشم آن دارم که
انی امید ایدرم که دیمکدر (بامن با حرف مصاحبت بنله دیمکدر
(باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (چهرهٔ امید
مجازا بیانیه امید (مرالامیه (بناخن باحرف مصاحبت (ناخن
طرنق دیمکدر (مفارقته اضافت بیانیه (نخراشی فعل نفی مستقبل
مفرد مخاطب طرمله میه سین دیمکدر (بهیچ کونه با حرف مصاحبت
هیچ برنوعله دیمکدر (کاری یاحرف وحدت برایش دیمکدر (دشوار
مشکل دیمکدر (نی یوق دیمکدر (میخواهی فعل مضارع مفرد
مخاطب استفهامی متضمن استرمیسین دیمکدر (باز ینه دیمکدر (واقعهای
پیشین بیانیه پیشین یاء نسبیه ونون تأکیدایله اسکی دیمکدر (پیش آمد
قتیمزه کله (کردش کافك کسریله اسم مصدردر (ایامه اضافت
لامیه ایامك دونوشی (بتازکی یا حرف مصدر (با حرف مصاحبت
تازه‌لك ایله حاصلی یکیدن دیمکدر (ابواب شداید مجازا بیانید شدتلر
قپولری (برمن بکا (بکشاید باء تأکیداپله فعل مضارع مفرد غائب
آچه دیمکدر (نمی کذارم براقم دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد
غائب کلورسه دیمکدر (کو بیا کاسون (خواهد استرسه (کو بشو
اولسون شبنك فتحیله (محصول ترکیب) نهایت کلامده اشتر دیدی
بو کیجه انی امید ایدرمکه بنله اوله سین و بنم امید چهره می ایریاق
طرناغیله طرمله میه سین جیدا دیدی لا والله بو هیچ برنوعله میسر
دکلدر و بکا بوندن مشکل لك برایش یوقدر استر میسین اول اسکی
واقعه‌لر قتیمزه کله وایامك دونوشی یکیدن شدت ومشقت قپولری
آچه اشتر دیدی لا والله سنی براقم وسنك اتککدن الیمی چکمم
هرنه کلورسه کاسون وهرنه استرسه اولسون (عروض) بومصراع
رملدندر که یالکز عروضی محذوفدر * کفت این دوست ترا طاقت
آن دارد که اهرچه من بکویم بجای آرد من برخاستم وکفت هرچه
توکوبی چنان کنم وهزار منت برجان خود نهم واکرجه جان من
درسر آن رود وجامهای خود را بیرون کرد وکفت این را بپوش
وجامهای خود را بمن ده * سر بونده اوج معناسنه در (درسر آن

انك اوجنده دیمك اولور (محصول ترکیب) جیدا دیدی بو سنك دوستك
اکا طاقتی وارمیدرکه هرنه کیم بن سویلیم یرینه کتوره بن قالقدم
ودیدم هرنه سن سویلرسن انجلین ایلیم وکندوجانم اوزره هزار منت
قویم واکرچه بنم جانم انك اوجنده کیدرسه ده جیدا کندی
جامه‌لرینی چیقردی ودیدی بونی کی وکندی جامه‌لرینی بکا ویر
* پس کفت برخیز وبخیمهٔ من درای ودر پس پرده بنشین شوهر من
خواهد آمد وقدحی شیر خواهد آورد وخواهد کفت این آشام نست
بستان وتو در کرفتن تعجیل مکن واندك تعللی پیش کیر آنرا بدست
تو خواهد داد یا برزمین خواهد نهاد وبرود تا بامداد دیکر نخواهد آمد
هرچه کفت چنان کردم * پس صکره دیمکدر (برخیز فعل امر قالق
دیمکدر (بخیمهٔ من لامیه باحرف صله بنم چادریمه (درای فعل امر
مفرد کیر دیمکدر (در پس پرده پرده اردنده (بنشین باء تأکید ایله
فعل امردر اوتور دیمکدر (شوهر من لامیه بنم قوجام دیمکدر
(خواهد آمد کلسه کرکدر (قدحی یا حرف وحدت (شیر سوت دیمکدر
(میخواهد آورد کتورسه کرکدر (خواهد کفت دیسه کرکدر (آشام
نست لامیه سنك ایچه جككدر دیمکدر (بستان باء تأکید ایله فعل
امر آل دیمکدر وکلام شوهر دندر (کرفتن مصدر در بونده المق
معناسنه (تعجیل مکن عجله ایلمه (اندك ازاجق دیمکدر (تعللی یا حرف
وحدت تعلل بونده ناز واستغنا معناسنه در (پیش کیر شروع ایله
دیمکدر (آنرا را ادات مفعول (بدست تو لامیه باحرف صله سنك الیکه
(خواهد داد ویرسه کرکدر (یا حرف تردید (بر حرف صله (خواهد نهاد
قوسه کرکدر (برود باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب کیده
دیمکدر (تا حرف انتها (بامداد دیکر ایرتسی صباح دیمکدر (نخواهد آمد
کلسه کرکدر (محصول ترکیب) بوندن صکره جیدا دیدی قالق وبنم
چادریمه کیر وپرده اردنده اوتور بنم قوجام کلسه کرکدر وبر قدح
سوت کتورسه کرکدر وبو سنك ایچه جككدر آل دیسه کرکدر
سن انی آلمده عجله ایلمه وازاجق ناز واستغنایه شروع ایله اول قدحی
سنك الیکه ویرسه کرکدر یاخود یره قوسه کرکدر وقوجام کیدر
تا ایرته‌سی صباحه دك کلمسه کرکدر هرنه دیدیسه اویله ایلدم * چون

شوهروی قدح شیر آورد من ناز درازپیش کرفتم وی خواست که
برزمین نهد ومن خواستم که ازدست وی بستانم دست برقدح آمد
وسرنکون شد وشیر همه بریخت درغضب شد وکفت این بامن
ستیزه میکند دست درازکردو ازان خانه تازیانهٔ ازجرم کوزن ازپس
کردن تاپشت دم بریده وبنیروی سرپنجهٔ شدت وجلادت
برهم پیچیده * چون حرف تعلیل (شوهروی لامیه (قدح شیر
ظرفك مظروفه اضافتیدر (اورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی
دیمکدر (برقدح برحرف صله قدحه دیمکدر (سرنکون شد باش
اشاغی اولدی (بریخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب دوکلدی
(درغضب شد غضبده اولدی دیمکدر اما استعمالده غضبه کلدی
دیمکدر (بامن باحرف مصاحبت (ستیزه عناد معناسنه‌در (درازکرد
اوزاتدی (تازیانهٔ باحرف وحدت همزه حرف توسل برقچی دیمکدر
(چرم جیم عجمك فتحیله کون دیمکدر (کوزن کافك فتحیله وواوك
سکونیله کیك دیدکلری جانوردر (ازپس کردن کردنی اردندن یعنی
اوموز باشندن دیمکدر (تا حرف انتها (پشت دم قوبروغی ارقه‌سنه‌دك
(بریده ماضیدن قسمدر کسلمش دیمکدر (بنیروی باحرف مصاحبت
(نیروی سرپنجهٔ شدت بیانیه لردر نیرو قوت وزور معناسنه در
سرپنجه ال معناسنه‌در (شدت النك قوتیله دیمکدر (جلادت شدته
عطف تفسیریدر (برهم بری برینه دیمکدر (پیچیده اسم مفعول بوکلمش
دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه جیدانك قوجه سی کلدی قدح
شیری کتوردی بن نازدرازه شروع ایلدم اول دیلدیکه یره قویه
وبن دیلدمکه النك الندن الام الم قدحه کلدی وباش اشاغی اولدی
وسوت بتون دوکولدی غضبه کلدی ودیدی بوبنمله عناد ایدر
الین اوزاتدی واول خانه دن کیك کوننـدن برقچی که کیکك اوموز
باشندن تاقویروق صوقنه دك کسلمش حاصلی طولبنی بیاندر وشدت
وجلادت الی قوتیله بری برینه بوکلمش (قطعه)درسطبری نمونهٔ فعی *
دردرازی قرینهٔ ثعبان *درحرف ظرف (سطبری یاحرف مصدر
سطبر سینك کسری وطانك فتحیله یوغون دیمکدر تا ایله ستبر دخی
دیرلر (نمونهٔ افعی لامیه نمونه اورنك دیمکدر (افعی سیاه قاریلاننه دیرلر

دردرازی

(درد رازی در سطبری کبی اوزونلقده دیمکدر (قرینهٔ ثعبان لامیه قرینه بونده شبیه معناسنه در (ثعبان اژدر (محصول بیت) تازیانه یی وصف ایدوب دیرکه یوغنلقده ییلانك اورنکی یعنی قارییلانی قالنلغنده اوزونلقده اژدرك شبیهی حاصلی غایت قالین واوزون * بود تصویر مار صنعت او * لوح تصویر او تن عریان * بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (تصویر مار مصدرك مفعولنه در ییلان تصویری ایدی دیمکدر (صنعت او لامیه اوضمیری تازیانه یه راجعدر (لوح تصویر او بیانیه ولامیه (تن عریان بیانیه (محصول بیت) ولی تازیانه نك صنعتی ییلان تصویری یاپمق ایدی انك تصویر تختهسی جبلاق وجود یعنی هرضربا تیله وجود انسانده افاعی تصاویری ظاهر اولوردی (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر اولا مجزو وقیلنمشدر وصدر وابتدا سالم حشو ر مخبون عروض وضرب اصلم صلم فاعلاتندن سبب آخر حذف ووتد قطع اولوب فاعل قالور فعلن لفظنه تبدیل اولنور فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور * بردلشت و پشت مرا چون شکم طبل برهنه ساخت وچون طبال روز جنك بضربات متعاقب ونقرات متوالی بنواخت نه مرا زهرهٔ فریاد که می ترسیدم که آواز مرا بداند ونه طاقت صبر که می اندیشم که پوست برتن من بدراند برآن شدم که برخیزم وبخنجر حنجرهٔ اورا ببرم وخون اورا بریزم باز کفتم فتنه بپای خواهد شد که نشاندن آن از دست هیچ کس نیاید صبر کردم تا مادر وخواهر وی آکاه شدند آمدند ومرا از دست او کشیدند وویرا بیرون بردند * برد اشت فعل ماضی مفرد غائب قالدردی یعنی الدی (پشت مرا لامیه بنم ارقه می دیمکدر (چون ادات تشبیه (شکم طبل لامیه طبلك قرنی کبی دیمکدر (برهنه بانك ضمیله جبلق دیمکدر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب دوزدی یعنی ایلدی دیمکدر (چون بنه ادات تشبیه (طبال روز جنك لامیه وبیانیه جنك کوننك طاوجلبسی کبی دیمکدر (بضربات متعاقبت بیانیه با حرف مصاحبت ضربات ضربه نك جمعیدر متعاقب تفاعل بابندن اسم فاعلدر تعاقب ایدیجی معناسنه (نقرات نونك فتحیله نقره نك جمعیدر نقره باش برمغی اورته پارمغه آورمدن حاصل اولان صوته دیرلر بونده

تجريد اولنوب ضربه كبى اورمق معناسنه در (متوالى وزن ومعناده متعاقب كبيدر (نواخت نونك ضميله فعل ماضى مفرد غائب اوخشادى يعنى اوردى ديمكدر (زهرهٔ فرياد فرياده حدم ديمكدر كرچه زهره اصل لغتده اود ديمكدر (كه حرف تعليل (مى ترسيدم مى ادات حكايه ترسيدم فعل مضارع متكلم وحده قورقر ايدم ديمكدر (كه حرف بيان (بداند فعل مضارع مفرد غائب بيله ديمكدر (مى انديشيدم مى ترسيدم كبى دوشونوردم ديمكدر (پوست درى منه اضافت لاميه (بدراند باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب يبرته ديمكدر (بر حرف استعلا (شدم ماضى متكلم وحده اولدم ديمكدر (برخيزم فعل مضارع متكلم وحده قالقم ديمكدر (بخنجر باحرف مصاحبت خنجر معروف (حنجرهٔ او لاميه حنجره هاء رسميله بوغاز ديمكدر (ببرم باء تأكيدايله فعل مضارع متكلم وحده كسم ديمكدر (خون او لاميه انك قانى ديمكدر (بريزم ببرم كبى دوكم ديمكدر (باز ينه ديمكدر (بپاى با حرف ظرفى (خواهد شد اولق استر فتنه اياقلنور ديمكدن كنايه در (كه حرف رابط (نشاندن آن اضافت مفعولنه درآنى اوتورتمق (ازدست كس لاميه هيچ كيمسه نك الندن (نيايد كلمز معناسنه فعل نفى مستقبل (تا حرف انتها (مادر انا (خواهر قيز قرنداش ديمكدر (آكاه شدند طويديلر (آمدند كلديلر (كشيدند چكديلر (بيرون آوردند چيقرديلر (محصول تركيب) طوتدى يعنى قچجى بى الدى و بنم ارقه مى طاول قرنى كبى جبلق ايلدى وجنك كونينك طاوجبسى كبى بربرى اردنجه ضربه لرله ومتوالى اورمه لرله اوردى حقيقتده مهترلر بيننده جنك حربى ديرلر براصولدر چابك چابك ضرب ايدرلر ونقرات فن موسقيده تنه نن نى يله اللى بو الفاظلردن كنايه در و بوكا مناسب نواخت نغمه ايله ساز چالمغه دخى ديرلر حاصلى بو يله جنك حربى چالاركبى دوكر ايدى نه بنم فريادة حدم وارزيرا قورقر ايدم كه سسمى بيله ونه صبره طاقتم وار زيرا دوشنوردم كه دريمى يير تر انك اوزرينه اولدم كه يعنى مراد ايلدم كه خنجر ايله انك بوغازينى كسم وانك قانى دوكم ينه ديلم فتنه اياقلنور كه انى اوتورتمق هيچ كيمسه نك الندن كلمز صبر ايلدم تا كيم اناسى وقيز قرنداشى دويديلر كلديلر و بنى انك

الندن

الندن چكديلر واني جقارديلر* ساعتي برنيامد كه مادرجيدا درآمد
بركان آنكه من جيدايم من بكريه درآمدم وناله برداشتم وجامه
درسر كشيدم وپشت بروي كردم كفت اي دختراز خداي بترس وكاري كه
خلاف طبع شوهرست پيش مكير كه يك موازشوهرتو خوشتراز هزار
اشتراشترخود كيست كه تو از براي وي محنت كشي واين شربت چشي
برخاست وكفت خواهرترا خواهم فرستاد تاامشب دمساز وهمراز
تو باشد وبرفت * ساعتي باحرف وحدت (برنيامد فعل نفي ماضي
مفرد كچدي ديمكدر (كه حرف بيان (مادرجيدا لاميه (درآمد فعل
ماضي مفرد غائب كيردي ديمكدر (بركان آنكه اول ظن ايله كه (جيدايم
ميم ضمير متكلم (بكريه باحرف صله (درآمدم فعل ماضي متكلم وحده
كلدم ديمكدر (برداشتم ده بويله قالدردم ديمكدر (كشيدم ده بويله
چكدم ديمكدر (در حرف صله (درسر باشمه ديمكدر (بروي اكا
ديمكدر (بترس باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد قورق ديمكدر (كاري
باحرف وحدت (كه حرف رابط (خلاف طبع شوهر لاميه لردر
قوجاكك طبيعتنك مخالفيدر (پيش مكير شروع ايلمه (كه حرف
تعليل (شوهر تو لاميه (خود تأكيد (كيست كيمدر ديمكدر (كه
حرف بيان (از براي وي انك ايچون (كشي فعل مضارع مفرد
مخاطب چكرسين ديمكدر (چشي ده بويله طاترسين ديمكدر (برخاست
فعل ماضي مفرد قالقدي ديمكدر (خواهرترا لاميه را ادات مفعول
سنك قيز قرنداشك (خواهم فرستاد يوللاسم كرك (تا حرف
تعليل (دمساز موافق معناسنه (همراز سرداش ديمكدر (تو يه
اضافت لاميه (محصول تركيب) برساعت كچمدي كه جيدانك اناسي
كيردي اول ظن ايله كه بن جيدايم بن كريه يه كلدم وناله وافغان قالدردم
واثوابم باشمه چكدم وارقه مي اكا ايلدم ديدي اي قيز اللهدن قورق
وبر ايش كه قوجاكك طبيعتنك مخالفيدر شروع ايلمه زيرا سنك
قوجاكدن برقيل خوشركدر هزار اشتردن اشترخود كيمدر كه سن
انك ايچون محنت چكه سين وبو شربتي طاته سين قالقدي وديدي سنك
قيز قرنداشكي يوللاسم كرك تا كيم بو كيجه سنكا موافقت وسرداش
اوله ومادر جيدا كتدي * وبعد از ساعتي خواهر جيدا آمد وكريه

برکرفت و برزننده من دعاء بد کرد باوی سخن نکفتم در پهلوی من بخفت چون قرار کرفت دست دراز کردم ودهان وی را محکم برکرفتم وکفتم که خواهر تو با اشتر ست ومن بجای وی این همه محنت کشیدم این را پوشیده دار اکرنه هم شما فضیحت می شوید وهم من اول وحشت تمام بروی راه یافت وآخران وحشت بموانست بدل شد تا صبح آن قصه را می کفت ومی خندید * بعد ازساعتی یا حرف وحدت برساعتدنصکره (خواهر جیدالامیه (برکرفت فعل ماضی مفرد بونده اثباتدن عبارتدر (کریه کرفت اغلادی دیمکدر (بر حرف صله (زننده اسم فاعلدر اوریجی دیمکدر (منه اضافت مفعولنه در بکا اورانه دیمکدر (دعاء بد معروف (باوی با حرف صله (پهلویان دیمکدر (منه اضافت لامیه (بخفت باء تأکید ایله یاتدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (قرار کفت ساکن اولدی (دست دراز کردم الیمی اوزاتدم (دهان وی لامیه (را ادات مفعول انك اغزینی (محکم بکرفتم پك طوتدم (که حرف بیان (خواهر تو لامیه با حرف مصاحبت (بجای وی لامیه (با حرف صله انك یرینه دیمکدر (کشیدم فعل ماضی متکلم وحده چکدم دیمکدر (این را را ادات مفعول بونی یعنی بوسرّی (پوشیده اسم مفعول اورتلمش دیمکدر (دار امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (پوشیده دار کیزله دیمك اولور (اکرنه اکر پوشیده نداری تقدیرنده دراکر کزلمز ایسك (هم شما هم سز (فضیحت رسوای دیمکدر (می شوید فعل مضارع جمع مخاطب اوارسکز دیمکدر (وحشت اورکمك معناسنه در (راه یافت بولدی (وآخر عاقبت (بموانست با حرف صله موانست مفاعله بابندن مصدر در انسیت لشمك (بدل شد مبدل اولدی (تا حرف انتها (را ادات مفعول (می از ادات حکایه (کفت وخندید ماضی مفرد غائبلردر سویلردی وکولردی دیمکدر (محصول ترکیب) برساعتدنصکره جیدانك قیز قرنداشی کلدی اغلدی وبکا اورانه بد دعا ایلدی اکا سوز سویلمدم بنم یانمده یاتدی چونکه ساکن اولدی ال اوزاتدم وانك اغزینی پك ومحکم طوتدم ودیدم که سنك قیز قرنداشك اشتر ایله در وبن انك یرینه بو جمیع محنتی چکدم بوسرّی کیزله اکر کیزلمزسنك هم سز رسوای اوارسکز وهم بن ابتدا وحشت تمام یول

بولدی

بوالدی وعاقبت اول وحشت انسیته مبدل اولدی صباحه دلك اول قصه یی سویلردی وکولردی * چون صبح بدمید جیدا دوآمد چون مارا بدید نرسید وکفت ویحك این کیست در پهلوی تو کفتم خواهر تو واین نیك خواهر یست مرترا پس کفت که وی اینجا چون افتاد کفتم این را ازوی پرس که فرصت تنك است جامهٔ خود برکرفتم و باشتر پیوستم وهردو سوار شدیم ودر راه در آمدیم در اثنای راه این قصه را باوی بکفتم پشت مرا بکشاد وجراحتهای تازیانه رابدید وعذرخواهی بسیار کرد و کفت حکما کفته اندیاراز برای روز محنت باید واکرنه روز راحت یار کم نیست* چون ادات تعلیل بدمید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ظاهر اولدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (مارا بزی دیمکدر (بدید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (بترسیده بویله قورقدی دیمکدر (ویحك برکلمهٔ ترحمدر عذابده دخی استعمال اولنور خلاف مأمول برایشك ظهورنده تعجب محلنده استعمال اولنور نته کیم رکیده الله جزا و پرسون دیدکاری کبی و یحك ده عینی ایله بویله در ترحمده وعذابده ده احتمالی وار شارح شرح ایده ممش (این کیست بوکیمدر (پهلوی تو لامیه (خواهر توده بویله در (نیك خواهر یست ایو قیز قرنداشدر (مرا ادات صله مرترا سکا دیمکدر (چون نیجه دیمکدر روم ضمیله (این رارا ادات مفعول بونی دیمکدر (ازوی خواهردن (پرس صور (که حرف تعلیل (تنك ست طاردر (جامهٔ خود لامیه (برکرفتم بوقده الدم دیمکدر (باشتر با حرف صله (پیوستم فعل ماضی متکلم وحده اولاشدم دیمکدر (شدیم متکلم مع الغیر اولدق دیمکدر (دره در حرف صله (در آمدیم ماضی متکلم مع الغیر کیردك دیمکدر (اثنای راه بیانیه یول اراسنده (را ادات مفعول (باحرف صله (وی اشتره راجعدر (پشت مرا ادات مفعول اضافت لامیه بنم ارقمی دیمکدر (بکشاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد آجدی دیمکدر (جراحتهای تازیانه بیانیه ها ادات جمع قمچی یارملرینی (بدید کوردی (عذرخواه وصف ترکیبی یا حرف مصدر (بسیاره اضافت بیانیه چوق عذر دیلمجیلك دیمکدر (کم نباید اکسك اولماز دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه صباح ظاهر اولدی جیدا کلدی چونکه بزی کوردی قورقدی

ودیدی الله جزا و پرسون بو کیمدر سنك یانکده دیدم سنك قیز قرنداشك و بو سکا اپی قیز قرنداشدر پس دیدیکه اول بو محله نیجه دوشدی دیدم بونی اندن صور زیرا فرصت طاردر اثوابم الدم واشتره اولشدم وهر ایکیمز سوار اولدق و بوله کیردك اثنای راهده بو قصه یی اکا سویلدم بنم ارقه می آچدی وقچی یاره لر ینی کوردی وچوق عذر دیلنجیلك ایلدی ودیدی حکما دیمشلردر دوست محنت کونی ایچوندر بوخسه راحت کونده یار اکسك دکل (قطعه) دلا کر آیدت روزی غمی پیش * چو یاری باشدت غمخوار غم نیست * دلا الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (آیدت سکا کلورسه (روزی یا حرف وحدت بر کون دیمکدر (غمی یا حرف وحدت نوعیه (پیش قیت دیمکدر (چو ادات تعلیل (یاری یا حرف وحدت بر دوست دیمکدر (باشدت سکا اولورسه (غمخوار یارك صفتی و وصف ترکیبیدر قایغیجی یعنی اعانت ایدیجی واجی یجی دیمکدر (محصول بیت) ای کوکل اکر بر کون سنك قتکه بر غم کلورسه چونکه بر دوست غمخوارك اوله غم یوقدر * برای روز محنت یار باید * وکرنه روز راحت یار کم نیست * روز محنت بیانیه باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر دیمکدر (وکرنه یوخسه دیمکدر (روز راحت بیانیه (کم نیست اکسك دکلدر (محصول بیت) محنت کونی ایچون کرکدر دوست یوخسه راحت کونده دوست اکسك دکل (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدسدر که یالکز عروض وضربی محذوف مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور (حکایت) وقتی رشید بکوفه رسید وزیروی بنخاس در آمد غلامی بر وی عرض کردند چون آهنك غنا کردی مرغ از هوا در آوردی خبر اورا برشید رسانیدند بفرمود تا اورا بخریدند چون از کوفه عزم رحلت کردند شنیدند که در روز اول می کریست وحدی کنان می کفت * وقتی یا حرف وحدت رشیددن مراد هارون رشیددر (بکوفه با حرف صله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وزیروی لامیه (بنخاس با حرف صله نخاس اسیر بازاری دیمکدر (غلامی یا حرف وحدت (بر حرف صله (که حرف رابط (چون حرف تعلیل (آهنك غنا بیانیه آهنك قصد وشروع دیمکدر (کردی یا حرف حکایه ایلیه ایدی دیمکدر (مرغ رارا ادات

مفعول (درآوردی یا حرف حکایه ایندرردی دیمکدر (خبراو لامیه اوضمیری غلامه راجعدر (رااداة مفعول (برشید باحرف صله (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب فاعلی وزیره راجعدر ایرشدردی دیمکدر (بفرمود فاعلی رشید (تا حرف تعلیل (اورا غلامی (بخریدند فعل ماضی جمع غائب آلدیلر (چون ادات تعلیل (عزم رحلت مصدرك مفعولنه در کوچمکه نیت دیمکدر (در حرف ظرف (روز اول بیانیه می حرف حکایه (کریست فعل ماضی مفرد اغلردی (وحدی کان وصف ترکیبیدر نغمه ایله دوه سوره رك دیمکدر بونده تجرید اولنوب نغنی ایده رك دیمك اولور (می گفت دیر ایدی (محصول ترکیب) بروقت رشید کوفه یه ایرشدی یعنی کلدی وزیری اسیر بازار ینه کیردی برغلام اکا عرض ایلدیلر چونکه غنایه شروع وقصد ایلیه ایدی قوشی هوادن ایندرردی غلامك خبرینی وزیر رشیده ایرشدردی رشید بیوردی تاکیم انی الدیلر چونکه کوفه دن کوچمکه نیت ایلدیلر اشتدیلرکه اولکی کونده اغلردی وتغنی ایدرك دیر ایدی (قطعه) آنکه ریزد بی کنه خونم بتیغ هجر یار * به که ازخون چومن شوریده حالی بکذرد * آنکه انکس که تقدیرنده در (ریزد فعل مضارع مفرد غائب دوکر دیمکدر (کنه کناهدن مخفف (خونم بنم قانمی دیمکدر (بتیغ هجر یار (با حرف مصاحبت سببیتی متضمن اضافتلر بیانیه ولامیه یارك هجری قلیجی ایله دیمکدر (به ایو (که حرف بیان (خون چومن شوریده حالی) یا حرف وحدت شوریده حال وصف ترکیبیدر قریشق حاللی دیمکدر (چو ادات تشبیه بنم کبی بر قریشق حاللی نك قانندن ایودرکه دیمك اولور (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب بچه دیمکدر (محصول بیت) اول کیمسه که بی کناه بنم قانمی هجر یار قلیجی ایله دوکر اعلادر که بنم کبی بر شوریده حالك قانندن بچه * من که از یك روزه هجران اینچنین رفتم زدست * وای جان من اکر ماهی وسالی بکذرد * (که حرف بیان (یك روزه هاء رسمی حرف مقدار برکونلك دیمکدر (اینچنین بونجلین دیمکدر (رفتم فعل ماضی متکلم وحده کتدم دیمکدر (جان من لامیه (ماهی وسالی یازی وحدت (محصول بیت) بن که برکونلك هجراندن بونجلین الدن کتدم

وای بنم جانمه اکر برآی و بر بیلیکچرسه (عروض بوقطعه رمل مثمندرکه
یالکز عروض وضربی محذوفدرکه بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن اولور * این خبر برشید رسید ویرا احضار فرمود
واز حال وی استفسار نمود دانست که درکوفه بعشق کسی کرفتارست
ترحم کرد ویرا آزاد ساخت وز برکفت حیف باشد که چنین خوش
آوازی آزاد کنند رشید کفت دریغ باشد چنین بلندپر وازبرابنده کیرند
(محصول ترکیب) بوخبر یعنی غلامك آه وفغانی رشیده ایرشدی غلامی
احضار بیوردی وانك حالندن استفسار کوستردی یعنی صوردی
بیلدیکه کوفه ده برکیمسه نك عشقنه کرفتار در ترحم ایلدی انی آزاد
ایلدی وزیر دیدی حیف اولورکه یعنی یازق قدرکه بونجلین خوش
آوازی آزاد ایده‌لر رشید دیدی دریغ یعنی یازق قدرکه بونجلین بلند
پروازی بنده طوته‌لر (رباعی) ای آنکه ترادولت شاهی هوسست
وآزادی بندکان ترادسترسست* آنکه بنه انکس که تقدیرنده در
ترا (راحرف تخصیص سنك دیمکدر (دولت شاهی یاحرف مصدر
اضافت بیانیه (آزادی یاحرف مصدر بندکانه اضافت بیانیه (ترا
سابق کبی (دسترس وصف ترکیبیدر قدرت معناسنه (محصول بیت
ای اول کیمسه که سنك شاهلق دولتی هوسك واردر یعنی یاد شاهلقده
دوام سلطنت آرزو وهوسك واردر دخی قوللرازاداتمکه قدرتك
واردر * آزادکن آنراکه بود بندهٔ عشق * کان دلشده را بندکی
عشق بسست * آنرا رادات مفعول (که حرف رابط (بود فعل مضارع
مفرد اوله دیمکدر (بندهٔ عشق لامیه (که ادات تعلیل (دلشده وصف
ترکیبیدر کوکلی کتمش معناسنه عاشقده استعمال اولنور (را ادات صله
(بندکی عشق لامیه یاحرف مصدر کاف هاء رسمیه‌دن مبدل (بسست
کافیدر (محصول بیت) آزاد ایله اول بنده یی که عشقك قولی اوله
زیرااول دلشده‌یه عشقك بنده‌لکی کافیدر (عروض) بورباعی هزج
آخر بدندرکه صدر وابتدا اخرب حشولر جمله مکفوف عروض وضرب
اهتم بر مصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعول اولور * حکایت
خوب رویی که هزار داناازسودای اوشیدابود وهرلحظه برسرکوبش
ازآمد شدسودائیان هزار غوغانو بت خوبی سمرآمدونکبت زشتی ازبام

ودردر آمد عاشقان بساط انبساط بازچیدند و پای اختلاط درکشیدند*
خوب روبی) یا حرف وحدت خوب رو محبوب معناسنه وصف ترکیبیدر
که) حرف رابط (دانا عاقل و عالم معناسنه‌در (سودای اولامیه انك
سوداسندن دیمکدر (شیدا دلی دیمکدر (بود ادات ماضی (هر لحظه
هرآن دیمکدر (برعبیر کو بش شین ضمیر خو بر و یه راجعدر (برحرف
صله انك محله سنی اوجنسه (آمد شد کلوب کتمه دیمکدر (سوداییانه
اضافت لامیه سودا بیان الف نون ادات جمع یاء ثانی حرف نسبت
سودالیلر دیمکدر (نوبت خوبی بیانیه یا حرف مصدر (سرآمد نهایت
بولدی دیمکدر (نکبت زشتی نوبت خوبی کبی نکبت ادبار معناسنه‌در
(بام طام (در قپو دیمکدر (درآمد کیردی دیمکدر (بساط انبساط مجازا
لامیه انبساط رغبت معناسنه‌در (باز حرف تأکید (چیدند فعل ماضی
جمع غائب دوشردیلر (پای اختلاط ده مجازا لامیه اختلاط انسبت
معناسنه‌در (درکشیدند فعل ماضی جمع غائب چکدیلر دیمکدر
(محصول ترکیب) برمحبوب که بنك دانا انك سوداسندن دلی ایدی وهر
لحظه انك محله سنه سودالیلرك کلوب کتمه سندن بر ازغوغا اولوردی
کوزللك نوبتی نهایت بولدی وچیرکنلك ادباری طامدن وقپودن
کیردی عاشقلر رغبت بساطینی دوشیردیلر و اختلاط و انسبت ایاغنی
چکدیلر* بایکی ازایشان کفتم این همان یارست که یار بود همان چشم
وابروی بجاست وهمان لب ودهان برقرار قامت ازان بلند ترست وتن
ازان نیرومند تر این چه وقاحت و بی شرمیست و بی وفایی و بی آزرمی
که دامن صحبت ازو در چیدی و پای ارادت ازو در کشیدی* با حرف
صله (یکی از ایشان انلردن بریسنه (همان هم ایله آندن مرکبدر بنه اول
دیمکدر (یارست دوستدر (که حرف رابط (یار باء عجمیله بیلدر
دیمکدر کچن سنه معناسنه (همان سابق کبی (بجاست با حرف ظرف
یرنده‌در دیمکدر (همان ینه سابقلر کبی (برقرار ثابت معناسنه‌در (قامت
بوی معناسنه (ازان اولکی دن (بلند بونده بویلو دیمکدر (نیرو قوت
معناسنه (مند ادات نسبت قوتلی دیمکدر (وقاحت ادبسزلك
معناسنه‌در (بی شرمی یا حرف مصدر شرم اوتانمق بی شرمی حیاسزلق
وقاحته عطف تفسیر یدر (بی وفایی یا حرف مصدر وفاسزلق (بی آزرمی

یا حرف مصدر (آزرم الف ممدوده وزانك فتحیله حرمت وادب
معناسنه در بی آزرمی حرمتسزلك دیمكدر (كه حرف تعلیل (درچیدی
فعل ماضی مفرد مخاطب دیوشیربك دیمكدر (پای ارادت مجازا بیانیه
(درکشیدی چكدك دیمكدر (محصول تركیب) اول روكردان اولان
افتاده لردن بر بنه دیدم بو بنه اول دوستدر كه چكن سنه ایندی یعنی
یپلدر اولان محبوبكزدر بنه اول كوز وقاش بنده در و بنه اول دودلق
واغز ثابتدر بوی اولكیدن بو یلور كدر ووجود اولكیدن قوتلور كدر
بونه ادبسزلكدر وحیاسزلكدر و وفاسزلقدر وحرمتسزلكدر كه انك
صحبتندن انك دوشیردیك یعنی روكردان اولوب اجتناب ایتدك وارادت
ایاغنی اندن چكدیك * كفت هیهات چه میكویی كه آنچه دل من می برد
وهوش من می ربود روحی بود در قالب تناسب اعضا ونعومت بدن
ولطافت جلد وملایمت آوازدمیده چون آن روح ازین قالب مفارقت
كرد باقالب مرده چه عشق بازم و بر كل پژمرده چه نغمه آغازم *
(میكویی فعل مضارع مفرد مخاطب سویلرسین دیمكدر (كه حرف
بیان آنچه اول نسنه كه (دل من لامیه (می حرف حكایه (برد فعل ماضی
مفرد (دل من می برد بنم كوكلمی الوردی دیمكدر (هوش من ده لامیه
(می ادات حكایه (ربود فعل ماضی مفرد غائب (هوش من می ربود
بنم عقلمی قاپاردی (روحی یا حرف وحدت (بود ادات ماضی قالب
لامك فتحیله در (تناسب اعضا مصدرك فاعلنه در اعضانك او یغونلغی
دیمكدر نعومت بدنده بویله بدنك یومشقلغی (لطافت جلدده بویله
جلددری دیمكدر (ملایمت آوازده بویله (دمیده ظاهر اولمش معناسنه
ماضیدن قسمدر (درقالب تناسب اعضا الی آخره بو وصفلر دمیده نك
مفعول فیهیدر (چون ادات تعلیل (مفارقت كرد آیرلدی (باقالب با حرف
مصاحبت (قالب مرده بیانیه (عشق بازم عشق اوینادم دیمكدر
(كل پژمرده بیانیه پژمرده صولمش دیمكدر (محصول تركیب) اول كیمسه
دیدی هیهات نه سویلرسین اول نسنه كه بنم كوكلمی الوردی وبنم عقلمی
قاپاردی تناسب اعضا ونعومت بدن ولطافت جلد و ملایمت آواز
قالبنده ظاهر اولمش بر روح ایدی چونكه اول روح بو قالبدن مفارقت
ایلدی اولمش قالب ایله نه عشق اوینادم وصولمش كل اوزره نه ترنم

وتغنی ایدم (رباعی) کل رفت زباغ خار وخس را چه کنم * شه نیست بشهر درعسس را چه کنم * رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (خار وخس چور چوپ دیمکدر را ادات مفعول (چه کنم نیلیم دیمکدر (بشهر با حرف ظرف (در ظرفیتی تأکید در (عسس کیجه بکجی سنه دیرلر (را ادات مفعول (محصول بیت) باغدن کل کتدی چورچوپی نیلیم شهرده پادشاه یوقدر عسسی نیلیم * خوبان قفسند وحسن وخوبی طوطی * طوطی چو بپرید قفس را چه کنم * خوبان الف نون ادات جمع ومبتدا (قفسند خبری (خوبی یا حرف مصدر کوزللك دیمکدر (حسن خوبی عطف تفسیر در ومبتدا (طوطی خبری (بعض نسخه ده حسن خوبان واقع اولمشدر اضافتله مصراع ثانیده اولان طوطی مبتدا (بپرید خبری چو ادات تعلیل (بپرید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد اوچدی دیمکدر (را ادات مفعول (بعض نسخه ده چو پرید من قفس را واقع اولمشدر (محصول بیت) محبوبلر قفسه در لر وحسن وخوبی طوطی در یا محبوبلرك حسنی طوطیدر طوطی چونکه اوچدی قفسی نیلیم یا طوطی چونکه اوچدی بن قفسی نیلیم (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزانندندر که صدر وابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثلثیلر سالم عروض وضرب مجبوب بو مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فعل اولور (حکایت) دلارامی که رونق جمالش رفت بود وظلمت ریش صفحهٔ رویش کرفته طالبانرا از مصاحبت خود صبور می دید وعاشقانرا از مواصلت خود نفور دانست که حجاب ایشان موی چندست که بر عارض وزنخدان دمیده وازان دام بی اندام مرغ دل ایشان رمیده * دلارامی یا حرف وحدت دلارام وصف ترکیبیدر کوکل اکلندیریجی معناسنه محبوبه اطلاق اولنور (که حرف رابط (رونق جمالش لامیه شین ضمیر دلارامه راجعدر (جمال کوزللك رونق فر دیمکدر (رفت ماضیدن قسمدر کتمش دیمکدر (بود ادات ماضی (ظلمت ریش لامیه (ریش کسرهٔ صریحیله صقال دیمکدر لحیه معناسنه (صفحهٔ رویش لامیه شین دلارامه راجعدر (صفحه صحیفه معناسنه (کرفته ماضیدن قسمدر طوتمش دیمکدر (طالبانرا را ادات

مفعول (مصاحبت خود لامیه (صبور مبالغه وزنی اوزره اسم فاعلدر
صبر ایدیجی معناسنه (می ادات حکایه (دید فعل ماضی مفرد غائب
کوردی ایدی دیمکدر (عاشقانرا طالبانرا کی (مواصلت خود لامیه
(نفور) فتح نون ایله مبالغه اوزره ایتندن دور نفرت ایدیجی معناسنه (دانست
فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر (که حرف بیان (حجاب ایشان
لامیه حجاب مانع ایشان ضمیر جمع طالبان وعاشقانه راجعدر (موی
چند سست برقاچ قلدر (که حرف رابط (عارض عزیزدر یکاق دیمکدر
بجیم فتح راء ایله اوقورلر (زنخدان چکه دیمکدر (دمیده ماضیدن
ضمیر ظاهر اولمش معناسنه (دام بی اندام موصوفك صفته اضافتیدر
دام طوزاق بی اندام قیافتسز دیمکدر (مرغ دل ایشان بیانیه
ولامیه (رمیده ماضیدن قسمدر اورکمش معناسنه (محصول ترکیب)
برکوکل اکلندریجی محبوب که کوز للکی نك رونقی کتمش ایدی وصقل
ظلمی صحیفه رویه طوتمش ایدی طالبلرینی کندی مصاحبتندن
صبر ایدیجی کوردی وعاشقلرینی کندی مواصلتندن نفرت ایدیجی
کوردی بیلدیکه انلرك مانعی برقاچ قیلدر که یکاق و چکه اوزره
ظاهر اولوب بتمشدر واول اندامسز طوزاقدن انلرك کوکلی قوشی
اورکمشدر * حجامی را طلب کرد وکفت که از بی یاری بجان آمده ام
وازبی خریداری بفغان بیا واین حجاب را بردار واین دام را ازهم
بدر حجام مردی ظریف بود وطبعی لطیف داشت پاکی میراند واین
قطعه میخواند * حجامی یا حرف وحدت حجام بربروه مستعملدر (را
ادات مفعول (طلب کرد چاغردی دیمکدر (که حرف بیان (بی یاری
یا حرف مصدر دوستسزلقدن دیمکدر (بجان آمده ام با حرف
صله جانه کلشم دیمکدر اما بوکلام مشقت چکدم ومضطرب اولدم
دیجك محلده استعمال اولنور (نتکیم ترکیده جانیمه کار ایلدی وجانم
چقدی دیرلر (بی ادات سلب (خریداری یا حرف مصدر خریدار
وصف ترکیبیدر مشتری معناسنه مشتریسزلکدن دیمکدر (بفغان
با حرف صله فغانه کلشم دیمکدر (آمده ام تقدیراولنور قاعدهٔ سجع
اوزره (حجاب را ادات مفعول حجاب مانع دیمکدر (ازپیش اوکدن
یعنی ارهدن (بردار فعل امر حاضر قالدر دیمکدر (دام را ادات

مفعول

مفعول (ازهم بری بندن (بردر امر حاضر مفرد آییر ویبرت دیمکدر
(مردی یا حرف وحدت ظریف صفتی (بود ادات ماضی (طبعی
یا حرف وحدت (لطیف صفتی (دانست فعل ماضی مفرد غائب
بو یله برلرده اثبات معناسین افاده ایدر (پاکی یاء اصلیه ایله اسیتره
دیمکدر (می ادات حکایه (راند فعل ماضی مفرد سوردی ایدی دیمکدر
(می خوانده بو یله اوقوردی دیمکدر (محصول ترکیب) بر بری طلب
ایلدی ودیدی دوستمز لقدن جانم چقدی ومشتریمز لکدن
قفاسنه کلمشم کل و یومانعی آرادن قالدر و بو طوزاغی بری بردن آییر
بیرت یعنی پاره پاره ایدوب طاغت بر بر ظریف آدم ایدی و بر لطیف
طبعی وار ایدی اوسیتره یی سوردی و بو قطعه یی اوقوردی (قطعه)
* نوبت خوبی امرد چو سر آمدان به * که پی عشوه بنا گوش وذقن
نتراشد * نوبت خوبی لامیه نوبت بونده وقت معناسنه در یا حرف
مصدر (امرده اضافتی لامیه امرد همزه نک فتحی ومیمک سکونیله
مویدن عاری اولان تازه (چو ادات تعلیل (سر آمد نهایت بولدی
دیمکده مستعملدر (آن به مصراع ثانیه مرهوندر (که حرف بیان
(پی ادات تعلیل (پی عشوه عشوه ایچون دیمکدر (بنا گوش قولاق دیبی
(ذقن چکه معناسنه عربیدر (نتراشد فعل نهی حاضر تراش ایلمسون
دیمکدر فعل مضارع مثبت یازاین تراش ایدهمش (محصول بیت) خوبلک
وقتی چونکه نهایت بولدی اول ایودر که عشوه ونازایچون بنا گوش
وذقنی تراش ایلمسون یعنی تراش ایلمسه اعلا ورعنا اولور * لوح عارض
چو شد ازموی تراشیده داشت * چو بسا یست که جز صفحهٔ دل
نخراشد * لوح بونده صحیفه معناسنه در (عارضه اضافت بیانیه
(چو ادات تعلیل (موی تراشیده بیانیه تراشیده اسم مفعولدر تراش
اولنمش دیمکدر (درشت قتی دیمکدر (شدنک مفعولی (چو بسا یست
وصف ترکیبیدر دور پی معناسنه یاء ثانی وحدت سین ونا ادات خبر
(که حرف رابط صفت (صفحهٔ دل بیانیه (نخراشد فعل نفی مستقبل
مفرد غائب طرمله مز دیمکدر (محصول بیت) یکاق صحیفه سی چونکه
تراش اولمش قیلسدن یعنی او قیل سببیله قتی اوله برد ورپی درکه کوکل
صحیفه سنک غیری طرمله مز بو یله اولنجه تراش ایتمدن اغنا مسی

اولادر (عروض) بو قطعه رمل مخبون مثمندر که صدر وابتدادن ماعدایه خبن طاری اولمش وعروض وضربنه خبندن ماعدا حذف دخی کلمشدر بر مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولور (حکایت) عاشقی که از دهشت حبیب دلتنك بود واز وحشت رقیب پای در سنك آرزو می برد که کی باشد که آن ساده روی ریش بر آورده باشد و پندار حسن ازسر بیرون کرده تا بی تحاشی درخدمت اوتوانم بود وبی تکلف ازصحبت اوتوانم آسود * عاشقی یا حرف وحدت (که حرف رابط (دهشت حبیب لامیه دهشت حیرت معناسنه در حبیب محبوب دیمکدر (دلتنك وصف ترکیبیدر کوکلی طاردیمکدر ثقلت ده مستعملدر (بود ادات ماضی (وحشت رقیب ده لامیه وحشت خاء مهمله نك سکونیله تنها قالمق معناسنه در لازمیله مصطلح اولوب قورقق معناسنه مستعملدر خاء معجمه اولورسه رزالت معناسنه در (پای درسنك اضطرابده مستعملدر (می برد ایلتر یعنی ایلرایدی (که حرف رابط (کی نچین دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد اولور دیمکدر (که حرف بیان (ساده روی وصف ترکیبیدر امرد معناسنه (ریش برآورده باشد صقلی کلمش اوله (پندار باء عجمك کسریله ظن دیمکدر (حسنه اضافتی بیانیه (از سر باشدن (بیرون کرده چقارمش اوله (تا حرف تعلیل (بی تحاشی قورقوسز (خدمت اولامیه (توانم بود اولمغه قادر اولم (بی تکلف زحمتسز (صحبت او لامیه (توانم آسود راحت ایتمکه قادر اولم (محصول ترکیب) برعاشق که محبوبك حیرتندن ثقلنده ایدی ورقیبك قورقوسندن یاخود رقیبك رزالتندن مضطرب ایدی ارزو ایلر ایدیکه نچین اولور که اول محبوب ساده روی صقاللنه وکوزللك ظنی باشندن جیقه حاصلی بو سودادن فارغ اوله تاکیم قورقوسز انك خدمتنده اولمغه قادر اولم وزحمتسز انك صحبتندن آسوده وراحت اولم * شنیدم که چون ارزوی او بر آمد وتازکی جمال آن پسر بسیر درآمد او نیز چون دیکران ازراه تمنای او بنشست ودیده ازتماشای او در بست باوی کفتند این خلاف آنست که می کفتی کفت من چه دانستم که این صید بجوی بخواهد کریخت واین قید بموی بخواهد کسیخت * شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم

دیمکدر (که حرف بیان (چون ادات تعلیل (ارزوی او لامیه (بر آمد
حاصل اولدی (تازکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل جماله
اضافتی فاعلنه در جمالك كوزللكی دیمکدر (آن پسر اضافتی لامیه
(پسر در آمد یا حرف صله نهایته ایردی دیمکدر (او نیز او دخی
دیمکدر (چون ادات تشبیه (دیکران الف نون ادات جمع غیر یلری کبی
دیمکدر (راه تمنای او یائیه ولامیه انك ارزوسی یولندن دیمکدر
زیرا تمنا استك معناسنه در (بنشست بله تأکیدایله فعل ماضی مفرد
غائب اوتوردی دیمکدر (تماشای او مصدرك مفعولنه در انی سیر
ایتمکدن (در بست قپادی دیمك معناسنه فعل ماضی مفرد غائبدر
(باوی با حرف صله وی عاشقه راجعدر (کفتند فعل ماضی جمع
غائب دیدیلر دیمکدر (خلاف آن لامیه (که حرف بیان (می کفتی
سویلر ایدك (چه دانستم نه بیلیم دیمکدر (که حرف بیان (صید
او دیمکدر (بحویی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت (حوی
حاء مهمله وهاء هوز ایله هوی دخی دینلور که ایو کتانك محلنده دیرلر
(بخواهد کریخت قاچسه کرك (قید باغ دیمکدر بند معناسنه
(بمویی با حرف مصاحبت (یا حرف وحدت موی قیل دیمکدر
(نخواهد کسیخت اوزولسه کرکدر (محصول ترکیب) ایشتدم که
چونکه انك ارزوسی حاصل اولدی یعنی محبوبلك یاننده مانع ومزاحم
قالمدی بو اول پسرك جمالنك تازه لکی نهایته ایردی اودخی یعنی
اول عاشق دخی غیر یلری کبی انك ارزوسی یولندن اوتوردی وکوزینی
انی سیر ایلمکلکدن قپادی حاصلی اوده سائر عشاق کبی روکردان
اولدی اکا دیدیلر بو انك خلافیدر که سویلردك یعنی بی تحاشی
الفت ایدم دیر ایدك شمدی اعراض ایدر سین دیدی بن نه بیلیم که
بو صید بر حوی ایله قاچسه کرك یعنی براورکندی ایله بو صید دلك
قاچاجغنی نه بیلیم وبو قید بر قیل ایله اوزلسه کرك یعنی بند دلك
قیل قدر جزئی شی ایله اوزیله جکنی نه بیلیم (قطعه) درلغت خوانده
ام که ریش پرست * پیش دانشور لغت پرداز * خوانده ام ماضی متکلم
وحده دن قسمدر اوقومشم دیمکدر بعض نسخه ده دیده ام واقعدر
کورمشم دیمکدر (که حرف بیان (ریش صقال دیمکدر ومبتدا

(پرست خبری پر یاء عجمك فتحیله قنات مضاسنه در (پیش دانشور لغت پرداز لامیه و بیانیه (پیش قیت معناسنه در (دانش اسم مصدردر ورا ادات نسبت دانشلی دیمکدر عالم معناسنه (لغت پرداز وصف ترکیبیدر لغته زینت ویریجی دیمکدر (محصول بیت) اقتدا وقوشم یا کورمشم که صقال قناتدر لغت بزه یجی عالمك قتنده یعنی دانشور لغت قتنده صقال قناتدر دیو کوردم واو قودم * لیکن آن پر کز و پو کز عدم * مکنـد مرغ نیکویی پرواز * لیکن ادات استدراك (آن پر اول قنات (کزو که ازاودن مخففدر (که حرف رابط (از حرف صله اول قنات ایله دیمکدر (بو کر با حرف صله وکر واوك فتحیله یووه دیمکدر آشیانه معناسنه (عدمه اضافت بیانیه (مرغ نیکویی بیانیه یا حرف مصدر (پرواز میکنند مصروف میکند پرواز اوچار دیمکدر (محصول بیت) صقال قناتدر لکن اول قناتدر که انك ایله ایولك وکوزللك قوشی عدم یووه سنه اوچار حاصلی مرغ حسنی دیار عدمه طیران ایتدرر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که بر مصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن دراز احیی مکررا بیان اولندی (قطعه) دیکر * رونق حسن تو رفتست ای پسر * از نهال خشك سرسبزی مجوی * (رونق حسن تو لامیه لردر سنك حسنك فری (رفتست کتمشدر (نهال خشك بیانیه قوری فدان دیمکدر (سرسبزی یا حرف مصدر یاشرمق تازه لنوب یشللنمك معناسنه در (مجوی نهی حاضر مفرد استمه دیمکدر (محصول بیت) سنك حسنك رونق وفری کتمشدر ای اوغل قوری فداندن تازه لنمك طلب ایله حاصلی شعد نصکره جوانلق ما مولنده اولوب استغنا ایله * خط سبزت باسیاهی میزند * حرف پندار جمال ازدل بشوی * خط سبزت بیانیه ولامیه سنك تازه صقالك دیمکدر (باسیاهی با حرف صله یا حرف مصدر سیاهلغه دیمکدر (میزند فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر سیاهلغه اورمق چوغلمه دن کنایه در (حرف پندار جمال لامیه و بیانیه کوزللك ظننك حرفنی (بشوی باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد ییقه دیمکدر (محصول بیت) سنك تازه صقالك چوغالور کوزللك ظننك حرفنی کوکلکدن ییقه محو ایله حاصلی محبوبلك وتازه لك خاطریکه دخی خطور ایدوب کلسون * یك دو

موینه

موی بت کرز نخدان سر زده * کرده یکسانت به پیران دو موی * یك دو برابکی دیمکدر تا ضمیر خطاب (زنخدان معروف (کزکه ازدن مخفف (سر زده ها حرف ترتیب اوج اوچوب یعنی اوج کوستروب دیمکدر (کرده ماضیدن قسمدر (یکسانت لامیه یکسان برابر دیمکدر (با حرف مصاحبت (پیران دو موی پیرانه دو موی قرغلی دیمکدر قیر صقاللی معناسنه (محصولی بیت) برابکی قیل سنك زنخدانکدن اوچ کوستروب سنی قیر صقاللی پیرانه برابر ایلدی (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدسدر بالکل عروض وضربی محذوف بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (حکایت) درویشی بعشق جفا کیشی کرفتار شد بسر راهی مید وید واشکی میریخت واز وی بچشم مرحمت هرکز نکاهی نمی دید یا وکفتند معشوق تو همواره همخانهٔ مستانست وهمخوابهٔ می پرستان یا درویشان یار نیست وبا معتقدان جز بسر انکار نی بطلب او همچو او مجد باید ومصاحب او همچو او می شاید هیچ از ان بهتر نیست که دامن از و در چینی و بی کار خود نشینی درویش چون این نصیحت بشنید بخندید وکفت * درویشی یا حرف وحدت (بعشق جفا کیشی یا حرف صله یا حرف وحدت اضافت لامیه جفا کیش وصف ترکیبیدر جفا مذهبلی دیمکدر زیرا کیش مذهبه دیرلر (کرفتار شد طوتلدی دیمکدر (بسر راهی با حرف ظرف یا حرف تنکیر یول باشنده دیمکدر (می لر حرف حکایه در (دوید ثالث فتحیله فعل ماضی مفرد غائب یلوردی دیمکدر (اشکی یاسی حرف تنکیر (میریخت ده می دوید کبی دوکردی دیمکدر (ازوی ضمیر جفا کیشه راجعدر (بچشم مرحمت یاسی با حرف مصاحبت (هرکز بر وقتده دیمکدر (نکاهی یا حرف وحدت (نمی دید کورمزایدی دیمکدر (یا او یا حرف صله او درویشه راجع (کفتند دیدیلر (معشوق تو لامیه (همواره دائما دیمکدر (همخانهٔ مستان لامیه همخانه اودش وهم بزم دیمکدر (همخوابهٔ می پرستان لامیه همخوابه یتاق دش دیمکدر کال انسبتدن عبارتدر می پرست وصف ترکیبیدر شرابه طپچی سر خوش ورند معناسنه (با درویشان با حرف مصاحبت (با معتقدان با حرف صله معتقد افتعال باندن اسم مفعولدر اعتقاد اولنمش معناسنه اهل الله دیمکدر (براز معناسنه (سر انکار

انكارسوداسندن (نی ادات سلب يوق ديمكدر (طالب اولاميه (همچواو اوده بو يله (هم بنـه ديمكدر (چوادات تشبيه (بايد كركدر (مصاحب اوده لاميه (همچواو سابق كبی (می شايد می بايد كبی (بهـتر اعلارك ديمكدر (كه حرف بيان (در حرف تأكيد (چينی فعل مضارع مفرد مخاطب دوشيره سين ديمكدر (پی ادات تعليل صله دخی اولور (كارخود بيانيه بنشينی باء تأكيد ايله فعـل مضارع مفرد مخاطب اوتوره سين ديمكدر (چون ادات تعليل (بشنيد باء تأكيد ايله فعل ماضی مفرد غائب اشتدی ديمكدر (بخنديد ده كفت ده بو يله در لر كولدی وديدی ديمكدر (محصول تركيب) بردرو يش برجفامنذهبلی محبوبه طوتلدی بول باشنده يلردی وكوز ياشی دوكردی ومحبوبدن مرحت كوزيله بر وقت نكاه والتفات كورمزدی اول عاشقه ديديلر سنك معشوقك دائما مستان ايله همبزم الفتدر ورندو سرخوشلرايله انسبت كشدر درويشلرايله دوست دكلدر واهل اللهه انكارسوداسندن غيری يوقدر انك طالبی بنه انك كبی كركدر وانك مصاحبی بنه انك كبی لايقدر هيچ اندن اعلارك يوقدر كه اندن انك دوشيروب اعراض ايده سين وكندو كارك ايچون باكندو كاريكه اوتوروب ايشكه مشغول اوله سين درويش چونكه بو نصيحتی ايستدی كولدی وديدی (قطعه) دردعشقـست مرابهره زجانان نخورم غصه كرزودكری حسن تجمل بيند * دردعشق بيانيه مرارا ادات صله بهره نصيب معناسنه در (نخورم فعل نفی مستقبل يمم ديمكدر (كر ادات شرط (ز و ازاودن مخفف اندن ديمكدر (ديكری يا حرف وحدت برغيريسی ديمكدر (تجمل تفعـل بابندن مصدردر وحسـنه عطف تفسيريدر (بيند فعل مضارع مفرغائب كورره ديمكدر (محصول بيت) دردعشقدر سكاجانانادن نصيب غصه يمم يعنی قساوت چكمم دكراندن برغيريسی حسن وتجمل كورسه يعنی كوزللك كوررسه حاصلی التفات وانعـامنه مصدراولورسه غم يمم زيرا بوده بردرلو درد عشـقدر * اوكلستان جمالست عجب نيست كزو * خاركش خار بردطالب كل كل چيند * او محبوبه راجعدر (اوكلستان جمال بيانيه (كزو كه ازاودن مخففدر (كه حرف رابط ازاو وكلسـتاندن ديمكدر (خاركش وصف تركيبيدر او نجی ده مستعملدر لكن بنه بونده خاركندو معنای حقيقيسنده

کش اسمنه معناسنه اولنجه دیکن استیان دیمکدر (خار برد دیکن ایلتر (طالب کل اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (چیند فعل مضارع مفرد غائب دوشیرر دیمکدر (محصول بیت) اول محبوب کوزللك کلستانیدر عجب دکلدرکه اندن دیکن استیان دیکن آکور کل طالبی کل دوشیرر حاصلی کل اناء یترشح بما فیه (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمن مخبوندر صدر وابتدادن ماعداسنه خبن طاری اولمشدر عروض وضربنه حذف دخی کلوب فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر * خوب رو یرا کنند ارادت بحلقهٔ در ویشان کشید وچون نقطهٔ مرکز در دائرهٔ صوفیان آرامید * خوب رویی یا حرف وحدت (را اداة مفعول (خوب رو وصف ترکیبیدر کوزل یوزلی دیمکدر (کنند ارادت مجازا بیانیه (با حرف صله (حلقهٔ در ویشان لامیه (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (چون اداة تشبیه (نقطهٔ مرکز بیانیه مرکز پرکارك ثابت اولدیغی ایاغك یرینه دیرلر بونده اورته دن عبارتدر (دائرهٔ صوفیان لامیه (آرامید فعل ماضی مفرد غائب قرار ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) برخوب رویی ارادت کمندی در ویشلر حلقه سنه چکدی یعنی انلر ایله محبت وانسبت ایلدی ومرکز نقطه سی کبی صوفیلر دائره سنده قرار ایلدی (قطعه) شدرخش قبلهٔ خدا جویان * ازخدا روی خود دروکردند * قبلهٔ خدا جویان لامیه خدا جو وصف ترکیبیدر طالب خدا معناسنه الف نون اداة جمع (روی خود بیانیه (در او در حرف صله او محبوبه راجعدر (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (محصول بیت) انك یکاغی طالب خدا اولان در ویشلرك قبله سی یعنی محل توجهی اولدی اللهدن کند و یوزینی اکا ایلدیلر یعنی طالب خدا ایکن راغب وصل یار اولدیلر * فوطه پوشان بران شکر کفتار * چون مکس بر شکر غلو کردند * فوطه پوش وصف ترکیبیدر فوطه کیجی معناسنه دروبشدن کنایتدر (شکر کفتار طتلی سوزلی دیمکدر (چون اداة تشبیه (مکس سکك (محصول بیت) دروبشلر اول شکر کفتار اوزرینه شکره سکك غلو ایدر کبی غلو ایلدیلر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندرکه برمصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (ازاحبنی معلوم

* هر کس اورا خاصهٔ خود میخواست وخودرا درنظر قبول اومی آراست تاعاقبت درین کشاکش میان ایشان خلاف افتاد ونزاع خاست * اورا را ادات مفعول انی دیمکدر (خاصهٔ خود کندینه مخصوص (می ادات حکایه (خواست فعل ماضی مفرد غائب استردی دیمکدر (خودرا کندونی دیمکدر (را ادات مفعول (در حرف صله (نظر قبول او یسانیه ولامیه انك قبولی نظرنده دیمکدر (می آراست می خواست کبی بزرایدی دیمکدر (تاحرف انتها (عاقبت انی تأکید ایدر (کشاکش غوغاده مستعملدر (میان ایشان لامیه (خلاف افتاد مخالفت واقع اولدی (خاست قالقدی یعنی ظاهر اولدی دیمکدر (محصول ترکیب) درو یشلردن هر کس کندینه مخصوص استردی یعنی هر کس بنم اولسون دیرایدی وکندینی انك قبولی نظرنده بزردی تا کیم عاقبت بو غوغاده انلرك بیننده مخالفت واقع اولدی ونزاع ظاهر اولدی (قطعه) نیست دور از عشق بازان کـکوفتن بریکدکر * چون دم از عشق یکی معشوق نیکوروزنند * نیست دور بعید دکلدر دیمکدر (عشق بازان الف نون ادات جمع عشقباز محبوب دوست معناسنه وصف ترکیبیدر (کفتن قاقیق واورمق معناسنه مصدردر (برحرف صله (یکدکر بری برینه دیمکدر (چون ادات تعلیل (از عشق یکی معشوق نیکو روایو یوزلی برمعشوقك عشقندن دیمکدر (زنند فعل مضارع جمع غائب اوره لر دیمکدر (محصول بیت) بعید دکلدر محبوب دوستلردن بری برینه قاقیق واورمق چونکه ایو یوزلی برمعشوقك عشقندن دم اوره لر یعنی برمحبوبه علاقه ایدن عاشقلر بیننده غوغا ونزاع اولسه بعید دکلدر * طائفان کعبه راچون شوق سازد تیز کام * جای آن دارد اکر بایکدکر پهلو زنند * طائفان کعبه اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (را ادات صله (چون ادات تعلیل (سازد فعل مضارع مفرد غائب دوزه دیمکدر بونده کنوره دیمك اولور (تیز کام اصل لغتده چابغین حیوانه دیرلر بونده مطلق سرعتله یورییجیدر زیرا طائفان کعبه یه هروله سنتدرکه تیز تیز یوریرلر برقیافت مخصوص اوزره بونده مراد اولان اولدر (جای آن دارد انك یری وار یعنی اولسه جائزدر دیمك محلنده استعمال

اولنور

اولنور (اکر ادات شرط (با حرف مصاحبت (یکدیکر بری بریله دیمکدر (پهلویان دیمکدر (رنند فعل مضارع جمع غائب اوررلر دیمکدر (محصول بیت) کعبه یی طواف ایدیجیلره چونکه هروله شوق ویره اکر بری برینه یان اوررلرسه جائزدر (عروض) بو قطعه رمل مثمندر که بالکز عروض وضربنه حذف طاری اولمشدر برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور * پیرخانقاه که اونیز ازان نمد کلاهی داشت ودران دعوی هردم بخودک واهی آن پسررا طلبید وزبان نصیحت کشید که ای فرزندارجند وجوان دلبند باهرکس چون شیر وشکر میامیز وبریسمان فریب هرناکس درمیاویز تو آیینهٔ خدانمایی دریغ باشد که باهرپی سروپا چهره کشایی * پیرخانقاه لامیه پیربونده شیخ دیمکدر خانقاه تکیه دیمکدر (که حرف بیان (اونیز اودنجی دیمکدر (نمد کیچه دیمکدر که کلاه بیارلر (کلاهی یا حرف وحدت (هردم هروقت دیمکدر (بخود با حرف صله (کواهی یا حرف مصدر شهادت معناسنه (پسر را را ادات مفعول (طلبید فعل ماضی مفرد غائبه استدی دیمکدر (زبان نصیحت بیانیه (کشید فعل ماضی مفرد چکدی دیمکدر اما بونده سجع ایچون کشاد معناسنه کلمشدر (که حرف بیان (فرزند ارجند موصوفلق صفت اضافتیدر (جوان دلبند ده بویله فرزند اوغول دیمکدر (ارجند ارج قیمت معناسنه مند ادات نسبت قیمتلو دیمکدر (جوان تازه (دلبند وصف ترکیبیدر کوکل باغلیجی دیمکدر (باحرف مصاحبت (چون ادات تشبیه (شیر سوت دیمکدر (میامیز نهی حاضر مفرد قریشمه دیمکدر (بریسمان فریب هرناکس بیانیه ولامیه با حرف صله ریسمان ایپ دیمکدر (فریب الداوق ومکر وخدعه معناسنه در (ناکس دنی والحق دیمکدر (میاویز فعل نهی حاضر مفرد آصیله دیمکدر (آیینهٔ خدانمایی یا حرف خطاب اضافت بیانیه خدانما وصف ترکیبیدر خدا کوستریجی دیمکدر (بونده حذف مضاف تقدیرا ولنور آیینهٔ صنع خدانمایی دیمکدر (دریغ حیف دیمکدر (که حرف بیان باهر باحرف صله (پی سر و پا اداتی معناسنه تور بجه ایبسز دیمکدر (کشایی فعل مضارع مفرد مخاطب آچه سین دیمکدر

(محصول تركيب) تكيه‌نك شيخي اودخي او كيجه‌دن كلاه طوتاردي يعني اوده بو سودايه مبتلا ايدي واول دعواده هر وقت كند ويه شهادت ايدردي (يعني اسلوب وبر وشنيدن اودخي عشقبازاولديغي اكلنوردي پسري طلب ايلدي ونصيحت ديلني اجدي وديدي اي قيمتلي اولان اوغول وكوكل بند ايديجي جوان هركس ايله شير وشكر كبي قرشمه يعني انسيت ومخالطت ايتمه وهردني‌نك مكر وخدعه اينه آصلمه يعني الدائمه سن جناب حقك صنع وقدرتي آينه‌سي سين پارلق اولورکه هراداني وارازله چهره اچه سين حاصلي كشف راز ايدوب يوز ويره سين (رباعي) هرلحظه عنان بچنك اغيارمده * درخلوت خاص عامه را بارمده * هرلحظه هر وقت ديمكدر (عنان ديزكين معناسنه‌در (دربچنك اغيار لاميه باحرف صله (خلوت خاص بيانيه (را ادات صله (بار اجازت معناسنه (محصول بيت) هر وقت اغيارك النه ديزكين ويرمه (يعني رخصت ويرمه خلوت خاصكه عامه‌يه اجازت ويرمه حاصلي هركس سيرنعمتك وسيراب آب كرمك اولمسون * رخسار تومرآت صقالت زده‌است * مرآت صيقل را بزنكار مده * رخسا تولاميه سنك يكاغك ديمكدر (مرآت عربيدر آينه معناسنه (مرآت صيقل را را ادات مفعول صيقل بونده مصيقل معناسنه‌در صيقل لنمش آينه كي ديمك اولور (بزنكار باحرف صله زنكار برمائي بويه‌دركه اكا جنكار ديرلر (مده بونده مقابل ايله معناسنه‌در (محصول بيت) سنك رخسارك صاف ومصفا آينه‌در آينهٔ مصيقلكي زنكاره مقابل ايله زيرا عكس ايدوب زشتيت نمايان اولور ياخود جنكاره بويامه كه ملوث اولور ياخود زنكار پاس معناسنه اولوب پاسلندرمه ديمك دخي اولور (عروض) بورباعي شجرهٔ اخرب اوزانندندركه صدر وابتدا اخرب حشوا وللر مقبوض ثانيلر مكفوف عروض وضرب مجبوب برمصراعي مفعول مفاعلن مفاعيل فعل اولور * چون آن شيرين پسراين نصيحت شنيد بروي تلخ آمد وروي ترش كرده برخاست وبيهانهٔ ازخانقاه بيرون رفت وچند روز نيامد پير ومريدان ازغم مفارقت اوبجان آمدند وازالم مهاجرت او بفغان بالماس مژه كوهر عجز واضطرار سفتند وبلسان افتقار وزبان

اعتذار کفتند * چون ادات تعلیل (شیرین طاتلی دیمکدر (شنید فعل ماضی مفرد غائب اشتدی دیمکدر (بر وی بر حرف صله وی جوانه راجعدر (تلخ آجی دیمکدر (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر (ترش اکشی دیمکدر (کرده هاء ترتب ایله ایلیوب دیمکدر (برخاست فعل ماضی مفرد قالقدی دیمکدر (ببهانهٔ با حرف مصاحبت (یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بیرون رفت چیقدی دیمکدر (چند روز برقاچ کون (نیامد فعل نفی مستقبل مفرد غائب کلمدی دیمکدر (غم مفارقت او لامیه لردر (بجان آمدند جانه کلدیلر یعنی تحمل ایده مدیلر (الم مهاجرت اوده لامیه لردر (بفغان با حرف صله قاعدهٔ جمع اوزره آمدند مقدردر (بالماس مژه با حرف مصاحبت اضافت مجازا لامیه مژه کرپك (کوهر عجز ده بویله (سفتند فعل ماضی جمع غائب دلدیلر دیمکدر (بلسان افتقار با حرف مصاحبت (افتقار احتیاج معناسنه در اضافت بیانیه (زبان اعتذارده بویله اعتذار عذر دیلمك (محصول ترکیب) چونکه اول شیرین پسر بو نصیحتی اشتدی اکاجی کلدی یوزینی اکشیدوب قالقدی و بر بهانه ایله تکیه دن طشره چقدی و برقاچ کون کلمدی انك پیری و مریدی ایرولق غمندن مضطرب اولدیلر و مهاجرت المندن فغانه کلدیلر مژه الماسیله عجز واضطرار کوهرینی دلدیلر حاصلی اغلدیلر واحتیاج وتذلل لسانیله واعتذار زبانیله دیدیلر (بیت) بازآ که بر تو هیچکس حکمی ندارد ای پسر * باهر که خواهی می نشین وزهر که خواهی میکذر * باز کیرو دیمکدر (آ همزهٔ ممدوده ایله امر حاضر مفرد کل دیمکدر (که حرف بیان (بر حرف صله (هیچکس هیچ کیمسه دیمکدر (حکمی یا حرف تنکیر (ندارد بونده یوقدر دیمکدر (باهر که با حرف مصاحبت هرکیمکله دیمکدر (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرسن دیمکدر (می نشین امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (میکذرده بویله کچ دیمکدر (محصول بیت) کیرو کل که سکا هیچ کیمسه نك حکمی یوقدر هرکیمکله استرسن اوتور وهر کیمدن استرسن کچ یعنی استدیکك ایله کورش استمدیککله کورشمه (عروض) بو بیت رجز مثمن سالم درکه بر مصراعی درت کره مستفعلن اولور (رباعی) هرچند فریب عقل وخصم دینی *

بازا كه دل شكسته را تسكيني * هرچند هر نقدر ديمكدر (فريب عقل بيانيه عقلي الدايجي ديمكدر (خصم دين ده بويله يا حرف خطاب دينك خصمي ايسك (بازآ كه بنه كل كه ديمكدر (دل شكسته بيانيه (يا ادات مفعول قيرق كوكلـه ديمكدر (تسكيني يا حرف خطاب تسكين تفعيل بابندن مصدر ساكن قلمق معناسنه (محصول بيت) هر نقدر كه عقلي الدايجي و دينك خصمي ايسكده بنه كل كه قيرق كوكله تسكين و راحت رسان سين * اين بس كه بلا و محنت ما بيني * يا ما بطفيل ديكران بنشيني * اين بس كه بو يتر كه ديمكدر (محنت ما لاميه بيني فعل مضارع مخاطب كورر سين (يا ما يا حرف مصاحبت بزم ايله ديمكدر (بطفيل يا حرف مصاحبت ما بعد ينه اضافتي لاميه (بنشيني باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب اوتورر سين ديمكدر (محصول بيت) بو يتر كه بزم بلا و محنتمزي كورر سين بزم ايله غيريلرك طفيلي ايله اوتورر سين يعني بزه بو درد يتر كه بلا و محنتمزي كورر سين بزم ايله اوتورمق مراد ايلسن غيريلرك طفيلي ايله حاصلي وساطتيله اوتورر سين (عروض بو باعي شجرة اخرب اوزانندندر كه صدر و ابتدا اخرب حشوا و للر مقبوض ثانيلر سالم عروض و ضرب ابتر مصراعي مفعول مفاعلن مفاعيلن فع اولور * آن جوان اعتذار درويشانرا استماع فرمود از شيوهٔ تند خويي كذشت و بصحبت آن تنها ماندكان مهجور و فراق ديدكان رنجور باز كشت * اعتذار درويشان لاميه درويشلرك عذر ديلمسي ديمكدر (استماع اشتمك ديمكدر و اما بونده قبول معناسنه در (استماع فرمود قبول بيوردي (شيوهٔ تندخويي بيانيه تند خو وصف تركيبيدر سرد خويلي ديمكدر يا حرف مصدر (كذشت فعل ماضي مفرد كجدي ديمكدر (بصحبت آن تنها ماندكان لاميه با حرف صله تنها مانده يالكز قالمش معناسنه وصف تركيبي در الف نون ادات جمع (مهجوره اضافتي موصوفيه در (مهجور آيرلمش بعيد اولمش معناسنه در (فراق ديدكان وصف تركيبي فراق كورمشلر ديمكدر (رنجوره اضافتي موصوفيه در رنجور خسته ديمكدر (باز كشت رجوع ايلدي ديمكدر (محصول تركيب) اول جوان درويشلرك اعتذارييني قبول بيوردي سرد خويلي لق شيوه سندن كجدي اول مهجور اولان يالكز

قالمشلرك ورنجور اولان آيرولق كورمشلرك صحبتنه رجوع ايلدى
(قطعه) بعد از چهار چيز زجانان چهار چيز * خوشتر بود
زراحت ورحمت پس ازعذاب (محصول بيت) جاناندن درت
نسنه دنصكره درت نسنه زياده خوشرك اولور عذابدنصكره راحت
ورحمتدن يعنى عذاب عقبنده اولان راحت ورحمتدن خوشرك واعلادر
جانان طرفندن كلن درت نسنه دنصكره درت نسنه كه بومذكوراتدر
* وصلى پس ازفراق ووفاقى پس از خلاف * صلحى پس از نزاع
ورضايى پس از عتاب * يار تنكير ايچوندر (محصول بيت) فراقدن
صكره وصل ومخالفتدنصكره وفاق يعنى اويغونلق وغوغا ونزاعدن
صكره بارشمق وعتاب وغضبدنصكره خوشدل اولمق (عروض)
بو قطعه بحر مضارعدندر اصلنده مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن
فاعلاتن در اولاصدر وابتداسنه خرب علتى طارى اولوب مفعول اولمش
حشولرى مكفوف اولوب فاعلات مفاعيل اولمش (عروض) وضربنه
قصر كلوب فاعلات اولمش كه بر مصراعى مفعول فاعلات مفاعيل
فاعلات اولوب مضارع اخرب مكفوف مقصور اولور * روضهٔ ششم
در وزيدن نسايم ملاطفات وروايح مطايبات كه غنچه لبهارا بخنداند
وشكوفهٔ دلهارا بشكفاند از حضرت رسالت صلى الله عليه وسلم آرند كه
فرموده است كه مؤمن مزاح كن وشيرسخن باشد ومنافق ترش روكره
برابرو * ششم الثنجى ديمكدر (در حرف ظرف مدخولى مقدردر تقديرى
در بيان وزيدن الخ (وزيدن اسمك ديمكدر هبوب معناسنه (نسايم
اضافتى لاميه نسايم نسيمك جميدر روزكار ديمكدر يل معناسنه
(ملاطفات اضافتى بيانيه ملاطفات ملاطفه نك جمعيدر لطيفه لشمك
معناسنه (روايح مطايبات نسايم ملاطفات كبى لفظا ومعنى (كه حرف
رابط (غنچه لب بيانيه (ها ادات جمع (را ادات مفعول دودقلر
غنچه سى ديمكدر (بخنداند باء تأكيد ايله فعل مضارع متعدى مفرد غائب
كولدرر ديمكدر (شكوفهٔ دلهادة بيانيه (ها ادات جمع (را ادات مفعول
كوكللر چيچكى ديمكدر (بشكفاند باء تأكيد ايله فعل مضارع متعدى
مفرد غائب آچار ديمكدر (حضرت رسالت روضهٔ اسبقده تفصيل
اولندى حضرت محمد صلى الله عليه وسلم دور (آرند فعل مضارع مفرد

غائب کتوررلر یعنی نقل ایدرلر دیمکدر (که حرف بیان فرموده است
بیورمشدر (که حرف بیان مؤمن معروف (مزاح کن وصف ترکیبیدر
لطیفه ایدیجی دیمکدر (شیر بن سخن ده بو یله طتلی سوزلی دیمکدر
(منافق معروف (ترش رو وصف ترکیبی اکشی یوزلی دیمکدر (کره
دوکم (برابرو قاش اوزره کره براوغضوب وتند خوی دیمکدن کنایتدر
(محصول ترکیب) التنجی روضه لطیفه لشمك روزکارینك ومطایبات
روایجنسك اسمسی بیانده درکه دودقلر غنچه سنی کولدرر وکوکللر
چیچکنی آچار حاصلی طرز ملاطفه وطور مطایبه یی بیلدرر حضرت
رسالت صلی الله تعالی علیه وسلمدن نقل ایدرلر که بیورمشدر مؤمن
لطیفه ایدیجی وطتلی سوزلی اولور منافق اکشی یوزلی وتند خوی
اولور * وامیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه کفته است
که هیچ باك نیست اکرکسی چندان مزاح کند که از حد بد خویی
ودائرهٔ ترش رویی بیرون آید ورسول صلی الله علیه وسلم مرعجوز را
کفت که عجایز به بهشت درنیایند این عجوزه بکریه درآمد فرمود که
خدای تعالی ایشانرا جوان کرداند وخو بترازانچه بودند برانکیزد آنکه
به بهشت برد * باك نیست قورقو یوقدر دیمکدر (اکر ادات شرط (کسی
یا حرف وحدت (چندان اولقدر دیمکدر (مزاح میمك کسریله لطیفه
دیمکدر (که حرف رابط (حد بد خویی لامیه بد خویلق غایتندن
دیمکدر (دائرهٔ ترش رویی ده بویله اکشی یوزلیلك دائره سندن (بیرون
آید طشره کله یعنی چیقه دیمکدر (مر ادات صله رایی تأکیددر
(عجوزه قوجه قاری دیمکدر (که حرف بیان (عجایز عجوزك جمعیدر
(یا حرف صله (بهشت جنت دیمکدر (درنیایند فعل مضارع جمع غائب
کیرمزلر دیمکدر (بکریه یا حرف صله (درآمد کلدی دیمکدر (فرمود بیوردی
دیمکدر (ایشانرا را ادات مفعول (کرداند فعل ماضی مفرد غائب ایلردیمکدر
تحویل معناسنه (برانکیزد فعل مضارع مفرد غائب حشر ایدر دیمکدر
آنکه) اول وقت دیمکدر (با حرف صله (بهشت معروف (برد فعل
مضارع مفرد غائب ایلتور دیمکدر (محصول ترکیب) وامیرالمؤمنین
علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه دیمشدر خوف یوقدر یعنی ضرر
و یوق اکر برکیمسه اولقدر لطیفه ایده که بدخو یلق حدندن وترش

رویلق دائره سندن جیقار نجه یعنی بدخو یلق دائره سندن جیقار مق ایچون لطیفه ایدر سه ضرر ویرمز ورسول صلی الله علیه وسلم برعجوزه یه دیدیکه عجوزه لر جنته کیرمزلر بو عجوزه کریه یه کلدی یعنی اغلدی سعادتله بیوردیلرکه الله تعالی انلری جوان ایلر ودنیاده اولدقلرندن کوزلرك حشر ایدر اول وقت جنته ایلنور ادخال ایدر حاصلی جناب فخر عالم بوکونه لطیفه بیوردقلری ثابتدر * ومرزنی را ازانصار کفت بشوهر خودپرس که در چشم وی سفیدی واقعست آن زن بسرعت واضطراب تمام پیش شوهر خود رفت شوهر ازوی سبب اضطراب پرسید آنچه حضرت فرموده بودند باز کفت کفت راست فرموده در چشم من سفیدی هست وسیاهی هست اما نه بیدی * (مر ادات صله (زنی یا حرف وحدت (را ادات صله مری تأکیددر (انصار فخر کائنات مدینه یه تشریفلرنده اتباع ایدوب اعانت ایدنلره دیرلر بشوهر) باحرف صله شوهر زوج معناسنه‌در (خوده اضافت لامیه پرس) امر حاضر مفرد سؤال ایله دیمکدر (چشم وی لامیه (سفیدی یاحرف مصدر بیاضلق دیمکدر (واقعست واقعدر (بسرعت باحرف مصاحبت (پیش شوهر زوجی قتنه دیمکدر (سفیدی (سیاهی یالری مصدریه لردر (نه حرف نفی (بیدی یاحرف مصاحبت یاحرف مصدر (محصول ترکیب) وانصاردن برزنه حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم دیدی کندی زوجکه صورکه انك کوزنده اق واقعدر بو بر کلامدر که طرفینی مشتمل یعنی کوزده اق اولمسی بر کوزلك کندی آغی اول خاتون علت معناسنه ظن ایدوب سرعت واضطراب تمام ایله زوجی قتنه کندی زوجی اندن اضطرابك سببنی سؤال ایلدی اول کلامی که حضرت بیورمش ایدیلر سویلدی زوجی دیدی طوغری سویلمشدر بنم کوزمده بیاضلقده وار سیاهلقده واردر اما کوتولکله دکل یعنی عمایه مؤدی اولان بیاضلق دکل بلکه کوزده موجود اولان بیاضلقدر (قطعه) کر مقبلی مزاح کند عیب اومکن * شغلیست آن بقاعدهٔ عقل ودین مباح * کر حرف شرط (مقبلی یا حرف وحدت مقبل صاحب اقبال دیمکدر (عیب او انی تعییب (مکن نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (شغلی یاحرف وحدت

شغل بو نده اکلنجه دیمکدر (آن مزاحه اشارتدر (بقاعدهٔ عقل با حرف ظرف اضافت بیانیه (مباح معروف (محصول بیت) اکر بر مقبل لطیفه ایدرسه تعییب ایله اول لطیفه یرا کلنجه درکیم عقل ودین قاعده سنده مباحدر * دل آیینه است کافت جدرنك آیینه * آن رنك راچه صیقل امکان بجز مزاح * دل مبتدا (آیینه است خبری کافت) کافك ضمیله مشتق معناسنه مصدردر (جده اضافتی فاعلنه در جد لطیفه مقابلی کرجك دیمکدر (رنك پاس دیمکدر (آیینه یه اضافت لامیه (را ادات مفعول (صیقل معروف (امکانه اضافت بیانیه (بجز مزاح لطیفه نك غیری دیمکدر بعض نسخه ده چه ممکن صیقل واقعدر لکن وزن ایچون مضاف اوقونملی حقیقتده مضاف دکلدر بنه معنی بردر (محصول بیت) کوکل آیینه در جدلك مشتقی آیینه نك پاسیدر اول پاسه نه امکان صیقلی لطیفه نك غیری یعنی لطیفه نك غیریله اول رنکی اچق قابل امکان دکلدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر عینیله انفا ذکر اولنان کبیدر (حکایت) روزی اصمعی برمائدهٔ هارون حاضر بود ذکر پالوده کردند. اصمعی کفت بسیاری ازاعرابی باشند که هرکز پالوده ندیده باشند ونشنیده هارون کفت بدین دعوی که کردی کواهی بکزران واکرنه دروغست * روزی یا حرف وحدت برکون دیمکدر (برمائدهٔ هارون برحرف صله اضافت لامیه مائده طعام دیمکدر (حاضر بود حاضر ایدی (ذکر پالوده مصدرك مفعولنه در کردند) فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (بسیاری چوغی دیمکدر باشند) فعل مضارع جمع غائب اولورلر دیمکدر (که حرف رابط صفت هرکز) بر وقت دیمکدر (ندیده ماضی منفیدن قسمدر (ندیده باشند کورممشلردر (نام او لامیه پالوده یه راجعدر (نشنیده ایشتممشلردر بدین) باحرف صله دال همزه دن منقلب (که حرف رابط صفت (کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر (کواهی یا حرف وحدت برشاهد دیمکدر (بکزران باء تأکیدایله امر حاضر مفرد اداایله دیمکدر کواهی بکزران شاهد کتور یعنی بینه اقامه ایله دیمك اولور (واکرنه یوخسه دیمکدر (دروغ یلان دیمکدر (محصول ترکیب) برکون اصمعی هارونك مائده سنده حاضر ایدی یعنی بیله طعام ایدرلردی پالوده ذکرینی

ایلرلردی یعنی پالوده کینیتن سویلرلردی اصمعی دیدی اعرابیدن
چوغی اولور یعنی چوق کیمسه واردر که بر وقت اصلا پالوده
کورممشلردر وایشتممشلردر هارون دیدی بودعوایه که ایلدك برشاهد
اقامه ایله یوخسه یلانجیدر * اتفاق روزی هارون بشکار بیرون رفت
واصمعی باوی بود دیدند که اعرابی حالی از بادیه می رسید هارون باصمعی
کفت که ویرا پیش ما آر اصمعی پیش وی رفت که امیر المؤمنین ترامی
خواند اجابت کن کفت مؤمنانرا امیری می باشد اصمعی کفت آری
اعرابی کفت من بوی ایمان ندارم اصمعی ویراد شنام داد وکفت یا ابن
الزانیه اعرابی درغضب شد وکریبان اصمعی را بکرفت وهرسومی کشید
ودشنام می داد هارون میخندید * روزی یا حرف وحدت (بشکار
باحرف صله (بیرون رفت چقدی دیمکدر (باوی باحرف مصاحبت
وی ضمیر هارونه راجعدر (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر
دیمکدر (که حرف بیان (حالی یا حرف نسبت درکه کندی حالنده
دیمکدر شارح بو حاله واقف اولممش (بادیه معروف (می رسید
فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (باصمعی با حرف صله (که
حرف بیان (ویرا را ادات مفعول وی ضمیر اعرابیه راجعدر (پیش ما
لامیه بزم قیتمزه دیمکدر (آر امر حاضر مفرد کتور دیمکدر (پیش وی
لامیه اعرابینك قتنه دیمکدر (رفت کتدی دیمکدر (که حرف بیان
ترا) را ادات مفعول (می خواند فعل مضارع مفرد غائب چاغررا ستر
دیمکدر (اجابت کن قبول ایله دیمکدر (مؤمنانرا را ادات تخصیص
امیری) یا حرف تنکیر (می باشد اولورمی (آری اوت دیمکدر (بوی
باحرف صله (وی امیره راجعدر (ندارم فعل نفی مستقبل متکلم وحده
نقیدن عبارت (ویرا را ادت صله (وی اصمعی یه راجعدر (دشنام داد
سوکدی دیمکدر یا ابن الزانیه ای ولد زنا یعنی اورسپی اوغلی دیمکدر
(درغضب شد غضب ده اولدی یعنی دارلدی (کریبان یقه دیمکدر
اصمعی یه اضافت لامیه را ادات مفعول (بکرفت باء تأکید ایله
فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (هرسو هرجانبه دیمکدر (می کشید
ادات حال ایله چکردی معناسنه فعل ماضی مفرد غائب (دشنام
می داد سوکردی معناسنه در (می خندید ده بویله کولردی دیمکدر

(محصول ترکیب) اتفاقا برکون هارون شکاره چقدی واصمعی هارون ایله ایدی یعنی برابر ایدیلر کوردیلر که بر اعرابی کندو حالنده بادیه‌دن ایرشدی هارون اصمعی یه دیدی آنی بزم قیتمزه کتور اصمعی اعرابی قتنه کتدی که امیر المؤمنین سنی استرچاغرر دعوت ایدر اجابت ایله دیو اعرابی دیدی مرمنلرك امیری اولورمی اصمعی دیدی اوت اولور اعرابی دیدی بن اکا ایمان ایلم اصمعی اکا سوکدی ودیدی ای ولد زنا اعرابی غضبه کلدی واصمعی نك یقه سین طوتدی وهرجانبه چکردی وسوکردی هارون کولردی (بعدازان پیش هارون آمد وکفت ای امیر المؤمنین چنانچه این مرد کمان می برد داد من از وی بستان که مرا دشنام داده است هارون کفت دو درم بوی ده اعرابی کفت سبحان الله مرا دشنام داده است ومرا دود رم دیکر بوی می باید داد هارون کفت آری حکم من چنین است روی باصمعی کرد وکفت یا ابن الزانیتین روان باش وبحکم امیر المؤمنین چهار درم بمن ده هارون از خنده بپشت افتاد * پیش هارون لامیه هارونك قتنه دیمکدر (چنانچه انك کبی که دیمکدر (کمان ظن معناسنه در (داد من بنم عدلیمی یعنی حقیمی (بستان باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد آل دیمکدر (که ادات تعلیل (مرا را ادات صله بکا دیمکدر (دشنام داده است سوکشدر (دودرم ایکی درهم (بوی باحرف صله وی اصمعی یه راجعدر (ده دالك کسریله وهاء اصلیه ایله امر حاضر مفرد ویر دیمکدر (مرا (را ادات صله (دیکر دخی دیمکدر (بوی باحرف صله وی اصمعی یه راجعدر (می بایدداد ویرمك کرك دیمکدر زیرا ماضی مضارعه مقارندر (اری اوت دیمکدر (حکم من لامیه (چنین است بوبجلین در (باصمعی باحرف صله (یا ابن الزانیتین اصمعینك سویلدیکی کلامك تثنیه سیدروهم تغلیب قبیلندندر زیرا زنانه کثرت نساطرفندن اولادیغندن مذکر مؤنثه محمول اولور الزانیة والزانی آیت کریمه سنده تقدیمك وجهی کبی شارح کلامی لغودر (روان باش کیت دیمکدر بحکم امیر المؤمنین باحرف استعلا اضافتلر لامیه چهار درم درت درهم بمن باحرف صله (بده باء تأکید ایله فعل امردر ویر دیمکدر (خنده کولمك معناسنه (بپشت باحرف استعلا ارقه سی اوزره دیمکدر افتاد دوشدی دیمکدر فعل ماضی مفرد غائب

محصول

(محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی سوکشوب چکشدکدنصکره اعرابی
هارونك قتنه کلدی ودیدی بونك ظن ایتدیکی کبی ای امیر المؤمنین
یعنی بن بیلم لکن بو امیر المؤمنین دیور بونك ظنی کبی ای مؤمنلرك امیری
بنم حقمی اندن آل که بکا سوکشدر هارون دیدی اکا ایکی درهم ویر
اعرابی دیدی سبحان الله بکا سوکشدر و بکا ایکی درهم دخی اکا ویرمك
کرکدر یعنی هم بکا سوکسون هم بن ایکی درهم ویره یم بونه حکمدر
دیدی هارون دیدی اوت بنم حکمم بو مجلسده در بوزبنی اصمعی به ایلدی
ودیدی ای ایکی زانینك اوغلی بیقل کیت وامیر المؤمنینك حکمی اوزره
بکا درت درهم ویر هارون کولمکدن آرقه سی اوزره دوشدی * بس
وبراهمراه بردند چون بقصر هارون در آمد وآن عظمت وشوکت
بدید ومجلس هارونرا مشاهده کرد ودر چشم وی بسیار بزرك نمود
پیش آمد وکفت السلام علیك یا الله هارون کفت خاموش باش چه
میکویی کفت السلام علیك یا نبی الله کفتند ویحك چه میکویی وی
امیر المؤمنین است کفت السلام علیك یا امیر المؤمنین هارون کفت
وعلیك السلام * وبرارا ادات مفعول وی اعرابیه راجعدر (همراه
بیله بردند فعل ماضی جمع غائب ایلتدیلر یعنی کتوردیلر دیمکدر (چون
ادات تعلیل (بقصر هارون باحرف صله اضافت لامیه (مجلس
هارونرا را ادات مفعول اضافت لامیه (در حرف صله (چشم وی
لامیه (بسیار چوق دیمکدر (بزرك اولو دیمکدر (پیش آمد ایلرو
کلدی دیمکدر (ویحك بالاده تفصیل اولندیغی کبی الله جزا ویرسون
دیمکدر (چه میکویی نه سویلرسك دیمکدر (محصول ترکیب) بوندنصکره
یعنی اصمعی به شتمدنصکره اعرابی بی بیله کتوردیلر چونکه هارونك
قصرینه کیردی اول عظمت وشوکتی کوردی وهارونك مجلسنی مشاهده
ایلدی واعرابینك کوزینه چوق اولو کورندی ایلرو کلدی ودیدی
السلام علیك یا الله هارون دیدی سکوت ایله نه سویلرسین دیدی
السلام علیك یا نبی الله دیدیلر الله جزا ویرسون نه سویلرسین اول
امیر المؤمنین دردیدی السلام علیك یا امیر المؤمنین هارون دیدی وعلیك
السلام (پس ویرا بنشاندند ومائده کشیدند وازهر چیزی بخوردند در آخر
پالوده آوردند اصمعی کفت امید میدارم که وی نداند که پالوده چیست

هارون کفت اکر چنین باشد ترا یك بدره بدهم پس اعرابی دست دراز کرد
پالوده را خوردن کرفت بوجهی که بان می مانست که هرکز نخورده است
هارون ازوی پرسید که این چه چیزست که می خوری * وی را ادات مفعول
وی اعرابیه راجعدر (بنشاندند باء تأکید ایله فعل ماضی متعدی جمع غائب
اوتورتدیلر دیمکدر (کشیدند فعل ماضی جمع غائب چکدیلر دیمکدر
(چیزی یا حرف وحدت (بخوردند باء تأکید ایله فعل ماضی جمع غائب
ییدیلر دیمکدر (آوردندده بویله کتور دیلر دیمکدر (میدارم متکلم
وحده اثباتدن عبارتدر (امید میدارم امید ایدرم دیمك اولور (وی
اعرابیه راجعدر (نداند فعل نفی مستقبل مفرد غائب بیلمز دیمکدر
(که حرف بیان (بدره اون بیك التونه دیرلر (بدهم باء تأکید ایله فعل
مضارع متکلم وحده ویره یم دیمکدر (دست دراز کرد ال اوزاتدی
دیمکدر (پالوده را را ادات مفعول (خوردن کرفت ییکه باشلدی
دیمکدر (بوجهی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت (که حرف
رابط (بان با حرف صله (می ادات حکایه (مانست فعل ماضی مفرد
غائب بکزر ایدی دیمکدر (که حرف بیان (نخورده ماضی منفیدن
قسمدو ییه مش دیمکدر (ازوی اعرابیدن (پرسید سؤال ایلدی (که
حرف بیان (می خوری فعل حال مفرد مخاطب ییرسین دیمکدر
(محصول ترکیب) بوندن صکره یعنی اعرابینك سلامنی الدقدن صکره
اوتورتدیلر وطعام چکدیلر وهر برنوع شیدن ییدیلر آخرده پالوده
کتور دیلر اصمعی دیدی امید ایدرم که اعرابی بیلمز که پالوده ندر
هارون دیدی اکر بویله اولورسه سکا بر بدره ویره یم بوندن صکره
اعرابی ال اوزاتدی پالوده یی ییکه باشلدی بر وجهله که اکا بکزر
ایدیکه اصلا ییه مشدر هارون اندن سؤال ایلدیکه بونه شیدر که
ییرسین * کفت سوکند با آن خدای که ترا بخلافت مکرم کرده
است که من نمی دانم که چه چیزست اما خدای تعالی درقرآن می کوید
وفاکهة ونخل ورمان نخل نزدیك ماهست کان محو برم که این رمانست
اصمعی کفت ای امیر المؤمنین اکنون دو بدره برتو واجب شد زیرا که
وی همچنانکه پالوده رانمی داند مارا نیز نمی داند هارون بفرمود
تااصمعی را دو بدره دادند واعرابی را چندانکه غنی شد * سوکند آند

معناسنه یمن دیمکدر (با آن با حرف صله (که حرف رابط (ترا را ادات
مفعول (بخلاف با حرف مصاحبت (کرده است ایلمشدر (که حرف
بیان (نمی دانم بلم دیمکدر (که حرف بیان (چه چیز ست نه شیدر
(فاکهه یمش معناسنه در (نخل خرما (رمان رانك ضمی میمك تشدیدیله
انار دیمکدر (نزدیك ما لامیه بزم قتیمزده دیمکدر (هست واردر دیمکدر
(کمان می برم ظن ایدرم دیمکدر (که حرف بیان (اکنون الآن
دیمکدر (محصول ترکیب) اعرابی دیدی اول خدای تعالی یه
اند ایجرم که سنی خلافت ایله مکرم ایلمشدر که بن بلم که نه شیدر
اما خدای تعالی قرآنده بیورر (وفاکهة ونخل ورمان) نخل که خرمادر
بزم قتیمزده واردر ظن ایدرم که بو انار در اصمعی دیدی ای امیرالمؤمنین
الآن سنك اوزریکه ایکی بدره واجب اولدی زیرا که اعرابی پالوده یی
بلدیکی کبی رمانی دخی بلمز هلادن بیوردی تا کیم اصمعی یه یکرمی
درت بیك التون و بردیلر واعرابی یه اولقدر که غنی اولدی (قطعه)
کیست دانی کریم آنکه ز بند * نیست آکه خزانهٔ درمش * کیست
کیمدر دیمکدر مقدم خبر (دانی فعل مضارع مفرد مخاطب بیلورمیسین
دیمکدر (کریم مبتدا، آنکه انکس که تقدیرنده در اول کیمسه درکه
دیمکدر (بند باغ (خزانهٔ درمش لامیه لردر (محصول بیت) کریم کیمدر
بیلورمیسین اول کیمسه در که بندن یعنی مهر ومفتاحدن آکاه دکلدر
انك اقچه خزینه سی یعنی ممهور ومسدود دکل * هرچه آید بروچه
جد چه هزل * همه کردد بهانهٔ کرمش * (محصول بیت) اکا
هرنه کلورسه جد اولسون هزل اولسون مجموعنی کرمنه بهانه ایلر
(عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که اصلی فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن
مستفعلن در اولا مجزو قیلنوب برجزوی حذف اولنمشدر صدر وابتدا
سالم حشو ینه خبن کلوب ایکنجی ساکنی که سیندر دوشوب متفعلن
قالوب مفاعلن لفظنه تبدیل اولنور عروض وضربی خبن دن صکره
حذف دخی کلوب فعلن اولمشدر برمصراعی فاعلاتن مفاعلن
فعلن اولور (حکایت) خلیفه روزی چاشت میخورد بره بریان پیش
وی نهاده بود نداعرابی از بادیه دررسید و برابیش خواند اعرابی بنشست
وبشره تمام در خوردن ایستاد خلیفه کفت چه می شدی که چنان

این بره راازهم می دری و برغبت می خوری که کویا پدر اوترا بسر و زده است اعرابی کفت این خود نیست اما تو بچشم شفقت چنان دروی می نکری وازدریدن وخوردن بدمی بری که کویا مادر اوترا شیرداده است * روزی یا حرف وحدت (چاشت قوشلق طعامی دیمکدر (می ادات حکایه (خورد فعل ماضی مفرد غائب یرایدی دیمکدر (بره بریان برقوزی دیمکدر زیرابره قوزی دیمکدر بانك وراپك فتحاریله وهاء رسمیله (پیش وی لامیة انك اوکینه دیمکدر (نهاده بودند قومش ایدیلر (وی را را ادات مفعول آنی دیمکدر (پیش خواند قتنه چاغردی (بنشست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (بشره باحرف مصاحبت شره شین معجمه نك کسری وهاء اصلیه ایله حرص دیمکدر (تمامه اضافتی لامیه (بعض نسخه ده بره را تمام واقع اولمشدر لکن چندان مناسب دکلدر (در حرف صله (خوردن مصدردر یمك معناسنه (ایستاد فعل ماضی مفرد غائب طوردی دیمکدر (می ادات حال ماضی (شدی فعل ماضی مفرد مخاطب (چه می شدی نه اولیورسین دیمکدر (که حرف تعلیل (بره را ادات مفعول (می ادات حال (دری فعل مضارع مفرد مخاطب ییرتیرسین دیمکدر (می خوری ده بو یله ییرسین دیمکدر (که حرف رابط (کو یا ادات تشبیه (پدراولامیه انك پدری دیمکدر (ترا راادات صله سکا دیمکدر (باحرف مصاحبت (سر و سینك ضمی ایله بو ینوز دیمکدر (بسر وزده است سوسمشدر وطوس اورمشدر دیمك اولور (بچشم شفقت (باحرف مصاحبت اضافت لامیه شفقت مصدردر محبت معناسنه (می نکری سابق افعال کبی بقه یورسین دیمکدر (دریدن مصدردر ییرتمق معناسنه (خوردن ده بو یله یمك معناسنه (می بری ده سابقلر کبی ایلتورسین دیمکدر (بدمی بری کوتوکوریورسین دیمجك محلده در (شیرداده است سوت ویرمشدر (محصول ترکیب خلیفه برکون قوشلق طعامی ییردی بربریان قوزی اوکونه قودیلر براعرابی بادیه دن ایرشدی کلدی آنی خلیفه قتنه دعوت ایلدی اعرابی اوتوردی وتمام حرص ایله یمکلکه دوردی یعنی باشلدی خلیفه دیدی نه اولیورسین که انجلین بوقوزی یی بربرندن آیرر

ییرتر

بيرترسين ورغبت ايله ييرسين كه كويا انك پدرى سكاطوس اور وب سوسمشدر اعرابى ديدى بود كلدر اماسن محبت كوزيله انجلين قوزويه بقرسين وانى بيرتوب يمه يى كوتوكورر سين كه كويا انك آنه سي سكاسوت ويرمشدر (قطعه) خواجه برمال خود آن كونه رحيم است وشفيق * كه بچشم شفقت مى نكرد در همه چيز * بر حرف استعلا (مال خود لاميه (آن كونه اول طرزه ديمكدر (نكرد فعل مضارع مفرد غائب بقر ديمكدر (محصول بيت) صاحب مال كندى مالى اوزره اول طرزه رحيم وشفيقدر كه محبت كوزيله بقر جميع شيده حاصلى مالنه اولان حرصى بياندر شارح غالبا كونه لفظنى كه اونه دن مخفف ظن ايدوب معناسى خواجه كندى حالى اوزره اولقدر شفيق ورحيم دكلدر ومالى حالى يازمش بيتك معناسنه چشم شفقت ايله نظر ايدوب بقه مش * كرفتد در بره ومبش وى اندك خطرى * بغداشان بدهد مادر وفرزند عزيز * كه حرف شرط (فتد فعل مضارع مفرد غائب دوشرسه ديمكدر (در حرف صله (بره معروف (ميش قيون ديمكدر وى يه اضافت لاميه (اندك آز ديمكدر (خطرى يا حرف وحدت برضرر (ديمكدر (با حرف صله (شان ضمير جمع بره وميشه راجعدر (بدهد با تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب ويرر ديمكدر (محصول بيت) خواجه نك مالنه اولان شفقتنى بيان ايدوب ديركه اكر انك قيونه قوزيسنه برضرر واقع اولورسه انلره فدايه ويرر آنه سنى وعزيز اولادينى (عروض) بو قطعه رمل مخبوندر كه صدر وابتدادن غيرى يه خبن كلمشدر عروض وضربنه حذف دخى كلوب فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر (قطعة آخر) فى المثل كر خواجه نان وبره بريان نهد * پيش تو برخوان اكر روزى شوى مهمان او * (فى المثل مثلا ديمكدر (كر حرف شرط (نهد فعل مضارع مفرد غائب قويه ديمكدر (پيش تو برخوان مصراع اولك تمامیدر پيش تو لاميه (خوان سفره ديمكدر (روزى يا حرف وحدت (شوى فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسن ديمكدر (مهمان او لاميه مهمان مسافر ديمكدر (محصول بيت) مثلا اكر صاحب مال وجاه سنك اوككه سفره اوزرينه اتمك وقوزى بريانى قويه اكر بركون اكا مهمان

اولورسك يعنى مهمان اولديغك كون سكا طعام چيقارسه * كركنى صد رخنه در دندانش از سنك ستم * به كه ازدندانت افتد رخنه در دندان او * كر حرف شرط (كنى فعل مضارع يلرسين ديمكدر (رخنه كدك ضرر معناسنه (در حرف صله (دندان ديش ديمكدر (شين ضمير خواجه يه راجعدر (سنك ستم بيانيه ستم بونده جور و اذيت معناسنه در (كه حرف بيان (رخنهٔ (يا حرف وحدت همزه حرف توسل (در يه حرف صله (نان او لاميه (محصول بيت) بيت سابقه مربوطدركه اكر بركون مسافر اولديغك وقتده اكر جور واذا شندن خواجه نك ديشنه يوز ضرر ايدرسك ايوزكدر كه سنك ديشكدن انك اتمكنه برضرر واقع اوله حاصلى اتمكنه ديش اورمه دن ديشنى يوزكره قيرمق اولى واحرادر * ورخورد ازدست توصد زخم بر پهلو و پشت * به كه پرسازى تهيكاه خود از بريان او * ورواكردن مخففدر (خورد فعل مضارع مفرد غائب ييرسه ديمكدر (دست تو لاميه (پهلويان ديمكدر (پشت ارقه ديمكدر (كه حرف بيان (پرسازى طولدوره سين ديمكدر (تهيكاه تانك كسريله بوش بوكر معناسنه بونده قارن ديمكدر (خوده اضافت لاميه (بريان اوده لاميه (محصول بيت) واكر سنك الكدن ارقه سى ويانى اوزره يوز زخم ييرسه انك بريانندن كندى قارنى طويورمه دن يكدر (عروض) بو قطعه بحر رملدندر عروض وضربنه قصر طارى اولوب فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولمشدر (مطايبه) بهلول را كفتند ديوانكان بصره را بشمار كفت ازناحيت شمار بيرونست اكر كوييد عاقلان را بشمارم كه معدودى چند بيش نيست * را ادات صله (ديوانكان الف نون ادات جمع (كاف هاء رسميه دن منقلب (بصره يه اضافتى لاميه (را ادات مفعول (بشمار باء تأكيد ايله فعل امر حاضر مفرد صاى ديمكدر (ناحيت اطراف ديمكدر (بعض نسخه ده حيز واقعدر مكان معناسنه (و بعض نسخه ده حد واقعدر جمله سى مجازا نهايت معناسنه در (شماره اضافت بيانيه (كوييد فعل مضارع مخاطب (بشمارم صايه رم ديمكدر (كه حرف تعليل (معدودى يا حرف وحدت (چند قاچ ديمكدر (معدودى چند بر قاچ معدود ديمك اولور (بيش باء

عربیله زیاده دیمکدر ((محصول ترکیب) بهلوله دیدیلر بصره نك
دیوانه لرینی صای دیدی صایی نهایتسندن طشره در یعنی لایعد
ولایحصی در صایلمز اکر دیرسکز عاقللری صایه رم زیرا برقاچ معدوددر
زیاده دکلدر دیمك استرکه سزنك دیوانه عدا ایتدکلرکز عاقل عد
ایتدوککز دیوانه در (قطعه) هرکه عاقل بینی اورا بهره ایست *
نقد وقت از مایهٔ دیوانکی * هرکه هرکس که تقدیرنده در (بینی
فعل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر (اورا راحرف
تخصیص اونك دیمکدر (بهره ایست سین وتا ادات خبر یا حرف وحدت
همزه حرف توسل (بهره نصیب وحصه معناسنه در (نقد وقت
لامیه وقتك نقدی دیمکدر نقد پشنین دیمکدر ویره سی مقابله سی
حال حیاتی دیمکدن عبارتدر (مایه اصل معناسنه در (دیوانکی یاحرف
مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل (محصول بیت) هرکیمی که عاقل
کوررسین آنك حصه سی واردر حال حیاتنده دیوانه لك سرمایه سندن
یعنی عاقل عدایلدیکك البته دیوانه لکدن برسرمایه سی واردر عقل
معادننده * می زید از آفتاب حادثات * شادمان درسایهٔ دیوانکی * می زید
می ادات حال زید زانك کسری ویانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب
دیریلورلکچور دیمکدر (آفتاب حادثات لامیه آفتاب بونده حرارتدن عبارتدر
حادثات ظهورات یومیه در (شادمان مسرور دیمکدر (سایهٔ دیوانکی
مجازا لامیه دیوانه لك سایه سنده دیمکدر (محصول بیت) البته
هرعاقلك دیوانه لك سرمایه سنده حصه سی واردر زیرا حادثات
آفتاب حرارتندن دیوانه لك سایه سنده مسرورلکچور مع هذا
عاقل احوال عالمی مشاهده ایتدکجه نیجه واله وحیران اولمز (عروض)
بو قطعه رمل مسدسدر یاانکز عروض وضربنه حذف کلمشدر که
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولمشدر (مطایبه) فاضلی بیکی ازدوستان
صاحب راز خود نامهٔ نوشت شخصی در پهلوی او نشسته بود بکوشهٔ
چشم نوشتهٔ ویرامی خواند بروی دشوار آمد بنوشت که اکر نه
در پهلوی من دزدی زن بمزدی نشسته بودی ونوشتهٔ مرامی
خواندی همه اسرار خود بنوشتمی آن شخص کفت والله که ای مولانا
من نامهٔ ترا مطالعه نکردم ونخواندم کفت ای نادان پس این راکه

می کوبی از کجا می کوبی * فاضلی یاحرف وحدت (یکی یاحرف صله برینه دیمکدر (دوستان صاحب راز موصوفك صفته اضافتیدر (راز سر دیمکدر صاحب رازسردش دیمکدر (خوده اضافت بیانیه (نامهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل نامه مکتوب ونده کره معناسنه‌در (نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی (شخصی یاحرف وحدت (پهلوی او لامیه (نشسته ماضیدن قسمدر اوتورمش دیمکدر (بکوشهٔ چشم باحرف مصاحبت اضافت بیانیه کوزاوجیله دیمکدر (نوشتهٔ وبرا را ادات مفعول اضافت لامیه انك یازدیغی دیمکدر (می ادات حکایه (خواند واورسمیله فعل ماضی مفرد غائب اوقوردی دیمکدر (بروی بر ادات صله وی ضمیر فاضله راجعدر (دشوارآمد کوج کلدی (بنوشت باء تأکیدایله فعلی ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (که حرف بیان (اکر ادات شرط (نه حرف نفی (پهلوی من لامیه (دزدی یاحرف وحدت دزد خرسز دیمکدر (زن بمزد یوزونك دیمکدر (نشسته ماضی منفیدن قسمدر (بود ادات ماضی یاحرف حکایه اوتورمش اولیدی (نوشتهٔ مرا لامیه (را ادات مفعول بنم یازدیغمی (نمی خواندی یا حرف حکایه او قومیه ایدی دیمکدر (همه مجموعی معناسنه‌در (اسرارخود لامیه (بنوشتمی باحرف تأکید یا حرف حکایه (نوشتم فعل ماضی متکلم وحده یارار ایدم دیمکدر (نامهٔ ترا لامیه را ادات مفعول (مطالعه معروف (نکردم فعل ماضی منفی متکلم وحده (نخواندم ده بو یله (پس بو یله ایسه دیمکدر (این را را ادات مفعول بونی دیمکدر (ازکجا قندن (میکو یی سو یلرسین دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) برفاضل کندی سرداشلرندن برینه مکتوب یازاردی برشخص انك یانده اوتورمش ایدی کوزاوجیله انك یازدیغنی اوقوردی اول فاضله کوج کلدی یعنی انفعال ایلدی یازدی که اکر یانمده خرسز بر یوزونك اوتورمش اولیدی وبنم یازدیغمی اوقومیه ایدی مجموعی کندی اسرار یمی یازار ایدم اول شخص دیدی والله که ای مولانا بن سنك نامه کی مطالعه ایلدم واوقومدم فاضل دیدی ای جاهل بویله ایسه بونی که سو یلرسین قندن سو یلرسین یعنی مطالعه ایدر دیو یازدیغمی ندن بیلدکده

سو یلدك

سویلدك (قطعه) هر آنکس که دز دیده برسر مرد * شود مطلع شایدش خواند دزد * که حرف رابط (دزدیده اوغرلین دیمکدر (سرمرد لامیه (شایدش اکا لایقدر دیمکدر (خواند بونده مصدر معناسنه در شایده مقارن اولدیغیچون (دزد خواندك مفعولی (محصول بیت) هر اول کیمسنه که اوغریلین آدمك سرینه مطلع اوله اکا خرسز دیمك لایق وشایاندر * برآن کار اکر مزد دارد طلب * همین پس که نامش نهی زن بمزد * برآن کار بر حرف صله اول ایشه دیمکدر (مزد میمك ضمیله کرا معناسنه اجرت دیمکدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب بونده آنباتدن عبارتدر (بس باء عربیله یتر دیمکدر (شین ضمیر کسه راجعدر (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر (محصول بیت) اول ایشه اجرت استرسه یعنی اشراره مطلع اولمغه اجرت طلب ایدرسه انجق بو یتر که انك آدینه زن بمزد قویه سین یعنی زن بمزد دیمك اکا اجرت کافیدر (عروض) بو قطعه بحر تقاربدندر که یالکز عروض وضربنه قصر کلوب فعولن فعولن فعولن فعول اولمشدر (حکایت) مستی ازخانه بیرون آمد ودرمیان راه بیفتاد وقی کرد ولب ودهان خود در بیالود سکی بیامد وانرا لیسیدن کرفت پنداشت که آدمی است که آنرا پاك می کند دعای کرد که خدای تعالی فرزندان ترا خدمتکار تو کرداند بعد زان سك پای برداشت و برروی بول کرد کفت بارك الله ای سیدی آب کرم آوردی تا روی مرا بشویی * مستی یا حرف وحدت (بیرون آمد چیقدی دیمکدر (میان راه یبانیه یول اورته سی دیمکدر (بیفتاد باء تأکید ایله وهمزه دن منقلب یا ایله ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (قی کرد قوصدی دیمکدر (لب ودهان خود لامیه کندی اغزینی ودوداغنی دیمکدر (بیالود باء تأکید ایله وهمزه دن منقلب یا ایله فعل ماضی مفرد غائب بولاشدردی دیمکدر (سکی یا حرف وحدت (بیامد کلدی (لیسیدن مصدردر یالامق معناسنه (لیسیدن کرفت مرکبدر یالامغه باشلدی دیمك اولور (پنداشت فعل ماضی مفرد غائب ظن ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (آدمی یا حرف نسبت که حرف رابط (آن مسته اشارتدر (می کرد ایلردی دیمکدر

(که حرف بیان (فرزندان ترا لامیه را ادات مفعول سنك اولادلریكی
دیمكدر (خدمتكار توده لامیه سكا خدمتجی (كرداند ایلیه (پای برداشت
اياق قالدردی (بر حرف صله (روی وی لامیه انك یوزینه (بول
معروف (بهیدی یا حرف متكلم عربیدر (كرم كاف عجمیك فتحیله
صیجاق دیمكدر (اب كرم صیجاق صو دیمك اولور (آوردی فعل ماضی
مفرد مخاطب صچكتوردك دیمكدر (تا حرف تعلیل (روی مرا لامیه
را ادات مفعول بنم یوزیمی دیمكدر (بشویی باء تأكید ایله فعل مضارع
مفرد مخاطب یقیه‌سین دیمكدر (محصول تركیب) برمست سرخوش
اوندن چیقدی و یول اورته‌سنده دوشدی وقوصدی واغزینی ودوداغنی
بولاشدردی بر كلب كلدی وانی یالامغه باشلدی سرخوش ظن ایتدیكه
آدمیدر انی پاك ایدر دعا ایلر دیكه الله تعالی سنك اولادلریكی سكا
خدمتكار ایلسون یعنی مطیع ومنقاد اولسونلر وسكا بغشلاسون
اندنصكره كلب ایاغنی قالدردی وانك یوزینه ایشدی سرخوش دیدی
بارك الله ای بنم افندم صیجاق صو كتوردك بنم یوزیمی یقه‌مق ایچون
(قطعه) شراب خورده چو برخویشتن روادارد* كه سبلت ازفی ناپاك
می بیالاید * خورده ها حرف ترتب شراب ایچوب دیمكدر (چو
ادات تعلیل (بر حرف صله (خویشتن واو رسمیله كندی دیمكدر
(روا جائز معناسنه در (دارد فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمكدر
(كه حرف رابط (سبلت بیق معناسنه‌در (فی ناپاك موصوفك صفته
اضافتیدر ناپاك مردار دیمكدر (میه اضافتی لامیه می شراب دیمكدر
(بیالاید باء تأكید ایله و یاء منقلبه ایله فعل مضارع مفرد غائب بولاشدیره
دیمكدر (محصول بیت) شراب ایچوب چونكه كندینه جائز كوره كه
میك ناپاك اولان قیلندن بیغنی بولاشدیره * سك ازمثانه كه ابریق آب
كرم آرد * كه غسل سبلت ناپاك اوكند شاید* (مثانه سدك قاووغی
دیمكدر (ابریق آب كرم بیانیه لردر صیجاق صو ابریغی دیمكدر (آرد
فعل مضارع مفرد غائب (كه حرف تعلیل (غسل غین معجمه‌نك
فتحیله یقه‌مق معناسنه عربیدر (سبلته اضافتی مفعولنه‌در (سبلتك
(ناپا كه موصوفك صفته ناپاكك (او یه لامیه (شاید لایقدر دیمكدر
(محصول بیت) كندویه بو حالت ناپسندیده‌یی لایق كورن كمسه‌یه

كلب

كلب اكرشانه سندن صيچاق صوابريني كنورر سه انك مردار يعني يقه‌مق ايچون لايقدر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندندر مكررا تفصيل اولندي مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر (مطايبه) قاضي بغداد بعزيمت مسجد آذينه پياده بيرون آمد مستي پيش وي رسيد وي را بشناخت كفت اعزك الله ايها القاضي روا نباشد كه تو پياده روي انكه بطلاق سوكند خورد كه قاضي را بركردن خود سوار كند قاضي كفت پيش آي اي ملعون چون بركردن او سوار شد روي باز پس كرد كه بتك تيز روم يا آهسته كفت ميان اين وآن اما بايد كه رم نكني ونلغزي و بپاي ديوار نزديك روي تا از مزاحمت روندكان مأمون باشيم * قاضي بغداد بيانيه بغداد قاضي‌سي ديمكدر بعزيمت) با حرف صله عزيمت قصد معناسنه‌در (مسجد ده اضافت مفعولنه‌در (مسجدك آذينه يه بيانيه آذينه همزه ممدوده ايله جمعه ديمكدر (پياده يا (بيرون آمد چقدي (مستي يا حرف وحدت (پيش وي لاميه انك قتنه (رسيد ايرشدي (وي قاضي‌يه راجعدر (را ادات مفعول بشناخت) باء تأكيد ايله فعل ماضي مفرد غائب با كلدي ديمكدر (اعزك فعل ماضي مفرد بونده دعا موقعي اولديغندن امر معناسنه‌در عزيز ايليسون ديمكدر (كاف خطاب مفعولي (الله فاعلي (ايها لفظي مفصلا كتب نحويه‌لرده ذكر اولنمشدر (نداء تعظيم‌در (القاضي منادي اي قاضي ديمكدر (روا نباشد جائز اولمز (كه حرف بيان (روي راانك فتحيله فعل مضارع مفرد مخاطب كيده سين ديمكدر (آنكه اول وقت (بطلاق با حرف صله طلاق معروف (سوكند انديمكدر سوكند خورد كه) اند ايچدي كه (قاضي را را ادات مفعول (كردن خود لاميه (سوار كند بنديره ديمكدر (آي فعل امر حاضر مفرد كل ديمكدر پيش آي) قتيمه كل ديمك اولور (چون ادات تعليل (كردن اوده لاميه (روي باز پس كرد اردينه باقدي ديمكده مستعملدر (كه حرف بيان (بتك با حرف مصاحبت (تك جند يان اصطلاحنده ناقل ديد كاري يورييمكدر (تيز معروف (روم فعل مضارع متكلم وحده يا) حرف ترديد (آهسته يواش ديمكدر (ميان اين وآن بونكله انك اورته‌سي اين اهسته‌يه اشارتدر آن تكه اشارتدر (بايد كه كركدر كه

رم نكى) اوركيه سين (نلغرى قايمه سين (بپاى با حرف ظرف پاى ديب معناسنه در پاى ديوار لاميه (ها ادات جمع (نزديك يقين ديمكدر روى) فعل مضارع مفرد مخاطب كيده سين ديمكدر (تا حرف تعليل مزاحمت) غلبه معناسنه در (روندكانه اضافت لاميه رونده اسم فاعل كيد يجى ديمكدر كاف هاء رسيدن مبدل الف نون ادات جمع (مأمون باشيم) امين اوله لم ديمكدر (محصول تركيب) بغداد قاضى سى جمعه مسجدينه عزيمته پياده چيقدى برسرخوش قننه ايرشدى قاضى بى بيلدى ديدى الله سنى عزيز ايلسون اى قاضى لايق دكلدر كه سن پياده كيده سين اول وقت يعنى عقبنده طلاقه انداجيدى يعنى شرط ايتديكه قاضى بى كردنى اوزره بنديره قاضى ديدى قتيه كل اى ملعون چونكه كردنى اوزره سوار اولدى سرخوش يوزينى دوندى و باقديكه ناقل ايله تيزمى كيدم يوخسه آهسته مى ديدى بونكله انك اورنه سنده اما كركدر كه اوركيه سين وسور چوب قايميه سين وديوار دينه يقين كيده سين تاكيم كيد يجيلرك غلبه سندن امين اوله لم * كفت بارك الله ايها القاضى توخود قاعدهٔ سوارى نيكو مى دانستهٔ جون قاضى بمسجد رساند فرمود تاويرادر زندان محبوس كنند كفت اصلحك الله ايها القاضى اين مراى كسى است ترا از مذلت پياده كى برهاند و بمركوبى تو تن دردهد و بعزت سوارى بمسجدت رساند قاضى بخنديد و ويرا بكذاشت * خود ادات تأكيد (قاعدهٔ سوارى ياىبه يا حرف مصدر (نيكوايومى حرف تأكيد (دانستهٔ يا حرف خطاب همزه حرف توسل دانسته اسم فاعلدر بيلجى سين ديمكدر (جون ادات تعليل (قاضى را (را ادات مفعول (بمسجد با حرف صله (رساند فعل ماضى متعدى مفرد غائب ايرشدردى ديمكدر (تا حرف تعليل وى) مسته راجعدر (را ادات مفعول (مراى كسى لاميه (يا حرف تنكير شول كيمسه نك لايقيدر ديمكدر استفهام معناسنى متضمن ترا) را ادات مفعول (مذلت پياده كى صفتك موصوفه اضافتيدر يا حرف مصدر كاف هادن مبدل (برهاند باء تأكيد ايله فعل ماضى متعدى مفرد غائب قورتاردى ديمكدر (بمركوبى تو لاميه باحرف صله يا حرف مصدر سنك بنكلككه ديمكدر (تن در دهد بذل وجود ايليه

بعزت سواری) با حرف مصاحبت عزت سواری مذلت پیاده کی کبی
بسجدت) با حرف صله تا حرف خطاب (محصول ترکیب) مست دیدی
بارك الله ای قاضی یعنی ماشاالله سن آتلی لق قاعده سنی اعلا بیلیجی سین
چونکه قاضی بی مسجده ایرشدردی یوردی تاکیم سرخوشی زندانده
محبوس ایلیه لر دیدیکه الله سنی اصلاح ایلسون ای قاضی بوشول
کیمسه نك لایق وجزاسیدرکه سنی پیاده لك مذلتندن قورتاردی وسکا
بنکاکه بذل وجود ایلدی وسوارلق عزتیله سنی مسجده ایرشدردی
حاصلی سکا بو نجاین اعزاز ایده نك سزاسی بومیدر قاضی کولدی
وانی ترك ایلدی (قطعه) مستی بقصد عربده جون راه کیردت *
بااو برفق کارکن ای کاردان حکیم * مستی یا حرف وحدت (بقصد
عربده با حرف مصاحبت اضافت بیانیه چون ادات تعلیل (راه کیردت
راهت کیرد تقدیرنده سنك یولکی طوتار دیمکدر (با او با حرف
مصاحبت او مستنه راجعدر (برفق باحرف مصاحبت رفق رانك
کسریله یومشقلق دیمکدر ملایمت معناسنه (کارکن ایش ایله (کاردان
ایش بیلیجی معناسنه وصف ترکیبدر (محصول بیت) برسرخوش
عربده قصدیله جونکه سنك یولکی طوته انك ایله ملایمت ولطف ایله
ایش ایله ای ایش بلیجی حکیم وعاقل یعنی دائما کوکلنجه کیت مخالفت
ایلمه * مو بیست عرض خردمند خرده دان * مپسندش از کشاکش
نابخردان دونیم * (مو بی یا حرف وحدت بر قیلدر دیمکدر (عرض
عینك کسریله ناموس معناسنه (خرد منده اضافتی لامیه خرد مندك
خرده دانه موصوفك صفته خردمند عاقل دیمکدر خرده دان وصف
ترکیبدر خرده بلیجی دیمکدر یعنی اینجه فکرلی معناسنه (مپسند
نهی حاضر مفرد بکنمه دیمکدر یعنی رواکورمه دیمکده مستعملدر
شین ضمیر عرضنه راجعدر (کشاکش نابخردان لامیه کشاکش غوغا
نا حرف نفی بخرد عاقل الف نون ادات جمع عقلسزلر دیمك اولور
دونیم ایکی پارچه دیمکدر (محصول بیت) خرده دان اولان عاقلك
عرضی بر قیلدر اول قیل کبی اولان عرضی جاهللرك کشاکشندن
ایکی پارچه ایلمه یعنی جاهللرله غوغا ونزاع ایدوب عرض ووقارکی
شکست ایلمه (عروض بو قطعه بحر مضارعدندرکه اصلی مفاعیلن

فاعلاتن مفاعيلن فاعلاتن در صدر و ابتدايه خرب طارى اولوب اولندن ميم آخرندن نون ساقط اولوب فاعيل قالوب مفعول لفظنه تبديل اولنمشدر حشولر مكفوف اولوب فاعلات مفاعيل اولمشدر عروض وضرب مقصور اولوب فاعلات اولمشدر * مطايبه چولاهى درخانهٔ دانشمندى وديعتى نهاد چون يك چندى برآمد بان محتاج شد پيش وى رفت ديد كه بر در سراى خود بر مسند تدريس نشست وجمعى از شاكردان پيش او صف بست كفت اى استاد بان وديعت احتياج دارم كفت ساعتى بنشين تا از درس فارغ شوم چولاه بنشست مدت درس او دير كشيد و وى مستعجل بود و عادت آن دانشمند آن بود كه در وقت درس كفتن سر خود مى جنبانيد چولاه را تصور اين شد كه درس كفتن همان سر جنبانيدن است كفت اى استاد برخيز و مرا تا آمدن نائب خود كردان تا من بجاى تو سر مى جنبانم و وديعت مرا بيرون آور كه من تعجيل دارم دانشمند چون بشنيد و بخنديد و كفت * چولاهى يا حرف وحدت بر بزطوقيجى ديمكدر (خانهٔ دانشمندى يائيه حرف وحدت اضافت لاميه دانشمند عالم ديمكدر (وديعتى يا حرف وحدت وديعت امانت ديمكدر (نهاد فعل ماضى مفرد غائب قودى ديمكدر (يك چندى وزبرقچ كون برآمد كچدى ديمكدر (بان يا حرف صله آن و ديمكه اشارتدر پيش وى لاميه وى دانشمنده راجعدر (رفت فعل ماضى مفرد غائب كتدى ديمكدر (ديد ده بويله كوردى ديمكدر (كه حرف بيان (بر حرف ظرف (در حرف تأكيد (سراى خود بيانيه بر حرف استعلا (مسند تدريس بيانيه مسند محل اعلا ديمكدر (تدريس درس اوقتمق (نشسته ماضيدن قسم اوتورمش معناسنه (جمعى يا حرف وحدت (پيش او لاميه او ضمير دانشمنده راجعدر (بست ماضيدن قسمدر بغلمش ديمكدر (بان يا حرف صله (ساعتى يا حرف وحدت ساعت مدتدن عبارتدر (بنشين باء تأكيد ايله فعل امر حاضر مفرد اوتور ديمكدر (تا حرف انتها (شوم فعل مضارع متكلم وحده اولم ديمكدر (بنشست باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب اوتوردى ديمكدر (مدت درس اولاميه لردر (دير كشيد اوزاق چكدى

يعني اوزادي (مستعجل استفعال بابندن اسم فاعلدر استعجال ايديجي ديمكدر (عادت آن لاميه (كه حرف بيان (وقت درس بيانيه (سر خود لاميه كندي باشني ديمكدر (مي حرف حكايه (جنبانيد فعل ماضي مفرد غائب اويناردي ديمكدر (چولاهرا را ادات صله (تصور فكر معناسنه (تصور اين شد كه بو فكر اولدي كه يعني بويله ظن ايلدي كه (درس كفتن درس اوقومق ديمكدر (همان انجق معناسنه (جنبانيدن مصدردر اويناتمق ديمكدر (برخيز فعل امر حاضر مفرد قالق ديمكدر (مرا را ادات مفعول (تا حرف انتها (تا آمدن كلنجه قدر ديمك اولور (نائب خود اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر كنديته نائب يعني وكيل (كردان فعل امر حاضر جفز دايله ديمكدر (تا حرف تعليل (بجاي تو لاميه با حرف صله سنك يريكه (مي جنبانم فعل مضارع متكلم وحده اويناتم ديمكدر (وديعت مرا لاميه را ادات مفعول (بيرون آور چقار ديمكدر (كه حرف تعليل (محصول تركيب) بر چولاه بر عالمك خانه سنده بر امانت قودي چونكه برقاچ كون كچدي اول امانته محتاج اولدي دانشمند تحتنه كتدي كوردي كه كندي اوته درس اوقمق مسندنده اوتورمش وشاكردلردن برجمع انك اوكنده صف باغلمش چولاه ديدي اي استاد اول امانته احتياجم واردر دانشمند ديدي بر ساعت قدر صبر ايله تاكيم درسدن فارغ اولم چولاه اوتوردي تاملك درسي مدتي اوزادي وچولاه مستعجل ايدي واول دانشمندك عادتي اول ايدي كه درس اوقوتمه وقتنده كندي باشني اويناردي چولاهه اول تصور اولديكه درس اوقوتمق انجق باش اويناتمقدر ديدي اي استاد قالق وبني سن كلنجه كنديكه نائب ايله تاكيم بن سنك يركده باش اويناتم وبنم امانتمي چيقاركه بن تعجيل ايدرم چونكه عالم ايشتدي كولدي وديدي (قطعه)

فقيه شهر زند لاف آن بمجلس عام* كه آشكار ونهان علوم مي داند*

فقيه شهر لاميه فقيه عالم فقه ديمكدر لكن بونده قباصوفي جاهل معناسنه در تركيجه كوي فقيسي ديرلر (زند فعل مضارع مفرد غائب اورر ديمكدر (لاف آن لاميه آن مصراع ثاني مضمونه اشارتدر بمجلس عام لاميه با حرف ظرف عام عوام ديمكدر جهلادن عبارتدر

(که حرف بیان (داند فعل مضارع مفرد غائب بیلور دیمکدر
(محصول بیت) شهرك فقیهی جهلا مجلسنده اول لافی اورر که
علوم آشکار ونهانی بیلور یعنی بیلدیکم علم یوقدر دیو لاف وکذاف ایدر
*جواب هرچه ازو پرسی آن بود که بدست * اشارتی بکند یا سری
بجنباند* پرسی فعل مضارع مفرد مخاطب سؤال ایدرسین دیمکدر
(بدست باحرف مصاحبت (اشارتی یا حرف تنکیر (سری ده بویله
(محصول بیت) هرنسنه نك جوابی که اندن سؤال ایدرسین یعنی
اندن سؤال اولنان هرشیئه جواب اول اولور که ال ایله اشارت ایلیه
یا باش اوینده حاصلی علم دید کلری شی بو ایکی شی ایله اولور
تلن ایدر (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولور (مطایبه) نابینایی در شب تاریك چراغی در دست وسبویی
بر دوش در راهی می رفت فضولی بوی رسید وکفت ای نادان
روز وشب پیش تو یکسانست وروشنی وتاریکی در چشم تو برابر
این چراغ را فائده چیست نابینا بخندید وکفت این چراغ نه از
بهر خوداست از برای چون توکوردلان بیخرد است تا بمن پهلو
نزنند وسبوی مرا نشکنند* نابینایی یا حرف وحدت نابینا کور
دیمکدر (شب تاریك یالنیه تاریك قرانلق دیمکدر (چراغی یا حرف
وحدت بر چراق دیمکدر (سبویی ده بویله بردستی دیمکدر (بر حرف
ظرف (دوش اوموز دیمکدر (راهی یا حرف وحدت بریولده (می
ادات حکایه (رفت فعل ماضی مفرد غائب کیدر ایدی دیمکدر (فضولی
یا بنه حرف وحدت بر فضول دیمکدر (فضول دیو اوزرینه لازم
اولمیجق شیئه قارشانه دیرلر (بوی با حرف صله وی ضمیری نابینایه
راجعدر (نادان جاهل دیمکدر (پیش تو لامیه سنك قتکده (یکسانست
برابردر (روشنی یا حرف مصدر ایدنلق دیمکدر (تاریکی ده بویله
قره کولق دیمکدر (چراغ را را حرف تخصیص بو چراغك دیمکدر
(از بهر ادات تعلیل (کوردل وصف ترکیبیدر کوکلی کور جاهل
معناسنه در (بیخرد عقلسز دیمکدر (تا حرف تعلیل (بمن با حرف صله
(نزنند فعل نفی مستقبل اورمیه لر دیمکدر (نشکنند ده بویله قیرمیه لر
دیمکدر (محصول ترکیب) بو کور قره کولق کیجه ده النده برچراق

واوموزنده

واو وزنده بردستی یواده کیدر ایدی بر فضول اکا ایرشدی ودیدی ای جاهل کیجه کوندز سنك قتکده بردر وآیدنلق وقره کولق برابردر بو چراغك فائده سی ندر کور کولدی و دیدی بو چراغ کنندم ایچون دکلدر سنك کبی عقلسز قلبی کورلر ایچوندر تا که بکا یان اورمیه لر یعنی خاتمیه لر و بنم دستیمی قیرمیه لر (قطعه) حال نادان را به از نادان نمی داند کسی * کرچه در دانش فزون از بو علی سینا بود * حال نادان لامیه را ادات مفعول جاهلك حالنی دیمکدر (نمی داند فعل نفی حال مفرد غائب بیلمز دیمکدر (کسی یا حرف وحدت بر کیمسه دیمکدر (دانش اسم مصدر علم معناسنه (فزون زیاده دیمکدر (بو ابودن مخففدر ابو علی سینا حکمادن بر کیمسه نك اسمیدر حکمتده شفا نامنده اولان کتابك مؤلفیدر اهل حکمت بیننده شیخ دیمکله معروفدر (محصول بیت) جاهلك حالنی جاهلدن ایو کیمسه بیلمز اکرچه علمده ابو علی سینادن زیاده اولورسه یعنی ابو علی سینادن زیاده علم ورشدی اولسه ده جاهلك حالنی بیلمز الا اینه کندی کبی جاهل بیلور * طعن نابینا مزن ای دم ز بینایی زده * زانکه نابینا بکار خویشتن بینا بود * (طعن نابینا مصدرك مفعولنه در کوره طعن دیمکدر (مزن نهی حاضر مفرد اورمه دیمکدر (ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (دم نفس (بینایی یا حرف مصدر کوز بجیلکدن دیمکدر (زده ماضیدن قسمدر اورمش دیمکدر (دم زدن دعوا ایتمکده مستعملدر (زانکه اول اجلدنکه دیمکدر (بکار خویشتن لامیه با حرف ظرف کندی ایشنده دیمکدر (محصول بیت) کوره طعن اورمه یعنی ایله ای کوز بجیلکدن دم اوران کیمسه اول اجلدنکه کور کندی ایشنده کور بجیدر یعنی کور هر امورنده بصیرت اوزره در لکن بصیرت ایدرکن افعالنده بصیرت اوزره اولمز سین (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر که یانکز عروض وضربنه حذف کلوب فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولمشدر (مطایبه) عمرو لیث یکی از لشکریان خود را دید که بر اسب لاغر نشسته * عمرو لیث قاعدهٔ اعجام اوزره عمرو بن لیث دیمکدر که ملوك ماضیه دن برینك اسمیدر (یکی برینی دیمکدر (لشکریان خود لامیه کندو عسکرلرندن دیمکدر (دید فعل ماضی

مفرد غائب كوردی دیمکدر (که حرف بیان (اسب لاغر بیانیه لاغر
آریق دیمکدر (نشست ماضیدن قسمدر اوتورمش معناسنه بونده
بتمش دیمکدر (محصول ترکیب) عمرو بن لیث کندی عسکرلرندن برینه
کوردیکه بر آریق ضعیف آته بنمش (قطعه) زین لاغر اسبکی که همانا
نبافته است * جز از عظام جوهر ترکیب او نظام * زین بونده اکجلین
دیمکدر (اسبکی اسب آت کاف حرف تصغیر یا حرف وحدت (که حرف
رابطه صفت (همانا بکزر که دیمکدر (نبافته ماضی منفیدن قسمدر
بولمش دیمکدر (عظام عظمك جمعیدر کمکلر دیمکدر (جوهر ترکیب او
لامیه لردر جوهر بونده اصل دیمکدر (محصول بیت) اکجلین بر ضعیفه
آریق آت جوغزکه بکزر که انك ترکیبنك اصلی کمکلردن غیری نظام
بولمشدر یعنی نشأتنده کمکدن غیری وجودنده ترکیب حاصل اولمش
بورتیه ضعیف آت ایدی * همچو خرعزیر عظام آمده بهم * لیکن
هنوز کوشت نرو بیده از عظام * هم حرف تاکید (چون ادات تشبیه
(خرعزیر بیانیه (آمده ماضیدن قسمدر کلمش دیمکدر (بهم بر یره
دیمکدر (لیکن ادات استدراك (کوشت ات دیمکدر لحم معناسنه (نرو بیده
ماضی منفیدن قسمدر بتمش دیمکدر (محصول بیت) حضرت
عزیرك اشکی کبی کمکلر بر یره کلمش یعنی مجتمع اولمش لکن اللان دخی
کمکلردن ات بتمش قصهٔ عزیر معلوم (عروض) بو قطعه بحر
مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولنشدر (قطعه)
آخر * لاغراسبی که کر بجویی * از کوشت در ونشان نیابی * اسبی
یا حرف وحدت نوعیه (که حرف رابط صفت (کر حرف شرط
(بجویی باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب استرسن دیمکدر
یعنی ارارسن دیمکدر (نیابی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب بوله مزسین
دیمکدر (محصول بیت) بر آریق آت که اکر ارارسن اتندن انده نشانه
و علامت بوله مزسین * از سر تا سم کرش بکاوی * جز پوست
بر استخوان نیابی * تا حرف انتها (سم سینك ضمیله طرنق دیمکدر (کر
اکردن مخفف حرف شرط (شین ضمیر اسبه راجعدر (بکاوی باء
تأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب صویه سین دیمکدر (پوست
دری دیمکدر (محصول بیت) باشندن طرناغنه دك اکر آنی صویارسن

كمك اورزنده دو بدن غيري يوله مزسين (عروض) بو قطعه بحر هزج
اخرب مقبوض محذوف در كه مفعول مفاعلن فعولن اولمشدر لكن
بيت اولك مصراع اولنده قاعدهٔ شعر او زره سكته واردر * كفت
لعنت بر لشكريان من باد كه هر دينار وه دم كه با ايشان دادم فروج
زنان خود را فربه ساختند ومركوبان خودرا از كرسنكي بكداختند
آن شخص بشنيد وكفت والله اي امير كر نظر استبصار بر فرج زن من
كاري ازرا از سرين اسب من لاغرتر شماري عمرو ليث ازين سخن
بخنديد واورا چيزي انعام كرد وكفت برو هردو مركوب خودرا
فربه كن * بر حرف صله (لشكريان من لاميه (باد امر غائب مفرد
اولسون ديمكدر (كه حرف تعليل (كه حرف رابط (با ايشان با حرف
صله ايشان ضمير جمع لشكريانه راجعدر (دادم فعل ماضي متكلم وحده
ويردم ديمكدر (فروج فرجك جمعيدر (زنان اضافتي لاميه (خود ده
بويله (را ادات مفعول (فربه سمز ديمكدر (ساختند فعل ماضي جمع
غائب دوزديلر ديمكدر (فربه ساختند سمرتديلر ديمك اولور (مركوبان
خود را لاميه (را ادات مفعول كندي بنكلرني ديمكدر (كرسنكي
با حرف صدر كاف هاء رسميدن مبدل كرسنه كاف عجمك ضميله آج
ديمكدر آچلقدن ديمك اولور (بكداختند باء تأكيد يله فعل ماضي
جمع غائب اريتديلر ديمكدر (نظر استبصار بيانيه استبصار استفعال
بابندن مصدردر دقتدن عبارتدر (فرج زن من لاميه لردر (كاري
كافي عجمك ضميله فعل مضارع مفرد مخاطب حواله ايدرسين ديمكدر
(ازرا ادات مفعول آتي ديمكدر (سرين سينك ضميله اويلوق معناسنه دو
(اسبه اضافت لاميه (منه ده بويله (لاغرتر اريقرك ديمكدر (شماري
مفرد مخاطب عد ايدرسين ديمكدر (محصول تركيب) عمرو بن ليث
آني بويله ـــك ورنجه ديدي رحمتدن بعيد اولمق بنم عسكر يلريمك
اوزرينه اولسون زيرا هر اقچه والتون كه الرينه ويردم كندي قريلرينك
فرجلريني سمرتديلر بنكلريني آچلقدن اريتديلر اول شخص اشتدي
وديدي والله اي اميرا كر دقت نظريني بنم قريمك فرجنه حواله
يلرسن بنم آتيمك اويلوغندن آريق زك عد ايدرسين حاصلي او بوندن
ضعيفدر عمرو بن ليث بو سخندن كولدي واكا برمقدار شي انعام ايلدي

ودیدی کیت وهرایکی بنککی سمرت یعنی هم آتیکی وهم فرج زنکی
تاولاندر (قطعه) مرکوب تودو داد خدا بارخویش را * کاهی
ازلن برین نه وکاهی ازین بران * مرکوب تو مفعولك تابعنه اضافتیدر سکا
بنك دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر مرکوب دادك
مفعولی (خدا فاعلی (بارخویش لامیه کندی یوککی دیمکدر (را
ادات مفعول (کاهی یا حرف تنکیر بعض وقت دیمکدر (ازان
آن مرکوبك برینه اشارتدر که مراد فرج زندر (برین این مرکوب آخره
اشارتدر که مراد اسبدر (نه نونك کسری وهای اصلیه ایله فعل امر
حاضر مفرد قو دیمکدر (محصول بیت) سکا الله عظیم الشان ایکی
بنك ویردی کندی یوککی یعنی وجودیکی بعض وقت فرج زندن اسبه قو
وبعض وقت اسبدن فرج زنه قو حاصلی بعضا آکا بین وبعضا
بوکا بین * زان بارکی شب کن وزین بارکیر روز * این را بزیر زین کش
وآن رابزیران * (آن فرج زنه اشارتدر زاه مفرده تأکید ایچوندر
بارکی شب) بیانیه کیجه آتی دیمکدر بارکی ایو آت معناسنه (زین
ازایندن مخفف زاه مفرده بنه تأکید ایچوندر (این اسبه اشارتدر
بارکیر روز) بیانیه بارکیر معروف کوندز بارکیری دیمکدر (این را
را ادات مفعول (بزیرزین با حرف صله اضافت بیانیه (زیرالت
دیمکدر (زین زانك فتحیله اکر معناسنه در اکرالتنه دیمکدر (کش
فعل امر مفرد چك دیمکدر (آن را این راکبی (بزیران بزیرزین کبی ران
اویلق دیمکدر (محصول بیت) فرج زنی کیجه آتی ایله یعنی کیجه بین
آتی کوندز بارکیری ایله یعنی کوندز بین بونی یعنی آتی اکرالتنه چك وانی
یعنی فرج زنی اویلوق التنه (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب
مکفوف مقصوردر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولمشدر
(مطایبه) علویی در بغداد زنی را بخود خواند زن ازوی دینار ودرم
خواست علوی کفت بان راضی نیستی که جزوی از اهل خانه دان نبوت
وخانواده ولایت در تو فرود آید زن کفت این فسانه را با قحبکان قم
وکاشان کوی واز قحبکان بغداد این آرز وجز بدرم ودینار مجوی
علویی) یاء اول حرف نسبت ثانی حرف وحدت حضرت علی یه
منسوب اولانه دیرلر کرك طریقة کرك نسبا اما اعجام تخصیص ایدوب

اولادعلی دن اولان اشرافه دیرلر (زنی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (مجرود با حرف صله کندو یه دیمکدر (خوا ند چاغردی ازوی) علوی دن (دینار التون (درم اقچه (خواست واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب طلب ایلدی دیمکدر (بان با حرف صله بیستی) یا حرف خطاب استفهامی متضمن دکلیسین دیمکدر (که حرف بیان (جزوی یا حرف وحدت بر پارچه (خانه دان نبوت لامیه خانه دان اهل بیت معناسنه در (خانوادهٔ ولایت لامیه خانواده اولو خانه دان دیمکدر (در تو در حرف صله سکا دیمکدر (فرود آید فعل مضارع مفرد غائب اینه دیمکدر تنزل ایلیه دیمك دخی اولور فسانه) مثل معناسنه در (را ادات مفعول (باجبکان قم لامیه با حرف صله اقچه اورسبی دیمکدر کاف هاء رسمیه دن مبدل الف نون ادات جمع قم وکاشان بر ر محلك اسملریدر که فاحشه لری غایت بی ادب اولورمش کوی) کاف عجمیله فعل امر حاضر مفرد سویله دیمکدر (بجبکان بغداد لامیه (مجوی نهی حاضر مفرد استمه دیمکدر (بدرم باحرف مصاحبت (محصول ترکیب) بر علوی بغدادده بر زنی کندو یه چاغردی یعنی وصلت طلب ایلدی زنی اندن التون واقچه استدی علوی دیدی سن اکا راضی دکلیسین که خانه دان نبوت اهلندن وخانوادهٔ ولایتدن برجزکه مراد نطفه در سکا اینه چاصلی فخر عالم اولادندن وحضرت علی سلسله سندن برجز سکا اینه یا اندردن بری سکا تنزل ایلیه زنی دیدی بومثلی قم وکاشان روسبی لرینه سویله بغداد قحبه لرندن درهم ودینارك غیریله طلب ایله (قطعه) بسفله تاند هی ضعف آن کز وخواهی * طمع مدار کز وکام دل بدست آرد * (بسفله با حرف صله الچغه دیمکدر (تا حرف انتها (ندهی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ویرمیه سین دیمکدر (ضعف ضادك کسریله ایکی قات دیمکدر (آنه اضافت لامیه (کز وکه از اودن مخففدر (که حرف رابط اوضمیر سفله یه راجعدر (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرسین دیمکدر مدار) نهی حاضر (طمع مدار طمع ایلمه دیمکدر (کز وسابق کبی کام دل) بیانیه (بدست آید با حرف صله اله کله دیمکدر (محصول بیت) الچغه یعنی بد اصله ونداره اندن سنك استدیکك شیئك ایکی قاتنی

ویرەیجه طمع ایله که اندن کوکل مراد الله کامه حاصل اوله * کره کشای
زکیسه که بحبه بند ازار * بدوستی خدا ورسول نکشاید * کره دوکم
دیمکدر باغ مراد در کشایك مفعولی (کشای فعل امر حاضر مفرد
آج دیمکدر (که حرف تعلیل (بندازار لامیه ازار اصل لغتده ایچه
کیلن ثوبه دیرلر بونده طون دیمکدر بند ازار اوچقور دیمك اولور
بدوستی) باحرف صله یاحرف مصدر دوستلغنه دیمکدر (خدایه
اضافتی لامیه (نکشاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب آچمز دیمکدر
(محصول بیت) کیسه دن باغی آج یعنی اچجه ویر زیرا حبه اوجقوری
خدا ورسول دوستلغنه آچمز (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر که
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر * مطایبه منظومه *
کفت مملوکه بمالك خویش * کز قفایش کرفت راه فساد * (مملوکه
اسم مفعول مفرد مؤنثدر جاریه معناسنه (وکفتنك فاعلی یا حرف
وحدت همزه حرف توسل (بمالك خویش لامیه باحرف صله مالك
صاحب معناسنه در (کزکه ازدن مخففدر که حرف رابط (قفا اکسه
دیمکدر بونده دبر مراد در شین ضمیر مملوکه یه راجعدر (کرفت
فعل ماضی مفرد طوتدی دیمکدر (راه فساد بیانیه فساد یولینی
دیمکدر مراد مباشرتدر (محصول بیت) برجاریه کندو مولی سنه
دیدی که اکسه سندن فساد یولینی طوتدی یعنی دبرندن مباشرت
مراد ایدن افندیسنه دیدی کلامی بیت آتیدر * ترك این فعل کن که
جائز نیست * پیش دین پیشکان شرع نهاد * (ترك این فعل مصدرك
مفعولنه اضافتیدر (که حرف تعلیل (پیش دین پیشکان لامیه دین
پیشه وصف ترکیبیدر دین صنعتلی متقی دیمکدر (دین طاعت معناسنه در
کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون اداة جمع (شرع نهاد وصف ترکیبی
یعنی طریق حق اوزره کیدیجی دیمکدر یاخود بومذکورلردن مراد
ائمهٔ دین اوله (محصول بیت) مملوکه دیدی بوفعلی ترك ایله زیرا جائز
دکلدر طریق حق اوزره کیدن متقیلرك یاخود ائمهٔ دینك قتنده
* کفت خاموش که شیخ دین مالك * بچنین عیش رخصت ماداد *
کفتنك فاعلی مالکه راجعدر (خاموش فعل امر حاضر مفرد صوص
دیمکدر (که حرف تعلیل (شیخ دین لامیه (مالکدن مراد امام

مالکدر

مانكدر (بچنين عبش با حرف صله بونجلين ذوق ديمكدر (رخصت مصدر در اذن معناسنه (ما متكلمه اضافت مفعولنه در بزه اذن ديمكدر (دادفعل ماضى مفردغائب ويردى ديمكدر (محصول بيت) مالك ديدى صوص كه دينك شيخى امام مالك بونجلين ذوقه بزه رخصت ويردى فى الحقيقة مذهب مالكيه نك براز غلاتى مالك رضى الله عنهم افترا ايدرلر وبو آيت كريمه يى تعميم ايدوب استدلال ايدرلر (نساؤكم حرث لكم فأتوا حرثكم انى شئتم) بهتان صريح وكذب فضيح در زيرا اول محل محل حرث دكلدر * كفت مسكين ززير او كه خدات * در زد و كير مالك انداز اد * كفتك فاعلى عملو كه در (زير او لامبه انك التندن ديمكدر (كه حرف بيان (خدات خداترا تقدير نده در خداسنى ديمك اولور (در حرف صله (زدو كير كاف عجمله مصدر مركب انواعندندر كه معناى لغويسى اوروب طوتمه استعمالده حكم معناسنه در (مالك جهنمه موكل اولان ملكك اسميدر (اندازاد فعل امر غائب آتسون ديمكدر (محصول بيت) مسكين جاريه انك التندن ديديكه الله سنى مالكك حكمنه آتسون يعنى جهنمه القا ايلسون شارحك ويرديكى معنايى ويره مدم وهم مالك اول صاحب ثانى امام مالك ثالث خازن جهنم اولمسنده صنعت تجنيس وار در (عروض) بو ابيات بحر خفيفدندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر * فاضلى كه صورت قبيح وهيئات كريه داشت بفرزدق رسيد ويرا ديد كه روى وى بجهت مرضى زرد شده بود كفت تراچه بوده است كه رنك تو چنين زرد شده است كفت چون ترا ديدم كناهان خود انديشيدم رنك من زرد برآمد كفت در وقت ديدن چرا از كناهان ياد كردى كفت ترسيدم كه خداى تعالى مرا عقوبت د وهمچو تو مسخ كرداند * فاضلى يا حرف وحدت (كه حرف رابط صفت (قبيح صفت مشبهه در چركين ديمكدر (صورت قبيح موصوفك صفته اضافتيدر (هيأت كريه ده بويله عطف تفسيريدر داشت وار ايدى ديمكدر (بفرزدق باحرف صله (فرزدق شعرايى عربدن برينك اسميدر (رسيد فعل ماضى مفرد ايرشدى ديمكدر (ويرا را ادات مفعول (وى فرزدقه راجعدر (ديد فعل ماضى مفرد غائب

کوردی دیمکدر (که حرف بیان (روی وی لامیه انك یوزی دیمکدر
(بجهت مرضی باحرف مصاحبت اضافت بیانیه یاحرف وحدت
جهت بونده سبب معناسنه در (زردشده بود صرارمش ایدی دیمکدر
(ترا ادات صله سکا دیمکدر (چه بوده استینه اولمشدر دیمکدر (که
حرف تعلیل (رنك تو لامیه سنك رنکك (زردشده است صرارمشدر
دیمکدر (چون ادات تعلیل (ترا را ادات مفعول سنی دیمکدر (دیدم
کوردم دیمکدر (کناهان خود لامیه کندی یعنی کناهلرمدن اندیشیدم
فعل ماضی متکلم وحده دوشوندم دیمکدر (رنك من لامیه بنم رنکم
دیمکدر (زرد بر آمد صراردی دیمکدر (وقت دیدن من بیانیه
ومصدرك مفعولنه اضافتیدر (چرانیچون دیمکدر (یاد خاطر دیمکدر
(کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر یادکردی خاطرینه
کتوردك دیمك اولور (ترسیدم قورقدم دیمکدر (که حرف بیان (مرا
بکا دیمکدر (عقوبت عذاب معناسنه در (همچوتو سنك کبی دیمکدر
مسخ تبدیل صورت دیمکدر (محصول ترکیب) برفاضل که چرکین
یوزی وکریه هیأتی وزایدی فرزدقه ایرشدی یعنی ملاقی اولدی
فاضل فرزدقی کوردیکه برمرض سببیله انك یوزی صرارمش ایدی
دیدی سکا نه اولمشدر که سنك رنکك بونجلین صرارمشدر فرزدق
دیدی چونکه سنی کوردم کندی کناهلرمدن دوشوندم یعنی خوف
ایلدم بنم رنکم بونجلین صراردی فاضل دیدی بنی کوردیکك وقت
نیچون کندی کناهلرکدن خاطریکه کتوردك دیدی قورقدم که
الله تعالی بکا عقوبت ایلیه وسنك کبی تبدیل صورت ایلیه یعنی کناهلریمه
عذابی بویله کریه صورته تبدیل ایله ایلمسندن خوف ایدرم (قطعه)
* چون رخ زشت تو بیند دل من * عقد اصرار کنه فسخ کند *
(چون ادات تعلیل رخ زشت موصوفك صفته اضافتیدر رخ بونده
یوز معناسنه در (زشت چرکین دیمکدر (تو یه اضافت لامیه سنك چرکین
یوزیکی دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کورر دیمکدر (دل من
لامیه بنم کوکلم دیمکدر (عقد اصرار بیانیه عقد درکم دیمکدر اصرار
مصدر در مصر اولمق معناسنه (کنه اضافتی مفعولنه در (فسخ
بوزمق معناسنه مصدردر (محصول بیت) چونکه سنك چرکین

یوزیکی

بوزیکی کوره بنم کوکلم کناهه مصر اولمق دوکی بوزر یعنی ارتکاب معاصیدن بعیداولور * زانکه ترسم که زشومی کناه * قهرایزد چو توام مسخ کند * زانکه اول سبدنکه دیمکدر (ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (که حرف بیان (شومی یاحرف مصدر شوم نامبارك دیمکدر (کناهه اضافت لامیه (قهرایزد لامیه (چو ادات تشبیه (جو توام بن سنك کبی دیمکدر (محصول بیت) کناه عقدینی بوزارم اول سببدنکه قورقرم کناهك نامبارکلکندن الله تعالینك قهری بنی سنك کبی مسخ ایلیه (عروض) بوقطعه رمل مخبوننددر که فاعلاتن فعلاتن فعلات اولمشدر (مطایبه) وهم این فاضل کوید که بادوستی در راه ایستاده بودم سخن میکفتم زنی آمد در برابر من ایستاد ودر روی من نظر می کرد جون نظر کردن وی ازحد درکذشت غلامرا کفتم پیش آن زن رو وبپرس که چه میجوید وغلام باز آمد که کوید چشم من کناه عظیم کرده بود میخواستم که ویرا عقوبتی کنم هیچ عقوبت زیادت ازان نیافتم که با این زشت رو نظر کنم * هم بنه دیمکدر (این بو مناسبه‌در (کوید فعل مضارع مفرد غائب دیر دیمکدر (که حرف بیان (بادوستی باحرف مصاحبت یاحرف وحدت بردوست ایله دیمکدر (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش (بودم ایدم دیمکدر (می کفتم سویلرایدم (زنی یاحرف وحدت (برابرمن لامیه بنم برابرمده دیمکدر ایستاد ماضی مفرد غائب دوردی دیمکدر (در روی من (در حرف صله اضافت لامیه بنم یوزیمه (می کرد حرف حکایه ایله ایلردی دیمکدر (چون ادات تعلیل (نظر کردن وی انك نظر ایلمکلکی (ازحد حددن دیمکدر (کذشت کچدی (غلامرا را ادات صله غلامه دیمکدر (پیش آن لامیه انك قتنه دیمکدر (رو فعل امر حاضر مفرد کیت دیمکدر (بپرس ده بویله باء تأکید ایله (صور دیمکدر (چه می جوید نه استر دیمکدر (باز آمد دوندی دیمکدر (که حرف بیان (می کوید سویلر دیمکدر (چشم من لامیه بنم کوزم دیمکدر (کرده بود ایلمش ایدی دیمکدر (می خواستم فعل ماضی متکلم وحده دیله‌دم دیمکدر (که حرف رابط ویرا ادات مفعول ضمیر چشمه راجعدر (عقوبتی باحرف وحدت (نیافتم فعل نفی ماضی متکلم وحده بوله‌مدم دیمکدر

(كه حرف بيان من معناسنه يا حرف صله (زشت رو وصف تركيبدر چركين يوزلى ديمكدر (محصول تركيب) وينه بو فاضل ديركه بردوستم ايله يولده دورمش ايدم وسوزسو يلر ايدم برقرى بنم برابرمده دوردى وبنم يوزيمه نظر ايلردى چونكه انك نظر ايلدكلكى حسددن كجدى غلامه ديدم اول قرينك فتنه كيت وصور كه نه استر علام دوندى كه دير يعنى قرى سو يلركه بنم كوزم عظيم بركناه اشلمش ايدى ديلدمكه اكا برعقوبت ايليم بوندن زياده عقوبت بوله مدم كه بو چركين يوزلى يه نظر ايليم يعنى بونك يوزينه باقمه دن زياده كوزيمه عقوبت بوله مدم حاصلى كوزيمه عقوبت ايچون بوكا نظر ليدرم ديو زن جواب ويردى (قطعه) نامهٔ مردم چشمم زكنه شسته نشد * كرچه از كريه دوصد بار برآبش كردم * نامهٔ مردم چشمم مجاز لاميه مردم چشم كوز ببكى ديمكدر نامه نامهٔ اعمال ديمكدر (شسته اسم مفعولدر (شسته نشد يپقه نمدى ديمكدر (دوصد بار ايكيوز كره ديمكدر (شين ضمير مردم چشمه راجعدر (كردم فعل ماضى متكلم وحده ايلدم ديمكدر (محصول بيت) كوزم ببكينك نامهٔ اعمالى كنه دن يپقنمدى اكرچه غلمه دن ايكيوز كره آنى براب ايلدم حاصلى نيجه كره شك چشم ايله يقه مدم پاك اولمدى * تارهد زآتش فرداى قيامت امروز * بنظر در رخ زشت تو عذابش كردم * تا حرف تعليل (رهد فعل مضارع مفرد غائب رهيدندن قورتيله ديمكدر (آتش فرداى قيامت لاميه لردر قيامت ارته سنك آتشندن ديمكدر (امروز بوكون ديمكدر ومبتدا بنظر يا حرف مصاحبت سببيتى متضمن (در حرف صله (رخ زشت تو بيانيه ولاميه سنك چركين يوزيكه ديمكدر (شين ضمير چشمه راجعدر (كردم فعل مضارع متكلم وحده ايليديم ديمكدر (محصول بيت) قيامت ارته سنك آتشندن قورتواسون ايچون بوكون سنك چركين يوزينه نظر سببيله اكا عذاب ايليم (عروض) بوقطعه دخى رمل مخبون مثمندر فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر (مطايبه) جاحظ كويد هركز خود را چنان خجل نديدم كه روزى مرا زنى بكرفت وبدكان استادى بخنم كرد كه همچنين من متحير شدم كه آن چه بود از ان استاد پرسيدم كفت مرا فرموده بود كه تمثالى برصورت شيطان

براى من بسازمن كفتم نمى دانم كه برچه شكل مى بايد ساخت ترا آورد كه بدين شكل * جاحظ فصحاى عرب بدن بر بنك لقبيدر (كه حرف بيان هر كز اصلا ديمكدر (خودرا را ادات مفعول كنديمى ديمكدر (نجل صفت مشبهه در اوتانغن ديمكدر نديدم فعل نفى ماضى متكلم وحده كورمدم ديمكدر كه حرف بيان (روزى يا حرف وحدت (مرا را ادات مفعولى بنى ديمكدر (زنى يا حرف وحدت (بكرفت فعل ماضى مفرد طوتدى ديمكدر (بدكان استاد لاميه (يا حرف صله (ريخنه كردوكه جى ديمكدر كه نصاوير كوناكون دوزرلر (برد فعل ماضى مفرد غائب ايلتدى يعنى كتوردى ديمكدر (كه حرف بيان (همچنين بونجلين ديمكدر (آن چه بود بونه اوله ديمكدر (مرا را ادات صله (فرموده ماضيدن قسمدر (فرموده بود كه بيورمش ايدى كه ديمكدر (تمثال صورت معناسنه در (يا حرف وحدت (صورت شيطان بيانيه (براى من بنم ايچون ديمكدر (بساز باء تأكيد ايله فعل امر حاضر مفرد دوز يعنى ياب ديمكدر (نمى دانم فعل نفى حال متكلم وحده بيلم ديمكدر (كه حرف بيان (برچه شكل نه شكل اوزره ديمكدر (مى بايد ساخت دوزمك كرك ديمكدر (ترا را ادات مفعول سنى ديمكدر (آورد فعل ماضى مفرد كتوردى ديمكدر (كه حرف بيان (بدين شكل بو شكل اوزره ديمكدر (محصول تركيب) جاحظ ديركه اصلا كنديمى انجلين نجل كورمدم كه بركون بنى برقرى طوتدى واستادوكه جى دكانه كتوردى كه بونجلين بكا اشته بويله ياب ديدى بن متحير اولدم كه بونه اوله اول استاددن صوردم ديدى بكا بيورمش ايدى كه بنم ايچون شيطان صورتى اوزره برصورت دوز بن ديدم بيلم كه نه شكل اوزره دوزمك كرك سنى كتوردى كه بو شكل اوزره يعنى سنى بكا نمونه طريقيله كتوردى (قطعه) بو العجب روى وكونه دارى * كس بدين روى وكونه نتوان كرد * بو العجب بو ابودن مخففدر عرب ابو كلمه سنى برشيئك كثرتنده استعمال ايدر (كونه يا حرف وحدت (همزه حرف توسل (كونه رنك ولون معناسنه در (دارى فعل مضارع مفرد مخاطب سنك واردر ديمكدر (با حرف ظرف (دال همزه دن منقلب بو يوزده ديمكدر (نتوان كرد اولميسر در ديمكدر (محصول بيت) عجبلردن

عجب بوزك ورنكك واردر كيمسه بو يوزده و بورنكده اولميسردر
يعني كيمسه ده بويله صورت مستقبحه و بويله رنك مستكرهه يوقدر
كردك شد معناسنه اولديغين بيلين بوالعجب معنايه تصدي ايلمش
* بهر تصوير صورت شيطان * جز رخت را نمونه نتوان كرد *
بهر ادات تعليل (تصوير صورت مصدرك مفعولنه اضافتيدر (صورت
شيطان بيانيه شيطان صورتني تصوير ايچون ديمكدر (رخت را
را حرف تخصيص (نمونه او رنك ديمكدر (محصول بيت) شيطان
صورتني تصوير ايچون سنك رخكك غيري اورنك اولميسردر (عروض)
بوقطعه بحر خفيف مخبوندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر
(مطايبه) شخصي زشت رويي راديد كه از كناهان استغفار كرد
ونجات از آتش دوزخ ميطلبيد كفت اي دوست بدين رويي چه
بدوزخ بخيلي مي كني وآنرا از آتش دريغ مي داري * شخصي يا حرف
وحدت (زشت رويي ده يا حرف وحدت (زشت رو وصف تركيبيدر
چركين يوزلي ديمكدر (را ادات مفعول (ديد فعل ماضي مفرد غائب
كوردي ديمكدر (كه حرف بيان (مي حرف حكايه (ميكرد ايلردي
ديمكدر (نجات خلاص معناسنه در (آتش دوزخ بيانيه دوزخ
جهنم ديمكدر (مي ادات حكايه (طلبيد فعل ماضي مفرد غائب
استردي ديمكدر كفتك فاعلي شخصه راجعدر (بدين با حرف
مصاحبت دال همزه دن منقلب (رويي يا حرف تنكير بو يوز ايله
ديمكدر (بدوزخ با حرف صله جهنمه ديمكدر (بخيلي يا حرف مصدر
بخيللك ديمكدر (ميكني فعل مضارع مفرد مخاطب ايلرسين ديمكدر
(آنرا را ادات مفعول آن رويه اشارتدر (دريغ حيف ديمكدر (مي
ادات تأكيد (داري فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسين يعني
ايلرسين ديمكدر (محصول تركيب) برشخص بر چركين يوزلي بي
كوردي كه كناهلرندن يارلغمق طلب ايلردي وجهنم آتشندن
خلاص استر ايدي اول شخص ديدي اي دوست بو يوز ايله جهنمه
نيچون بخيللك ايدرسين ولول يوزي آتشدن دريغ ايدرسين (قطعه)
* چون نه بيني تو روي خود زان رو * بركسان ناخوش نشست وني برتو *
چون) ادات تعليل (نه بيني فعل نفي مستقبل مفرد مخاطب كورمزسين

ديمكدر

دیمکدر (روی خود لامیه سنك یوزیکی دیمکدر (زانر و اول وجه دن
دیمکدر (یرکسان پرحرف صله خلقه دیمکدر (ناخوش بونده چرکین
دیمکدر (نی حرف نفی (پرینه حرف صله (محصول بیت) چونکه
سن کورمزسین کندیکی اول سیلمن خلقه چرکیندر سکا دکل یعنی
کندك کورمدیکك ایچون ابو وخوش کاور * کربدین رودر آنشت
فکنند * حیف برآ تنست نی بر تو * (که حرف شرط (بدین
(با حرف مصاحبت (بدین ر و بو یوز ایله دیمکدر (در حرف صله
آتشت) تا حرف خطاب سنی آتشه دیمکدر (فکنند فعل مضارع
جمع غائب براغورلرسه دیمکدر (حیف یازق دیمکدر (بر لر حرف صله
(محصول بیت) اکر بو یوز ایله سنی آتشه براغورلرسه یعنی جهنمه
قورلرسه حیف آتشه درسکادکل (عروض) بوقطعه بحرخفیفدندرکه
فاعلاتن مفاعلن فعلن او لمشدر (مطایبه)زشت رویی پیش طبیب
رفت که برزشت ترین جایی دملی برآورده ام طبیب تیزدر روی وی
نکرست کفت در و غ میکویی اینك روی ترامی بینم بروی هیچ دنبلی
نیست *زشت رویی (یا حرف وحدت برچرکین یوزلی دیمکدر (پیش
طبیب لامیه طبیب قتنه دیمکدر (زشت ترین ترادات تفصیل
یاحرف نسبت نون حرف تأکید (جایی یاحرف وحدت (دمل تشدید
میم ایله تحریفاتدندر که اصلی دنبلدر دمالده دبرلر دمبل ده دیرلر چبان
دیمکدر (یا حرف وحدت (برآورده ام فعل ماضی متکلم وحده
چیقارمشم دیمکدر (در حرف صله (روی وی لامیه (نکرست نونك
کسریله فعل ماضی مفرد غائب باقدی دیمکدر (دروغ یلان دیمکدر
کذب معنا سنه (می کو یی سویلرسین دیمکدر (اینك اشته دیمکدر
روی ترا (لامیه (رادات مفعول سنك یوزیکی دیمکدر (می بینم فعل حالی
متکلم وحده کوریرم دیمکدر (دنبل چبان (یاحرف وحدت (محصول
ترکیب) برچرکین کیمسه طبیب قتنه کیتدی که چرکین راك بر محلده
برچبان چقاردم مرادی عورت یریدر طبیب تیزانك یوزینه باقدی
دیدی یلان سویلرسین اشته سنك یوزیکی کوریرم اوزرنده هیچ
چبان یوقدر زشت محلی وجهی اولدیغین اشعار در (قطعه)
ززشتنیست که سلطان شرع نپسندد * که عضوها فرودازکر

برهنه كنى * زشتى يا حرف مصدر (كه حرف بيان (سلطان شرع
مجازا بيانيه مراد كتاب الله يارسل عظامدر (نپسندد فعل نفى مستقبل
مفرد غائب بكنمز يعنى اذن و يرمز ديمكدر (كه حرف بيان (عضوهاء
فرود موصوفك صفتيدر (عضو معروف ها ادات جمع فرود اشاغى
ديمكدر (كمر بل ديمكدر (برهنه بانك ضمیله چبلاق ديمكدر (كنى
فعل مضارع مفرد مخاطب ايليه سين ديمكدر (محصول بيت) چركين
لكندن ناشيدركه سلطان شرع اذن ويرمز كه بيلدن اشاغى اولان
عضولرى چبلاق ايليه سين يعنى اول اعضايى كشفه اذن ورخصت
اولمديغى چركينلكندن ناشيدر * چو رويت از همه جا زشت تر بود
چه عجب * كه رو بپوشى وجاى دكر برهنه كنى * (چو ادات تعليل
رويت) سنك يوزك ديمكدر (همه جادن مراد عضولردر (زشت تر
چركينرك (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (چه عجب
نه عجب استفهام معناسى واردر يعنى عجب دكل (كه حرف بيان
بپوشى) باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب اورته سين يعنى ستر
ايده سين ديمكدر (رو مفعولى (جاى ديكر رويه معطوف غيرى
يرينى ديمكدر (برهنه كنى چبلاق ايليه سين (محصول بيت) چونكه
سنك يوزك جميع عضولردن چركينركدر عجب دكلدركه يوزيكى
اورته سين وغيرى يريكى آچه سين يعنى اعضاى مستوره نك سترى
مشروع اولديغى چركينلكندن ناشى ايسه سنك يوزك زياده
چركيندر لايق اولان يوزيكى ستر ايدوب سائرينى آچار ايسەك محل
تعجب دكلدر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندركه مفاعلن
فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر (مطايبه) شخصى بزرك بينى زنى را
خواستكارى مى كرد ودر تعريف خودى كفت كه من مردى ام از
خفت وسبكبارى دور وبراحتمال مكاره صبورزن كفت اكر تو براحتمال
مكاره صبور نبودى اين بينى را چهل سال نتوانستى كشيد * شخصى
يا حرف وحدت (بزرك بيوك ديمكدر (بينى يله اصليه ايله بورون
ديمكدر بزرك بينى بورنى بيوك ديمك اولور (زنى يا حرف وحدت
(را ادات صله (خواستكارى مركبدر خواسته ايله آردن هاء رسمى
كافه تبديل اولنوب خواستكار اولمشدر استمه كتوريجى ديمكدر

طالب

طالب معناسنه‌در خواستارده بو معناده‌در (یا حرف مصدر (می کرد ایلر ایدی دیمکدر (تعریف خود مصدرك مفعولنه‌در کندینی تعریفنده (میکفت سویلر ایدی دیمکدر (که حرف بیان (مردی یا حرف وحدت (همزه حرف توسل (میم ضمیر متکلم برآدم دیمکدر (خفت مصدر در خفیف لك معناسنه (سبکبار وصف ترکیبیدر خفیف یوکلی دیمکدر خفیف معناسنه مستعملدر (یا حرف مصدر خفته عطف تفسیری واقع اولمشدر (خفت وسبکباری هر شیئه منفعل اولوب وکور دیکنه میل ایدن هوا وهوسنه تابع شخصه دیرلر ترکیجه یینی صوق خفیف العقل دیمکدر ((دور بعید معناسنه (احتمال مکاره مصدرك مفعولنه‌در احتمال افتعال بابندن مصدردر یوکلنمك معناسنه مکاره مکروهك جمعیدر مکروه کوکلك قبول ایتمدیکی شیئه دیرلر (صبور مبالغه وزنلرندندر زیاده صبر ایدیجی دیمکدر (نبودی فعل نفی ماضی مفرد مخاطب اولمیه ایدك دیمکدر (یعنی را را ادات مفعول یورنی دیمکدر (چهل سال قرق سنه دیمکدر (نتوانستی فعل نفی ماضی مفرد مخاطب قادر اولمز ایدك دیمکدر (کشید فعل ماضی مفرد یونده مصدر معناسنه‌در (توانستی ده یوی مضارعت اولدیغندن چکمکه قادر اوله مز ایدك دیمکدر (محصول ترکیب) بر بیوك یورولی شخص بر خاتونه طالب ایلدی یعنی نکاحله المق مراد ایلدی بو کندینی تعریفده دیر ایدی که بن بر آدمم که خفت وسبکبارلقدن دور ومکروهلری یوکلنمکه صبور یعنی اولور اولمز شیئه انفعال ایلم وقارم کندش زن دیدی اکرسن مکروهلره صبور اولمیه ایدك بو یورنی قرق ییل چکمکه قادر اوله مز ایدك یعنی بو اذایه تحمل ایدن هر شیئه تحمل ایدر (قطعه) از یینی بزرك تو بار بست برهمه* تاکی بهرزه روی سوی این وآن نهی* یینی بزرك تو موصوفك صفته ولامیه سنك بیوك بورنکدن دیمکدر (باربست سین وتا ادات خبر (یا حرف وحدت (بار یوك دیمکدر (برهمه تقدیری برهمه خلقدر (تا حرف انتها (کی قچن دیمکدر (بهرزه با حرف مصاحبت (هرزه باطل وعبث دیمکدر (سوی این وآن لامیه سوی جانب معناسنه‌در (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر (محصول بیت) سنك بیوك بورنکدن

مجموع خلق اوزره یوك یعنی ثقلت واردر نیجه یه دك باطل ایله یعنی
عبث یره اونك بونك جانبنه یوز قویه سین یعنی توجه ایده سین
حاصلی سنك انفك منفوره عالم ایکن نیجه برخلقیه توجه ایدوب ثقلت
ویره سین * هر لحظه سجدهٔ تونه از پهر طاعتیست * بار کران بینی
خود بر زمین نهی * هر لحظه هر وقت دیمکدر (سجدهٔ تو لامیه
سنك سجدك دیمکدر (نه حرف نفی (بهر ادات تعلیل (طاعت عبادت
معناسنه در (بار کران بینی خود لامیه بار کران آغر یوك دیمکدر
(محصول بیت) هر وقت سنك سجدك عبادتدن ایچون دکلدر
کندی بورنونك آغر یوکنی یره قومق ایچوندر (عروض) بو قطعه
بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور (ظریفی)
شخصی را دید که موی بسیار بر روی او دمیده بود کفت این موی هارا
بکن پیش از انکه روی تو سر کردد * ظریفی و شخصی یاری وحیت
ایچوندر (را ادات مفعول (که حرف بیان (موی بسیار چوق قیلی
دیمکدر (روی او لامیه دمیده ماضیدن قسمدر ظاهر اولمش اولمش
دیمکدر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (موبها را ادات مفعول ها
ادات جمع قیللری دیمکدر (بکن باء تأکید ایله و فتح کاف عربیله
فعل امر حاضر مفرد قوپار دیمکدر (پیش ازانکه اندن مقدمکه
(روی تو لامیه کردد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر
(محصول ترکیب) بر ظریف بر شخصی کوردیکه یوزی اوزره چوق
قیل ظاهر اولمش ایدی یعنی یوزنده قیل چوغالمش ایدی دیدی
بو قیللری قوپار اندن مقدمکه سنك یوزك باش اوله یعنی یوزك
باشك کبی اولمزدن مقدم قوپار (قطعه) خواجه هر روز اکر بموچینه
* از رخ خود نه موی بر کرید * بموچینه (با حرف مصاحبت
موچینه جنبستره دیمکدر نه حرف نفی (بر کیرد فعل مضارع مفرد
غائب قوپره دیمکدر حرف نفی بوکا مصروف اولدیغندن قوپرمیه
دیمکدر (محصول بیت) خواجه هر کون اکر چنبستره ایله یکاغندن
قیلی قوپاروب یولمیه * چند روزی چو بکذرد بر وی * رویش
از موی حکم سر کیرد * چند روزی یا حرف وحدت بر قاچ کون
دیمکدر (چو ادات تعلیل (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد

غائب دیمکدر (بروی آنك اوزرینه دیمکدر (درویش شسین ضمیر
خواجه یه راجعدر (حکم ستر بنانینه باش حکیمی (کیرد فعل مضارع
مفرد غائب طوتر دیمکدر (محصول بیت) بر قاچ کون چونکه انك
اوزرینه کچرسه یعنی قیللرینی قوپاروب یولمزسه یوزی قیلدن باش
حکمنی طوتار یعنی باشی کبی اولور (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر
که فاعلاتن مفاعلن فعلن لولور* مطایبه معنا ویه وعقیل بن
ابی طالب باهم نشسته بودند معاویه کفت ای اهل شام هیچ شنیده اید
قول الله تعالی انجا که می کویند (تبت یدا ابی لهب وتب) کفتند آری کفت
ابولهب عم عقیل است عقیل کفت ای اهل شام هیچ شنیده اید قول الله
تعالی انجا که میکوید (وامرأته حمالة الحطب) کفتند آری حمالة الحطب
عمه معاویه است* باهم برابر (نشسته بودند) اوتورمش ایدیلر شنیده اید
جمع ماضیدن قسمندر ایشتمش میسکز دیمکدر (قول الله لامیه
الله تعالینك قولنی دیمکدر (انجا که اول محلده که (میکوید سویلر
(تبت فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه هلاك اولدی دیمکدر (یدا یدك
تثنیه سیدر اصلی یدان یدی ابی یه اضافتله نون ساقط اولوب یدا
قالور حالت رفعیده در الف ایله تبتك فاعلی ایکی ال دیمکدر ایکی الدن
مراد داتیدر (ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة) ده اولدیغی کبی یدادن
مراد بعضیلر حقیقته حمل ایلدیلر (وقتا که رسول الله علیه السلام
(وانذر عشیرتك الاقربین) نازل اولدیسه اقاربنی جمع و انذار
ایلدی ابولهب دیدی تبا لك الهذا دعوتنا یعنی حاشا ثم حاشا خسرلن
سکا اولسون بونك ایچونمی بزی دعوت ایلدك و بر طاش الدیکه لته
بو سوره نازل اولدی وایکی الیله طاش الدیغیچون اللرینی هلاك اولدی
یاخود یدادن مراد دنیا و آخرتدر (ابی لهب عبد المطلبك اوغلیدر
اذای رسول علیه السلامه قصد ایدردی کنیه سیله ذکر اولنمشدر
شهرتندن ایچون یاخود اسمی عبد العزی اولدیغندن استکراها
کنیه سیله ذکر اولندی تب اخبار بعد اخباردر یاخود تب کسبندن اخباردر
تب مذکر اوله رق کسندندن اخباردر (کفتند فعل ماضی جمع غائب
دیدیلر دیمکدر (آری ادات تصدیق اوت دیمکدر ((عم عقیل لامیه
(وامرأته امرأته قاری دیمکدر اسمی ام جمیله در حربك قزیدر

ابو سفیانك همشیره سی اولوب صلی نك فاعلی اوزرینه معطوفدر. ضمیر ابی لهبه راجعدر (حماله مبالغه ایله اسم فاعل مفرد مؤنث بوكلیجی دیمكدر (الحطب اودون دیمكدر حطب جهنم مراد دن زیرا ابولهب قاریسی رسول اللهك مغیلان دیدكلری دیكنی دوكر ایدی مبارك قدم شریفلرینه باتوب اذا اولسون ایچون اول سببدن جزا من جنس العمل اوله رق مجازا بیله اخبار اولندی وحقیقتده ابی لهبی دخی عام بدرده سباع پاره لمشدر تفصیلی سیرلرده واردر مراد ایدنلر نظر ایلسونلر (عمهٔ معاویه لامیه عم بابانك اركك قرنداشنه عمه قیز قرنداشنه دیرلر (محصول تركیب) معاویه وعقیل ابن ابی طالب برابر اوتورمش ایدیلر معاویه دیدی ای اهل شام هیچ ایشتمش می سكز الله تعالینك قولینی اول مجلده كه بیورر (تبت یدا ابی لهب وتب) یعنی ابی لهبك كندی یاخود ایكی الی هلاك اولدی یاخود دنیا وآخرتی تلف وخسران اولدی دیدیلر اوت ایشیدرز دیدی ابی لهب عقیلك عمی سیدر عقیل دیدی ای اهل شام هیچ ایشتمش می سكز الله تعالینك قولینی كه بیورر (وامرأته حمالة الحطب) یعنی ابولهبك امرأه سی یقینده جهنم اودونی حماله لكنه ایر شور دیدیلر اوت ایشیدرز دیدی حمالة الحطب معاویه نك عمه سیدر (قطعه)

چون نیست در تو منقصتی عیب دیگری * كردن با آن نه قاعدهٔ مرد باهشت * چون ادات تشبیه (چون نیست یوق كبی دیمكدر (منقصت نقصان وقصور معناسنه در یا حرف وحدت (عیب دیگری غیری تعییب دیمكدر (كردن ایلك معناسنه در (با آن یا حرف مصاحبت آن منقصته اشارتدر (نه حرف نفی (قاعدهٔ مرد لامیه (مرد باهش هوشدن مخففدر عقلی دیمكدر باهش عقللی دیمكدر (محصول بیت) سنده بر نقصان یوق كبی غیرك عیبنی اول نقصان ایله ایلك عاقل آدمك قاعده سی دكلدر حاصلی سنده اولان عیب ایله غیری تعییب ایلكلك كار عاقل دكلدر (شارح چون تشبیه اولدیغنی بكرده مدبكندن جمیع نسخه لره مخالف هست یازمش عفی الله عنه * او خامشست از تو واز عیب تو چرا * گویا كنی بعیب خود آنرا كه خامشست * او دیگره راجعدر (خامش خاموشدن مخفف ساكت دیمكدر (عیب تو

لامیه (چه نیچه رن دیمکدر (کویا صفت مشبهه سویلیجی دیمکدر (کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمکدر (کویا کنی سویلدرسین دیمک اولور (بعیب خود لامیه (با حرف صله (آنرا را ادات مفعول (که حرف رابط (محصول بیت) اول کیمسه سندن وسنك عیبکدن خاموشدر نیچون کندی عیبکه اول کیمسه بی خاموشدر سویلدرسین (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور (مطایبه) علویی باشخصی دراثنای خصومت کفت مرا چون دشمن میداری وحال آنکه تومأموری باآنکه درهر نماز برمن صلوات فرستی و بکویی اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد کفت من الطیبین الطاهر ین نیز میکویم توازان بیرونی *
علویی یاء اول نسبت ثانی وحدت (باشخصی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت (اثنای خصومت بیانیه (خصومت خصملق یعنی غوغا ومجادله ایلمك دیمکدر (مرا را ادات مفعول بنی دیمکدر (چون روم ضمیله نیچه دیمکدر (میداری طوتارسین دیمکدر (آنکه اوله که دیمکدر (مأموری یا حرف خطاب مأمورسین دیمکدر (باآنکه با حرف صله اکا دیمکدر (برمن بنم اوزریمه (فرستی فعل مضارع مفرد مخاطب فانك کسریله ارسال ایلیه سین دیمکدر (و بکویی و بویله دیه سین دیمکدر (اللهم میم مشدده ندا مقامنده در یا الله دیمك اولور (صل فعل امر حاضر مفرد مخاطب سن صلات انزال ایله دیمکدر (علی محمد حضرت محمد اوزره (وعلی آل محمد دخی محمد صلی الله تعالی علیه وسلمك آل واولادی اوزرینه صلاة ورحمت انزال ایله آل لفظی برقاچ معناده مستعملدر بونده قائلك مرادی اولاد معناسنه اولدیغیدر (کفت فاعلی شخص راجعدر (من حرف تبعیض (الطیبین طیبك جمعیدر کوزللر یعنی اخلاق ذمیمه دن بالکلیه پاکلر (الطاهرین طاهرك جمعیدر محء ثاندن پاکلر دیمکدر (نیز دخی دیمکدر (میکویم سویلرم دیمکدر (ازان اندن دیمکدر (بیرونی یا حرف خطاب طشره سین یعنی خارجسین دیمکدر (محصول ترکیب) برعلوی برشخص ایله غوغا ومجادله اراسنده دیدی بنی نیچه دشمن طوتارسین وحال بوکه سن مأمورسین اکا که هر نمازده بنم اوزریمه صلوة ارسال ایلیه سین

ودیمه سین اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد یعنی یا الله سن محمده
ومحمدك آلی اوزره صلوة انزال ایله دیو صلوة ارسال ایدرسین خصمی
دیدی من الطیبین الطاهر بن دخی دیرم سن اندن خارج سین یعنی
بن آل محمدك طیبین وطاهرینی مرادایندم سن خارج قالورسین دیدی
(قطعه) ای که زآل نبی می شمری خویش را * هست گواهت بران
پاکی ذات وصفات * (ای که ای کس که تقدیرنده در (آل نبی لامیه
می) ادات حال (شمری شینك ومیمك ضمیله فعل مضارع مفرد مخاطب
صایرسین دیمکدر (خویش را را ادات مفعول کندیکی دیمکدر
هست) ادات خبر ذات وصفاته مقیددر (گواهت تا حرف خطاب
گواه شاهد دیمکدر سکا شاهد دیمك اولور (بران انك اوزرینه دیمکدر
(پاکی ذات لامیه یا حرف مصدر ذاتك پاکلکی دیمکدر (محصول بیت)
ای کیمسه که کندیکی اولاد نبی دن صایرسین انك اوزرینه یعنی
بو دعوایه سکا شاهد ذات وصفاتك پاکلکیدر یعنی ذات وصفاتك پاك
اولمسیله شرافتی اثبات ایدرسین والا اثبات ایده مزسین * چون تودم
ازطیبین می زنی وزطیبات * گو صفت طیبین یا سمت طیبات * (چون
ادات تعلیل (دم نفس دم اورمق اددعادن کنایه در (می حرف حال
زنی) فعل حال مفرد مخاطب اورر سین دیمکدر (گو قنی دیمکدر
صفت طیبین) بیانیه یا حرف تردید (سمت اسلوب عجم اوزره تا طویل
یازیلور (سمت سینك کسریله علامت معناسنه در (طیباته اضافت بیانیه
(محصول بیت) چونکه سن طیبات وطیبین دن دم اورر سین قنی طیبین
صفتی یا خود طیبات علامتی (عروض) بو قطعه بحر منسرحدندر که
اصلی مستفعلن مفعولات مستفعلن مفعولات ایدی صدر وابتدایه
وحشو ثانیلره طی طاری اولمشدر طی در دنجی ده واقع اولان ساکنی
حذفه دیرلر مستفعلن دن فا ساقط اولوب مستعلن قالور مفتعلن لفظنه
تبدیل اولنور حشو اولیله عروض وضربنه طیدن صکره کسف دخی
کلمشدر کسف مفعولاتدن تانك حذفنه دیرلر مفعولا قالور طی ایله
دردنجی ساکن که واودر دوشر مفعلا قالور فاعلن لفظنه تبدیل اولنوب
بر مصراعی مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن اولور که منسرح مطوی
مکسوف اولور (بو وزن بحر رجزدن اولمق احتمالی وار در رجزکه

مستفعلن

مستفعلن در برت کره طی ایله مفتعلن اولور رفع ایله فاعلن اولور رفع ایکی سبب خفیف متعاقب جمع اولان جزده برینی حذفه دیرلر تفعلن قالور فاعلن لفظنه تبدیل اولنور رجز مطوی مرفوع دیرلر (مطابیه) مدعی خودرا بصورت علویان آراسته بدعوی آن نسب عالی برخاسته * (مدعی اکثریا دعوای کذب ایدنه دیرلر (خود را را ادات مفعول کندینی دیمکدر (بصورت علویان بیانیه باحرف مصاحبت یاحرف نسبت الف نون ادات جمع علویلر صورتیله دیمکدر آراسته) ماضیدن قسمدر بزه مش معناسینه (بدعوی آن نسب عالی بیانیه وموصوفك صفته اضافتیدر با حرف صله (برخاسته قالقمش دیمکدر (محصول ترکیبه) بر مدعی کندوبی علویلر صورتیله بزه مش یعنی اول دیارده شرفا علامتی نه ایسه اکا کیرمش واول عالی اولان نسب دعواسنه قالقمش (بیت) در دعوی وی عیان نه از صدق فروغ * بردوش ز کیسوان کواهان دروغ * (دردعوی وی انك دعواسنده دیمکدر (عیان آشکاره دیمکدر (نه حرف نفی یوق دیمکدر (صدق بمصدر دروغ لق مقابلنه (فروغ یارلق معناسنه در (بردوش اوموزی اوزره دیمکدر (کیسوان الف نون ادات جمع کیسو صاچ بولکی که بو حوالیده مشایخ طریقتده نمایانه راعجامده علامت سیادت ایچون یوراده دستار خضرا اولدیغی کبی (کواهان شاهدلر دیمکدر (دروغه اضافت بیانیه یلان شاهدلری دیمکدر (محصول بیت) انك دعواسنده عیان وآشکار صدقدن فروغ یعنی علامت یوق حاصلی سوزی صادق اولمدیغی دعواسنده ظاهر اوموزی اوزره صاچ اولکری یلان شاهدلری (عروض) بو بیت بحر هزج دندر که صدر و ابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب محذوف بر مصراعی فعول مفاعلن مفاعیل فعولن اولور * برصاحب دلی برآمد ازجای بجست وویرا صدر نشاند وخود در صف نعال نشست هرچه طلب داشت زیادت ازان عطا کرده در وقت خروجش ادب مشایعه بجای آورد اصحاب کفتند ما این شخص رامی شناسیم نسب وی ازین نسب دور هست ودعوی وی برین صورت کذب وزورست نه پدرش را ازین خاندان بویست

ونه مادرش را درین خانواده روپی * بر حرف صله (صاحب دل اهل الله معناسنه در (یا حرف وحدت (بر حرف تأکید (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر (بحسب باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب صحرادی دیمکدر (ویرا را ادات مفعول آنی دیمکدر (بر حرف صله (صدر کوشه دیمکدر (نشاند فعل ماضی متعدی مفرد غائب اوتورتدی دیمکدر (خود کندی دیمکدر (صف صیره دیمکدر (نعال نعلك جمعیدر پاپوشلق دیمکدر (نشست فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (طلب داشت استدی دیمکدر (زیادت تا اسلوب عجم اوزره طویل یازلشدر (عطا کرد وردی دیمکدر (وقت خروج بیانیه شین ضمیر مدعیه راجعدر (ادب مشایعه بیانیه مشایعه مفاعله بابندن مصدردر مسافری برابر چیقرمغه دیرلر (بجای آورد یرینه کنوردی دیمکدر (این شخص را را ادات مفعول بو شخصی دیمکدر (می ادات حال (شناسیم فعل مضارع متکلم مع الغیر بیلورز دیمکدر (نسب وی لامیه (دعوای وی‌ده بویله (کذب وزور عطف تفسیریدر (نه حرف نفی (پدرش را را ادات تخصیص انك باباسنك (این خاندان بو خاندان رسولدن (بویی یا حرف وحدت برقوقی دیمکدر (مادرش را پدرش را کبیدر آنك اناسنك دیمکدر (خانواده نسب عالی دیمك (زوپی یا حرف وحدت بر یوز دیمکدر (محصول ترکیب) اول مدعی بر صاحب دله کلدی صاحب دل یرندن صحرادی وآنی کوشه یه اوتورتدی وکندیسی پاپوشلقده اوتوردی یعنی اشاغی اوتوردی هرنه استدی ایسه استدیکندن زیاده ویردی انك چیقاجق وقتنده یعنی کیدرکن ادب مشایعه‌یی برینه کنوردی اصحاب دیدیلر بز بو شخصی بیلورز انك نسبی علویلك نسبندن اوزاقدر وبو صورتده انك دعواسی یلاندر نه انك باباسنك بو خاندان برقوقوسی واردر یعنی زره مقداری مناسبتی یوقدر ونه اناسنك بو نسب عالیده یوزی واردر یعنی وجه ما تعلقی یوقدر (قطعه) مادرش شهر کرد وخانه کداست * پدرش دیلك بند ودولك تراش * مادرش ضمیر مدعیه راجعدر انك اناسی دیمکدر (شهر کرد وصف ترکیبیدر شهر دولانیجی یعنی جرار دیمکدر کرد کاف عجمك فتحیله در (خانه کداده بویله اودیلنجیسی دیمکدر

پدرش

(پدرش مادرش کبی باباسی دیمکدر (دیك بند وصف ترکیبیدر چوملکجی دیمکدر (دوك تراش ده بویله ایك یونجی یعنی ایکیجی دیمکدر (محصول بیت) انك اناسی شهر دولابجی جرار واودیلنجیسی باباسی چوملکجی وایکیجیدر غالبا بینلرنده بو اصناف ارازل ناسدن اولمق محتملدر یاخود شرفا ارباب حرف اولمق قانونلرندن دکلدر *آن یکی ازقبیلهٔ ارزال * وین دکراز طویلهٔ اوباش * آن یکی اول بریسی دیمکدر که مادره اشارتدر (قبیلهٔ ارزال لامیه (ارزال رزیلك جمعیدر رزیللر یعنی دنی وبد اصللر قبیله سندن (این دکر بودخی دیمکدر که پدره اشارتدر (طویلهٔ اوباش لامیه .طویله ترکیده تحریف ایدوب طاوله دیرلر (اوباش فتح همزه ایله ایسنزدیو تعبیر ایندکلری طائفه‌در (محصول بیت) اول بریسی یعنی مادری رزیللر قبیله سندندر و بودخی یعنی باباسی ایسنزلر طاوله سندندر حاصلی ایکیسی دخی صویسزدر دیو شیخه اعلام ایلدیلر (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر* صاحب دل کفت آنچه ماکردیم نه لایق صادقان خانواده است بلکه فراخور مدعیان ازراه افتاده است * آنچه اول نسنه که دیمکدر (ما ضمیر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (کردیم فعل ماضی متکلم مع الغیر ایلدك دیمکدر (نه حرف نفی (لایق صادقان این خانواده لامیه‌لردر (بلکه ادات اضراب (فراخور مدعیان لامیه فراخور درخورکبی لایق معناسنه‌در (ازراه افتاده مدعیلرك صفتی (ازراه افتاده یولدن دوشمش دیمکدر غریب معناسنه (محصول ترکیب) صاحب دل دیدی اول نسنه که بز ایلدك بوخاندانك صادقلرینك لایق دکلدر یعنی حقیقتده بو نسب عالی‌یه منسوب اولنلره اکرام بویله اولماز وانلره اکرام حدیمزدن دکل بلکه بواکرام یولدن دوشمش غریبلره لایقیدر (قطعه) هرکس زخاندان نبوت نصیب یافت * تعظیم او وظیفهٔ هر بی نصیب نیست * هرکس کس بونده اهل الله وسعادتلو دیمکدر کلستانده (ناکس بتربیت نشود ای حکیم کس (ده اولدیغی کبی نته کیم ترکیده آدم اولمزدیدکلری کبی که اوکلامده بومعنایه در تفکر تنل علی ما هو المقصود (خاندان نبوت بیانیه (نصیب حصه دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب (تعظیم او

مصدرك مفعولنه دراكا تعظيم ديمكدر (وظيفهٔ هر بی نصیب لامیه
وظيفه بونده مراد معناسنه در ته كيم تركيده ده شايعدر كه نه وظيفم
ديرلر (بی نصیب بی نوا وسعادتسز ديمكدر (محصول بيت) هر سعادتلو
نبوت خاندانندن نصیب وحصه بولدی حاصلی آل رسوله اكرام
ايله فيضياب اولدیلرا كا تعظيم هر سعادتسزك وظيفه سی دكلدر
وظيفه مقدر معناسنه ده اولور رزقك لازمیدر اول وقت معنا خاندان
نبوتدن سعادتليلر فيضياب اولورلر اكا تعظيم سعادتسزك مقدری
دكلدر زيرا تعظيم ايتسه سعادتلی اولمش اولور * هست او غريب
دهر براه محبتش * كرمال وملك وجاه ببازی غريب نيست * هست
ادات خبر دهره مقيد در دهر دنيا ديمكدر (غريب دهر لاميه
(براه محبتش با حرف ظرف شين ضمير آل رسوله راجعدر (جاه منصب
ديمكدر (ببازی باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب اوینادهسین
ديمكدر غريب بونده عجيب معناسنه در (محصول بيت) آل رسول بو عالمك
غريبیدر انك محبتی يولنده اكر مالك وملك وجاه او يناده سين عجب
دكلدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر كه مفعول فاعلات
مفاعيل فاعلات اولور (مطايبه) خليفه با اعرابی از باديه طعام
ميخورد در آن اثنا نظرش بر لقمهٔ وی افتاد مويی بچشم وی در آمد كفت
ای اعرابی آن مو برا از لقمهٔ خود دور كن اعرابی كفت بر مائدهٔ كسی كه
چند آن در لقمهٔ خورنده نكرد كه مويی را بيند طعام نتوان خورد
دست باز كشيد وسوكند خورد كه ديكر بر مائدهٔ وی طعام نخوردم *
با اعرابی با حرف مصاحبت (باديه چول ديمكدر (می ادات حكايه
(خورد فعل ماضی مفرد برايدی ديمكدر (در آن اثنا اول اثناده
(نظرش شين ضميری خليفه يه راجعدر (بر حرف صله (لقمهٔ وی لاميه
انك لقمه سنه (افتاد دوشدی ديمكدر (مويی يا حرف وحدت بر قيل
ديمكدر (بچشم وی با حرف صله اضافت لاميه (وی ضميری خليفه يه
راجعدر (در آمد كيردی ديمكدر (مو برا را ادات مفعول (لقمهٔ خود
لاميه (دور كن بعيد ايله يعنی قو پار ديمكدر (در حرف ظرف (مائدهٔ كسی
لاميه يا حرف تنكير مائده طعام سفره سی ديمكدر (كه حرف رابط
صفت (چندان اولقدر ديمكدر (در حرف صله (لقمهٔ خورنده لاميه

خورنده

خورنده ییییجی دیمکدر (نکرد نونك کسری وکافك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب بقه دیمکدر (که حرف بیان (مو بی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (یبند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (نتوان خورد یمك کرلك دیمکدر (خورد ماضیدر لکن مضارعه مقارن اولمق حسبیله مصدر معناسنه کلمشدر (باز کشید کیرو چکلدی دیمکدر (سوکند اندمعناسنه‌در (خورد فعل ماضی انداپجدی دیمکدر (که حرف بیان (دیکر بردخی دیمکدر (برمانده‌ٔ وی برحرف استعلا اضافت لامیه انك سفره سی اوزره دیمکدر (نخورم فعل نفی مستقبل متکلم وحده ییمیم دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه بادیه دن براعرابی ایله طعام ییرایدی اول اثناده خلیفه نك نظری انك لقمه سنه دوشدی برقیل کوزینه کیردی یعنی ایلشدی دیدی ای اعرابی اول قیلی کندی لقمکدن قو پارآبیر اعرابی دیدی شول کیمسه نك سفره سنده طعام ییمك کرلك که اول قدر ییجی نك لقمه سنه بقه که برقیلی کوره یعنی لقمه ده برقیلی کوره جك قدر لقمه یه بقان کیمسه نك سفره سنده طعام ییمك کرلك دیدی والینی کیرو چکدی وانداپجدی که بردخی انك سفره سی اوزره طعام ییمیم (قطعه) چومیزبان بنهد خوان مکرمت آن به * که ازملاحظهٔ میهمان کارکند * (چو ادات تعلیل (میزبان صاحب مسافر دیمکدر (بنهد با تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قورسه دیمکدر (آن به اول اعلادر (که حرف بیان (ملاحظه خاطره کلن شی دیمکدر (میهمانه اضافت لامیه (کار کند یان چاوه یعنی اول سمتلره اوغرامیه (محصول بیت) چونکه اوصاحبی اکرام سفره سنی قویه اول اعلادر که مسافرك خاطرینه کله جك شیدن یان چیزه * نه انکه برسرخوان لقمه لقمهٔ اورا * بزیرچشم یبند بدل شمار کند * (نه حرف نفی (آنکه اول دکلکه دیمکدر (برسرخوان سفره باشنده دیمکدر (لقمه لقمه اورا انك هرلقمه سنی دیمکدر (بزیرچشم با حرف مصاحبت کوز آلتیله یعنی کوز اوجیله دیمکدر (یبند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (بدل با حرف مصاحبت کوکلی ایله (شمار کند صایه دیمکدر (محصول بیت) صاحب خانه مسافر معتبر اوله جق ایشی ایلمه دن احترازایده اویله دکلکه سفره باشنده انك هرلقمه سنی کوز اوجیله کوره

کوکلی ایلمصاحبیعنی قاج اقمه یه ایدیکنی تعداد ایلیه (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر (مطایبه) جمعی نشسته بودند وسخن کمال ونقصان رجال در پیوسته یکی ازان میان گفت هرکه دوچشم بینا ندارد نیم مردست وهرکه درخانه عروس زیبا ندارد نیم مردست وهرکه وقوف برسباحت دریا ندارد نیم مردست نابینایی در مجلس حاضر بود که زن نداشت وسباحت نمی دانست بانك بروی زد که ای عزیز عجب مقدمهٔ آوردی ومرا از دایرهٔ مردی چنان دور انداختی که هنوز نیم مردی درمی باید تا نام هیچ مردی برمن شاید * جمعی یا حرف وحدت (نشسته ماضیدن قسمدر اوتورمش دیمکدر (بودند ادات ماضی جمع غائب ایدیلر دیمکدر (سخن کمال بیانیه (نقصان رجال لامیه رجال بونده ناسدن عبارتدر یعنی خلقك کمالی ونقصانی سوزینی (در پیوسته اولشدرمش دیمکدر (قاعدهٔ سجع اوزره بودند مقدردر (یکی بری دیمکدر (ازان میان اول اورته دن یعنی ایچلرندن بری دیمکدر (هرکه‌لر هرکس که تقدیرنده در (بینا صفت مشبهه در کوربجی دیمکدر ندارد لر) نفی دن عبارتدر اولمیه دیمکدر (نیم یارم دیمکدر (نیم مردست) یارم آدمدر (درخانه اوده دیمکدر (عروس زیبا موصوفك صفتنه در (عروس بونده کابین دیمکدر زیبا یاقشقلی دیمکدر (وقوف خبر معناسنه در (بر حرف صله (سباحت دریا مظروفك ظرفه اضافتیدر سباحت یوزمك (نابینایی یا حرف وحدت (نابینا کور دیمکدر (در مجلس مجلسده (حاضر بود حاضر ایدی (که حرف بیان (نداشت کذلك نفی دن عبارتدر یوق ایدی دیمکدر (نمی دانست نون حرف نفی می ادات حکایه (دانست فعل ماضی مفرد غائب بیلمزایدی دیمکدر بانك) چاغرمق (بروی اکا دیمکدر (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی دیمکدر (بانك زد بك چاغردی دیمك اولور (که حرف بیان (مقدمهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (مقدمه کلام مند له دیرلر آوردی) فعل مضارع مفرد مخاطب کتورردك دیمکدر (مرا بنی دیمکدر (دایرهٔ مردی بیانیه (یا حرف مصدر آدملك دایره سندن دیمکدر (چنان اشولین دیمکدر (انداختی فعل مضارع مفرد مخاطب آتدك دیمکدر

(كه حرف رابط (هنوزالان ديمكدر (در حرف تأكيد (مى بايد فعل
حال مفرد غائب كركدر ديمكدر (تا حرف تعليل (نام هيچ مردى بيانيه
ياحرف مصدر هيچ مردلك نامى (برمن بكا ديمكدر (شايد فعل
مضارع مفرد غائب لايق اوله ديمكدر (محصول تركيب) بر جمع يعنى
برالاى كيمسه اوتورمش ايديلر وخلقك نقصان وكمالى سوزينى
اولشدرمش ايديلر ارالرندن برى ديدى هر كيمسه كه ايكى كوردن
كوزى اولميه يارم آدمدر وهر كيمسه كه اونده يقشقلى كلنى اولميه يارم
آدمدر وهر كيمسه كه دريادة يوزمكه وقوفى اولميه يارم آدمدر بركورد
مجلسده حاضر ايدى كه قارىسى بوق ايدى و يوزمكده بيلمز ايدى
اكا بونى بو كلامى سويلينه بك چاغردى كه اى عزيز عجب بر كلام مدلل
كتوردك وبنى آدملك دائره سندن انجلين اوزاق ايتدك كه الآن
يارم آدملك كركدر تا كيم بكا هيچ مردلك نامى لايق اوله يعنى يارم
آدملك اولايدى نام آدم اولمق زمره سنه داخل اولوردى (قطعه)
چنان ز پايۀ مردى فتاد خواجه برون * ز بس فسردكى وخام ريشى
وسردى * چنان انجلين ديمكدر (ز پايۀ مردى بيانيه ياحرف مصدر
(پايه مرتبه معناسنه در مردلك مرتبه سندن ديمك اولور (فتاد فعل
ماضى مفرد غائب دوشدى ديمكدر افتاددن مخففه (برون طشره
ديمكدر (بس چوق ديمكدر (فسردكى ياحرف مصدر كاف هاء
رسميدن مبدل (فسرده فانك وسينك ضمه لريله حسب اللغه طوكمش
ديمكدر استعمالرنده جاهل ديمكدر (خام ريشى وصفه تركيبيدر يا
حرف مصدر (حسب اللغه يارهسى اوكلمدق ياخود تازه صقاللى
ديمكدر (اما استعمالرنده بى تدبير ديمكدر (سردى ياحرف مصدر
سرد صووق ديمكدر (محصول بيت) انجلين آدملك مرتبه سندن
خواجه طشره دوشدى چوق جاهللكندن و بى تدبيرلكندن
وصوقلغندن يعنى بو بله اخلاق ذميمه دن ناشى خواجه آدملك
مرتبه سندن انجلين يعنى اول مرتبه خارج قالدى * كه كر هزار
فضيلت رسد ز مردانش * قدم برون ننهد ازحدود نامردى *
كه حرف رابط (كر حرف شرط (فضيلت آرتقلق معناسنه در
(رسد فعل مضارع مفرد غائب ايريشورسه ديمكدر (مردان بونده

اهل الله معناسنه در (ننهد فعل مضارع منفی مفرد غائب قویه مز دیمکدر (حدود صنور دیمکدر (حدود نامردی بیانیه یاحرف مصدر (محصول بیت) خواجه آدملك رتبه سندن برمرتبه خارج قالدی که اگر اهل اللهدن بیك فضیلت ایر یشورسه یعنی انلرك نظر کیمیا اثرلرینه مظهر اولورسه ده قدمنی طشره قویه مز نامردلك حدودندن حاصلی بهره مند و برخوردار اوله مز زیرا کندوده نامردلك بیك دکل نتیجه بیك در (عروض) بو دخی قطعهٔ سابق کبی بحر مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطایبه) بهلول بهارون رشید درآمد یکی از وزرا کفت بشارت باد مرترا ای بهلول که امیرالمؤمنین ترا برسرقرده وخنازیر سردار کردانید بهلول کفت کوش بمن دار وفرمان من بجای آرکه ازجملهٔ رعایای منی * بهلول مجاذیب خدادن بر ذات پاکك اسمیدر (بهارون باحرف صله (در حرف تأکید (آمد فعل ماضی کلدی دیمکدر (بشارت مژده معناسنه (باد امر غائب مفرد اولسون دیمکدر (مرا را ادات صله (مرترا سکا دیمکدر (که حرف بیان (ترا را ادات مفعول (سر بونده مقحم در (قرده اسم جنس درمیمونلر دیمکدر (خنازیر خنزیرك جمعیدر (بر سرقرده وخنازیر میمون وخنزیرلر اوزره دیمکدر (سردار رئیس دیمکدر (بمن با حرف صله بکا دیمکدر (دار امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (فرمان من لامیه بنم فرمانمی (بجای یا حرف صله (آر فعل امر حاضر مفرد کتور دیمکدر (که حرف تعلیل (جملهٔ رعایای منی لامیه لردر (یا حرف خطاب سن بنم رعایالریمك جمله سندن بعضیسی سین دیمکدر (محصول ترکیب) بهلول هارون رشیده کلدی وزیرلردن بری دیدی مژده اولسون سکا ای بهلول که امیرالمؤمنین سنی قرده وخنازیر اوزره سردار وامیر نصب ایلدی بهلول دیدی قولاغکی بکا طوت وبنم فرمانمی یرینه کتور یعنی اطاعت ایله بنم رعیتلریمك جمله سندن بری سین (قطعه) بشهریار کاو خرم دهی مژده * رعیتی که بود خاص شهریار نویی * بشهریار کاو بیانیه کاو اوکوز دیمکدر یاحرف مصدر (شهریار پادشاه دیمکدر (با حرف مصاحبت (خراشك دیمکدر میم ضمیر متکلم وحده (دهی فعل مضارع مفرد مخاطب ویررسین دیمکدر (مژده مفعول به صریحی (رعیتی

یاحرف

یا حرف وحدت نوعیه (خاص شهر یار لامیه ورعیتی نك صفتیدر
(تو یی یا حرف خطاب سن سین دیمکدر (محصول بیت) بکا اوکور
واشك یاد شاهلغی ایله مژده ویرر سین شول بر رعیتکه یاد شاهه
مخصوص اوله سن سین یعنی بنی انلره پادشاه اولدك دیو تبشیر ایدر سین
پادشاهك خاص رعیتی سن سین * شمار لشکر یانم زخوك وخرس کنی *
* نخست کس که در آید درین شمار تو یی * شمار صایی دیمکدر (لشکر یانه
اضافت لامیه (یا حرف نسبت الف نون ادات جمع میم ضمیر متکلم
بنم عسکرلریمك صایسی دیمکدر (خوك خنزیر خرس ایو دیمکدر
(کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلر ایسك دیمکدر (نخست اولکی
دیمکدر (که حرف رابط (درآید فعل مضارع مفرد غائب کلیه
دیمکدر (درین شمار بو صایی ده دیمکدر (تو یی سابقی کبی
(محصول بیت) بنم عسکرلریمك صایسنی خنزیردن وآیودن ایلرسین
یعنی سردار اولدیغك لشکر بونلردر د یرسین صایی ده اول کلن کیمسه
سن سین یعنی رئیسلری وسرلوحه لری سن سین بونده بر غیری لطافت
دخی وارکه مصراع اولده خوك وخرس دیو تعداد اولنمشدر اول کلن
خوکدر طکوز سین دیمك اولور (عروض) بو قطعه سابقلر کبی
مجتثدر معلوم (مطا یبه) توانکری در عهدیکی از ظالمان بمرد
وزیران ظالم پسر ویرا طلب کرد و پرسید که پدر تو چه کذ اشتست
کفت از مال ومنال چنین چنین واز وارثان وزیر کبیر ایده الله سبحانه
واین فقیر و حقیر را وزیر بخندید وفرمود که میراث ویرا بد ونیم
کردند یکی را بوی کذاشت ونیمی را برای پادشاه برداشت * توانکری
یا حرف حدت (توانکر قدرتلی مضاسنه در غنی دیمك (عهد وقت
دیمکدر (عهدیکی برینك وقتنده دیمکدر (ظالمان الف نون ادات
جمع (بمرد بای تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر
(وزیران ظالم اول ظالمك وزیری دیمکدر (پسر وی لامیه (را ادات
مفعول (طلب کرد استدی (و پرسید سؤال ایلدی (که حرف بیان
(پدر تو لامیه سنك بابالك دیمکدر (چه کذاشتست نه ترك ایلمشدر
(مال ومنال اتباع مزدوجة الفاظدندر یاخود منال مانالدن مخففدر
هر صورتده معناسا بردر (چنین چنین شو بو دیمك محلنده تعداددن

عبارتدر حقير الحق ديمكدر (را ادات مفعول (بخنديد باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب كولدى ديمكدر (فرمود ده بويله بيوردى ديمكدر (كه حرف بيان (ميراث وى لاميه (را ادات مفعول (يد ونيم كردند (با حرف صله ايكى يه بولديلر ديمكدر (نيمى يا حرف تنكير (را ادات مفعول يارىسنى ديمكدر (بوى با حرف صله ضمير پسره راجعدر را كذاشت فعل ماضى مفرد غائب براقدى ديمكدر (براى ادات تعليل (برداشت فعل ماضى مفرد قالدردى ديمكدر (محصول تركيب) برغنى ظالملردن برينك وقتنده وفات ايلدى اول ظالملك وزيرى غنينك اوغلنى استدى وصوردىكه سنك بابالك نه ترك ايلمشدر ديدى مال ومنالدن ياخود مالدن ونائل اولديغى شيدن شو بو يعنى فلان فلان ووارثلردن وزيرك بر الله سبحانه وتعالى انى تاييد ايلسون وبن فقير وحقيرى براقدى وزير كولدى وبيوردىكه انك ميراثى ايكى يه بولديلر يارىسنى اوغلنه براقدى ويارىسنى پادشاه ايچون قالدردى ترجمه احسان ايلدى (قطعه) ظلم پيشه وزير نشناسد* جز حق پادشاه مال يتيم* ظلم پيشه وصف تركيبيدر ظلم صنعتلى ديمكدر (نشناسد فعل نفى مستقبل مفرد غائب اكلمز ديمكدر (حق پادشاه لاميه پادشاهك حقى ديمكدر (مال يتيم ده بويله يتيمك مالى ديمكدر (محصول بيت) ظلم صنعتلى اولان وزير پادشاهك حقينك غيرى بيلمز مال يتيمى يعنى سؤال ايلسه لر پادشاهك حقيدر دير غيرى اكلمز وبيلمز *عدل داند اكر برد بتمام* فضل داند اكر كند بدونيم* عدل داندك مفعول صريحى عدل بيلور يعنى زعم فاسدنده عدلدر (اكر حرف شرط (برد فعل مضارع مفرد غائب ايلتورسه يعنى الورسه (بتمام تماميله ديمكدر (فضل ارتق ديمكدر (كند بدونيم ايكى يه بولرسه ديمكدر (محصول بيت) عدل زعم ايدر اكر تماميله الورسه يعنى زعمنجه عدالت ايلدم ميرى يه خدمت ايلدم دير اكر ايكى يه بولرسه فضل بيلور يعنى زعمنجه كرم ايلدم الطافا وعناية وترحما مالك نصفنى ويردم دير (عروض) بو قطعه بحر خفيفدندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطايبه) تركى را كفتند كدام دوست دارى غارت امروز يا بهشت فردا كفت آنكه امروز دست بغارت

كشايم وهرچه يابم بربايم وفردا بافرعون با آتش درآيم * تركى يا حرف وحدت ترك تاتار ديمكدر (را ادات صله (كدام قنغى ديمكدر (غارت امروز لاميه بوكونكى يغما ديمكدر (يا حرف ترديد (بهشت فردا يارنكى جنت ديمكدر (فردا يارين ديمك لولور (آنكه انى كه ديمكدر (امروز بوكون ديمكدر (بغارت با حرف صله (كشايم فعل مضارع متكلم وحده آچام ديمكدر (يابم ده بوله بولم ديمكدر (بربايم ده باء تأكيد ايله بوله قاپام ديمكدر (با فرعون با حرف مصاحبته (با آتش با حرف صله (درآيم فعل مضارع متكلم وحده كيرم ديمكدر (محصول تركيب) بر ترك ديدلر قنغى يى دوست دوترسين يعنى سورسين بوكونكى يغمايى مى ياخود يارينكى جنتمى ترك ديدى انى كه يعنى انى سورم كه بوكون يغمايه ال آچم وهرنه بولورسم قاپام و يارين فرعون ايله آتشه كيرم يعنى بوكون دويه دويه يغما ايدهيم ده يارين جهنمده يانرسم يانهيم مانع دكل ديو جواب ايلدى (قطعه) آن شنيدستى كه تركى وصف جنت چون شنيد * گفت با واعظ كه آنجا غارت وتاراج هست * آن شنيدستى ياء خطاب ايله استفهامى متضمن اوله رق انى اشتدكى ديمكدر (كه حرف بيان (تركى يا حرف وحدت (وصف جنت لاميه (چون ادات تعليل (شنيد فعل ماضى مفرد اشتدى ديمكدر (با واعظ با حرف صله (كه حرف رابط (آنجا اول محلده يعنى جنتده (غارت وتاراج عطف تفسيريدر يغما معناسنه (هست استفهامى متضمن وار ميدر ديمكدر (محصول بيت) آنى اشتدكى كه بر ترك وصف جنتى چونكه اشتدى واعظه ديدى كه اول محلده غارت وتاراج وار ميدر يعنى چاپول اولورمى * گفت نى گفتا بتر بلشد ز دوزخ آن بهشت * كاندر وكوته بود از غارت وتاراج دست * گفتك فاعلى واعظه راجعدر (نى ادات سلب يوق ديمكدر (بتر بدتردن مخففدر كوتورك ديمكدر (كه حرف رابط (اندر اوانده ديمكدر (كوته كوتاهدن مخففدر (محصول بيت) جنتده يغما وار ميدر ديمجه واعظ ديدى يوق ترك ديدى جهنمدن كوتورك لولور اول جنت كه انده غارت وتاراجدن ال قصه اوله يعنى جنتده تاراج اولمجه جهنمدن بتر ايمش (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمن مقصوردر كه

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور (مطایبه) کدایی بردرسرایی
چیزی خواست کتخدای خانه از درون آواز داد که معذور دار که
خانکیان اینجا نیستند کدا کفت من پارهٔ نان میخواهم نه مباشرت
با خانکیان * (کدایی یا حرف وحدت کدا دیلنجی دیمکدر (درسرایی
لامیه یا حرف وحدت سرای دیمکدر (درقپو براولك قپوسنده دیمکدر
(چیزی یا حرف وحدت برنسنه دیمکدر (خواست واو رسمیله فعل
ماضی مفرد استدی دیمکدر (کتخدای خانه لامیه کتخدا صاحب
معناسنه در اولك صاحبی دیمك اولور (ازدرون ایچرودن (آوازداد
سس ویردی دیمکدر (که حرف بیان (معذور دار معذور طوت دیمکدر
(که حرف تعلیل (خانکیان الف نون ادات جمع خانکی یا حرف نسبت
کاف هاء رسمیدن مبدل اهل بیت مراد در بته کیم ترکیده او اوشقلری
دیدکلری کبی (اینجا بونده دیمکدر (نیستند یوقدرلر (پارهٔ نان بیانیه اتمك
پاره سی (میخواهم فعل حال متکلم وحده استرم دیمکدر (نه حرف نفی
(مباشرت بونده فعل شنیعدن یعنی قربانده ن کنایه در (با خانکیان
با حرف مصاحبت (محصول ترکیب) بردیلنجی براولك قپوسنده برنسنه
استدی یعنی شیئا لله دیدی حاصلی دیلندی او صاحبی ایچرودن
سس ویرد بکه معذ ور طوت که اولو شاقلری بونده یوقدر غالبا
مرادی بولوله که بکا برنسنه جك ویریدم لکن قاب چاق یری
بهانم دیمك ایله دفع ایده جك ایمش دیلنجی دیدی بن بر پارچه اتمك
استرم سنك اوا اوشاقلرکله مباشرت و مجامعت استم (قطعه) چون
کدا بودر سرات رسد * هرچه داری بده بهانه مکن * چون ادات
تعلیل (بر حرف صله (درسرات لامیه زردر تا ضمیر خطاب سنك سرایك
قپوسنه دیمکدر (رسد ایریشه دیمکدر (داری فعل مضارع مفرد
مخاطب اثباتدن عبارتدر وارایسه دیمکدر (بده باء تأکید ایله امر حاضر
مفرد ویر دیمکدر (مکن نهی حاضر ایلمه دیمکدر (محصول بیت)
چونکه دیلنجی سنك اولك قپوسنه ایریشه هرنه وارایسه ویر بهانه ایلمه
یعنی نه ویره جك ایسك ویر بهانهٔ سابق کبی ناسجا تعلل ایلمه * تا نیابد
بخاطرش چیزی * پیش اوند کر اهل خانه مکن * تا حرف تعلیل (نیابد
فعل نفی مستقبل مفرد غائب کلمه دیمکدر (بخاطرش (با حرف صله

شیئن کدایه زاجعدر (پیش) او لامیه انك قتنده دیمکدر (ذکر اهل خانه) مصدرك مفعولنه و بیانیه خانه اهلنی ذکر دیمکدر (محصول بیت) هر نه ویرر ایسك ویر بهانه ایله تاکیم خاطرینه برنسنه کلیه انك قتنده اهل خانه یی ذکر ایله یعنی اهل خانه یی ذکر ایدرسن خاطرینه شیء آخر کلور (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (رباعی)

کس در حرم سفلهٔ ناپاك سیر * چون نان نبود نهفته از چشم بشر *

کس کاف عربك ضمیله فرج زن دیمکدر (حرم سفله لامیه سفلهٔ ناپاك سیر موصوفك صفته (ناپاك سیر وصف ترکیبیدر مردار طبیعتلی دیمکدر (چون ادات تشبیه (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (نهفته کزلو دیمکدر (چشم بشر لامیه (بشر آدم دیمکدر آدمك کوزندن دیمك اولور (محصول بیت) مردار طبیعتلی اولان اچغك حرمنده فرج اتمك کبی ناسك کوزندن کزلی ومستور اولمز یعنی اتمك فرجدن دخی زیاده مستور ومخفیدر * از خانهٔ او توقع نان بتراست *

* کز خانکیان توقع چیز دکر * خانهٔ او لامیه انك خانه سندن دیمکدر (توقع تفعل بابندن مصدردر امید معناسند (نان اضافت مفعولیه در (که حرف بیان (توقع چیز توقع نان کبی (چیز دکر بونده فرج دیمك کنایه در (محصول بیت) انك خانه سندن اتمك امیدی بتردر که اهل بیتندن فرج امیدی ایتمدن یعنی امید فرج قابل امید نان قابل دکل (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر که صدر وابتدا اخرب حشو اولنلر مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب مجبوب جب آخرده اولان ایکی سبب خفیفی بردن اسقاطه دیرلر مفا قالور فعل لفظنه تبدیل اولنور بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور (بو محلده اوزان رباعی یی تعداد ایدهلم تاکیم طالبین کورد کده قطعه ایله رباعی یی فرقه قدرتی اوله (اولا شجرهٔ اخرب وزنلری اون ایکیدر (اولکی) ۱ مفعول ۲ مفاعیلن ۳ مفعول ۴ فعول در ۱ اخرب ۲ سالم ۳ اخرب ۴ اهتم (ایکنجی) ۱ مفعول ۲ مفاعیلن ۳ مفعول ۴ فعل در ۱ اخرب ۲ سالم ۳ اخرب ۴ مجبوب (اوچنجی) ۱ مفعول ۲ مفاعیلن ۳ مفعولن ۴ فع در ۱ اخرب ۲ سالم ۳ اخرم ۴ ابتر (دردنجی) ۱ مفعول ۲ مفاعیلن ۳ مفعولن ۴ فاع در ۱ اخرب ۲ سالم ۳ اخرم ۴ ازل (بشنجی) ۱ مفعول ۲ مفاعلن

٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ سالم ٤ ازل (التنجی)
١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعیلن ٤ فع در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ سالم
٤ ابتر (یدنجی) ١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعیل ٤ فعل در ١ اخرب
٢ مقبوض ٣ مکفوف ٤ مجبوب (سکزنجی) ١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعیل
٤ فعول در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ مکفوف ٤ اهتم (طقوزنجی) ١ مفعول
٢ مفاعیل ٣ مفاعیل ٤ فعل در ١ اخرب ٢ مکفوف ٣ مکفوف ٤ مجبوب
(اونجی) ١ مفعول ٢ مفاعیل ٣ مفاعیل ٤ فعول در ١ اخرب
٢ مکفوف ٣ مکفوف ٤ اهتم (اون برنجی) ١ مفعول ٢ مفاعیل ٣ مفاعیلن
٤ فع در ١ اخرب ٢ مکفوف ٣ سالم ٤ ابتر (اون ایکنجی) ١ مفعول
٢ مفاعیل ٣ مفاعیلن ٤ فاع در ١ اخرب ٢ مکفوف ٣ سالم ٤ ازل
(ثانیا) شجرهٔ اخرم دخی اون ایکیدر (اولکی) ١ مفعولن ٢ مفعولن
٣ مفعول ٤ فعل در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرب ٤ مجبوب (ایکنجی)
١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعول ٤ فعول در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرب
٤ اهتم (اوچنجی) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعولن ٤ فع در ١ اخرم
٢ اخرم ٣ اخرم ٤ ابتر (دردنجی) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعولن
٤ فاع در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرم ٤ ازل (بشنجی) ١ مفعولن
٢ فاعلن ٣ مفاعیلن ٤ فع در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ سالم ٤ ابتر (التنجی)
١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعیلن ٤ فاع در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ سالم
٤ ازل (یدنجی) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعیل ٤ فعل در ١ اخرم
٢ اشتر ٣ مکفوف ٤ مجبوب (سکزنجی) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعیل
٤ فعول در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ مکفوف ٤ اهتم (طقوزنجی) ١ مفعولن
٢ مفعول ٣ مفاعیل ٤ فعل در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ مکفوف ٤ اهتم
(اونجی) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعیل ٤ فعول در ١ اخرم ٢ اخرب
٣ مکفوف ٤ اهتم (اون برنجی) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعیلن ٤ فع در
١ اخرم ٢ اخرب ٣ سالم ٤ ابتر (اون ایکنجی) ١ مفعولن ٢ مفعول
٣ مفاعیلن ٤ فاع در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ سالم ٤ ازل مجموعی یکرمی درتدر
بو اوزاندن ماحد ابوقیر (مطایبه) معلمی راپسر بیمار شد ومشرف بر موت
کشت کفت غسال بیارید تا وی را بشوید کفتند هنوز نمرده است کفت
باکی نیست آن زمان که از غسل وی فارغ شوید بخواهد مرد * معلمی

باحرف

يا حرف وحدت معلم بونده مكتب خوجه سى ديمكدر (را ادات
تخصيص (پسر چوجق ديمكدر (بر رشد حسبتد اولدى (مشرف
ميمك ضمى وسينك سكونيله ناظر معناسنه در بونده قريب معناسنه در
بر حرف صله (كبت كاف عجمينك فتحيله اولدى ديمكدر (غسال مبالغه
وزنى اوزرينه اولو يقيجى ديمكدر (ببار يد باء تأكيد ايله فعل
امر حاضر جمع مخاطب كتورك ديمكدر (تا حرف تعليل (وى ضمير
پسره راجعدر (را ادات مفعول (بشويد فعل مضارع مفرد غائب
شويدن دن ياشستن دن زيرا مصدر تائينك ماقبلنده خفيف نون
سين مهمله نك ماقبلى مضموم اولسه سين حذف اولنوب ماقبلنك
حركه سى اشباع اولندقده واو حاصل اولور شويد اولور يقه يه ديمكدر
(نمرده اولمشدر (باكى نيست خوف يوقدر (كه حرف رابط (غسل
غين معجمه نك فتحيله يقامق معناسنه مصدردر (ويه اضافت لاميه
(شويد فعل مضارع جمع مخاطب اولورسكز ديمكدر (بخواهد مرد
اولسه كركدر ديمكدر (محصول تركيب) بر معلمك پسرى خسته اولدى
وصوته قريب اولدى معلم ديدى اولويقه يجى كتورك تاكم آنى يقه يه
ديديلر هنوز اولمشدر ديدى قورقو يوقدر اول زماكه يقه مقدن
فارغ اولورسكز اولسه كركدر حصه كمال جهلنى بياندركه جنازه
نه كونه غسل اولنور ويته غسل اولنور خبر وآكاهى اولمديغن تلميحدر
(قطعه) هركه در كار خويش پيش از وقت * مينمايد بحكم طبع شتاب *
(هركه هر كس كه تقدير نده در (كار خويش يانيه كندى ايشنده
ديمكدر (پيش از وقت وقتدن اول ديمكدر (مينمايد فعل حال مفرد
غائب كوستره ديمكدر (بحكم طبع لاميه (با حرف مصاحبت شتاب
عجله معناسنه در (محصول بيت) هر كيمسه كه كندى ايشنده وقتدن
اول طبيعتك حكميله عجله كوستره * نخورد روزه ناسيده بشب *
* ميكشد موزه نارسيده با آب * نخورد روزه فعل حال مفرد غائب
يرديمكدر روزه اوروج ديمكدر صوم معناسنه (نا حرف نفى (رسيده
هاء رسمى ترتب دريتشميوب ديمكدر يعنى ايرشمدن (بشب با حرف صله
(مى كشد مى خورد كبى چكر ديمكدر (موزه چزمه ديمكدر (با آب
با حرف صله محصول بيت) وقت سز ايش كورن كيمسه نك حالي

کیجه به ایرشمدن اورج پر وضو یه ایرشمدن چزمه چکر یعنی احوالی بویله در حاصلی جمیع کاری ناسد در (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندرکه فاعلاتن مفاعلن فعلن دن* مطایبه پسر معلمی را کفتند چه بلا احمقی کفت اکر من احمق نبودمی ولد زنا بودمی* (پسر معلمی لامیه یا حرف وحدت (را ادات صله بر مکتب خواجه سنک اوغلنه دیمکدر (چه نه معناسنه در (بلا بونده زیاده الکده مستعملدر ترکیده اولدیغی کبی احمق یا حرف خطاب احمق سین دیمکدر (نبودمی یا حرف حکایه ماضی نبودم فعل نفی ماضی متکلم وحده اولمیه ایدم دیمکدر (ولد زنا بیانیه زنا اولادی دیمکدر (بودمی نبودمی نک مثبتی اولور ایدم دیمکدر (محصول ترکیب) بر مکتب خواجه سی اوغلنه دیدیلر نه بلا احمق سین جوابنده دیدی اکر بن احمق اولمیه ایدم ولد زنا اولور ایدم یعنی الولد سر ابیه در بابام احمق اولدیغندن سری بنده ظاهر اولمشدر (قطعه) عیب مادر بود ار فرزندی* خلق وخویش نه بوفق پدرست* عیب ماذر مصدرک مفعولنه در انایه عیب دیمکدر (ار حرف شرط (فرزندی یا حرف وحدت بر اوغل (خلق خاء معجمه نک ضمی ولامک سکونیله طبیعت معناسنه در (خوی عطف تفسیریدر (نه حرف نفی سین وتا نفیه معروفدر (بوفق پدر لامیه با حرف ظرف وفق او یغون دیمکدر اسلوب معناسنه (محصول بیت) انایه عیب اولور اکر بر اوغل خلق وخویده باباک او یغونلغنده دکلدر یعنی بابایه اولاد موافق اولمزسه انایه عیبدر* کوش استر که درازست کواست* کش نه اسبست پدر بلکه خرست* کوش استر لامیه قاطرک قولاغی دیمکدر (که حرف بیان (درازست اوزوندر (کواست سین وتا ادات خبر کوا کواهدن مخفف شاهد در دیمکدر (کش که اشدن مخففدر (که حرف بیان شین ضمیر استره راجعدر پدره مقیددر پدرش تقدیرنده (نه حرف نفی (اسبست آتدر (محصول بیت) قاطرک قولاغی اوزوندر شاهددر که انک باباسی آت دکل بلکه اشکدر یعنی باباسی آت اولمدیغنه قولاغنک اوزونلغی شهادت ایدر (عروض) بوقطعه بحر رمل مسدس مخبوندرکه فاعلاتن فعلاتن فعلن اولور (مطایبه) از معلمی پرسیدند که تو بزرکتری یا برادر تو کفت من بزرکتره

اما

اما چون یکسان دیگر بروی بگذرد بامن برابر خواهد شد* ازمعلمی یا بنه حرف وحدت پرمعلمدن دیمکدر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر دیمکدر (بزرگتری بزرک اولوتر ادات تفضیل یا حرف خطاب استفهامی متضمن سن می بیوکسین دیمکدر (یا حرف تردید (برادرتو لامیه سنك قرنداشك دیمکدر (چون ادات تعلیل (یکسال برسنه دیمکدر (بگذرد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب کچه دیمکدر (بامن یا حرف مصاحبت (برابرمساوی معناسنه در (خواهد شد اولسه کرکدر (محصول ترکیب) برمعلمدن صوردیلر که سنمی بیوکرکسین برادرکمی دیدی بن بزرکترم اما چونکه بر ییل دخی کچرسه بنم ایله برابر اولسه کرکدر بودخی جبلی هیچ ایمش (قطعه) چوهیچ چیز نشد حاصلت چه پرسی* که بروزکارفلان درچه چیز میکذرد *چو ادات تعلیل (هیچ چیز هیچ نسه دیمکدر (نشد فعل نفی ماضی مفرد غائب اولمدی دیمکدر (حاصلت تاضمیرخطاب سنك حاصلك یعنی فائدك دیمکدر (چه می پرسی نه سؤال ایدرسین (که حرف بیان (روز کارفلان لامیه روزکار بونده عمر معناسنه در (در حرف ظرف (چه چیز نه شیده (میکذرد کچر دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه هیچ نسنه فائدك اولمدی نه سؤال ایدرسین که فلانك عمری نه شیده کچمشدر یعنی نه مقدار مرور ایلمشدر *شمار عمرکسان میکنی نمی دانی* که درمقابله عمرتونیزمی کذرد* شمارعمرکسان لامیه لر در الف نون ادات جمع خلقك عمرینك صایی سنی دیمکدر (میکنی ایلرسین دیمکدر (نمی دانی فعل نفی حال مفرد مخاطب بیلزسین دیمکدر (که حرف بیان (در حرف ظرف (عمرتو لامیه سنك عمرك دیمکدر (نیزدخی دیمکدر (محصول بیت) خلقك عمرینك صایی سنی ایلرسین بیلزسین که مقابله ده سنك عمرك دخی کچر حاصلی اول سؤال ایتدیکك وقتی محل آخره صرف ایله (عروض) بوقطعه بحرمجتثندر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطایبه) بیماری برموت مشرف بودشخصی که ازدهانش بوی ناخوش می آمد بربالین وی نشسته بود سر نزدیك وی می برد وتلقین شهادت میکرد ودر روی وی نفس می زد هرچند که بیمار روی خود را می تافت وی الحاح بیشتر می کرد وسر نزدیك تروی می برد

چون کار بر بیمارتنك آمد کفت ای عزیز می کذاری که من خوش و پاکیزه بمیرم یا می خواهی که مرك مرا بهر چه آوان ناپاك تر نیست یسا لابی بیماری) یا حرف وحدت (بر حرف صله (موت اولوم (مشرف میمك ضمی وشین معجمه نك سکونیله وتخفیفیله بونده قریب معناسنه در (شخصی یا حرف وحدت بر شخص دیمکدر (که حرف رابط صفت (دهانش شین ضمیری شخصه راجعدر دهان آغز دیمکدر (بوی ناخوش چرکین قوقو (می ادات حکایه (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلور ایدی دیمکدر (بر حرف استعلا (بالین یصدیق دیمکدر بونده باشی اوجی دیمکدر (وی ضمیر بیماره راجعدر (نشسته ماضیدن قسمدن اوتورمش دیمکدر (بود ادات ماضی مفرد ایدی دیمکدر (نزدیك یقین وی) بیماره راجعدر (می ادات حکایه (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتوردی دیمکدر (تلقین شهادت مصدرك مفعولنه در شهادتی تلقین دیمکدر (می کرد سابق کبی ایلر ایدی دیمکدر (در حرف صله (روی وی لامیه بیمارك یوزینه (می زد اورر ایدی دیمکدر (هرچند هر نقدر دیمکدر (که حرف بیان (روی خود لامیه (را ادات مفعول (می تافت سابقلر کبی چویرر ایدی دیمکدر (وی ضمیر شخصه راجعدر (الحاح ابرام معناسنه در زور دیمکدر (می کرد ده سابقلر کبی ایلر ایدی دیمکدر نزدیك تو) یقین رك دیمکدر (چون ادات تعلیل (بر حرف صله تنك آمد) طارکلدی (می حرف حال (کذاری فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن ترك ایدر میسین دیمکدر (که حرف بیان پاکیزه) پاك دیمکدر (بمیرم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده اولم دیمکدر (می خواهی می کذاری کبیدر استر میسین دیمکدر (مرك مرا لامیه را ادات مفعول بنم اولوم دیمکدر بهر چه باحرف مصاحبت هرنسنه ایله دیمکدر (ناپاك نیست مرد ار بوقدر دیمکدر (بیسالابی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب لازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده متعدیدر بولاشدیره سین دیمکدر (محصول ترکیب) برخسته مونه قریب ایدی برشخص که آغزندن قبیح قوقو کلوردی یعنی اغزی قوقاردی خسته نك باشی اوجنه اوتورمش ایدی باشنی بیمارك یانینه ایلتوردی و شهادتی تلقین ایدردی و یوزینه نفس اورر ایدی یعنی

اوقور

اوقور واقلر ایدی هر نقدر که بیمار یوزینی چویرر ایدی اول شخص
ابرام ایدر دی و باشین یقین برك کتورر ایدی چونکه ایش بیچاره طار
کلدی یعنی ثقلت باصدی دیدی ای عزیز ترك ایدر میسین که بن خوش
و پاکیزه فوت اولام یاخود استرمیسین که بنم اولوم هر نسنه ایله که
اندن مردار بو قدر بولاشدیره سین یعنی بنی مردار لردن مردارہ
بولاشدیره رق می اولدیکمی استرسین (قطعه) درجهان اهل فضل
نایابند * کوش بر هر فضول نتوان کرد * (در حرف ظرف جهانده
دیمکدر (اهل فضل فضیلت صاحبی (نایاب بولنمز نادر دیمکدر
(نون دال ادات جمع خبر نادرلر دیمکدر (بر حرف صله (فضول
مبالغه وزنی اوزره هر شیئه قاریشان کیمسه یه دیرلر (نتوان کرد ایلمك
کرك دیمکدر (محصول بیت) جهانده فضیلت صاحبی نادر در
هر فضوله قولاق طوتمق کرك * هر که بوی ریا دمد ز لبش * نفسش را
قبول نتوان کرد * هر که هر کس تقدیرنده در (بوی ریا مجازا بیانیه
دمد) فعل مضارع مفرد غائب دمیدندن ظاهر اولور دیمکدر
(را ادات مفعول (محصول بیت) هر کیمسه که ریا قوقوسی دوداغندن
ظاهر اوله یعنی مرایی اوله آنك نفسنی قبول ایلمك کرك (عروض
بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن در (مطایبه مردی
بشخصی رسیده واغاز کله کرد که روا باشد که مرا نمی شناسی ورعایت حق
من نمی کنی آن شخص میران ماند وکفت از ینها که تو می کویی بن خبر
ندارم کفت پدرم مادرترا خواستکاری کرده بوده است اکر ویرا
میخواست من وتو برادر می بودیم آن شخص کفت این خویشی
است که سبب آن می شود که من از تو میراث می برم وتو از من میراث
می بری * مردی وشخصی یاری وحدت یا حرف مصاحبت آغاز اسم
مصدر در باشلق معناسنه کله یه اضافت مفعولنه در کله کاف عجمه مك
کمسر یله شکایت دیمکدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر
(که حرف بیان (روا جائز دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب
استفهامی متضمن اولورمی دیمکدر (که حرف بیان (مرا را ادات
مفعول بنی دیمکدر (نمی شناسی فعل نفی حال مفرد مخاطب بیلمیورسین
دیمکدر (رعایت حق مصدرك مفعولندر (حق من لامیه (نمی کنی

نمی شناسی کبیدر ایلمیه سین دیمکدر (ماند فعل ماضی مفرد غائب قالدی
دیمکدر از ینها ها ادات جمع بونلردن دیمکدر (که حرف بیان (میگوئی
سویلرسین دیمکدر (خبرندارم خبرم یوقدر (مادر ترا لامیه وا ادات
مفعول (خواستکار مقدما بیان اولندیغی اوزره طالب معناسنه در
یا حرف مصدر طالبلک دیمک اولور (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش
معناسنه (بوده ادات ماضیدن قسمدر ایمش معناسنه طالبلک ایلمش
ایمش دیمکدر (وی را را ادات مفعول وی مادره راجعدر می ادات حکایه
(خواست فعل ماضی مفرد غائب آله جق ایدی دیمکدر (من وتو بن
وسن می ادات حکایه (بودیم ادات ماضی متکلم مع الغیر اولور ایدک
دیمکدر (خویشی یا حرف مصدر خویش واو رسمیله خصم دیمکدر
(که حرف رابط بسبب ان با حرف مصاحبت (می حرف تأکید (شود
فعل مضارع مفرد اولور دیمکدر برم فعل مضارع متکلم وحده ایلم
یعنی آلم دیمکدر (بری فعل مضارع مفرد مخاطب آله سین دیمکدر
(محصول ترکیب) برآدم برشخصه ایرشدی یعنی ملاقی اولدی وشکایته
آغاز ایلدیکه جائز اولورمی که بنی بیلیه سین رعایت ایلمیه سین وبنم
حقمه رعایت ایلمیه سین اول شخص حیران قالدی ودیدی بونلردنکه
سن سویلرسین یعنی سنك سویلدیکك سوزلردن خبرم یوقدر اول
آدم دیدی بنم پدرم سنك والده که طالبلك ایلمش ایمش یعنی نکاح
ایله آلمق مراد ایلمش ایمش اکر والده کی آلایدی بن وسن برادر
اولوردق اول شخص دیدی بو برخصملقدر که اول شیئه سبب اولور که
بن سندن میراث آلورم وسن بندن میراث آلورسن یعنی بو خصملق اك
ایچوندر (قطعه) کمان خام طمع آن بود که برهمه خلق * فریضه
است که باوی شوند احسان سنج * کمان خام طمع لامیه خام طمع ترکیب
مزجیدر بیهوده مأمول ایدن کیمسیه اطلاق اولنور کمان کاف عجمك
ضمیله ظن دیمکدر خام طمعك ظنی دیمکدر آن بود که اول اولور که دیمکدر
(بر حرف استعلا (خلق مخلوق معناسنه در (فریضه فرض ولازم
معناسنه در (که حرف بیان (باوی با حرف صله وی خام طمعه
راجعدر (شوند فعل مضارع جمع غائب اوله لر دیمکدر (احسان سنج
وصف ترکیبیدر حسب اللغه احسان طای دیمکر تیجدر کمال احساندن
کنایه در (محصول بیت) خام طمعلیك ظنی اول اولور که مجموع

مخلوق

مخلوق اولوز رتبه فرضدرکه اکا احسان ایدیجی اوله لر زعمنجه کندینه احسان جمله خلقك واجبهٔ ذمتیدر (چو خامی طمع او پختکی نرسد* فتد ز تنك دلی در مضیق محنت و رنج * چو ادات تعلیل (خامی طمع لامیه خام چیك دیمكدر یا حرف مصدر طمعك خاملغی (پختکی یا حرف صله پخته پشمش دیمكدر كاف هاء رسمیدن مبدل یا حرف مصدر پشكینلكه دیمكدر (نرسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب ایرشمیه دیمكدر (فتد فعل مضارع مفرد غائب افتددن مخفف دوشر دیمكدر (تنك دل وصف تركیبیدر طار كوكللی دیمكدر ثقلتدن عبارتدر (یا حرف مصدر (مضیق مصدر میمی طارلق دیمكدر (محنته اضافت مفعولنه در (رنج محنته عطف تفسیریدر (محصول بیت) چونكه انك طمعنك خاملغی پیشمشلكه ایرشمیه یعنی بو فكر فاسددن روكردان اولیوب اصلاح اولمیه كوكل ثقلتدن ناشی محنت و رنج طارلغنه دوشر حاصلی بو دعوای بیهوده بی كرم و سرد فلكی چكمرك ترك ایتمزسه عمری اولدقجه محنتدن خلاص اولماز (عروض بو قطعه بحر مجتثدندركه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * مطایبه كوز پشتی را گفتند می خواهی كه خدای تعالی پشت ترا چون دیگران راست گرداند یا آنكه پشت دیگران چون تو كوز گرداند گفت آنكه همه را چون من كوز گرداند تا با آن چشمی كه ایشان درمن نگر بسته اند من نیز بهمان چشم در ایشان نگرم* پشتی یا حرف وحدت كوز پشت قنبور دیمكدر (را ادات صله (می خواهی فعل ماضی مفرد مخاطب استفهامی متضمن استر میسین دیمكدر (كه حرف بیان پشت ترا لامیه را ادات مفعول سنك آرقه كی دیمكدر (چون ادات تشبیه (دیگر غیری دیمكدر (الف نون ادات جمع غیریلر كبی دیمكدر (راست طوغری معناسنه در (گرداند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمكدر (یا حرف تردید (آنكه انی دیكه دیمكدر (پشت دیگران لامیه غیریلرك آرقه سنی دیمكدر (چون ادات تشبیه (چون تو سنك كبی دیمكدر (كوز كاف عجمیله اكری دیمكدر بونده قنبور معناسنه در (تا حرف تعلیل (با آن با حرف مصاحبت (چشمی یا حرف تنكیر (كه حرف رابط ایشان انلر دیمكدر (در حرف صله (نگر بسته ماضیدن قسمدر باقمش دیمكدر اند ادات جمع (من نیز

بندخی (بهمان چشم یاحرف مصاحبت اولی کوزدیمکدر (درحرف صله (نکرم فعل مضارع متکلم وحده بقایم دیمکدر (محصول ترکیب) بر قنبورل دیدیلر اسنترسین که الله تعالی سنك آرقه کی غیرلرکبی طوغری ایلیه یاخود آنیمی استرسین که غیرلرك آرقه سی سنك کبی قنبور ایلیه دیدی انی استرمکه جمله یی بن کبی قنبور ایلیه تاکیم شول کوز ایله که انلر بکا باقشلردر بندخی همان اول کوز ایله انلره بقدیم یعنی بکا ناس چشم حقارت واستهزا ایله نظر ایدرلر بنده اویله نظر ایدیم (قطعه) خوش آنکه خصم بعیبی که طعنه توزند * برغم وی زچنان عیب رسته بنشینی * اسکه اولکه دیمکدر (خوش انکه خوشدر اولکه دیمکدر (خصم زندك فاعلی (بعیبی مفعول غیر صریحی باحرف مصاحبت (یاحرف وحدت (طعنه مفعول صریحی (زند فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر برغم وی لامیه باحرف مصاحبت خصمك رغمنه (ازچنان عیب انجلین عیبدن دیمکدر (رسته رانك فتحی وهاء ترتب ایله قورتولوب دیمکدر (بنشینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب اوتوره سین دیمکدر (محصول بیت) خوشدر اولکه خصم سکا برعیبه ایله طعنه اوره انك رغمنه انجلین عیبدن قورتیلوب اوتورهسین یعنی خصم سنی طعن ایتدیکی عیبدن خلاص اولمق خوشدر * وزین نشستن بی عیب خوشتر آن باشد * که مبتلا شد اورا بعیب خود بینی * وزین نشستن بی عیب بوعیبسز اوتورمقدن دیمکدر (خوشتر خوشرك (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (که حرف بیان (مبتلا شبه مبتلا اولمش دیمکدر (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کورهسین دیمکدر (بعیب خود لامیه باحرف صله (اورا را ذات مفعول انی دیمکدر (محصول بیت) بو عیبسز اوتورمقدن اخوشرك اول اولور که انی کندی عیبکه مبتلا اولمش کوره سین یعنی عیبدن خلاص اولمق اعلادر اما سنی تعییب ایدهنی اول عیبه مبتلا اولمش کورمك دخی اعلادر (عروض) سابقلر کبی مجتثدر * مطایبه شخصی نماز کندلر دو بعد از نماز بدعا آغاز کرد ودر دعای خود در بهشت در آمدن وخلاص از آتش دوزخ خواست پیرزنی درقفای او ایستاده بود وازامی شنید ومی کفت خداوند امرادرآنجه می خواهد

شریك

شریك كردان چون آن شخص آنرا بشنید كفت خداوندا مرا بردار
بركش و بزخم تازیانه بمیران پیرزن كفت خداوندا مرا بیامرز واز
آنچه می طلبد نكاه دار آن شخص روی باز پس كرد كه این عجب ناراست
حكمیست وناپسندیده قسمتی كه در راحت وآسودكی با من انباز ودر
فرسودكی از من ممتاز * شخصی یا حرف وحدت (كزارد زاء هوز
ایله وراء مهمله نك سكونیله فعل ماضی مفرد غائب ادا ایلدی دیمكدر
(بعد از نماز نمازدنصكره (بدعا یا حرف صله دعایه (آغاز كرد
باشلدی دیمكدر (دردعای خود لامیه كندی دعاسنده دیمكدر
(در حرف صله (در آمدن كیرمك (آتش دوزخ لامیه جهنمك
آتشندن دیمكدر (خواست واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب استدی
دیمكدر (پیرزنی یا حرف وحدت بر قوجه قری دیمكدر (قفای او لامیه
انك آردنده دیمكدر (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش دیمكدر
بود) ادات ماضی ایدی دیمكدر (آنرا را ادات مفعول آنی دیمكدر
می شنید) ادات حكایه ایله دكلردی دیمكدر (می كفت ده بویله
سویلردی دیمكدر (خداوندا الفی حرف ندا یاالله دیمكدر (مرا را
ادات مفعول بنی دیمكدر (درانچه اول نسنه ده (می خواهد واو رسمیله
وادات حال ایله فعل حال مفرد غائب استر دیمكدر (شریك اورتاق
دیمكدر (كردان فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمكدر (چون ادات تعلیل
انرا) را ادات مفعول (بشنید باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب
ایشتدی دیمكدر (بردار بر حرف صله (دار صلب ایچون یاپلان
اغشابده مستعملدر (بركش امر حاضر مفرد چك دیمكدر (بزخم
تازیانه) بیانیه با حرف مصاحبت قمچی یاره سیله دیمكدر (بمیران
باء تأكید ایله فعل امر حاضر متعدی مفرد اولدر دیمكدر (بیامرز
باء تأكید ایله فعل امر حاضر مفرد صقله و یارلغه دیمكدر (میطلبد
فعل حال مفرد غائب استر دیمكدر (نكاه دار حفظ ایله دیمكدر
روی باز پس كرد) یوزینی اردینه چویردی دیمكدر (كه حرف بیان
(نا حرف توصیف نفی (راست طوغری دیمكدر ناراست یاكلش دیمك
اولور (حكمی یا حرف تنكیر (ناپسندیده نا مقبول دیمكدر (قسمتی
یا حرف تنكیر (كه حرف تعلیل (آسودكی یا حرف مصدر در

راحت) عطف تفسیریدر (با من با حرف مصاحبت بنم ایله دیمکدر انباز) اورتاق معناسنه در (یا حرف خطاب (فرسودگی یا حرف مصدر بونده محنت معناسنه در (نماز ایرو دیمکدر (محصول ترکیب) برشخص نماز ادا ایلدی ونمازدن صکره دعایه باشلدی ودعاسنده جنته کیرمك وجهنم آتشندن خلاص استدی برقوجه قری انك اردنده دورمش ایدی واول دعایی دکلردی ودیرایدی یاالله بنی انك استدیکی شیده شریك ایله چونکه اول شخص قرینك دیدیکی کلامی اشتدی دیدی یاالله بنی دلراغاجنه چك وبجی پاره سیله اولندر قوجه قری دیدی یاالله بنی یاولغه واستدیکی شیدن بنی حفظ ایله اول شخص یوزینی اردینه چویردی که بونه عجب یاکلش حکمدر ونه نامقبول قسمتدر که راحت وآسوده لکده اورتاق ومحنتده ایرو ونماز سین (قطعه) نه منصف باشد آن طامع که کامی * چو یابی ازخدا انباز کردد *

نه) حرف نفی (باشد مضارع وفدر (منصف انفعال بابندن اسم فاعلدر انصاف ایدیجی دیمکدر (طامع طمع ایدیجی دیمکدر (که حرف رابط صفت (کامی یا حرف وحدت کام مراد دیمکدر (چو ادات تعلیل یابی) فعل مضارع مفرد مخاطب بوله سین دیمکدر (انباز اورتاق دیمکدر (کردد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (محصول بیت) منصف اولمز اول طمع کارکه چونکه الله تعالیدن برمراد بوله سین اورتاق اولور * وکر در راه ناکامی نهی کام * هم از کام نخستین باز کردد *

(کر حرف شرط (در حرف صله (راه ناکامی بیانیه ناکام مراد سز نامراد دیمکدر (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر هم) بونده دخی دیمکدر (بوکاملر آدیم معناسنه در (نخستین لفظنه اضافت بیانیه نخستین اولکی دیمکدر (بازکردد رجوع ایدر دونر دیمکدر (محصول بیت) واکر نامرادلق یولینه آدیم قویه سین یعنی ادباره توجه ایده سین دخی اولکی آدیمدن دونر حاصلی وقت اقبالده شریك اولوب زمان ادبارده انیس اولمین طمع کار منصف دکلدر کرچه طمع جبلت انسانده مرکوزدر لکن انصافا نه حرکت اولمیدر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدسدندر که یالکز عروض وضربی محذوفدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولمشدر * زنی از شوهر خود

شکایت

شکایت پیش قاضی برد که مرا یك لحظه فارغ نمی کذارد نه در خلا ونه در ملا نه در وقت خمیر کردن ونه در وقت نان پختن ونه در وقتی روزه دارم ونه در وقتی نماز می کذارم شوهرش کفت ترا برای این خواسته ام زن کفت ایها القاضی حسبة لله تعیین کن که در شبان وروزان چند بار بامن نزدیکی کند تامن بدانم وخود را با آن راست کیرم قاضی کفت ده بار زن کفت طاقت این ندارم کفت نه بار کفت طاقت این نیز ندارم همچنین می کفت تا بپنج بار رسانید زن کفت طاقت این نیز ندارم* زنی یا حرف وحدت (شوهر خود لامیه (پیش قاضی قتینه دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر (که حرف بیان (مرا را ادات مفعول (یك لحظه برآن دیمکدر (فارغ بونده راحت دیمکدر (نمی کذارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومز دیمکدر (نه لر مجموعی حرف نفی (خلا بوش دیمکدر (ملا طلو دیمکدر (خمیر کردن خمور ایلمك یعنی یوغورمق دیمکدر (نان پختن اتمك بشورمك (وقتی یا حرف وحدت (روزه اورج دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده طوتارم دیمکدر (کزارمده بویله ادا ایدرم (ترا را ادات مفعول (برای این بونك ایچون دیمکدر (خواسته ام المشم دیمکدر (ایها ای حرف ندا ها حرف تنبیه (حسبة لله الله رضا سیچون دیمکده مستعملدر (تعیین کن تعیین ایله دیمکدر (که حرف بیان (شبان روزی یا حرف وحدت برکون برکیجه ده دیمکدر (چند بار قاچ کره دیمکدر (بامن با حرف صله بکا دیمکدر (نزدیکی یا حرف مصدر یقینلق دیمکدر (کند ایلیه دیمکدر (تا حرف تعلیل (بدانم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده بیلم دیمکدر (خودرا را ادات مفعول کندیمی دیمکدر (با آن با حرف صله (راست کیرم طوغری طوتایم دیمکدر (ده دالك فتحی و یاء اصلیه ایله اون دیمکدر (بار کره معناسنه اون کره دیمك اولور (طاقت این مصدرك مفعولنه در بوکا طاقت دیمکدر (ندارم نفی متکلمدن عبارتدر (نه بار طقوز کره دیمکدر (طاقت این نیز بوکا دخی طاقت دیمکدر (همچنین بونجلاین دیمکدر (تا حرف انتها (بپنج بار با حرف صله بش کره یه دیمکدر (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردی دیمکدر (محصول ترکیب) برقاری کندی قوجاسندن

حضور قاضیده شکایت ایلدی که بنی بر لحظه زاحت قومز نه بو شده
نه طلوده نه خور یوغورمق وقتنده نه اتمك بشورملك وقتنده ونه
بر وقت اورج طوتارم ونه بر وقت نماز ادا ایده بیلورم زوجی دیدی
بن سنی بوتك ایچون المشم زن دیدی ای قاضی الله ایچون کیجه
وکوندز بکا قاج کره یقینلك ایده جك تعیین ایله تاکیم بن بیلم وکندیمی
اکا طوغری طوتام یعنی اکا کوره حاضرلنم قاضی دیدی اون کره
زن دیدی بوکا طاقتم یوقدر قاضی دیدی طقوز کره زن دیدی
بوکا دخی طاقتم یوقدر بونجلاین سویلدی یعنی سکزی ویدی یی
والتی یی تکلیف ایلدی اولدی تاکیم بش کره یه ایرشدردی زن دیدی
بوکا دخی طاقتم یوقدر * قاضی کفت وای بر تو نمی خواهی که این
مسکین را هیچ بهره باشد زن کفت راضی شدم مرد کفت ای قاضی
بفرمای تا کسی را کفیل خود کند زن کفت اینك قاضی مسلمانان کفیل
منست قاضی کفت ای زانیه میخواهی که ازوی بکریزی ومرا دردست
وی اندازی تا آنچه باتو کند بامن کند برخیز وبیرون روکه لعنت
خدای برتو باد * وای ادات ندبه (بر حرف صله (نمی خواهی فعل
نفی حال مفرد مخاطب استفهامی متضمن استمزمیسین دیمکدر (که
حرف بیان (را ادات تخصیص (بهره نصیب معناسنه در (باشد فعل
مضارع مفرد اوله دیمکدر (شدم فعل ماضی متکلم وحده اولدم
دیمکدر (بفرمای باء تأکیدایله فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمکدر
(تا حرف تعلیل (کسی را یا حرف وحدت را ادات مفعول (کفیل خود
فاعلك مفعولنه در (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر
(اینك اشته دیمکدر (قاضی مسلمانان لامیه مسلمانلرك قاضیسی دیمکدر
(کفیل منده بویله بنم کفیلم دیمکدر (میخواهی فعل مضارع
مفرد مخاطب استفهامی متضمن استرمیسین دیمکدر (بکریزی
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب قچه سین دیمکدر (مرا
بنی دیمکدر (در حرف صله (دست وی لامیه (اندازی فعل
مضارع مفرد مخاطب آتاسین دیمکدر (تا حرف تعلیل (آنچه
اول نسنه یی که دیمکدر (باتو با حرف صله سکا دیمکدر (بامن ده
بویله بکا دیمکدر (برخیز فعل امر مفرد مخاطب قالق دیمکدر (رو با

بويله تكيف ديمكدر (كه حرف بيان (باد فعل امر غائب مفرد اولسون ديمكدر (محصول تركيب) زن بش كره دخى نكول ايدنجه قاضى ديدى والى سكا استرديمسين كه بو فتكيلك هيچ نصيبى اوله زن ديدى راضى اولدم جزده ديدى اى قاضى امر ايله تاكيم بر كيمسه بنى كفيل ويه تكفيل ايليه زن ديدى تاشمته مسلمانلرك قاضيسى بكا كفيلدر قاضى ديدى اى زانيه استرميسين كه اندن بقچاسن وبى انك الينه اتاسين تاكيم اول نسنه كه سكا يلرايدى بكا ايليه قالق وطشره كيت كه الله تعالى الينك لعنتى سنك اوزرينه اولسون (قطعه) در وامهاى نفس كفيل كسى مشو * ترسم كه با هزار عزيزى شوى خليل * در حرف ظرف (وام بورج ديمكدر دين معناسنه (ها اداتى جمع (نفس اضافت لاميه (بعض نسخه ده وايه هاى نفس واقعدر وايه لذت معناسنه (كفيل كسى فاعلات مفعولنه در يا حرف وحدت (مشو نهى حاضر مفرد اوليه ديمكدر (ترسم فعل مضارع متكلم وحده قورقرم ديمكدر (كه حرف بيان (با حرف مصاحبت (عزيزى يا حرف مصدر (شوى فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سين ديمكدر (محصول بيت) نفس بورجلرنده ياخود لذائذ نفس خصوصنده بر كيمسه يه كفيل اولمه قورقرم كه هزار عزيزلكله يعنى بو قدر عزتك وارايكن ذليل وحقير ورسواى اوله سين * تن در دهد بغبغبكى آيد چو وقت كار * هر پاك دامنى كه شود قحبه را كفيل * تن در دهد بدنك وجود ايلر ديمكدر لكن رضا ويرر ديمكده مستعملدر (بغبغبكى (با حرف صله يا حرف مصدر كاف هاء رسميدن مبدل قحبه لكه ديمكدر (آيد فعل مضارع مفرد مخاطب كلسه ديمكدر (چو ادات تعليل (وقت كار ايش وقتى ديمكدر ايشدن مراد كفالتدر (پاك دامنى يا حرف تنكير پاك دامن صالح معناسنه در (كه حرف رابط صفت (را ادات صله (محصول بيت) قحبه لكه رضا ويرر چونكه وقت كله هر پاك دامن كه قحبه يه كفيل اوله حاصلى قحبه يه كفيل اولان صالح كفالت وقتى كلديكى وقت قحبه لكه رضا ويرر (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب دركه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور (مطايبه) پيرى كه كام جوانى رانده بود واز قوت كلمرانى مانده كنيزكى صاحب جمال خريد بو وقت فرصتش در كنار كشيد هرچند

پیر حریص بود اما آنش مساعدت نمود با کنیزك كف لطفی بنای
ودست عنایت بکشای وبانك مالش این خفته را برخیزان واین
مرده را برانگیزان * پیری یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت
(کام مراد دیمکدر مابعدینه اضافت لامیه رانده ماضیدن قصمدر
سورمش دیمکدر (بود ادات ماضی (قوت کامرانی ده لامیه یا حرف
مصدر کامران وصف ترکیبیدر مراد سوریجی دیمکدر (مانده ماضیدن
قصمدر قالمش معناسنه قاعدهٔ سجع اوزره بنه بر بود مقدردر (کنیزکی
یا حرف وحدت بر جاریه دیمکدر (خرید فعل ماضی مفرد غائب آلدی
دیمکدر (بوقت فرصتش یا حرف ظرف ثانی فرصت وقتنده دیمکدر
(در حرف صله (کار قوجاق دیمکدر (کشید فعل ماضی مفرد غائب
چکدی دیمکدر (هر چند هر نقدر دیمکدر (حریص فعیل بمعنی
فاعلدر حریص ایدیجی دیمکدر ((بود ادات ماضی (آلتش آلتك آلتی
یعنی ذکری (مساعدت تا اسلوب عجم اوزره طویل یازلمشدر (نمود
فعل نفی مستقبل مفرد غائب کوسترمدی دیمکدر (با کنیزك با حرف صله
(لطفی یا حرف وحدت (بنمای باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب
کوستر دیمکدر (دست عنایت بیانیه (بکشای بگشای کبی آچ دیمکدر
(بانك با حرف مصاحبت (مالش اسم مصدر در یا حرف وحدت
براومق یعنی صیغه مق دیمکدر (خفته ماضیدن قصمدر یاتمش دیمکدر
(را ادات مفعول (برخیزان فعل امر متعدی مفرد مخاطب قالدر دیمکدر
(مرده اولمش دیمکدر (را بنه ادات مفعول (برانگیزان برخیزان کبی
بونده معنای لازمی ایله در احیا ایله معناسنه در (محصول ترکیب)
بر پیرکه جوانلق مرادینی سورمش ایدی ومراد سوریجیلك قوتندن
قالمش ایدی حاصلی اولدن اشوب یورتوب پیر اولمش ایدی بر صاحب
جمال جاریه آلدی آنی فرصت وقتنده آغوشنه چکدی هر نقدر پیر
حریص ایدی اما آلتی مساعده کوسترمدی یعنی حرکت ایتمدی جاریه یه
دیدی بر لطف کوستر یعنی لطف ایله وعنایت الینی آچ والزاجق
صیغامق ایله بو یاتمشی قالدر و بو اولویی احیا ایله (قطعه) چو رشته
آلت من سخت سست * بمالش یاریی ده ای نکوزن * چو ادات
تشبیه (رشته ایپلك دیمکدر (آلت من لامیه (سخت قتی دیمکدر (سست

کوشك

كوشك ديمكدر سين تا ادات خبر قتي كوشكده ديمك اولور (بمالش باحرف مصاحبت صيغه مقله ديمكدر (يارجي ياء ثاني حرف وحدت اول حرف مصدر بر ياردم ديمكدر (ده دالك كسرى و ياى اصليه ايله فعل امر مفرد مخاطب ويرديمكدر بونده ايله معناسنه در (نيكو اعلا ديمكدر (محصول بيت) ايلاك كبي بنم آلتم قتي كوشكدر صيغه مق ايله بر ياردم ايله اني اعلا زن يعني بر صيقل ايله صيغه * تمالي تا سر رشته بانكشت * نبارد رفت در سوفار سوزن * تمالي فعل نفي مستقبل مفرد مخاطب اوويه سين ديمكدر (تا حرف تعليل (سر رشته لاميه سر بونده اوج معناسنه در ايلك اوجني ديمكدر (بانكشت باحرف مصاحبت انكشت پارمق ديمكدر (نبارد فعل نفي مستقبل مفرد غائب قادر لولمز ديمكدر (رفت بونده مصدر معناسنه در زيرا مضارعه مقارندر (در حرف صله (سوفار سوزن لاميه سوفار ايكنه نك كوز يدر سوزن ايكنه ديمكدر (محصول بيت) ايلكك اوجني پارمقله او ومنجه ايكنه نك كوزينه كچمكه قادر اوله مز (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر كه مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور * كنيزك هرچند دست جنبانيد بجايي نرسيد وهرچند مالش دادكاري نكشاد شنيدند كه اين ابيات مي كفت وليكن ازان پيرمي نهفت * هرچند هر نقدر ديمكدر (جنبانيد فعل ماضي مفرد غائب اوينا تدي ديمكدر (بجايي با حرف صله يا حرف وحدت بر يره ديمكدر (نرسيد فعل نفي ماضي مفرد غائب ايرشمدي ديمكدر (مالش جلا معناسنه دخي مستعملدر (داد فعل ماضي مفرد غائب ويردي ديمكدر (كاري يا حرف وحدت بر ايش ديمكدر (نكشاد فعل نفي ماضي مفرد غائب آچه مدي ديمكدر (شنيدند فعل ماضي جمع غائب اشتديلر ديمكدر (كه حرف بيان (ابيات بيتك جمعيدر (مي ادات حكايه (مي كفت سويلرايدي (مي نهفت كيزلرايدي ديمكدر (محصول تركيب) جاريه هر نقدر كه ال اوينا تدي بر يره ايرشمدي يعني ايش باشاره مدي وهر نقدر كه صغه دي ياخود جلا ويردي بر ايش فتح ايده مدي اشتديلر كه بو بيتلري سويلردي لكن پيردن كيزلردي (قطعه) بمنزل نارسيده آلت پير * بسان لاشهٔ لاغر بخسبد * بمنزل باحرف صله (نا حرف نفي (رسيده هاسي ترتب ايچوندر ايرشميوب ديمكدر

(آلتنده يرلامينه (بينان ادات تشبيه مابعدينه اضافتى بيانيه (لاشيد لا غرده بيانيه جنوبنه علش ديمكدر (بخسيد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائبدر باتور ديمكدر (محصول بيت) بيرلن آلتى منزله ايرشمونه يعنى مقصودينه اولميوب آريقلش كبى ياتور * بزورد سنه چونه خبرانى ازيارى * چو دارى دستنه از تو ديكر بخسيد * بزور بدست لاميه با حرف مصاحبت الدن وريله ديمكدر (چون زور ضميله ادات استفهام نيجه ديمكدر (خبرانى فعل مضارع مفرد مخاطبدر قالدررسين ديمكدر (چو ادات تعليل (دارى فعل مضارع مفرد مخاطبدر بونده چكه سين ديمكدر (دست مفعول به صريحى (ديكر بنه ديمكدر (محصول بيت) ال زوريله نيجه يرندن قالدررسين چونكه الينى اندن چكرسين ينه ياتور يعنى كندو كندويه دورمغه قادر دكل (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر كه مفاعيلن مفاعيلن فعولن در (مطايبه) شخصى برجوحى ده درم دعوى كرد قاضى پرسيد كه كواه دارى كفت نى كفت سوكندش دهم كفت سوكند ويرا چه اعتبار * (شخصى ياحرف وحدت (برحرف استعلا (جوحى علم جنسدر نهايت ايله عيار اولان شخصه ديرلر (ده دالك فتحى وهاء اصلى ايله اون ديمكدر (كواه دارى شاهدك وارمى ديمكدر (نى ادات نفى يوق ديمكدر (سوكندش شين ضمير جوحى يه راجعدر اكا آند ديمكدر (دهم فعل مضارع متكلم وحده ويررم ديمكدر (سوكند ويرا لاميه (را ادات صله وى ينه جوحى يه راجعدر (چه ادات استفهام (محصول تركيب) برشخص برحيله كار آدم اوزرينه اون درهم دعوى ايلدى قاضى سؤال ايلديكه شاهدك وارمى ديدى يوق قاضى ديدى اكا يمين ويررم ديدى انك يمينه نه اعتبار يعنى اعتبار يوقدر (قطعه) هرلحظه خور دهزار سوكند دروغ * زان كونه كه اعراب در باديه دوغ * دوغ آيران ديمكدر (محصول بيت) هرلحظه بيك يلان اند ايچر يعنى يلان يره هر آنده بيك يمين ايدر انك كبى كه چولده اعراب ايران ايچر يعنى اعراب آيرانه مبتلا اولوب هربار ايچديكى كبى بوده يمينى چوق ايدر (عروض) بو بيت رباعى اوزانندندر كه صدر وابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانيلر اخرب

عروض وضرب لهتم که مفعول مفاعلن مفعول فعول اولور * جوحی
کفت ای قاضی مسلمانان در محلهء ما امامی هست پرهیز کار وراست
کفتار نیکوکردار اوری را بطلب وبجای من سوکند ده تا خاطر این
مرد قرار کیرد * مسجد محلهء ما لامیه بزم محله مزك مسجدنده دیمکدر
(امامی یا حرف وحدت بر امامم دیمکدر (پرهیز کار راست کفتار نیکو
کردار وصف ترکیبلردر متقی وطوغری سوزلی وایو عمللی دیمکدر
وی امامه راجعدر (بطلب باء تأکید ایله فعل امر اسنه دیمکدر
(بجای من لامیه باحرف صله بنم یریمه دیمکدر (سوکند یمین دیمکدر
(ده دالك کسری وهاء اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطبدر ویر دیمکدر
(تا حرف تعلیل (خاطر این مرد لامیه بو آدمك خاطری دیمکدر
(محصول ترکیب (جوحی دیدی ای مسلمانلر قاضیسی بزم محله مزك
مسجدنده بر امام واردر متقی وطوغری سوزلی وایو عمللی صالح
انی طلب ایله وبنم یریمه یمین ویر تاکیم بو آدمك خاطری قرار طوته
(مطایبه) اعرابی شتری کم کرده سوکند خورد که چون بیابد بیك درم
بفروشد چون شتررا یافت ازسوکند خود پشیمان شد کربهٔ در کردن
شتر آویخت وبانك زد که کی خرد شتر بیك دانك وکربه بصد درم
اما بی یکدیکرش نفروشم شخصی آنجا رسید وکفت چه ارزان بودی
این شتر اکر این قلاده در کردن نداشتی * اعرابی یا حرف وحدت
(شتری یه بویله شتر دوه دیمکدر (کم کرد ضایع ایلدی یعنی غیب
ایتدی دیمکدر (که حرف بیان (چون ادات تعلیل (بیابد باء تأکید
ایله فعل مضارع مفرد غائب بوله دیمکدر یابیدندن یا یافتندن زیرا
مصدر تائنك ماقبلنده فا اولسه مضارعده بایه قلب اولنور وفتحه
ایله تحریك اولنور (بیك درم باحرف مقابله بردرهم مقابلهسنه دیمکدر
(فروشد فعل مضارع مفرد غائب فروشیدندن یا فروختندن علی
غیر قیاس (چون ادات تعلیل (شتررا را ادات مفعول (یافت فعل
ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (کربهٔ یا حرف وحدت همزه
حرف توسل (در حرف صله (کردن بیون دیمکدر (آویخت فعل
ماضی مفرد غائب لازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده لازم معناسنهدر
آصدی دیمکدر (بانك زد چاغردی دیمکدر (که حرف بیان (که

استمزکیم دیمکدر (یعنی اثبات تأکید (خرد فعل مضارع مفرد غائب خریدندن آلور دیمکدر (یك دانك یا حرف مقابله دانكدنك دیمکدر چکردك معناسنه (بعض نسخه‌ده یك درهم واقعدر ومقامه انسبدر (بعضه درم با بنه مقابله یوز درهم مقابلنه دیمکدر (بی یکدیکر برکز برنسز یعنی بشقه بشقه دیمکدر (نمی فروشم فعل مضارع متکلم وحده صاتمم دیمکدر (شخصی یا حرف وحدت انجا اول محله دیمکدر (از زان اوچوز دیمکدر (بودی یا حرف حکایه اولور ایدی دیمکدر (قلاده آنلرك بو ینته بغلدقلری شیئه دیرلر (نداشتی فعل نفی ماضی مفرد (یا حرف حکایه اولمیه ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) بر اعرابی بردوه ضایع ایلدی وآنداچه دیدیکه چونکه بوله یعنی بولدیغی کبی بر درهم مقابله‌سنه صاته چونکه دوه‌یی بوامدی کندی جنبه‌ندن پشیمان اولدی برکدی یی دوه‌نك کردانه آصدی وچاغردیکه کیم الور دوه بردنکه یا بردرهمه وکدی یوز درهمه اما بری برنسز اشقه بشقه صاتمم بر شخص اول محله ایرشدی ودیدی نه اوجوز اولور ایدی بو دوه‌نك اکر بو قلاده کردانده اولمیه ایدی (اول وقتدنبرو عرب بیننده ضرب مثل قالمشدر که لولا الملعونة فی عنقها دیرلر بو قصه‌یه مبنیدر (قطعه)

* لئیم اکر بشتر بخشدت عطا مستان * که این زعادت اهل کرم برون باشد * لئیم الحق ودنی دیمکدر (اکر ادات شرط (بشتر با حرف مصاحبت (بخشد فعل مضارع مفرد غائب بغشلرسه دیمکدر (تا ضمیر خطاب مفعول صریحی (عطا احسان معناسنه در (مستان نهی حاضر مفرد آلمه دیمکدر (که حرف تعلیل (این عطایه اشارتدر (عادت اهل کرم لامیه وبیانیه کرم اربابنك عادتندن دیمکدر (برون باشد خارج اولور دیمکدر (محصول بیت) بد اصل وخسیس اکر دوه ایله سکا احسان بغشلرسه یعنی بر دوه احسان ایلرسه آلمه زیرا بو احسان یعنی لئیمك احسانی کرم اربابنك عادتندن خارج اولور یعنی کرم اصحابه بکرمز * قلاده که زیمت بکردنش بندد * هزار بار ز بارشتر فزون باشد * قلاده یا حرف وحدت همزه حرف توسل (که حرف رابط (بکردنش با حرف صله شین ضمیر شتره راجعدر (بندد فعل مضارع مفرد غائب باغلر دیمکدر (هزار بار بیك کره دیمکدر (بارشتر

بیانیه دوه یوکی دیمکدر (فزون ارتق دیمکدر (محصول بیت) برقلاده کم
منتدن انلك كردننه باغلو بیك كره دوه یوكنندن زیاده اولور یعنی
بنم ایچون احسانی شول اسلوب اوزره درکه ویردیکی احسانك اوزرینه
منتلر قورکه یعنی تکلیف ما لا یطاقلر ایدرکه بیك دوه اومنتی چکه مز
(عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
اولور (مطایبه) اعرابی شتری کم کرد بانك زد که هرکه شتر مرا بمن آرد
مرا اوراست دوشتر خروار باوی گفتند هیهات این چه کارست که
شتر باری به از دو خروارست گفت لذت یافت وحلاوت وجدانرا
بخشیده ایم معذور بید* اعرابی یا حرف وحدت شتری ده بو بیله (کم کرد
سابق کبی کافك ضمیله (بانك زد فقرهٔ سابقده کی کبی (که حرف بیان
(هرکه هرکیس که تقید بنده در (شتر مرا لام یه را ادات مفعول بنم
دوه‌می دیمکدر (بمن با حرف صله بکا دیمکدر (آرد فعل مضارع
مفرد آریدندن کتوره دیمکدر (مرا ادات تحقیق (اورا را حرف
تخصیص انك ایچون دیمکدر (دوشتر خروار ایکی دوه یوکی دیمکدر
خروار خاء معجمه نك فتحیله یوك معناسنه در (باوی با حرف صله (وی
ضمیر اعرابی یه راجعدر (هیهات اسماء افعالدن بعید اولدی دیمکدر
(این چه کارست بو نه ایشدر دیمکدر (شتر باری یا حرف نسبت یوك
دوه سیدر (به ایو دیمکدر (ی ادات خبر بونده مقدردر واستفهامی
متضمندر ایومیدر دیمك اولور (لذت یافت لام ایله یافت بونده مصدر
معناسنه در (حلاوت وجدانرا بو بیله حلاوت طاتلی لق دیمکدر وجدان
بولمق معناسنه در (را ادات مفعول (بخشیده ایم قسیم ماضیدن جمعدر
طاتمش سکز دیمك اولور (معذور بید معذور سکز دیمك اولور
(محصول ترکیب) بر اعرابی بر دوه ضایع ایلدی چاغردی که هرکیم
بنم دوه‌می بکا کتوره تحقیق ایکی دوه یوکی انلك ایچوندر اکا دیدیلر
هیهات بو نه ایشدر نه عجب کاردرکه یوك دوه سی یوکیدن ایومیدر
دیدی بولمقلغك لذت وحلاوتنی طاتمش سکز معذور سکز (قطعه)
کم شده کرچه حقیرست مکوی * که عنان از طلبش تافته به * کم شده
ماضیدن قسمدر ضایع اولمش دیمکدر (کرچه اکرچه دیمکدر
حقیرست الچقدر ایسه به (مکوی نهی حاضر مفرد دیمه دیمکدر)

(که حرف بیان (یافته بولمش معناسنه در (محصول بیت) ضایع اولان
اکر چه الحق ایسه ده دیمه که انی ارامقدن دیر کین بولمک اعلادر
یعنی ضایع اولان حقیردر ارامه دیمه * هست در قاعده خرده شناس
لذت یافتن از یافته به * هست اداة خبر مصراع ثانیه سنده به لفظنه
متعلقدر (در حرف ظرف (قاعده خرده شناس بیانیه خرده شناس
وصف ترکیبیدر خرده بیلیجی دیمکدر مدقق معناسنه (لذت یافتن
لامیه بولمقلغک لذتی دیمکدر (یافته اسم مفعولدر بولنمش دیمکدر
(محصول بیت) مدقق ومحقق قاعده سنده بولمقلغک لذتی بولنمشدن
یکدر یعنی یتک بولمدن لذتلی شی اولمز هر نقدر حقیر اولورسه
اولسون (عروض) بو قطعه رمل مسدس مخبون محذوفدر که
فاعلاتن فعلاتن فعلن اولور (مطایبه) طبیبی را دیدند که هرگاه
بگورستان رسیدی ورداد در سر کشیدی از سبب آنش سؤال
کردند گفت از مردگان این گورستان شرم همی دارم بر هر که
میگذرم ضربت من خورده است ودر هر که مینگرم از شربت من مرده
است * طبیبی یا حرف وحدت (را اداة مفعول (دیدند فعل ماضی
جمع غائب کوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (هرگاه هر وقت دیمکدر
(بگورستان با حرف صله گور مزار دیمکدر ستان اداة کثرتدر
مزارلق دیمک اولور (رسیدی فعل ماضی مفرد غائب یا حرف حکایه
ایرشه ایدی دیمکدر (ردا اوسته کیلن شیئه دیرلر بنش وخرقه کبی
(در حرف صله (کشیدی یا حرف حکایه چکر ایدی دیمکدر (سبب آن
لامیه (شین ضمیر طبیبه راجعدر (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر
دیمکدر (مردگان الف نون اداة جمع کاف هاء رسمیه دن مبدل
اولمشلر دیمکدر ما بعدینه اضافت لامیه (شرم میدارم اوتانورم دیمکدر
(بر حرف صله (هر که هر کس که تقدیرنده (میگذرم فعل حال متکلم
وحده کچرم دیمکدر (ضربت من مصدرک فاعلنه اضافتیدر بنم
ضربمی دیمکدر (خورده ماضیدن قسمیدر خورده است یمشدر
دیمکدر (در هر که بر هر که کبی (مینگرم فعل حال متکلم وحده بقه رم
دیمکدر (شربت من لامیه بنم شربتمدن مرده است اولمشدر
(محصول ترکیب) بر طبیبی کوردیلر که هر وقت که مزارلغه ایرشه

ایدی

ایدی ردامسنی بابەسنه نچکردی اکاانك سببندن سؤال ایلدیلر دیدی بو مزارلفانك مونالرندن اوتانورن جواب ایدرم هرکیمه که اوغرا سم یعنی قنغی مزاری کورر ودم بنم ضمر یعنی بیشدر وهر کیمه که بقادم بنم شربتمدن اولمشدر یعنی جوله سنه بنم معالجەم سبب موت اولمشدر (رباعی) ای رأی تو در علاج بیمار علیل * برآمدن مرك قدوم تو دلیل * (ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (رأی تدبیر معناسنەدر (تو یه اضافت لامیه سنك تدبیرك دیمکدر (در علاج بیمار لامیه بیمارك علاجنده دیمکدر (علیل فعیل بمعنی مفعولدر علتلی معناسنەدر (برآمدن برك مصدرك فاعلندەدر (بر حرف تأکید اولمك کلسنه دیمکدر (قدوم مصدردر کلمك معناسنه (تو یه اضافت فاعلنەدر (دلیل معروف (محصول بیت) ای کیمسنه که سنك تدبیرك خسته نك علاجنده علتلی در یعنی ناقص در اولومك کلکنه سنك کلمكلك دلیلدر یعنی قدمکدن موت فهم اولنور * در کشور ما موت جان سندن * * برداشته زکردن عزرائیل * در حرف ظرف (کشور اقلیم معناسنەدر (مایه اضافت لامیه (موت زحمت معناسنەدر (جانه اضافت بیانیه (سندن مصدردر والمق معناسنه (برداشته فاضیدن قسمدر قالدرمش معناسنه یا حرف خطاب همزه حرف توسل (کردن عزرائیل لامیه (محصول بیت) بزم اقلیممزده جان آلمقلق زحمتی عزرائیلك کردنندن قالدرمش سین یعنی عزرائیله جان آلمقلقده زحمت ویرمز سین (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندرکه صدر وابتدا اخرب حشو اولر مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب اهتم که بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعول اولور (رباعی دیکر) ای صنعت طب شکسته بازار از تو * هرچند بود برنج بیمار از تو * ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (صنعت طب بیانیه طب علم ابدانه دیرلر (شکسته بازار وصف ترکیبیدر حسب اللغه بازاری قرق دیمکدر اما استعمالده کساد معناسنەدر (از تو سندن دیمکدر (هرچند هرنقدر دیمکدر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولورسه دیمکدر (برنج با حرف ظرف (محصول بیت) ای کیمسه که طب صنعتی سندن کساددەدر هرنقدر برخسته سندن رنج ومشقتده دخی اولورسه * المنة لله که عجب

خوشنودند * غسال وکفن فروش وحفار از تو * المنة مبتدا (از تو
ظرف مستقر خبری منت یوندر وشکر معناسنه در (که حرف بیان
(خوشنود راضی معناسنه در (نون دال ادات جمع خبر خوشنودند
دیمکدر (غسال مبالغه صیغه سیله اولو یویجی دیمکدر (کفن فروش
وصف ترکیبیدر کفن صاتیجی دیمکدر (حفار ده مبالغه او زینه مزارجی
دیمکدر (محصول بیت) بیت سابقه نظر بوطبیبدر هر نقدر خجلت
سیدن زحمتده ایسه ده اللهه شکر کا اولو یویجی وکفن صاتیجی
ومزارقازیجی سندن عجب خوشنوددرلر زیرا کارلرینه رواج ویرمده سن
حاصلی اکر بوطائفه ثلثه اولمه ایدی سندن کیمسه راضی اولمز ایدی
شکر ایله که بونلر خوشنوددرلر (عروضی) بو دوباعینک صدری وابتداسی
اخرب حشولری مقبوض تانیلری سالم عروض وضربی ابتر کلری مفعول
مفاعیلن مفاعیلن فع اولور (مطایبه) یکی از حکما کفت طبیب ناقص
و باست طاعون عامه را * یکی بری دیمکدر (طبیب ناقص مبتدا (وبا
طاعون دیمکدر (مر ادات صله رانی تأکیدیدر (محصول ترکیب
حکمادن بری دیدی ناقص طبیب یعنی فن طبده مهارتی ناقص
اولمین طبیب طاعوندر عامه یه بلا مهلت هلاک ایتمده (قطعه) ای
هستی ز طب ناقص خویش * عامه خلق را بجای وبا * ای کهای کلمه
تفدیرنده در (هستی ادات خطابدر (طب ناقص خویش بیانیه ومو
کندینک ناقص اولان طبیبدن دیمکدر (عامه خلق رالامیه را ادات
صله (بجای وبا بیانیه با حرف صله وادات خطاب بوکا مقیددر
(محصول بیت) ای کیمسه که ناقص طبیبدن ناشی عامه خلقه طاعون
یرینه سبین یعنی مهلک سین * چه عجب کر کنند نفرینت * هست
نفرین تو دعای وبا * چه عجب نه عجب دیمکدر (کر حرف شرط
(کنند فعل مضارع جمع غائب ایلرلرسه دیمکدر (نفرینت تا ضمیر
خطاب نفرین لعنت دیمکدر (هست ادات خبر (نفرین تو سکا لعنت
دیمکدر دعای وبا طاعونه دعا دیمکدر وادات خبر بوکا مقیددر
(محصول بیت) نه عجب اکر سکا لعنت ایدرلرسه یعنی محل تعجب
دکلدر سکا لعنت طاعونه دعادر (عروضی) بحر خفیفدر (مطایبه)
روزی در فصل بهاران با جمعی از دوستان بهوای کشت وتماشای

بصحرا

صحرا ودشت بیرون رفتیم چون در موضعی حرم منزل ساختیم وسفره انداختیم لئز دوسکی آنرا دید زود خودرا بانجا رسانید یکی از خاطران پارهٔ سنك برداشت وچنانکه نان پیش سك اندازند پیش وی انداخت آن بوی کرد وبی توقف بازکشت هرچند آوازدادند التفات نکرد اصحاب ازان متعجب شدند یکی ازان میان کفت میدانید که این سك چه کفت کفت که این بدبختان از بخیلی وکرسنکی سنك میخورند از انخوان ایشان چه توقع توان داشت واز سفرهٔ ایشان چه تمتع توان داشت * روزی یا حرف وحدت (در حرف ظرف (بهاران بهارك مرادفیدر که ربیع معناسنه (یا جمعی بالحرف مصاحبت اضافت بیانیه (هوا سودا معناسنه در (کشت اسم مصدر در کزمك معناسنه (تماشای صحرا ده بیانیه تماشا سیر معناسنه صحرا معروف (دشت اووه معناسنه در (بیرون طشره دیمکدر (رفتیم فعل ماضی متکلم مع الغیر (چون ادات تعلیل (موضعی یا حرف وحدت (ساختیم فعل ماضی متکلم مع الغیر یونده ایلیلدك دیمکدر (انداختیم ده بویله آتدق دیمکدر یعنی دوشه دك (سکی یا حرف وحدت (آنرا ادات مفعول (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (زودتیز یعنی چابك (بانجا با حرف صله اول محله دیمکدر (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردی دیمکدر (پارهٔ سنك بیانیه (برداشت فعل ماضی مفرد قالدردی دیمکدر (چنانکه انچلین که دیمکدر (پیش سك بیانیه کوپکك اوکنه دیمکدر (اندازند فعل مضارع جمع غائب آتارلر دیمکدر (پیش وی لامیه وی ضمیری کلبه راجعدر (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر (بعض نسخه ده چنانکه نان ریزه استخوان صفت واقعدر (آنرا را ادات مفعول انی دیمکدر (بوی کرد قوقلدی دیمکدر (بی توقف اکلنمکسزین دیمکدر (بازکشت رجوع ایلدی دوندی دیمکدر (هر چند هر نقدر دیمکدر (آواز دادند چاغردیلر (نکرد فعل نفی ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (شدند فعل ماضی جمع غائب اولدیلر دیمکدر (یکی بری دیمکدر (ازان میان اول اورته دن یعنی ایچلرندن دیمکدر (میدانید فعل مضارع جمع مخاطب استفهامی متضمن بیلورمیسکز دیمکدر (که حرف بیان (چه کفت

نه دیدی (بدبختان الف نون ادات جمع (بخیلی کرسنکی یاالری وحدت کاف هاء رسمیدن مبدلدر (می ادات تأکید (خورند فعل مضارع جمع غائب یلر دیمکدر (خوان ایشان لامیه انلرك سفره سی دیمکدر (توقع امید معناسنه در (توان داشت طوتمق کرك دیمکدر (تمتع فائده معناسنه در (محصول ترکیب) برکون بهار فصلنده دوستلردن بر جمع ایله کزمك سوداسیله وصحرا ودشت تماشاسی ایله طشره کتدك چونکه برخرم موضعده منزل ایلدك وسفره دوشه دك ایراقدن بر کلب آنی کوردی بوچاپك کندینی اولیره ایرشدردی حاضرلردن بری برطاش پارچه سی قالدردی و کلبه اوکنه اتملك اتارکبی یاخود تکك کبی انك اوکنه اتدی کلب انی قوقلادی واکلمك سبزین دوندی هرنقدرکه چاغردیلر التفات ایلمدی اصحاب اندن متعجب اولدیلر ایچلرندن بری دیدی بیلوردمیسکز که بو کلب نه دیدی دیدیکه بو بد بختلر بخیللکلرندن واچقلرندن طاش یرلر بونلرك سفره سندن نه امید طوتمق کرك وانلرك سفره سندن نه فائده طوتمق کرك (قطعه) خواجه چون افکند خوان نزدیك ودور * حظ وبهره برده زانجا بی درنك * چون ادات تعلیل (افکند فعل ماضی مفرد غائب براقدی دیمکدر (خوان سفره دیمکدر (نزدیك یقین دیمکدر (دور اراق (حظ نصیب معناسنه در (بهره عطف تفسیریدر (برده ماضیدن قسمدر ایلتمش دیمکدر (زانجا اول محلدن دیمکدر (بی درنك توقف سز دیمکدر (محصول بیت) خواجه چونکه سفره براقدی یعنی سفره قوردیغی وقت یقین واراق حظ ونصیب المش اول محلدن یعنی یقینده اولانکده حصه سی واراراقده اولانکده نصیبی وار * حظ مسکین کربه ازنزدیك چوب * بهرۀ بیچاره سك از دور سنك * (حظ مسکین لامیه (چوب دکنك (محصول بیت) بیت اولی بیاندر لوزاغك و یقینك خواجه نك سفره سندن حصه سی واردر مسکین کدینك حصه سی یقیندن دکنك بیچاره کلبك نصیبی اراقدن طاش یعنی کدی یقینده بولندیغی سبب ایله دکنك یبر کلب ایراقده بولندیغی جهتله طاش ییر بو ایکی نوعدن غیری خواجه نك سفره سندن کیمسه منتفع اوله مز (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدس محذوفدر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (مطایبه)

بسرپرا

پسری را پرسیدند که میخواهی که پدر تو بمیرد تا میراث وی بگیری گفت نی اما می خواهم که اورا بکشند تا چنانکه میراث وی بگیرم خون بهای وی نیز بستانم * (پسری را را ادات صله (یا حرف وحدت بر پسره دیمکدر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (می ادات تأکید (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن استر میسین دیمکدر (که حرف رابط (پدر تو لامیه (بمیرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اوله یعنی فوت اوله دیمکدر (تا حرف تعلیل (میراث وی لامیه وی پدره راجعدر (بگیری باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب طوته سین یعنی الهسین دیمکدر (نی ادات نفی (اما ادات استدراک (می حرف تأکید (خواهم فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (که حرف رابط (اورا را ادات مفعول انی دیمکدر (بکشند باء تأکید ایله وکاف عربک ضمی ایله فعل مضارع جمع غائب اولدوره لر یعنی قتل ایده لر دیمکدر (تا حرف تعلیل (چنانکه بونده مطلق ادات تشبیهدر (خون بهای وی انک قانی بهاسنی دیمکدر (نیز دخی معناسنه در (بستانم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده الم دیمکدر (محصول ترکیب) بر پسره سؤال ایلدیلر که استرمیسین که سنک باباک فوت اوله تا کیم انک میراثنی الهسین دیدی یوق استمم اما استرم که انی قتل ایدهلر تا کیم میراثنی الدیغم گبی قان بهاسنی یعنی دیتنی دخی الم (قطعه) فرزند که خواهد زپی مال پدر را * خواهد که نماند پدر و مال بماند * (فرزند اوغل دیمکدر ومبتدا (که حرف رابط صفت (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استر دیمکدر فرزندک صفتی (ز پی مال خواهدک مفعول غیر صریحی (پی ادات تعلیل مالدن ایچون دیمکدر (پدر را را ادات مفعول خواهد) خبردر (نماند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قالمیه دیمکدر پدر) فاعلی (بماند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قاله دیمکدر مال) فاعلی (محصول بیت) اوغل که مالدن ایچون پدرینی استنه یه یعنی پدرینی مال ایچون استین سون اوغل استر که پدر قالمیه مال قاله حاصلی پدرینک فوت اولوب مالی قالمه سنی خواهشکردر * خوش نیست بمرگ پدر تو بردن میراث * خواهد که کشندش که جهت هم بستاند *

خوش نیست) خوش دکلدر دیمکدر (بمرك پدر با حرف مصاحبت اضافت لامیه (بردن میراث مصدرك مفعولنه در میراث المق دیمکدر (که حرف رابط (کشند کاف ضمیله فعل مضارع جمع غائب اولدیره لر دیمکدر (شین ضمیر مفعولی پدرمراجعدر (که حرف تعلیل (دیت معروف (هم دخی دیمکدر (بستاند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اله دیمکدر (محصول بیت) پدرك او لوسی ایله ومیراث المق ایله خوش دکلدر یعنی بونکله دو قانع اولمز استرکه انی اولدوره لرکه دیت دخی اله (عروض) بو قطعه بحر هزجدندرکه صدر وابتدا اخرب حشواولر وثانیلر مکفوف عروض وضرب محذوف که مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن اولور رباعی اوزاندن دکلدر (مطایبه) کنیزکی صاحب جمال میکذشت شخصی درعقب وی ایستاد کنیزك باوی کفت آنچه خواجهٔ من بامن میکند میخواهی بکنی کفت بلی کفت بنشین که اینك خواجهٔ من از عقب میرسد تابا تو آن کند که بامن کند* کنیزکی یا حرف وحدت (می ادات حکایه کذشت) فعل ماضی مفرد غائب کچر ایدی دیمکدر (شخصی یا حرف وحدت (عقب وی لامیه (ایستاد فعل ماضی مفرد غائب دوردی دیمکدر (یاوی با حرف صله (وی ضمیر شخصه راجعدر (آنچه اول نسنه که دیمکدر (خواجهٔ من لامیه بنم افندم دیمکدر (بامن (با حرف صله بکا دیمکدر (می حرف تأکید (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلر دیمکدر (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن استرمیسین دیمکدر (بلی ادات تصدیق (بنشین باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب اوتور دیمکدر (که حرف بیان اینك) اشته دیمکدر (خواجهٔ من لامیه (می ادات تأکید (رسد فعل مضارع مفرد غائب ایریشور دیمکدر (تا حرف تعلیل (باتو باحرف صله سکا دیمکدر (که حرف رابط صفت (بامن باحرف صله بکا دیمکدر (محصول ترکیب) بر صاحب جمال جاریه کچر ایدی بر شخص انك عقبنده دوردی یعنی آردینه طاقلدی جاریه اکا دیدی اول نسنه که بنم افندم بکا ایلر استرمیسین یعنی صاحبمك بکا اشلدیکی ایشی استرمیسین جاریه نك بو کلامنده ایهام وارکه مرادی بکا ایتدیکنی

سکاده اینسونمی یعنی بغله سونمی دیمك اول شخصك اکله سی مولامك
بکا ایتدیکنی ایدر مبسین دیمك ظن ایدوب بلی دیدی جاریه دیدی
اوتوراشته مولام ارقه‌دن ایریشور تا کیم سکا بکا ایتدیکنی ایلر حاصلی
بکله شمدی کلور سنی استدوکك کبی ایلر (مطایبهٔ منظومه)
کودکی را پدر آمد ز سفر * هرکه کردش ز در خانه کذر * کودکی
یا حرف وحدت (کودك کافك ضمیله چوجق دیمکدر (را ادات
تخصیص (پدر آمدك فاعلی (هرکه هرکس که تقدیرنده در (کردش
شین ضمیر کود که راجعدر خانه یه مقید (کرد فعل ماضی مفرد غائب
ایلیه دیمکدر (ز در خانه مفعول به غیر صریحی (کذر صریحی
(محصول بیت) بر چوجغك پدری سفردن کلدی هر کیمکه خانه سی
قپوسندن کذر ایلدیسه یعنی کچدی ایسه * کفت کای خواجه بدم
سیم و زرم * مژدکانی قدوم پدرم * کفتك فاعلی کود که راجعدر
کای) که ای دن مخففدر (که حرف بیان (بده باء تأکید ایله فعل امر
مفرد مخاطب ویر دیمکدر (سیم و زر مفعول صریحی (میم متکلم مرا
تقدیرنده غیر صریحی (مژدکانی قدوم پدرم لامیه‌لردر مژدکانی
یا حرف مصدر الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیدن مبدل باباملك
کلمکنك مژده سنه دیمکدر (محصول بیت) بیت سابقه مربوطدر
هر کیمکه خانه سی قپوسندن کچدیسه دیدیکه ای خواجه بکا باباملك
قدومی مژده سنه سیم و زر ویر حاصلی هر کلندن مژدهٔ قدوم استردی
* زیرکی کفت پدر و کای فرزند * مقدم او همه را نیست پسند *
(زیرکی یا حرف وحدت زیرك عاقل دیمکدر بر عاقل دیمك اولور
(پدرو باو دن مبدل با جرف صله اکا دیمکدر (که حرف رابط (مقدم او
لامیه مقدم مصدر میمیدر کلمك معناسنه (همه را را ادات صله جمله یه
دیمکدر (پسند مقبول معناسنه‌در (محصول بیت) اوغلانجق هر
کوردیکندن مژده استرکن بر عاقل اکا دیدیکه ای اوغل باباکك
کلمه سی جمله یه مقبول دکلدر * مادرت را ز سفر آمده شوی * مژدکانی
ز کس مادر جوی * مادرت را را حرف تخصیص سنك مادر یکك
دیمکدر (آمده ماضیدن قسمندر کلمش دیمکدر (شوی فاعلی زوج
معناسنه (کس مادر لامیه (جوی امر حاضر مفرد استه دیمکدر

(محصول بیت) سنك اناكك قوجه‌سی سفردن كلش مرده‌یی اناكك آمدن استه (عروض) بومثنوی بحر رمل مسدسدندر حسن علی طاری اولمشدر فاعلاتن فعلاتن فعلات اولمشدر (لطایفه) شخصی برشاعری بیتی خواند كه قافیه در یك مصرع راء مهمله مضموم آورده بود ودر دیگری زاء معجمه مكسوره شاعر گفت این قافیه راست نیست زیرا كه یكی حرف راست بی نقطه ویكی حرف زاست با نقطه آن شخص گفت این را نقطه مزن شاعر گفت یكجا قافیه مضموم است ویكجا مكسور گفت بنگرید این چه ناد انست من میگویم نقطه مزن وی اعراب میكند * شخصی یا حرف وحدت یر حرف صله (شاعری یا حرف وحدت برشاعره دیمكدر (بیتی ده یا حرف وحدت (خواند واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب اوقودی دیمكدر (كه حرف بیان (قافیه حرف روی دیمكدر كه بیتك آخرنده اول تكرر ایدن حرفدر آنكده انواعی واردر اجمالا بو محلده بیان ایده‌لم (اولا قافیه دیدكلری حرف رویدركه شعرك آخرنده اولان كلمه نك آخرنده اوله بو دخی برقج وصف ایله وصف اولنور مجرد ومقید ومردف زیرا قافیه یه سكز حرف دخی تابع اولوردردی رویدن اول دردی صكره اول كلن الف تأسیس ودخیل وقید ردف صكره كلن وصل وخروج ومزید ونائره بعض ظرفای عجم مجموعنی برقطعه ده جمع ایتمشلر (قطعه) قافیه در اصل یك حرفست وهشت آن تابع) چار پیش وچار پس آن نقطه اینها دائره (حرف تأسیس ودخیل وردف وقید انكه روی (بعد زان وصل وخروجست ومزید ونائره) بو طقوز حرف الی حرفه دخی داخل اولور رس واشباع وحدو وتوجیه ومجری ونفاذ بو دخی بریتده منندرجدر (بیت) قافیه راشش بود حركت بقول استاد (رس واشباع وحدو وتوجیه ومجری ونفاذ) امدی اگر رویك ماقبلنده حرف علت ونون اولمازسه بالكز روی بولنورسه اكا قافیه مجرد دیرلر وماقبلنده‌كی حرفك حركه‌سنه توجیه دیرلر (مثلا بیت لمترجمه) سلسلین اول سرتا بپا پیغمبرانه تاج سر (جمله فرمانبرك انس وملانك بحر وبر) بونده سر وبر لری روی سینك وبانك فتحه لری توجیه اگر بوی ضمه ویاكسره اولسه قافیه عد

اولمـاز واكر روينك اول حرف علت اولورسه اكا قافيهٔ مردف
ديرلر كه اوج درلودر الف اولورسه مردف بالف واو اولورسه مردف
بواو يا اولورسـه مردف بيا ديرلر بونلرده ايكى حرف اولنوركه برى
روى وبرى حرف ردفدر وبرحركه بولنوركه ردفك ما قبلنـده كى
حركه‌در اكا حذو ديرلر مثـلا قافيهٔ مردف بالف (بيت لمترجمه)
نه بنده قالدى تحمل نه دلده صبره مجال) اوشاه حسنه ايسه عرضحال
امر محالى (بونده لاملر روى الفلر ردف جيمك وحانك فتحه‌لرى حذو
ومثلا قافيهٔ مردف بواو (بيت لمترجمه) ايله اى خامهٔ معجز اثر اثبات
وجود (دم ارباب هنردركه دكلسين بى سود (بونده داللر روى واولر
ردف جيمك وسينك ضمه‌لرى حذو ومثلا قافيـه مردف بيا (بيت
لمترجمه الحقير) كلدى قربان ٢ ولديغم شمدى مبارك وقت عيد) ديدهٔ
يدن اوله نوماه رخسارك بعيد) بونده داللر روى يالر ردف عينلرك
كسره‌لرى حذو واكر رويدن اول نون ساكن اولورسـه اكا
قافيهٔ مقيد ديرلر (مثـلا بيت لمترجمه العاجز (زلفنك هر برتلى
اولمش كمند (ايلر افتـاده لرى اندكله بند) بونده داللر روى نونلر
قيد ميمك وبانك فتحه‌لرى حذو واكر روينك ماقبلنك ماقبلنده
الف بولنورسه والتزام اولنورسه اكا الف تأسيس ديرلر مابعدنده كى
حرفكه روينك ماقبلى در دخيل ديرلر والف تأسيسك ماقبلنك
حركه‌سى رس وما بعدى كه دخيلدر انك حركه‌سى اشباع مثلا (بيت
لمترجمه الاثيم) شها لطف ايله كل قلمه تجاهل (عجب وارمى قولكده
برتكاسل) بونده لاملر روى هاوسين دخيل حركه‌سى اشبـاع الف
تأسيس ماقبلنك حركه‌سى رس لكن بوقافيـهٔ مؤسسى عرب التزام
ايدر عرب وترك التزام ايتمسه معـايبدن دكلدر بونده نصكره روينك
مابعدينـه متصل اولان حرفه وصل ديرلر واول وقت روى متحرك
اولور واول حركه‌يه مجرى ديرلر (مثلا قافيـهٔ مجرد با وصل (بيت
لمترجمه) اى حبيب كبريا وعالمينك رحمتى (شبهه يوق ذاتكله بولدى
كون وامكانك رفعتى) بونده تالر روى يالر وصل ميم وعينك حركه‌لرى
توجيه روينك حركه‌سى مجرى وبته قافيهٔ مردف بالف با وصل مثلا
(بيت لمترجمه) سنبل مى ندر بلنمم اوكيسوى سياهى) برشمه دها كدردى

دلی زهده کلاهی) بونده هالر روی الف ردف یالر وصل یانك ولامك حرکه‌لری حدود هالرك کمر ویدر حرکه‌لری مجری مردف بواو ومردف بیایی‌ده وصل ایله بوکا قیاس ایله ومثلا قافیه مقید یا وصل (بیت لمترجمه) برمهوشی کوردمکه ایدر نازایله خنده) لعل شکرآمیز ینه جان اولدی فکنده) بونده دالر روی نونلر قید هالر وصل جانك وکافك حرکه‌لری حدود رونك حرکه‌سی مجری واکر وصلدن صکره برحرف دخی کلورسه اکا خروج دیرلر برحرف دخی کلورسه مزید دیرلر برحرف دخی کلورسه نائره دیرلر لکن بونلرك مجموعنده روی متحرك اولور واکر رویدن صکره یاخود رویه لاحق اولان حرفلردن صکره بر یا ایکی یا اوچ یادخی زیاده کلمه تکرر ایدرسه اکا ردیف دیرلر (مثلا بیت) حال دلی فتادهٔ چاه ذقن بیلور) (نوك مژه یله سینهٔ دردی دلن بیلور) بونده قافیهٔ مجرددن صکره بیلور لفظلری تکرار اولمش که ردیفدر امدی برطالبك بوقدر معلومی اولسه کفایت ایدر کرچه بوندن ماعدا قافیه‌نك انواعی واردر (دریك مصراع برمصراعده دیمکدر (مهمله نقطه‌سز دیمکدر (راء مهمله مضموم موصوفك صفتلرنه در (آورده ماضیدن قسمدر کتورمش دیمکدر (بود ادات ماضی (ودر دیکری برغیر یسنده دیمکدر (زاء معجمه (مکسور سابق کبی معجمه نقطه‌لی دیمکدر (راست صحیح معناسنه‌در (زیرا که ادات تعلیل (یکجا برمحلده دیمکدر (حرف را یانید (سین وتا ادات خبر (زاست راست کبی (با نقطه باحرف مصاحبت (این زا را ادات صله بوکا دیمکدر (مزن نهی حاضر مفرد اورمه دیمکدر (بنکرید باء تأکید ایله فعل امر جمع مخاطب بقیکز دیمکدر (نادان جاهل معناسنه‌در (میکویم فعل حال متکلم وحده سویلرم دیمکدر (میکنند فعل حال مفرد غائب ایلر دیمکدر (محصول ترکیب) برشخص برشاعره بربیت اوقودی که برمصراعده قافیه راء مهملهٔ مضموم کتورمش ایدی وبرغیر یسنده یعنی مصراع آخرده زاء معجمهٔ مکسور شاعر دیدی بوقافیه صحیح دکلدر زیرا که بر یرده نقطه‌سز حرفدادر وبر یرده نقطه‌لی زادر اول شخص دیدی بوکا یعنی زا اولان حرفه نقطه اورمه یعنی نقطه‌سنی قالدر اوقومه شاعر دیدی بر یرده قافیه

مضمونه

مضموم‌ه و بر پرده مکسوره در دیدی باقیکز بونه جاهلـدر بن دیرم نقطه اورمه اول اعراب ایدر بونده ذوقیات اشکلکی کند ویه و برمیوب جاهلیتنی تقویت و برمکدر (رباعی) آن سفله که مدح راز ذم نشناسد* *فتح از کسر و کسر زضم نشناسد* که حرف رابط صفت (مدح را را ادات مفعول (نشناسد فعـل نفی مستقبل مفرد غائب اکلمز دیمکدر (محصول بیت) اول سـفله که مدحی ذمدن فرق ایلمز فتحی کسردن کسری ضمدن فرق ایلمز حاصلی مدحی ذمدن فتحی کسردن کسری ضمدن فرق وتمیـیز ایلمین جاهل ونادان* زود زعجم که چون دم ازشعر زنند * کوشعر وشعیر وازهم نشـناسد *ز و ازاودن مخفف اوسفله یه راجعدر (در عجم عجـده یم دیمکدر (که حرف بیـان (چون ادات استفهام نیجه دیمکدر (دم بو یله ییرلرده دعواده مستعملدر (زنند فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر (کو که اودن مخففـدر (شعر معـلوم (شعیر ارپه دیمکدر (ازهم بری برندن دیمکدر (محصول بیت) دخی مدحدن ذمی فتحدن کسری وکـسردن ضمی فرق ایلمین جاهلدن عجـده یم که نیجه شعردن دم اورر که اول سفـله شعری شـعیردن فرق ایلمز (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب ندندر که صدر وابتدا اخرب حشو اولر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ابتردر که مفعول مفـاعلن مفاعیلن فع اولور (مطایبه) دوشاعر بریك مائده جمع آمدند پالوده برآوردند که بغـایت کرم یکی ازایشان مردیکر برا کفت این پالوده کرم ترست ازحمیم وغساق که فردا درجهنم خواهی آشامید دیکری کفت درجواب یکی بیت از اشعار خود بخوان و براینجا دم ناهم تو بیاسای وهم دیکران* بر حرف ظرف (مائده سفره دیمکدر (جمع آمدند جمع اولدیلر (پالودهٔ یا حرف وحـدت همزه حرف توسل (برآوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (که حرف رابط صفت (بغـایت با حرف مصاحبت یاخود ظرف (کرم کاف عجمك فتحیله صیجاق دیمکدر (یکی بری دیمکدر (مرادات صله رایی تأکید در (حمیم قینار صو معناسنه در (غساق اریك معنـاسنه در (فردا یارین دیمکدر (درحرف ظرف (خواهی آشامید ایچسکز کرکدر (اشعار خود لامیه (بخوان باء تأکیدایله فعـل امر حاضر مفرد اوقو دیمکدر (بر

حرف صله (آنجا اول يرده ديمكدر (دم دالك فتحيله فعل امر حاضر مفرد اوفور ديمكدر (تا حرف تعليل (هم تو هم سن ديمكدر (بياسايى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب راحت ايده سين ديمكدر (وهم ديكران وهم غيريلر ديمكدر (محصول تركيب) ايكى شاعر بر سفرده جمع اولديلر بر پالوده كتورديلركه غايت ايله يا غايتده صيجاق ايدى انلردن برى اول برينه ديدى بو پالوده صيجاقركدر جحيم وغساقدنكه يار بن جهنمده ايچسكز كركدر اول برى جوابنده ديدي بر بيت كندي شعرلركدن اوقو واكا يعني جهنمه اوفور تاكيم هم سن راحت بوله سين وهم غيريلر مستريح اوله لر (قطعه) ازخنك شعر خويش يك مصراع * كركنى نقش بردر دوزخ * خنك ثقيل معناسنه در ثقيل شعر يكنز ديمكدر استهزاء (خويشه اضافت لاميه (كر حرف شرط (كنى فعل مضارع مفرد مخاطب ايلرسين ديمكدر (بر حرف استعلا (در دوزخ لاميه جهنمك قپوسى اوزره ديمكدر (محصول بيت) كندى ثقيل شعر كدن بر مصراع اكر جهنمك قپوسى اوزره نقش ايلرسن * از جهنم برد حرارت نار * در جحيم آورد برودت يخ * (محصول بيت) جهنمدن آتشك حرارتى كتورر يعنى دفع ايدر جهنمك قينار صوينه بوز صوقلغى كتورر (عروض) بو قطعه بحر خفيفدندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطايبه) شاعرى پيش صاحب عباد قصيده آورد هر بيت از ديوانى وهر معنى زادهٔ طبع يك سخندانى صاحب عباد كفت از براى ما عجب قطار شتر آوردهٔ كه اكر كسى مهارشان بكشايد هريك بكلهٔ ديكر كرايد * شاعرى يا حرف وحدت (پيش صاحب عباد لاميه صاحب عبادك قتنه ديمكدر صاحب استعمالرنده وزير ديمكدر صاحب عباد قدردان بر وزيرك اسميدر كه (قصيدهٔ يا حرف وحدت همزه حرف توسل (آورد فعل ماضى مفرد غائب كتوردى ديمكدر (بديوانى يا حرف وحدت (زادهٔ طبع يك سخندانى بيانيه ولاميه زاده ماضيدن قسمدر طوغمش معناسنه اولاد ديمكدر (زادهٔ طبع حسب اللغه طبيعت اولادى ديمكدر اما استعمالده شعرده مستعملدر (سخندان وصف تركيبيدر سوز بيليجى معناسنه بوده شاعرده مستعملدر (يا حرف وحدت (از براى ما بزم ايچون ديمكدر (قطار شتر بيانيه دوه قطارى

ديمكدر

دیمکدر (آوردهٔ ماضیدن قسمدر یا حرف خطاب همزه حرف توسل کتورمش سین دیمکدر (که حرف رابط صفت (کسی یا حرف وحدت (مهار یولار دیمکدر (شان ضمیر جمع انلرك یولارینی دیمکدر (بکشاید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب آچه دیمکدر (بکله یا حرف صله کلهٔ کافك فتحی ولامك تخفیفیله سوری دیمکدر (دیکره اضافت لامیه (کراید فعل مضارع مفرد غائب میل ایدر دیمکدر (محصول ترکیب) برشاعر صاحب عبادك قتنه برقصیده کتوردی هر بیت بر دیواندن وهر معنی بر شاعرك شعری حاصلی اطرافدن جمع ایلمش صاحب عباد دیدی بزم ایچون عجب دوه قطاری کتورمش سین که اکر برکیمسه انلرك یولارینی اچراپسه هر بری بر غیرك سور یسنه میل ایدر کیدر حاصلی هر سوری بدن بردوه کتورمش کبسین (قطعه) همی کفتی بد عوی دی که باشد * به پیش شعر عذبم انکبین هیچ * همی ادات حکایه (کفتی فعل ماضی مفرد مخاطب دیر ایدك دیمکدر (بدعوی با حرف مصاحبت (دی دون دیمکدر (که حرف بیان (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (هیچ لفظنه مقیدر (به پیش شعر با حرف ظرف اضافت لامیه (شعر عذب موصوفك صفته اضافتیدر طاتلی دیمکدر طاتلی اولان شعریمك قتنده دیمك اولور (انکبین بال معناسنه در (محصول بیت) دون دعوا ایله دیر ایدك که بنم طاتلی اولان شعریمك قتنده بال هیچ اولور یعنی لذتسزدر * زهرجا جمع کردی چند بیتی * بدیوانت نه بینم غیرازین هیچ * (زهرجا هر محلدن دیمکدر (کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر (بیتی یا حرف وحدت (چند بیتی برقاچ بیت دیمکدر (بدیوانت با حرف ظرف سنك دیوانکده دیمکدر (نه بینم فعل نفی مستقبل متکلم وحده کورهمم دیمکدر (محصول بیت) هر محلدن برقاچ بیت جمع ایلدك سنك دیوانکده بوندن غیری هیچ کورهمم یعنی شعرانك دیوانندن سرقه ایتدیکك بیتلردن غیری دیوانکده برشی یوقدر * اکر هریك بجای خو بدود باز * بجز کاغد نماند بر زمین هیچ * بجای خود کندی یرینه دیمکدر (رود فعل مضارع مفرد غائب کیدرسه دیمکدر (باز کیرو دیمکدر (بجز با حرف زائد (نماند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قالمز دیمکدر (محصول بیت)

اكر هر بری کندی برینه کیرو کیدرسه کاغددن غیری زمین اوزره برشی قالمز (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدسدندر که بالکز عروض وضربی مقصور که بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل اولور (مطابه) فرزدق ملك بصره را که خالدنام داشت مدح کرد وصلهٔ مدح خود چنانکه میخواست نیافت باین دو بیتش هجو کرد * ملك بصره لامیه ملك پادشاه دیمکدر (را ادات مفعول (که حرف بیان (داشت فعل ماضی مفرد غائب اثباتدن عبارتدر ومعنی حکایه یی متضمن (صلهٔ مدح خود لامیه لردر صله بونده احسان معناسنه (چنانکه انچلین که دیمکدر (می ادات حکایه (خواست واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب استرایدی دیمکدر (نیافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (باین با حرف مصاحبت شین ضمیر خالده راجعدر (هجو ذم معناسنه در (محصول ترکیب) فرزدق بصره ملکنی که نامی خالد ایدی مدح ایلدی وکندینك مدحینك احسانی استدیکی کبی بولدی بو ایکی بیت ایله هجو ایلدی یعنی دلخواهی قدر احسان کورمیجه هجو ایلدی (شعر) لقد غرّنی من خالد باب داره * ولم ان اللؤم حشو اهابه * لقد لام حرف ابتدا (قد حرف تحقیق (غرّ فعل ماضی مفرد غائب نصر بابنك مضاعفندن (نون حرف وقایه یا حرف متکلم مفعول به صریحی (من خالد غیر صریحی (باب بدل (دار بابك مضاف الیهی (ضمیر خالده راجعدر ودارك مضاف الیهی (واو حالیه (لم ادر جحد مطلق نفس متکلم وحده فاعلی تحتنده جمله سی حالیه ناقص بائیدن بن بیلدم دیمکدر (ان حرف مشبهه بالفعل (ال حرف تعریف (لؤم لامك ضمیله شغل وزننده مصدردر الحق دیمکدر لفظا منصوب اننك اسمیدر (حشو ایچ دیمکدر ظرفیت اوزره منصوب ظرف مستقر جمله سی محلی مرفوع اننك خبری اسم وخبر جمله سی تأویل مصدرده محلا منصوب لم ادرنك مفعول صریحی (اهاب دری دیمکدر پوست معناسنه حشوك مضاف الیهی (ضمیرده اهابك مضاف الیهی وخالده راجعدر (محصول بیت) تحقیق بنی خالدك اوی قپوسی خالددن مغرور قیلدی یعنی قپوسنك غلبه سی واحتشام خانه سی بنی مغرور قیلدی حال بوکه بن بیلدم تحقیق الحقلق خالدك دریسی ایچنده

اولیجیدر حاصلی احتشامندن مغرور اولدم دنائت پوست ایچنده اولدیغنی بیلدم * ولست وان اخطأت فی مدح خالد * باول انسان خبرا فی ثیابه * (لیست فعلدر افعال ناقصه دن تا ضمیر متکلم اسمی بن اولمدم دیمکدر (واو اعتراضیه (ان حرف وصل (اخطأت فعل ماضی متکلم وحده افعالی بابندن هر نه قدر خطاده ایلدم ایسهم دیمکدر (فی اخطأت به متعلق مدح مفعول فیهی خالده مضاف (باول ظرف مستقر لیستک خبری بازائده کلی (اول انسانه مضاف (خبرا فعل ماضی مفرد غائب فتح بابندن مهموز اللامندن فاعلی تحتنده انسانه راجع جمله سی انسانک صفتی یستبه ادی دیمکدر (فی ها معناسنه خبرا به متعلق (ثیاب ثوبک جمعیدر ضمیر انسانه راجع مضاف الیه (محصول بیت) خالدک مدحنده هر نقدر خطا ایتدم ایسه ده ثیابنه یستهلین انسانک اولده واقع اولیجیسی اولمدم یعنی بوفعل شنیعی ابتدا بن ایتمدم بندن اول بونک وصف مزخرفیله چوق کیمسه انوابنی تلویث ایلمشدر (عروض) بوقطعه بحر طویلدندر که فعولن مفاعیلن فعولن مفاعیلن در صدر و ابتدا حشولر سالم عروض وضرب مقبوضدر که فعولن مفاعیلن فعولن مفاعلن اولمشدر (رباعی) اراسته بیرون سرایی دیدم * در مدح خداوند سرا پیچیدم * (اراسته بیرون ترکیب مزجی انواعندندر طشره سی مزین دیمکدر (سرایی یا حرف وحدت (دیدم فعل ماضی متکلم وحده کوردم دیمکدر (در حرف ظرف (مدح خداوند سرا لامیه و بیانیه اوصاحبنک مدحنده دیمکدر (پیچیدم فعل ماضی متکلم وحده طولاشدم دیمکدر (محصول بیت) طشره سی مزین برسرای کوردم سرای صاحبنک مدحنده طولاشدم یعنی مدح ایتمک مراد ایتدم ومدح ایتدم * آلود شعار شعر پاکیزهٔ من * ازلوث حدث چو مدحش اندیشیدم * (آلود فعل ماضی مفرد غائب بولاشدی دیمکدر (شعار شعر پاکیزهٔ من لامیه لر وموصوفک صفتنه دخی پاکیزه اولان شعریمک شعاری دیمکدر شعار ثوب معناسنه علامت معناسنه شهرت معناسنه کلور (پاکیزه پاک دیمکدر (لوث حدث لامیه لوث مردارلق حدث نجس معناسنه (چو ادات تعلیل (مدحش شین ضمیر خداوند سرایه راجعدر (اندیشیدم فعل ماضی متکلم وحده دوشوندم دیمکدر

(محصول بيت) صاحب خانه مدحنه مباشرت ايتـدم اما بنم پاك
اولان شعر يمك جامهٔ معانيسى باشهرت وشانى حدث مردارلغندن يعنى
انك مرداراوصافنك مردارلغندن بولاشدى چونكه مدحنه دوشوندم
حاصلى مدحنى تفكر سببيله شعرم ملوث اولدى (عروض) بو رباعى
شجرهٔ اخرب ندر صدر وابتـدا اخرب حشو اوللر مكفوف ثانيلر
سـالم عروض وضرب ابتر كه مفعول مفاعيل مفاعيلن فع اولور
*چون اين دو بيت بخالد رسيد هزار درم بوى فرستادو پيغام داد كه
باين درمها معنى راكه از باطن خود نمودهٔ وظاهر خودرا با آن آلودهٔ
بشوى * جون ادات تعليل (بخالد باحرف صله (رسيد فعل ماضى
مفرد غائب ايرشدى ديمكدر (بوى با حرف صله وى فرزدقه راجعدر
فرسـتاد) فعل ماضى مفرد غائب ارسال ايلدى ديمكدر (پيغام خبر
معناسنه در (داد فعل ماضى مفرد غائب و يردى ديمكدر (كه حرف بيان
باين درمها) باحرف مصاحبت ها ادات جمع بودرملر ايله ديمكـدر
معنى) يا حرف تنكير (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت شول
معنى يى ديمكدر كه مراد حدثدر (باطن خود لاميه (نمودهٔ ماضيدن
قسمدر ياحرف خطاب همزه حرف توسـل كورمش سين ديمكدر
ظاهرخود) باطن خودكبى (آلوده نموده كبى بولاشدرمش سين ديمكدر
بشوى) باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد يىقه ديمكـدر (محصول بيت)
چونكه بوايكى بيت خالده ايرشدى بيك درهم فرزدقه ارسال ايلدى
وخبر ويرديكه بودرهملر ايله شول معنى يى كه باطنكدن كورمش سين
وظاهر يكى انكله بولاشـدرمش سين ييقه يعنى باطنكدن مشاهده
ايتـديكك حدث كه انكله ظاهرك ملوث اولمش بواقچه لر ايله ييقه
(قطعه) عجب مدار زممدوح اكر كند احسان * بجاى مادح خود كرچه
نيك وبدكويد * (عجب مدار تعجب ايله ديمكدر (بجاى مادح خود
لاميه لردر (باحرف صله (جاى مفعيم (كرچه اكـر چه ديمكدر
(محصول بيت) ممـدوحدن تعجب ايله اكركندى مدح ايديجيسنه
احسان ايدرسه اكرچه نيـك وبده سو يلرسه يعنى كرك اعلا كرك بد
سو يلسون ممدوحك مادحه احسانى محل تعجب دكلدر * ز بحرجود
كنند رشحهٔ روان كه بدان * ز لوح خاطر وحرف ذم خودشويد *

بحرجود بیانیه رشحه صبرنتی معناسنه (یا حرف وحدت همزه حرف توسل (روان آقیجی معناسنه د ر (بدان بان دیمکدر با حرف مصاحبت (لوح خاطر مجازا بیانیه (او یه اضافت لامیه او ضمیر مادحه راجعدر حرف ذم خود بیانیه و لامیه (شو ید فعل مضارع مفرد غائب شو یدن دن باشستن دن مقدما بیان اولندی یقر دیمکدر (محصول بیت) جود وعطا بحرندن بر صبرنتی روان اولور که انک ایله مادحک خاطری لوحنندن کندی ذمنی یقر یعنی مادحه احساندن تعجب ایله زیرا احسان صو یی ایله قلبنده مضمر اولان ذمی تطهیر ایلر (عرض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور (مطایبه) شاعری بر فاضلی شعری خواند چون بانمام رسانید گفت این رادر خلاجای گفته ام فرمود که والله راست می گوی از ین بوی آن می آید* شاعری فاضلی شعری یاری وحدت بر حرف صله (خواند واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب اوقودی دیمکدر چون ادات تعلیل (با تمام با حرف صله اتمامه دیمکدر (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردی دیمکدر (این را را ادات مفعول این شعره اشارتدر (در حرف ظرف (خلاجای کنیف دیمکدر (گفته ام ماضیدن قسمدر همزه حرف توسل میم ضمیر متکلم (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (که حرف بیان راست صحیح دیمکدر (می گو یی سو یلرسین دیمکدر (بوی آن لامیه انک قوقوسی دیمکدر (می آید کلور (محصول ترکیب) بر شاعر بر فاضله بر شعر اوقودی چونکه اتمامه ایرشدردی یعنی تمام ایلدی دیدی بونی کنیفده سو یلشم فاضل بیور دیکه والله صحیح سو یلرسن بو شعردن اول کنیف قوقوسی کلور (قطعه) سخنور مکو کوکه اشعار او* ز بحر کدر یا صفا آمد ست* سخنور وصف ترکیبی در شاعر معناسنه مکو نهی حاضر مفرد دیمه دیمکدر (کو که اودن مخفف (که حرف بیان او ما بعدنده کی کدیه راجعدر (که کیم معناسنه اسمدر (اشعار او دن مقدم بر کوید مقدر در اشعار او لامیه او ضمیری شاعر آخره راجعدر (بحر کدر مجازا بیانیه استفهامی متضمن یا حرف تردید (صفا کدره معطوف آمدست کلشدر دیمکدر (محصول بیت) شاعر دیمه اول کیمسه یه که دیسه انک شعری بحر کدر دنمیدر یا خود بحر صفادنمیدر

حاصلی فلانك شعری بحر صفا آورمی یوخسه کدر آمزمی دیو سؤال ایدن شاعره شاعر دیمه بونده بحر لفظنده توریه وار بحر دریا معناسنه اولدیغی صورتده کرنده مستعمل اولورکدری چوق صفاسی چوق دیمکدر ویریلان معنا کبی یاخود بحر دیو اوزانه دیرلر بویله اولنجه بحر صفا سلیس معنی سنه بحرکدر ناموزون معنا سنه کلورکه شعری موزونمی یوخسه ناموزونمی دیمك اولور * زند صاحب ذوق را بر مشام * نسیمی که آن ازنجا آمده ست * زند فعل مضارع مفرد غائب اوره دیمکدر (صاحب ذوق بیانیه (را ادات تخصیص (برحرف صله (مشام ککز دیمکدر (نسیمی یا حرف وحدت بریل دیمکدر (که حرف رابط صفت (آن نسیمه اشارتدر ازنجاقندن دیمکدر (محصول بیت) صاحب ذوقك مشامنه بر روزکار اوررکه اول قندن کلمشدر یعنی نه محلدن یعنی بحر صفا دنمی بحرکدر دنمی کلمشدر بیلور (عروض) بوقطعه بحر متقاربدندرکه یالکز عروض وضربی مقصوردرکه فعولن فعولن فعولن فعول اولور (مطایبه) شاعری پیش طبیب رفت وکفت چیزی در دل من کره شده است ووقت مرا ناخوش میدارد وازانجا فسردکی بهمه اعضای من میرسد وموی براندام برمیخیزد طبیب مردی ظریف بود کفت بتازکی هیچ شعری کفتهٔ که هنوز برکسی نخوانده باشی کفت آری کفت بخوان بخواند بازکفت بخوان بخواند کفت برخیز که نجات یافتی این شعر بود که دردلی توکره شده بود وخشکی آن بیرون سرایت میکرد چون زدل خود بیرون دادی خلاص یافتی *شاعری یا حرف وحدت (پیش طبیب لامیه طبیب قتنه دیمکدر (رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (چیزی یا حرف وحدت برنسنه دیمکدر (در حرف ظرف (دل من لامیه (کره دوکم دیمکدر (شده ماضیدن قسیمدر اولمش معناسنه (وقت مرا لامیه را ادات مفعول (ناخوش فنا معناسنه در (میدارد فعل حال مفرد غائب طوتر دیمکدر (ازانجا اول محلدن دیمکدرکه مراد قلبدر (فسردکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل فسردم طوکمش دیمکدر برودت معناسنه (باحرف صله (اعضای من لامیه مجموع اعضامه دیمکدر (برحرف استعلا راندام وجود دیمکدر (میخیزد فعل حال مفرد غائب قالقار

دیمکدر

دیمکدر (مردی یاحرف وحدت (ظریف صفتی (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (بتازکی یاحرف صله یاحرف مصدر کاف مادنه بسدل یکیجه دیمکدر (شعری یاحرف وحدت (کفتهٔ یاحرف خطاب همزه حرف توسل کفته ماضیدن قسمدر سویلدکی دیمکدر (که حرف رابط صفت (هنوز الآن دیمکدر (بر حرف صله (کسی یاحرف وحدت (نخوانده باشی اوقومش اوله سین دیمکدر (آری ادات تصدیق اوت دیمکدر (بخوان باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب اوقو دیمکدر (بخواند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اوقودی دیمکدر (برخیز فعل امر مفرد مخاطب قالق دیمکدر (که حرف تعلیل (نجات خلاص دیمکدر (یافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بولدك دیمکدر (که حرف بیان (در حرف ظرف (دل تولامیه (شده بود اولمش ایدی دیمکدر (خشکی آن لامیه خشکی یاء مصدریه ایله قورولق یبوست معناسنه (آن شعره اشارتدر (بیرون طشره دیمکدر (سرایت کچمك معناسنه مصدردر (میکردمی ادات حکایه ایلر ایدی دیمکدر (دل خود لامیه بیرون دادی چیقردك دیمکدر (یافتی سابق کبیدر (محصول ترکیب) برشاعر طبیب قتنه کندی ودیدی برنسنه بنم کوکلمده عقده اولمشدر یعنی قلبمده برشی دورر و بنم وقتمی ناخوش طوتار یعنی راحتسز ایدر واول محلدن یعنی قلبمدن برودت یعنی صوقلق بنم مجموع اعضامه ایرشور وقیلم و جودم اوزره قالقار یعنی تویلرم اوایرر دینجه طبیب برظریف آدم ایدی دیدی یکیجه هیچ برشعر سویلدکی که آنی هنوز اوقومش اوله سین یعنی برشعر سویلدکده کیمسه یه اوقودکمی شاعر دیدی اوت یعنی سویلدم واوقومدم طبیب دیدی اوقو اوقودی ینه دیدی اوقو اوقودی ینه دیدی اوقو اوقودی دیدی قالق زیرا نجات بولدك بوشعر ایدی که سنك کوکلکده عقده اولمش ایدی وانك یبوستی طشره سرایت ایلردی چونکه کوکلکدن چیقردك خلاص بولدك (قطعه) چه شعرست این که چون نامش زدانا * بپرسی برز بانش هرزه آید * که حرف رابط صفت (چون ادات تعلیل (نامش شین ضمیری شعره راجعدر شعرك اسمی دیمکدر (دانا صفت مشبهه علیم معناسنه (پرسی نك مقدم مفعول به غیرصریحی (پرسی فعل مضارع

مفرد مخاطب سؤال ایلسن دیمکدر (بر حرف استعلا (ز بانش شین ضمیر دانایه راجعدر (هرزه خلط ومزخرف دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد غائب کلمه دیمکدر (محصول بیت) شعردکلمدر بوکه چونکه انك اسمی عالمدن سؤال ایده سین عالمك زبانی اوزره هرزه کلمه یعنی مزخرف‌دردیه حاصلی اربابی اکا مزخرف دیدیکی شعر شعردکلدر

* وکر بر شربت بیمار خوانی * تب محرق رود تب لرزه آید *

(کر حرف شرط (بر حرف صله (شربت بیمار لامیه شربت بونده علاج معناسنه‌در یاخود مطلقا مقصود بمکدر که طبیب روحانیلر صویه اوقورلر (خوانی فعل مضارع مفرد مخاطب واو رسمیله اوقویه سین دیمکدر (تب محرق طبیبلر قتنده حمای محرقه دیدکاری خسته لکدر (رود فعل مضارع مفرد غائب کیدر دیمکدر یعنی زائل اولور (تب لرزه سیتمه دیدکاری خسته لکدر (آید فعل مضارع مفرد غائب کلور دیمکدر (محصول بیت) اکر خسته نك علاجنه یاخود صویه اول شعری اوقویه سین حمای محرقه کیدر دفع اولور سیتمه کلور (شارح سیتمه کورمش (عروض) بوقطعه بحر هزجدندر که مسدس الاجزاء بالسکز عروض وضربی محذوف مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور (مطایبه) واعظی بربالای منبر شعری ازهر چه کوبی بی مزه تر میخواند و بترویج آنرا کفت والله این را در اثنای نماز کفته ام شنیدم که یکی از مجلسیان می کفت شعری که در نماز کفته شده است چنین بی مزه است نمازی را که دروی این شعر کفته شده باشد چه مزه بوده باشد* واعظی یا حرف وحدت (بر حرف استعلا (بالا لفظی تأکیدایدر بالا بوی معناسنه‌در اما بویله یرلرده استعلا معناسنه‌در (منبر معروف بونده کرسی دیمکدر (شعری یا حرف تنکیر (کوبی یا حرف حکایه سویلرایدی دیمکدر (بی مزه طتسز دیمکدر (تر ادات تفضیل (می ادات حکایه (خواند فعل ماضی مفرد غائب اوقوردی دیمکدر (بترویج با حرف ظرف ترویج تفعیل بابندن مصدردر رواج و برمك معناسنه (آنرا را ادات مفعول آن شعره اشارتدر (این را را ادات مفعول (در اثنای نماز نماز اراسنده دیمکدر (کفته ام سویلشم دیمکدر (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده ایشتدم دیمکدر (که حرف بیان

یکی

(یکی بری دیمکدر (ازمجلسیان الف نون ادات جمع یا حرف نسبت
مجلسیلردن دیمکدر (شعری یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت
(کفته شده اسم مفعول سویلنمشدر دیمکدر (چنین بویله لین دیمکدر
(نمازی یا حرف وحدت (را ادات تخصیص (در حرف ظرف (وی
نمازه راجعدر (کفته شده باشد سویلنمش اوله دیمکدر (چه مزه
نه لذت (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (محصول ترکیب)
بر واعظ منبر اوزره هر نسنه دنکه شعر سویلر ایدی طاتسز اوقوردی
یعنی هر قنغی کونه اوقورسه لذتسز اوقوردی وانی تر ویجده دیدی
والله بونی نماز اثناسنده سویلمشمدر ایشتدم که مجلسیلردن بری
دیدی بوشعر که نمازده سویلنمشدر وبویله لین طاتسزدر بر نماز که
انده بوشعر سویلنمش اوله نه لذتی ونه حلاوتی اولور (قطعه)
کفتی که دوش کفته ام اندر نماز شب * شعری که قدر جملهٔ اشعار
از وشکست * کفتی فعل ماضی مفرد مخاطب دیدک دیمکدر (که
حرف بیان (دوش دون کیجه دیمکدر (کفته ام سویلشم دیمکدر
(اندر ادات ظرف (نماز شب اخشام نمازی دیمکدر یا تهجد دیمکدر
زیرا اخشام نمازینه نماز شام یتسو نمازینه نماز خفتن صباح نمازینه
نماز بامداد اویله نمازینه نماز پیشین ایکندو نمازینه نماز دیکر دیرلر
(شعری یا حرف وحدت توعیه (که حرف رابط صفت (قدر جملهٔ
اشعار لامیه لردر قدر مقدار ومرتبه معناسنه در (ازو ازاودن مخففدر
(او ضمیری سویلدیکی شعره راجعدر (شکست قریق دیمکدر
(محصول ترکیب) دیدک که دون کیجه اخشام نمازی ایچنده برشعر
سویلمشمکه جمله شعرلرک قدری اندن شکست اولدی یعنی جمله
شاعرلرک شعری انکله نقصان بولدی * آن شعر اکر زمنفذ سفل
آمدی فرود * زان یافتی نماز تو همچون وضو شکست * منفذ اسم
مکاندر چیقه جق یر دیمکدر دلکده مستعملدر (سفله اضافت بیانیه
الحق دلکدن دیمکدر که دبردن کنایه در (آمدی یا حرف حکایه
(آمدی فرود چیقه ایدی دیمکدر (یافتی یا حرف حکایه بولور ایدی
دیمکدر (نماز تو لامیه (همچون ادات تشبیه (وضو واوک ضمیله
ابدست دیمکدر فتحیله ابدست صویی معناسنه در بونده اولکی

مراددر (محصول بيت) اول شعر يعني جمله اشعاره تقدم ايتدردیکک شعرا كر دبردن چيقه ايدي نمازك كبي اول شعردن ايدسنك دخي بوزولوردی حاصلي اغزكدن چيقديغي ايچون نمازك بوزلدی اشاغيدن چيقه ايدي ايدستك دخي بوزلوردی (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب مكفوفدركه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور (منظومه) شاعري خواند پرخلل غزلي * كين بحذف الف بود موصوف * شاعري ياحرف وحدت (خواند واو رسميله فعل ماضي مفرد غائب اوقودي ديمكدر (پرکثرتدن عبارتدر (خلل نقصان معناسنه (غزلي ياحرف وحدت (كه حرف بيان (اين غزله شارتدر (بحذف الف بانيسه باحرف مصاحبت (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر بونده مجرد خبر معناسنه در (موصوف وصف اولنمش ديمكدر (محصول بيت) بر شاعر پرخلل برغزل اوقودي كه بو حذف الف ايله موصوفدر دبو يعني بوغزلده اصلا الف يوقدر دييه برغزل پرخلل و پرنقصان اوقودي * كفتمش نيست صنعتي به ازآن * كه كني حذف ازآن تمام حروف * كفتم فعل ماضي متكلم وحده (شين ضمير شاعره راجعدر اكا ديدم ديمكدر (نيست يوقدر ديمكدر (صنعتي ياحرف وحدت (آن مصراع ثاني مفهومنه اشارتدر (كه حرف رابط (كني فعل مضارع مفرد مخاطب ايليه سين ديمكدر (حذف مفعولي (آن غزله اشارتدر (محصول بيت) اول شاعره ديدم اندن اعلا صنعت اولمازكه اول غزلدن تمام حروفي حذف ايليه سين يعني بالكليه غزلي حذف ايلمكلك اولي در (عروض) بوقطعه بحر رمل مخبوندركه فاعلاتن فعلاتن فعلات اولور (منظومه) دي همي خواندي بدعوي مطلعي * كين نه مطلع بلكه بحر كوهرست * دي دون ديمكدر (همي ادات حكايه (خواندي ياحرف خطاب اوقور ايدك ديمكدر (بدعوي باحرف مصاحبت (مطلعي ياحرف وحدت مطلع اصطلاحات شعردندركه ابتدا كلن ايكي مصراعه ديرلر (كه حرف بيان (اين مطلعه اشارتدر (نه حرف نفي (بلكه ادات اضراب (بحر كوهر بيانيه (محصول بيت) دون دعوي ايله برمطلع اوقور ايدك كه بو مطلع مطلع دكل بلكه كوهر بحر يدر يعني جوهر

كبي

کچی برمطلعدر دیو بر مطلع اوقودك ایدی * کی سزدیك بحر تنهـا
خواندش * زانکه هر مصراع بحری دیکرست * کی چنین دیمکدر
ادات استفهام (سزد فعل مضارع مفرد غائب لایق اولور دیمکدر
(تنها یالکز دیمکدر (خواند بونده مصدر معناسنه در زیرا سزد که
مضارعدر اکا مقارندر دیمك معناسنه (شین ضمیر مطلعه راجعدر
(زانکه اول سببدنکه دیمکدر (بحری یا حرف وحدت (محصول بیت) چنین
لایق اولور اکا یالکز بر بحر دیمك یعنی لایق دکلدر زیرا اول سببدنکه
هرمصراعی بر غیری بحردندر حاصلی بر بحردن دنیلمز بلکه هر
مصراعی بر بحردن دنیلور مراد ناموزونلغین بیاندر (عروض) بو
قطعه بحر رمل مسدس مقصوردر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
اولور (منظومه) کرنیاری خواند ونتوانی نوشتن یاز وزن * زادهٔ
طبیعت برون افتد که نظمش آوری * کر حرف شرط (نیاری فعل نفی
مستقبل مفرد مخاطب قادر اوله مزسین (خواند بونده مصدر
معناسنه در اوقومغه دیمکدر زیرا مضارعه مقارندر (نتوانی ده نیاری
کبیدر لفظا ومعنی (نوشتن مصدردر یازمق معناسنه (یا حرف تردید
(وزن بونده وزن شعرکه افاعیل تفاعیل مرادر (زادهٔ طبع لامیه
طبعك اولادی دیمکدر شعر معناسنه (تا ضمیر خطاب (برون طشره
دیمکدر (افتد فعل مضارع دوشر دیمکدر (که حرف بیان (نظمش
شین ضمیر زادهٔ طبعه راجعدر (آوری فعل مضارع مفرد مخاطب
کتورهسین دیمکدر (محصول بیت) اکر اوقومغه قادر اوله مز ایسك
ویازمغه قادر اوله مز ایسك یاخود زادهٔ طبعك خارج دوشرسه که
انی نظمه کتوره سین حاصلی اوقومغه یازمغه زادهٔ طبعك موزون
کلامه قادر دکل ایسه شعر سویلمکه قدرتك یوغیسه * زین سه
خصلت کی توان در شاعری عیب توکرد * چون نیامد زان خلل در
منصب پیغمبری * زین سه خصلت بو اوچ خصلتدن دیمکدر
(کی چنین توان ممکندر دیمکدر (در حرف ظرف (شاعری یا حرف
مصدر (عیب تو سنی تعییب دیمکدر (کرد بونده مصدر معناسنه در
ایلك دیمکدر (چون ادات تعلیل (نیامد فعل نفی ماضی مفرد غائب
کلدی دیمکدر (آن خصلته اشارتدر (خلل نقصان معناسنه (در حرف

صله (منصب پیغمبری بیانیه یا حرف مصدر (محصول بیت) بو اوج
خصلتدن یعنی اوقومه‌دن و یازمه‌دن و شعر بیلمه‌دن نتیجه مکنیدر سنی
شاعر ایکده تعییب ایلمك چونکه بو اوج خصلتدن پیغمبرلك منصبنه خلل
کلمدی زیرا پیغمبریمزی حق سبحانه قرآن عظیم الشانده النبی الامی دیو
توصیف محل آخرده وما علمناه الشعر دیو شاعر یتی ذاتندن نفی ایلمشدر
جامی بو کلامده استهزا مراد ایدر زیرا امیلك خصایص نبیدندر
وانك حقنده مدحدر سائره ذمدر شعرده عیبله بویله‌در (عروض)
بو قطعه بحر رمل مثمندر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
اولور * روضهٔ هفتم در دستان مرغان قافیه سنج سرابستان
سخنوری وطوطیان غزل سرای شکرستان نظم کستری * هفتم یدنجی
دیمکدر (در حرف ظرف (دستان حکایه دیمکدر (مرغانه اضافت
لامیه مرغان الف نون ادات جمع مرغ میمك ضمیله قوش دیمکدر
ما بعدینه اضافت موصوفك صفته‌در (قافیه سنج وصف ترکیبیدر
حسب اللغه قافیه طارتیجی دیمکدر استعمالده قافیه‌لی کلام سویلیجی
دیمکدر مسجع معناسنه (سرابستانه اضافت لامیه سرابستان ترکیب
مزجیدر بستان سراده دیرلر بستان اوی دیمکدر ما بعدینه اضافت
لامیه (سخنوری وصف ترکیبیدر شاعر معناسنه (یا حرف مصدر
(واو عاطفه (طوطیان الف نون ادات جمع طوطی معروف غزل سرایه
اضافت صفته‌در غزل سرا وصف ترکیبیدر غزل ایرلیجی معناسنه
ما بعدینه اضافت لامیه (شکرستان ستان ادات کثرتدر شکرلك دیمکدر
ما بعدینه اضافت بیانیه (نظم کسترده وصف ترکیبیدر نظم دوشیجی
یا حرف مصدر ترتیب نظم ایلیجیلك دیمکدر خلاصه شاعرده
مستعملدر (محصول ترکیب) یدنجی روضه شاعرلك سرابستانك
مسجع قوشلرینك حکایه سی و ترتیب نظم ایلیجیلك شکرلکینك
غزل ایرلیجی طوطیلرینك حکایه‌سی بیانندەدر * شعر در عرف قدمای
حکما کلامیست مؤلف از مقدمات مخیله یعنی ازشان آن باشد که در
خیال سامع اندازد معانی را که موجب اقبال باشد بچیزی یا اعراض
از چیزی خواه فی نفسه صادق باشد وخواه نی و خواه سامع اعتقاد
صدق داشته باشد یانی چنانکه کویند خمر لعلیست مذاب یا یاقوتیست

سیال

سیال یاعسل چیزی یست تلخ یاشورقی کردهٔ زنبور * عرف بوننده اصطلاح معناسنه‌در (قدمایه اضافت لامیه قدما قدیمك جمعیدر اسکی دیمکدر (حکمایه اضافتده لامیه (کلامی یاحرف وحدت (مؤلف اسم مفعولدر مرکب معناسنه (مقدمات مقدمه‌نك جمعیدر مقدمه یرمقدم ایله تالی یه دیرلر (مخیله اسم مفعولدر تخیل اولنمش معناسنه (شان آن لامیه آن شعره اشارتدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (که حرف بیان (خیال حواس خمسهٔ باطنه‌دندرکه مقدم دماغك بطن مؤخرنده در حس مشترکك خزینه داریدر (سامعه اضافت لامیه (اندازد فعل مضارع مفرد غائب آته دیمکدر (معانی معنانك جمعیدر (را ادات مفعول (موجب اقبال مفعولنه‌در اقباله سبب دیمکدر (بر حرف صله (چیزی یاحرف وحدت (یااعراض یا ادات تردید اعراض اقبالك ضدیکه نفرت معناسنه (خواه استرسه دیمکدر (فی نفسه ضمیری کلامه راجعدر اوکلام نفسنده دیمکدر (نی ادات سلب (داشته باشد طوتمش اولسون دیمکدر (یا حرف تردید (چنانکه انجلین که دیمکدر (گویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر دیمکدر (خمر مبتدا شراب دیمکدر (لعلیست خبری لعل برقرمزی طاشدر جواهر انواعندن (یا حرف وحدت (مذاب اسم مفعولدر انفعال یاندن اریمش دیمکدر لعلك صفتی (یا حرف تردید (یاقوتی لعلی اوزره معطوف یاقوت دخی جواهر نوعندندر برقرمزی طاشدر ار بانی فرق ایدر بری صافی بری طونقدر یاحرف وحدت (سیال مبالغه وزنی اوزره اقیجی دیمکدر بوایکی مثال موجب اقبال سامعدریری نوع ماصادق بری کاذب (یا حرف تردید (عسل بال دیمکدر (چیزی یاحرف وحدت (تلخ اجی دیمکدر (شور بولانق (قی کردهٔ زنبور لامیه قی کرده قوصمق دیمکدر (زنبور آری دیمکدر بوایکی مثال دخی موجب نفرت سامعدر بری کاذب بری صدقه قریب تدبر للمفصلات فی المنطق (محصول ترکیب) شعر حرف قدمای حکمانده مقدمات مخیله‌دن مرکب برکلامدر یعنی برشبنه موجب اقبال یاخود برشیدن موجب نفرت اولان معانی‌یی سامعك خیالنه القا انك شانندن اوله استرسه اوکلام نفسنده صادق اولسون

استرسه اولسون واسترسه سامع دوغری اعتقاد طوتمش اولسون يعني اينانسون استرسه اينانمسون انجلسين كه ديرلر خمر اريمش لعلدر ياخود خمر آقيجي ياقوتدر بو صورتده طبيعت شرابه ميل ايدر اقبال ايدر نفسنده صادق اولمق لازم دكل وبال آجي برنسنه در ياخود بولانق آري قوصموغيدر بو صورتلرده نفس بالدن نفرت ايدر اشته حكماى متقدمينه كوره شعر بودر * ومتأخرين حكما با آن وزن وقافيه را اعتبار كرده اند فاما در عرف جمهور جز وزن وقافيه در آن معتبر نيست پس شعر كلامي باشد موزون ومقفى وتخيل وعدم تخيل وصدق وعدم صدق را در آن اعتبار نى ولله در الشعر ما اعظم شانه وما ارفع مكانه وليت شعري اية فضيلة اجل من الشعر واى سحر اجزل من هذا السحر * متأخرين حكما لاميه حكمانك متأخرلرى ديمكدر (با آن با حرف مصاحبت آن مقدمات مخيله يه اشارتدر (وزن معروف افاعيل تفاعيل ديمكدر (قافيه بى اجمالا سابقده بيان ايلدك (را ادات مفعول (كرده اند ايلمشلردر (فاما ادات استدراك (عرف جمهور لاميه (آن كلامه اشارتدر (معتبر افتعال بابندن اسم مفعولدر اعتبار اولنمش ديمكدر (نيست دكلدر معناسنه (پس ادات تفريع (كلامي يا حرف وحدت (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (را ادات تخصيص (در حرف ظرف (آن كلامه اشارتدر (نى يوق ديمكدر (لله جار مع المجرور ظرف مستقر مقدم خبر (در دالك فتحي وراء مشدده ايله جزا معناسنه در (شعره اضافت لاميه يعني شعرك جزاسي وعوضي اللهه مخصوصدر مقام مدحده مستعملدر (ما اعظم فعل تعجب نه عجب عظيم اولدى ديمكدر (شان لفظا مرفوع فاعلي (ضمير شعره راجعدر (ما ارفع ما اعظم كبي نه عجب رفيع اولدى ديمكدر (مكان فاعلي (ضمير يثة شعره راجعدر (ليت حرف تمني مأمول اولميان شيء طلبده مستعملدر (شعري ياء متكلم ايله تقديرا مرفوع اسمي شعر بونده علم معناسنه در خبري محذوف حاصلا در يعني نه اولدي بنم علمم حاصل اوليدى يعني كاشكى شعري بيليدم (اية اى نك مؤنثي ادات استفهام ومبتدا (فضيلت مضاف اليهي (اجل اعظم معناسنه خبري (من اجله متعلق

الشعر

(الشعر مفعول غير صريحي (اى سابق ايدكي (سحر مضاف البهي (اجزل خبری بوده اعنام معناسنه در (من هذا مفعول غير صريحي (السحر هذا نك مضاف اليهی (محصول تركيب) حكمانك متأخرى مقدمات مخيله ايله وزن وقافيه يى اعتبار ايمشلردر فاما عرف جمهورده وزن وقافيه نك غيرى اول كلامده معتبر دكلدر بو يله اولنجه شعر بر كلام اولور كه موزون ومقفى اوله تخييل عدم تخييل وصدق عدم صدق انده معتبر دكلدر بوندن صكره درجه سى عالى اولديغين بيان ايدوب بيورر كه شعرك جزا وعوضى اللهه مخصوصدر نه عجب شعرك شانى عظيم اولدى ونه عجب مكان ومرتبه سى رفيع اولدى نه اوليدى بنم شعرم اوليدى قنغى فضيلت شعردن اعظمدر يعنى يوقدر وقنغى سحر بو سحردن اجزلدر زيرا شعره سحر حلال اطلاق اولنور حاصلى نه بر فضيلت شعردن افضلدر ونه بر سحر شعردن اجزلدر (مثنوى) هيچ شاهد چو سخن موزون نيست * سر خوبى ز خطش بيرون نيست * شاهد محبوب ديمكدر (چو ادات تشبيه (سر خوبى لاميه ياحرف مصدر (سر رانك تشديديله در علامت معناسنه كوزللك علامتى ديمكدر (شين ضميرى سخنه راجعدر (محصول بيت) هيچ سخن كبى موزون محبوب يوقدر كوزللك سيرى خطندن طشره دكلدر * صبر از وصعب وتسلى مشكل * خاصه وقتى كه پى بردن دل * از و ازاودن مخففدر او ضمير سخنه راجعدر (صعب كوچ ديمكدر (تسلى اكلنمك معناسنه در (مشكل معروف (خاصه على الخصوص ديمكدر (وقتى ياحرف وحدت (كه حرف رابط صفت (پى ادات تعليل (بردن مصدر در المق معناسنه (محصول بيت) سخن بر محبوبدر كه اندن صبر كوچ وتسلى مشكل على الخصوص بر وقت كه كوكل المق ايچون يعنى عاشقانه كوكل المق ايچون اوقنه هيچ تحمل اولنمز * كند از وزن بير خلعت ناز * كند از قافيه دامانش طراز * كند فعل مضارع مفرد غائب ايلر ديمكدر (بير لفظنه مر بوطدر بير كند كير ديمكدر لبس معناسنه (بير با حرف صله (خلعت ناز بيانيه (دامانش شين ضمير سخنه راجعدر (طراز علم معناسنه كه بعض ديبا واطلسدن اوموزلرينه وسائر يرلرينه زينت ياعلامت

ایچون دمسکدکلری شیدر بونده دامان مناسبتیله شلطر اتکی دیدکلری شیدر (محصول بیت) ورندن نازخلعتی کیر یعنی معشق بر محبوبی بدلدر که ورتی نلر نشایه سنده قافیه دن معشقك اتکنی طراز ایلر یعنی اتکی مزین اولور * پابخلخال ردیف آراید * * برجبین خال خیال افزاید * پا اباق دیمکدر (بخلخال ردیف بیائیه یاحرف مصاحبت (خلخال عرب وعجم خاتونلری ایاقلرینه طاقدقلری حلیدر ردیف مقدما بیان اولندی ردیف خلخالی ایله دیمکدر (آراید فعل مضارع مفرد غائب بزه یه دیمکدر (بر حرف استعلا (جبین آلین دیمکدر ناصیه معناسنه (خال خیال مجازا بیانیه خال بك دیمکدر خیال بونده معانی دقیقدن عبارتدر (افزاید فعل مضارع مفرد غائب آرتیره دیمکدر بوفعللرك فاعللری معشقه راجعدر (محصول بیت) ایاغنی ردیف خلخالی ایله بزه یه ناصیه سی اوزره خیال کبی اولان خالنی آرتیره یعنی معشق محبوبی ردیف خلخالی ایله قدمن مزین ایلیه وخیال خالنی زیاده ایلیه بویله رعنا اوله * رخ زتشبیه دهد جلوه چوماه * ببرد عقل صد افتاده راه * رخ مبتدا یکاق دیمکدر (تشبیه بکزتمك دیمکدر اصطلاحاتی مخصوصا برفندر (دهد فعل مضارع ویره دیمکدر (چو ادات تشبیه (ماه آی دیمکدر قمر معناسنه اشته تشبیه چوماه کبیدر درون عاشقه ضیا وفرح ویرمده محبوبی ماهه تشبیه ایلمش (ببرد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب آلور دیمکدر (عقل صد افتاده لامیه افتاده دوشمش دیمکدر (زراه مفعول به غیر صریحی (محصول بیت) یکاق تشبیه جلوه ویرر ماه کبی یعنی معشقك رویی تشبیهات واستعاراتدن ناشی آی کبی جلوه ایلیه یوز قدر یولدن دوشمشك عقلنی آلور حاصلی عشاقك عقلنی پراکنده وپریشان وبی شعور ایلر * مو بتجنیس زهم بشکافد * خالی از فرق دوکیسو بافد * مو قیل دیمکدر (بتجنیس با حرف مصاحبت تجنیس تفعیل بابندن مصدردر اصطلاح شعرده جمیع حروفی یا اکثر حروفی مطابق اولان کلماته دیرلر بونده برقاچ نوعدر تام وناقص وزائد ومرکب ومکرر ومطرف وخط مثلا اخشام معناسنه اولان شام ایله ولایت علمی اولان شام ودال مضمومه ایله دردایله دال مفتوحه ایله درد وخامه ایله خام

وغمخوار ايله غم خوار وآزار ايله زار وخاري ايله داري وبشر ايله بسر
كبي (زهم بري برندن ديمكدر (بشكافد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد
غائب يارار يعني آيرر ديمكدر (خالي بوش معناسنه (فرق معلوم (كيسو
صاچ بولكي ديمكدر (بافد فعل مضارع مفرد غائب اورر ديمكدر
(محصول بيت) تجنيس ايله قيلي بري برندن آيرر فرقدن خالي ايكي
بولك صاچ اورر حاصلي قيلي فرق دكل بيك يرار فرق وتميز اولنماز
ايكي بولك صاچ اورر كه خيال كبي * لب ز ترصيع كهر ريز كند *
* زلف مشكين كهر آويز كند * ترصيع اصطلاح شعراده مصرعينك
كلمه لري بربرينه وزن ومقدارده معادل اولمقدر (كهر ريز وصف
تركيبيدر كهر دوكيجي ديمكدر (كند اولور ديمكدر (زلف مشكين
موصوفك صفتنه در (بعض نسخه ده جعد مشكين واقعدر معنى بردر
مشكين ياء حرف نسبت نون حرف تأكيد مشكلي ديمكدر (كهر آويز
وصف تركيبيدر كهر آصيجي ديمكدر (محصول بيت) لب ترصيعدن
جوهر دوكيجي يعني صاچيجي اولور زلف مشكين ده كوهر آصيجي
اولور حاصلي لبندن كوهرلر دوكر زلفنه جواهر تعليق ايلر * چشم
از ايهام كند چشمك زن * فتنه در انجمن وهم فكن * ايهام ايكي معنايه
محتمل اولان لفظه يا كلامه ديرلر (چشمك كوزلك معناسنه در (چشمك
زن وصف تركيبيدر كوزلك اوريجي ديمكدر (فتنه فكنك مفعول
صريحي (انجمن جمعيت معناسنه در (وهم مؤخر دماغك بطن
اولنده در مقدمات باطله تركيب ايلر (وهم فكن وصف تركيبيدر
فتنه براقيجي ديمكدر (محصول بيت) صنعت ايهامدن وهم جمعيتنه
فتنه براقيجي اولان چشم سخنه كوزلك ايلر يعني بيار * برسر چهره
نهد زلف مجاز * شود از پرده حقيقت پرداز * بر حرف استعلا (سر
بونده تأكيد در (نهد فعل مضارع مفرد غائب قور ديمكدر
(زلف مجاز بيانيه مجاز حقيقتدن عدوله ديرلر كه رسالات استعاراتده
مصرحدر (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (پرده
معروف (حقيقت ده معروف (حقيقت پرداز وصف تركيبي در
حقيقته صورت وزينت ويريجي ديمكدر (محصول بيت) چهرهٔ سخن
اوزره مجاز زلفني قويه يعني مجازات ايله حقيقت وجهني ستر ايليه

وپرده دن حقیقته صورت ویریجی اوله یعنی پرده مجاز دن ینه حقیقت نمایان اوله بو مثنوی مؤلف مرحومك سبحة الابرار نام كتاب منظومنده درکه هر بر بیت دلفریبنده صنایعات غریب و بدیع مالا مالدر اولا شعری استعارهٔ مصرحه طریقیله بر محبوبه یی همتاب تشبیه ایدوب ینه مشبه اولان شعری مراد ایلمش ومشبه بهه ملایم اولان حالاتی مشبهده اولان احواله تشبیه ایلمش اولا محبوبلرده اولان نازی خلعته تشبیه ایلمش دائما معنی ناز وادادن منفك اولمدقلری چون شعرك وزنینی دخی اول خلعت نازه مانند قیلمش محبوبلر دامان ثوبی مزین ایتدکیله طراوت بخش اولدقلری کبی شعرك قافیه سنی اکا بکزتمش کذلك خلخال ایله مزین اولدقلری حالی شعرك ردیفلری اولانه مشابه قیلمش وینه جبینده نقطهٔ موهومه کبی اولان خالی شعرك خیالات دقیقه سنه بکزتمش صنایع بدیعیهٔ شعریه اولان تشبیهی محبوبك رخنه تشبیه ایلمش آی کبی اولمده کلام بجنسی قبیلی پاره پاره جزء لایتجزی مرتبه سنه کتوروب انی خیال کبی ایکی صباج اورمکه تشبیه ایلمش ترصیع حقیقته ملایم اولان دوکملك وآصلمغی ذکر ایله سیله مکنیه اجرا ایلمش ایهام طرفینه شامل اولدیغندن کوزلکه تماثل قیلمش زلف محبوبلرك اکثر وجهنی اورتمه ده چهره یی حقیقته زلفی مجازه منا به ایتمش وینه حقیقت مراد اولمق ایله کنایه یی مراد ایلمش تدبر ان کنت من اولی الابصار والا تکون من اهل الادبار * وآنکه حضرت حق سبحانه وتعالی کلام معجز طراز قرآنرا بماء نفی وماهو بقول شاعر از آلایش تهمت شعر مطهر ساخته وعلم بلاغت موردش را از حضیض تدنس بل هو شاعر باوج تقدس وما علمناه الشعر وماینبغی له افراخته نه اثبات این معنی راست که شعر فی حدذاته امری مذموم است وشاعر بسبب ایراد کلام منظوم معاتب وملوم بلکه بنا برانست که قاصران نظم قرآنرا مستند بسلیقهٔ شعر ندارند ومعاندان متصدی تعدی بازا صلی الله علیه وسلم اززمرهٔ شعرا نشمارند واین واضح ترین دلیلست بر رفعت مقام شعر شعرا وعلو منزلت سحر آفرینان شعر ارا * (وانکه اندن صکره دیمکدر (کلام معجز طراز قرآنرا) را ادات مفعول اضافت موصوفك صفته ولامیه معجز طراز وصف ترکیبی در قرآنك

معجزه ایله معنون اولان کلامنی دیمکدر (بمانفی باحرف مصاحبت اضافت بیانیه نغیت مابعدنده‌کی آیته اضافتی لامیه (وماهو بقول شاعر) آیتنک نفی ایچون اولان ماسیله دیمکدر ما حرف نفی هو مبتدا قرآنه راجع بقول شاعر خبری قرآن شاعر قولیدر اولمدی دیمکدر (الایش بولاشق معناسنه اسم مصدردر (تمهنه اضافت فاعلنه در تمهنک شعره مفعولنه در (مطهر اسم مفعولدر پاك معناسنه (ساخته ماضیدن قسمدر دوزمش معناسنه بونده ایلمش دیمکدر (علم بلاغت بیانیه علم عینک ولامک فتحه‌لریله صنجاق معناسنه وعلامت معناسنه در (بلاغت تبلیغ معناسنه در (فصاحت کلامده تفنن معناسنه در (بلاغت مورد ترکیب مزجیدر مورد اسم مکان ورود محلی دیمکدر (شین ضمیر قرآنه راجعدر را ادات مفعول قرآنک مورد بلاغت اولان صنجاغنی یاعلامتنی یعنی فصاحت و بلاغت محلی اولان علمنی یاتبلیغ احکامک محل ورودی اولان علمنی که مراد حضرت رسولدر زیرا علم الهدی وعلم الایمان وعلم الیقین دیو حضرت رسول اللهه اطلاق ایدرلرکه علمدن مراد افندیمز اولمش اولور (حضیض الحق دیمکدر (اصل حضیض ذیو شمسك فلکی که سماء رابعده اولان کندی فلکینك فلك شمسك سطحنه مماس اولمیان جزئه دیرلر مثلا دائره اول فلك رابعدر ایچنده اولان دائره که منطقه‌سی منطقه‌سنه مطابقی دکل شمسك انده اولوب دوران ایتدیکی فلکدر که بر طرفی مماس بر طرفی غیر مماس مماسنه اوج غیر مماسنه حضیض دیرلرکه شمس آلتی آی مماس طرفنده بولنمغله حرارت غالب اولور علی العکس برودت بونده حضیض اسفلدن عبارت اولور (تدنسه اضافت لامیه تدنس تفعل بابندن مصدردر کیرلنمك معناسنه (بل هو شاعر قولنه اضافتی لامیه (بل ادات اضراب هو مبتدانبی امی یه راجعدر شاعر خبری کفارك نبی دکل بلکه او محمد شاعردر دیو افترالری دنسی ایچقاغندن دیمکدر (باوج تقدیس باحرف صله اضافت بیانیه اوج بالاده تفصیل اولندیغی اوزره حضیضك مقابلی محل اعلادیمکدر تقدس پاکلك (وما علمناه الشعر وماینبغی له) قولنه اضافتی لامیه (ما حرف نفی (علمنا تفعیل بابندن فعل ماضی متکلم مع الغیر بونده نون جمع تعظیم ایچوندر عظیم الشان

تعلیم ایلدك دیمکدر ضمیر مفعول صریحی حضرت محمده راجعدر
الشعر مفعول ثانیسی (ما ینبغی) ما نافیه حرف نفی (ینبغی فعل مضارع مفرد مذکر
غائب فاعلی تحتنده شعره راجعدر (له ینبغی یه متعلق ضمیر حضرت
محمده راجعدر و محمد ایچون شعر لایق اولمز دیمکدر حاصلی بز عظیم
الشان اکا شعر تعلیم ایلمدم و شعر اکا لایق دکلدر یوز مسئله‌یه پاکلك
اوجنه دیمکدر (افراخته) ماضیدن قیمدر ولازمله متعدی بیننده
مشترکدر بوراده متعدیدر یوجلتمش دیمکدر (نه حرف نفی (ابتلای
این معنی) مصدرك مفعولنه اضافتیدر (را ادات تعلیل (سین و تا
ادات خبر بو معنی یی اثبات ایچوندر کلدر معنیدن مراد کلام آتیدر
(که حرف رابط (فی حد ذاته کندی حد ذاتنده دیمکدر حد
ماهیتدن عبارتدر (امری یا حرف وحدت (مذموم صفتی (بسبب ایراد
کلام منظوم) لامیه و بیانیه و موصوفك صفته اضافتلریدر
با حرف مصاحبت منظوم اولان کلامی ایراد ایدوب کتورمك سببیله
معاتب) مفاعله بابندن اسم مفعولدر عتاب اولنمغه مستحق دیمکدر
ملوم ده) اسم مفعولدر لوم اولنمغه مستحق دیمکدر (بلکه ادات اضراب
بنا بر آنست) اکا مبنیدر که دیمکدر (نظم قرآن لامیه (را ادات مفعول
مستند) افتعال بابندن اسم فاعلدر اصل لغتده طیانیجی دیمکدر اما
اصطلاحده برشیئی شیء آخره اثبات ایتمکه دیرلر (بسلیقهٔ شعر
با حرف صله اضافت بیانیه (سلیقه طبیعت دیمکدر طبیعت شعریه
استناد ایدیجی دیمکدر (ندارند فعل نفی مستقبل جمع غائب طوتمازلر
دیمکدر (معاندان الف نون ادات جمع عناد ایدیجیلر دیمکدر ما بعدینه
اضافت صفتهدر (متصدی ایلرو کلیجی یعنی اقدام ایدیجی دیمکدر
تصدی) تفعل بابندن مصدردر خصمه حدینی بیلدرمك ایچون
معونه دیرلر (بلد ادات فاعلدر بی معناسنه تحدی ایدیجی دیمکدر که
مراد جناب اشرف موجودات و سید مخلوقاتدر (را ادات مفعول
زمرهٔ شعرا) بیانیه زمره بلوك و طائفه معناسنه در (نشمارند فعل نفی
مستقبل جمع غائب صایمیه‌لر دیمکدر (این بو مذکور کلامه اشارتدر
واضح) آشکاره معناسنه مصدردر (تر ادات تفضیل یا ادات نسبت
نون حرف تأکید (دلیلی یا حرف تنکیر مبین و تا ادات خبر (برحرف صله

رفعت

رفعت) بوجهلك معناسنه مصدردر (مقامه اضافت فاعلنه در مقامك (شعره لاميه (شعرا شاعرك جمعيدر (علو مصدر در عاليلك معناسنه (منزلته اضافت فاعلنه در منزلتك (سحر آفرينانه لاميه سحر آفرينان الف نون ادات جمع سحر آفرين وصف تركيبيدر وشاعر ممتازلردن عبارتدر (شعرلريله اضافت صفتنه در شعر آراده وصف تركيبي در شعره زينت ويريجي ديمكدر (محصول تركيبه) اندن صكره حق سبحانه وتعالى قرآنك معجزه ايله معنون اولان كلامني وماهو بقول شاعر كلام معجز اثريتك نفي ماسيله يعني قرآن شاعر سوزي دكلدر ديمكله شعر تهمتي بولاشغندن پاك ايلمشدر وقرآنك تبليغي محلي اولان يا فصاحت وبلاغتك مورد وكانى اولان صنجاغى يا علامتي كه حضرت محمد صلى الله تعالى عليه وسلم كفارك بل هو شاعر ديدكلري مفهومك تدنسي حضيضندن يعني بلكه شاعردر ديو افك وافترا ايتدكلرندن حاشا ثم حاشا نوع غبار تدنس مشاهده اولمقلق الچقلغندن (وماعلمناه الشعر وماينبغي له) نظم دلاراسي پاكلكي مرتبهٔ عاليسنه يوجلتمشدر يعني بن عظيم الشان حبيبمه شعر تعليم ايتمدم وشعرا كالايق دكلدر ديو بيورمسيله اوج تقدسه يوجلتمشدر حاصلي افك كفلري ترييف وابطال ايلمشدر معناى آتي بي اثبات ايچون دكلدر يعني حق جل وعلانك وماهو بقول شاعر (وماعلمناه الشعر وماينبغي له) قول شريفلري بوني أثبات ايچون دكلدر كه شعر احد ذاتنده مذموم وشاعر كلام منظوم ايرادي سببيله معاتب وملوم اوله بو يله دكلدر بلكه بو كلام شريفلر انكامبني دركه عقلي قاصر اولنلر نظم قرآني طبيعت شعره مستندطوتمديلر يعني شعر ظن ايتمديلر ومقدم اولان عناد جهيلر خصمي الزامه دعوت ايديجي فحر عالمي شعرا زمره سندن تعداد ايتمديلر وبو كلام زياده آشكاره دليلدر شعرانك شعرينك مقامي عاليلكنه وشعر تزيين ايديجي سحر آفرينلرك منزلت وقدرينك رفعتنه وبو جهلكنه (قطعه)

* پايهٔ شعر بين كه چون زنبي * نفي نعت پيمبري كردند * (پايهٔ شعر لاميه شعرك پايه سي ديمكدر پايه مرتبه معناسنه (بين امر حاضر مفرد كور ديمكدر (كه حرف بيان (چون ادات تعليل (نفي نعت مصدرلك مفعولنه (نعت پيمبري لاميه يا حرف نسبت پيمبرده وجوه اربعه جائزدر

پیغامبر پیغمبر پیامبر پیبر رسول معناسنه در (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (محصول بیت) شعرك مرتبه سنی کورکه چونکه نبی صلی الله علیه وسلمدن پیغمبرلك نعتنی کافرلرنفی ایلدیلر حاصلی پیغمبر دکلسین دیدیلر * بهر تصحیح نسبت قرآن * تهمت او بشاعری کردند * بهر) ادات تعلیل (تصحیح نسبت قرآن مصدرك مفعوانه ولامیه تصحیح تفعیل بابندن مصدردر صحیح قیلمق معناسنه قرآنك نسبتنی تصحیح ایچون دیمکدر (تهمت او مصدرك مفعو لنه‌در او ضمیری نبی صلی الله علیه وسلمه راجعدر (بشاعری با حرف مصاحبت یا حرف مصدر (محصول بیت) قرآن نسبتنی تصحیح ایچون انی شاعرلك ایله تهمت ایلدیلر قرآنی تشبیهه اندن اقرب شی بولمدقلرندن ناشی (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلات در (شعر بر چند قسمست چون قصیده وغزل ومثنوی وقطعه ورباعی وشعرا در ممارست اینها متفاوت بعضی متفننین اند که بر جمیع این اقسام شعر کفته اند وبعضی ازان قبیل اند که میل ایشان ببعضی ازین اقسام بیشتر بوده است چون متقدمان که اهتمام ایشان بقصاید بوده است در مدایح ومواعظ وغیران واهتمام بعضی بمثنوی * بر حرف استعلا (چند قسمست برقاچ قسمدر دیمکدر (چون ادات تشبیه (قصیده اون ایکی بیتی تجاوز ایلیوب مناجات باری یی مشتمل یا نعت رسولی مشعر یابر کارك وصفنی حاوی اولان ابیاته دیرلر (غزل بش و بشدن زیاده اولوب می ومحبوبه متعلق کلامی جامع اولان سخنه دیرلر (مثنوی بیتنده عددواوصاف شرط اولمیه‌رق هر نه کونه اولورسه اولسون اما هر ایکی مصراعی مقفی اولوب هر بیتك قافیه‌سی آخر اولان اسلوبه دیرلر (قطعه) بشدن ناقص اولانه دیرلر (رباعی بالاده تفصیل اولنان وزن مخصوص اوزره اولان ایکی بیته دیرلر (ممارست مفاعله بابندن مصدر درمهارت معناسنه (متفاوت تفاعل بابندن اسم فاعلدر بری برندن فرقلی معناسنه (متفنن تفعل بابندن اسم فاعلدر هر نوعی وهرفنی بیلیجی دیمکدر (اند ادات جمع خبر (که حرف بیان بر حرف ظرف (جمیع این اقسام) لامیه بوقسملرك جمیعسنده دیمکدر کفته اند) سویلمشلر در (قبیل نوع معناسنه (میل ایشان لامیه

بعضی ازین اقسام) بو قسملردن بعضیسنه (بیشتر زیاده رك (بوده است اولمشدر (چون ادات تشبیه (متقدمان سلف دیمکدر (که حرف تعلیل (اهتمام ایشان لامیه (اهتمام افتعال بابندن مصدر در صرف همت معناسنه انلرك صرف همتلری (بقصاید باحرف صله قصاید قصیده نك جمعیدر (بوده است اولمشدر دیمکدر (در حرف ظرف (مدایح مدیحه نك جمعیدر (مواعظ موعظه نك جمعی بمثنوی با حرف صله (محصول ترکیب) شعر برقاج قسمدر قصیده وغزل ومثنوی وقطعه ورباعی کبی وشاعرلر بونلرك یعنی بو قسملرك مهارتنده بری برندن فرقلری واردر بعضی متفننلردر که بو قسملرك جمیعنده شعرسویلمشلردر وبعضیسی اول قبیلدندر که انلرك میلی بو قسملرك بعضیسنه زیاده واقع اولمشدر متقدمان کبی که انلرك اهتمامی قصیده لره اولمشدر مدایح ومواعظ وانلك غیری مناجات کبی شیلرسویلمشلردر وبعضیسنك اهتمامی مثنوی یه اولمشدر * بخلاف متأخران که ایشان اکثر بطریق غزل واقع شده است وعدد این طائفه از حد وحصر بیرونست وذکر تفاصیل شان از قاعدهٔ احاطه متجاوز لاجرم بر ذکر چندی ازمشاهیر ایشان اقتصار کرده می شود * بخلاف متأخران لامیه باحرف صله متأخرلرك خلافنه دیمکدر (که حرف تعلیل (ایشان ضمیر جمع غائب انلر دیمکدر (بر حرف استعلا (طریق غزل بیانیه (شده ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه (عدد این طائفه لامیه بو طائفه نك عددی دیمکدر (حد نهایت (حصر فلان قدر دیمکدر (ذکر تفاصیل شان مصدرك مفعولنه ولامیه تفاصیل تفصیلك جمعیدر شان ضمیر جمع شعرایه راجعدر شعرانك تفصیللرینی ذکر دیمکدر (قاعدهٔ احاطه بیانیه احاطه قاپلامق معناسنه (متجاوز تفاعل بابندن اسم فاعلدر کچیجی معناسنه (لاجرم بالضروری دیمکدر (بر ذکر چندی برقاچنی ذکر اوزره دیمکدر (مشاهیر ایشان لامیه مشاهیر مشهورك جمعیدر انلرك مشهورلرندن دیمکدر (اقتصار افتعال بابندن مصدر در قصالتمق معناسنه (کرده می شود ایلمش اولور دیمکدر (محصول ترکیب) شعرانك بعضیسی متفنن ومتقدمین اکثری قصایدده ماهر و بعضیسی مثنویده ممتاز اما متأخرین بوکا

محتالهدرکه انلرك اکثری غزل طرزنی اوزره واقع اولمشدر وبوشعرا
طائفه سنلك عددی حد وحصردن بیروندر وانلرك تفصیلی طرزنی
ذکر قاعده احاطه دن متجاوزدر لاجرم انلرك مشهورلرندن برقاچنی
ذکر اوزره اقتصار اولنمش اولور * رودکی رحمه الله از ماوراء النهرست
واز مادر نابینا زاده است اما چنان ذکی وتیز فهم بوده است که
در هشت سالکی قرآن را تمام حفظ کرد وقرائت بیاموخت وشعر
کفتن کرفت وبواسطۀ حسن صوت در مطربی افتاد وعود بیاموخت
ودر آن ماهر شد ونصر بن احمد سامانی او را تربیت کرد کویند
اورا دویست غلام بود وچهارصد شتر در زیر رخت وبار می رفت
وبعد از وی هیچ شاعر را این مکنت نبوده واشعار وی العهدة
علی الراوی صد دفتر برآمده است ودر شرح یمینی مذکورست که
اشعار وی هزار هزار وسه صد بیت بوده است واز سخنان ویست
درصفت شراب * رودکی یا حرف نسبت کاف هاء رسمیدن مبدل
روده بغرصقدن مصنوع اولان ساز کریشنه دیرلر شاعر عود
دیدکلری سازی چالدیغندن رودکی تلقب اولنمشدر بو معنی جمیع
لغتلرك رود لفظنه ویردکلری معنایه کوره در اما لغت غریبه دندرکه
رود اوغل معناسنه در کاف حرف تصغیر یا حرف نسبت اوغلجق
دیمکدر صغرسنده شعر سویلدیکندن رودکی دینلمشدر (ماوراالنهر
بخارا وخراسان جیحون سیحونی محیط بر اقلیمك آدیدر (مادر انا دیمکدر
والده معناسنه (نابینا کور دیمکدر اعمی معناسنه (زاده ماضیدن
قسمدر طوغمش معناسنه (چنان اویله دیمکدر (ذکی عاقل معناسنه در
(تیز فهم عطف تفسیری شکلیدر ووصف ترکیبیدر کسکین
یاخود چابك اکلیجی معناسنه (بوده ماضیدن قسمدر اولمش دیمکدر
(که حرف تعلیل (هشت سالکی یا حرف مصدر کاف هاء
رسمیدن مبدل وهاء رسمی ادات مقدار (هشت سکز دیمکدر
سکز یاشنده دیمك اولور (قرآن را ادات مفعول (تمام یا حرف مصاحبت
تمامیله (کرد فعل ماضی مفرد ایلدی دیمکدر (قرائت اصطلاحات
قراده عشره وسبعه تعریفیله اوقومغه دیرلر (بیاموخت باء تأکید ایله
فعل ماضی مفرد غائب اوکرندی دیمکدر ((کفتن کرفت ماضی مرکبدر

سوزلکه

سویلکه باشلدی دیمکدر (بواسطهٔ حسن صوت لامیه ومصدرك
فاعلنه اضافتیدر (با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (در حرف صله
(مطربی یا حرف مصدر مطرب چالغی چالانه دیرلر مطر بلغه دیمکدر
(افتاده فعل ماضی مفرد غائب دوشدی یعنی میل ایلدی دیمکدر
(عود عجمانی بر سازدر که طنبوره مشابه لکن تکنه سی کبیرا ولور
بودیارلرده متروکدر (بیاموخت سابق کبی (در حرف ظرف (آن عوده
اشارتدر (ماهر استاد دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی
دیمکدر (نصر بن احمد بر پادشاهك اسمیدر (سامانی یا حرف نسبت
سامان بر دولتك اسمیدر که طقوز نفردر یوز ییلدن متجاوز سلطنتلری
واردر محمود سبکتکین بونلره غالب اولمشدر اوللری علادلدز بو نصر
آنك اوغلیدر ماوراء النهرده ایدیلر (او ضمیر رودکی یه راجعدر (را
ادات مفعول (تربیت بسلمك معناسنه در (تربیت کرد بسلدی دیمکدر
(کویند فعل مضارع جمع غائب نقل ایدرلر دیمکدر (او رودکی یه
راجعدر (را ادات تخصیص انك دیمکدر (دویست ایکیوز دیمکدر
(غلام کوله معناسنه (بود ادات ماضی وار ایدی دیمکدر (چهارصد
درتیوز دیمکدر (شتر دوه دیمکدر (در حرف ظرف (زیر رخت یانیجه
رخت التنده دیمکدر (رخت متاع دیمکدر (بار رخته معطوف یولئ
التنده دیمکدر (او یه اضافت لامیه (می ادات حکایه (رفت فعل ماضی
مفرد غائب کیدر ایدی دیمکدر (بعد از وی رودکیدن صکره
دیمکدر (شاعریرا را ادات تخصیص یاخود حرف صله برشاعرك
یا برشاعره دیمکدر (مکنت قدرت معناسنه در (نبود نی ادات ماضی
یوق ایدی دیمکدر (اشعار وی لامیه رودکینك شعرلری دیمکدر
(العهدة اعتماد دیمکدر مبتدا (علی الراوی ظرف مستقر خبر اما العهدة
علی الراوی قولی مابعدینه اولان کلامك صدقی ملتزم اولمدیغی
حینده استعمال ایدرلر (صد یوز دیمکدر (دفتر کتاب معناسنه در
(برآمده است بونده قریب اولمشدر دیمکدر (در شرح یمینی لامیه یمینینك
شرحنده دیمکدر یمینی فن تاریخده برکتابك اسمیدر که ابی النصر محمد
بن عبد الجبار شاعرك عین الدولة المحمود السبکتکینده تألیف ایلمشدر
اولی الحمد لله القاهر بآیاته در (سلطان محمود سبکتکینك سیرتنده

ووقايعات خوارزمی ده تصنیف ایلمشدر وچوق لطایف وغرایب درج ایلمشدر وبر قاچ کیسه انی شرح ایلمشدر ازجمله شیخ مجد الدین کرمانی وصدر الافاضل قاسم بن الحسین الخوارزمی وتاج الدین عیسی بن محفوظ وحید الدین ابو عبد الله شرح ایلمشدر شرح یمینی دیدیکی بونلرك بریدر لکن بو شرحلره ظفر بولوب واقف اولنمدق (هذ کورست ذکر اولنمشدر دیمکدر (که حرف بیان (اشعار وی لامیه یعنی رودکی به راجعدر (هزار هزار وسیصد بیت) بیك کره بیك اوچیوز دیمکدر (بوده است اولمشدر (این بیت آتی به اشارتدر (مدحان وی لامیه انك سوزلرندندر دیمکدر (صفت وصف معناسنه‌در (شرابه اضافت مفعولنه‌در (گفته ماضیدن قسمدر سویلمش معناسنه (محصول ترکیب رودکی رحمه الله ماوراء النهردندر وانا سندن اعمی طوغمشدر اما نجلین عاقل وتیز فهم ایدیکه سکز یاشنده قرآنی تماما حفظ ایلدی وقرائت اوکرندی وشعر سویلمکه باشلدی وکوزل صوت واسطه سی سبیله مطربلغه هوس ایلدی وعود چالغی اوکرندی وعود چالمه‌ده ماهر واستاد اولدی وآل سامان ملوکندن نصر بن احمد سامانی آنی بسلدی نقل ایدرلر که رودکی نك ایکیوز کوله سی وارایدی درتیوز دوه انك رختنی ویوکی التنده کیدر ایدی اندنصکره هیچ برشاعرك یا برشاعره بوقدر قدرت اولمدی العهدة علی الراوی انك شعرلری بوز کتابه چقمشدر یعنی بالغ اولمشدر شرح یمینیده معدکوردر که انك شعرلری بیك کره بیك اوچیوز بیت اولمشدر بوده بوز کتابه قریبدر دیدیکنی تأیید ایدر وبو بیتلر انك سوزلرندندر که شراب وصفنده سویلمشدر (قطعه) آن عقیقی میی که هر که بدید * ازعقیق بگداخته نشناخت * عقیقی یا حرف نسبت عقیق برقرمزی طاشدر یعنی دیرلر یك معتبردکلدر (میی یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (هرکه هرکس که تقدیرنده‌در (بدید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (عقیق گداخته موصوفك صفته اضافتیدر (گداخته اسم مفعولدر اریمش دیمکدر (نشناخت فعل نفی ماضی مفرد غائب اکلمدی دیمکدر یعنی فرق ایتمدی (محصول بیت) اول عقیق کبی اولان شرابی که هرکیم که کوردی اریمش عقیقدن فرق وتمییز ایده مدی * هردوبك

جوهرند لیك بطبع * این یفسرد و آن دکر بکداخت * هردو
هرایکیسی دیمکدر (یك برمعناسنه در (جوهر اصل دیمکدر (نون
دال ادات جمع خبر براصل دیرلر (لیك ادات استدراك (بطبع با حرف
ظرف (این عقیقه اشارتدر (یفسرد با حرف تأکید یا همزه دن
منقلب (افسرد فعل ماضی مفرد غائب طوکدی دیمکدر (آن شرابه
اشارتدر (بکداخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اریدی
دیمکدر (محصول بیت) هر ایکیسی یعنی شراب وعقیق بر اصلدندر
یعنی بردر لکن طبیعتده عقیق طوکدی منجمد اولدی وشراب اریدی
صافی اولدی * نابسوده دو دست رنکین کرد * ناچشیده بتارك
اندر تاخت * نابسوده نا حرف نفی ها حرف ترتب سورتمدن یعنی
یاپشمقسزن دیمکدر (دو ایکی دیمکدر (رنکین یا حرف نسبت نون
حرف تأکید رنکلی دیمکدر (ناچشیده نابسوده کبیدر طاتمقسزین
دیمکدر (بتارك با حرف صله تارك دپه دیمکدر (اندر بابی تأکیددر
(تاخت فعل ماضی مفرد غائب چاپدی دیمکدر (محصول بیت)
یاپشمدن ایکی الی رنکلی ایلدی یعنی عکسی بویادی طاتمقسزن
دپه یه چاپدی یعنی قوقوسی باشه اوروب مست ایلدی (عروض)
بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر
* ودر نصیحت کوید * دخی نصیحتده سویلر (قطعه) زمانه پندی
ازاده دار داد مرا * زمانه را چونکو بنکری همه پندست * زمانه
عالم دیمکدر پندی یا حرف وحدت (آزاده دار وصف ترکیبیدر
ازاده طوتیجی یعنی حزندن خلاص ایدیجی دیمکدر (داد فعل ماضی
مفرد غائب ویردی دیمکدر (مرا را ادات صله بکا دیمکدر (زمانه را
را ادات صله چو ادات تعلیل (نکو ایو دیمکدر (بنکری باء تأکید ایله
فعل مضارع مفرد مخاطب بقه سین دیمکدر (همه جمله دیمکدر آزاده
دار یرینه آزاده وار واو ایله ویردیکی معنادن وارلغی معلوم اولور
(محصول بیت) زمانه بکا حزندن خلاص ایدیجی بر نصیحت ویردی
زمانه یه چونکیم ایو بقه سین جمله نصیحتدر یعنی اطوار وادوار عالم
عاقله سراپا نصیحت و پندر * بروزنیك کسان آرزو مبر زنهار *
بسا کسا که بروز تو آرزومندست * بروزنیك کسان با حرف صله

اضافت بیانیه ولامیه (روز کون دیمکدر (نیك ایو معناسنه کسان الف نون ادات جمع کس خلق معناسنه صاحب ثروت دیمکده اولور اما روز نیکدن او معنی منفهم اولدیغندن حاجت یوقدر خلقك ایو کوننه یعنی غنا وجاه وصفاسنه دیمکدر (آرزو استك معناسنه در (مبر فعل نهی حاضر مفرد ایلتمه یعنی ایلمه دیمکدر (زنهار ادات تنبیه صقین دیمکدر (بساچوق معناسنه (کسا الف حرف مبالغه بساینی تأکیدایدر (که حرف بیان (بروزتو لامیه یاحرف صله سنك کونکه دیمکدر (آرزومند منداادات نسبت استکلی دیمکدر بونده ده شارح کسا الفنی ندا معناسی و یرمش محلی دکل (محصول بیت) خلقك ایو کوننه یعنی منصب ورزقنه صقین ارزو ایلمه یعنی محزون اولمه نیچه چوق کیمسه‌لر سنك حالکه استکلیدر (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * ودر بعضی تواریخ چنان مذکورست که نصر بن احمد از بخارا بمروشاه جهان نزول فرموده بود ومدت مکث وی انجا متمادی شده ارکان دولت را خاطر ببخارا وقصور و بساتین آن میکشید از رودکی چیزی بسیار تقبل کردند تاابیتی چند مشوق ومرغب وی ببخارا بکوید ودرمحلی مناسب برآهنك عود بر آن ترنم کند درسحری که پادشاه صبوحی کرده بود این ابیات را برآهنك عود ساز کرد وبخواند * در حرف ظرف (بعضی یاحرف تنکیر (تواریخ تاریخك جمعیدر (چنان انجلین دیمکدر (که حرف بیان (بمروشاه جهان یاحرف صله مروشاه جهان برشهرك اسمیدر (نزول مصدردر اینمك معناسنه (فرموده ماضیدن قسمیدر بیورمش دیمکدر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (مدت مکث وی مدت زمان معناسنه در وی ضمیر نصر ابن احمده راجعدر مکث اکلنمك معناسنه اتاث اکلنمك زمانی دیمکدر (انجا اول محلده (متمادی اوزون دیمکدر (ارکان دولت لامیه (را ادات تخصیص (خاطر بونده میل معناسنه در (ببخارا یا حرف صله (قصور قصرك جمعیدر کوشکلر دیمکدر (بساتین بستانك جمعیدر (آنه اضافت لامیه آن بخارایه اشارتدر (می ادات حکایه (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکر ایدی دیمکدر (چیزی یاحرف تنکیر (بسیار چوق دیمکدر (تقبل تفعل

یابندن

بابندن مصدردر قبول ایتسدرمك معناسنه (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلردیمکدر (تا حرف تعلیل (یتی چند برقاج بیت دیمکدر (مشوق تفعیل بابندن اسم فاعلدر شوق ویریجی دیمکدر وتشویق ایدیجی دیمکدر (مرغبده بویله ترغیب ایدیجی معناسنه (ویه اضافت مفعولنه‌در (نصر بن احمده راجعدر (بخارا با حرف صله (بگوید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب سویلیه دیمکدر (در حرف ظرف (محلی یا حرف وحدت (آهنك عود بیانیه آهنك اویغون معناسنه در (آن نصره اشارتدر (ترنم معروف (در حرف ظرف (سحری یا حرف وحدت برصباح دیمکدر (که حرف رابط صفت (صبوحی یا حرف نسبت صبوح صباح وقتی ایچیلن شرابه دیرلر (کرده بود ایلمش ایدی دیمکدر (این ابیاترا را ادات معفول (ساز کرد او یدردی دیمکدر (بخواند اوقودی (محصول ترکیب) و بعضی تواریخده مذکوردر که نصر بن احمد بخارادن مرو شاهجهانه نزول بیورمش ایدی وانك مدت مکثی متمادی اولمش ایدی ارکان دولتك میلی بخارایه وانك قصور و بساتیننه چکردی رودکی‌دن چوق نسنه تقبیل ایلدیلر یعنی چوق شی قبول ایتسدیلر تا کیم بخارایه تشویق وترغیب ایدیجی برقاج بیت سویلیه و برمناسب محلده عود آهنکی اوزره نصره ترنم ایلیه برسحرده که پادشاه صبوح ایلمش ایدی بو بیتلری عود آهنکی اوزره اویدردی واوقودی (غزل) باد جوی مولیان آید همی * بوی یار مهربان آید همی * باد جوی مولیان لامیه‌لردر یاد روزکار معناسنه جوی ایرمق دیمکدر مولیان برمملکتك اسمیدر مولیان ایرماغنك روزکاری دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد غائب کلور دیمکدر (همی لر مجموعی ادات تأکید (بوی یار مهربان لامیه وموصوفك صفتنه در (بوی قوقو دیمکدر مهر (بان مشفق معناسنه مشفق اولان یارك قوقوسی دیمکدر (محصول بیت) مولیان ارماغنك روزکاری کلیور مشفق اولان یارك قوقوسی کلیور * ریك آمو ودرشتیهای او * زیر پاچون پرنیان آید همی * آمو الف ممدوده ایله جیحون کنارنده برشهرك اسمیدر (ریك قوم دیمکدر ریك آمو لامیه درشتیها ها ادات جمع درشتی یا حرف مصدر درشت قتی دیمکدر (او یه

اضافت لاميه ريكه راجعـدر آمونك قوملر ينـك غلظتى ديمكدر (زيرپا ايق النـدده ديمكدر (چون ادات تشبيه (پرنيان باء عجمك فتحيله منقش قاليچه در (محصول بيت) آموشهرينك قومى وانك غلظتى اياق التنـده قاليچه كبى كليور يعنى بخارايه كال اشتياقدن يوللرده اولان شدايد آسـان كليور *آب جيحون وشكرفيهاى او * خنك ماراتاميان آيدهمى *آب جيحون لاميه (شكرفيها ها ادات جمع ياحرف مصدر شكرف درين ديمكدر (اويه اضافت لاميه آب جيحونه راجعـدر انك درينلكى ديمكدر (خنك خاء معجمه نك كسريله بوز آته ديرلر (ماليه اضافت لاميـه (را ادات تخصيص (تاحرف انتها (ميان بل ديمكدر (محصول بيت) جيحونك صويى وانك درينلكى بزم آتيمزك بلينه كليور ينه سابق كبى كال اشتياقدن مشقاتك سهولتنى بيـان ايتمك اولور *اى بخارا شاد باش وديرزى *شاه نزدت ميهمان آيدهمى * شاد مسرور ديمكدر (باش امر حاضر مفرد اول ديمكدر (ديرگچ معناسنه (زى زانك كسريله امر حاضر مفرد در ديرزى چوق يشا ديمكدن عبارتدر (نزدت سنك قنكه ديمكدر (ميهمان مسافر معناسـنه در (محصول بيت) اى بخارا مسرور اول وچوق يشا شاه جهان سنك قتكه مسـافر كليور *شاه ماهست وبخارا آسمـان * ماه سوى آسمان آيدهمى (محصول بيت) شاه ماهدر وبخارا آسماندر ماه آسمان جانبنه كليور *شاه سرويست وبخارا بوستان *سروسوى بوستان آيدهمى (محصول بيت) شاه سرودر وبخارا بوستاندر سرو بوستان جانبنه كليور (عروض) بوغزل بحر رمل مسدس محذوفدر كه فاعلاتن فاعلاتن فاعلن در *چنـان درنفس وى تأثير كرد كه باشـهٔ خاص وكفش سوار شد ويك منزل برفت ودر بعضى تواريخ اين حكايت را سلطان سنجر وامير معزى نسبت كرده اند والله اعلم *چنـان انجلين ديمكدر (نفس وى پيانيه كندى نفسنده ديمكدر (كه حرف رابط صفت (باشه باحرف مصاحبت شقه كيجه لك اثوابده مصطلحدر (كفش پابوج ديمكدر (سوار شد بيندى ديمكدر (برفت باء تأكيدايله فعـل ماضى مفرد غائب كتدى ديمكدر (حكايت را را ادات مفعول (سنجر بر پادشاهك اسميـدر (امير معزى بر شاعرك لقبى در

(محصول ترکیب) بو بیتلر انجلین انك نفسنده تأثیر ایلدیکه کیجه لك اثوابنی و پابوج ایله ییندی و بو منزل کندی و بعضی تواریخده بو حکایه نی سلطان سنجر وامیر معزی یه نسبت ایلمشلر والله اعلم * دقیقی رحمه الله از جملهٔ شعرای ما تقدم ست وابتدای شاهنامه وی کرده است و بیست هزار بیت کا بیش کفته وفردوسی آنرا باتمام رسانیده وازجملهٔ سخنان ویست این دو بیت * شعرا شاعرك جمعیدر (ما تقدم مه اضافت بیانیه ما تقدم (ما اسم موصول تقدم فعل ماضی شول شی که کچدی یعنی اسکی دیمکدر قدیم معناسنه (ابتدای شاهنامه لامیه (وی دقیقی یه راجعدر (کرده است ایلمشدر دیمکدر (و بیست هزار یکرمی بیك دیمکدر (کا بیش کم ایله بیش دن مرکبدر کم کاف عربك فتحیله اکسك دیمکدر (بیش بای عربك کسریله زیاده دیمکدر الف حرف توسل ترکیبیدر ارتق اکسك دیمك اولور (کفته سویلمش معناسنه (فردوسی ناظم شاهنامه اولان فردوسی طوسیدر یقیننده ذکری کچدی (آنرا را ادات مفعول آن شاهنامه یه اشارتدر (باتمام با حرف صله اتمامه دیمکدر (رسانیده ماضیدن قسمدر ایرشدرمش معناسنه (جملهٔ سخنان وی لامیه انك سوزلرینك جمله سندندر (این دو بیت بو ایکی بیت (محصول ترکیب) دقیقی رحمه الله شعرای ما تقدمدندر وشاهنامه نك ابتداسنی اول نظم ایلمشدر و یکرمی بیك بیتدن ارتق اکسك سویلمشدر وفردوسی انی اتمامه ایرشدرمشدر ودقیقی نك سوزلرینك جمله سندندر بو ایکی بیت (قطعه) یاری کزیدم از همه مردم پری نژاد * زان شد زپیش چشم من امروز چون پری * یاری یا حرف وحدت بر دوست دیمکدر (کزیدم کاف عجمك ضمیله فعل ماضی متکلم وحده بکندم اختیار ایلدم دیمکدر (ازمن تبعیضیه معناسنه (همه مردم جمله خلق دیمکدر (پری نژاد وصف ترکیبیدر پری اصللی دیمکدر (پری دیو جنك مطیعلرینه دیرلر (نژاد نونك کسری وزای عجمله اصل دیمکدر (زان اول سببدن دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد غائب کندی دیمکدر (پیش چشم من لامیه لردر بنم کوزیمك او کندن دیمکدر (چون ادات تشبیه (محصول بیت) مجموعی خلقك ایچندن بر یار اختیار ایلدم پری اصللی اول سببدن

بنم كوزيمك اوكندن پري كبي بو كون كتدي * لشكر برفت وآن بت لشكرشكن برفت * هركز مباد كس كه دهد دل بلشكري * لشكر عسكر ديمكدر (برفت باء تأكيد ايله فعل ماضي مفرد غائب كتدي ديمكدر (بت صنم معناسنه در محبوبه اطلاق اولنور (لشكرشكن وصف تركيبيدر عسكر قريجي ديمكدر بهادر معناسنه (هركز اصلا ديمكدر (مباد نهي حاضر مفرد اولمسون ديمكدر (كه حرف بيان (دهد فعل مضارع مفرد غائب ويره ديمكدر (دل مفعولي (بلشكري با حرف صله يا نسبت عسكري يه ديمكدر (محصول بيت) عسكر كتدي واول عسكرشكن اولان محبوب دخي كتدي اصلا كيمسه عسكري يه كوكل ويرو اولمسون (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور * واين قطعه هم * بو قطعه دخي دقيقينك اشعاري جمله سندندر * من اينجا دير ماندم خوار كشتم * عزيز از ماندن دائم شود خوار * اينجا بو محلده ديمكدر (دير كج معناسنه در (ماندم فعل ماضي متكلم وحده قالدم ديمكدر (خوار واو رسميله ذليل معناسنه (كشتم فعل ماضي متكلم وحده اولدم ديمكدر (عزيز ذليل مقابلي (ماندن مصدردر قالمق معناسنه (دائمه اضافتي صفتيه در (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (محصول بيت) بن بو محلده كج قالدم خوار اولدم عزيز دائم قالمقدن خوار وذليل اولور يعني بو مملكتده چوق اكلندم خوار وذليل اولدم * چو آب اندر شمر بسيار ماند * عفونت كيرد از آرام بسيار * چو ادات تعليل اندر ادات ظرف (شمر شينك وميمك فتحه لريله حوض معناسنه صو بريكن يره ديرلر (ماند فعل مضارع مفرد غائب قاله ديمكدر (عفونت مصدردر رائحهٔ كريهه يه ديرلر (كرد فعل مضارع مفرد غائب طوتار ديمكدر (آرام اكلنمك توقف معناسنه در (بسياره اضافت بيانيه (محصول بيت) چونكه صو حوضده چوق قاله چوق اكلنمه سندن ناشي عفونت حاصل ايدر حاصل كلام شاعر وقت وحالندن شكايت ايدر (عروض) بو قطعه بحر هزج محذوفدر كه مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور * عمار رحمه الله وي نيز از متقدما نست ودر زمان دولت سامانيان بوده است وطبعي خوش وشعري دلكش داشته است

وازجملهٔ سخنان ویست این دو بیت * وی ضمیر عماره راجعدر (نیز دخی دیمکدر (متقدمان الف نون ادات جمع متقدم تفعل بابندن اسم فاعلدر تقدم ایدیجی دیمکدر (ایام یومك جمعیدر زمان معناسنه (دولته اضافت بیانیه دولتك مابعدینه لامیه (بوده است اولمشدر دیمکدر (طبعی یا حرف تنکیر (شعری ده بویله (دلکش وصف ترکیبیدر کوکل چکیجی معناسنه (داشته ماضیدن قسمدر اثباتدن عبارتدر (جملهٔ سخنان وی لامیه لردر انك سوزلری جمله سندن دیمکدر (محصول ترکیب) عمار رحمه الله اول دخی متقدمیندندر وسلمانیانك ایام دولتنده اولمشدر وخوش طبیعتلی ودلکش شعری واردر وانك سوزلری جمله سندندر بو ایکی بیت (قطعه) جهان زبرف اگر چند گاه سیمین بود * زمرد آمد وبگرفت جای توده سیم * برف قار دیمکدر (اگر ادات شرط (چند گاه قاچ وقت دیمکدر (سیمین یا ادات نسبت نون حرف تأکید کومشلی دیمکدر (زمرد معروف (آمد کلدی دیمکدر (بگرفت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (جای تودهٔ سیم لامیه و بیانیه توده یغین دیمکدر سیم کومش معناسنه در (محصول بیت) جهان قاردن اگرچه قاچ وقتدر کومشلی ایدی یعنی ایام شتاده روی ارض کومشلنمش کبی ایدی زمرد کلدی وکومش یغننك یرنی طوتدی حاصلی بهارك حلولی سببیله زمرده مشابه اولان نباتات سبزه انی مضمحل و برباد وخراب ایلدی * نگار خانهٔ کشمیریان بوقت بهار * بباغ کرد همه نقش خویشتن تسلیم * (نگارخانهٔ کشمیریان لامیه نگارخانه شول نقش اوینه دیرلر که انده تصاویر کوناکون مندرجدر (کشمیر بر مملکتك اسمیدر یا حرف نسبت الف نون ادات جمع کشمیرلیلرك نگارخانه سی دیمکدر (بوقت بهار بیانیه با حرف ظرف (بباغ با حرف صله (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (نقش خویشتن بیانیه کندی نقشنی دیمکدر (محصول بیت) کشمیرلیلرك نگارخانه سی وقت بهارده مجموعی کندی نقشنی باغه تسلیم ایلدی یعنی کندنده نقدر نقوش وتصاویر وار ایسه باغه ویردی حاصلی انواع شکوفه و ریاحین ایله باغ نگارخانه یه دوندی (عروض) بو قطعه بحر مجتثندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اوزره * واین قطعه هم

بو قطعه دخی عمارکدر * غره مشو بانکه جهانت عزیز کرد * ای بس عزیزرا که جهان کرد زود خوار * غره مغرور معناسنه (مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (بانکه با حرف صله (که حرف رابط صفت (جهانت تا حرف خطاب (ای حرف ندا تنبیه معناسنه (بس چوق دیمکدر (عزیزرا را ادات مفعول (که حرف بیان (زود تیز دیمکدر (محصول بیت) مغرور اولمه اکا که جهان سنی عزیز ایلدی یعنی جهانك اقبال ایله سنی عزیز ایلدیسنه مغرور اولمه آکاه اول که چوق عزیزی جهان تیز خوار وذلیل ایلر * مارست این جهان وجهان جوی مارگیر * وزمارگیر مار برارد کهی دمار * مار یلان دیمکدر حیه معناسنه در (جهان جوی وصف ترکیبی در جهان استیجی یعنی طالب دنیا دیمکدر (مارگیر ده وصف ترکیبی در یلان طوتیجی دیمکدر (برآرد فعل مضارع مفرد غائب چیقرر دیمکدر (کهی بعض کره دیمکدر (دمار دالك کسریله انتقام معناسنه در (محصول بیت) بو جهان یلاندر وطالب دنیا یلان طوتیجی در یلان طوتیجی دن بعضی کره یلان انتقامن چیقرر یعنی جهان دائما خلقی زهر غم ایله دلخسته ایتمده یلان کبیدر وانك طالبی مارگیردر هزار واقع اولور که مارگیردن مار انتقامن الدیغی کبی عالم دخی طالبنی غم واندوه ایله هلاك ایدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات در * ودر مقامات سلطان الطریقه شیخ مذکورست که روزی سلطان الطریقه ابو سعید قدس سره قوالی در پیش ایشان این بیت بخواند * قوالی یا حرف وحدت قوال مبالغه اوزانندندر سویلیجی خواننده معناسنه (محصول ترکیب) سلطان الطریقه شیخك مقاماتنده مذکوردر که برکون سلطان الطریقه ابو سعید که روضهٔ اولده تفصیل اولندی قدس سره نك برقوال حضورلرنده بو بیتی اوقودی (بیت) اندر غزل خویش نهان خواهم کشت * تا بر لب تو بوسه زنم چون تو بخوانی * اندر حرف ظرف (غزل خویش لامیه کندی غزلمده دیمکدر (نهان کیزلی دیمکدر (خواهم کشت اولمق استرم دیمکدر (تا ادات تعلیل (بر حرف صله (لب تو لامیه سنك طوداغکه دیمکدر (بوسه زنم اوپه یم دیمکدر (چون ادات تعلیل (چون تو برنه

بعض

ز بعض نسخه ده چونش واقعدر اول وقت شین غزله راجع اولور (بخوانی اوقویه سین دیمکدر (محصول بیت) کندی غزلمده کیزلی اولمق استرم یعنی کیزلنمك استرم تا کیم سنك طوداغکی اوپه یم چونکه انی اوقویه سین حاصلی سن اوقودیغك وقت طوداغکی اوپمك ایچون کندی غزلمده مستور اولمق مراداید رم * شیخ را وقت خوش شد پرسید که این شعر کیست کفتند ازان عماره فرمود برخیزید تا بزیارت وی رویم با جمع مریدان بزیارت رفتند * شیخ ورا رادات تخصیص شیخك (وقت خوش شد صفایاب اولدی دیمکدن کنایتدر (پرسید فعل مضارع مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (این بیتــه اشارتدر (شعر کیست لامیه کیمك شعر یدر دیمکدر (کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (ازان عماره عماره دن منقولدر دیمکدر (فرمود فعــل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (که حرف بیــان (برخیزید فعل امر جمع مخاطب قالقك دیمکدر (تا حرف تعلیل (بزیارت وی لامیــه با حرف مصاحبت (جمع مریدان مریدلر جمعی ایله دیمکدر (بزیارت با حرف صله (رفتند فعل ماضی جمع غائب کتدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) شیخك خوشــنه کلدی یعنی صفایاب اولدی سؤال ایلدیکه بو کیمــك شعر یدر دیدیلر عماره دن منقولدر بیورر دیکه قالقك تا کیم انك زیارتنه کیدهلم ومریدلر جمعیله زیارتنه کتدیلر * عنصری رحمه الله مقــدم شعراء عصر خود بوده است ووی را یمین الدوله محمود سبکتکین نظر قبول ملاحظت فرمود واز سخنــان وی است این دو بیت در مدح او * مقدم شعراء عصر خود لامیه لر در کندی عصرینك شــاعرلرینك مقدمی دیمکدر یعنی وقتنده جمله یه تقدیم اولنوردی (وی عنصری یه راجعدر (راادات مفعول (یمین الدوله یمین یمندن فعیــل بمعنی فاعل مفعولنه مضاف دولته میمنت ویریجی یا فعیل بمعنی مفعول فاعلنه مضاف دولت کندیله میمنتلنمش یاخود یمین یساره مقابلی صاغ دیمکدر دولتك صاغ جانبی که صاغ هر خصوصده اشرف اولدیغندن یاخود یمین آند مناسنه دولت کندویه یمین ایدر یعنی پادشــاه باشی ایچون دیرلر خلاصــه سلطان محمودك لقبیدر (بنظر با حرف مصــاحبت (قبوله اضافت بیانیه قبول رد مقابلیدر

(ملاحظات ملاحظه نك جمعيدر ملاحظه بونده التفات معناسنه (فرموده ماضيدن فسمدر پور مشدر ديمكدر (سخنان وى لاميه (مدح اوده لاميه او سلطان محموده راجعدر (محصول تركيب) عنصرى رحمه الله كندى زماننك شاعرلرينك مقدم واعلاسى اولمشدر واتى يمين الدوله محمود سبكتكين قبول نظريله التفاتلر بيورمشلردر واتك سوزلرندندر بوايكى بيت سلطان محمودى مدحده

توآن شاهى كه اندر شرق ودرغرب جهود وگبر وترسا ومسلمان*

آن اسم اشارتدر (شاهى يا حرف وحدت نوعيه (كه حرف رابط صفت (اندر حرف ظرف (محصول بيت) سن اول برشاهسين كه شرق وغربده خلاصه جميع عالمده يهودى ونصرانى وبت پرست ومسلمان * همى كويند در تسبيح وتهليل * كه يارب عاقبت محمود گردان * همى ادات تأكيد (كويند فعل مضارع جمع غائب ديرلر ديمكدر (در حرف ظرف (تسبيح سبحان الله ديمكدر (تهليل لا اله الا الله ديمكدر مراد عبادات وطاعاتدر (كه حرف بيان (گردان فعل امر مفرد مخاطب ايله ديمكدر (محصول بيت) بيت اوله مرهوندر شرق وغربده يهود وگبر وترسا ومسلمان دعالرنده ديرلر كه يارب عاقبتنى محمودايله بونده توريه واردر تدبر (عروض) بوقطعه بحر هزجدندر كه مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن در (واين رباعى هم) بو رباعى دخى انك آثار مخترعندندر (رباعى) بگرفت سر زلف تو رنگ از دل تو* نزدود وفا ومهر زنگ از دل تو* بگرفت باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب طوتدى ديمكدر (سر زلف فاعلى (رنك مفعول صريحى (سر بونده اوچ معناسنه در زلفه اضافت لاميه (توبه ده بو يله رنك لون معناسنه در (دل تو ده لاميه (نزدود فعل نفى مستقبل مفرد غائب پاسدن اچدى ديمكدر (وفا فاعلى (مهر وفايه معطوفدر (زنك مفعولى (محصول بيت) زلفك اوجى سنك كوكلكدن رنك طوتدى يعنى قلبنك قاره لغندن زلفك سياهه بويادى وفا ومحبت سنك كوكلكدن پاس اچدى حاصلى بى رحملكنى بياندر * تا كم كبر پلنك ازدل تو * موم ازدل من برند وسنك ازدل تو * توقيت (كم كافك ضميله ضايع معناسنه در (نشود فعل نفى مستقبل

مفرد غائب اوليه ديمكدر (كبر پلنك قپلان كبرى ديمكدر (پرند فعل
مضارع جمع غائب ايلتورلر ديمكدر (محصولى بيت) مادامكه سنك
كوكلكدن قپلان كبرى ضائع وغائب اوليه بنم كوكلمدن موم الورلر
يعني نرميت ورقت وحزني بنم كوكلمدن الورلر كه آتش غمدن مومه
دونمشدر وطاشي سنك كوكلكدن الورلر يعني بى شفقت وبى انصافلغى
سكا اسناد ايدرلر حاصلى بو كبر ونخوتى ترك ايتمجه سكا بى رحم
بكا محزون ديرلر (عروض) بو رباعى شجرهٔ اخرب اوزانندندر كه
مفعول مفاعيل مفاعيل فعل در * وكويند ويرا مثنويات بسيار
بوده است متوشح بمدح سلطان مذكور ويكى ازان جمله موسوم است
بوامق وعذرا اما ازانها عين واثر پيدا نيست * و براوى عنصرى يه
راجعدر (را ادات تخصيص انك ديمكدر (متوشح تفعل بابندن اسم
مفعولدر مزين معناسنه (بمدح سلطان لاميه يا حرف مصاحبت
(مذكوره اضافت صفتنه در (موسوم اسم مفعول اسم لنمش معناسنه
(وامق برعاشقك اسميدر (عذرا بر محبوبه نك اسميدر بر برينه عاشق
ومعشوقلردر (آن مثنويانه اشارتدر (ها ادات جمع (عين بونده
نسخه سندن عبارتدر (اثر عطف تفسيريدر (پيدا ظاهر ديمكدر
(محصول تركيب) وديرلر كه انك چوق مثنويلرى واردر سلطان
مذكورك مدحى ايله مزين يعني انك حقنده چوق مثنوى سويلمشدر
واول جمله دن برى وامق وعذرا ايله موسومدر اما انلوردن عين واثر
ظاهر دكلدر حاصلى وامق وعذرا قصه سنى نظم ايلمشدر لكن
نسخه سى يوقدر * عسجدى رحمه الله وى از مروست واز جمله
مادحان يمين الدوله بود ودر تهنيت فتح وى مرهند وستانرا قصيدهٔ دارد كه
مطلعش اينست * وى عسجدى يه راجعدر (مرو برشهرك آديدر
(جملهٔ مادحان يمين الدوله لاميه لردر يمين الدوله نك مادحلرينك
جمله سندن ديمكدر (بود ادات ماضى ايدى ديمكدر (تهنيت تبرك
معناسنه در فتح اضافت مفعولنه (ووى يه لاميه وى يمين الدوله يه راجعدر
(مر ادات تأكيد (را ادات مفعول (قصيدهٔ يا حرف وحدت (همزه
حرف توسل (دارد فعل مضارع مفرد غائب اثبات معناسنه واردر
ديمكدر (كه حرف بيان (مطلعش شين ضمير قصيده يه راجعدر

(اینست بودر دیمکدر (محصول ترکیب) عسجدی رحمه الله اول مرودندر ویمین الدوله که سلطان محموددر اڭا مادحلری جمله سندندر حاصلی اڭا شعرا سندن ایدی هند وستانی سلطان محمودڭ فتحی تهنیه سنده بر قصیده سی واردر که مطلعی بودر (بیت) تاشاه خرده بین سفر سومنات کرد * کردار خویش را علم معجزات کرد * تا حرف توقیت (شاه خرده بین موصوفڭ صفته اضافتیدر خرده بین وصف ترکیبی در مدقق معناسنه (سفر سومنات بیانیه سومنات هندده بر شهردر که آتش پرستلرڭ موبد موبدانلری آنده در بوت پرستلرڭ دیر پیاسی کبی (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (کردار کافڭ فتحیله وصف ترکیبی در عمل معناسنه (خویشه اضافت لامیه (را ادات صله (علم معجزات مجازا بیانیه علم سنجاق دیمکدر کردڭ مفعولی محذوف نصب کرد دیمکدر (محصول بیت) مدقق اولان پادشاه سومنات سفرینی ایلدیکی وقت کندی عملنه معجزات سنجاغنی نصب ایلدی یعنی معجزات محمدیه دن استمداد ایلدی (عروض) بو بیت بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات در * ودر وصف خربزه کوید * وقاون وصفنده سویلر (قطعه) آن زبرجد رنگ ومشکین بوی وطعمش طعم شهد * رنگ دیبا دارد اوگویی وبوی عود خام * زبرجد رنگ وصف ترکیبی در زبرجد رنکلی دیمکدر زبرجد بر یشل زمرده مشابه طاشدر (مشکین بوی ده وصف ترکیبیدر مسک قوقولی دیمکدر (طعم لذت معناسنه (شین ضمیری زبرجد رنگه راجعدر (طعم شهد بیانیه بال لذتلی دیمکدر (رنگ دیبا بیانیه دیبا رنکی دیمکدر (دارد واردر دیمکدر (او ضمیرینه زبرجد رنگه راجعدر (گویی ادات تشبیه (و بوی عود خام بیانیه خام عود اغاجی قوقوسی دیمکدر (محصول بیت) اول زبرجد رنکلی ومسک قوقولی لذتی بال لذتی کبی اولان شیئده گویا دیبا رنکی وخام عود اغاجی قوقوسی واردر * چون ببریدی شود هریك ازان ده ماه نو * ورنبری باشد اندر ... خود ماه تمام * چون ادات تعلیل (ببریدی باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب کسه سین دیمکدر (شود فعل مضارع مفرد مخاطب اولور دیمکدر (هریك هر بری دیمکدر (آن خربزه یه اشارتدر

اون دیمکدر دالك فتحی وهاء اصلیه ایله (ماه نو یکی آی دیمکدر (ور
وا کردن مخففی (نبری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کسمیه سك
دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (اندرادات
ظرف (ذات خود بیانیه (ماه تمام بتون آی دیمکدر (محصول بیت)
چونکه بو اوصف ایله موصوف اولان قاوونی کسه سین آندن هر بری
اون ایکی آی اولور واکر کسمز ایسك کندی ذاتنده بتون آیدر
(عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
فاعلات اولور* فرخی رحمه الله وی نیز در ایام یمین الدوله بود واز
فواضل انعامات وی مال خطیر بدست آورد عزیمت تماشای سمرقند
کرد چون نزدیك آن خط رسید قطاع طریق هرچه داشت ببردند
سمرقند درآمد وخودرا ظاهر نکرد روزی چند انجا بود این قطعه
رابکفت وبازکشت* وی نیز اول دخی دیمکدر (در حرف ظرف
(ایام یمین الدوله لامیه یمین الدوله نك زمانده (بود ایدی دیمکدر
(فواضل فاضلك جمعیدر آرتق معناسنه (انعامات اضافت لامیه
انعاملرینك ارتقیندن یعنی کفاف نفس وعیالدن ماعدا ارتقدن
دیمکدر (وی به اضافت لامیه وی یمین الدوله به راجعدر (مال خطیر
بیانیه خطیر حاء مهمله ایله وافر معناسنه (بدست با حرف صله اله
دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (عزیمت تماشا
مصدرك مفعولنه در عزیمت قصد معناسنه تماشا سیر دیمکدر (سمرقنده
اضافت بیانیه سمرقند بر شهرك اسمیدر (کرد فعل ماضی مفرد
غائب ایلدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (نزدیك یقین دیمکدر
(قطاع طریق یول کسیجی (هرچه هرنه دیمکدر (داشت فعل ماضی
مفرد غائب حکایه بی متضمن طوتاردی دیمکدر (ببردند فعل ماضی
جمع غائب الدیلر دیمکدر (بسمرقند با حرف صله (درآمد کیردی
(خود را را ادات مفعول (ظاهر نکرد ظاهر ایلمدی (روزی چند
برقاچ کون دیمکدر (انجا اول محلده (بود ایدی دیمکدر (این قطعه را
را ادات مفعول (بکفت سویلدی (بازکشت رجوع ایلدی
(محصول ترکیب) فرخی رحمه الله اول دخی یمین الدوله سلطان
محمودك زماننده ایدی وانك انعاملری ارتقلرندن وافر مال اله

كتورمش ايدى سمرقند سيرينه قصد ايلدى چونكه اول صنوره يقين ايرشدى قطاع طريق هرنه سى وارايسه الديلر سمرقنده كيردى وكنديني آشكار ايلمدى برقاج كون اول محلده اولدى بو قطعه يى سنو يلدى ورجوع ايلدى دوندى (قطعه) همه نعيم سمرقند سر بسر ديدم * نظاره كردم ودر باغ وراغ ووادى ودشت * همه مجموعى ديمكدر (نعيم سمرقند لاميه مجموعى سمرقندك نعمتنى ديمكدر (سر بسر باشدن باشه ديمكدر (ديدم فعل ماضى متكلم وحده كوردم ديمكدر (نظاره كردم سير ايلدم ديمكدر (در حرف صله (باغ معروف (راغ طاغ تكنده اولان چمنزاره ديرلر اتباع ومزاوجه دنندخى اولور (وادى دره ديمكدر (دشت اووه بعض نسخه ده مصراع ثانى (نظاره چو بكردم بباغ ووادى ودشت واقعدر بنه معنى بردر (محصول بيت) مجموع نعم سمرقندى باشدن باشه كوردم باغ وراغ و وادى ودشته نظر ايلدم حاصلى جمله سنه باقدم ونعمتلرينى كوردم * چو بود كيسه وجيب من از درم خالى * دلم ز صحن امل فرش حرمى بنوشت * چوادات تعليل (بود ادات ماضى ايدى ديمكدر (كيسه معروف (جيب كذلك (من اضافت لاميه (درم پاره ديمكدر (خالى بوش معناسنه در (صحن امل مجازا بيانيه صحن اورته معناسنه در (امل مأمول معناسنه در (فرش حرمى ده مجازا بيانيه يا حرف مصدر فرش دوشك ديمكدر (حرم مسرور معناسنه در (بنوشت با حرف تأكيد (نوشت نونك ضمى وواوك فتحيله فعل ماضى مفرد غائب دوردى ديمكدر يعنى طى ايلدى بوكدى (محصول بيت) چونكه بنم كيسه و جيبم درمدن خالى ايدى يعنى پارم يوق ايدى كوكلم امل صحنندن مسرورلق فرشنى دوردى بوكدى حاصل كلام كام آور اوله مدى تهى دستلكى حسبيله * بسى ز اهل هنر بارها بهر شهرى * شنيده بودم كوثر يكيست جنت هشت * بسى چوق ديمكدر (اهل هنر بيانيه (بارها نيجه كره ديمكدر (بهر شهرى با حرف ظرف (يا حرف وحدت هر بر شهرده ديمكدر (شنيده بودم اشتمش ايدم ديمكدر (كوثر جنتده حضرت رسول صلى الله تعالى عليه وسلمك حوض شريفنك اسميدر ياخود مطلقا آقر صو معناسنه (يكيست بردر ديمكدر (جنت جنابحقك مؤمنلره

بیوردیغی مقام عالیه‌نك اسمیدر یاخود مطلقا باغچه دیمکدر (هشت
سکز معناسنه‌در (محصول بیت) هر بر شهرده اولان اهل هنردن یعنی
علمادن ایشتدم که کوثر بر جنت سکز بو صورتده بهر شهری اهل هنرك
صفتی اولور یاخود اهل هنردن نیجه کره اشتدم که هر بر شهرده بر کوثر
کبی صو و سکز جنت کبی باغچه واردر بو صورتده کوثرك صفتی اولمش
اولور تفطن تنل * هزار جنت بدیدم هزار کوثر بیش * ولی چه سود که
لب تشنه باز خواهم کشت * چه سود نه فائده دیمکدر (که حرف
تعلیل (لب تشنه وصف ترکیبیدر غایت حرارتدن کنایتدر (باز خواهم
کشت کیرو دونسم کرك دیمکدر (محصول بیت) بو شهرده بیك جنت
و بیك کوثردن زیاده کوردم لکن نه فائده که حرارتلی دونسم کرك یعنی
دفع عطش مقدر اولمدی * چو دیده نعمت بیند بکف درم نبود *
سری بریده بود در میان زرین طشت * (چو ادات تعلیل دیده
کوز دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (نعمت
مفعولی (بکف با حرف ظرف کف الدن عبارتدر (نبود فعل نفی
مستقبل مفرد غائب اولمیه دیمکدر (سری یا حرف تنکیر بریده
کسلمش دیمکدر بود (فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (در حرف
ظرف (میان زرین طشت لامیه زرین آلتون لکن (محصول بیت)
چونکه کوز نعمتی کوره الده درم اولمیه شول کسلمش باش کبی اولور که
آلتون لکن اورتاسنده اوله یعنی باش کسلدکدنصکره آلتون لکن ایچنده
اولمسیله ملتذ اولمدیغی کبی بی درمه نعمتك دخی فائده‌سی اولماز (عروض)
بو قطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور
* فردوسی رحمه الله وی از طوس است وفضل و کمال او ظاهر کسی را
که چون شاهنامه نظمی بود چه حاجت بمدح و تعریف دیگران
می گویند که وی بد هقنت مشغول بود بروی تعدی رفت بقصد تظلم
روی بغزنین نهاد که تختگاه سلطان محمود بود چون بانجا رسید
و بر باغستان آن می گذشت دید که کسی نشسته اند و بمعاشرت اشتغال
تمام دارند دانست که ملازمان سلطان اند با خود گفت پیش ایشان روم و از
ایشان کیفیت حال معلوم کنم * طوس بر شهرك اسمیدر (کمال اولادیه
انك کمالی دیمکدر (کسی را را ادات تخصیص یا حرف وحدت بر کیمسه‌نك

دیمکدر (که حرف رابط (چون ادات تشبیه (نظمی یا حرف
وحدت (بود فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (چه حاجت
نه لازم دیمکدر (بمدح باحرف صله تعریف دیگران لامیه غیریلرك
تعریفنه دیمکدر (می کویند که نقل ایدرلر که (وی ضمیر فردوسی یه
راجعدر (بدهقنت باحرف مصاحبت (دهقنت اکنجیلك دیمکدر
(مشغول بود مشغول ایدی دیمکدر (برحرف صله (وی فردوسی یه
راجعدر (تعدی ظلم معناسنه در (رفت واقع اولدی دیمکدر (بقصد
تظلم بیانیه باحرف مصاحبت (تظلم شکایت معناسنه در (بغزنین با
حرف صله غزنین برشهرك اسمیدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب
قودی دیمکدر (روی نهاد توجه ایلدی دیمك اولور (که حرف
رابط (تختگاه سلطان محمود لامیه تخت معروف گاه ادات مکان
تخت مکانی دیمکدر که پادشاهك توطن ایتدیکی شهره دیرلر (بود ادات
ماضی ایدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (بآنجا باحرف صله (رسید
فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (بر باغستان آن لامیه بر ادات
صله آن سلطان محموده اشارتدر (می ادات تأکید (گذشت فعل ماضی
مفرد کچدی دیمکدر (دیدده بو یله کوردی دیمکدر (که حرف بیان
(سه کس اوچ کیسه دیمکدر (نشسته اندا اوتورمشلر دیمکدر (بمعاشرت
باحرف صله معاشرت مفاعله یابندن مصدردر بونده ذوق معناسنه در
(اشتغال افتعال یابندن مصدردر مشغول اولمق معناسنه در (دارند اثباتدن
عبارتدر (دانست فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر (ملازمان سلطان
لامیه (ملازم منسوب وخدمه معناسنه در (باخود با حرف صله
(پیش ایشان لامیه انلرك قتنه دیمکدر (روم فعل مضارع متکلم وحده
کیدم دیمکدر (محصول ترکیب) فردوسی رحمه الله اول طوسده در
بوتك فضل وکمالی ظاهردر برکیمسه نك که شاهنامه کبی بر نظمی اوله
غیریلرك مدح وتعریفنه نه حاجت نقل ایدرلر که اکنجیلکه مشغول
ایدی اکا ظلم واقع اولدی یعنی برندن ظلم کوردی شکایت حال ایچون
غزنینه توجه ایلدی که سلطان محمودك تختگاهیدر چونکه اول محله
ایرشدی وانك باغستانی اوزره کچدی کوردیکه اوج کیسه اوتورمشلر
وتمام عیش وعشرته اشتغاللری وار بیلدیکه سلطانك خدمتلرندندر

کندوکند ویه دیدی انلرك قتنه کیدەیم وانلردن کیفیت حالی معلوم ایدەیم یعنی پادشاهه عرضحالك طریقی ندر و پادشاهك بنم دادیمی آلمغه اعاتی اولورمی تفتیش ایدەیم * چون نزدیك ایشان رسید ازوی متوحش شدند وکفتند مجلس مارا منغص خواهد ساخت هیچ به ازان نیست که چون بیاید بکوییم ما شاعران پادشاهیم و باغیر شاعران صحبت نمی داریم وسه مصراع بکوییم رابع نداشته باشد پس کوییم هرکس که مصراع رابع بکوید با وی صحبت میداریم وکرنه مارا معذوردار * چون ادات تعلیل (نزدیك یقین دیمکدر (نزدیك ایشان انلرك یقیننه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وی ضمیر فردوسی یه راجعدر (متوحش تفعل بابندن اسم فاعلدر توحش ایدیجی دیمکدر توحشك معنای لازمیسی قلبك اورکمه سی (شدند فعل ماضی جمع غائب اولدیلر دیمکدر (کفتند ده بویله دیدیلر دیمکدر (مجلس مارا را ادات مفعول اضافت لامیه بزم مجلسمزی دیمکدر (منغص مکدر دیمکدر (خواهد ساخت ایلیسردر (به ازان اندن اعلا دیمکدر (نیست یوقدر دیمکدر (که حرف بیان (چون ادات تعلیل (بیاید باء تأکید و یاء منقلبه ایله فعل مضارع مفرد غائب کله دیمکدر (بکوییم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم مع الغیر دیه لم دیمکدر (ما بیز دیمکدر (شاعران پادشاهیم لامیه الف نون ادات جمع یا ومیم ادات متکلم مع الغیر پادشاهك شاعرلری بیز دیمکدر (باغیر شاعران لامیه (با حرف مصاحبت شاعرلرك غیری ایله دیمکدر (مصاحبت صحبت ایلمك معناسنه (نمی داریم فعل نفی مستقبل متکلم مع الغیر طوتمیز یعنی ایلمیز دیمکدر (سه مصراع اوچ مصراع دیمکدر (بکوییم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم مع الغیر سویلیه لم دیمکدر (نداشته ماضی منفیدن قسمدر ونفیدن عبارتدر (نداشته باشد اولمامش اوله دیمکدر پس صکره دیمکدر (هرکس که هر کیمسه که دیمکدر (بکوید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب سویلیه دیمکدر (با وی با حرف مصاحبت وی کنه راجعدر (وکرنه یوخسه دیمکدر (دار امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه فردوسی انلرك یاننه ایرشدی یعنی یقین کلدی اندن اورکدیلر ودیدیلر بزم مجلسمزی مکدر

ایلیمسردر هیچ اندن اعلا یوقدر که چونکه کله دیه‌لم که بز پادشاهك
شاعرلری یوز وشاعرك غیری ایله مصاحبت ایلمیوز واوچ مصراع
سویلیه‌لم که دردنجیسی اولمش اوله اندن صکره دیه‌لم هر کس
دردنجی مصراعی سویلیه انکله صحبت ایلرز یوخسه بزی معذور
طوت دیو بو اسلوبه او زره متفقه رأی ایلدیلر * چون بایشان رسید
آنچه باخود مجز ساخته بودند باوی بکفتند کفت آن مصراعها که
کفته اید بخوانید عنصری کفت * چون ادات تعلیل بایشان
با حرف صله انلره دیمکدر (آنچه اول نسنه یی که دیمکدر (باخود
با حرف مصاحبت کندی ایله دیمکدر (مجز تفعیل بابندن اسم مفعولدر
حسب اللغه یوغرلمش دیمکدر ترتیب رأیدن عبارتدر (مجز ساخته
بودند ترتیب رأی ایلمش ایدیلر دیمکدر (باوی با حرف صله فردوسی یه
راجعدر (ها ادات جمع (که حرف رابط (کفته اید فعل ماضی
جمع مخاطب سویلمش ایدیکز دیمکدر (بخوانید باء تأکید ایله
فعل امر جمع مخاطب اوقویین دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه
فردوسی انلره ایرشدی اول نسنه یی که کندی بینلرنده رابطه ویرمشلر
ایدی سویلدیلر فردوسی دیدی اول مصراعلر که سویلمش سکز اوقویین
اول شاعرلردن بری عنصری ایدی دیدی (مصراع) چون عارض تو ماه
نباشد روشن * چون ادات تشبیه (عارض یکاف عجم فتح را ایله اوقونور
(تو یه اضافت لامیه (ماه نباشدك فاعلی روشن مفعول به صریحی
نباشد فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (محصول مصراع)
سنك یکاغك کبی ای روشن اولمز یعنی قمرك ضیاسی سنك یکاغك
نورندن دوندر (فرخی کفت) ول شاعرلرك بری دخی فرخی ایدی دیدی
(مصراع) همرنك رخت کل نبود در کلشن * همرنك رخت لامیه
همرنك رنکدش دیمکدر (تا ضمیر خطاب سنك رخکك رنکدشی
یعنی رخکه بکزر دیمکدر (کل نبودك فاعلی (در کلشن مفعول فیهی
(نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (محصول مصراع)
سنك رخکه بکزر کلشنده کل اولمز یعنی سنك یکاغك رنکنده
بر کل یوقدر (عسجدی کفت) بری دخی عسجدی ایدی
(مصراع) مژکانت همی کذر کند از جوشن * مژکانت

مژكان كرپك ديمكدر (همی ادات تأكيد (كذر كند تجر تأثير ايلر ديمكدر (جوشن زره معناسنه كه چوقال دخی ديرلر (محصول مصراع) سنك كرپكك جوشندن كچر يعنی اويله سر تيزدر كه زره جوشن حائل اولمز* چون فردوسی اين سه مصراع بشنيد بر بديهه كفت* چون ادات تعليل (محصول تركيب) چونكه فردوسی بو اوچ مصراعی اشتدی بداهة يعنی علی الفور سويلدی (مصراع) مانند سنان كيو درجنك پشن* مانند سنان كيو بيانيه ولاميه (مانند ادات تشبيه سنان مزراق ديمكدر (كيو كاف عربك كسريله بر بهادر پهلوانك اسميدر (در حرف ظرف (جنك پشن لاميه پشن ده بر پهلوانك اسميدر بونلرك محاربه سی مشهور در ذكری تفصيله محتاج مراد ايدينن شاهنامه يه مراجعت ايلسونن (محصول مصراع) مصراع اوله مربوط سنك كرپكك زرهدن كذر ايلر پشنك جنكنده كيوك سكوسی كبی* ايشان ازآن متعجب شدند وازقصهٔ كيو و پشن استفسار نمودند آنرا مشروح باز كفت بعد ازان بمجلس سلطان افتاد ومقبول نظر وی شد و وی را كفت مجلس ما فردوسی ساختی وبدان سبب فردوسی تخلص كرد* ايشان ضمير جمع شعرايه راجعدر (آن بو مصراعه اشارتدر (قصهٔ كيو لاميه (استفسار استفعال بابندن مصدر در سؤال معناسنه (نمودند فعل ماضی جمع غائب بونده ايلديلر ديمكدر (آنرا آن قصه يه اشارتدر را ادات مفعول (مشروح اسم مفعول بونده مفصل معناسنه در (باز ادات تأكيد (بمجلس سلطان لاميه با حرف صله (افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی ديمكدر (مقبول نظر وی لاميه لردر وی فردوسی يه راجعدر (را ادات صله (مجلس ما لاميه بزم مجلسمزی ديمكدر (فردوسی يا حرف نسبت فردوس جنت ديمكدر (ساختی فعل ماضی مفرد مخاطب بونده ايلدك ديمكدر (بدان با حرف مصاحبت دال همزه دن منقلب (محصول تركيب) فردوسی بو مصراع رابعی سويلينجه شاعرلر متعجب اولديلر وكيو و پشن قصه سندن سؤال ايلديلر اول قصه يی مفصلا سويلدی اندن صكره مجلس سلطانه دوشدی يعنی داخل مجلس خاص اولدی وسلطانك نظرينك مقبولی اولدی حاصلی نظر كردهٔ پادشاه اولدی وفردوسی يه

سلطان محمود دیدی بزم مجلسمزی جنته منسوب ایلدك اول سبب ایله
فردوسی تخلص ایلدی یعنی فردوسی تخلص ایتمسنه سلطان محمودك
بو کلامی سبب اولدی* وچون چند گاه برآمد بنظم شاهنامه مأمور
شد وهزار بیت بگفت و پیش سلطان آورد و تحسینهای فراوان
یافت وهزار دینار زرسرخش انعام فرمود پس در مدت سی ساله
شاهنامه را تمام ساخت وپیش سلطان آورد و بدستور آنچه پیشتر واقع
شده بود در مقابلهٔ هر بیتی یکدینار زرسرخش توقع میداشت* چون
ادات تعلیل (چندگاه برقاج زمان دیمکدرگاه ادات زمان (برآمد بونده
بکجدی دیمکدر (بنظم شاهنامه لامیه باحرف صله (پیش سلطان
لامیه سلطانك حضورینه دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب
کتوردی دیمکدر (تحسینهای فراون موصوفك صفته (ها ادات جمع
بااضافته توسل فراوان بول دیمکدر کثرتدن عبارتدر چوق چوق
تحسینلر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (زرسرخش
بیانیه شین ضمیر فردوسی یه راجعدر اکا خالص التون دیمکدر (پس
صکره دیمکدر (سی اوتوز معناسنه‌در (را ادات مفعول (ساخت فعل
ماضی ایلدی دیمکدر (بدستور آنچه بیانیه باحرف مصاحبت (دستور
دالك ضمیله قاعده دیمکدر اول قاعده یه بناء که دیمکدر (پیشتر
مقدم دیمکدر (واقع شده بود واقع اولمش ایدی (در حرف ظرف
(مقابلهٔ هر بیتی لامیه یا حرف وحدت هر بیتك مقابله‌سنده دیمکدر
(توقع امید معناسنه‌در (می ادات حکایه (داشت فعل ماضی مفرد
غائب طوتاردی دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه برقاج زمان کجدی
شهنامه نظمی ایله مأمور اولدی و بیك بیت سویلدی وحضور
سلطانه کتوردی چوق چوق تحسین وافر بنلر بولدی وخالص التون
اوله‌رق بیك التون انعام بیوردی صکره اوتوز ییل مدتده شاهنامه‌یی
تمام ایلدی وحضور سلطانه کتوردی واول قاعده‌یه اوزره که مقدم
واقع اولمش ایدی هر بیتك مقابله‌سنده خالص التون اوله رق بر
التون امید ایدر ایدی* حاسدان خوض کردند وگفتند شاعر راچه
قدر آنکه ویرابدین قدر عطا سرافراز گردانند وصلهٔ ویرا برشصت
هزار درم قرارداد ند فردوسی ازان برنجید میگویند دران وقت که آن

درمهارا

درمهارا آوردند وی در حمام بود چون از حمام بیرون آمد پنجاه هزار درم بحمامی داد و پنجاه هزار درم بفقاعی که فقاعی چند آورده بودند و پنجاه هزار با آن کسان که آنرا آورده بودند وسلطانرا بچهل بیت کاینش مذمت کرد که ازان جمله است این چند بیت *
حاسدان الف نون ادات جمع حسدایدیجی دیمکدر (خوض مصدردر القا معناسنه یونده غرضنه مبنی اولان کلامه دیرلر (شاعری یا حرف وحدت (را ادات تخصیص (قدر دالك سکونیله یونده مرتبه وحیثیت معناسنه‌در (که حرف بیان بر باشد مقدردر (بدین با حرف مصاحبت دال همزه‌دن منقلب (قدر دالك فتحیله مقدار معناسنه‌در (سرافراز عالی دیمکدر (کرداند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (صله جائزه معناسنه‌در (و یه اضافت لامیه (را ادات مفعول (ی حرف صله (شصت هزار التمش بیك دیمکدر (درم آق اقچه معناسنه‌در (دادند فعل ماضی جمع غائب و یردیلر دیمکدر (ی بخید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب اینجندی دیمکدر (می ادات تأکید (کویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر دیمکدر (دران وقت اول وقتده (درمهارا را ادات مفعول ها ادات جمع (آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (وی فردوسی یه راجعدر (در حرف ظرف (حمام معروف (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (پنجاه هزار یکرمی بیك دیمکدر (بحمامی با حرف صله یا حرف نسبت حمامجی یه دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (بفقاعی با حرف صله یا حرف نسبت فقاع فانك فتحی وقافك تشدیدیله کندنده نسنه ایچیلن قابه دیرلر مشربه کبی بعضیلر بوغازی طار اولمق لازم دیمشلر صراحی کبی یا حرف نسبت یونده شربتجی دیمك اولور (که حرف تعلیل (فقاعی یا حرف وحدت (فقاعی چند برقاچ سراحی دیمکدر (آورده بودند کتورمش ایدیلر (با آن کسان با حرف صله اول کیمسه‌لره دیمکدر (آن درمه اشارتدر (را ادات مفعول (سلطانرا را ادات مفعول (بچهل بیت با حرف مصاحبت چهل قرق دیمکدر قرق بیت دیمك اولور (مذمت هجو معناسنه (که حرف بیان (محصول ترکیب) حاسدلر غرضنه مبنی بو کلامی القا ایلدیلر ودیدیلر بر شاعرك نه حیثیتی

اولورکه بوقدر عطا ایله ممتاز وعالی ایلیه‌لر وانك جائزه‌سنی التمش بیك
اقچه یه قرار ویردیلر فردوسی بوندن اینجندی دیرلر که اول وقتده که
اول درملری کتوردیلر فردوسی حمامده ایدی چونکه حمامدن چیقدی
بکرمی بیك درهم حمامجی یه ویردی و بکرمی بیك شربتجی یه زیرا
برقاج سراخی کتورمش ایدیلر و بکرمی بیك اول کیمسه‌لره ویردیکه
درملری کتورمش ایدیلر یعنی کتورنلره ویردی حاصلی حمامدن جقمدن
اول التمش بیکی تکمیل صرف ایلدی وسلطانی فرق بیت ارتق
اکسنك هجو ایلدی اول هجو جمله سندندر بو برقاج بیت (مثنوی)
اکر شاهرا شاه بودی پدر * (بسر بر نهادی مرا تاج زر * اکر
ادات شرط (شاهرا را حرف تخصیص شاهك دیمکدر (شاه ثانی
بودی‌نك مفعولی (پدر فاعلی بود ادات ماضی (یا حرف حکایه اوله
ایدی دیمکدر (بسر با حرف صله بسرم تقدیرنده (بر حرف تأکید
(نهادی یا حرف حکایه قورایدی دیمکدر (تاج زر بیانیه (محصول بیت)
اکر شاهك پدری شاه اولیدی بنم باشمه التون تاج قور ایدی یعنی
اکر انده مبالغه ایدردی فهم اولندی که ولد زنا ایمش دیمك استر زیرا
صاحب نسب وحسب اهل هنر قدرین بیلور پست ایلمز دیمك استر
* چو اندر تبارش بزرکی نبود * نیارست که نام بزرکان شنود * چو
ادات تعلیل (اندر ادات ظرف (تبار قوم وقبیله ونسل معناسنه
(شین ضمیر شاهه راجعدر (بزرکی یا حرف مصدر اولواق دیمکدر
(نبود ادات نفی ماضی یوق ایدی دیمکدر (نیارست قادر اولمدی
دیمکدر (که حرف بیان (نام شان وشهرت معناسنه‌در (بزرکانه اضافت
لامیه اولولرك نام وشانی (شنود فعل ماضی مفرد بونده مصدر
معناسنه دراشتمکه دیمکدر (محصول بیت) چونکه انك نسلنده اولولق
یوق ایدی اولولر نام وشانی اشتمکه قادر اولمدی یعنی نسلنده اولولق
اولمغله اولولق رسم وقانونی دکلیوب عمل ایتمدی * درختی که تلخست
اورا سرشت * کرش در نشانی بباغ بهشت * درختی که یا حرف
وحدت (که حرف رابط صفت تلخ آجی دیمکدر (او درخته راجعدر
(را ادات تخصیص (سرشت طبیعت دیمکدر (کر ادات شرط (شین
ضمیر درخته راجعدر (در حرف تأکید (نشانی فعل مضارع مفرد

مخاطب

مخاطب دیکرایسك دیمکدر (باغ بهشت بیانیه (باحرف صله بهشت جنت دیمکدر (محصول بیت) بر آغاج که انك طبیعتی آجیدر یعنی حاصلاتی تلخدر اکرانی جنت باغنه دیکر ایسك* ورازجوی خلدش بهنکام آب* ببیخ انکبین ریزی وشیرناب* ور واکردن مخففدر (جوی خلد لامیه جوی ایرمق دیمکدر خلد جنت معناسنه (شین ضمیر درخته راجعدر (بهنکام آب بیانیه باحرف ظرف هنکام وقت معناسنه صو وقتنده یعنی صولایجق وقتده دیمکدر (ببیخ باحرف صله (بیخ کوك دیمکدر (انکبین بال دیمکدر (ریزی فعل مضارع مفرد مخاطب دوکه سین دیمکدر (شیرناب بیانیه شیرسود دیمکدر ناب خالص معناسنه (محصول بیت) واکر اول اغاجه جنت ایرماغندن صولامق وقتنده کوکنه بال وخالص سوت دوکه سین یعنی صویرینه جنت بالندن وجنت سودندن صولایه سین* سرانجام کوهر بکار آورد* همان میوهٔ تلخ بار آورد* سرانجام عاقبت دیمکدر (کوهر اصل وجبلت معناسنه در (آوردك مفعول صریحی بکار غیرصریحی (باحرف صله کارایش دیمکدر (آورد فعل مضارع مفرد غائب کتورر دیمکدر (همان انجق دیمکدر (میوهٔ تلخ موصوفك صفته اضافتیدر (بار یمش دیمکدر (محصول بیت) بیت اوله مربوطدر اول اغاجی جنت ایرمقلریله تربیه ایلسك عاقبت اصلنی فعله چقارر انجق آجی یمش کتورر یعنی ویرر حاصلی جبلی اولان طبیعت مرکوزه تأدیب وتربیه ایله چقمز* پس ازان مختفی شد هر چند ویرا طلب کردند نیافتند بعد از چند کاه خواجه حسن میمندی که مرتبهٔ وزارت داشت در شکار کاهی بیتی چند از شاهنامه بتقریبی که واقع شده بود بخواند سلطانرا بسیار خوش آمد پرسید که این شعر کیست کفت شعر فردوسی سلطان از کردهٔ خود بشیمان شد وفرمان داد تا شصت هزار دینار زر سرخ با خلعتهای خاص نامزد فردوسی کنند و بطوس برند* پس ازان ابد نصکره دیمکدر (مختفی افتعال بابندن اسم فاعلدر (مختفی شد کیزلندی دیمکدر (هرچند هر نقدر دیمکدر (نیافتند فعل نفی ماضی جمع غائب بوله مدیلر دیمکدر (بعد از چند کاهی یا حرف وحدت کاه ادات زمان برقاج زماندنصکره دیمکدر (خواجه حسن میمندی سلطان محمودك وزراسندندر (که حرف رابط

صفت (مرتبهٔ وزارت بیانیه (داشت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (در حرف ظرف (شکارگاه شکار محلی دیمکدر (بیتی یا حرف وحدت (بیتی چند بر قاچ بیت دیمکدر (بتقریبی یا حرف مصاحبت یا حرف وحدت (تقریب بونده مناسبت دیمکدر (واقع شده بود واقع اولمش ایدی دیمکدر (بخواند باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوقودی دیمکدر (سلطانرا را ادات صله (بسیار چوق دیمکدر (پرسید که سؤال ایلدیکه دیمکدر (شعر کیست لامیه کیمك شعریدر دیمکدر (شعر فردوسی لامیه (کرده خود ده لامیه کندینك ایلدیکندن دیمکدر (پشیمان شد نادم اولدی دیمکدر (شصت هزار التمش بیك دیمکدر (با خلعتهای خاص با حرف مصاحبت اضافت موصوفك صفتنه (ها ادات جمع یا اضافتده توسل (نامزد بر کیمسه یه بیخبر ایکن تصمیم اولنان شیئه دیرلر (محصول ترکیب اندنصکره یعنی بو هجوی انشاد ایلدکدنصکره کیرلندی هرنقدر انی ارادیلر بوله مدیلر برقاچ زماندن صکره خواجه حسن میمندی که وزارت رتبه سی طوتدی بر شکارگاهده شاهنامه دن برقاچ بیت بر مناسبت ایله که واقع اولمش ایدی اوقودی سلطانه چوق خوش کلدی سؤال ایلدیکه بو کیمك شعریدر خواجه حسن دیدی فردوسی نك شعریدر سلطان اتدیکندن پشیمان اولدی وفرمان ایلدی تا التمش بیك خالص التون خاص خلعتلر ایله فردوسی یه نامزد ایلیه لر وطوسه کوندوره لر * اما طالع مساعدت نکرد چون آن عطیه را بیك در وازهٔ طوس درآوردند تابوت فردوسی را دیکر دروازه بیرون بردند وازوی وارث یك دختر مانده بود آنرا بوی عرض کردند همت ورزید وقبول نکرد وکفت مرا چندان مال ونعمت که کفاف معیشت باشد موجودست احتیاج بآن ندارم کاشتکان آنرا بعمارت رباطی در آن نواحی صرف کردند * طالع بو یله یرلرده بخت معناسنه در (مساعدت تا اسلوب انجام اوزره طویل یازلمشدر (نکرد فعل نفی ماضی مفرد غائب ایلمدی دیمکدر (چون اداد تعلیل (عطیه را را ادات مفعول اول عطیه یی دیمکدر (بیك دروازهٔ طوس لامیه یا حرف صله دروازه قلعه قپوسی دیمکدر طوسك قلعه قپوسنك

برينه ديمكدر (در آوردند فعل ماضى جمع غائب كتورديلر ديمكدر (تابوت فردوسى لاميه (را ادات مفعول (ديكر دروازه غيرى قپودن ديمكدر (بيرون بردند چيقرديلر (وى فردوسى يه راجعدر (وارث معروف (دختر قيز ديمكدر (مانده ماضيدن قسمدر قالمش معناسنه (بوادات ماضى (آنرا رادات مفعول آن عطيه يه راجعدر (بوى باحرف صله وى دختره راجعدر (همت ورزيدك مفعول صريحى (ورزيد فعل ماضى مفرد غائب اوزندى ديمكدر (مرا را ادات صله بكا ديمكدر (چندان مال بوقدر مال ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كفاف معيشت مصدرك مفعولنه كفاف منع ايتمك معناسنه در (ارزوى نفسى منع ديمكدر مستعملدر كه يتيشجك ديمكدر (معيشت كچمك معناسنه كچنمكه يتيشجك ديمكدر (باشد فعل مضارع (با آن باحرف صله (آن عطيه يه اشارتدر (ندارم فعل نفى مستقبل متكلم وحده نفيدن عبارتدر بوقدر ديمكدر (كاشتكان الف نون ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل كاشته ضم كاف عجميله پادشاه طرفندن كيدن كيسه يه ديرلر بوديارلرده مباشر ديدكلري (سلطانه اضافت لاميه (آنرا را ادات مفعول (آن عطيه يه اشارتدر (بعمارت رباطى لاميه (با حرف صله عمارت تعمير معناسنه در (رباط كسر را ايله يولجى قونه جق محله ديرلر باحرف وحدت (نواحى اطراف معناسنه در (محصول تركيب) بوقدر مبلغى سلطان محمود ارسال ايلدى اما طالع مساعده ايلمدى چونكه اول عطيه يى طوسك برقلعه قپوسنه كتورديلر فردوسينك تابوتنى آخر قپودن چيقارديلر فردوسيدن وارث برقز قالمش ايدى اول عطيه يى اكا عرض ايلديلر همتنه اوزندى يعنى عالى همتلى لك حاصلى كوزى طوقلق ايلدى وقبول ايلمدى وديدى بنم اول قدر مال ونعمت كه كفاف معيشت اولور مرتبه موجود در اول عطيه يه احتياجم يوقدر سلطانك مباشرلرى اول مبلغى اول نواحيده بر رباطى تعميره صرف ايلديلر (قطعه) خوشست قدرشناسى كه چون خميده سپهر * سهام حادثه را كرد عاقبت قوسى * خوشست مقدم خبر (قدرشناسى مؤخر مبتدا قدرشناس وصف تركيبيدر يا حرف مصدر قدر بلمجيلك ديمكدر بومبتدا خبر مابعدى جمله بونك تعليليدر (كه ادات تعليل (خميده

اكري ديمكدر (سپهر فلك معنا سنه در (سهام سهمك جميدر حادثه يه اضافت بيانيه (را-ات صله حادثه اوقلرينه ديمكدر (قوسي يا حرف مصدر قوس ياي ديمكدر (محصول بيت) قدر بلنمبلك خوشدر زيرا چونكه اكري فلك حادثه اوقلرينه يايلق ايليه يعني حادثه اوقلريني آته * برفت شوكت محمود در زمانه نماند * جزاين فسانه كه نشناخت قدر فردوسي * برفت باء تأكيد ايله فعل ماضي مفرد غائب كتدي ديمكدر (شوكت فاعلي (محموده اضافت لاميه (در حرف ظرف (نماند فعل نفي ماضي مفرد غائب قالمدي ديمكدر (فسانه مثل وقصه معناسنه (كه حرف رابط (نشناخت فعل نفي ماضي مفرد غائب اكلمدي بيلدي ديمكدر فاعلي تحتنده سلطان محموده راجعدر (قدرفردوسي لاميه (محصول بيت) فلك قوسلك ايدوب سهام حادثه يي آتدبغي كبي شوكت محمود كتدي وزمانه ده بومثلدن غيري قالمدي كه سلطان محمود فردوسي نك قدريني بيلدي يعني فردوسينك قدريني بيلدي ديو عالمده ضرب مثل اولدي حاصلي اكرقدرشناس اوليدي بوكونه ياد اولمزدي بلكه ايلك ايله ياد اولوردي (عروض) بوقطعه بحر مجتثدندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر * ناصرخسرو انصاري درصناعت شعرماهر بود ودر فنون حكمت كامل اما بسوء اعتقاد وميل بزندقه والحاد متهم شده بود واورا سفرنامه ايست دراكثر معموره سفركرده ومحاوراتي كه بافاضل كرده بنظم آورده واين ابيات كه عين القضاة دركتاب زبدة الحقايق ايراد كرده ازجملهٔ منظومات اوست * ناصرخسرو انصاري علمين يننده ابن حذف اولنمشدر صناعت شعر بيانيه (ماهر بود استادايدي ديمكدر (فنون حكمت بيانيه فنون فنك جميدر حكمت فنلرنده ديمكدر (كامل دن صكره بود مقدردر (اما ادات استدراك (بسوء اعتقاد بيانيه باحرف مصاحبت سوءكوتو ديمكدر (بزندقه باحرف صله (زندقه (والحاد بر مذهب باطلدر كه بري فروعاتي انكار ايدر بري حشر ونشري انكار وقدم عالمه زاهبدر تفصيلي كتب كلاميه ده مصرحدر (متهم افتعال بابندن اسم فاعلدر تهمتلي (شده بود اولمش ايدي (اورا را حرف تخصيص (سفرنامه مؤلفاتندن برينك اسميدر همزه حرف توسل ياحرف وحدت

سپن

(سین وتا ادات خبر بر سفرنامه سی واردر دیمکدر (در حرف ظرف (اکثر معموره لامیسه معموره وجه ارضده آدم ساکن اولان یرلره دیرلر (محاوراتی یا حرف تنکیر محاورات محاوره نك جمعیدر که کلامده مجادله ومخاصمه معناسنه در (بالافاضل با حرف مصاحبت افاضل افضلك جمعیدر علماء ایله دیمکدر (کردهء لر ماضیدن قسملردر (بنظم (با حرف صله (آورده ماضیدن قسمدر کتورمش دیمکدر (ابیات بیتك جمعیدر (که حرف بیان (عین القضاة بر ذاتك لقبیدر کبار اهل الله دن همدانی دیمکله شهرت شعاردر عین کوز بیکی دیمکدر قضاة قاضینك جمعیدر قاضیلرك کوزینك بیکی دیمك اولور (در کتاب زبدة الحقایق زبدة الحقایق نامنده اولان کتابنده دیمکدر (ایراد کتورمك معناسنه (محصول ترکیب) ناصر بن خسرو انصاری صناعت شعرده ماهر وحکمت فنلرنده کامل ایدی اما سوء اعتقاد ایله وزندقه والحاده میل ایله متهم اولمش ایدی وانك بر سفرنامه سی واردر که اکثر معموره ده سفر ایلمشدر وشول محاوره لرکه علما ایله ایلمشدر اول کتابده نظم ایله کتورمشدر وبو بیتلرکه عین القضاة همدانی زبدة الحقایق نام کتابنده ایراد ایلمشدر انك منظوماتی جمله سندندر (قطعه) همه جور من از بلغار یانست * که مادام همی باید کشیدن * همه جمله دیمکدر (جورمن مصدرك مفعولنه در بکا اولان جور دیمکدر (بلغار یان الف نون ادات جمع یا حرف نسبت بلغار بر طائفه نك اسمیدر (که حرف رابط (ما مصدریه (دام فعل ماضی (میم قاعدهء اعجام اوزره ضمیر متکلم بن اولدیغم مدتده یعنی حیاتده اولدیغجه دیمکدر (همی ادات تأکید (باید کشیدن چکمك کرك دیمکدر (محصول بیت) جمله بکا اولان جور بلغارلیلردندر که حیاتده اولدیغجه چکمك کرك * کنه بلغار یانرا نیز هم نیست * بکویم کر تو بتوانی شنیدن * بلغار یانرا را ادات تخصیص (نیز دخی دیمکدر (هم تأکیددر (بکویم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده سویلیم دیمکدر (کر حرف شرط (بتوانی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قادر ایسك دیمکدر (شنیدن مصدر ایشتمك معناسنه (محصول بیت) کنه بلغارلیلرك دخی دکلدر سویلیم اکر سن ایشتمکه قادر ایسك یعنی قابل خطاب اولوب تا کلیه

بیلورسن كناه كیمكدر سویلیم * خدایا این بلا وفتنه ازتست * ولكن كس نمی یارد چخیدن * خدا یا الف حرف ندا یاالله دیمكدر (ازتست سندندر دیمكدر (نمی یارد فعل نفی حال مفرد غائب قادر اولماز دیمكدر چخیدن جیم عجمینك فتحی وخاء معجمه ایله مصدردر دورشمك معناسنه در (محصول بیت) یارب بو بلا وفتنه سندندر لكن كیمسنه دورشمكه قادر اولمز یعنی كیمسه سنكله مجادله ومحاوره ایده من * همی آرند تركانرا زبلغار * ز بهر پرده مردم دریدن * همی ادات تأكید (آرند فعل مضارع جمع غائب كتورلر دیمكدر (تركان الف نون ادات جمع (ترك محبوب دیمكدر (را ادات مفعول (ز بهر ادات تعلیل (پرده مردم لامیه پرده بونده عرض ووقار معناسنه در (دریدن مصدردر یرتمق معناسنه (محصول بیت) محبوبلری بلغاردن كتورورلر یعنی اسیرلك طریقیله بلغاردن كتورورلر خلقك عرض ووقارینی یرتمق ایچون یعنی خلقی عشق وسودایه كرفتار ایتمك ایچون * لب ودندان آن خوبان چون ماه * بدین خوبی نبایست آفریدن * لب دوداق (دندان دیش (آن خوبانه اضافت لامیه (چون ادات تشبیه بدین بایندن منقلب باحرف مصاحبت (خوبی یا حرف مصدر (نبایست فعل نفی ماضی مفرد غائب حكایه یی متضمن كركمز ایدی دیمكدر (آفریدن مصدر یراتمق معناسنه (محصول بیت) وآی كبی اولان محبوبلرك دوداغی ودیشنی بو كوزللك ایله یراتمق كركمز ایدی بو كلامرده بوی زندقه استشمام اولنور كه لحطابی حق جل وعلا حضرتنه در * كه ازعشق لب ودندان ایشان * بدندان لب همی باید كزیدن * (كه حرف تعلیل (عشق لب لامیه (ایشان بلغاریانه راجعدر (بدندان باحرف مصاحبت (لب كزیدنك مفعول صریحی (باید فعل مضارع مفرد غائب كركدر دیمكدر (كزیدن كافك فتحیله مصدردر اصرمق معناسنه (محصول بیت) بویله كوزل یراتمق لایق دكل ایدی زیرا انلرك لب وندانك عشقندن دیش ایله دوداغی اصرمق كرك بونده توریه وار یری بو كه تعجبدن عبارتدر كه بویله حسن وجمال اولورمی دیو دوداغنی اصرمق یری عجوبك دوداغنی اصرمق (عروض) بوقطعه بحر هزجدر كه مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور وبوكه

قطعه دیدیکمز بو اوزون بشخصدن پارچه اولدیغیچوندر * ازرقی
هروی رحمه الله در قواعد شعر وفضل ماهر بود ودر قوانین علم
حکمت کامل ممدوح اورا عارضهٔ حادث شد که قوت مباشرت
ساقط کشت اطبا از معالجت آن عاجز آمدند ازرقی کتاب الفیه
وشلفیه را بنظم آورد وتصویر کرد وغلامی را ازخواص پادشاه
باکنیزك عقد بست وایشانرا در حرم پادشاه که میان ایشان و پادشاه
شبکهٔ پیش حائل نبود منزل داد وآن کتابرا پیش ایشان نهاد وفرمود که
بآن صورتهای مختلف که درآن کتاب تصویر کرده بودند بمعاشرت
ومباشرت مشغول شوند * ازرق کوك رنکه دیرلر (یا حرف نسبت
غالبا کوك رنکه مائل اولدیغندن ازرقی دینلدی (هروی یا حرف
نسبت هرا وهراة بر شهرك اسمیدر (در قواعد شعر بیانیه یالامیه
(در حرف ظرف قواعد قاعدهنك جمعیدر شعر قاعدهلرنده (فضل
قواعد اوزره معطوف (قوانین علم لامیه یا بیانیه قوانین قانونك
جمعیدر (حکمت معروف (ممدوح اولامیه او ازرقی یه راجعدر
ممدوحدن مرادی سلاطین هراتدن بریدر (را ادات صله (عارضهٔ
یا حرف وحدت همزه حرف توسل عارضه بونده علت معناسنهدر
(حادث شد ظهور ایلدی دیمکدر (که حرف رابط صفت (قوت
مباشرت مصدرك مفعولنه مباشرت مجامعت معناسنهدر (کشت
فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (اطبا طبیبك جمعیدر (معالجت آن
مصدرك مفعولنهدر (آمدند بونده اولدیلر دیمکدر (را ادات مفعول
(بنظم باحرف صله (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر
(غلامی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (خواص پادشاه لامیه
(باکنیزك با حرف مصاحبت (عقد بست نکاح ایلدی (ایشان
غلام وکنیزکه راجعدر (را ادات مفعول (در حرم پادشاه لامیه
در حرف ظرف پادشاهك حرمنده دیمکدر (که حرف رابط صفت
(میان ایشان لامیه انلرك بینی دیمکدر (و پادشاه واو مع معناسنهدر
پادشاه ایله انلرك بیننده دیمکدر (شبکه بانك فتحیله اورولی اولان
شیشه دیرلر واوریلی دیمکدر وعربیدر حتی شبکهٔ رسول دیرلر قفس ده
اولسه اولور (یا حرف وحدت همزه حرف توسل (پیش باء عربیله

زياده ديمكدر (حائل اسم فاعلدر معروف (نبود ادات ماضى منفى
(داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر (كتابرا را ادات مفعول
(پيش ايشان انلرك اوكنه ديمكدر (نهاد فعل ماضى (كه حرف بيان
(با آن صورتهاى مختلف موصوفك صفتنه اضافتيدر (ها ادات جمع
مختلف بونده كونا كون ديمكدر (با حرف مصاحبت دورلو دورلو
اولان صورتلر ايله ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كرده بودند
ايلمش ايديلر ديمكدر (بمعاشرت با حرف صله (شوند فعل مضارع
جمع غائب اوله‌لر ديمكدر (محصول تركيب) ازرقى هروى رحمه الله
شعر قاعده‌لرنده وفضلنده ماهر ايدى وعلم حكمت قانونلرنده كامل
ايدى انك ممدوحنه بر علت ظاهر اولدى مجامعته قوتى ساقط اولدى
طبيبلر اكا معالجه دن عاجز اولديلر ازرقى كتاب الفيه وشلفيه يى
نظمه كتوردى وتصوير ايلدى يعنى باهه دائر اولان صورتلرى
تصوير ايلدى و بر غلامى خواص پادشاهدن بر كنيزك ايله نكاح
ايلدى وانلرى حرم پادشاهده كه انلر ايله پادشاه بيننده بر شبكه‌دن
زياده حائل يوق ايدى منزل ويردى واول كتابى انلرك اوكنه قودى
و بيوردى كه اول مختلف صورتلر كه بو كتابده تصوير ايلمشلردر يعنى
بو كتابده تصوير اولنان كونا كون صورتلر ايله معاشرت ومباشرته
مشغول اوله‌لر * و پادشاهرا فرمود كه از قفاى شبكه بى وقوف ايشان
احوال ايشانرا مشاهده كنند چون اين مشاهده مكرر شد حرارت
غريزى قوت كرفت وآن ماده را كه مانع قيام آلت بود منقطع كردانيد
و بر مثال پيز منجمد از منفذ احليل بيرون آمد ومقصود حاصل شد
واز سخنان ويست در وصف شراب * پادشاهرا را ادات صله
(كه حرف بيان (قفاى شبكه لاميه قفا اكسه ديمكدر (بى وقوف ايشان
انلردن خبرسز ديمكدر (احوال ايشان لاميه (را ادات مفعول (حرارت
غريزى موصوفك صفتنه يا حرف نسبت جبلى وطبعى معناسنه در
علم طبده تفصيلى واردر (كرفت فعل ماضى مفرد غائب طوتدى ديمكدر
(را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت (مانع قيام فاعلك مفعولنه
قيام آلت) مصدرك فاعلنه در آلت ذكردن كنايتدر (كردانيد
فعل ماضى مفرد غائب ايلدى ديمكدر (منقطع انفعال باشدن اسم

فاعلدر منقطع ایلدی یعنی قوپاردی دیمکدر (مثال پنیر پیــانیه
پنیر کبی دیمکدر پینر معروف (مایهٔ منجمد موصوفك صفتهدر (منجمد
طوکنی دیمکدر (منفذ احلیل لامیه منفذ دلك احلیل ذات ذکردن
عبارتدر (بیرون آمد چیقدی دیمکدر (محصول ترکیب) غلام ایله
کنیزك بو صورتله امری بیوردقده پادشاهه بیور دیکه انلردن خبرسز
شبکهنك اکینه سندن انلرك حاللرینی مشاهده ایلیه چونکه مشاهده
مکرر اولدی یعنی بر ایکی کره صور مختلفه ایله مجامعتلرینی کوریجك
طبیعی اولان حرارت قوت طوتدی واول ماده یی که انلك قیامنه
مانع ایدی منقطع ایلدی قوپاردی وپنیر کبی طوکنی مایه ذکرك
دلکندن چقدی ومقصود حاصل اولدی واول از رقینك سوزلرندندر
شراب وصفنده (قطعه) * ساقی بیار لعل میی کز فروغ آن *
اندیشه لاله زار شود دیده کلستان * ساقی منادی حرف ندا محذوف
ای ساقی دیمکدر (بیار باء تأکید ایله امر حاضر مفرد کتور دیمکدر
لعل میی) صفتك موصوفه اضافتیدر یا حرف تنکیر (کز که ازدن
مخففدر (که حرف رابط صفت (فروغ شعله دیمکدر (آن میه اشارتدر
اضافت لامیه (اندیشه فکر معناسنهدر (لاله زار لاله لك دیمکدر
شود) فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (دیده کوز دیمکدر
کلستان) کوللك معناسنهدر (محصول بیت) ای ساقی شول بر لعل میی
کتور که انك شعله سندن فکر لاله زار اولور یعنی فکری پرصفا ورونق
قلار وکوزی کلستان ایلر حاصلی ظاهرا وباطنا شوق ویرن لعل کبی
میی صون * کر بکذرد پری بشب اندر شعاع او * ازچشم آدمی نتواند
شدن نهان * (کر ادات شرط (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع
مفرد غائب کچر ایسه دیمکدر پری فاعلی (بشب با حرف ظرف (اندری
تأکیددر (شعاع او لامیه شعاع ایدنلق دیمکدر (او ضمیر میه راجعدر
چشم آدمی) لامیه (نتواند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قادر اوله مز
دیمکدر (شــدن مصدر در اولمق معناسنه (نهــان کیزلی دیمکدر
(محصول بیت) اکر پری اول میك ایدینلقنده کیجه کچرسه آدمینك
کوزندن کیزلی اولمغه قادر اوله مز یعنی میك شعاعی اول قدر
روشنادر که پری دخی کیز لنمکه قادر اوله مز (شدن رفتن معناسنه

دخی اولور پری کچمکه قادر اوله مز دیمک اولور * خوش بوی تراز عنبر
ورنکین تراز عقیق * روشن تراز ستاره وصافی تراز روان * (خوش بوی
وصف ترکیبی در کوزل قوقولی دیمکدر (ترادات تفضیل (عنبر معروف
رنکین) یا حرف نسبت نون حرف تأکیدر رنکلی دیمکدر (عقیق
مقدما بیان اولندی (روشن پارلق دیمکدر (ستاره یلدز دیمکدر
صافی) بونده لطیف معناسنه در (روان روح دیمکدر (محصول بیت)
عنبردن زیاده کوزل قوقولی وعقیقدن رنکلی و یلدزدن زیاده پارلق
وروحدن الطف حاصلی شراب بو اوصاف ایله موصوفدر (عروض)
بوقطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصور درکه مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلات اولور * امیر معزی رحمه الله وی درزمان دولت
معز الدنیا والدین سنجر بن ملك شاه بود واز مداحان اوست ومعزی
نسبت باوست وانچه اورا درزمان وی علو شان ورفعت درجه میسر
شد کم شاعر برا میسر نشده * وی معزی یه راجعدر (در حرف ظرف
زمان دولت معز الدنیا یا نیمولامیه (معز الدنیا والدین سنجرك لقبی در
مداحان او) لامیه انك مداحلرندندر دیمکدر (باوی با حرف صله
وی معز الدنیا والدینه راجعدر (انچه اول نسنه که دیمکدر (اورا
را ادات صله او معزی یه راجعدر (در حرف ظرف (زمان وی لامیه
معز الدنیایه راجعدر (علو شان مصدرك فاعلند (رفعت درجه ده
بو یله شانك عالی لکی ودرجه نك رفعتی دیمکدر (کم اکسك دیمکدر
اما بو یله یرلرده عدمدن عبارتدر (شاعری یا حرف وحدت
(را ادات صله (نشد فعل نفی ماضی مفرد غائب اولمدی دیمکدر
(محصول ترکیب) امیر معزی رحمه الله اول معز الدنیا والدین سنجر
ابن ملك شاه زمان دولتنده ایدی وانك مداحلرندندر ومعزی ده
اولان یاء نسبی اکا نسبتدر واول نسنه که اکا سلطان سنجرك زماننده
شانك عالی لکی ورفعت درجه میسر اولدی برشاعره میسر اولمشدر
* وکویند سه کس از شعرا درسه دولت اقبالها دیدند وقبولها
یافتند که کس نیافت رودکی درعهد سامانیان وعنصری درعهد
محمودیان ومعزی درد ولت سنجریان وسبب وفات وی ان بود روزی
سلطان ازدرون خرکاه تیری انداخت واو بیرون خرکاه ایستاده بود

تاکه

ناكاه تير خطا شد و بروى آمد بيفتاد ودر حال جان بداد واز جمله محنسان وى است اين چند بيت * كويند نقل ايدرلر ديمكدر (سه كس اوج كيمسه ديمكدر (در حرف ظرف (سه دولت اوج دولت ديمكدر (اقبالها ها ادات جمع اقبالر يعنى اعتبارلر ديمكدر (ديدند فعل ماضى جمع غائب كورديلر ديمكدر (قبولها ها ادات جمع قبوللر ديمكدر يعنى رغبتلر (يافتند فعل ماضى جمع غائب بولديلر ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كس كيمسه ديمكدر (نيافت فعل نفى ماضى مفرد غائب بولمدى ديمكدر (در حرف ظرف (عهد سامانيان سامانيه عهد زمان ديمكدر الف نون ادات جمع سامانيلر زماننده ديمكدر (درعهد (محموديان ده بويله (دولت سنجريان كذلك (سبب وفات وى لاميه لردر (وى معزى يه راجعدر (معزينك وفاتنك سببى ديمكدر (آن بود اول ايدى ديمكدر (كه حرف بيان (روزى يا حرف وحدت بركون ديمكدر (درون خركاه لاميه درون ايچ ديمكدر (خركاه اوبه ديمكدر چادر نوعندن (مى ادات حكايه (انداخت فعل ماضى مفرد غائب آتار ايدى ديمكدر (او معزى يه راجعدر (برون خركاه لاميه بيرون طشره ديمكدر خركاهك طشره سنده ديمك اولور (ايستاده ماضيدن قسمدر دورمش ديمكدر (بود ادات ماضى (خطا يكلش ديمكدر (شد فعل ماضى مفرد غائب كتدى ديمكدر (بر حرف صله (وى معزى يه راجعدر (آمد فعل ماضى مفرد غائب كلدى ديمكدر (محصول تركيب) ونقل ايدرلركه اوج كيمسه اوج دولتده اعتبار كورديلر ورغبتلر بولديلر حاصلى معزز ومكرم اولديلر كه كيمسه بولمدى بودكى سلمانيلر عهدنده عنصرى محموديلر زماننده معزى سنجريلر دولتنده ومعزينك وفاتنه سبب اول ايديكه بركون سلطان خركاه ايچندن اوق آتاردى ومعزى خركاهك طشره سنده طورمش ايدى ناكاه اوق ياكلش كتدى ومعزى يه كلدى ودوشدى ودر حال جان ويردى وانك سوزلرندندر بو برقاچ بيت (قطعه) تا نكار من زسنبل بر سمن پرچين نهاد * داغ حسرت بر دل صورتكران چين نهاد * تا حرف انتها (نكار من لاميه نكار محبوب معناسنه (سنبل معروف بونده تشبيه طريقيله زلف ديمكدر بر حرف استعلا (سمن بر بياض چيچكدر ياسمن دخى ديرلر كذلك طريق

سابق اوزره يكاق ديمكدر (پر بونده جمع معناسنی مقيد در (چين بوكلم وقيوردم معناسنه در (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی ديمكدر (داغ حسرت مجازا بيانيه داغ وجودی آتشله ياقغه ديرلر عربيده كی تركيبده نال و باقی ديرلر داغ آتش حسرت تقديرنده (برادات صله (دل صورتكران چين لاميه لردر صورتكری كاف عربك فتحيله ادات فاعلدر صورتجی يعنی مصور معناسنه (چين برشهرك اسميدر (محصول بيت) بنم محبوبم سنبل كبی اولان زلفندن ممن آسا اولان يكاغی اوزره بوكلم قبوريملر قويه ليدن برو چين تصويرجيلرينك كوكلنه داغ حسرت قودی يعنی بويله رعنا صورتی تصويردن عاجز اولدقلرندن كندولره داغ درون اولدی بويتنده تجنيس تام واردر چين ايله چين * هر دلی كز سركشی ننهاد سر بر هيچ خط * زير زلف اوكنون سر برخط مشكين نهاد * دلی ياحرف وحدت (كز كه ازدن مخفف (كه حرف رابط (سركشی ياحرف مصدر سركش وصف تركيبيدر معاند ومتكبر معناسنه در (ننهاد فعل نفی ماضی مفرد غائب قومدی ديمكدر (خط بونده فرمان معناسنه باش قومق اطاعتسزلكدن كنايتدر (زير زلف او بيانيه ولاميه (خط مشكين موصوفك صفته اضافتيدر خطدن مراد رخسارده ظاهر اولان مولردر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی ديمكدر (محصول بيت) هر برداكه سركشلكندن ناشی هر برفرمانه اطاعت ايلمدی يعنی مطيع اولمدين كوكللر اتك زلفی التنده الان خط مشكينه باش قودی يعنی اكا مطيع اولدی حاصلی قلكه كالك سيرغه سنك ديمنلو سكا بيك جان ايله بنده فرمان اولدی * من غلام آن خط مشكين كه كويی مورچه * پای مشك آلوده بر برك كل نسرين نهاد * من بن ديمكدر ومبتدا (غلام آن خط مشكين لاميه وخبر اول خط مشكينك غلاميم ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كويی ادات تشبيه كويا ديمكدر (مورچه چه ادات تصغير قرنجه جق ديمكدر (پای مشك آلود موصوفك صفته اضافتيدر مشك آلود وصف تركيبيدر مشك بولاشقلی ديمكدر (بر حرف استعلا (برك كل نسرين بيانيه لردر كل نسرين بر بياض كلدر (محصول بيت) بن اول مشكين خطك غلاميم كه كويا قرنجه جق مشك بولاشمش

ایاغنی نسرین کلی اوزره قودی بوندہ تشبیه بلیغ واردر که روی محبوبده اولان خط توی قرنجه ایاغیله مشك یولشمش کل نسرینه تشبیه ایلدی نسرینڭ وجه محبوبی مراد ایلدی (عروض) بو قطعه بحر رمل مقصوردر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور *واین چند بیت دیکراز قصیدهٔ که براسلوب شعرای تازی زبان کفته است * دیکر دخی دیمکدر (قصیدهٔ یا حرف وحدت (همزه حرف توصل (که حرف رابط صفت (بر حرف استعلا (اسلوب شعرای تازی زبان لامیه و بیانیه اسلوب قاعده معناسنه در (تازی زبان ترکیب مزجیدر تازی عرب دیمکدر زبان لغت معناسنه در لغت عرب شعراسنڭ قاعده سی اوزره دیمکدر (محصول ترکیب) و بو برقاچ بیت دخی شول برقصیده دندر که لغت عرب شعراسی قاعده واسلوبی اوزره نظم ایدوب سویلمشدر (غزل) ای ساربان منزل مکن جز در دیار یارمن * تایك زمان زاری کنم بر ربع واطلال ودمن * ساربان دوه جی (مکن نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (در حرف ظرف (یارمن لامیه تا حرف تعلیل (زاری فریاد معناسنه در (کنم فعل مضارع متکلم وحده ایلیم دیمکدر (بر حرف استعلا (ربع رانڭ فتحی و بانڭ سکونیله دار معناسنه خانه دیمکدر (اطلال فتح همزه ایله طللڭ جمعیدر اثر بنا اولان محله دیرلر ویران معناسنه در (دمن دالڭ کسریله ومیمڭ فتحیله مزبله معناسنه در (محصول بیت) امیر معزی معشوق سفر کردمسی فراقنه عدم تحملندن ناشی دیرای دوه جی بنم یاریمڭ دیارینڭ غیریده منزل ایله تاکیم بر زمان ربع واطلال ودمن اوزره فریاد وفغان ایدم یعنی جانانڭ قالدیغی منزلده وویرانه یرده ومزبله ده آه وافغان وفریاد ایدیم * ربع ازدلم پرخون کنم اطلال راجیحون کنم * خاك دمن کلکون کنم از آب چشم خویشتن * ازدلم کوکلمدن دیمکدر (پرخون طولو قان دیمکدر (اطلال را رادات مفعول (خاك دمن لامیه (کلکون کل رنکلی دیمکدر (آب چشم بیانیه کوز یاشی دیمکدر (خویشتن اضافت لامیه (محصول بیت) منزل جانانی کوکلمدن پرخون ایلیم یعنی درد دروئم ایله حنالم ایلیم وویرانه یی جیحون کبی نهر ایلیم مزبله طپراغنی کلکون ایلیم کندی کوزم یاشندن حاصلی اول محللری آه وفریاد وکریه وافغان

وخون دل ایله طولدیروب مالامال ایلیم * از روی یار خرگهی ایوان همی بینم تهی * وز قد آن سرو سهی خالی همی بینم چمن * روی یار خرگهی لامیه وصفتک موصوفه ندر (خرگه خرگاهدن مخفف او یه دیمکدر یا حرف نسبت خرگهی کوچری اولی دیمکدر (ایوان فتح همزه ایله فارسیدر کوشک معناسنه (بینم فعل مضارع متکلم وحده کورورم دیمکدر (تهی بوش معناسنه در (قد آن سرو سهی لامیه لردر (سهی موزون دیمکدر (خالی بوش دیمکدر (همی ادات تأکید (محصول بیت) اول خرگهه منسوب اولان یادیه نشین یارک یوزندن ایوانی بوش کورورم واول سرو سهینک قددندن چمنی خالی کورورم حاصلی محبوبدن بوش کورورم * جایی که بود آن دلستان با دوستان در بوستان * شد کرک وروبه را مکان شد کوف وکرکس را وطن * جایی یا حرف وحدت بر یرده دیمکدر (که حرف رابط (بود ادات ماضی (دلستان وصف ترکیبیدر کوکل الیجی دیمکدر محبوب معناسنه (با دوستان با حرف مصاحبت (در حرف ظرف (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (کرک قورد دیمکدر (روبه هاء اصلیه ایله دلکو دیمکدر (را ادات صله (کوف اوکی قوشی که کیجه لرده اوتر تجربف ایدوب بوهو دیرلر (کرکس اق بابایه مشابه بر بیوک قوشدر (محصول بیت) بر یرده که اول محبوب دوستلر ایله بوستانده ایدی قورد ودلکویه مکان اولدی و بوهو واق بابایه وطن اولدی حاصلی اول دلستان شنلک اولان محل جانانک کتمه سی سببیله اسسز اولوب قوردلر وقوشلر نوطن ایلدی (بو قطعه ده مسمط صنعتی واردر که هر بیتی درت بخشدر اوچ بخشی بر قافیه ده بر بخشی قافیه ٔ اصلی اوزره (عروض) بو قطعه بحر رجز سالمدر که مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن در * عبد الواسع جبلی رحمه الله وی فاضل وکامل وشاعر ما هر بود بهر دو زبان تازی وفارسی سخن کفته واتفاقست که هیچ کس از عهده ٔ جواب قصیده ٔ مشهور که مطلعش اینست * بود ادات ماضی مفرد ایدی دیمکدر (بهر دو زبان با حرف ظرف هر ایکی دلده دیمکدر (تازی عربی دیمکدر (عهده ٔ جواب قصیده ٔ مشهور بیانیه ولامیه وموصوفک صفتنه (که حرف رابط صفت (مطلعش شین قصیده یه

راجعدر

براجعتدر (محصول ترکیب) عبد الواسع جبلی رحمه الله اول
فاضل وکامل وشاعر ماهر ایدی عربی وفارسی هر ایکی دلده شعر
سویلمش ایدی واتفاق واردر که مشهور اولان قصیده سنك جوابی
عهده سندن که مطلعی بودر هیچ کیمسه چیقمامشدر یعنی نظیر
اولنمامشدر (بیت) که دارد چون تو معشوق نگار چابك ودلبر *
بنفشه زلف ونرگس چشم ولاله روی ونسرین بر * که کیم دیمکدر
(دارد فعل اثبات واردر دیمکدر (چون ادات تشبیه (معشوقی یا
حرف وحدت (نگار محبوب دیمکدر (چابك تیز معناسنه یعنی کوکل
المده تیز (دلبر وصف ترکیبیدر کوکل الیجی دیمکدر (بنفشه زلف
ترکیب مزجیدر بنفشه زلفلی دیمکدر یعنی رنکنده بنفشه یه مشابه
اولان زلف دیمکدر (نرگس چشم ده بویله (لاله روی کذلك (نسرین بر
مثله نرگس کوزلی لاله یوزلی نسرین کوکسلی دیمکدر (محصول بیت)
کیمك واردر سنك کبی بنفشه زلفلی نرگس کوزلی لاله یوزلی نسرین
کوکسلی بر نگار وچابك ودلبر معشوقی حاصلی کیمسه نك بو قدر
انجق بو اوصاف ایله موصوف سنسین (عروض) بو بیت هزج
سالمدر که درت کره مفاعیلن در * چنانکه میباید بیرون نیامده است
بودر مفتح بعض قصیده کفته * محصول ترکیب) بیتك حاقبلنده اولان
لزعهده جواب قصیده مشهوره مربوطدر مطلعی که دارد چون تو
معشوقی اولان قصیده مشهوره سنك جوابینك عهده سندن لایق
اولادیغی مرتبه کیمسه چیقمامشدر وبعضی قصیده لرینك ابتداسنده
دیمشدر (قطعه) در دهر نیست از تو دلفروزتر نگار * در شهر نیست
از تو جکرسوزتر پسر * در حرف ظرف (دهر عالم دیمکدر (دلفروز
وصف ترکیبیدر قلبه شوق وشعله ویریجی دیمکدر (تر ادات تفضیل
(جکرسوز ده وصف ترکیبیدر جکر یاقیجی دیمکدر (محصول بیت)
عالمده سندن دلفروزتر محبوب یوقدر شهرده سندن جکرسوزرك
پسر یوقدر بو بیتده صنعت ترشیح وار در دهر ایله شهر دلفروز
جکرسوز مقابل واقع اولمشلردر * تا کرده ام بلالهٔ سیراب تو نگاه *
تا کرده ام بنرگس پرخواب تو نظر * تا حرف انتها (کرده ام ایلمشمدر
دیمکدر (تا کرده ام ایلدیکمدن بری دیمکدر (بلالهٔ سیراب تو

موصوفك صفتنه ولاميه (با حرف صله (سيراب قانمش ديمكدر لاله
سيرابدن مرادرخ جانانددرنكاه نظرمعناسنه‌در (بنركس پرخواب تو
لالهٔ سيراب تو كبى نركسدن مراد چشم دلارا در (محصول بيت)
سنك لالهٔ سيراب كبى اولان رخكه نظر ايلديكم كوندن برو سنك
پرخواب ومخمور اولان نركس كبى چشمكه دقت ايده‌لدن برى
* كاهى چو لاله لم زوصالت شكفته روى * كاهى چو نركسم زفراقت
فكنده سر * كاهى يا حرف تنكير كاهيجه ديمكدر (چو ادات تشبيه ميم
ضمير متكلم همزه حرف توسل وصالت تا حرف خطاب (شكفته روى
تركيب اضافيدر يوزى اچق ديمكدر خندان معناسنه شكفته شينك
ضميله دربن آچلمش معناسنه در (چو يه ادات تشبيه (نركسم ميم
ضمير متكلم (فراقت تا ضمير خطاب (فكنده سر تركيب اضافى باشنى
براقمش بويون اكمش معناسنه كال حيرتدن كلن اضطرابده مستعملدر
(محصول بيت) كاهيجه لاله كبى سنك وصالكدن خندانم كاهيجه
نركس كبى فراقكدن مضطرب وحيرانم يعنى سكا مفتون اولوب لالهٔ
رويكه نظردن ناشى فكر وصلله خندان ونركس چشمكه دقت حسبيله
نركس كبى بوينم بوكوب حيرانم (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب
مكفوف محذوفدر كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلن اولور * اديب صابر
رحمه الله وى شاعر فصيح وفاضل لبيب بودواشعار وى را لطافتى كامل
وملاحتى تمام حاصلست وافاضل بتقدم وى معترفند چنانكه انورى
وبرابر خود ترجيح كرده انجا كه در قطعهٔ تعداد كمالات خود ميكند
ودير آخران ميكويد * فصيح معروف (لبيب فعيل بمعنى فاعلدر
عاقل معناسنه (اشعار وى لاميه وى ضميرى صابره راجعدر (را ادات
تخصيص (لطافتى ملاحتى يالرى حرف تنكير (بتقدم وى مصدرك
فاعلنه در با حرف صله ايلك تقدمنه ديمكدر (معترفند نون دال ادات جمع
معترفلردر يعنى مقرلردر ديمكدر (چنانكه انجلين كه ديمكدر (وى را
وى ضمير صابره راجعدر را ادات مفعول (بر حرف استعلا (ترجيح
تقديم ديمكدر (كرده ماضيدن قسمدر ايلمش ديمكدر (انجا كه اول
محلده كه ديمكدر (قطعهٔ يا حرف وحدت همزه حرف توسل برقطعه‌ده
ديمكدر (تعداد كمالات مصدرك مفعولنه‌در (خود لاميه كندينك

كمالاتنى

كمالاتي صايمقده ديمكلدر (مي ادات تأكيد (كنند فعل مضارع مفرد غائب ايلردیمكدر (آخر آن لاميه (مي ادات تأكيد (كويد فعل مضارع مفرد غائب سويلردیمكدر (محصول تركيب) اديب صابر رحمه الله اول شاعر فصيح وفاضل وعاقل ايدی وانك شعرلرينك لطافتي كامل وملاحتي تمام حاصلدر وافاضل انك تقدمنه معترف ومقرلردر يعني جمله‌سي سرفرو ايدرلر انجلين كه انوری انی كندی اوزرينه ترجيح ايلمشدر اول محلده كه كندی كمالاتي تعداد ايدر يعنی كمالاتي صايديغي يرلك آخرنده دير * بيت اين همه بگذار با شعر مجرد آمدم * چون سنايی هستم آخر گرنه همچون صابرم * (اين همه بومجموعی ديمكدر (بگذار باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد كچ ديمكدر باشعر مجرد) بيانيه با حرف مصاحبت مجرد شعر ايله ديمكدر (آمدم كلدم معناسنه فعل ماضی متكلم وحده (چون ادات تشبيه (سنايی برشاعرك اسميدر (هستم ادات اثباتدر سنايی كبی يم ديمكدر (آخر براداتدر كه لوسيمده دكل ايسمده لفظلرنده اولاندده لفظی افاده ايدر (كه حرف شرط (نه حرف نفی ميم متكلمه مقيددر (تقديری همچون صابر نيستم در (هم ادات تأكيد (چون لدات تشبيه (محصول بيت) بومجموعی كچ يعنی علم وفضل وفضائلم شويله دورسون مجرد شعر ايله كلدم يعنی بالكز شاعر فرض ايله سنايی كبی يم صابر كبی دكل ايسمده حاصلي سائر فضائلم شويله دورسون شعرده دخی صابر قدر دكل ايسمده سنايی قدر قدرتم واردر بوكلام ايله صابری انوری كندی اوزرينه ترجيح ايلمشدر * واز جملهٔ سخنان وپست اين چند بيت * بوبرقاچ بيتانك سوزلری جمله‌سندندر (غزل) ای عارض تو خلد ولب تو چو سلسبيل * بر خلد وسلسبيل تو جان ودلم سبيل * ای حرف ندا منادی محذوف ای جانان ديمكدر (عارض يكاق معناسنه (تو به اضافت لاميه خلد) بونده جنت ديمكدر ادات تشبيه محذوف چو خلد ديمكدر لب تو) ده لاميه (چو ادات تشبيه (سلسبيل جنتده براير ماغك اسميدر مصراع ثانيده اولان خلد وسلسبيلدن مراد اول قرينه سيله يكاق ودودا قدر (تو يه اضافت لاميه (سبيل بونده فدا معناسنه در (محصول بيت) ای جانان سنك يكاغك جنت كبی ودوداغك سلسبيل كبی

سنك خلد وسلسبيلك كه يكانكك وتبكدر اكاجان ودلم فداد در بعض
نسخه ده بو بيت دخي واردر لكن قافيه سنده تكرار اولديغندن مي
يوخسه عدم وقوفندنمي شارح يازمامش واكثر متلرده ده يوقدر لكن بز
شرح ايلدك * درطاعت هواي توآمد دلم ازانك * ازطاعتست يافتن
خلد وسلسبيل (محصول بيت) كوكلم سنك محبتك طاعتنده دراول
سببدن كه خلد وسلسبيلي بولمق يعني انلري بولمقلغك اسبابنه سعي
عبادتدر * ناهيد پيش طلعت توكي دهد فروغ * خورشيد نزد خدمت
توكي بود جميل * (ناهيد زهره يلدزينه ديرلر (پيش طلعت تو لاميه لردر
طلعت يوز معناسندوجه ديمكدر يعني سنك طلعتك قتنده ديمك اولور
كي) ادات استفهام نجون ديمكدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب
ويرر ديمكدر (فروغ شعله ديمكدر (خورشيد كونش معناسنه در
نزدخدمت تو) لاميه لردر سنك خدمتك قتنده ديمكدر (بود فعل
مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (جميل كوزل معناسنه در
(محصول بيت) زهره سنك طلعتك قتنده نيچون شعله ويرر يعني زهره نك
شعله سي ووجهك نورندن دوندر خورشيد سنك خدمتك يانـنده نيچون
كوزل اولور حاصلي اولهمز * بغداد حسن ومصر جمالي وچشم من *
بغداد را چو دجله بود مصر را چو نيل * بغداد حسن بيانيه حسن
بغدادي سين (ومصر جمالي يا حرف خطاب اضافت بيانيه (چشم من
لاميه (بغداد را زا ادات صله (چو ادات تشبيه (دجله بغداد اوكندن
اقان نهره ديرلر (مصر را را ادات صله (نيل مصردن اقان نهره ديرلر
(محصول بيت) حسن بغدادي وكوزللك مصري سن سين يعني بلاد
حسنك اعظم واشرفي سين حاصلي مجموعي كوزللك سنده در وبنم
كوزم بغدادده دجله كبي ومصره نيل كبي اولور حاصلي سن بغداد
حسنن ايسك بنم سيل اشكم دجله درسن مصر ملاحت ايسك چشمم
آب نيلدر * ازبار رنج هجر تو قدم شده چو نال * وز زخم عشق
تو خيدم شده چو نيل * (باررنج هجر تو لاميه لردر سنك هجر يكك مشقتي
يوكندن ديمكدر (قد بوي معناسنه در (ميم ضمير متكلم بنم بويم يعني
وجودم ديمكدر (شده ماضيدن قسمدر اولمش معناسنه (چو ادات تشبيه
نال) قلم وقلمك ايچنده اولان اينجه تل لره ديرلر كال ضعفدن كنايه در

زخم عشق نو) لامعه‌لردر سنك عشقك پاره سندن دیمكدر (خد خاء معجمه ایله یكاق دیمكدر (میم ضمیر متكلم بنم یكاغم دیمكدر (نیل چو یه دیدكلری كوك رنكدر (محصول بیت) سنك هجركك مشقتی بو كندن قدم نال كبی اولمش یعنی یار هجری چكمكدن كمال مرتبه ضعیف اولدم وسنك عشقك زخمندن یكاغم چوید كبی اولمش یعنی كمال اضطرابمدن كوم كوك اولدم بونده تور یه طریقیله نیله ارماق معناسی ویرمكده قابلدر معنی سنك عشقك زخمندن اغلمقدن رخسارم نیل ارماغنه دونمشدر (عروض) بو غزل بحر مضارع اخرب مكفوف ومقصوردركه مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * وازجملهٔ اشعار و یسیت این قطعه * و بو قطعه انك جملهٔ اشعارندندر (قطعه) دوات ای پسر آلت دولت است * بدو دولت تندرا رام كن * (دوات تركیده تحریف ایدوب دویت دیرلر (ای حرف ندا از پسر منادی (آلت دوات مجازا بیانیه‌دولت آلتی‌در (بدو باحرف مصاحبت دال همزه دن منقلب او دوانه راجعدر انك ایله دیمكدر (دولت تند بیانیه (تند سركش معناسنه در را) ادات مفعول (رام مطیع معناسنه در (كن امر حاضر ایله دیمكدر (محصول بیت) شاعر فن خط ده تحریص وتشویق ضمننده خطاب عام طریقیله در دوات ای اوغل دولت آلتی در یعنی دولتی جلبه آلتدر اول دوات ایله سركش دولتی مطیع ایله * چو خواهی كه دولت كنی ازدوات * الف را ز پیوند تالام كن * چو ادات تعلیل (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استر ایسك دیمكدر (كه حرف بیان (دولت كنی نك مفعول صریحی كنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمكدر (الف را را ادات مفعول (پیوند اسم مصدردر اولشدرمق معناسنه ایصال دیمكدر (تابه اضافت مفعولنه در تالفظ دواتده اولان تادر (محصول بیت) چونكه استرسین كه دواتدن دولت ایده سین یعنی دواتی دولت یاپمق مراد ایدرسن الفی تایه اتصالدن لام ایله یعنی الف تایه متصل اولدیغی كبی اولور حاصلی دواتدن دولته وصلت ادنی اتصال ایله در (عروض) بوقطعه بحر متقارب محذوفدركه فعولن فعولن فعولن فعل در (انوری رحمه الله حكیمی وكامل وفصیح و فاضل بود حسن شعر واطف نظم شمه ایست

از علو حال او وخالیست ازجمال وکمال او سخنان او مشهور ست
ودیوان او مسطور از لطایف اشعار وی یك قطعه كه مشعراست
بنصیحت شعرا نوشته می شود* حکیمی یا حرف وحدت (بود ادات
ماضی (حسن شعر مصدر لك فاعلنه (الطف نظم ده بویله شعر بنك
كوزللکی ونظمنك الطافتی دیمكدر (شمهٔ بحسب اللغه قوقو دیمكدر
اما استعمالده بجزؤ معناسنه در (یا حرف وحدت همزه حرف توصل
(سین وتا ادات خبر (علو حال مصدرك فاعلنه اویه لامیه حال ایله
علم وفضلی مراددر (او انوری یه راجعدر (خالی یا حرف وحدت
(خالی بك دیمكدر (جمال كمال او لامیه لر در انك كمالینك كوزللكندن
دیمكدر (سخنان او لامیه (دیوان اوده بویله (لطایف اشعار اوده بویله
انك شعرلرینك لطیفلرندن دیمكدر (مشعر اسم فاعلدر اشعار
ایدیجی معناسنه یعنی بیلدیریجی (بنصیحت شعرا یا حرف تأكید اضافت
لامیه (نوشته می شود مبنی للمفعولدر یازیلور دیمكدر (محصول تركیب)
انوری رحمه الله برحكیم كامل وفصیح فاضل ایدی شعرینك كوزللكی
ونظمنك لطافتی انك علو حالندن یعنی علم وفضلندن برجزؤ در
وانك كمالی جمالندن بربكدر یعنی علمی یاننده شعری لاشی در انك
سوزلری مشهوردر ودیوانی مسطور در انك شعرلرینك لطیفلرندن
برقطعه نصیحت شعرایی مشعر در یازیلور (قطعه) دی مرا شاعركی
گفت غزل میگوئی* گفتم از مدح وهجا دست بیفشاندم هم *دی
دالك كسریله دون دیمكدر (مرا را حرف صله بكا دیمكدر (شاعركی
یا حرف وحدت كاف حرف تصغیر برشاعرجك دیمكدر (می ادات
حال (گوئی فعل مضارع مفرد مخاطب سویلرمیسین دیمكدر
استفهامی متضمن (هجا هجو دیمكدر (بیفشاندم یا حرف تأكید
یاهمزه دن منقلب افشاندم فعل ماضی متكلم وحده سلكدم دیمكدر
(دست بیفشاندم اعراض ایلدم دیمكده مستعملدر (هم دخی دیمكدر
(محصول بیت) دون بكا برشاعرجك دیدی غزل سویلرمیسین
دیدم مدح وهجودن دخی اعراض ایلدم یعنی ترك ایلدم* گفت چون
گفتمش از حالت گمراهی بود* حالت رفته دگر باز نیاید زعدم *
چون روم ضمیله نیچون دیمكدر (گفتم فعل ماضی متكلم وحده دیدم

دیمكدر

دیمکدر (نحن ضمیر شاعره راجعدر (آن غزل ومدح وهجایه اشارتدر علی الانفراد یاخود سخن اعتباریله (حالت کمراهی یا حرف مصدر کمراه کاف عجمک ضمیله ازغون دیمکدر (بود ادات ماضی (حالت تالری اسلوب عجم اوزره طوبل یازیلور (رفته یه اضافت بیانیه کتمش حالت دیمکدر (دکر غیری دیمکدر (باز کیرو دیمکدر (نباید فعل نفی مستقبل کلمز دیمکدر (عدم یوقلق دیمکدر (محصول بیت) اول شاعرجك دیدی نیچون اعراض ایدرسین اکا دیدم شعر سو یلمك ازغونلق حالتی ایدی کتمش حالت غیری عدمدن کلمز حاصلی شعر سو یلمك کمراهلق حالیدر انی بن ترك ایلدم عودت ایتدرمك لایق دکلدر انکیچون فراغت کلدم * غزل ومدح وهجا هرسه ازآن میکفتم * که مرا حرص وغضب بود یا آن شهوت ضم (محصول بیت) غزل ومدح وهجو هر اوچندن سو یلدم زیرا بنم حرص وغضبم وار ایدی واکا شهوت ضم ایدی یعنی بنده حرص مال اولمق حسبیله مدح سو یلرایدم بلکه ممدوحدن برشی بحر ایدرم دیو وغضب اولمق حسبیله هجو سو یلرایدم که انفعالی تسکین ایچون وشهوت نفسانیه‌م اولقلغله محابیبی وصف ایدوب غزل سو یلرایدم لف ونشر مشوش مرعیدر * آن یکی شب همه شب در غم اندیشهٔ آن * که کند وصف لب چون شکر وزلف بخم * آن یکی اول بری دیمکدر که مراد غزل کودر (شب کیجه (همه شب بجموعی کیجه (اندیشهٔ آن لامیه (که حرف بیان (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (وصف لب مصدرك مفعولنه در (چون شکر صفت لب چون ادات تشبیه (بخم با حرف مصاحبت خم بوکلم دیمکدر (محصول بیت) غزل سو یلین کیجه بتون کیجه اول فکرك غمنده‌در که شکر کبی دوداغی و بوکلی اولان زلفی وصف ایلیه یعنی لب وزلف جانانی وصف اندیشه سیله تا بسحر خواب وراحتی ترك ایلر که شهوتدن ناشی‌در * وآن دکر روزهمه روز دران محنت ورنج * که بجا وز که وجون کسب کند بنج درم * وآن دکر اول بریسی که مراد مدح کودر (روز کون دیمکدر (همه روز بتون کون (در حرف ظرف (که حرف بیان (بجا قندن دیمکدر (وز وازدن مخففدر (که کیم دیمکدر (چون

نیجه دیمکدر کسب کند قزانه دیمکدر (پنج بش دیمکدر (محصول بیت)
مدح اکا برسو یلین کوندز بتون کون اول محنت ومشقتده درکه قندن
و کیمدن ونیجه بش درم قزانورم یعنی بش پاره نره‌دن قزانورم دیو
بتون کزن اخشامه دنك مشقت چکر * وان سه دیکر جوسك خسته
تسالبش بدان * که ز بونی بکف آید که از و باشدکم * وآن سه دیکر
اول اوچنجینك دیمکدر مراد هجو کودر (چوادات تشبیه (سك خسته
بیانیه خسته کوپك دیمکدر (تسلی معروف (شین ضمیری سکه راجعدر
(بدان باحرف مصاحبت (که حرف بیان (ز بونی یاحرف وحدت
(بکف باحرف صله الده دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد غائب
کاله دیمکدر که حرف رابط صفت (کم بونده ادنی دیمکدر (محصول بیت)
واول هجو کو اولان خسته کلب کبی تسلیسی انك ایله که بر زبون الینه
کیره که اندن دون اوله یعنی دائما فکری کندندن ضعیفنی بولوب
روز ایله جر ایدن کلبه بکزر که زیرا طالندن اساسندن خوف ایدوب
بر مقدار شی ویرر بوایسه اثار غضبدر * چون خدا این سه سك
کرسنه راحاشا کم * بازکرد ازسرمن بندهٔ عاجز بکرم * چون ادات
تعلیل (سك کرسنه بیانیه آج کلب دیمکدر (را ادات مفعول (حاشا
کلمهٔ تنزیه در (کم استفهامی متضمن بویله یرلرده نفیدن عبارتدر
(بازکرده مقید بازکرد رجوع معناسنه (ازسرمن لامیه بنم باشمدن
دیمکدر (بندهٔ عاجز بیانیه (بکرم باحرف مصاحبت (محصول بیت)
چونکه خدا کرمیله حاشا بواوچ آج کلبی بن عاجز بنده نك باشندن
رجوع ایتدرمیه یعنی دوندرمیه حاصلی الله رجوعنی کوسترمیه
*غزل ومدح وهجا کفتم ویارب زینهار * بس که باعقل جفا کردم
وبانفس ستم * زینهار حیف معناسنه در (بس چوق دیمکدر باء عربیله
باعقل باحرف صله (بانفس ده بویله (محصول بیت) غزل ومدح وهجو
سویلدم یارب حیف ایواه عقله چوق جفا واذیت ونفسه ظلم ایلدم
حاصلی تضییع اوقات سببیله ظالمیندن اولدم * انوری لاف زدن
شیوهٔ مردان نبود * چون زدی باری بمردانه نکهدار قدم * انوری
منادی حرف ندا محذوف ای انوری دیمکدر (لاف زدنك مفعولی
(زدن مصدردر اورمق معناسنه (شیوهٔ مردان لامیه شیوه خوش

طور

طور معناسنه در الف نون ادات جمع مردلرك خوش طوری دیمکدر (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (چون ادات تعلیل (زدی فعل مضارع مفرد مخاطب اوررسین دیمکدر (بمردانه با حرف صله ها ادات لیاقت تشبیه (نکهدار حفظ ایله دیمکدر (محصول بیت) ای انوری لاف اورمق یعنی دعوا ایلمك شیوهٔ مردان اولمز چونکه اوردك یعنی دعوا ایلدك باری مردانه لکله قدمکی حفظ ایله یعنی سوزکده ثابت قدم اول * کوشهٔ کیر وسر راه نجاتی بطلب * که نه بس دیر سر آید بتو این یك دو سه دم * کوشهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (کیر امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (سر بو نده اوج معناسنه (راهه اضافت لامیه (راهك نجاته بیانیه یا حرف نسبت نجاته منسوب اولان یولوك اوجنی (بطلب با تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب استه دیمکدر (که حرف تعلیل (نه حرف نفی (سر آیده مصروف (بس با عربیله جوق دیمکدر (دیر کچ معناسنه در (سر آید نهایت بولور دیمکدر (بتو با حرف ظرف (دم نفس دیمکدر (محصول بیت) بر کوشه طوت یعنی عزلت ایله ونجات یولینك اوجنی استه یعنی خلاص اوله جق بر طریق آره زیرا جوق کچ نهایت بولور دکلدر یعنی تیز دوکنورسنده بو برایکی اوج نفس حاصلی حیاتك سریع الزوال در حقه یرار بر طریق آره * کوینند بسمع ملك غور رسانیدند که انوری ترا هجا کفته است بملك هرات نوشت وانوری را طلب کرد ونسبت بوی اظهار تودد وتلطف نمود مقصودش انتقام بود ملك هرات انرا بفراست دریافت اما انرا بصریح نمی توانست نوشت درمکتوبی که از برای مطالبهٔ انوری می نوشت این بیتها درج کرد * بسمع ملك غور لامیه وبیانیه یا حرف صله ملك لامك کسریله پادشاه دیمکدر (غور بر قومك اسمیدر تاتارستانده اولور که محللرینه غورستان دیرلر (رسانیدند فعل ماضی متعدی جمع غائب ایرشدردیلر دیمکدر (که حرف بیان ترا ادات صله سکا دیمکدر (بملك هرات بیانیه با حرف صله هرات هانك کسریله بر شهرك اسمیدر وخراسانك تختکاهیدر رهری دخی دیرلر (نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (انوری را را ادات مفعول (بوی

باحرف صله (وی انوری یه راجعدر (اظهار تودر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (تودد تفعل بابندن مصدردر محبت معناسنه (تلطف ده بویله (نمود لازمله متعدی بینـده مشترکدر کوستردی دیمکدر (مقصودش شین ضمیر ملك غوره راجعدر (بفراست باحرف مصاحبت (در یافت فعل ماضی مفرد غائب اکلدی دیمکدر (آن را را ادات مفعول بصریح باحرف مصاحبت (صریح آشکاره معناسنه در (نمی توانست نوشت یازمغه قادر اولمدی (مکتوبی یا حرف وحدت (که حرف رابطه (برای ادات تعلیل (مطالبهٔ انوری مصدرك مفعولنه در (می ادات تأکید (نوشت یازدی دیمکدر (محصول ترکیب) دیرلر ملك غورك قولاغنه ایرشدردیلرکه انوری سکا هجو سویلمشـدر ملك هراته یازدی وانوری یی طلب ایلـدی وانوری یه نسبت محبت والطف اظهاری کوستردی ملك غورك مقصودی انتقام ایدی ملك هرات انی فراست ایله بیلدی اکلدی اما انی آشکاره یازمغه قادر اولمدی شول برمکتوبده کی انوری یی مطالبه ایچون یازدی یعنی ملك هراتك انوری یی دعوت ایچون یازدیغی مکتوبده بو بیتـلری درج ایلدی (شعر) هی الدنیا تقول بملأ فیها * حذار حذار من بطشی وفتکی * هی ضمیر بارز مفرد مؤنث وضمیر قصه در اضمار قبل الذکر طریقیله دنیایه راجعدر (الدنیا مبتدا (تقول تحتنده دنیایه راجع فاعلیله خبری (بملأ با تقول یه متعلق ملأ میمك کسریله طلو دیمکدر (پر معناسنه (فی یه مضاف فی اصله سنة معتلة مضافه دن ندر جری یا ایله لغز معناسنه در (ها ضمیر مؤنث مضاف الیهی دنیایه راجعدر مقول قول مصراع ثانی وثالث ورابعدر (حذار اسماء افعالدندر احذر معناسنه صن قورق دیمکدر ثانی تأکید وتنبیـه در (من بطشی حذاره متعلق بطش مصدردر شدت معناسنه یا ضمیر متکلم (فتك علی الغفله باصمغه دیرلر (یاء متکلم بنه مضاف الیهی (محصول بیت) بودنیـا اغزی طلوسی ایله درقورق قورق بنم شدتمدن وغفلتله باصمـمدن حاصلی شدت وفتکمدن قورق دیو تنبیـه ایدر * فلا یغررکم طول ابتسامی * فقولی مضحك والفعل مبکی * فاقذ اکه (لا حرف نهی (یغرر فعل مضارع نهی غائب لا ونهی ایله مجزوم (کم ضمیر جمع خطاب مفعول میم اشـباع ایله اوقنور سزی

مغرور قلمسون دیمکدر (طول لفظامر فوع فاعلی (ابتسام مضاف الیهی وافتعال بابندن مصدردر کولدرمك معناسنه (یاء متکلم مضاف (فا حرف تعقیب (قول مصدردر سوز معناسنه و مبتدا (یا ضمیر متکلم (مضحك افعال بابندن اسم فاعلدر کولدیریجی دیمکدر لفظامر فوع خبر مبتدا (فعل ایش دیمکدر ومبتدا (مبکی مضحك کبی اغلدیجی دیمکدر خبری (محصول بیت) امدی سزی مغرور قلمسون بنم اوزون کولدرمکلکم یعنی سزه میدان ویروب براز مدت صفایاب اولدیغکز سزی مغرور قلمسون بنم قولم کولدیریجی وفعلم اغلدیجی در یعنی دنیا اغزی طلوسی دیرکه سزی بنم بویله جاه ومال وحیات وعیش ایله کولدردیکم یاخود ابتسام لازم معناسنه سزه بویله فریب کونا کون ایله یوز یکزه کولدیکم مغرور قلمسون زیرا بنم سوزم که مراد ظاهرمدر آرایش وشعده ایله کولدیریجیدر هرکس بکامیل ایدر وفعلم که باطنمدر بکا مبتلا اولنلری الام ومحن کونا کون ایله آغلدر عروض بو قطعه بحر وافردندر که اصلی مفاعلتن در التی کره بیت اولك صدری معصوب عصب بشنجی متحرکی ساکن قلمغه دیرلر که لامدر ساکن اولنجه مفاعلتن اولوب مفاعیلن لفظنه تبدیل اولنور حشوی سالم عروض وضربلر جمله مقطوف قطف فاصلهٔ صغرادن برمتحرکله برساکن حذف وبرمتحرکی اسکانه دیرلرتن دوشر ولام ساکن اولوب مفاعل قالور فعولن لفظنه تبدیل اولنور بیت اولك ابتداسی سالم حشوی معصوب بیت ثانینك صدر وابتداسی وحشولری ده معصوب (تقطیعی) هی الدنیا مفاعیلن تقول بملء مفاعلتن ءفیها فعولن حذار حذا مفاعلتن رمن بطشی مفاعیلن وفتکی فعولن فلا یغرر مفاعیلن کمو طولب مفاعیلن تسامی فعولن فقولی مض مفاعیلن حك والفع مفاعیلن ل مبکی فعولن اولور که وافر معصوب ومقطوفدر * انوری ازا بحسن فراست دریافت ووسیلها انکیخت وملك هرا ترا ازان مطالبه درکذرانید دیکربار ملك غور ویرا طلب کرد وملك هراترا در مقابلهٔ او هزار کوسفند وعده کرد ملك هرات کسی موکل انوری کرد که ناچار باید شد بغور که مرا در مقابلهٔ تو هزار کوسفند میدهند انوری کفت ای پادشاه مرذی راکه اورا بهزار کوسفند می ارزد ترا رایکان نمی ارزد مرا بکذار تاباقی عمر در سلك

ملازمان تو باشم وجواهر مدایح در پای تو باشم ملك هرا ترا این سخن خوش آمد اوزا نکاه داشت * انرا را ادات مفعول (بحسن فراست مصدرك فاعلنه اضافتیدر (با حرف مصاحبت (دریافت فعل ماضی مفرد غائب اکلدی دیمکدر (وسیله سبب و واسطه دیمکدر (ها ادات جمع ز انکیخت حسب اللغه قوپاردی دیمکدر بونده پیدا معناسنه در ملك هرات را) را ادات مفعول در حرف تأکید (کذرانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب کچردی دیمکدر (دیکر بار برکره دخی دیمکدر و برا) را ادات مفعول وی انوری یه راجعدر (ملك هرا ترا را ادات صله (در حرف ظرف (مقابلهٔ وی لامیه وی انوری یه راجعدر (مقابله قارشیلق دیمکدر (هزار یك (کوسفند قیون معناسنه در (کسی را را ادات مفعول (موکل تفعیل بابندن اسم فاعلدر بونده مباشر معناسنه مستعملدر (انوری یه اضافت مفعولنه در (ناچار چاره سز دیمکدر یعنی استراسه مز (باید شد کتمك کرکدر دیمکدر (بغور با حرف صله (که حرف تعلیل (مرا را ادات صله (در حرف ظرف (مقابلهٔ تو لامیه میدهند) می ادات حال دهند فعل مضارع جمع غائب و یررلر دیمکدر مردی) یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (اورا را ادات صله اوملك غوره راجعدر (ارزد فعل مضارع مفرد غائب ذکر دیمکدر ترا) را ادات صله (رایکان مفت دیمکدر (نمی ارزد فعل نفی حال مفرد غائب استفهامی متضمن دکلمی دیمکدر (مرا را ادات مفعول بکذار) باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد ترك ایله صالویر دیمکدر (تا حرف تعلیل (سلك ملازمان تو لامیه لر در سلك دیزی دیمکدر ملازم خدمه معناسنه الف نون ادات جمع سنك خدامك یکلك دیزیسنده باشم) فعل مضارع متکلم وحده باء عربیله اولم دیمکدر (جواهر مدایح بیانیه جواهر جوهرك جمعیدر مدایح مدحك جمعی (در حرف ظرف پای تو) لامیه (باشم فعل مضارع متکلم وحده پاء عجمله صاجم دیمکدر ملك هرا ترا) را ادات صله (اورا را ادات مفعول اوانوری یه راجعدر نکاه داشت) رعایت وحفظ ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) انوری انی یعنی ملك غورك کندویه سوء قصدی اولدیغنی ملك هراتك مکتوبی مفهومندن فراست کوزلکیله بیلدی سبب و واسطه لر پیدا

ایلدی

ایلدی وملك هراتی اول مطالبه‌دن کچردی برکره دخی ملك غور انوری‌یی طلب ایلدی وملك هراته انوری مقابله سنده بیك قویون وعد ایلدی ملك هرات برآدمی انوری‌یه موکل ایلدی که ناچار غوره کتمك کرك زیرا بکا سنك مقابلکده بیك قیون ویررلر انوری دیدی ای پادشاه برآدم که ملك غوره بیك قویونه دکه یعنی لازم اوله سکا مفت ومجانا دکزمی بنی صالیویر تاکیم باقی عمرم سنك خدمه‌لرك سلکنده اولام ومدایح جوهرلرینی سنك ایاغکه صاچم ملك هراته بو سوز خوش کلدی وانی حفظ ورعایت ایلدی * رشید الدین وطواط وی از شعرای ماوراء النهرست در وقت خود استاد شعرا و پیشوای آن طبقه بود وکتاب حدایق السحر در صنایع شعر تصنیف اوست ودر مخاطبهٔ بعضی از وزراء می کوید * وطواط یراسه دیمکدر وضعیف آدمه دیرلر غالبا شاعر مز بورغایت ضعیف وجود اولدیغندن وطواط تلقیب اولنمشدر (شعراء ماوراء النهر لامیه (وقت خودده بویله (استاد (شعرا کذلك (پیشوای آن وقس (پیشوا مقتدا معناسنه در (کتاب حدایق السحر بیانیه (صنایع شعرده بویله (تصنیف او لامیه (محصول ترکیب) رشید الدین وطواط اول شعرای ماوراء النهردندر که کندی وقتنده شعرانك استادی واول طبقه‌نك مقتداسی ایدی وحدایق السحر کتابی شعر صنعتلرینی بیانده انك تصنیفیدر وبعض وزرایی مخاطبه‌ده دیر (قطعه) تو وزیری ومدح کوی تو من * دست من بی عطار وایینی * وزیری یا حرف خطاب (مدح کوی تو لامیه مدح کوی وصف ترکیبیدر مادح معناسنه (دست من لامیه رواجائز دیمکدر (یعنی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن کوررمیسین دیمکدر (محصول بیت) سن وزیرسین وسنك مداحك بنم بنم الیمی عطاسز جائز کوررمیسین * تو وزارت بمن کذار ومرا * مدحتی کوی تا عطا بینی * بمن با حرف صله (کذار ترك ایله دیمکدر (مرا را ادات صله (مدحتی یا حرف وحدت (کوی امر حاضر مفرد سویله دیمکدر (تا حرف تعلیل (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کوره سین دیمکدر (محصول بیت) سن وزارتی بکا ویر وبکا بر مدحت سویله تاکیم عطایی کوره سین (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن

مفاعلن فعلن اولور * واین دور باعی اززاده طبع اوست * و بوایکی رباعی انك ولد طبع لطيفيدر كه ذكر اولنور * بر یادرخ تواین جهان كذران * بكذاشتم ای ماه وتواز بیخبران * بر حرف مصاحبت (یادرخ تو لامیه لردر سنك یكاغك ذكری ایله دیمكدر (جهان كذران موصوفك صفتنه اضافتیدر كذران صفت مشبهه كچیجی دیمكدر بونده فانی معناسنه در (بكذاشتم باء تأكید ایله فعل ماضی متكلم وحده ترك ایلدم دیمكدر (ماه بونده جاناندن عبارتدر (بیخبران الف نون ادات جمع (محصول بیت) سنك رخك ذكری ایله بوفانی جهانی ترك ایلدم ای جانان وسن بی خبرلردنسین یعنی بوحالمدن نخبیر وآكاه دكلسین * دست از همه شستم ونشستم بكران * چون باتو كذشت بكذرد بادكران * شستم شینك ضمیله فعل ماضی متكلم وحده یقه دم دیمكدر (نشستم ده بو یله اوتوردم دیمكدر (بكران باحرف ظرف كران كاف عربك فتحیله كنار دیمكدر (چون ادات استفهام شرطی متضمن نیجه دیمكدر (باتو باحرف مصاحبت (كذشت فعل ماضی مفرد غائب كچدی ایسه دیمكدر (بكذرد باء تأكید ایله فعل مضارع مفرد غائب كچر دیمكدر (بادكران باحرف مصاحبت الف نون ادات جمع غیریلرایله دیمكدر (محصول بیت) جمله دن الیمی یقه دم وبركناره اوتوردم حاصلی جهانی ترك ایلدم بوعالم سنك ایله كچدیسه غیریلرایله ده كچر یعنی سكا اولان غیریلره دخی اولور (عروض) بورباعی شجره اخرب دندر كرات ایله علی التفصیل والاجمال بیان اولنندی مفعول مفاعلن مفاعیلن فعول اولور (رباعی دیكر) چشمی دارم همه پر از صورت دوست * باديده مرا خوش است چون دوست دروست * چشمی یا حرف وحدت بركوز دیمكدر (دارم فعل مضارع متكلم وحده اثباتدن عبارتدر بنم واردر دیمك اولور (پرطلو دیمكدر (صورت دوست لامیه (بادیده باحرف مصاحبت كوزایله دیمكدر (مرا را ادات تخصیص بنم دیمكدر (خوشی یاحرف مصدر (سین وتا ادات خبر خوشلق واردر یعنی راضیم دیمكدر (چو ادات تعلیل (درحرف ظرف (او ضمیر چشمه راجعدر (محصول بیت) بركوزم واردركه مجموعی یارك صورتیله طلو كوزم ایله بنم دوستلغم وخوشلغم واردر چونكه دوست انده در یعنی

دوست

دوست اندہ اولد بجه کوزمدن راضی وخوشنودم * از دیده ودوست فرق کردن نه نکوست * یااوست بجای دیده یادیده هم اوست * (محصول بیت) کوزدن دوستی فرق ایلك ایو دکلدر یا کوزیمك یرنده اودر یاخود کوز اودر یعنی کوزم دوستدر یاخود دوست کوزمدر حاصلی هیچ فرقی یوقدر (عروض) بورباعی ده سابق کبیدر لکن بیت اولك مصراع اولی اخرمدر تدبر * عمیق رحمه الله وی ازشعرای ماوراء النهرست واستاد شعرای وقت خود بود واین چند بیت که درمفتتح یکی از قصاید گفته بغایت بدیع ولطیف واقع شده است * (محصول ترکیب) عمیق رحمه الله اول دخی ماوراء النهر شاعرلرندندر وکندو وقتنك شاعرلرینك استادی ایدی وبو برقاچ بیت که قصیده لرندن بر یسنك اوائلنده سویلمشدر غایت ایله غریب ولطیف واقع اولمشدر (قطعه) اکرموری سخن کوید وکرمویی روان دارد * من آن مورسخن کویم من آن مو یم که جان دارد * موری یاحرف وحدت برقرنجه دیمکدر (کوید فعل مضارع مفرد غائب سویلرسه دیمکدر (مویی یاحرف وحدت برقیل دیمکدر (روان جان معناسنه در (دارد فعل مضارع بوننده وار ایسه دیمکدر (مورسخن کوی موصوفك صفتنه در سخن کوی وصف ترکیبدر سوزسویلیجی دیمکدر (میم ضمیر متکلم وحده که حرف رابط صفت (محصول بیت) اکر برقرنجه سوزسویلرسه واکر برقیلك جانی وارسه بن اول سوز سویلیجی قرنجه یم بن اول قیلم که جانی واردر یعنی متکلم وناطق قرنجه اولورسه بن اول قرنجه یم جانلی قیل اولورسه بن اول قیلم حاصلی کمال ضعف وهزالنی بیاندر * تنم چون سایهٔ مویست ودل چون دیدهٔ سوزن زهجر غالیه مویی که چون موران میان دارد * تنم میم ضمیر متکلم تن وجود معناسنه در (چون ادات تشبیه (سایهٔ مویی لامیه یا حرف نسبت (چون بنه ادات تشبیه (دیدهٔ موران لامیه (هجر غالیه مویی لامیه هجر فراق معناسنه در (غالیه مو وصف ترکیبدر مشك صاچلی دیمکدر (یا حرف وحدت (که حرف بیان (چون ادات تشبیه (محصول بیت) تنم یعنی وجودم قیلك کولکه سی کبیدر وکوکل قرنجه کوزی کبی برمشك صاچلینك فراقندن که قرنجه لرکبی بلی واردر

يعني قرنجه كبي ميان نازكي اولان برغاليه مونك هجرندن وجودم قيـل كولكه سي كبي وكوكلم كالي ايله تنك لكدن قرنجه كوزي كبيدر * اكر بامور و يامو يي شبانروزي شوم همره * نه مور ازمن خبر يابد نه موي ازمن نشان دارد * بامور باحرف مصاحبت (يا حرف ترديد (مو يي ياحرف وحدت (شبانروزي ياحرف تنكير كيجه كوندز ديمكدر (شوم فعل مضارع متكلم وحده اولسم ديمكدر (همره يولداش معناسنه در (نه حرف نفي (يابد فعل مضارع مفرد غائب طوتار ديمكدر (محصول بيت) اكر برقرنجه ياخود برقيل ايله كيجه كوندز يولداش اولسم نه قرنجه نك بندن خبري اولورنه قيل بندن اثر وآثار طوتار * بچشم موردر كنجم بس از زاري و بس سستي * اكر خواهد مرا موري بچشم اندر نهان دارد * بچشم مورلاميه باحرف صله (در حرف تأكيد (كنجم فعـل مضارع متكلم وحده صيغارم ديمكدر (بس چوق وزياده معناسـنه (زاري ياحرف مصدر ضعيفلك ديمكدر (سستي ياحرف مصدر كوشكلك ديمكدر (اكر ادات شرط (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استرسه ديمكدر (مرا ادات مفعول (موري ياحرف وحدت (بچشم باحرف ظرف (اندر يايي تأكيد ايلر (نهان كيزلي ديمكدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب (نهان دارد كيزلر ديمكدر (محصول بيت) قرنجه نك كوزينه صيغارم غايت ضعيفلكمدن وغايت كوشكلكمدن يعني زياده ضعف وفتورمدن ناشي قرنجه كوزينه صيغارم اكر بني برقرنجه مراد ايدرسه كرزنده صقلر يعني ستر واخفا ايلر * من آن مورم كه از زاري مرا مو يي بپوشاند * من آن مويم كه از سستي كم از مو يي توان دارد * مورم ميم ضمير متكلم (كه حرف رابط صفت (زاري ياحرف مصدر (مرا را ادات مفعول (مو يي ياحرف وحدت (بپوشاند باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب اورتر ديمكدر (مويم ميم ضمير متكلم (كه حرف رابط صفت (سستي ياحرف مصـدر كوشكلكدن ديمكدر (كم از ديمكدر يوقدن كنايه در (مو يي ياحرف وحدت توان قوت ديمكدر (محصول بيت) بن اول قرنجه يم كه ضعفدن بني برقيـل اورتر ستر ايلر بن اول قيلم كه كوشكلكدن برقيلدن ازقوتم واردر يعني قيل قدر قوتم يوقدر (عروض) بو قطعه بحر هزج مثمن سالمدر * سوزني رحمه الله وي از نسف بوده است

بتحصيل

بتحصیل بخارا آمد و برشاکرد سوزنکری عاشق شد وبشاکردی استاد
وی رفت ودران مهارتی تمام حاصل کرد وهزل برطبیعت وی غالب بود
و بنا بران هذیانات بسیار کفته است واین دو بیت از قصیده است
که در اعتذار انهامی کوید * نسف نو نك وسینك فتحه لریله
برشهرك اسمیدر (بتحصیل با حرف زائد ایل تحصیل بونده کسب علم
معناسنه در (بخارا با حرف صله (آمد فعل ماضی مفرد غائب
کلدی دیمکدر (بر حرف صله (شاکرد سوزنکری لامیه یا حرف وحدت
سوزنکر براصنافدرکه قصنقده بز اوستنه نقش اشلرلر نقشنه سوزنی
نقاشنه سوزنکر دیرلر (بشاکردی باحرف صله (یا حرف مصدر
(استاده اضافت مفعولنه در (استاد وی لامیه (وی شاکرد سوزنکره
راجعدر (رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (درآن
در حرف ظرف آن صنعته اشارتدر (مهارتی یاحرف مصدر کال
دیمکدر (هزل استهزا معناسنه در (بر حرف استعلا (طبیعت وی
لامیه (بنا بران اکا بناء دیمکدر (هذیان مهمل یعنی عبث دیمکدر
(الف وتا علامت جمعدر (بسیار چوق (اعتذار آنها مصدرك
مفعولنه در (اعتذار عذر دیلمك (آن هذیانه اشارتدر (ها ادات جمع
(محصول ترکیب) سوزنی رحمه الله اول نسفدن اولمشدر یعنی
مبدئی نسفدر تحصیل علم وکال ایچون بخارایه کلدی و برسوزنکرك
شاکردینه عاشق اولدی واول شاکردك استادینك شاکردلکنه
کتدی واول سوزنکرلکده تمام مهارت حاصل ایلدی وهزل واستهزا
طبیعتنه غالب ایدی اکا بناء چوق هذیانات سویلمشدر و بو ایکی
بیت شول برقصیده دندرکه اول هذیاناتی اعتذارده سویلر (قطعه)
تاکی ز کردش فلك ابکینه رنك * برابکینه خانهٔ طاعت زنیم سنك *
تا حرف انتها (کی چن دیمکدر (کردش کافك فتحیله ماقبلی
مکسور شین ایله دونش ودور معناسنه اسم مصدر در (فلکه اضافت
فاعلنه در فلکك مابعدینه موصوفك صفتنه در (ابکینه رنك ترکیب
توصیفیدر سرچه رنکلی دیمکدر (ابکینه خانه ده بو یله شیشه او
دیمکدر قلب مراددر (طاعته اضافت لامیه (ز نیم فعل مضارع
متکلم مع الغیر اوره لم دیمکدر (محصول بیت) نه دك ابکینه رنك

اولان فلكك دورندن عبادت وطاعت شيشه خانه سنه يعنى قلبنه طاش اوره لم حاصلى دور فلكدن نيجه بر شكايت ايله مجروح قلب ومحزون اوله لم * برابگينه سنك زدن كارماوما * تهمت نهيم برفلك ابگينه رنك * زدن مصدر در اورمق معناسنه (كارما لاميه (تهمت مصدر در اسناد قباحت ايتمكه ديرلر (نهيم فعل مضارع متكلم مع الغير قورز ديمكدر (محصول بيت) صرچه يه طاش اورمق بزم كاربمزدر و بز ابگينه رنك اولان فلكه اسناد قباحت ايلرز يعنى صرچه يه مشابه اولان قلوب عبادى هزار سحر يه سنكيله شكست ايدوب بنه فلكه اسناد قباحت ايلرز (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور * واين چند بيت ازقصيدهٔ ديكرست هم درآن معنى * و بو برقاچ بيت برغيرى قصيده سندندر بنه اول معنى واسلوبده (قطعه) زهربدى كه تودانى هزار چندانم * مرا نداند ازين كونه كس من دانم * بدى با حرف مصدر (كه حرف رابط صفت (دانى فعل مضارع مفرد مخاطب بيلورسين ديمكدر (چندانم اولقدرم ديمكدر (مرا را ادات مفعول بنى ديمكدر (نداند فعل نفى مستقبل بيلمز ديمكدر (ازين كونه بونك كبى ديمكدر (كه حرف رابط صفت (دانم فعل مضارع متكلم وحده بيلورم ديمكدر (محصول بيت) هر يرامزلقدن كه سن بيلورسين بيك اولقدر يعنى بنده اولان يرامزلق سنك بيلديككدن بيك اولقدر زياده در بونك كبى كيمسه بيلمز كه بن بيلورم يعنى بن بنى بيلديكم قدر كيمسه بيلمز * باشكار بدم درنهان زبد بدتر * خداى داند ومن اشكار پنهانم * باشكار با حرف ظرف ظاهرده ديمكدر (بدم ميم ضمير متكلم يرامزم ديمكدر (درنهان كيزلوده ديمكدر (بدتر تر ادات تفضيل بدرك ديمكدر (داند فعل مضارع مفرد غائب بيلور ديمكدر فاعلى خدادر (من خدا اوزره معطوف (محصول بيت) ظاهرده يرامزم وباطنده يرامزدن يرامز زيرا كيم الله بيلور و بن بيلور آشكار و پنهانمى يعنى كيزلومى وآشكارهمى بر بن و برالله بيلور كه يرامزلردن يرامز و بدلردن بدوعاصى بنم * بيك صغيره مرا رهنماى شيطان بود * بصد كبيره كنون رهنماى شيطانم * بيك صغيره با حرف صله صغيره كوچك كناه ديمكدر (مرا را ادات صله

(رهنماي وصف تركيبي در دليل معناسنه (بود ادات ماضي (بصد كبيره باحرف صله كبيره يولي كاه معناسنه در كنون كافك ضميله الان ديمكدر (رهنماي شيطانه لاميه (محصول بيت) بر كوچك كاهه شيطان بكا دليل اولدي يعني اشلمكه سبب اولدي يوز بيك كاهه شمدي شيطانك دليلي يم يعني شمدي شيطاني اضلاله قدرتم واردر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور* ودر قصيده* ديكرنه ازين اسلوب ميكويد* و بر غيري قصيده دخي بو اسلوب اوزره اولميه رق يعني اعتذار طريقي اولميه رق دير (قطعه) چو تير غمزه بناز وكرشمه اندازي * نشانه ازدل مسكين من كن اي غازي* چو ادات تشبيه (تير غمزه بيانيه (بناز با حرف مصاحبت (ناز معروف (كرشمه شيوه ديمكدر (نازه عطف تفسيريدر (اندازي فعل مضارع مفرد مخاطب آته سين ديمكدر (دل مسكين من موصوفك صفته ولاميه (كن امر حاضر مفرد ايله ديمكدر (محصول بيت) چونكه غمزه اوقني ناز وشيوه ايله آتارسين يعني آنك مرادايدرسين نشانه يي يعني هدفي بنم كوكلمدن ايله اي غازي * نخست باتو بدل بازي اندر آمده ام * * چو دل نماند تن در دهم بجانبازي * نخست اول ديمكدر (باتو با حرف مصاحبت (بدل بازي با حرف صله يا حرف مصدر (دل باز وصف تركيبي در كوكل اوينادبجي ديمكدر (اندر تأكيد در (آمده ماضيدن قسميدر (همزه حرف توسل (ميم ضمير متكلم كلشيم ديمكدر (چو ادات تعليل (نماند فعل نفي مستقبل مفرد غائب قالميه ديمكدر (تن در دهم راضي اولورم ديمكدر (بجانبازي با حرف صله (جان باز وصف تركيبي دو جان اوينادبجي ديمكدر يا حرف مصدر (محصول بيت) اول سنك ايله كوكل اوينادبجيلغه كلمش ايدم يعني كوكل و يرمكه كلدم چونكه كوكل قالميه جان اوينادبجيلغه راضي اولورم يعني كوكلي فدا ايتديكم كبي جاني دخي فدايه راضيم * چو هيچ زخم تواي دوست بي نوازش نيست * مرا بغمزه بزن تا ببوسه بنوازي * چو ادات تعليل (زخم تو لاميه سنك زخمك ديمكدر (نوازش اسم مصدردر اوخشايش معناسنه (مرا را ادات مفعول (بغمزه با حرف مصاحبت (بزن بله تأكيد ايله امر حاضر مفرد اور ديمكدر (تا حرف تعليل (ببوسه

باحرف مصاحبت (بنوازی با تأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب اوخشایه سین دیمکدر (محصول بیت) چونکه ای دوست سنك زنخك نوازش سزه‌کلدر یعنی دل عاشقه یاره آچدقده نوازش ایلرسین نی غمزه ایله اور تاکیم بوسه ایله اوخشایه سین وتوازش ایده سین * هزار عاشق داری ومن هزار یکم * بمن نیابی که تا زان همه نپردازی * هزار عاشق داری‌نك مفعول صریحی (داری فعل مضارع مفرد مخاطب ثباتدن عبارتدر واردر دیمکدر (هزار یك یکده بر دیمکدر واو عطف سز میم ضمیر متکلم یاخود واو عطف ایله هزار ویکه کافك ضمیله میم اعداد آخرنده اولان ادات فاعل اولوب بیك برنجی دیمك اولور (بمن با حرف صله (نیابی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کلمزسین دیمکدر (که حرف بیان (تا حرف انتها (زان همه انلرك مجموعندن دیمکدر (نپردازی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ایشه صورت ویرمدیکه دیمکدر (محصول بیت) بیك عاشقك واردر وبن بیکده برم یاخود بیك برنجی یم بکا کلمزسین تا که انلرك مجموعندن ایشه صورت ویرمدیکه یعنی انلرك ایشنی تکمیل ایتمدیکه بکا کلمزسین (عروض) بو قطعه دخی سابق کبیدر * ودر مدح حمیدالدین مستوفی جوهری که از فضلاء ماوراء النهر بوده است قصیده گفته است موقوف میگویند که آن مخترع طبع ویست ومطلعش اینست * مدح حمیدالدین لامیسه حمیدالدین اسمی (مستوفی لقبی (که حرف بیان (قصیده یا حرف وحدت همزه حرف توسل (موقوف بونده برصنعتك اسمیدر که آخر مصراعده بر لفظك نصفنی وقف ایدرلر نصف آخرینی مصراع آخره ایتسداقیلرلر هر بری معنی دار اوله رق صنایعدن اولور معنی دار اولمیه رق اشعار عزیده لا یعد در (می ادات تأکید (کویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر دیمکدر (که حرف رابط صفت (مخترع اسم مفعولدر افتعال بابندن اختراع اولنمش معناسنه‌در (طبع اضافت فاعلنه در طبعك ویه لامیه وی سوزنی یه راجعدر (مطلعش شین ضمیر قصیده یه راجعدر (محصول ترکیب) وحمید الدین مستوفی جوهرینك مدحنده که ماوراء النهر فضلاسندن اولمشدر برقصیده سویلمشدر که موقوف دیرلر که اول سوزینك طبعنك ایجادیدر ومطلعی

بودر

بودر (بيت) زندكانئ مجلس مستو * فى دولت حميد دين الجو *
زندكانى مجلس مستوفى) لاميه لر در زندكانى ياحرف مصدر ديرلك
ديمكدر ذوق وعيش معناسنه در مستوى دولت مصدرك مفعولنه در
مستوفى قبض ايديجى ديمكدر (الجو مابعدنده كى بيتك اولى هرى اولملى
الفاظ براسه معنليه اولمق مراد اولنسه (مستوى افتعال بابندن اسم
مفعولدر قرارلشمش ديمكدر (فى فائده معناسنه در دولتك فائده سى
ديمك اولور (الجو دولت جنكير باندن برشاهك اسميدر (محصول بيت)
دولتى قبض ايديجى حميد الدين الجوهرينك مجلسنك عيشى و ذوقى
موقوفه كوره معنى دولتك فائده سى حميد الدينك مستقر وثابت اولان
عيشى ديمك اولور عروض بحر خفيفدر * و پوشيده نماند كه اكرور بن
الفاظ كه ازان در هر مصرع جزوى نى افتد چنين رعايت كنند كه
بعضى آن اجزارا فى نفسه معنى مستعمل باشد مناسب مقصود از لطافتى
خالى نيست چنانكه درين قطعه * پوشيده اورتولى ديمكدر (نماند
فعل نفى مستقبل مفرد غائب قالميه ديمكدر (كه حرف بيان (اكر
ادات شرط (درين الفاظ بو الفاظلرده (كه حرف بيان (آن الفاظه
راجعدر (جزوى ياحرف وحدت (مى ادات تأكيد (افتد فعل مضارع
مفرد غائب دوشر ديمكدر (چنين بويله ديمكدر (كه حرف رابط
صفت (اجزا جزؤلر جمعيدر (را ادات تخصيص (فى نفسه نفسنده
(محصول تركيب) وخفى اولميه كه اكر بو لفظلرده كه اندن هر مصرعده
برجزؤ دوشه بويله رعايت ايدرلر كه اول جزؤلرك بعضى سنك
نفسنده مقصوده مناسب معناى مستعملى اوله لطافتدن خالى دكلدر
انجلين كه بو قطعه ده (قطعه) دى فرستاد قطعهٔ سوى من *
نكته دانى ززمرهٔ فضلا * (دى دالك كسريله دون ديمكدر (فرستاد
فعل ماضى مفرد غائب ارسال ايلدى ديمكدر (قطعهٔ ياحرف وحدت
همزه حرف توسل برقطعه ديمكدر (سوى من لاميه بنم جانبه ديمكدر
نكته دانى) ياحرف وحدت نكته دان وصف تركيبيدر نكته بلجى
يعنى دقايق شناس (زمرهٔ فضلا بيانيه فاضللر زمره سندن ديمكدر
(محصول بيت) دون بنم جانبه فضلا زمره سندن بر نكته دان برقطعه
ارسال ايلدى * كرده لفظى سه چار ازان بدو بنم * تا كند عاجز

از جواب مرا * (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش معناسنه (لفظی باحرف تنکیر (سه اوج دیمکدر (چار درت اوج درت لفظی دیمکدر آن) قطعه یه راجعدر (بنو نیم با حرف صله ایکی پارچه دیمکدر (تا حرف تعلیل (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (مرا را ادات مفعول (محصولی بیت) اوج درت لفظی اول قطعه دن ایکی پارچه ایلمش تاکیم بنی جوابدن عاجز ایلیه یعنی بنی تعجیز ایلمك ایچون موقوف صنعتن اجرا ایلمش * کفتم اندر جواب آن کای مف * خر خالق خدا وقاضی حا * (جواب آن لامیه (که حرف بیان (مفخر وصلی صورتنده افتخار ایدیجی دیمکدر خلقه اضافتی فاعلنه در وقفی صورتنده خر خلق لامیه خراشك (مف یته مفخر دیمکدر ترخیم طریقیله خلقك خدایه لامیه (قاضی حاجت بیت ثانیه وصل صورتنده فاعلك مفعولنه در وقفی صورتنده ده بویله (حا زجر معناسنه در (محصول بیت) انك جوابنده دیدمکه مخلوق خدانك مفخری وحاجت اصحابی قضا ایدیجی بوصورتده مدح اولور یاخود جوابنده دیدمکه ای مخلوق خدانك اشکی وزجر قاضی سی بوصورتده ذم اولور * جت اصحاب متصف بفضی * لت بسیار خواهت بدعا * (جت یته حاجت دیمکدر متصف) اسم فاعلدر وصف لنمش دیمکدر (بفضیلت بسیار وصل صورتنده باحرف مصاحبت فضیلت ارمقلق معناسنه اضافت بیانیه چوق فضیلت ایله دیمکدر وقف صورتنده (فضی کشف سر دیمکدر لت) سله معناسنه در (خواهت تا حرف خطاب خواهم فعل مضارع متکلم وحده سکا استرم دیمکدر یاخود سکا ایلرم دیمکدر با تأکید یاخود ظرف (محصول بیت) ای مفخر خلق خدا چوق فضیلتله متصف اولان اصحاب ویارانك حاجتنی قضا ایدیجی یعنی فضلانك مرادن حاصل ایدیجی سکا دعا ایلرم مدحی مشعردر یاخود کشف رازایله متصف اولان اصحابك زجر قاضی سی دعامده سکا چوق سله استرم هجوی مشعردر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (ودر بن رباعی دیکر * بو برغیری رباعی ده ده بو صنعتی مشتملدر * رباعی) * ای شادی عید بکام دل اع * دائم شده محبوس در ین غمکده مع * (ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (شادی عید بیانیه

شادی

شادى يا حرف مصدر سرور معناسنه (بكام دل اعدايم بيانيه ولاميه
با حرف مصاحبت كام مراد ديمكدر بنم اعدامك كوكلى مرادنجه
ديمكدر وصلى صورتنده وقفنده (اى بنه اعدادن مرخجه در نصف آخر
مساعده خط ايله (دائم اوقنور (شده ماضيدن قسمدر (محبوس
مفعولى (درين مفعول فيهى (غمكده كده ادات مكاندر غم مكانى
ديمكدر (معذور معلوم وصلى صورتى وقفنده (مع بيله ديمكدر
(محصول بيت) اى ممدوح ومحبوب بيرام سرورى بنم اعدامك كوكلى
مرادنجه بو غمكده ده محبوس اولمشدر يعنى ذوق وصفاى عيد دشمنمك
ناستديكى وجداوز ره غمخانهٔ عالمده اسير قيد و بنددر معذورم الخ
ياخود اى محبوب بيرام سرورى دشمن مرادنجه دائم بو عالمده كوكل ايله
بيله محبوس واسير بند اولمشدر * ذورم براهل دل كه آزاى مع *
بوسيست برسم عيد ازتو طمع * (ذورم صورتنده بيله بيت اولده
وقف اولنان مع ايله بيله دركه معذورم ديمكدر (براهل دل رانك كسريله
لاميه اهل دل قتنده ديمكدر (كه حرف تعليل (آزادى محبوسى مصدرك
فاعلنه در آزادى ياسى مصدريه محبوسى ياسى وحدت وصلى صورتنده
وقفى صورتنده (مع ديرينه معناسنه در (بوسى يا حرف مصدر
وتا ادات خبر رسم عيد بيانيه يا حرف صله (بيرام عادتجه (ميم متكلم
(طمع لفظنه مقيددر (محصول بيت) اهل دل قتنده معذورم زيرا
بيرام عادتجه بر محبوسك آزادلغيدر سندن طمع يعنى بو اميدمده اهل
دل بنى تعييب ايلر (ياخود اهل دل قتنده معذورم كه اسكى آزادلك
بيرام عادتجه اميد اوپمكدر (عروض) رباعى اوزانى معلوم
* افضل الدين خاقانى شروانى ويرا بسبب كمالى كه در صناعت
شعر داشته حسان العجم لقب كرده اند از همه شعرا در اسلوب سخن
ممتاز ست ودران شيوهٔ غريب بى انباز درمواعظ وحكم طريقهٔ حكيم
سنايى سپرده است ودران معنى كوى سبقت از اقران خود برده
ودر قطعهٔ كه بروجه مفاخرت ميكويد * خاقانى مخلصى (شروان
برشهرك اسميدر يا حرف نسبت (ويرا را حرف صله اكا ديمكدر (بسبب
يا حرف مصاحبت (كمال اضافت لاميه (يا حرف تنكير (كه حرف رابط
صفت (در حرف ظرف (صناعت شعر بيانيه صناعت صادك كسريله

فن دیمکدر (داشته ماضیدن قسمدر وارایدی دیمکدر (حسان العجم
یعنی مداح رسول اولان حسان بن ثابت رضی الله عنه حضرتلرینه تمثیل
ایدوب (لقب کرده اند تلقیب ایلمشلردر (اسلوب سخن لامیه سوز
قاعده سنه دیمکدر (ممتاز اسم مفعولدر افتعال بابندن اعلا معناسنه
(آن شعره اشارتدر (شیوهٔ غریب بیانیه (بی انبازه اضافت صفتنه در
انبازاورتق دیمکدر (شریك معناسنه (مواعظ موعظه نك جمعیدر
(حکم حکمتك جمعیدر (طریقهٔ حکیم سنایی لامیه طریقه اسلوب
معناسنه در (سپرده است سالك اولمشدر دیمکدر سینك کسریله (آن
معنی طریقهٔ حکیم سنایدن عبارتدر (کوی سبقت بیانیه سبقت تقدم
معناسنه در (اقران خود بیانیه (برده بونده قاپمق معناسنه در
(قطعهٔ) یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بروجه مفاخرت
افتخار طریقیله دیمکدر (میکوید دیر (محصول ترکیب) افضل الدین
خاقانی شروانی رحمه الله اکا شول برکمال سبیله که صنایع
شعرده وارایدی یعنی شعر فننده اولان کمالی سبیله اکا حسان
العجم لقب ایلمشلردر جمیع شعرادن سوز قاعده سنده ممتازدر
واول شعر طریقنده شریك سز سبوهٔ غریبی واردر حاصلی نظیری
یوقدر موعظه لر سویلمکده وحکمتلر سویلمده حکیم سنایی یولنه
سالك اولمشدر واول معنی ده سبقت وتقدم طوپنی کندی اقراننده ن
قاپمشدر وبرقطعه ده افتخار طریقیله دیر (قطعه) شاعر مبدع منم خوان
معانی مراست * ریزه خور خوان من عنصری ورودکی * مبدع
افعال بابندن اسم فاعلدر ایجاد ایدیجی دیمکدر (منم بنم دیمکدر (خوان
معانی بیانیه خوان سفره معناسنه در معانی معنانك جمعیدر اما بونده معانی
فن مخصوصك اسمیدر استعارات ومزایای الفاظ وصنایع قاعده سی
اندہ مبیندر (مرا اادات تخصیص بمدر دیمکدر (ریزه خور وصف
ترکیبی در ریزه اووق دیمکدر (اووق ییجی یعنی قرتیلرینی دیو شریجی
دیمکدر مابعدینه اضافت لامیه (خوان من ده بو یله بنم سفره مك
اووقلرینی ییجی دیمکدر (عنصری ورودکی سابقده ذکرلری مرور
ایلدی (محصول بیت) ایجاد واختراع ایدیجی یعنی نو زمین ونو مضمون
انشاد ایدیجی شاعر بنم معانی سفره سی بمدر عنصری ورودکی بنم

سفره ملك لوقمقلر ینی یتیجیدر یعنی انلر بنم آرتیغمدن یکجینی بجی دیرلر
شارجك حالنی سنیر ایله که ریزه خود دیمش دال ایله وآنی اثبات ایچون
یراز مالا یعنی زاردا باقل سویلمش * زنده چو نفس حکیم نام من از
تازکی * کشته چو مال کریم حرص من ازاندکی * زنده زانك کسیر ایله
دیری دیمکدر (چو ادات تعلیل (نفس حکیم لامیه نفسدن مراد نفس
ناطقهٔ مجرده در (نام من ده لامیه (تازکی یا حرف مصدر کاف هادن
مبدل تازه لکدن دیمکدر (کشته ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه
(چو مال کریم (چو نفس حکیم کبی (حرص اخلاق باطنیه دن
یرذمیمه نك اسمیدر (منه اضافتی لامیه اندکی یا حرف مصدر کاف هادن
مبدل (اندك آز دیمکدر آزلقدن دیمك اولور (محصول بیت) بنم
نامم نفس حکیم کبی زنده در تازه واطرا فتدن ناشی یعنی علمانك نفس
ناطقه سی کمالاتی تکمیلدن ناشی سلك مجرداتده اعلای علیین ده
صغایلب اولدیغی کبی بنم نامم وشانم دخی الی یوم القیمه لطافت شعرمدن
ناشی مذکور وزنده در بنم حرصم مال کریم کبی اولمش در آزلقدن ناشی
یعنی اهل کرم ماله حرص ورغبتی اولمدیغی اجلدن بخشش وانعام ایله
بکیسه تهی اولدیغی کبی بنده حرصدن اثر وعلامت یوقدر
(عروض) بو قطعه بحر منسرحدندر که اصلی مستفعلن مفعولات
مستفعلن مفعولات در جمیع اجزاسنه طی کلمشدر که دردنجی ساکنلر
حذف اولنوب ومفعولات جزؤلرینه کسف دخی کلوب مستفعلنلر
فاءی حذف ایله مستعلن اولوب مفتعلن لفظنه تبدیل اولنور مفعولاتلردن
کسف ایله تاء وطی ایله واو ساقط اولوب مفعلا اولوب فاعلن لفظنه
تبدیل اولنور (بو بحری رجزدن دخی فرض جائزدر که صدر وابتدا
وحشو ثانیلری سابق کبی مطوی وحشو اوللر وعروض وضرب مرفوع
اولور رفع سبب اولی حذفنه دیرلر تفعلن لواوب فاعلن لفظنه تبدیل
اولنور حاصل کلام هر صورتده مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن اولور
* ورشید وطواط درمدح وی کفته است * رشید وطواط که سابقا
بیان اولندی خاقانی یی مدحنده دیمشدر (قطعه) ای سپهر قدر را
خورشید وماه * وی سپهر فضل را دستور وشاه * ای حرف ندا
منادیی محذوف ای کس که دیمکدر (سپهر قدر بیانیه سپهر فلك دیمکدر

قدر مرتبه معناسنه (را ادات تخصیص (وع وای دن مخفف سابق کبی
(سریر فضل پایه سریر اخشابدن مصنوع برشیئك اسمیدر عربده
تخت لفظنی دخی اکا علم ایتمشلردر ترکیده کرویت دیرلر صدردن و پادشاه
مسندندن عبارتدر (فضل فضیلت معناسنه‌در (را حرف تخصیص
(دستور دالك ضمیله بونده وزیر دیمکدر (شاه معروف (محصول بیت)
ای قدر ومنزله‌لك خورشید وماهی اولان کیمسه وای فضیلت مسندینك
وزیر وشاهی اولان کیمسه * افضل الدین بو الفضائل بحر فضلی *
* فیلسوف دین فزای کفر کاه * افضل الدین دینك افضلی دیمکدر
(بو ابو دن مخففدر بویله یرلرده اصل ومنبع دیمکدر (فضائل
فضلك جمعیدر (بحر بویله یرلرده کثرتدن عبارتدر (فیلسوف
بالاده مفصلا ذکر اولندی (محب حکمت وعالم معناسنه‌در ما بعدینه
اضافتی صفتیه‌در (دین فزا وصف ترکیبیدر دینی ارتیریجی یعنی
دینه رونق وفر ویریجی دیمکدر (کفر کاهده بویله کفری اکسلدیجی
یعنی کفری نقصان ایدیجی دیمکدر (محصول بیت) دینك افضلی
فضیلتلر باباسی یعنی منبع وموردی وفضائلدر یاسی دینه رونق و یروب
ارتیریجی وکفری اکسلدیجی عالم دیو رشید وطواط خاقانی‌یی
مدح ایلمشدر * واز مقطعات ویست این دو بیت * وخاقانینك
قطعه لرندندر بو ایکی بیت (قطعه) بس کن ازسودای خوبان
داشتن خاقانیا * کز سر سودا خردرا در سر آید خیرکی * بس بتر
دیمکدر (کن امر حاضر مفرد ایله دیمکدر بس کن یتر ایله یعنی فراغت ایله
دیمکدر (سودای خوبان لامیه (داشتن لفظنك مفعولیدر (خاقانیا
الف حرف ندا ای خاقانی دیمکدر (کز که ازدن مخففدر (که حرف
تعلیل (سرسودا سودا هوسی دیمکدر (خرد را را ادات مفعول
عقلك دیمکدر (در حرف صله (سر باش دیمکدر (آید فعل مضارع
مفرد غائب کلیر دیمکدر (خیرکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن
مبدل خیره یوش دیمکدر سرسم معناسنه (محصول بیت) ای خاقانی
محبوبلرك سوداسنی طوتمقدن فراغت ایله یعنی انلره میلدن وازکل
زیرا سودا هوسندن یعنی سودا سببیله عقلك باشنه سرسملك کلور
وحیران ومست اولور * صورت خوبان بمعنی چون بیبنی آینه است *

کر بروت

كز برون سو روشنى دارد درون سو تيركى * صورت خوبان لاميه (يعنى يا حرف ظرف (چون ادات تعليل (ببينى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب كوره سين ديمكدر (كه حرف تعليل (برون طشره ديمكدر (سو جانب معناسنه در طشره جانبندن ديمكدر (روشنى يا حرف مصدر آيدنلق ديمكدر (درون سو ايچ جانبى ديمكدر (تيركى يا حرف مصدر كاف هادن مبدل تيره بولانق ديمكدر كدرت معناسنه (محصول بيت) محبوبلرك صورتى چونكه كوررسين آينه‌در زيرا طشره جانبى ظاهرى مجلا وروشن وايچ جانبى مغبر ومكدردر *وويرا مثنويست تحفة العراقين نام واين چند بيت از مفتتح آنست* ويرا را ادات تخصيص وى خاقانى‌يه راجعدر (مثنوى بيان اولندى ياء ثانى حرف وحدت (تحفه هديه معناسنه (عراقين عراقك تثنيه سى برى عراق عرب كه بغداددر وبرى عراق عجم كه اصفهاندر اول ممالك وصفنده وحال وشانى حقنده نظم ايلمشدر بوديارده نابى مرحومك تحفة الحرمينى كبى (محصول تركيب) وخاقانينك بر مثنويسى واردر تحفة العراقين نامنده وبو بر قاچ بيت انك اوائلندندر (مثنوى) ماييم نظاركان غمناك * زين حقهٔ سبز ومهرهٔ خاك * ما ضمير متكلم مع الغير (ييم ادات خبر متكلم مع الغير بزز ديمكدر (نظاركان غمناك موصوفك صفتنه اضافتيدر نظاره سير وتماشا معناسنه در كاف هاء رسميدن منقلب الف نون ادات جمع سيرجيلر ديمكدر (غم معروف (ناك ادات نسبتدر غملى ديمكدر (زين از ين دن مخففدر (حقهٔ سبز موصوفك صفتنه (حقه ديو حقه بازك شكل مخروطى آلت مخصوصه سنه ديرلر مراد خيميت مناسبتيله فلكدر (سبز يشل ديمكدر (مهرهٔ خاك حقهٔ سبز كبى (مهره ميمك ضميله كاغدى شفاف وقلم كير ايتمك ايچون پللوردن وسائردن مصنوع آلتدر والا زنه دخى ديرلر اما بونده حقه باز بوارلغى معناسنه‌در كه زميندر (محصول بيت) بو يشل حقه كبى اولان سموات وطبراق مهره كبى اولان ارضدن غملى سيرجيلرز يعنى افلاك وزمينك حالات عجيبه سندن مغموم اولان سيرجى بزز حاصلى حقه بازك حقه ومهره سنى سيردن هركس صفا ياب اولور بز دهرك لعب وشعبده سين تماشا ايله مغموم ومهموم وپرغم وغصه ومكدرز * كين

حقه ومهره تابجايند* سر كبسته عمر ميكشايند* كين كه اين دن مخففدر (كه حرف تعليل (تا حرف توقيت (بجاى با حرف ظرف (نون دال ادات جمع خبر برنده درلر ديمكدر (سر كبسته عمر بيانيه عمر سر كبسته سني يعني اغزيني ديمكدر (كشايند فعل مضارع جمع غائب آچارلر ديمكدر (محصول بيت) بيت اولك تعليليدر بو حقه باز دهره نظاره دن غم ناكم زيرا بو حقه ومهره برنده اولديغي مدتده يعني ثابت اولدقجه عمره سر كبسته سني آچارلر افناى عمر ايدرلر * وين طرفه كه در بساط فرمان * مهره زمنست وحقه كردان * طرفه طانك ضميله عجيب ديمكدر (كه حرف بيان (بساط فرمان بيانيه بساط دوشمه ديمكدر فرماندن مراد فرمان الهيدر فرمان الهى دوشمه سنده يعني حق جل وعلانك امريله دوشنمش وجه ارضده ديمكدر (مهره بيولرلق ديمكدر (زمن زانك فتحى وميمك كسريله كتوررم ديمكدر مقعد معناسنه (كردان صفت مشبهه دونه كن ديمكدر (محصول بيت) وبو عجبدر كه فرمان الهى بساطنده مهره كه مراد وجه ارضدر مقعددر يعني حركتي يوقدر وحقه يعني آسمان دونه كن يعني متحركدر مع هذا كه امر بالعكس اولملى ايديكه حقه بازلرك اكثرى بيوارلقي متحركدر *خود بو العجبان سحر كارند * كه قاقم وكاه قندز آرند *خود ادات تأكيد (بو العجبان سحر كار موصوفك صفته اضافتيدر الف نون ادات جمع بو العجب مقدما بيان اولندى سحر كار تركيب توصيفيدر سحر ايتلي يعني ساحر ديمكدر (نون دال ادات جمع خبر (كه فتح كاف بوهاء اصليه ايله كاهدن مخفف (قاقم معروف بر بياض حيواندر دريسي مقبول كوركدر (قندز قافك ودالك ضمه لريله برسياه حيواندركه اكثر صووده كزر صوسموري ديرلر (آرند فعل مضارع جمع غائب كتوررلر ديمكدر (محصول بيت) خود بو العجب ساحرلردركه كاهى قاقم وكاهى سمور كتوررلر يعني حقه باز طغارجغندن درلو درلو عجايبات سير ايتدرديكى كبى حقه باز عالم كاه قاقم وكاه قندز چيقارورلر مراد اجتماع ضدين ايدركه كاه كيجه كاه كوندز كاه صفا وكاه كدر وكاه سرور وكاه غم وكاه ذوق وكاه ماتم وكاه وصل وكاه هجر وكاه نوش وكاه نيش وكاه يسر وكاه عسر * وقتست وقت درسر آيد سيلاب عدم بسر درايد *

وقتست وقتدر دیمکدر (که حرف بیان (در سراید تمام اولمقدن
کنایتدر (سیلاب سیل صویی دیمکدر (عدمه اضافت بیانیه (بسر
یاحرف صله (درآید کله دیمکدر (محصول بیت) وقتیدر که وقت تمام
اوله عدم سیلابی باشه کله حاصلی وقت عمرك تکمیلی زمانیدر عدمك
ظهوریدر * وقتست این چهار حال * بنهند محفهٔ مه وسال *
چهار حال عناصردن کنایتدر (بنهند باء تأکید ایله فعل مضارع
جمع غائب قویه لر دیمکدر (محفه معلوم (مه وساله اضافت بیانیه
(محصول بیت) وقتیدر بو عناصر اربعه حالی مه وسال محفه سنی
قویه لر یعنی براغه لر یعنی وجود انسان که عناصر اربعه دن مرکبدر
وقتیدر که حامل اولدیغی روحی براغوب آیلری وکونلری ترك ایتدیره
دار آخرته کتمك وترك حمل ثقیل دنیا ایتمك وقت و زمانیدر * وقتست
که مرکبان انجم * هم نعل بیفکنند وهم سم * مرکبان انجم بیانیه
یلدز مرکبلری دیمکدر زیرا نجومك هر بری بر شکلده اولدیغندن
مرکبه تشبیه ایلدی یاخود اضافت لامیه یلدزك مرکبلری دیمکدر
زیرا بر صورتده وافر یلدز مرکوزدر اول یلدزلرك ترتیبنی تصور ایله
صورت حاصل اولور مرکب اول صورتلر اولمش اولور یاخود مرکبدن
مراد بروج اثنی عشردر که نجوم سبعه اولر بر وجه بنزلر (هم ادات
تأکید (نعل معروف (بیفکنند باء تأکید ایله و یاء منقلبه ایله فعل
مضارع جمع غائب براغورلر دیمکدر (هم ادات عطف (سم طرناق
دیمکدر (محصول بیت) وقتیدر که انجم مرکبلری هم نعلنی هم طرناغنی
براغه لر یعنی دوکه لر (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدسدندر که
صدر وابتدا اخرب حشو لر مقبوض عروض وضرب محذوف مفعول
مفاعلن فعولن اولور * فخر جرجانی رحمه الله از اماثل وافاضل
روزکارست میزان کمال وفضل ودقت شعر وی کتاب ویس ورامین
است وآن در بن روزکار مهجور ونایاب واین چند بیت از مواضع
متعدد ازان کتابست * اماثل امثلك جمعی خیرلولر دیمکدر
(افاضل افضلك جمعی (روزکاره اضافت لامیه (میزان ترازو
دیمکدر کماله اضافت لامیه (فضل کماله معطوف (دقت شعر
مصدرك مفعولنه در (شعرك ویه لامیه میزان مبتدا (کتاب ویس

(ورامين خبرى و يس بر عاشقك اسميدر رامين محبوبه نك على (آن كتا به اشارتدر (مهجور ونا ياب عطف تفسيريدر (محصول تركيب) فخر جرجانى رحمه الله زمانه نك خبرا ولرندندر واوقصه لرندندر كمال فضلنك و شعره دقتنك ميزانى يعنى دليل و نمونه سى كتاب ويس ورامين در واول كتاب بو زمانه ده مهجور ونا يابدر وبو برقاج بيت اول كتابك مواضع متعدده سندندر (مثنوى) خوشست اين نكته از گيتى شناسان * كه باشد جنك بر نظاره آسان * خوشست خوشدر ديمكدر (گيتى شناس وصف تركيبيدر عالمى بيلجى يعنى احوال عالمه واقف ديمكدر (الف نون ادات جمع (كه حرف بيان (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (جنك فاعلى (بر حرف صله (نظاره سيرجى ديمكدر (محصول بيت) احوال عالمه واقف اولنلردن بو نكته خوشدر كه جنك سيرجى يه قولاى اولور يعنى جنك سيرجى يه آسان كورديكارى نكته غايت ايله خوشدر * مرا آن طشت زرين نيست درخور * كه دشمن خون من بيند بدو در * مرا را ادات صله بكا ديمكدر (طشت زرين لاميه طشت لكن ديمكدر (زرين يا حرف نسبت نون حرف تأكيد آلتون لكن ديمكدر (درخور لايق معناسنه در (كه حرف رابط صفت (خون من لاميه بنم قانمى ديمكدر (بيند فعل مضارع مفرد غائب كوره ديمكدر (بدو با حرف ظرف مابعدنده اولان در بو نى تأكيددر دال همزه دن منقلب اوطشته راجعدر (محصول بيت) بكا اول آلتون لكن لايق ولازم دكل كه دشمن بنم قانمى انده كوره درخور فتح خا ايله اولديغى اين مصراع ثانيده در و پرديمش عجب لايقسز خور آدم ايمش * نباشد مار را بچه بجز مار * نيارد شاخ بد جز تخم بد بار * نباشد فعل نفى مستقبل مفرد غائب اولمز ديمكدر (مار بر را ادات تخصيص (بچه ياورى (بجز با حرف تأكيد جز غيرى ديمكدر (نيارد فعل نفى مستقبل مفرد غائب قادر اولمز ديمكدر (شاخ بد بيانيه يرامز شاخ ديمكدر (تخم بد دخى بويله يرامز تخم ديمكدر (بار حاصل وميوه معناسنه در (محصول بيت) مارك ماردن غيرى ياورسى اولمز يرامز شاخ يرامز تخمدن غيرى ميوه ومحصوله قادر دكلدر * نباشد خوش سفر در تندرستى * نكرتا چون بود در رنج

وسستی * تن درست صحیح دیمکدر (یا حرف مصدر (نکر فعل امر مفرد مخاطب باق دیمکدر (تا ادات تعلیل (چون نیجه دیمکدر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (سستی یا حرف مصدر (محصول بیت) تندرستلکده سیر ایله باق نیجه مشقت ورنجده اولور یاخود کنشکلکده نیجه اولور یعنی صحت وجودده سفرشاق ایکن حالت ضعفده اشق اولدیغنی ادراك ایله * کل نرکس نکو باشد بدیدن * ولیکن تلخ باشد در چشیدن * کل نرکس بیانیه نرکس چیچکی دیمکدر (نکو ایو دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (بدیدن با حرف ظرف دیدن مصدردر کورمك معناسنه کورمکلکده دیمك اولور (لکن ادات استدراك (تلخ آجی دیمکدر (در حرف ظرف (چشیدن مصدردر طاتمق معناسنه (محصول بیت) نرکس چیچکی باقمقلقده کوزل اولور یعنی کورونشده کوزلدر ولیکن طاتمقلقده آجی اولور یعنی طعمی ناخوشدر حاصلی هر ظاهری کوزل اولان باطنی دخی خوش دکلدر * کاه بوده بر مردم نهفتن * بسی نیکوتر از نابوده کفتن * کاه بوده بیانیه اولمش کناهی دیمکدر (بر حرف صله (مردم خلق دیمکدر (نهفتن مصدردر کیزلمك معناسنه (در بسی چوق دیمکدر (نیکوتر اعلارك دیمکدر (نابوده اولمش دیمکدر معدوم معناسنه (کفتن مصدر سویلمك معناسنه (محصول بیت) اولمش کناهی یعنی اسلوب فعله کتوردیکك کناهی خلقدن کیزلمك معدوم اولان شیئی سویلمکدن چوق اعلادر حاصلی خلقه بهتان ایلمکدن کندو کناهنی ستر واخفا ایتمك اولیدر * مثال پادشه چون آتش آمد * بطبع آتش همیشه سرکش آمد * مثال پادشه لامیه (چون ادات تشبیه (آمدلر ادات خبر معناسنه درلر (بطبع با حرف ظرف (همیشه دائما دیمکدر (سرکش علوی دیمکدر (محصول بیت) پادشاهك مثالی آتش کبیدر آتش طبیعتده علویدر پادشاهلرك علوی وغضوب اولمقلقلری لازم کلور * اکر بازو ر پیل وطبع شیری * مکن با آتش سوزان دلیری * اکر ادات شرط (با حرف ظرف (زور قوت دیمکدر (پیل یاء خطاب مقدردر (شیری یا حرف خطاب (مکن نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (با آتش با حرف صله سوزان صفت مشبهه یا فیجی دیمکدر (دلیری یا حرف مصدر دلیر بهادر

دیمکدر (محصول بیت) اکر ز ورده فیل ایسك وطبیعتده ارسلان ایسك ده یاقیجی آتشه بهادرلق ایله حاصلی پادشاهلره بیکتلك اولمز (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدرکه مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * ظهیرالدین فاریابی وی ازمشاهیر جهانست وافاضل دوران تمام دیوان اومطبوع ومقبولست بلطافت و سلاست سخن او هیچ کس نیست دیوان وی مشهورست واشعار وی برزبانها مذکوردردولت اتابك ابو بکرتربیتها یافت شبی درمجلس وی این رباعی بکفت * مشاهیر مشهورك جمیدر (جهانه اضافت لامیه (افاضل دورانده بو یله دیوان اوده بو یله (مطبوع طبیعته موافق دیمکدر (بلطافت باحرف ظرف (سلاست سخن اولامیه لردر (دیوان وی ده بو یله اشعار وی کذلك ضمیرلر مجموعی ظهیره راجعدر (برحرف ظرف (زبانها ها ادات جمع دللرده دیمکدر (دولت اتابك لامیه ابو بکر سعدینك ممدوحی اولان سعدك باباسی ابو بکر ابن سعد بن زنکیدر اتابك بوصنفك اسمیدر که جمله سنه اتابکان دیرلر آل عثمان دیدکلری کبی (تربیتها ها ادات جمع تربیه لر دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (شبی یا حرف وحدت مجلس وی لامیه (محصول ترکیب) ظهیرالدین فاریابی رحمه الله اول جهانك مشهورلرندندر ودورانك فاضللرندندر انك دیوانی تمام طبیعته موافق ومقبولدر انك سوزینك لطافت وسلاستنده هیچ کیمسه یوقدر انك دیوانی مشهور وشعرلری دللرده مذکوردر اتابك ابو بکرك دولتنده تربیه لر بولدی برکیجه انك مجلسنده بورباعی یی سویلدی (رباعی)

ای ورد ملائکه دعای سرتو * سرنیست زمانه را بجای سرتو *

ای حرف ندا منادی محذوف ای شاه دیمکدر (ورد ملائکه لامیه ورد واوك کسریله دوام ذکر دیمکدر (دعای سرتو لامیه لردر سر بونده وجود وذات معناسنه‌در باش اشرف اعضا اولدیغندن جمله وجود کبیدر (سر بونده سودا دیمکدر (زمانه را را ادات تخصیص زمانه‌نك دیمکدر (بجای سرتو بجای بونده مصاحبت معناسین افاده ایدر سنك باشك ایله دیمکدر (محصول بیت) ای پادشاه سنك وجودك ملائکه‌نك وردیدر یعنی سنك وجودیکه ملائکه دعا ایدرلر زمانه‌نك

سنك

سنك باشك ايله سوداسي يوقدر يعني ضرر و زيانه وسوء قصده حد وزهره سي يوقدر * با دشمن تو نيام شمشير تو كفت * سر دل من باد قضاى سر تو * با حرف صله (دشمن تو لاميه (نيام شمشير توده بو يله نيام نونك كسريله قين ديمكدر غلاف معناسنه (سر دل من ده لاميه لردر بنم كوكلك سرى ديمكدر كه مراد شمشيردر درونده اولان سراودر سر بونده سينك كسرى وراء مشدده ايله در (باد امر غائب اولسون ديمكدر (قضاى سر توده لاميه لردر سنك باشكك قضاسى ديمكدر (محصول بيت) سنك دشمنكه قليجيكك قيني ديريبنم كوكلك سرى يعني درونمده پنهان اولان شمشير سنك باشكك قضاسي اولسون (عروض) بود باعينك صدر وابتدالرى اخرب حشوا والرمقبوض ثانيلرمكفوف عروض وضرب مجبوب مفعول مفاعلن مفاعيل فعل اولور * بفرمود تا هزار دينار زر سرخ هم در مجلس نثار او كردند بر اثر اين رباعى ديكر كفت * اثر كسر همزه ايله عقب معناسنه در (محصول تركيب) اتابك ابو بكر بيوردى تاكيم بيك قزل التون بنه اول مجلسده اكا صاچو ايليلر انك عقبنده بر رباعى دخى سويلدى (رباعى) شاها ز تو كار ملك ودين بانسقست * وز عدل تو جان ظلم وفتنه رمقست * شاها الف حرف ندا (كار ملك لاميه (بانسق با حرف مصاحبت نسق نونك وسينك فتحه لريله مساوى ديمكدر (عدل تو لاميه (جان ظلم ده بو يله در (رمق فتحتينله بقية روحه ديرلر بونده تمام اولمه دن كنايه در (محصول بيت) اى پادشاه سندن ملك ودينك ايشى مساوى وموزوندر يعني امور دين وامور مملكت سنك عدلكدن انتظام بولمشدر دخى سنك عدلكدن ظلم وفتنه نك جانى رمقدر يعني جان چكشور حاصلى ظلم وفتنه ديار عدمه كتمشدر * در عهد تو رافضى وسنى باهم * كردند موافقت بو بكر حقست * عهد تو لاميه (رافضى اعاذنا الله حاشاثم حاشا شيخين افنديلر عزه سب ايدنلردر خذلهم الله (سنى رسول الله واصحاب كزين اثرينه اقتفا ايدنلره ديرلر (باهم بيله ديمكدر (كردند فعل ماضى جمع غائب ايلديلر ديمكدر (موافقت مصدردر او يغونلق معناسنه (كه حرف رابط صفت (بو بكر تورنيه طريقيله يا حضرت ابو بكر رضى الله عنه اوله

یا پادشاه ابو بکر بن سعدی اوله (محصول بیت) سنك زمانکده رافضی وسنی بیله موافقت ایلدیلر که ابو بکر حقدر دیو یعنی روافضك حالی مذکور کبی ایکن سنك بیم تیغکدن سنی یه موافقت ایلدیلر وحقیتکی اقرار ایلدیلر یاخود ایکیسی دخی سنی پادشاهلغه قبول ایلدیلر (عروض) بو رباعی دخی عینیله سابق کبیدر * واز لطایف ویست این چند بیت بر اسلوب مثنوی * وظهیرك لطایفات ومطایباتندندر بو برقاچ بیت اسلوب مثنوی اوزره (مثنوی) عالمی برفراز منبر گفت * که چو پیدا شود سرای نهفت * عالمی یا حرف وحدت (بر حرف استعلا (فراز بالا دیمکدر (منبر اضافته لامیه (که حرف بیان (چو ادات تعلیل (پیدا ظاهر دیمکدر (سرای نهفت بیانیه کیزلو سرای دیمك که مراد آخرتدر یاخود مکانی کور دیکی وقت که حالت نزعدر (بومعنی دردوکینی مضاسنه ملایمدر (محصول بیت) بر عالم منبر بالاسی اوزره دیدی که چونکه آخرت ظاهر اوله یعنی حشر ونشر اوله یاخود حال غرغره واقع اولوب محلی کندویه ظاهر اوله یعنی شقاوت وسعادت بیلنه * ریشهای سفید را ز کناه * بخشد ایزد بریشهای سیاه * ریشهای سفید موصوفك صفته اضافتیدر ها ادات جمع ریش صقال دیمکدر سفید اق معناسنه در (را ادات مفعول (بخشد فعل مضارع مفرد غائب بغشلر دیمکدر (ایزد اسماء اللهدندر (بریشهای سیاه سابق کبی با حرف صله (محصول بیت) کناهدن اق صقاللیلری یعنی کناه ایچنده صقال اغاردنلری حق سبحانه وتعالی قره صقاللی لره اغشلر یعنی کنج اولان صلحایه بغشلر یاخود حالت نزعده اطراف واکنافنده اولان اولاد واقرباسنك آه وفریاد ودعاری سببیله عفو ومغفرت ایدر * باز ریش سیاه روز امید * باشد اندر پناه ریش سفید * باز ینه دیمکدر (روز امید بیانیه قیامتده دیوان الهیدن عبارتدر (محصول بیت) ینه سیاه صقال قیامتده اق صقالك حمایه سنده اولور حاصلی حق جل وعلا قیامتده بعض اق صقالی قره صقاله وبعض قره صقالی اق صقاله کمال رأفت ورحمتندن بغشلسه کرکدر دیو بر واعظ منبرده سویلر دی * مردکی سرخ ریش حاضر بود * دست در ریش

زد چو این بشنود * مردکی یا حرف وحدت کاف حرف تصغیر
بر آدم جکز دیمکدر (سرخ ریش صفتی قوم ال صقاللی دیمکدر
(بشنود فعل ماضی مفرد غائب باء تأکید ایله ایشتدی دیمکدر
(محصول بیت) بر قوم ال صقاللی آدمجك حاضر ایدی الینی صقالینه
اوردی چونکه بو کلامی ایشتدی یعنی بو کلامی ایشتدیکی کبی الینی
صقالینه تأسفانه اوردی * کفت ماخود درین شمار نیم * دردو کیتی
بهیچ کار نیم * ما ضمیر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (خود ادات تأکید (در
حرف ظرف (شمار صابی دیمکدر (نیم دکلز دیمکدر (کیتی عالم معناسنه
بهیچ کار با حرف ظرف (محصول بیت) سرخ ریش دیدی بز بو صابی ده
دکلز ایکی عالمده هیچ بر ایشده دکلز یعنی سفید ریش دکلز که دعای
ریش سیاه ایله دنیادن آخرته مغفورا رحلت ایده لم سیاه ریش دکلز که
آخرتده جناب خدای متعال بزی آق صقاللی لره بغشلیوب انلرك
حمایه سنده خلاص اوله لم خلاصه ایکی عالمده ده بر ایشه یرامزز
(عروض) بو مثنوی بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور
* وکمال وی در شعر بمثابه ایست که شعرای متقدم بمیان وی وانوری
وترجیح یکی بر دیکری اختلاف داشته اند چنان که بعضی بر سبیل
استفسار از بعضی کفته اند * کمال وی لامیه (بمثابه یا حرف وحدت
همزه حرف توسل با حرف ظرف (مثابه بونده مرتبه دیمکدر (که
حرف بیان (شعرای متقدم بیانیه اسکی شاعرلر دیمکدر (بمیان وی
با حرف ظرف اضافت لامیه وی ظهیره راجعدر ظهیرك بینی ایله
(وانوری انوری نك بینی دیمکدر (ترجیح یکی مصدرك مفعولنه
اضافتیدر برینی ترجیح وتقدیمده دیمکدر (بر دیکری با حرف تنکیر
آخرك اوزرینه دیمکدر (داشته اند ایتمشلردر دیمکدر (بعضی یا حرف
تنکیر (بر سبیل استفسار بیانیه سؤال طریقی اوزره دیمکدر (محصول
ترکیب) وظهیرك شعرده کمالی بر مرتبه در که اسکی شاعرلر ظهیر ایله
انوری نك بینده وبرینی آخره ترجیحده اختلاف ایتمشلردر انجلین که
بعضیسی بعضیسندن استفسار طریقی اوزره دیمشلردر (قطعه)
* ای آن زمین وقار که بر آسمان فضل * ماه خجسته پیکر وخورشید
منظری * ای حرف ندا (آن مرسل الیه اولان کسه اشارتدر (زمین وقار

بيانيده تمكين يرى ديمكدر (كه حرف رابط (آسمان فضل بيانيده فضل كوكى ديمكدر (ماه خجسته پيكر بيانيه خجسته پيكر مبارك صورتلى ديمكدر (خورشيد منظر زده بويله كنش منظرلى ديمكدر منظر بونده چهره دن عبارتدر (يا حرف خطاب (محصول بيت) اى لول زمين وقار اولان كيمسه كه فضيلت كوكى اوزره مبارك صورتلى ماه وكونش يوزلى سين بو صفت ايله متصف اولان * قومى زناقدان سخن كفتۀ ظهير * ترجيح ميكنند بر اشعار انورى * قومى يا حرف وحدت (ناقدان سخن بيانيه (ناقد صراف ديمكدر سوز صرافلرندن ديمك اولور يعنى سوزك اعلا ودوننى فرق وتميزه قدرتى اولنلر (كفتۀ ظهير لاميه (محصول بيت) سوز صرافلرندن بر قوم ظهيرك كفته سنى انورينك اشعارى اوزره ترجيح وتقديم ايلديلر * قومى دكر برين سخن انكار ميكنند * فى الجمله درمحل نزاعند داورى * فى الجمله حاصل كلام ديمكدر (محل نزاع بيانيه (نون دال ادات جمع خبر (داورى (يا حرف نسبت ياخود مصدريه اول وقت بركن مقصدر اولور داوره منسوب يعنى دعوى ديمكدر (ياخود حاكملك ايله ديمكدر (محصول بيت) قوم آخر بو سوزه يعنى ظهيرى ترجيحه انكار ايلرلر حاصل كلام دعوى محل نزاعده در يا خود محل نزاعده در لر سن حكم ايله حاكم اول * ترجيح يك طرف تو بديشان نماكه هست * زير نكين حكم تو ملك سخنورى * ترجيح يك طرف مصدرك مفعولنه در برطرفى ترجيح ديمكدر (بديشان با حرف صله (دال همزه دن منقلب ايشان ضميرى ظهير وانورى يه راجعدر (نما امر حاضر مفرد كوستر ديمكدر (كه حرف تعليل (هست ادات خبر حكم تو يه مقيد (ز ير نكين حكم تو لاميه لردر سنك حكمك نكيننك التنده ديمكدر (نكين يوزك قاشى كال حكمده مستعملدر (ملك سخنورى بيانيه سخنور ورلدات نسبت يا حرف مصدر شاعرلك ديمكدر (محصول بيت) سن انلره يعنى انلر حقنده برطرفى ترجيح كوستر زيرا شاعركى لك ملا يعنى اقليم سخنوران سنك حكمك نكينى التنده در * وامام هروى در جواب وى كفته است * ولامام هروى انك جوابنده ديمشدر (قطعه) اى سالك مسالك فكرت درين سؤال * معذورينستى بحقيقت چو بنكرى * مسالك مسلكك جمعيدر

(سالك مسالك فاعلك مفعولنه اضافتيدر (مسالك فكرت بيانيه اي
فكرت مسلكلرينك سالكي (بحقيقت باحرف مصاحبت چواداب تعديل
(بنگري باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب نظر ايليه سين ديمكدر
(محصول بيت) اي فكرت مسلكلرنه سلوك ايديجي بو سؤالده معذور
دكلسين چونكه حقيقت ايله نظر ايليه سين يعني حقيقت حاله نظر
اولنديغي كبي عذرك مقبول دكلدر * تمييز راز بعد تناسب در بن
دوطور * هيچ احتياج نيست در بن شرح كستري * (تمييز تفعيل بابندن
مصدر درايرمق وفرق ايتمك معناسنه (بعد تناسب مصدرك فاعلنه در
بعد بانك ضميله اوزاقلق معناسنه در تناسب مناسبت معناسنه در
شرح كستر) وصف تركيبيدر شرح بسط ايديجي ديمكدر (يا حرف
مصدر (محصول بيت) بو ايكي طورده اولان بعد مناسبتدن ناشي
فرق ايتمكه شرح كسترلكه حاجت يوقدر حاصلي فرقي بياندن
مستغنيدر زيرا بينلرنده اصلا وقطعا مناسبت يوقدر * كين معجز است
وآن سحر اين نور وآن چراغ * اين ماه وآن ستاره واين حور وآن پري *
اين لر) انوريه (آنلر ظهيره اشارتدر (محصول بيت) شرحه حاجت
دكل كه بو انورينك شعري معجزه در وظهيرك سخني سحردر و بو نور
اول چراغدر بو ماه اول يلدزدر و بو حوري اول پريدر حاصلي تفاوت
كلي ظاهردر * وديكري كفته است در جواب همان * (قطعه)
بر غيريسي دخي بنه اوسؤال ضمننده اولان قطعه نك جوابنده ديمشدر
(قطعه) * هر مبتديكه بيهده ترجيح مي نهد * شعر ظهير بر سخن پاك
انوري * (مبتدي برفنه يكي باشلين كمسنه يه ديرلر (كه حرف بيان
بيهده) عبث ديمكدر (مي نهد فعل حال مفرد غائب قور يعني ايلر ديمكدر
شعر ظهير) لامه (سخن پاك انوري موصوفك صفته ولامه دا انورينك
پاك اولان سوزي اوزره ديمكدر (محصول بيت) هر مبتدي كه عبث
ترجيح ايلر ظهيرك شعريني انورينك پاك شعري اوزره * ماند بدان
كروه كه نشناختند باز * اعجاز موسوي را از سحر سامري * (ماند
فعل مضارع مفرد غائب بكزر ديمكدر (بدان با حرف صله دال
همزه دن منقلب (كروه طائفه معناسنه در (كه حرف رابط صفت
نشناختند) فعل نفي ماضي مفرد غائب اكلمديلر ديمكدر (باز ادات تأكيد

اعجازموسوی) لامیه یا حرف نسبت را ادات مفعول حضرت موسی یه
منسوب اولان معجزه لری دیمکدر (سحر سامری لامیه سامرینك
سحرندن دیمکدر قصه سی معلوم (محصول بیت) ظهیری انوری اوزره
ترجیح ایلینلر شول کروهه بکزرکه موسی یه منسوب اولان اعجازی
سامرینك سحرندن فرق ایده مدیلر یعنی سحر سامری ایله معجزهٔ موسی
علیه السلامی فرق وتمییز ایده میلر بکزر ظهیری انوری یه ترجیح
ایدنلر (عروض) بو قطعات سؤال وجواب بحر مضارع اخربدندر که
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور * نظامی رحمه الله وی از کنجه است
وفضائل وکمالات وی روشن احتیاج بشرح ندارد آن قدر لطایف
ودقایق که در کتاب پنج کنج درج کرده است کس را میسر نیست بلکه
مقدور نوع بشر نیست وبیرون ازان کتاب ازوی شعر کم روایت کرده اند
واین غزل از سخنان ویست * کنجه کاف عجمك فتحیله برشهرك
اسمیدر که جد حضرت عالم پناه ظل اله سلطان سلیم عالی جاه جنت
مکان سلطان احمد خان حضرتلری ایادی سرخ سراندن استخلاص
ایلمشدر (کمالات وی لامیه (روشن ظاهر معناسنه در (بشرح با حرف
صله (ندارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب بونده مجرد نفیدن عبارت
بو قدر دیمکدر (قدر قافك ودالك فتحه لریله مقدار معناسنه در
(که حرف رابط صفت (پنج کنج دیدوکی بو حواليده خمسهٔ نظامی
دیو شهرتیابدر (کسی را را حرف صله (مقدور قدرت معناسنه در
بیرون) خارج دیمکدر (محصول ترکیب) نظامی رحمه الله اول کنجه لیدر
وانك فضیلتلری وکماللری ظاهردر شرحه احتیاجی یوقدر اول قدر
لطایف ودقایق که پنج کنجنده درج ایلمشدر کیمسه یه میسر دکلدر بلکه
مقدور نوع بشر دکلدر واول کتابدن خارج اندن شعرلر روایت
ایلمشلردر وبو غزل انك سوزلرندندر (غزل) جو بجو محنت من زان
رخ کندم کونست * که همه شب زرخ چون کاهم زان پرخونست *
جو) اربه دیمکدر فتح جیم ایله جو بجو بونده دانه دانه دیمکدرکه
ترانكدن کنایه در (محنت من لامیه (رخ کندم کون موصوفك صفته
اضافتیدر (کندم کون ترکیب توصیفی در بغدای رنکلی اسمر
دیمکدر (که ادات تعلیل (رخ چون کاهم) موصوفك صفته در

(چون ادات تشبیه (گاه کاف عربیله صمان دیمکدر (میم ضمیر متکلم
(خون قان دیمکدر (محصول بیت) دانه دانه آبرو ابرو بنم محنتم اول
بغدای رنکلی یعنی اسمر یوزندندر زیرا بتون کیجه صمان کبی صاری
اولان بکا غم اول سیدن پرخوندر (جوکندم گاه مراعات نظیردر
*دانهٔ گندم او وسنبل تر دارد بار * کمترین خوشهٔ او سنبلهٔ گردونست*
دانهٔ گندم او بیانیه ولامیه انك بغدای دانه‌سی مراد خالدر (سنبل تر
بیانیه تر تازه دیمکدر تازه سنبل دیمك اولور مراد زلف دلاویزدر یاخود
صقال (دارد اثباتدن عبارتدر واردر دیمکدر (بار میوه وحاصل
معناسنه‌در (کمترین کم ناقص ودون معناسنه‌در تر ادات تفضیل یا
حرف نسبت نون ادات تأکید (خوشه بشق دیمکدر (اویه اضافت
لامیه او ضمیر باره یادانه یه راجعدر (سنبلهٔ گردون لامیه سنبله بروج
اثنی عشردن بر برجك اسمیدر اهل رصد شکلنی استخراجده بشق
شکلنه تشبیه ایتدکلرندن سنبله دیو تسمیه ایتمشلردر (گردون فلك
معناسنه‌در (محصول بیت) انك بغدای دانه‌سی یعنی وجهنده اولان دانهٔ
خالی تازه سنبل حاصل ایلرك ادنی بشقی سنبلهٔ گردوندر بو بیتده دخی
سنبل وسنبله صنعت اشتقاق ینه خوشه سنبله ترادفدر تشبیهات گندمی
خاله وسنبل تری زلفنه تشبیهی تشبیه بلیغ طریقی ایله‌در * من نخوردم
بر ازو صبرم از و گندم خورد * کز بهشت در او چشم رهی بیرونست*
نخوردم فعل نفی ماضی متکلم وحده یمدم دیمکدر (بر میوه دیمکدر
(خورد فعل ماضی مفرد غائب یدی دیمکدر (کز که ازدن مخفف که
حرف بیان (بهشت در او بیانیه ولامیه (چشم رهی لامیه چشم امید
معناسنه (رهی یاء اصلیه ایله قول دیمکدر (بیرون خارج معناسنه
(محصول بیت) بن اول جاناندن میوه یمدم صبرم اندن بغدای یدی
زیرا انك قپوسی جنتندن بنده‌نك امیدی خارجدر یعنی بنم نه حدم
وار ایدیکه باغ جاناندن میوه یییم صبرم تحمل ایمه‌دی بغدای یدی
قباحت صبرکدر زیرا قولك امیدی انك قپوسی جنتندن خارجدر
حاصلی قول خارجدن تمنی ایلر کذلك بو نده‌ده بغدای وبهشت ذکری
مراعاتدر * لر ترازوی دو زلفش چو جوی مشك خرم * گندمی خواهم
افزون که سخن موزونست * ترازوی دو زلف بیانیه تراز و معروف

(شین ضمیر محبوبه راجعدر (چو ادات تعلیل (جوی یا حرف وحدت
(خرم فعل مضارع متکلم وحده (کندمی یا حرف وحدت (کندم
بونده شول درهمدن عبارتدر که ترکیده دخی بغدای دیرلر (خواهم
واو رسمیله فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (افزون زیاده
دیمکدر (محصول بیت) طرفین مساواتده اولده ترازویه مماثل اولان
ایکی زانی ترازوسندن چونکه برار به مقداری مشك الام یعنی الحق مراد
ایلسیم بر بغدای زیاده الحق استرم که سوز موزوندر یعنی کلامم موزون
اولمق حسبیله بر بغدای زیانه آلیرم بونده ده جوکندم لطافت
شعریه دن خالی دکل * من چوکندم شده ام از غم اودل بدونیم * و بنی
غم اویله ایکی جوکه نظامی چونسبت * چو ادات تشبیه غم او لامیه
(بدونیم ایکی پارچه دیمکدر (اورا ادات صله (که حرف بیان
(چون ادات استفهام نیجه دیمکدر (محصول بیت) بن بغدای کبی
غمدن کوکلم ایکی پارچه اولمشم بوغم اکا نه آریه قدردر که نظامی
نیجه در یعنی بنم بغدای کبی کوکلم یارلدیغی اکا شیء قلیل کوربنور سیر
ایله اکله که نظامینك حالی نیجه در (بوغزلی تصوف واصطلاح اهل
حاله واقف اولانلرك معلومیدر که مناجات یاریدر (عروض) بوغزل
رمل مخبوندر که فاعلا تن فعلا تن فعلا تن فعلن اولور * کمال اسمعیل
رحمه الله ویرا لقب خلاق المعانی کرده اند از بس معانی دقیق که در
اشعار خود درج کرداست وهیچ کس را از شعرای متقدم ومتأخران
دست نداده که ویرا داده اما مبالغهٔ وی در تدقیق معانی عبارات ویرا
از حد سلاست وروانی بیرون برده است واشعار وی بسیارست
ودیوان وی مشهور * کمال اسمعیل اسفهانی الاصلدر (ویرا را ادات
صله (خلاق المعانی فاعلك مفعولنه اضافتیدر خلاق مبالغه ایله
اسم فاعلدر معانی معنانك جمعیدر (کرده اند ایلمشلردر (از بس معانی
دقیق بیانیه معنالرك چوقلغندن دیمکدر (که حرف رابط صفت
(اشعار خود لامیه (کس را ادات صله (شعرای متقدم بیانیه متقدم
اسکی دیمکدر (متأخر یکی دیمکدر (دست نداده میسر اولمشدر
دیمکده ضرب ایدرلر نته کیم ترکیده الویرمدی دیرلر شارحه بومعنی
الویرمش (که حرف رابط صفت (اورا را ادات صله (داده بنه

دست

دست داده دیمکدر مبسر اولان دیمك اولور (مبالغه وی لامیه
(تدقیق معانی مصدرك مفعولندر (عبارات و یرا لامیه را ادات مفعول
(حد سلاست بیانیه (روانی یا حرف مصدر لحق معناسنه سلاسته
عطف تفسیریدر (بیرون برده است چقارمشدر دیمکدر (اشعاروی لامیه
(دیوان وی ده بو یله وی لر کمال اسمعیله راجعدر (محصول ترکیب) کمال
اسمعیل رحمه الله کندی اشعارنده مدرج ایلدیکی دقیق معنالرك چوقلغندن
ایچون اکا خلاق المعانی لقب ایلمشلردر واسکی و یکی شاعرلردن
اکا مبسر اولان هیچ کیمسه یه مبسر اولمشدر اما تدقیق معانیده انك
مبالغه سی عباراتی سلاست حدندن چیقارمشدر وانك اشعاری چوقدر
ودیوانی مشهوردر * سلمان ساوجی رحمه الله وی شاعری فصیح وسخن
کزاری بلیغست در سلاست عبارات ودقت اشارات بی نظیر افتاده
است در جواب استادان قصاید دارد و بعضی از اصل خوبتر و بعضی
فروتر و بعضی برابر و و یرا معانی خاصه بسیارست و بسیار از معانی
استاد انرا بتخصیص کمال اسمعیل در اشعار خود ایراد کرده و چون آن
درصورت خوبتر واسلوب مرغوبتر واقع شده محل طعن و ملامت
نیست * ساوجی غالبا خراجی دیمکدر (شاعری یا حرف وحدت
سخن کزاری یا حرف وحدت ایله وصف ترکیبیدر سوز ادا ایدیجی شاعر
دیمکدر (سلاست عبارات مصدرك فاعلنه (دقت اشارات مفعولنه در
اشارات رموزات وکنایاتدن عبارتدر (افتاده است واقع اولمشدر دیمکدر
(جواب استادان لامیه الف نون ادات جمع (دارد اثباتدن عبارتدر
واردر دیمکدر (خوبتر کوزلرك (فروتر ادنی رك (بعضیلرده اولان
یالر تنکیر (و یرا را ادات تخصیص (معانی خاصه موصوفك صفته
اضافتیدر خاصه مخصوص معناسنه در (بسیارست چوقدر دیمکدر
(معانی استاد انرا لامیه را ادات مفعول (بتخصیص خصوصا وعلی
الخصوص دیمکدر (اشعار خود لامیه (ایراد کرده کتورمشدر دیمکدر
(چون ادات تعلیل (مرغوب مقبول معناسنه (تر ادات تفضیل
(محصول ترکیب) سلمان ساوجی رحمه الله اول برشاعر فصیح و برسخن
کزار بلیغدر عباره لرینك سلیسلکنده واشارتلره دقتنده بی نظیر واقع
اولمشدر استادلرك جوابنده یعنی انلره نظیره قصیده لری واردر بعضیسی

اصلندن یعنی تنظیر ایتدیکی شعردن کوزلجه و بعضیسی ادنی و بعضیسی برابر واقع اولمشدر وسلماننك کندو یه مخصوص معانیسی چوقدر وچوق استادلرك معانلرینی خصوصا کمال اسمعیلك معانیسنی کندو شعرلرنده ایراد ایلمشــدر یعنی براز مضمون کندی اختراعی و برازی شعرانك علی الخصوص کمالك مضامیننی سرقه ایلمشدر چونکه اول سرقهٔ مضمون صورتده کوزلجه وطرز وطورده مقبولجه واقع اوله طعن وملامت محلی دکلدر (قطعه) معنی نیك بود شاهد پاکیزه بدن * که بهر چنددر وجامه دکر کون پوشند * معنی نیك بیانیه ایو معنی دیمکدر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (شاهد پاکیزه بدن بیانیه شاهد محبوب پاکیزه بدن ترکیب اضافیدر پاك بدنلی دیمکدر (که حرف رابطه صفت (بهرچند هرنقدر دیمکدر (در ودر حرف صله (او شاهده راجعدر (جامه معروف (دکرکون غیری درلو دیمکدر (پوشند فعل مضارع جمع غائب کیدررلر دیمکدر (محصول بیت) حضرت مولانا جامی سرقهٔ مضمونی قالب احسنده ادا ایتمکده ضرر اولمیوب طعن وتشنیعه محل اولمدیغنی اثبات ایدوب تمثیل ایدر ایو معنی پاك و پاکیزه بدنلی بر محبوب اولور یعنی مضمون تازه اندام و وجودی زیبا بر محبوب کبیدر که هرنقدر اکا غیری درلو جامه کیدررلر یعنی اکا هرکس بردرلو جامهٔ رنکین کیدرمکه سعی ایدرلر و الباس ایدرلر * کسوت عار بود باز پسین خلعت او * کر نه در خوبیش از پیشتر افزون پوشند * (کسوت تا اسلوب انجام اوزره طویل کتابت اولنور جامه معناسنه در (عاره اضافت بیانیه کسوت عار خلق یانده کیلین اثوابه دیرلر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (باز تأکید پسین) ویاء نسبی ونون تأکید ایله صکره کی دیمکدر (خلعت ده جامه معناسنه در (او یه اضافت لامیه (کر ادات شرط (نه حرف نفی (پوشنده معروف (در حرف صله (خوبی یا حرف مصدر (شین ضمیری محبوبه راجعدر (پیشتر اولکی دیمکدر (افزون بونده اعلا دیمکدر (محصول بیت) کسوهٔ عار اولور انك صکره کی ثوبی یعنی کوزلکده اولکیدن اعلا کیدرمزلر ایسه یعنی محبوب مستثنایه هرکس بردورلو جامه کیدررلر صکره کیدیرن اکر اولکیدن اعلاسنی کیدرمز ایسه

اوچلهٔ عیب اولور کذلك مضامینی قالب الفاظ ایله تزیین ایلین اولکیدن اعلا بر لفظ ایله ادا ایده مزایسه اول وقت عیب در والا فلا اوده بر صنعت دیکردر * هنرست آنکه کهن خرقهٔ پشمین زبرش * بدرارند ودر واطلس واکسون پوشند * (آنکه اولکه دیمکدر (کهن اسکی دیمکدر (خرقهٔ پشمین بیانیه پشم یوك دیمکدر یاء عجمله یا حرف نسبت نون حرف تأکید اضافت بیانیه یوك خرقه درکه عبا معناسنه (زبرش) شین ضمیر محبوبه راجعدر انك صرتندن دیمکدر (بدر آرند باء تأکید ایله فعل مضارع جمع غائب چیقاره لر دیمکدر (در او در حرف صله او ضمیر محبوبه راجعدر (اطلس معروف (اکسون فتح همزه ایله وسکون کاف ایله بر عجمانی قاشدر که غایت مقبولدر واطلس انواعندن (محصول بیت) هنر در اولکه اول محبوبك صرتندن عبایی چقاره لر واطلس واکسون کیدیره لر حاصلی عبارات آخر ایله مضمونی تزیین ایلمك هنردر (عروض) بو قطعه رمل مخبوندر که فاعلاتن فعلاتن فعلات اولور * و ویرا دو کتاب مثنویست یکی جمشید وخورشید ودران چندان تکلف کرده است که انرا از چاشنی بیرون برده است ودیکری فراق نامه وآن کتابی بدیع ونظمی لطیفست وغزلیات وی نیز بسیار مطبوع ومصنوع است اما چون از چاشنی عشق ومحبت که مقصود از غزل آنست خالیست طبع ارباب ذوق بران اقبال نمی نماید واز جملهٔ مقطعات ویست این چند بیت * (ویرا را ادات تخصیص وی سلمانه راجعدر (جمشید وخورشید عاشق ومعشوق علملریدر (چندان اولقدر دیمکدر (تکلف مصدردر تفعل بابندن مشقت ما لا یعنی ده مستعملدر آن) کتابه راجعدر (را ادات مفعول (چاشنی لذت معناسنه در بیرون برده است) طشره چقارمشدر دیمکدر (دیکر غیری دیمکدر (کتابی یا حرف وحدت (بدیع عجیب معناسنه (نظمی یا حرف وحدت غزلیات وی) لامیه وی سلمانه راجعدر (نیز دخی دیمکدر (مطبوع طبیعته موافق یعنی مقبول دیمکدر (مصنوع صنعتلی دیمکدر (چون ادات تعلیل (چاشنی عشق بیانیه عشق لذتندن دیمکدر (که حرف رابط صفت (آن چاشنی یه اشارتدر (خالیست بوشدر دیمکدر (طبع ارباب ذوق) لامیه وبیانیه ذوق اربابنك طبعی دیمکدر (بران بر ادات صله آن

غزله اشارتدر (نمی نماید فعل نفی حال مفرد غائب كوسترمز دیمكدر (محصول تركیب) وسلمانك ایكی كتاب مثنویسی واردر بری جمشید وخورشید وانده اولقدر تكلف ایلمشدر كه اول كتابی لذتدن چیقارمشدر و بردخی فراق نامه سی واردر واول بر كتاب عجیب و برنظم لطیفدر وانك غزلیاتی دخی چوق مقبول ومصنعدر اما چونكه عشق ومحبت اهلی كه غزلدن مقصود اولدر خالی وبوشدر ارباب ذوقك طبعی اكا اقبال ومیل كوسترمز وقطعاتی جمله سندندر بو برقاچ بیت (قطعه) * كار حرص دلا پركجا توانی كرد * تو از طمع كه سه حرف میان تهی افتاد * (كار قوجاق دیمكدر (حرصه اضافت بیانیه دلا) الف حرف ندا ای كوكل دیمكدر (پر طلو معناسنه در (كجا قنده یك دیمكدر (توانی كرد بلیه مزسین دیمكدر (از طمع توانی كردك مفعول غیر صریحی (كه حرف رابط صفت (میان تهی تركیب اضافیدر اورته سی بوش دیمكدر (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی معناسنه (محصول بیت) حرص قوجاغنی ای كوكل نیجه یه دك ایچی بوش اوچ حرف واقع اولان سن طمعدن طلو ایدرسین اول اوچ حرف كه بری طادر میان تهی وبری میم كه تعلیقك ماعدا خطلرده میان تهیدر كذلك عین میان تهیدر ط م ع * عزیز من زدر درویشی وقناعت زن * كه خواری از طمع وعزت از قناعت زاد * (عزیز من لامیه ومنادی حرف ندا محذوف (در در ویشی بیانیه در قپو دیمكدر (درویشی یا حرف مصدر فقر دیمكدر (زن بونده قاق معناسنه (كه ادات تعلیل (خواری یا حرف مصدر خورلق دیمكدر (زاد فعل ماضی مفرد غائب طوغدی دیمكدر (محصول بیت) ای بنم عزیزم فقر وقناعت قپوسنی قاق یعنی فقر وقناعتی كندیكه پیشه ایله زیرا خورلق طمعدن عزت قناعتدن طوغدی یعنی عزتك مبدئی قناعت وذلتك منشائی طمعدر (عز من قنع ذل من طمع * اگر بلغزد پای توانگری سهلست * سعادت سر درویشی وقناعت باد * (اگر ادات شرط (بلغزد بای تأكید ایله فعل مضارع مفرد غائب قایارسه دیمكدر (پای توانگری بیانیه وفاعلی توانگر غنی دیمكدر یا حرف مصدر (سهل آسان معناسنه در (سعادت بسر درویشی بیانیه سر سودا ومحبت

معناسنه

معناسنه در یا حرف مصدر (باد امر غائب اولسون دیمکدر قناعت
باد قناعت صاغ اولسون دیمکدر نته کیم بو یله ادایی ترکیده ایدرر
باشم صاغ اولسون مالم صاغ اولسون دیرلر (محصول بیت) اکر غنی لك
ایاغی سورچرسه یعنی دور ناهموار فلك ایله غنا کندیدن زائل اولور
ایسه فقر وقناعت سوداسی وقناعت صاغ اولسون (عروض) بو قطعه
بحر مجتث مخبوندر * محمد عصار تبریزی رحمه الله وی صاحب کتاب
مهر ومشتریست ودر انجا لطایف وبدایع بسیار کرده است واین چند
بیت ازان کتابست در صفت بینی معشوق * محصول ترکیب) محمد
عصار تبریزی رحمه الله اول مهر ومشتری کتابی صاحبیدر واول کتابده
لطایف چوقدر وبدایع بسیار اجرا ایلمشدر وبو برقاچ بیت اول
کتابدندر معشوقك بورنی وصفنده (مثنوی) کشیده بر کل نسرین
ز بینی * خطی درعین لطف ونازنینی * کشیده اسم مفعولدر چکلمش
معناسنه کل نسرین آق کل دیمکدر (بینی یاء اصلیه ایله بورون انف
معناسنه (خطی یا حرف وحدت (عین کندی دیمکدر که کمال تشبیهدن
عبارتدر (لطف لطافت معناسنه (نازنینی یا حرف مصدر (محصول
بیت) کل نسرین اوزره بورون دن عین لطافت ونازنینلکده برخط
چکلمش یعنی مصور ازل کمال قدرتن اظهار ایدوب کویا کل نسرین
اوزره بورون نامنه موزون برخط چکمش کل نسریندن مراد چهرۀ
دلبردر * ید قدرت ستونی بسته سیمین * بزیر آن دو طاق عنبر آکین *
ید قدرت بیانیه ید ال دیمکدر (ستونی یا حرف وحدت ستون دیرك
دیمکدر (بسته ماضیدن قسمدر بغلمش دیمکدر اما بونده دیکمش
ونصب ایلمش معناسنه در (سیمین یا حرف نسبت نون ادات تأکید
کومشلی دیمکدر (بزیر با حرف صله (طاق بونده کمر معناسنه در که
مراد قاشدر مابعدینه اضافتی موصوفك صفتنه در (آکین همزۀ
ممدوده ایله طلو معناسنه در (محصول بیت) بورون دکل بلکه
قدرت الی اول عنبر ایله مملو اولان ایکی کمرك التنه بر کومش دیرك
نصب ایلمش عنبر ایله مملو اولمسی سیاه وخوشبوی اولمدن کنایتدر
* میان جزع ولعل آن کل اندام * مثبت شوشۀ از نقرۀ خام *
(میان جزع لا بینه (جزع جیم عربك فتحیله یعنی برطاشدر که سیاهلی

و بياضلى اولور بعضا امدن تسبيح دوزرلر كوزه تشبيه ايلمش ياخود مظلقا يعنى ديدكلرى قرمزى يه مائل طاشكه آكاروميده مهرقازدبررلر كه مراد بريكانى اولور (لعل خمروف جزعك اولكى معناسنه كوره دوداقى مراددر معناى ثانيه كوره يكاغك طرف آخرى مراددر (اندام وجود معناسنه در (منبت تفعيل بابندن اسم مفعولدر بتورلمش ديمكدر (شوشهٔ ياحرف وحدت همزه حرف توسل شوشه عوام تحريف ايدوب شيشه ديرلر طوانه ميخلرلر (نقرهٔ خام خام كومش ديمكدر (محصول بيت) اول كل اندامك كوزيله دوداغى ميانده ياخود يكى رخسارهٔ رنكينى ميانده خام كومشدن برشيشه بتمش يعنى مخلنمش مركوز اولمش * كل زنبق وليكن ناشكفته * فراز ياسمين ولاله خفته * كل زنبق زنبق چچكى ديمكدر (ناشكفته اچلمش ديمكدر (فراز استعلا معناسنه در (ياسمين معروف (لاله كذلك (خفته ماضيدن قسمدر ياتمش معناسنه (محصول بيت) بورون دكل زنبق چچكى وليكن اچلمش ياسمين ولاله اوزره ياتمش يعنى ياسمين ولاله اوزره ياتمش كويا اچلمق زنبقدر (عروض) بو مثنوى بحر هزج مسدس محذوفدر كه مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور * واين قطعه نيز درسلك آن مثنوى انتظام يافته * و بو قطعه دخى اول مثنوينك سلكنده انتظام بولمشدر (قطعه) مجو عصار مهر از طبع مردم * كه كل هركز زشورستان نخيزد * مجو نهى حاضر مفرد اجتنه ديمكدر طلب ايله معناسنه (عصار منادى حرف ندا محذوف (مهر ميمك كسريله محبت معناسنه در (طبع مردم لاميه مردم خلق ديمكدر (كه ادات تعليل (هركز اصلا ديمكدر (شورستان چورقلق ديمكدر (نخيزد فعل نفى مستقبل مفرد غائب قالقمز ديمكدر (محصول بيت) خلقك طبيعتندن اى عصار محبت طلب ايله زيرا چورقلقدن اصلا كل ظاهر اولمز * وفا از صورت بى معنى لخلق * چو از صورت ملائك ميكريزد * وفا مبتدا (ميكريزد خبرى (صورت بى معنى خلق بيانيه ولاميه خلقك معناسز صورتى ديمكدر (چو ادات تشبيه (از صورت مقدر كريزنك غير صريحى (ملائك فاعلى (ازمى لدلالت تأكيد (كريزد فعل مضارع مفرد غائب قچار ديمكدر (محصول بيت) وفا خلقك معناسز

صورتندن

صورتنسدن چار ملائکه صورتدن قاچدیغی کبی * بغر بال فلك
پرفرق اینها * قضاچز کرد غداری نبیزد * بغر بال با حرف مصاحبت
غرْبال قلبوز دیمکدر (فلکه اضافت بیانیه نجوم کثیره ایله قلبور
شکلنده اولدیغندن تشبیه ایلشدر (پر ادات صله (فرق دپه دیمکدر
(اینها خلقه اشارتدر (قضا قضای الهی دیمکدر (کرد کاف عجمك
فتحیله توز دیمکدر غبار معناسنه (غداری یا حرف مصدر (نبیزد
فعل نفی مستقبل مفرد غائب بیختن‌دن یا بیزیدندن مصدر ثانی جائی
اولدیغندن خا داله قلب اولنمشدر اله مز دیمکدر (محصول بیت)
فلك قلبور یله قضای الهی خلقك دپه سندن غداراق توزندن غیری
اله مز * بمهر آنرا که نیکی بیش خواهی * بکینت هرزمان بد تر ستیزد *
بمهر با حرف مصاحبت سببیتی متضمن محبت معناسنه (آنرا آن کس را
تقدیرنده در (را ادات صله (که حرف بیان (نیکی یا حرف مصدر
ایلك دیمکدر (بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (خواهی فعل مضارع
مفرد مخاطب استرسین دیمکدر (ستیزد لج ایدر معناسنه فعل مضارع
مفرد غائب (محصول بیت) محبتك سببیله اول کیمسه یه ایلك زیاده
استه یه سین یعنی ایو اولدیغین استه یه سین یاخود ایلك ایده سین
سکا کین و بغض ایله هرزمان پر امزرك لج وعناد ایدر یعنی سنکله
جدال ومحاوره ایلر حاصلی سکا کینك ایلیسه سن جان نوکوکلدن
ایلك ایلیسه سین * چو اشك آنرا که ساری جای در چشم * اکو
دستش دهد خونت بریزد * چو ادات تشبیه (اشك کوز یاشی دیمکدر
(آنرا را ادات صله اول کیمسه یه که دیمکدر (سازی بونده ایلیه سین
دیمکدر (جای یر دیمکدر (دستش دهد فرصت بولورسه دیمکدر
(خونت سنك قانکی (بریزد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب
دوکر دیمکدر (محصول بیت) کوز یاشی کبی اول کیمسه یه که کوزکده
یر ایلیه سین یعنی مبالغه اعزاز و اکرام ایده سین اکر فرصت بولورسه
سنك قانکی دوکر حاصلی اعزازك فائده و رمز سنك هلاککه قصد
ایلر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر که مفاعیلن
مفاعیلن فعولن اولور * شیخ سعدی رحمه الله نام وی مصلح الدین
است وهمانا که سعدی نسبت بنام محدوحست وی قدوه متغزلانست

هیچ کس پیش از وی طریق غزل نورزیده است وسخنان وی
همه طوایف را مقبول افتاده که یکی ازشعرا گفته والحق گوهر
انصاف سفته * نام وی لامیه انك اسمی دیمکدر (مصلح الدین
مصطفی دیمکدر دیو شارح وکلستان شرحلرنده سروری وامثالی
یازمشلر حقیر بو اطلاقه واقف اولهمدم برکزیده دیرلر اما مصلح الدین
بیلم جائز که اولهدیغی اصلاح ایدیجی معناسنه خیرالدین سیف الدین
حسام الدین کبی علم اولمقده جائزدر (همانا بکرز دیمکدر (که حرف
بیان (سعدی یا حرف نسبت (بنام ممدوح یا حرف مصاحبت اضافت
لامیه ممدوحدن مراد سعد ابن ابو بکر بن زنکیدر (وی ضمیر سعدی یه
راجعدر (قدوه متغزلان لامیه قدوه قافك ضمی وکسری جائزدر
مقتدا به معناسنه اولو دیمکدر (متغزل تفعل بابندن اسم فاعلدر الف
نون ادات جمع غزل سویلیجیلرك اولوسی دیمکدر (پیش باء عربیله
زیاده معناسنه در (وی ضمیر بنه سعدی یه راجعدر (طریق غزل بیانیه
غزل طریقی دیمکدر (نورزیده ماضی منفیدن قسمدر اوزنمشدر
دیمکدر (سخنان وی لامیه (طوایف طا نك فتحیله طائفه نك جمعیدر (را ادات
صله (افتاده ماضیدن قسمدر واقع اولمش معناسنه (که حرف بیان
(یکی بری دیمکدر (گفته ماضیدن قسمدر سویلمش دیمکدر (الحق
حقا دیمکدر (گوهر انصاف بیانیه (سفته ماضیدن قسمدر دلمش
معناسنه . (محصول ترکیبی) شیخ سعدی شیرازی رحمه الله انك اسمی
مصلح الدین در بکرز که سعدی ممدوحی اولان سعدك اسمنه نسبتدر
اول غزل سویلینلرك اولوسی ومقتدابیدر هیچ کیمسه اندن زیاده
غزل طریقی اوزنمشدر یعنی بوندن اعلا غزل کیمسه سویلمشدر
وانك سخنلری مجموعی طائفه یه مقبول واقع اولمشدر که شعرادن بری
دیمش وحقیقتده انصاف گوهری دلمش یعنی حقه راضی اولوب
انصافانه سوز یلمش (قطعه) در شعر سه کس پیمبرانند * هرچند که
لا نبی بعدی (محصول بیت) شعرده اوچ کیمسه سرحد اعجازده درلر
هر نقدر لا نبی بعدی کلامی شریفی وار ایسه ده یعنی حضرت رسول اکرم
بندن صکره نبی یوقدر دیدیسه ده بونه اوچ کیمسه پیغمبرلردر پیغمبر
اطلاقی جائزدکل ولکن زنداندن عجم کوزتمز آداب ترلنه سی معلوم * اوصاف

وقصیده

بوقصیده وغزل را * فردوسی وانوری وسعدی (محصول بیت) لف ونشر مرتب طریقیله اوصافه فردوسی مالك قصیده‌یه انوری غزله سعدی (عروض) بوقطعه بحر هزج اخرب مقبوض محذوفدر که مفعول مفاعلن فعولن اولور * قدوة الشعرا خواجه حافظ شیرازی اکثر اشعار وی لطیف ومطبوعست و بعضی قریب بسر حد اعجاز غزلیات وی نسبت بغزلیات دیگر در سلاست وروانی حکم قصاید ظهیر دارد نسبت بقصاید دیگران و سلیقهٔ شعر وی نزد یکست بسلیقهٔ نزاری قهستانی اما در شعر نزاری غث وسمین بسیارست بخلاف شعر وی وچون در اشعار وی اثر تکلف ظاهر نیست ویرا لسان الغیب لقب کرده اند * اکثر اشعار وی لامیه‌لردر انك شعرلرینك چوغی دیمکدر (بسر حد اعجاز باحرف صله اضافت بیانیه (سر حد نهایت معناسنه اعجاز کمال فصاحت وبلاغت ومعانی لطیف وخیالات وصنایع وسلاستده اربابنه عجز ویرن سخنه دیرلر (غزلیات وی لامیه (بغزلیات دیگر لامیه با حرف صله غیرك غزلیاتنه دیمکدر (روانی یا حرف مصدر سلاسته عطف تفسیر بدر (حکم قصاید ظهیر لامیه‌لردر (دارد خبر معناسنی مفیددر (بقصاید دیگران لامیه با حرف صله سلیقهٔ شعر وی بیانیه ولامیه سلیقه طبیعت معناسنه‌دور (نزدیك یقین دیمکدر (بسلیقهٔ نزاری لامیه باحرف صله (نزاری برشاعرك مخلصیدر (قهستان بر مملکتك اسمیدر (با حرف نسبت (شعر نزاری لامیه (غث لاغر معناسنه ضعیف دیمکدر (سمین فربه وتاولی معناسنه اما غث وسمین شول کلامه دیرلر که تحت رابطه‌ده اولمیه کاه اعلا کاه ادنی کاه اطناب کاه ایجاز خلاصه رطب و یابس کلام مزخرف دیمکدر (بخلاف شعر وی لامیه‌لردر باحرف صله (چون ادات تعلیل (اشعار وی لامیه (اثر تکلف بیانیه (ویرا ادات صله (محصول ترکیب) شاعرلرك مقتداسی خواجه حافظ شیرازی رحمه الله انك اکثر اشعاری لطیف ومطبوعدر و بعضیسی سرحد اعجازه قریبدر انك غزللری غیرك غزلیاتنه نسبت سلاستده ظهیرك قصیده‌لری حکمنده‌در غیریلرك قصیده‌لرینه نسبت یعنی ظهیرك قصایدیله غیرك قصایدی بیننده نه قدر فرق وار ایسه حافظك غزلیاتیله غیریلرك غزلیاتی بیننده اول قدر فرق

وار در وانك طبيعت شعری نزاری قهستانينك طبيعتنه قريبدر
اما نزارينك شعرنده غث وسمين چوقدر حافظك شعرينك خلافنه
وچونكه انك اشعارنده تكلف يعنی طبعنه اضطراب يوقدر اكا لسان
الغيب لقب ايلمشلردر * شيخ كمال خجندی وی در لطافت سخن ودقت
معانی بمرتبه ايست كه بيش ازان متصور نيست اما مبالغه در ان
شعر ويرا از همه سلاست بيرون برده واز چاشنی عشق ومحبت خالی
مانده در ايراد امثال واختيار بحرهای سبك باقافيها ورديف غريب
سهل ممتنع نماست تتبع حسن دهلوی ميكند اما آن قدر معانی لطيف كه
در اشعار وی است در اشعار حسن نيست وآنكه ويرا دزد حسن
ميكويند بنا برهمان تتبع تواند بود واز بعضی ديوانهای وی اين
فرد ديده شده است * خجند حانك ضميله برشهرك اسميدر ياحرف
نسبت (لطافت سخن مصدرك فاعلنه (دقت معانی مفعولنه (بمرتبه
باحرف ظرف ياحرف وحدت همزه حرف توسل برمرتبه ديمكدر
(كه حرف رابط صفت (بيش باء عربيله زياده وارتق ديمكدر
(متصور تفعلی بابندن اسم مفعولدر (آن لطافت ودقته اشارتدر
(شعر وی لاميه (رالادات مفعول (بيرون برده طشره چقارمش ديمكدر
(چاشنی عشق بيانيه (مانده ماضيدن قسمدر قالمش ديمكدر قومش
معناسنی ويرمز قودرمزديملی فاعلی شعره راجعدر (ايراد امثال
مصدرك مفعولنه دومثللر كتورمه ده يعنی ارسال مثل صنعتنی اجراده
ياخود ضرب امثال كتورمكده ياخود قصه وحكايات نظم
ايتمكده ديمكدر (اختيار بحرده مصدرك مفعولنه در (ها ادات جمع
(بحرهای سبك بيانيه خفيف بحرلر ديمكدر (باقافيها باحرف
مصاحبت ها ينه ادات جمع (رديف بالاده ذكر اولندی (غريبه
اضافت موصوفنه در (سهل ممتنع اصطلاح دنلدر صورتده اسان
اتيانده مشكل اولان شيئه ديرلر (سهل ممتنع نما وصف تركيبيدر سهل
ممتنع كوستريجی ديمكدر (تتبع حسن دهلوی مصدرك مفعولنه در
ومجازا لاميه تقديری تتبع اشعار حسن دهلوی در (تتبع بونده مطالعه
يا اثرينه ذاهب اولمق معناسنه دو (می كند ايلر ديمكدر (معانی لطيفه
موصوفك صفته (كه حرف رابط صفت (اشعار وی لاميه (اشعار

حسن ده بویله (آنکه اولکه دیمکدر (ویرا را ادات صله (وی کماله
راجعدر (دزد حسن مجازا لامیه دزد اشعار حسن دیمکدر (دزد
دالك ضمیله خرسز دیمکدر (می ادات تأکید (کویند فعل مضارع
جمع غائبه دیرلر دیمکدر (بنابر همان تتبع همان اول تتبعه بناء دیمکدر
(تواند بود اولمق کرك دیمکدر (دیوانهای وی لامیه (این فرد بیته
دیمکدر (دیده شده است کورلشدر دیمکدر (محصول ترکیب)
شیخ کمال خجندی رحمه الله اول لطافت سخن ووقت معانی ده
بر مرتبه ده در که اندن زیاده متصور دکلدر اما انده اولان مبالغه
انك شعرینی مجموعی سلاستدن چیقارمشدر وعشق ومحبت لذتندن
شعری خالی قالمشدر امثال ایرادنده وخفیف بحرلر وغریب قافیه
وردیفلو کتورمه ده سهل ممتنع نمادر حسن دهلوی یی تتبع ایلر یعنی
انی چوق مطالعه ایدر ویاخود انك طریقنه سالك اولور اما اوقدر
معانی لطیفه که کمالك شعرلرنده وار در حسنك شعرنده یوقدر واول که
ارکا دزد حسن دیرلر همان اول تتبعه بناء اولمق کرکدر وانك بعضی
دیوانلرندن بو فرد کورلمشدر (فرد) کس بو سر رخنه نکرفت مرا*
معلوم همی شود که دزد حسنم* سر بونده اوج معناسنه در (رخنه
کدك دیمکدر سر رخنه عیب وقباحت معناسنه در (نکرفت فعل نفی
ماضی مطرد غائب طوتمدی دیمکدر (مرا را ادات تخصیص بنم
دیمکدر (همی شود فعل مضارع منفی مفرد غائب استفهامی متضمن
اولورمی دیمکدر (که حرف بیان (محصول بیت) هیچ کیمسه بنم
قباحت وعیبمی طوتمدی معلوم اولورمی که بن دزد حسنم یعنی بنم
دزد حسن اولدیغم ندنه معلوم اولدی* وبعضی از عارفان که بصحبت
شیخ کمال وحافظ هر دو رسیدند وچنین فرمودند که صحبت شیخ به
از شعر وی بود وشعر حافظ به از صحبت او* محصول ترکیب)
وعارفلردن بعضیسی که شیخ کمالك وحافظك هر ایکیسنك صحبتنه
ایرشمشلردر وبو مجلاین بیورمشلردر که شیخك صحبتی شعرندن
اعلا ایدی وحافظك شعری صحبتندن اعلا* امیر خسرو دهلوی
در شعر متفنن است وقصیده وغزل ومثنوی پرداخته وهمه را بکمال
رسانیده تتبع خاقانی میکند هرچند بقصیدهٔ وی نرسیده اما غزل را

ازوی گذرانیده غزلهای وی بواسطهٔ معانی آشنا که ارباب عشق ومحبت بحسب ذوق ووجدان خود آنرا درمی یابند مقبول هرکس افتاده است خمسهٔ نظامی را کس به از وی جواب نکرده وورای آن مثنویهای دیگر دارد همه مصنوع ومطبوع * متفننی تفعل بابندن اسم فاعلدر فنلری بلیجی دیمکدر فندن مراد بونده قصیده وغزل ومثنویدر (را ادات صله (ورزیده ماضیدن قسمدر اوزنمش معناسنه (همه را را ادات مفعول (بکمان باحرف صله (رسانیده ماضیدن قسمدر ایرشدرمش دیمکدر (تتبع خاقانی مصدرك مفعولنه در سابق کبی (هرچند هرنقدر دیمکدر (بقصیده باحرف ظرف (بوی باحرف صله (وی خاقانیه راجعدر (نرسیده ماضی منفیدن قسمدر ایرشمهمش دیمکدر (غزل را را ادات مفعول (ازوی خاقانیه راجعدر (گذرانیده ماضیدن قسمدر کچرمش یعنی تفوق ایلمش دیمکدر (غزلهای وی لامیه (بواسطهٔ معانی آشنا لامیه وموصوفك صفتهدر باحرف مصاحبت آشنا اسم مصدر دربلش معناسنه معانی آشنا هرکسك عقلی احاطه ایلدیکی وبیلدیکی معنادر (که ادات تعلیل (ارباب عشق بیانیه (بحسب ذوق لامیه (باحرف مصاحبت (وجدان کمال شوقدن حاصل اولان حالته دیرلر زآنرا را ادات مفعول (درمی یابند اکلرلر دیمکدر (افتاده است واقع اولمشدر (خمسهٔ نظامی را را ادات صله (ازوی خسرودن (ورا ماعدا دیمکدر (محصول ترکیب) امیرخسرو دهلوی شعرده متفنن در قصیده وغزل ومثنوی یه اوزه نوب سعی ایلمشدر ومجموعنی کماله ایرشدرمشدر وخاقانی یی تتبع ایدرهر نقدر قصیده ده خاقانی یه ایرشمه مش ایسه ده غزلی اندن تفوق ایلمشدر حاصلی اندن اعلادر انك غزللری هرکسك بیلدیکی معانی اولمق واسطه سیله که ارباب عشق ومحبت کندولرینك ذوق ووجدانی حسبیله نی اکلرلر جمله یه مقبول واقع اولمشدر خمسهٔ نظامی یه اندن اعلا کیسه جواب ویرمشدر وانك وراسنده یعنی اندن ماعدا غیری مثنویلری واردر جمله مقبول ومطبوعدر * حسن دهلوی وی را در غزل طریق خاص است اکثر قافیههای تنك وردیفهای غریب وبحرهای خوش

آینده

آینده که اصل شعر خاصه درغزل ملاحظه اینها ست اختیار کرده است لاجرم ازاجتماع اینها شعر ویرا حالتي حاصل آمده است که اکرچه بحسب بادي نظر اسان مي نماید امادر کفتن دشوارست واهذا اشعار ویرا سهل ممتنع کفته اند معاصر خسرو بوده است و بایکدیکر صحبت مي داشته اند ومباسطات میکرده چنانکه حسن میکوید * ویرا را ادات تخصیص (خاص مخصوص معناسنه (بادی نظر اول نظرده یعنی وهلهٔ اولاده دیمکدر (محصول ترکیب) حسن دهلوی انك غزلنده طریق خاصی واردر یعنی کندویه مخصوص طریقی واردر اکثرینك قافیه‌لری وغریب ردیفلری وخوش آینده بحرلری که شعرك اصلی علی الخصوص غزلده ملاحظه بونلردر اختیار ایلمشدر یعنی شعردیمك بویله رنکین ادادراني اختیار ایلمشدر شبهه سز بونلرك اجتماعندن انك شعرینه برحالت حاصل اولمشدرکه اکرچه وهلهٔ اولاده آسان کورینور اما سویلمکده مشکلدر بونك ایچون انك اشعارینه سهل ممتنع دیمشلردر خسروك معاصری یعنی ایکیسی بروقت ایدیلر وبربریله صحبت ایلمشلردر واطیفه‌لر ایلمشلردر انجلاین که حسن دیر (قطعه) خسرو ازراه کرم بپذیرد * آنچه من بنده حسن مي کویم * راه کرم بیانیه کرم یولندن یعنی کرمندن ناشی دیمکدر (بپذیرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قبول ایلر دیمکدر انچه اول نسنه‌يي که دیمکدر (می ادات تأکید (کویم فعل مضارع متکلم وحده سویلرم دیمکدر (محصول بیت) خسرو کمال کرمندن ناشي قبول ایدر بکنور اول نسنه‌يي که بن بنده حسن سویلرم یعنی بنم سویلدیکم شعردن دکلدرلکن خسرو کمال کرمندن بکنور یاخود بنم شعریمي خسرو کرم یولنده یعنی کمال لطافتدن استراء تمز بکنور سخن ذوالوجهین در تأمل * سختم چون سخن خسرو نیست * سخن اینست که من میکویم * چون ادات تشبیه (سخن خسرو لامیه (که حرف بیان (محصول بیت) بنم سوزم خسروك سوزی کبی دکلدر سخن اولدر که بن سویلرم یعنی بنم شعرم لطافت وسلاست وفصاحتده خسرو کبی اعلا دکلدر اشته طوغری سوز بودر که بن سویلرم اعتراف ایدرم یاخود بنم شعریم خسروك شعری کبی دکلدر شعر دیدکاری بنم شعرمدر

كذلك مدح وذمی مشعردر (عروض) بوقطعه رمل مسدس مخبوندر که فاعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر * ودیگر از شعرای متغزل خواجه عماد فقیه ست از کرمان وی شیخ خانقاه دار بوده است شعر خود را برهمه واردان خانقاه خوانده است واستدعای اصلاح میکرده وازین جامیگویند که شعروی شعر همه اهالی کرمانست * کرمان بربلده نك اسمیدر (شیخ خانقاه دار) بانیه خانقاه دار وصف ترکیبیدر تکیه نشین دیمکدر (واردان کلیجیلر دیمکدر (محصول ترکیب) وشعرای متغزلدن بری دخی خواجه عماد فقیهدر کرماندندر اول شیخ خانقاه دار اولمشدر کندی شعرینی خانقاهه کلوب کیدیجیلرك جمله سنه اوقومشدر واصلاحلرینی رجا ایلمشدر واول سببدن دیرلرکه انك شعری جمیع کرمان اهالیسنك شعریدر * ودیگری خواجوست ووی از کرمانست ودرتزیین الفاظ وتحسین عبارات جهدی بلیغ دارد ولهذا ویرا نخل بند شعرا می خوانند * نخل بند وصف ترکیبیدر نخل باغلیجی دیمکدر نخل معروف ترکیده تحریف ایدوب ناقیل دیرلر (محصول ترکیب) بری دخی خواجودر واول دخی کرماندندر والفاظه زینت وبرمده وعبارهلری کوزل ادا ایتمده مبالغه سعیی واردر انك ایچون اکا نخل بند شعرا دیرلر * وازشعرای ماوراء النهر ناصر بخاریست ودر اشعار وی چاشنی هست ازتصوف (محصول ترکیب) وماوراء النهر شعراسندندر ناصر بخاری وانك اشعارنده تصوفدن لذت واردر یعنی اشعاری تصوفانه در *ودیگر خواجه عصمة الله بخاریست ووی درغزل تتبع خسرو میکند (محصول ترکیب) بری دخی خواجه عصمة الله بخاریدر واول غزلده خسروه تتبع ایلر *ودیگری بساطی سمرقندیست وشعروی خالی از لطافتی نیست امااز فضائل مکتسبه بسیار عاری بوده است چنانچه از اشعاروی ظاهرست * مکتسبه افتعالدن اسم مفعولدر قزانلمش کسب اولنمش حاصلی کسبی اولان فضائل که علوم ظاهریدر (محصول ترکیب) بری دخی بساطی سمرقندیدر وانك شعری لطافتدن خالی کلدر اما علوم ظاهریدن چوق عاریدر انجلسین که شعرلرندن ظاهردر * ودیگر خیالیست وشعروی خالی ازخیالی نیست وازاشعار اوست این دوبیت * (محصول ترکیب) وبری دخی خیالیدر وانك شعری خیالدن خالی دکلدر

بعض

(بعض نسخه ده خالی از حالی واقعدر شعر حالی دیمکدر که حسب حال معناسنه قلم ناسخ اولمق احتمالیده وار لکن معنی حسب اولمقدن خالی دکلدر و بو ایکی بیت آنك شعرلرندندر (قطعه) ای تیرغمت را دل عشاق نشانه * خلقی بتو مشغول وتو غائب زمیانه * ای حرف ندا منادی محذوف محبوب (تیرغمت لامیه لردر سنك غمك اوقی (را ادات صله دل عشاق ده لامیه (نشانه معلوم (خلقی یا حرف تنکیر (بتو با حرف صله (محصول بیت) ای محبوب سنك غمك اوقنه عاشقلرك کوکلی نشانه خلق سنکا مشغول وسن اورته دن غائب یعنی خلق سنك انتظارکله مشغول سن ایسه میدانده یوقسك * که معتکف دیرم و که ساکن مسجد * یعنی که ترا میطلبم خانه بخانه * که ارکاه دن مخففدر (دیر بتخانه دیمکدر (محصول بیت) کاهی بتخانه ده معتکفم وکاهی مسجد ده ساکنم یعنی که سنی طالب ایلرم خانه بخانه حاصلی حال صحوده وحال سکرده سنی آرارم شارح بو ایکی بیتك تکمیلنی یازمش وشرح ایتمش لکن متعدد ن اولمدیغی جهتدن بز شرح ایتمدك وهم شرحه محتاج دکل ادنی ادراکی اولان فهم ایدر حاجی بره کعبه وما طالب دیدار اوخانه همی جوید وما صاحب خانه مقصود من از کعبه و بتخانه تو یی تو باقی بجمالت که فسونست وفسانه تقصیر خیالی با مید کرم تست یعنی که کنه رابه از ین نیست بهانه * واز شعرای خراسان آذری اسفراینیست ودر اشعار وی طامات بسیارست واز مطلعهای پسندیده ویست * اسفراینی خراسان قریه لرندن برقریه نك اسمیدر همزه نك کسریله (اشعار وی لامیه (طامات بسیار بیانیه طامات قواعد ورسوم شاعرانه وصوفیه دیمکدر (مطلعهای پسندیده وی بیانیه ولامیه (محصول ترکیب) وخراسان شعرالرندندر آذری اسفراینی وانك اشعارنده چوق قواعد شعریه واردر وانك مقبول مطلعلرندندر * بازشب شد چشم من میدان کریه آب زد * سیل اشك آمد شبیخون برسپاه خواب زد * بازینه دیمکدر (شب کیجه معناسندر (شد اولدی دیمکدر فعل ماضی مفرد (چشم من لامیه (میدان کریه بیانیه آب زد صولادی دیمکدر (سیل اشك ده بیانیه (شبیخون کیجه اورغونه دیرلر (سپاه خواب ده بیانیه (زد

فعل ماضی اوردی دیمکدر (محصول بیت) بنه کیجه اولدی بنم کوزم کریه
مبـداتی صولادی یعنی جزئی حسرت دلدارایله (اغلق مراد ایلدی
کوز یلشنی سیلی کلدی او بحو عسکر بنه شبخون اوردی حاصلی سودای
عشقله کثرت کریه بی ضبط ایده مدیکمدن بالکلیه خابی طاغتـدی
پریشان ایلدی (عروض) بحر رمل مثمن محذوفدر فاعلاتن فاعلاتن
فاعلن اولور *ودیکر کاتبی نیشابوری ست وویرا معانی خاص بسیارست
ودر ادای آن معـانی نیز اسلوب خاص دارد اما شعر وی یکدست
وهموار نیست شتر کربه افتاده است * نیشـابور برمملکت اسمیدر
(یکدست وهموار بر برینه عطف تفسیریدر رابطه‌لی ودوز
واو یغون ومنـاسبتلی دیمکدر (شتر کربه اصطلاحاتدندر وسبب
اصطلاحیتی مطایباتده اعرابی شتر کم کرد مطایبه سنده کجدی برابی
یانده کوتی بولنمسنه دیرلر (محصول ترکیب) و برداخی کاتبی نیشابوریدر
وانک کنید ویه مخصوص معانیسی چوقدر واول معانیٔ مخصوصه بی
اداده دخی کنند ویه بمخصوص اسلوب وطوری واردر اما شعری
برطرز یق اوزره رابطه‌لی دکلدر شتر کربه واقع اولمشدر یعنی برغزلی
اعلا ایسـه بری غایت مزخرف بلکه غزلک نصفی مطبوع ونصفا
آخری نامقبول واقع اولمشدر *ودیکر شاهی سبزه وار یست اشعاروی
لطیف یکدست وهموارست با عبـارات پاکیزه ومعانی پرچاشنی *
سبزه وار برقریه در خراسان نواحیسنده (محصول ترکیب) وبردخی
شاهی سبزه واریدر انک اشعاری لطیف ورابطه لی وطرزی واحد
اوزره در پاک وپاکیزه عبارهلرایله ولذتلی معنالرایله * ودیکری عارفی
هرویست صاحب مقاولهٔ کوی وچوکان وآن از نفثهای سرامد
ویست واین چنـد بیت از ین کتابست درصفت اسـب چوکانی *
هروی هراته منسوب دیمکدر هرات برشهرک اسمیدر (مقاوله محاوره
معنـاسنه در (کوی طوب دیمکدر (چوکان معروف کوی وچوکان نعبی
معروفدر که بجمده رومک جریدی کیبیدر (سرآمد ممتـاز دیمکدر
(محصول ترکیب) وبردخی مقاولهٔ کوی وچوکان صاحبی اولان عارفی
هرویدر واول انک ممتاز ومقبول نظملرندندر وبو برقاچ بیت اول کتابدندر
چوکانه منسوب اولان آت وصفنده یعنی اوزرنده چوکان اوینانه جق آت

وصفنده

وصفنده بو برقاچ بيت (مثنوى) چون كوى سپهر كرد بستى * ميدان
ميدان چوكوى جستى * چون ادات تعليل (كوى سپهر لاميه يا بيانيه
فلكك طوپى يا فلك طوپى ديمكدر (كرد كاف عجميله توز ديمكدر (بستى
يا حرف حكايه با غلايه ديمكدر (ميدان معروف (چو ادات تشبيه
(جستى جيم عربك فتحيله فعل ماضى يا حرف حكايه صچرار ايدى ديمكدر
(محصول بيت) چون فلك طوپى يعنى كرهٔ عالم كه افلاكدر توز با غليه
ايدى يعنى زير نعل اسباندن قالقان غبار فلك اثيره پيوسته اوليدى
حاصلى وقت جنك اوليدى ميدان ميدان طوب كبى صچرار ايدى كنديني
اتاردى * هر بار كه در عرق شدى غرق * باران بودى درميان برق *
هر بار كه) نه وقتكه ديمكدر (عرق عين مهمله نك وراءنك فتحه لريله در
ديمكدر خوى معناسنه (شدى يا حرف حكايه اواور ايدى ديمكدر
غرق) غين معجمه نك فتحى وراء مهمله نك سكونيله تركيده با تمق ايله
تعبير اولنور كثرتدن عبارتدر (باران يغمور ديمكدر (بودى يا حرف
حكايه اولور ايدى ديمكدر (برق شمشك ديمكدر (محصول بيت)
هر بار كه دره غرق اولور ايدى يعنى درلسه ايدى مصراع ثانى تمثيلدر
باران ايچنده شمشك كبى اولور ايدى تيزلكده * بكر يخته آذر از سم او *
آويخته صرصر از دم او * (بكر يخته باء تأكيدايله ماضيدن قسمدر
قاچش ايدى ديمكدر (آذر آتش معناسنه (سم طرنق معناسنه در
اوبه) اضافت لاميه (اويخته ماضيدن قسمدر اصلمش ديمكدر (صرصر
ريح شديد معناسنه در (دم اولاميه دم قويرق معناسنه در او راسبه
راجعدر (محصول بيت) آتش طرناغندن قاچش ايدى يعنى اياغندن
آتشلر چقاردى كال سرعتدن كانندر صرصر قويروغنه اصلمش
ايدى يعنى روزكار كندوبى سبقت ايده مزدى * هر پى كه دويده در
بركوى * كرديده زسرعتش سركوى * (پى بوتده جمله معناسنه در
(كه حرف رابط (دويده ماضيدن قسمدر سكرتمش ديمكدر (در حرف
صله (بر بونده قيت معناسنه در (كرديده كاف عجميله ماضيدن قسمدر
دونمش معناسنه در (شين ضمير اسبه راجعدر (سرباش ديمكدر
كوى لر) طوب معناسنه در (محصول بيت) هر جمله كه طوب قتنه
سكرتمش ايدى اسبك سرعتندن طوپك باشى دونمش ايدى يعنى

ضرب اولانك حركتى تمامًا تحديرينه دخى يتشور ايدى و يرضرب يعلتخ
ايدرايدى * آن لحظه كه دريهر رفته * صبه باد صبا بكرد درفته * نبرد
نونك فتحيله جنك ديمكدر (رفته ماضيدن قسميدر (باد صبا فجر وقت
بكرد) يا حرف صله كرد كاف عجمك فتحيله توز ديمكدر (محصول بيت)
اول لحظه كه جنكه كتمش ايدى يوز باد صبا توزه كتمش ايدى يعنى تيجه
باد صبا توزه طپراغه قارشمش ايدى * از كوه چو سيل در كذشته *
وز بحر چو باد بر كذشته * (محصول بيت) طاغدن سيل كبى كچمش ايدى
در يادن روزكار كبى عبور ايلمش ايدى حاصلى بووصفه ايله موصوف
بولنمدر (عروض) بو مثنوى بحر هزج اخرب مقبوض محذوفدر كه
مفعول مفاعلن فعولن اولور * و صاحب دولتى كه زمانه مابوجود
اومشرف است هرچند پايه قدر وى نظر براتب جاه و حشمت وقرب
پادشاه صاحب شوكت و قياس بمناقب معنوى از فضل وادب و فضائل
موهوب ومكتسب ازان بلند ترست كه ويرا بحسن شعر تعريف
كنند و بجودت نظم توصيف * صاحب دولتى يا حرف وحدت
صاحب دولت وزير ديمكدر (كه حرف رابطه صفت (زمان مالانتيه
بزم زمانمز ديمكدر (بوجود او لاميه باحرف مصاحبت (مشرف
تفعيل بابندن اسم مفعولدر شرافتلنمش ديمكدر (هرچند هرنقدر
ديمكدر (قدر وى لاميه در انك قدرى ومنزله سى ديمكدر (براتب
(يا حرف صله مراتب مرتبه نك جمعيدر (جاه اضافت بيانيه جاه
منصب ديمكدر (حشمت شوكت و خدام معناسنه در (قرب پادشاه
مصدرك مفعولنه در (صاحب شوكت صفتنه در شوكت صاحبى اولان
پادشاهه يقينلغى ديمكدر (بمناقب معنوى موصوفك صفتنه باحرف صله
(از من بيانيه معناسنه در (موهوب ويرلمش يعنى بلا سعى وجد اعطا
اولنمش ديمكدر (مكتسب قزانلمش يعنى سعى وجد ايله تحصيل اولنمش
ديمكدر (بلند تر زيادات تفضيلى عالى دك ديمكدر (كه من تفضيليه
معناسنه در (وى صاحب دولته راجعدر را ادات مفعول (بحسن شعر
فاعلنه در باحرف مصاحبت (بجودت نظم ده بويله جودت ايله
ديمكدر (محصول تركيب) و بر صاحب دولت كه بزم زمانمز انك
وجوديله مشرف قلنمز هرنقدر انك قدر ومنزله سى پايه سى جاه وحشمتى

قرينه

مرتبه‌لرینه وصاحب شوکت اولان پادشاهمکه مرادحسین بیکدر قرینه نظرا وفضل وادب ووهبی وکسبی فضیلتلردن اولان مناقب معنویسنه قیاسا اندن عالی رکدرکه حسن شعرایله تعریف ایلیه‌لر وجودت نظم ایله توصیف ایلیه‌لر یعنی وزارت ومقبول پادشاهیت وبوقدر انواع فضائل وار ایکن شاعرلر زمره‌سنده انی توصیف ایلمکدن ذاتی عالیدر* اما چون خاطر شریفش بواسطهٔ کسب فضیلت تواضع وکسر نفس بان فرود آمده است که خودرا در سلك این طائفه منخرط کردانیده دیکرانرا حجاب تحاشی ازان معنی که ویرا ازطبقهٔ ایشان دارند واز زمرهٔ ایشان شمارند مرتفع کشته امّا انصاف آنست که هرجاکه این طائفه باشند وی سر باشد وهرجاکه این طبقه نویسند وی سر دفتر چنانکه این معما باسم شریفش مبنی ازین معنیست* خاطر شریفش موصوفك صفتی ولامیه شین ضمیر صاحب دولته راجعدر (بواسطهٔ کسب فضیلت تواضع بیانیه ومصدرك مفعولنه ویانیه تواضع فضیلتنی کسب واسطه‌سیله دیمکدر (کسر نفس ده) مصدرك مفعولنه در نفسی قیرمق دیمکدر (بان با حرف صله آن شعره اشارتدر (فرود آمده است تنزل ایلمشدر دیمکدر (که حرف بیان (خود را را ادات مفعول (سلك این طائفه لامیه بو طائفه‌نك دیزیسنده دیمکدر (منخرط انفعال بابندن اسم فاعلدر قاریشیجی دیمکدر (منخرط کردانیده قارشدیرمشدر دیمکدر (دیکرانرا را ادات تخصیص الف نون ادات جمع غیریلرك دیمکدر (حجاب تحاشی مصدرك فاعلنه در حجاب مانع وپرده معناسنه در (تحاشی قورقمق معناسنه در (ازان معنی که اول معنادن ناشی که دیمکدر (وی صاحب دولته راجعدر (را ادات مفعول (طبقهٔ ایشان لامیه ایشان شعرایه راجعدر (دارند فعل مضارع جمع غائب طونه‌لر دیمکدر (زمرهٔ ایشانده لامیه (شمارند فعل مضارع جمع غائب صایه‌لر دیمکدر (مرتفع افتعال بابندن اسم مفعولدر (مرتفع کشته حجاب تحاشی یه مربوطدر قورقو مانعی قالقمش اوله دیمکدر (باشند فعل مضارع جمع غائب اوله‌لر دیمکدر (وی صاحب دولته راجعدر (نویسند فعل مضارع جمع غائب یازه‌لر دیمکدر (نام وی لامیه وی سابق کبی (سر دفتره معلوم

بونده سجع قاعده مثنی اوزره بر باشد مقدردر (مثنی انبادن اسم مفعولدر
مخبر معناسنه یاخود میم مفتوحه دن صکره یا ایله در اول وقت از ادات
صله لولور (محصول ترکیب) اول صاحب دولتی شعرا زمره سنده
تعداد ایلمك اکدن ذاتی عالیدر اما چونکه خاطر شریفی تواضع وکسر
نفس فضیلتنی کسب واسطه سیله یعنی اول فضیلتی کسب ایچون
شعره میل وتنزل ایلمشدرکه کندوبی بوطائفه نك دیزیسنده قارشدیره
یعنی کمال تواضعندن کندوبی بوطائفه نك سلکنده قیلمشدر غیریلرك
قوری حجابی اول معنادنکه انی اول طبقه دن طوتهلر واول زمره دن
تعداد ایده لر قالدرمشدر یعنی عجبا بوطائفه دن عدایده لمی ایجبه لمی
دیو خوف وتحاشی حجابی تنزلی سببیله قالدرمشدر اما انصاف
اولدرکه هر یرده که بوطائفه اوله لر اول باش اولور وهر یرده که بوطبقه
یازیله انك اسمی سردفتر اولور انجلسین که انك اسمنه اولان بومعما
اول معنادن مخبردر یاخود اول معنایه مبنی در * معما بنام علی شبر *
علی سیر الافاضل سرت دهرا * واحرزت الفضائل بالفواضل *
(علی حرف جر مؤخر سرت یه متعلق (سیر مصدر در اطوار واخلاق
وسلوك معناسنه (الافاضل مضاف الیهی والفضلك جمعیدر علماء
دیمکدر (سرت سار یسیردن فعل ماضی متکلم وحده بن سلوك ایلدم
دهرا) مفعول فیهی زمان دیمکدر (احرزت افعال بابندن فعل ماضی
متکلم وحده بن کسب ایلدم دیمکدر (الفضائل مفعول صریحی فضیلتك
جمعیدر علم معناسنه (با حرف جر (الفواضل فاضلك جمعیدر جار
مع المجرور ظرف مستقر فضائلك صفتی (محصول بیت) علمانك اطواری
اوزره سلوك ایلدم وفاضللر ایله اولانی فضائلی کسب وحفظ ایلدم
یعنی جمیع علما وحکما ایله کورشدم وانلردن چوق شی کسب ایلدم
وانلرك اطواری اوزره حرکت ایلدم * وباسمك فقت اهل الفضل طرا *
لذا صورته فوق الافاضل * با حرف جر سببیت معناسنه (فقت یه
متعلق فقت فاق یفوقدن فعل ماضی متکلم وحده بن تفوق ایلدم
(اهل مفعول به صریحی (الفضل مضاف الیهی (طرا تأکید معنویدر
اهلدن جمیعا دیمکدر (لام حرف جر صورته یه متعلق (ذا اسمدر اسماء
اشارتدن مفعول لهی درصورته نك (صورت تفعیل بابندن فعل ماضی

متکلم

منكلم وحده (ضميراسمه راجعدر (مفعول صريحى (فوق مفعول فيهى (الافاضل مضاف اليهى (مجصول بيت) بوقدر فضائل كسب ايلدم واسمك سببيله اهل فضله جميعا تفوق ايلدم يعنى وزير خواجه سى ديو جله يه تفوق ايلدم انك ايچون اسمى افاضلك فوقنه تصوير ايلدم بوڭا خطاب دخى اولمق جائز لكن چنداڭ خلدن خالى دكلدر امرى برعكس فهم ايدوب محله تمام ملايم دكلدر زيرا باسمك بانوعه منعدن خالى دكلدر ديديكى بلكه كندى و برديكى معنايه كليا مانعدر و تدبرئتل (مخفى اولميه كه بوقطعه دن على شير استخراجنك طريقى اولدركه مصراع اولده اولان على سيرلفظى ماده اسمدر وصورته فوق الافاضل قرينه سيله يعنى اسمنك صورتنى افاضل لفظى اوزره تصويرايلدم افاضل لفظى اوزره اولان (على سيردر فتح لام ايله اولان على كسرلام ايله اولان على يه تبديل اولنور سيرتصحيف ايله شيراولور بوتصحيف وتبديله قرينه صورته لفظى در (بومعما برأسه برفن لطيفدر شعره هوس ايدنكيمسه يه الزمدر اما بومحلده اصطلاحيله شرح واستخراج اولنمدى هركسك معلومى اولمديغندن اصطلاحى شرح و بيان لازم اوده تطويله مؤدى مراد ايدينك ميرحسين مطالعه ايلسون (عروض) (بوقطعه بحرهزج مسدس محذوفدر مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور * وچون كوهرنامش بزركتر ازانست كه هرمحل از نظم صدف آن تواند بود وهرمقام از شعر شرف آن تواند يافت تخلص شعارش بانچه ازين معماى ديكرمفهوم مى كرده * چون ادات تعليل كوهرنامش يائيه شين ضمير صاحب دولته راجعدر (بزركتر اولورك كدر (تواند بود اولمغه لايق اولور (تواند يافت بولمغه لايق اولور كدر (محصول تركيب) وچونكه نامى كوهرى اندن اولودركه لمدن هرمحل انك صدفى اولمغه لايق اوله وشعردن هرمقام انك رفتى بولمغه قادراوله انك اشعارينك تخلصى اول فسنه يعنى بوكلام كور سببيله بوآخرمعمادن مفهوم اولور يعنى ذكرانمايه اولان نامند كيمسه نك نظم وشعرى صدف اولمغه لايق اولمديغى اجلدن اوندهاولان مخلصى بومعمادن مستورا افهام قابلدر (معما بنام ى) كشته نامش درتخلصها نيابد هيچ كس * براب يابندكان ازوى

نوایی دان وبس * کنه نامش لامیه‌لردر کنه حقیقت معناسنه در
(تخلصها ها ادات جمع تخلصلر دیمکدر (نیابد فعل نفی مستقبل مفرد
غائب بوله‌مز دیمکدر (لب یابندکان لامیه (برادات ظرف لب بونده
اغز دیمکدر یابنده اسم فاعلدر بولیجی معناسنه کاف هادن مبدل
الف نون ادات جمع (نوایی یا حرف وحدت نوا بونده مثل معناسنه در
(دان فعل امر حاضر مفرد بیل دیمکدر (بس انجق دیمکدر (محصول
بیت) اسمنك حقیقتنی تخلصلر ایچنده هیچ کیمسه بوله‌مز بولنلرك
اغزنده اندن برمثل بیل انجق یعنی کنهنه ایردم دینلر شمائلندن انجق
برقصه بیلورلر بوندن نوایی استخراجی ظاهرلغز طریقیله نوایی لفظنی
بیل دیمك اولور * واکرچه ویرا بحسب طبیعت وسعت قابلیت هردو
نوع شعر ترکی وفارسی میسراست اما میل طبع وی بترکی ازفارسی
بیشترست وغزلیات وی بان زبان از پانزده هزار زیادت خواهد بود
مثنویاتی که در مقابله خمسه نظامی وقوف یافته بسی هزار نزدیك
وهمانا که بان زبان پیش ازوی و بیش کس شعر نکفته است وکوهر نظم
نسفته وازجمله اشعار فارسی ویست قصیده که درجواب قصیده خسرو
دهلوی که مسماست بدریای ابرار واقع ومشتملست بربسیاری ازمعانی
دقیقه وخیالات لطیفه ومطلعش اینست * اکرچه ادات شرط
(ویرا را ادات تخصیص وی صاحب دولته راجعدر (بحسب طبیعت
بیانیه با حرف مصاحبت (سعت مثال واویدن مصدردر تا اسلوب انجام
اوزره طویل یازیلور (میل طبع وی لامیه‌لردر (بترکی با حرف صله
(بیشتر باء عربیله زیاده‌رك دیمکدر (غزلیات وی لامیه با آن زبان با حرف
مصاحبت (پانزده هزار اون بش بیك دیمکدر (خواهد بود
اوله‌جقدر دیمکدر (مثنویاتی یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت
(مقابله خمسه نظامی لامیه (یافته اسم مفعولدر بولنمش معناسنه
(بسی هزار با حرف صله اوتوز بیك دیمکدر (همانا که بکزرکه دیمکدر
(بان با حرف صله (پیش ازوی یاء عجمیله اندن مقدم دیمکدر (بیش
ازوی باء عربیله اندن زیاده دیمکدر (کوهر نظم بیانیه (نسفته ماضی
منفیدن قسمدر دلنمشدر دیمکدر (محصول ترکیب) واکرچه اول
صاحب دولتك طبیعت حسبیله وقابلیتك وسعتیله هرایکی درلو

شعر

شعر تركی وفارسی میسردر اما انك طبعنك تركی یه میلی فارسیدن زیاده‌ركدر وانك غزلیاتی تركی زبانده اون بش بیكدن زیاده اولمسردر وشول مثنویاتی كه خمسهٔ نظامی مقابله‌سنده واقف اولمشدر اوتوز بیكه قریبدر وبكزر كه تركی زبان ایله اندن مقدم واندن زیاده كیمسه شعر سویلممشدر ونظم كوهرینی دلممشدر وفارسی اشعاری جمله‌سندندر شول قصیده كه خسرو دهلوینك قصیده‌سی كه دریای ابرار نامیله مسمادر جوابنده واقع اولمشدر ومعانی دقیقه‌دن وخیالات لطیفه‌دن چوق شی اوزره مشتملدر ومطلعی بودر (بیت) آتشین لعلی كه تاج خسرو انرا زیوراست * اخكری بهر خیال خام پختن درسراست * آتشین یا حرف نسبت نون حرف تأكید آتشلی یعنی آتش كبی دیمكدر (آتشین لعل تركیب توصیفیدر آتش كبی اولان لعل دیمكدر (لعلی معروف یا حرف تنكیر (كه حرف رابط صفت (تاج خسرو انرا لامیه را ادات صله خسرو پادشاه دیمكدر الف نون ادات جمع (زیور زینت دیمكدر (اخكری یا حرف وحدت (اخكر كوز دیمكدر قور معناسنه (بهر ادات تعلیل (خیال خام موصوفك صفته اضافتیدر (پختن مصدردر قینامق معناسنه (محصول بیت) شول بر آتش كبی لعل كه پادشاهلرك تاجنه زینتدر سرده اولان خیال خامی قینامق ایچون بر قوردر یعنی باشلرنده اولان فكر فاسده صورت ویرمك ایچون باشلرنده در یرقاج وجهله دخی معنی قابل لكن غیری ذهنه كلال وناظرینه فتور وملال كلدی * واین رباعی را در تهنیت قدوم بعضی آینده كان از سفر حجاز در رقعهٔ نوشته بود (محصول تركیب) وبو رباعی بی بعضی حجاز سفرندن كلنلرك قدومی تهنیه‌سنه بر رقعه یه یازمش ایدیكه مراد مولانا جامی علیه رحمة السامی كندیدر حجدن كلدیكی زمان میرعلی شیر نوایی استقبال قدوم استادیه ارسال ایلمشدر رحمهما الله تعالی (رباعی) انصاف بده ای فلك مینافام * تازین دو كدام خوبتر كرد خرام * انصاف یده انصاف ایله دیمكدر (فلك مینافام موصوفك صفته اضافتیدر مینا فام تركیب مزجیدر مینا صیرچه دیمكدر فام رنك معناسنه مینافام كوك رنكلی دیمكدر (تا حرف تعلیل (زاین دو دیمكدر كه مراد بیت آنی مضمونیدر (كدام قنقیسی دیمكدر (خوبتر

ترادات تفضيل (كرد فعل ماضى (خرام فاعلى خرام ايلدى ديمكدر
(محصول بيت) انصاف ايله اى كوك رنكلى فلك تاكيم بو ايكدن قنقيسى
خوبرك خرام ايلدى يعنى رفتارى قنقيسنك اعلادر * خرشيد
جهانتاب تو ازجانب صبح * ياماه جهان كرد من ازجانب شام *
خرشيد جهانتاب تو موصوفك صفته ولاميه (جانب صبح مجازا بيانيه
(خرشيد كونش ديمكدر (جهانتاب وصف تركيبيدر جهانى
شعله لندر يجى ديمكدر (ماه جهان كرد من موصوفك صفته ولاميه
جهان كرد وصف تركيبيدر جهانى دور ايدوب دولانيجى ديمكدر
سياح معناسنه (جانب شام بيانيه شام بونده توريه طريقيله ايكى
دورلو معنايه دخى اخذ اولنور لكن مراد شاعر شام مملكتى در
ماه جهاندن مراد مولانا جامى اولور (محصول بيت) بيت اوله تعليل
و بيان ندر اى فلك انصافا نه سويله بو ايكيسندن قنقيسى اعلادر
صبح افقى جانبندن جهانى تاب آورايدن كونشكمى اعلادر ياخود
شام جانبندن جهانى دور ايدوب دولانيجى اولان ماهمى اعلادر يعنى
سياح عالم اولان ماهمى كوزلدر انصاف ايله كه بنم ماهم كوزلدر
ديمك استر بو بيت واقف اولديغمز بهارستان نسخه لرنده بويله در
اما مصنف مرحومك بعضى ثنا كويانينك آثارينى يازنلر مصراع
اولده كى جانبك يرينه مطلع وثانيده نك يرينه مغرب يازمشلر دخى
الطف اولور ارباينك معلومى (عروض) معلوم * واين رباعى ديكر
دررقعهٔ ديكر نبشته * وبو برغيرى رباعى بى دخى غيرى كاغده
يازمش ايدى (رباعى) اين نامه نه نامه دافع درد منست * آرام درون
رنج پرورد منست * نامه رقعه دن عبارت (دافع درد من فاعلك
مفعولنه ولاميه بنم دردمى دفع ايديجى ديمكدر (آرام درون رنج
پرورد من لاميه وموصوفك صفته ولاميه (رنج پرورد وصف تركيبيدر
رنج ايله بسلنمش ديمكدر (محصول بيت) بونامه نامه دكل بنم دردمى
دفع ايديجيدر بنم مشقتله آلوده اولمش درونمك راحتى وتسكينيدر
حاصلى بونامه ايله تسكين حرارت فراق ايلرم * تسكين دل كرم
ودم سرد منست * يعنى خبرازماه جهان كرد منست * تسكين دل كرم
لاميه وموصوفك صفته كرم صيجاق وحرارتلى ديمكدر (دم سرد من

موصوفك

موصوفك صفتنه ولاميه سرد صووق ديمكدر (محصول بيت) بنم حرارتلى كوكلى وصووق نفسمى ساكن قليجيدر يعنى بنم سياح اولان ماهمدن خبردر مراد استادى مولانا جاميدر (عروض) معلوم * واين رباعى ديكر در رقعهٔ ديكر * وبو آخر رباعى آخر كاغدده يازمش (رباعى)
كر در ديرم بكفت وكويت باشم * ور در حرمم بجست وجويت باشم *
(محصول بيت) اكر ديرده اولورسم سنك كفت وكو يكده اولورم يعنى دير صحوده انجق سنك سوزك ايله اولورم واكر حرمده ايسم سنك طلبكده اولورم حاصلى صحو وجذبه ده سنى لسانمدن ودهانمدن اصلا وقطعا منفك ايلمم * در وقت حضور روبرويت باشم *
در غيبت نيز دل بسويت باشم * (محصول بيت) حضور وقتنده يوز يوزه اولورم يعنى حضور شريفكده يوزكدن غيره ناظر دكلم غيبت دخى كوكلم سنك جانبكه اولور يعنى توجهم سكادر حاصلى قلبا وقالبا سكامر بوطم نته كيم حال مريد بويلهدر (عروض) معلوم
روضهٔ هشتم در حكايتى چند از زبان احوال بى زبانان كه خردمندان ونكته دانان امثال آن وضع كرده اند تا بجهت غرابت وندرت طبيعت بر آن اقبال نمايد وبروى ابواب فهم حكم ومصالح بكشايد
هشتم سكزنجى ديمكدر (حكايتى ياحرف وحدت (زبان احوال بى زبانان بيانيه ولاميه الف نون ادات جمع دلسزلرك يعنى حيوان غير ناطقلرك احوال حاللرندن ديمكدر (كه حرف بيان (خردمندان عقللى لر ديمكدر (ونكته دانان وصف تركيبيدر نكته بيليجيلر ديمكدر (امثال قصه معناسنه اولان مثلك جمعيدر (تا حرف تعليل (بجهت غرابت بيانيه باحرف مصاحبت (بجهت سبب معناسنه در (ندرت نادرلك (بر آن اكا ديمكدر (نمايد فعل مضارع مفرد غائب كوستره ديمكدر (بر حرف صله (وى ضمير طبيعته راجعدر (ابواب فهم حكم بيانيه ومصدرك مفعولنه (فهم اكلامق حكم حانك كسريله حكمتك جمعيدر (مصالح مصلحتك جمعيدر (بكشايد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب اچيله ديمكدر (محصول تركيب) سكزنجى روضه حيواناتك حاللرندن برقاچ حكايه بياننده در كه عقللى لر ونكته دانلر اكا قصه لر وضع ايلمشلر تا كيم غرابت وندرت سببيله طبيعت اكا اقبال كوستره

وطبیعته حکمتلری اکلمق قبولری اچیله حاصلی اطبادن اولمق سببیله
ذهن اکا میل ایدوبه قبول ایده (قطعه) آن ندیدی که خرده دانه
بشکر * داروی تلخ راکند شیرین * ندیدی فعل ماضی مفرد مخاطبه
استفهامی متضمن کورمدکمی دیمکدر (که حرف بیان (خرده دانه
حکیم دیمکدر (بشکر با حرف مصاحبت (شکر شینک فتحیله در (داروی
تلخ موصوفک صفتنه دار وعلاج دیمکدر تلخ آجی (راادات مفعوله
(شیرین طتلی دیمکدر (محصول بیت) انی کورمدکمی که اینجه بیلیجی
حکیم شکر لیله اجی علاجی طتلی ایلر * تا با آن حیله ازتن رنجور *
ببرد رنج ومحنت دیرین * تا ادات تعلیل (با آن با حرف مصاحبته
(تن رنجور لامیه ورنجور خسته دیمکدر (ببرد باء تأکیدایله فعل مضارع
مفرد غائب قطع ایدر دیمکدر (محنت دیرین بیانیه (دیرین اسکی
دیمکدر عتیق معناسنه (محصول بیت) بیت اوله تعلیلدر علاجه
طبیب شکر قاتمغله شیرین ایدر تاکیم اول حیله ایله خسته نک وجودندنه
اسکی رنج ومحنتی یعنی خسته لغی قطع ایلیه حاصلی علاج نافع مریضه
طبیعت قبول ایتسون دیو طتلی صورتده ییدیرر (حکایت) روباهی
با کرکی دم مصادقت می زد وقدم موافقت می نهاد یا یکدیکر باغی
کذ شتند در استوار بود ودیوارها پرخار کردان کردیدند تا بسوراخی
رسیدند بر روباه فراخ وبر کرک تنک بود روباه آسانی در آمد وکرک
برحمت فراوان انکورهای کوناکون دیدند ومیوهای رنکارنک یافتند
روباه زیرک بود وحالت بیرون آمدن راملاحظه کرد وکرک غافله
چندآنکه توانست بخورد * روباه دلکو دیمکدر (یا حرف وحدته
(با حرف مصاحبت (کرکی یا حرف وحدت کرک قورد دیمکدر کافه
عجمک ضمیله (دم بونده زد لفظنه مصروف اولنجه قدن دعوی
معناسنه در (مصادقت مصدردر صداقت اشمک یعنی دوستلشمق
معناسنه (می ادات حکایه (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی
دیمکدر یعنی دعوی ایدردی (قدم بونده ثباتدن عبارتدر (موافقت
مصدردر اویغونلق معناسنه (می ادات حکایه (نهاد فعل ماضی
مفرد غائب قودی دیمکدر (قدم می نهاد ثبات ایدردی دیمکدر (با
حرف مصاحبت (یکدیکر بری بریله دیمکدر (بباغی با حرف صله
باحرف

باحرف وحدت بر باغچه دیمکدر (کذشتند فعل ماضی جمع غائب
اوغرادیلر دیمکدر (در قپو معناسنه در (استوار محکم دیمکدر (بود
ادات ماضی (دیوارها ها ادات جمع دیوارلر دیمکدر (خار دیکن
دیمکدر (کرد آن لامیه کرد کافک کسریله اطراف معناسنه در (آن
باغچه اشارتدر (کردند کاف عجمک فتحیله فعل ماضی جمع غائب
دولاندیلر دیمکدر (تاحرف انتها (بسوراخی با حرف صله (سوراخ
دلك دیمکدر (یاحرف وحدت (رسیدند فعل ماضی جمع غائب
ایرشدیلر دیمکدر (برر و باه برحرف صله (فراخ کلك دیمکدر (بر ینه
حرف صله (تنك طار دیمکدر (بود ادات ماضی (آسان قولای دیمکدر
(آمد کیردی دیمکدر (بزحمت باحرف مصاحبت (فراوانه اضافت
بیانیه (فراوان بونده چوق دیمکدر (انکورهای کوناکون بیانیه
(انکور اوزم دیمکدر (ها ادات جمع یا توسل اضافت (کوناکون
دورلو دورلو دیمکدر (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر دیمکدر
(میوهای رنکارنك سابق کبی لفظا ومعنا (یافتند فعل ماضی جمع غائب
بولدیلر دیمکدر (زیرك عاقل دیمکدر (بود ادات ماضی (حالت بیرون
آمدن بیانیه (بیرون آمدن چقمق معناسنه در (را ادات مفعول (چندانکه
اولقدر که دیمکدر (توانست قادر ایدی دیمکدر (بخورد باء تأکیدایله
فعل ماضی مفرد غائب یدی دیمکدر (محصول ترکیب) بردلکو
رقورد ایله صادقانه دوستلقدن دم اورررلردی واو یغونلق واجباتنده
ات کوسترررلر ایدی حاصلی کوز یشوب قونوشورلر ایدی بر بریله
باغچه اوغرادیلر قپو محکم ایدی دیوارلر دیکن طلو ایدی نته کیم
سم باغدر باغك اطرافنی دولاندیلر تاکیم بردلیکه ایرشدیلر دلکو یه
ت قورده طار ایدی دلکو قولای کیردی وقورد چوق زحمت ایله
کیردی کوناکون اوزملر کوردیلر ودورلو دورلو میوه‌لر بولدیلر
لکو عاقل ایدی وچقمق حالتنی ملاحظه ایلدی وقورد غافل
قدر یدی که قادر اولنجه * باکاه باغبان آکاه شد و چوب
ی برداشت وروی بایشان نهاد رو باه باریك میان زود ازسوراخ
ت وکرك بزرك شکم درانجا محکم شد باغبان بوی رسید و چوب
کشید چندانش بزد که نه مرده ونه زنده پوست دریده و پشم

كنده ازان تنكنايي بيرون رفت * ناكاه انسرين ديمكدر (باغبان يانى ادات فاعل باغجى ديمكدر (آكاه شد دويدى ديمكدر (چوب دستي ياحرف وحدت چوب دست صو پاديمكدر (برداشت فعل ماضى مفرد غائب قالدردى ديمكدر (بايشان يا حرف صله ايشان رو باه ايله كركه راجعدر (نهاد فعل ماضى مفرد غائب قودى ديمكدر (روى بايشان نهاد انلره توجه ايلدى ديمكدن عبارتدر (رو باه باريك ميان تركيب توصيفيدر اينجه بللى ديمكدر (زود تيز ديمكدر (بجست باء تأكيد ايله وفتح جيم ايله فعل ماضى مفرد غائب صچرادى ديمكدر (بزرك شكم تركيب توصيفيدر بيوك قرنلى ديمكدر (محكم شد صقشدى ديمكدر (بوى باحرف صله وى كركه راجعدر (رسيد فعل ماضى مفرد غائب ايرشدى ديمكدر (كشيده بويله چكدى ديمكدر (چندانش شين ضمير كركه راجعدر اكا اولقدر ديمكدر (بزد باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب اوردى ديمكدر (كه حرف بيان (نه حرف نفى (مرده اولو ديمكدر (زنده ديرى ديمكدر (پوست درى ديمكدر (دريده ها حرف ترتب يرتوب ديمكدر (پشم يوك ديمكدر (كنده بويله قوپوق ديمكدر (تنكنايى ياحرف مصدر طارلقدن ديمكدر (بيرون رفت چيقدى ديمكدر (محصول تركيب) انسرين باغجى دويدى و برصو پا قابدى وانلره توجه ايلدى اينجه بللى دلكو تيز دلكدن صچرادى و بيوك قرنلى قورد اول يرده صقشدى باغجى اكا ايرشدى وصو پايى چكدى اكا اولقدر اوردى كه نه اولو ونه ديرى پوستى يرتق و يوكى قوپوق اول طارلقدن چيقدى (قطعه) زور مندى مكن اى خواجه برز * كاخر كار زبون خواهى رفت * زور مندى ياحرف مصدر مند ادات نسبت زورلولق ديمكدر (مكن نهى حاضر مفرد ايله ديمكدر (برز باحرف مصاحبت التون ايله ديمكدر (كه ادات تعليل (آخر كار عاقبت ديمكدر (زبون ضعيف ديمكدر (خواهى رفت كيديسرسين ديمكدر (محصول بيت) اى خواجه التون ايله يعنى مالدار اولديغك جسبيله زورلولق ايله زيرا عاقبت زبون كيديسرسين * فربهت كرده بسى نعمت وناز * زان بينديش كه چون خواهى رفت * فربهت سنى سمز (كرده ماضيدن قسمدر ايلمش ديمكدر (بسى چوق ديمكدر (بينديش باء تأكيد ايله

فعل

فعل امر حاضر مفرد دوشون دیمکدر (که حرف بیان (چون نیجه
دیمکدر کیف معناسنه (محصول بیت) سنی چوق نعمت ونازسمز
ایلمش‌ـ در اندن اندیشه وفکر ایله که نیجه کیدیسرسین * باچنین جثه
ندانم که چه سان * بدرمرك بروی خواهی رفت * باحرف مصاحبت
(چنین بونجلین دیمکدر (جثه وجود دیمکدر (ندانم فعل نفی مضارع
متکلم وحده بلم دیمکدر (که حرف بیان (چه سان ننك کبی نه صل
دیمکدر (بدرمرك باحرف صله اضافت بیانیه (بیرون طشره دیمکدر
(محصول بیت) بونجلین جثه ایله بلم که ناصل اولوم قپوسنه ایچرو
کیدیسرسین (عروض) بو قطعه بحر رمل مخبوندر که فاعلاتن
فاعلاتن فعلات اولور (حکایت) کژدمی زهر مضرت درنیش
وتیرخباثت درکیش عزیمت سفر کرد بلب آب پهناور رسید خشك
فرو ماند نه پای کذشتن ونه یارای باز کشتن سنك پشتی آن معنی را
ازوی مشاهده کرد بروی ترحم نمود بر پشت خودش سوارساخت
خود را درآب انداخت وآشنا کنان رو بجانب دیکرنهاد * کژدم عقرب
دیمکدر (یاحرف وحدت (زهرمضرت درنیش ومابعدی کژدمك
صفتی (زهرمضرت بیانیه نیش بونده عقربك صوقدیغی شیدن
عبارتدر (تیرخباثت بیانیه (کیش اوق قویه جق شیدر (عزیمت سفر
مصدرك مفعولنه‌در (بلب آب لامیه لب بونده کنار معناسنه‌در (باحرف
صله یا حرف وحدت (پهنا اینلی دیمکدر (خشك ماند قوری قالدی
دیمکدر کمال اضطرابدن کنایه در نته کیم ترکیده قوریدی قالدی دیرلر
(نه حرف نفی (پای بونده قوت معناسنه‌در (کذشتن کچمك (یاراده
قوت معناسنه‌در (بازکشتن رجوع ایلمك (سنك پشت قابلومبغه
دید کلری حیواندر (یا حرف وحدت (معنی را را ادات مفعول (وی
کژدمه راجعدر (بر حرف صله (وی بنه کژدمه (نمود فعل ماضی مفرد
کوستردی دیمکدر (بر حرف صله (پشت خود بیانیه پشت ارقه
دیمکدر (شین ضمیر کژدمه راجعدر (سوار ساخت بندردی دیمکدر
خود را را ادات مفعول انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر
آشنا کنان آشنالق ایده‌رك یعنی یوزه‌رك دیمکدر (نهاد فعل ماضی
مفرد غائب (محصول ترکیب) نیشنده مضرت زهری واو قلغنده

خباثت نیری اولان بر عقرب سفره عزیمت ایلدی بر بسیط صو کنارینه
ایرشدی قوری قالدی نه کچمکه قوتی وار ونه دونمکه قدرتی وار
بر قابلو مبغه اول معنی بی اندن مشاهده ایلدی اکا ترحم ایلدی وآنی
کندی ارقه سنه بندردی وکندینی صویه آتدی ویوزه رك او بر جانبه
توجه ایلدی * دران اثنا آوازی بکوشش رسید که کژدم چیزی
بر پشت وی می زند سؤال کرد که این چه آوازست جواب داد که این
آواز نیشست که بر پشت تو می زنم هرچند میدانم که برانجا کار کر نمی
آید اما خاصیت خود را نمی توانم کذاشت سنك پشت با خود کفت که
هیچ به ازان نیست که این بد سرشت را ازین خوی زشت برهانم
ونیکو سرشتان را از آسیب وی ایمن کردانم با آب فرو رفت ویرا
موج در ربود بجایی برد که کویا هرکز نبود * آوازی یا حرف وحدت
(بکوشش با حرف صله (شین ضمیر سنك پشته راجعدر (کوش قولاق
دیمکدر (که حرف بیان (چیزی یا حرف وحدت (بر حرف صله
(پشت وی لامیه می ادات تأکید (زند فعل مضارع مفرد اورر دیمکدر
(آواز نیش بیانیه (پشت تو لامیه می ادات تأکید (زنم فعل مضارع
متکلم وحده اورورم دیمکدر (می دانم ده بویله بیلورم دیمکدر (که
حرف رابط صفت (بر حرف صله (انجا پشت سنك پشتدن عبارتدر
(کارکر تأثیر معناسنه در (نمی آید یونده حاصل اولمز دیمکدر (خاصیت
(خود را لامیه را ادات مفعول (نمی توانم کذاشت ترك ایده میسرم
دیمکدر (با خود کنند وکنند ویه (بد سرشت یرامز طبیعتلی دیمکدر
(را ادات مفعول (خوی زشت بیانیه (برهانم باء تأکید ایله فعل مضارع
متکلم وحده قورتارم دیمکدر (نیکو سرشت ایو طبیعتلی دیمکدر (الف
نون ادات جمع (را ادات مفعول (آسیب فتنه دیمکدر (ویه اضافت
لامیه (کردانم ایلیم دیمکدر (با آب با حرف صله (فرو رفت طالدی
دیمکدر (وی را را ادات مفعول (در حرف تأکید (ربود فعل ماضی
مفرد غائب قاپدی دیمکدر (بجایی با حرف صله یا حرف وحدت (برد
فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (هرکز اصلا دیمکدر (نبود
یوق ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول اثناده قولاغنه بر آواز
ایرشدی که عقرب بر نسنه انك ارقه سنه اورر سؤال ایلدیکه

بونه

بونه آوازدر جوابنه ویردیکه بونیش آوازیدر که سنك ارقکه اور ورم هرنقدر بیلوریایسمده که تأثیر اول جمله حاصل اولمز اما کندیمك خاصیت وجبلیتمی ترك ایده میه مرم سنك پشت کند وکند ویه دیدی که هیچ اندن اعلا اولمزکه بوبرامر طبیعتلی یی بوچرکین خویدن قورتارم وایوطبیعتلی لری انلك فتنه سندن امین ایده یم صویه طالدی عقربی موج قاپدی بربیره کتوردیکه کو یا اصلا یوغیدی (قطعه) * هرعوانی که درین بزمکه شر وفساد * تارصد حیله بهرلحظه از و سازد هند * عوانی بونده بد خوی معناسنه در (که حرف رابط صفت (بزم مجلس دیمکدر (که کاهیدن مخفف ادات مکان (شر اضافتی بیانیه (تار ترکیبده تحریف ایدوب تل دیرلر (صد حیله یه اضافت بیانیه (بهرلحظه (باحرف ظرف (ساز موافقت معناسنه در (دهند فعل مضارع جمع غائب ویره لر دیمکدر (محصول بیت) هر بد خوی که بوشر وفساد بزمکاهنده یوز حیله تلنی اکا ویدررلر ایسه یعنی اکا دائما نوازشله تطییب خاطر ایدرلرسه * به ازان نیست که درموج فنا غوطه خورد * تاوی ازخلق خود وخلق زوی بازرهند * به ازان نیست اندن اعلا دکلدر دیمکدر (که حرف بیان (موج فنا بیانیه غوطه صویه طالمق غین معجمه نك ضمیله در (غوطه خورد باته دیمکدر (وی بد خویه را جعدر (خلق خود بیانیه (خلق خانك ضمیله خوی دیمکدر (خلق فتح خا ایله مخلوق معناسنه در (بازادات تأکید (رهند فعل مضارع جمع غائب قورتوله لر دیمکدر (محصول بیت) اندن اعلاد کلدرکه فنا موجنه بلته یعنی دیار عدمه کیده تاکیم اول بد خوکندی خویندن وخلق اندن قورتوله لر (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمندر ومخبو ندرکه فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) موشی چندسال دردکان خواجه بقالی از نقلهای خشك ومیوه های ترمالامال بسرمی برد وازان نعمتهای خشك وتری خورد خواجه بقال آنرا میدید واغماض میکرد واز مکافات اعراض مینمود تار وزی بحکم انکه کفته اند * موشی یا حرف وحدت موش فاره دیمکدر (چندسال نیجه سنه دیمکدر (دکان خواجه بقالی) لامیه خواجه تجارده استعمال اولنور بقال معروف باحرف

وحدت (نقلهاها ادات جمع نقل نونك وقافك ضمیله مزه معناسنه درکه فندق و بادام وجوز کبی (خشکه اضافت موصوفه در خشک خانك ضمیله قورو دیمکدر (میوه‌های تر ده بویله تر یاش دیمکدر (مالامال طلو دیمکدر (بسر برجی برد باشه چقارایدی تجبش و تمکن ایدر ایدی دیمکدر نعمتهای خشك) بیانیه (مهجوره یرلبدی دیمکدر (آن را را ادات مفعول میدید) کورر ایدی دیمکدر (اغماض کوز مزلکدن کلمك (می کرد ایلر ایدی دیمکدر (مکافات معروف (اعراض یوز چویرمکده مستعملدر مینمود) کوسترر دی دیمکدر (تا حرف انتها (روزی یا حرف وحدت (محصل ترکیب) برفاره نیجه سنه قوری نقللردن و یاش میوه لردن طلو برخواجه بقالك دکاننده تمبش و تمکن ایدر ایدی وقوری و یاش نعمتلردن یر ایدی تا بر کون اول حکم سببیله که دیمشلر (بیت)
*سفلهٔ دون را چو کردد معده سیر * بر هر از ان شور و شر کردد دلیر *
سفلهٔ دون) بیانیه (را ادات تخصیص (چو ادات تعلیل (کردد اوله دیمکدر (سیر طوق معناسنه در (دلیر بهادر دیمکدر (محصول بیت) الحق سفله نك چونکه معده سی طوق اوله بیك شور و شره دلیر اولوب خسارت ایلر (عروض) بو بیت بحر رمل مسدس مقصوردر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * حرصش بر آن داشت که همیان خواجه را ببرید و سرخ و سفید هرچه بود بخانه خود کشید چون خواجه بوقت حاجت دست بهمیان برد چون کیسهٔ مفلسانش تهی یافت و چون معدهٔ کرسنکان خالی دانست که آن کار موش است کربه وار کمین کرد و برا بکرفت و رشتهٔ دراز بر پای او بست و بکذاشت تا بسوراخ خود درون رفت و باندازهٔ رشته خور انرا بدانست * حرصش شین ضمیر موشه راجعدر (بر آن انك اوزرینه دیمکدر (برداشت فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمکدر (که حرف بیان (همیان خواجه لامیه همیان کیسه دیمکدر (را ادات مفعول (ببرید کسدی دیمکدر (بخانه خود لامیه با حرف صله (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (بوقت حاجت بیانیه با حرف ظرف (بهمیان با حرف صله برد) فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر (چون ادات تشبیه کیسهٔ مفلسانش) لامیه شین ضمیر کیسهٔ خواجه یه راجعدر (مفلس

معلوم (تهی بوش دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (چون ادات تشبیه (معدهٔ کرسنکان لامیه معده معروف کرسنه آج دیمکدر کاف هاء رسمیدنه مبدل در الف نون ادات جمع اجلرك معده‌سی کبی دیمکدر (خالی بوش دیمکدر (دانست فعل ماضی مفرد غائب بلدی دیمکدر (که حرف بیان (کارموشست لامیه فاره‌نك اشیدر دیمکدر (کربه کافك ضمیله کدی دیمکدر (وار ادات تشبیه کدی کبی دیمکدر (کمین کرد پوصو ایلدی دیمکدر (ویرا را ادات مفعول (بکرفت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (رشته دراز یا نمد اوزون ایپلك دیمکدر (بر حرف ضمیله (پای لوه لامیه (ببست فعل ماضی مفرد غائب باغلدی دیمکدر (بکذاشت باء تأکید ایله ترك ایلدی دیمکدر یعنی صالیویردی (بسوراخ خود بیانیه یا حرف صله سوراخ دلك دیمکدر (درون رفت ایچرو کیردی دیمکدر (و باندازهٔ رشته لامیه (اندازه بونده ایپلکك بوینه عبارتدر (غور نهایت معناسنه دیب دیمکدر (را ادات مفعول (بدانست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب بلدی دیمکدر (محصول ترکیب) موشك حرصی انك اوزرینه قائقدی یعنی جبلی اولان قوت طامعه‌سی اویله حرکت ایلدیکه خواجه بقالك کیسه‌سنی کسدی وقزل وآق هرنه وار ایسه کندی خانه‌سنه چکدی خواجه حاجت وقتنده الینی کیسه‌یه ایلتدی مفلسلر کیسه‌سی کبی بوش واجلر معده‌سنی کبی خالی بولدی بلدیکه اول ایش موشك فعلیدر کدی کبی پوصو ایلدی فاره‌یی طوتدی و بر اوزون ایپلك ایاغنه بغلدی وصالیویردی تا دلیکنه ایچرو کیردی وایپلکك بویله اول دلیکك غورینی بلدی * دنبال آن کرفت وآن سوراخ رابکند تا بخانهٔ وی رسید خانهٔ دید چون دکانچهٔ صرافان سرخ وسفید برهم ریخته ودینار ودرم باهم آمیخته حق خود را تصرف نمود وموش را بیرون آورد بچنکال کربه سپرد تا جزای خود دید انچه دید ومکافات حق ناشناسی خود کشید آنچه کشید * دنبال آن لامیه دنبال بونده اوج دیمکدر (آن رشته‌یه اشارتدر (سوراخرا را ادات مفعول (بکند باء تأکید ایله وکاف عربك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب قازدی دیمکدر تا حرف انتها (بخانهٔ وی لامیه با حرف صله (وی موشه

راجعدر (خانه یا حرف وحدت همزه حرف توسلی خانه‌لر بوادن عبارتدر
(دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (چون ادات تشبیه
(دکانچه چه ادات تصغیر صرافانه اضافت بیانیه (برهم قریشق
دیمکدر (وبخته ماضیدن قسمدر دوکلش دیمکدر (باهم بربرله دیمکدر
(آمیخته ماضیدن قسمدر قرشمش دیمکدر (حق خود بیانیه (را ادات
مفعول (نمود فعل ماضی مفرد غائب کوستردی دیمکدر (موش را را
ادات مفعول (بیرون آورد چقاردی دیمکدر (بچنگال کربه لامیه (با
حرف صله چنکال پنچه دیمکدر (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلدی
دیمکدر یعنی ویردی (تا ادات تعلیل (جزای خود لامیه (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (آنچه اول نسنه‌یی که دیمکدر (مکافات
حق ناشناسی لامیه (مکافات معروف (حق ناشناس وصف ترکیبیدر
یا حرف مصدر حق بیلمه‌مکلک مکافاتنی دیمکدر (کشید فعل ماضی
مفرد غائب چکدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول ایبلکك اوجنی
طوتدی واول دلیکی قازدی تاکیم موشك خانه‌سنه ایرشدی برخانه
کوردیکه صرافلر دکانچه‌سی کبی قزل وآق یعنی آلتون وکومش قریشق
دوکلش والتون واقچه بربرله قرشمش کندی حقنی تصرف کوستردی
یعنی آلدی وموشی طشره چقاردی وکدینك پنچه‌سنه اصمرلدی تاکیم
جزاسنی کوردی اول نسنه‌که کوردی یعنی کوردیکی کندینك مستحق
اولدیغی ایدی کوردی وحق بیلمه‌مکلك مکافاتنی چکدی اول نسنه که
چکدی یعنی جزای مایلیقنی بولدی (قطعه) کرشور وشری هست
حریصان جهانراست * خرم دل قانع که زهر شور وشری رست *
کر حرف شرط (شور وشر فتنه وبلا دیمکدر یا حرف وحدت
(هست وار ایسه دیمکدر (حریصان جهانراست صفتك مفعولنه در (را
ادات تخصیص (خرم مسرور دیمکدر ومبتدا (دل قانع لامیه (که
ادات تعلیل (رست راتك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب قورتولدی دیمکدر
(محصول بیت) اکر برشور وشر وار ایسه یعنی هرنقدر مصائب واقع
اولورسه جهانه حریص اولنلر ایچوندر مسرور قانعك کوکلیدر که
هرفتنه ومصائبدن قورتولدی * درعز قناعت همه روح امدوراحت *
درحرص فزونیست اکر دردسری هست * عز قناعت لامیه (روح راتك

فتحیله

قمحبله نعمت وراحت معناسنه‌در (آمد بونده ادات خبر (فرونبست باحرف مصدر آرتقلقدر دیمکدر (درد سر باش اغریسی دیمکدر امابونده محنت ومشقت وار ایسه دیمکدر (محصول بیت) قناعت عزتنده مجموعی نعمت وراحت واردر حرصده اکرجاه محنتی وار ایسه زیاده‌لك واردر یعنی هوسی آرتیر ر حاصلی قناعتده راحت حرصده محنت واردر (عروض) بو قطعه بحر هزج اخرب مکفوف ومحذوفدر که مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن در (حکایت) روباهی بر سر راهی ایستاده بود وچشم مراقبت بر چپ وراست نهاده ناکاه از دور سیاهی پیدا شد نزدیك آمد دید که یکی درنده کرکی باسك بزرك بر صورت یاران صادق ودوستان موافق همراه می آیند نه آنرا ازین توهم فریبی ونه این را ازان دغدغه آسیبی روباه پیش دوید و سلام کرد ووظیفهٔ احترام بجای آورد کفت الحمد لله که کین دیرین بمهر تازه مبدل شده است ودشمنی قدیم بدوستی جدید معوض کشته امابخواهم که بدانم سبب این جمعیت چیست وباعث این امنیت کیست * روباهی یاحرف وحدت (سرراهی یانیه یاحرف وحدت (ایستاده ماضیدن قسمدر طورمش دیمکدر (بود ادات ماضی (چشم مراقبت بیانیه مراقبت مصدر در انتظار معناسنه (چپ جیم عجمك فتحیله صول دیمکدر (راست صاغ دیمکدر (نهاده ماضیدن قسمدر قومش دیمکدر (سیاهی یاحرف وحدت سیاه بونده قرالتی دیمکدر (نزدیك آمد یقین کلدی دیمکدر (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (یکی بر دیمکدر (درنده اسم فاعلدر یرتیجی معناسنه‌در (کرکی یاحرف وحدت (با حرف صله (سك بزرك بیانیه (صورت یاران صادق بیانیه وموصوفك صفته صادق دوستلر صورتنده دیمکدر (دوستان موافق یاران صادق کبی اویغون دوستلر دیمکدر (همراه یولداش دیمکدر (می ادات تاکید (آیند فعل مضارع جمع غائب کلورلر دیمکدر (نه حرف نفی (آنرا را ادات تخصیص (آن کرکه اشارتدر (ازین سکه اشارتدر (توهم بونده قورقو دیمکدر مابعدینه اضافت مفعولنه در (فریب یاحرف مصدر الدانمق دیمکدر (دغدغه آن لامیه دغدغه بونده

تشویش معناسنه (آسیب ضرر معناسنه در (یا حرف تنکیر (پیش ایلرو دیمکدر (دوید فعل ماضی مفرد غائب سکرتدی دیمکدر (وظیفهٔ احترام بیانیه احترام اعزاز معناسنه در (بجای یا حرف صله برینه دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (که حرف بیان (کین معروف (دیرینه اضافت بیانیه دیرین اسکی دیمکدر (بمهر تازه ده بیانیه یا حرف صله مهر محبت دیمکدر (مبدل شده است تبدیل اولنمشدر دیمکدر (دشمنی یا حرف مصدر (قدیم ده دیرینه کبی (بدوستی یا حرف صله یا حرف مصدر (جدید یکی دیمکدر (گشته اولمش (می ادات تأکید (خواهم فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (که حرف بیان (بدانم بله تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده بیلهیم دیمکدر (سبب این جمعیت لامیه بو جمعیتك سببی دیمکدر (چیست ندر دیمکدر (باعث این امنیت ده بویله یوامنیته بادی دیمکدر (کیست کیمدر دیمکدر (محصول ترکیب) بردلکو بر یول باشنده دورمش ایدی ومراقبت کوزینی صوله وصاغه قومش ایدی یعنی اطرافه دقت ایله نظر ایدر ایدی انستربن اوزاقدن بر قرالتی پیدا اولدی یقین کلدی کوردی که بر بیرنجی قورد بر بیوك کوپك ایله صادق یارلر وموافق دوستلر صورتنده یولداش اولوب بیله کلورلر نه قوردك کلبدن الدانمق قورقوسی وار ونه کلبك قورددن ضرر تشویشی وار دلکو ایلرو سکرتدی وسلام ایلدی یعنی ویردی واعزاز واحترام وظیفه سنی یرینه کتوردی ودیدی الحمد لله که اسکی کین وعداوت تازه محبته مبدل اولنمشدر واسکی دشمنلك دوستلغه عوض اولمش اما استرم که بیلهیم بو جمعیته سبب ندر و بو امنیته باعث کیمدر * سگ گفت سبب جمعیت ما دشمنی شبانست اما دشمنی گرگ وشبان مستغنی از بیانست وسبب دشمنی من باوی آنکه دی روزی گرگ که امروز مرا دولت رفاقت وی دست داده است بر رمه ما حمله کرد و بک بره بربود من چنانچه عادت من بود در قفای وی بدویدم تا آن بره از وی بستانم اما بوی نرسیدم چون باز آمدم شبان چوب بر من کشید و بی موجب مرا برنجانید من نیز رابطهٔ دوستی از وی بگسستم و با دشمن قدیم وی پیوستم * سبب جمعیت ما لامیه لردر بزم جمعیتمزك

سببی دیمکدر (دشمنی شبان مصدرك مفعولنه در (دشمنی یا حرف مصدر (شبان چوبان دیمکدر چوبانه دشمنلکدر دیمکدر (دشمنی کرك لامیه قوردك دشمنلکی دیمکدر (سبب دشمنی من لامیه (یا حرف مصاحبت (وی شبانه راجعدر (دی روز دونکی کون دیمکدر (که حرف رابط صفت (امروز بو کون دیمکدر (مرا را ادات صله (دولت رفاقت وی بیانیه ومصدرك مفعولنه رفاقت مصدردر ایاقداشلق معناسنه وی کرکه راجعدر (دست داده است میسر اولمشدر (رمه سوری دیمکدر (مایه اضافت لامیه (بره قوزی دیمکدر (بربود باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب قاپدی دیمکدر (عادث من لامیه (بود ادات ماضی (قفای وی لامیه (بدویدم باء کید ایله فعل ماضی متکلم وحده سکرتدم دیمکدر (تا ادات تعلیل (بره را راادات مفعول (بستانم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده آلم یعنی قورتارم دیمکدر (بوی یا حرف صله (نرسیدم فعل نفی ماضی متکلم وحده ایرشمدم دیمکدر (چون ادات تعلیل (باز آمدم رجوع ایلدم دیمکدر (چوب دکنك معناسنه در (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (بی موجب سبب سزدیمکدر (مرا راادات مفعول (رنجانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب اینجتدی دیمکدر (من نیز بن دخی دیمکدر (رابطه دوستی بیانیه یا حرف مصدر (بکسستم باء کیدایله فعل ماضی متکلم وحده اوزدم دیمکدر (بادشمن قدیم وی بیانیه ولامیه وی شبانه راجعدر (یا حرف مصاحبت انك اسکی دشمنی ایله دیمکدر (پیوستم فعل ماضی متکلم وحده اولشدم دیمکدر (محصول ترکیب) دلکو دوستلغك سببن سؤال ایدنجه کلب دیدی برنم جمعیتمزك سببی چوبانه دشمنلکدر اما قوردایله چوبانك دشمنلکی بیاندن مستغنی در و بنم دشمنلکمه سبب چوبان ایله اولدرکه دونکی برقورت که بو کون بکا انك یولداشلغی دولتی میسر اولمشدر برنم سورومزه حمله ایلدی و برقوزو قاپدی بن انجاین که بنم عادتمدر انك قفاسندن سکرتدم تاکه اول قوزوبی اندن آلام اما قورده یتشمدم چونکه رجوع ایلدم چوبان بکا دکنك چکدی وسبب سمز بنی اینجتدی بن دخی دوستلق رابطه سنی اندن اوزدم وانك اسکی دشمننه متصل اولدم (قطعه) بدشمن دوست

شورزانسان که هرکز * بتیغ دشمنی نخراشدت پوست * بدشمن با حرف مصاحبت (شو امر حاضر مفرد اول دیمکدر (زان سان انلك کبی انجلاین دیمکدر (که حرف رابط (هرکز اصلا دیمکدر (بتیغ دشمنی باحرف مصاحبت اضافت بیانیه یا حرف مصدر دشمنلك قلیجی ایله دیمکدر (نخراشدت فعل نفی مستقبل مفرد غائب طرمله مه دیمکدر یعنی پاره لمه دیمکدر (تا ضمیر خطاب مفعول (پوست دری دیمکدر (محصول بیت) دشمن ایله دوست اول انجلین که اصلا دشمنلك قلیجی ایله سنك دریکی یعنی وجودیکی پاره لمیه حاصلی برکونا مدارا ایله که اصلا سکا دشمنلك ایتمکه قدرتی اولمیه * مکن بادوست چندان دشمنی ساز * که بر رغم تو بادشمن شود دوست * مکن نهی حاضر مفرد غائب ایله دیمکدر (با دوست با حرف مصاحبت (دشمنی ساز یاء مصدری ایله دشمنلك دوزیجی دیمکدر یعنی دشمنلك ایلیجی (که حرف تعلیل (بررغم تو سکا رغم اوزره یعنی سکا عنادا دیمکدر (بادشمن با حرف مصاحبت دشمن ایله دیمکدر (محصول بیت) دوست ایله اول قدر دشمنلك ایله که سکا رغما دشمنك ایله دوست اولور (حکایت) روباه را گفتند هیچ توانی که صد دینار بستانی و پیغامی بسگان ده برسانی گفت والله مزدی فراوانست اما درین معامله خطر جانست * روباه را را ادات صله (گفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (توانی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن قادرمیسین دیمکدر (که حرف بیان (بستانی یاء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب آله سین دیمکدر (پیغامی یا حرف وحدت برخبر دیمکدر (بسگان ده لامیه با حرف صله (سك معلوم الف نون ادات جمع (ده کوی دیمکدر (رسانی فعل مضارع متعدی مفرد مخاطب ایرشدیره سین دیمکدر (مزدی یاء مصدریه ایله اجرت معناسنه (فراوان بول وچوق معناسنه در (معامله آلش ویرش دیمکدر (خطر جان بیانیه جان قورقوسی دیمکدر (محصول ترکیب) دلکویه دیدیلر هیچ قادرمیسین یعنی ایده بیلورمیسین که یوز التونی اله سین وکویلك کلبلرینه برخبر ایرشدیره سین یعنی سکا یوز التون اجرت ویره لم وارسکان دهه برخبر کتور دینجه دیدی والله چوق اجرتدر لکن بو آلش ویرشده جان

قورقوسی واردر (قطعه) ازسفله ببل مکرمت امید داشتن * کشتی بموج
لجهٔ حرمان فکند نست * سفله دنی دیمکدر (ببل توتك فتحیله نائل
اولمق معناسنه‌در (مکرمته اضافت مفعولنه‌در (امید داشتن امید
ایلمك دیمکدر (کشتی کمی دیمکدر (فکندنك مفعولی (بموج لجهٔ
حرمان لامیه وبیانیه (با حرف صله موج طالغه دیمکدر (لجه دریانك
صودیمکدر (حرمان مصدردر محروملق معناسنه (فکندن مصدر
آتمق وبراقمق معنالرینه (محصول بیت) الحق دونیدن مکرمته نائل
اولمق امیدن ایلمك محروملق دریاسی موجنه کمی صالمقدر حاصلی
خسیس ودنیدن مأمول انعام محرو لمقدن غیری منتج دکلدر * پیش
عدو زبون شدن از میل مال وجاه * خود را بورطهٔ خطر جان
فکند نست * پیش عدو بیانیه دشمن قتنده دیمکدر (خود را
را ادات مفعول (بورطهٔ با حرف صله (ورطه محل هلاك دیمکدر
(ورطهٔ خطر جان بیانیه (خطر خوف معناسنه (محصول بیت)
دشمن قتنده مال ومنصبه میلدن ناشی زبون اولمق کندیی جان قورقوسی
محلنه آتمقدر یعنی حرص مال سببیله دشمنه زبون اولمق مهلکهٔ
عظیمه‌در (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصوردر که
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور (حکایت) شتری در صحرا
چرا میکرد وازخار وخاشاك آن صحرا غدا می خورد بخار بنی می رسید
چون زلف خوبان درهم وچون روی محبوبان تازه وحرم کردن را
دراز کرده تاانرا بهره گیرد دید که درمیان آن افعیی حلقه کرده وسررا
بادم فراهم آورده باز پس کشت واز آرزوی وی بگذشت خاربن نداشت
احتراز وی از زخم سنان اوست واجتناب وی از تیزی دندان او شتررا
دریافت کفت که بیم من ازین مهمان پوشیده است نه از میزبان اشکار
وترس از زهر دندان مارست نه اززخم پیکان خارا کرنه هول مهمان
خوردمی میر بارتك لقمه کردمی * شتری یا حرف وحدت (چرا اسم
مصدر اوتلمه معناسنه (می ادات حکایه (چرا میکرد اوتلر ایدی دیمکدر
(خار دیکن (خاشاك ان لامیه خاشاك خاره عطف تفسیریدر (غدا
غین معجمه‌نك کسریله معروف (می ادات حکایه (خورد فعل ماضی
مفرد غائب یر ایدی دیمکدر (بخار بنی با حرف صله خاربن دیکن اوجاغی

دیمکبدر یا حرف وحدت (می ادات تأکید (رسید ایرشدی دیمکدر (چون ادات تشبیه (زلف خوبان لامیه (درهم صیق دیمکدر (چون بنه ادات تشبیه (روی محبوبان لامیه (تازه معروف (خرم بونده عطف تفسیریدر (کردن کاف عجمك فتحیله بوبون دیمکدر (را ادات مفعول (دراز کرد اوزاتدی دیمکدر (تا ادات تعلیل (آنرا را ادات مفعول آن خار بنه اشارتدر (بهرهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بهرهٔ گیرد منفعتلنه دیمکدر (که حرف بیان (میان آن لامیه آن خار بنه اشارتدر (افعیی یاء ثانی وحدت افعی یلان دیمکدر (حلقه کرده چور کلنمش دیمکدر (وسیز را زا ادات مفعول (بادم یا حرف مصاحبت دم دالك ضمیله قویرق دیمکدر (فراهم آورده بریرم کتورمش (باز پس کشت اردینه دوندی دیمکدر (ارزوی وی لامیه (بکذشت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب ترك ایلدی دیمکدر (پنداشت فعل ماضی مفرد غائب ظن ایلدی دیمکدر (احتراز وي لامیه وی شتره راجعدر انلك قاچمسی دیمکدر (زخم سنان او بیانیه ولامیه سنان مزراق دیمکدر بونده دیکندن عبارتدر (او خار بنه راجعدر (اجتناب وی لفظا ومعنا احتراز وی کبیدر (تیزی یا حرف مصدر کسکینلك دیمکدر (تیزی دندان او لامیه‌لردر انلك دیشنك کسکینلکندن دیمکدر او بنه خار بنه راجعدر آنرا) را ادات مفعول آن بوکلامه اشارتدر (دریافت اکلدی دیمکدر (که حرف بیان (بیم من لامیه بنم خوفم دیمکدر (مهمان پوشیده موصوفك صفتم پوشیده اسم مفعولدر مستور معناسنه (میزبان آشکارده بویله (میزبان قونق صاحبی دیمکدر (ترس من لامیه بنم قورقم دیمکدر زهر دندان مار) لامیه‌لردر (زخم پیکان خارده بویله (پیکان دمرن دیمکدر (اکر ادات شرط (نه حرف نفی (خوردمی به مصروف (هول مهمان) لامیه مسافرك قورقوسی دیمکدر (خوردم فعل ماضی متکلم وحده یا حرف حکایه یییه ایدم دیمکدر (میزبانرا را ادات مفعول میزبانی دیمکدر که مراد خار بندر (گردمی خوردمی کیندر ایلر ایدم دیمك اولور (بعض نسخه‌ده خوردمی یرینه بودمی واقعدر (محصول ترکیب) بردوه صحراده اوتلر ایدی واول صحرانك خار وخاشاکندن غدایر ایدی برخار بنه ایرشدی زلف جانان کبی صیق ومحبوبلر یوزی کبی تازه وخرم

بومعنی

بو متنی اوزاندی ناکاه ای فائدهلنه یعنی ینه کوردیکه انک اراسنده بر ییلان
چوره کلمش و باشنی قویروغیله بر یره کتورمش آردینه دوندی و خار بنک
آرز وسندن فراغت کلدی خار بن ظن ایلدیکه انک احترازی یعنی
حذر ایتمه سی انک یعنی خار بنک مزراغی یعنی دیکنی زخمندندر وانک
اجتنابی انک دیشبنک کسکینلکندندر دوه بو فکری ا کلدی دیدیکه بنم
خوفم بو مستور اولان مسافردندر آشکار اولان اوصاحبدن دکل
و بنم قورقم ییلانک دیشنک زهرندندر دیکنک دمرنی زخمندن دکل
اکر مسافرک قورقوسی ییه ایدم یعنی چکمیه ایدم مسافر صاحبنی
بر لقمه ایلر ایدم (قطعه) * کر از لئیم بترسد کریم نیست عجب *
ز خبث نفس نه از پشم واستخوان ترسد * (کر ادات شرط (لئیم الحق
کیمسه یه دیرلر (بترسد بلا تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قورقر
ایسه دیمکدر (کریم ایلیك صندی (خبث نفس مصدرك فاعلنه در
نفسك خباثتندن دیمکدر (پشم واستخوان وجوددن عبارتدر
(محصول بیت) کریم اولان کیمسه لئیمدن قورقر ایسه عجب دکللر
نفسك خباثتندن قورقر وجوددن قورقمز یعنی کندندن قورقمز
طبیعتندن خوف وخشیت ایدر قورقر * کسی که پا ننهد در میان
خاکستر * مقرراست که از آتش نهان ترسد * (کسی یا حرف وحدت
(که حرف رابط صفت (پا اياق دیمکدر (ننهد فعل نفی مستقبل
قومز دیمکدر (در حرف صله (میان خاکستر یا نبه میان بونده ایچ
معناسنه در خاکستر کول دیمکدر (مقرر تفعیل بابندن اسم مفعولدر
بونده معلومدر دیمکدر (که حرف بیان (آتش نهان یا نسبه
(محصول بیت) بر کیمسه که کول ایچنه اياق قومیه یعنی باصمیه
معلومدر که کیزلی آتشدن قورقر یعنی کوله باصدیغی دروننده مستور
اولان آتشدن خوف ایدر حاصلی کولدن خوف ایتمیوب بلکه انده
اولان آتشدن خوف ایتدیکی کبی لئیمك ذاتندن خوف اولنمز جبلیتنده
مرکوز اولان خباثتندن خوف اولنور (عروض) بو قطعه بحر مجتث
مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حکایت) سکی از هر
طعمه بی بهره بر در دروازه شهر ایستاده بود دید که قرصی نان کردان
نکردان از شهر بیرون آمد و روی بصحرا نهاد سك در دنبال وی

روان شد و آواز داد که ای قوت تن وقوت روان وآرزوی دل وآرام جان عزیمت کجا کرده وروی بکجا آورده گفت درین بیابان باجمعی از سرهنگان از کرگان وپلنگان آشنایی دارم احرام زیارت ایشان بستهام سگ گفت مرا مترسان که اگر بکام نهنگ ودهن شیر رویی من در قفای توام

(سگی باحرف وحدت (طعمه یه جك معناسنه دور (بی بهره نصیبسز دیمکدر (بر ادات ظرف (در قپو دیمکدر (دروازه شهر قپوسی دیمکدر (ایستاده) ماضینک قسمدر طورمش معناسنه (بود ادات ماضی (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (قرصی باحرف وحدت (قرص چورك دیمکدر (چکردان کردانه دونه دونه دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (بصحرا باحرف صله (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (در حرف ظرف (دنبال وی لامیه دنبال بونده آرد معناسنه در (وی قرصه راجعدر (دوان صفت مشبهه یلهکن دیمکدر (دوان شد سکردی دیمك اولور (آواز داد چاغردی دیمکدر (که حرف بیان (قوت تن لامیه (قوت روان ده بویله اولکی واوك تشدیدیله ثانی تخفیفیله ازق دیمکدر (روان جان معناسنه (ارزوی دل لامیه (آرام جان کنلك (بکجا کرده یا حرف خطاب همزه حرف توسل (ایلمش سین دیمکدر (بکجا باحرف صله آورده یا حرف خطاب کتورمش سین دیمکدر (بیابان معروف (با جمعی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت (سرهنگان الف نون ادات جمع (سرهنگ چری باشی دیمکدر (از کرگان الی بیاندر که از من بیانیه معناسنه (آشنایی یا حرف مصدر آشنالق دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده اثباتدن عبارتدر بنم واردر دیمکدر (احرام بونده (بسته به مقارنتله نیت قطعیدن عبارتدر (مرا را ادات مفعول (مترسان فعل نهی متعدی مفرد قورقتمه دیمکدر (که ادات تعلیل (بکام نهنگ باحرف صله کام دماغ معناسنه (نهنگ تمساح دیمکدر کام نهنگ لامیه (دهن شیر ده بویله (روی فعل مضارع مفرد مخاطب کیدرسین دیمکدر (قفای تو لامیه (محصول ترکیب) برکلب هر یه جکدن نصیبسز یعنی آج شهرك درود روازه سنده طورمش ایدی کوردیکه بر چورك اتمك دونه دونه

یعنی

يعني بوارلنه بوارانه شهردن چيقدي وصحرايه يوز قودي يعني توجه ايلدي سك انك اردي صيره سكرتدي وچاغرديكه اي تشك قوتي وجانك آزيغي وكوكلك ارزوسي و دوحك آرام وراحتي نره يه عزيمت ايلمش سين ونه سمتــه توجه ايلمش سين ديدي بو بيابانده كركان و پلنكاندن اولان سرهنكلردن برجع ايله آشنالغم واردر انلري زيارته نيت ايلمشم سك ديدي بي قورقمه زيرا اكر تمساحك دماغنــه وارسلانك اغزينه كيدر ايسك بن سنك قفاكنه يم يعني آرده كيدن ايرلمم (مصراع) براقم قيـد زلفك لايق زنجير اولورسمده (قطعه) كر كرد جهان همه بكردي * ساكن نشوم زجست وجوي * كر ادات شرط (كرد جهان لاميه جهانك اطرافني (همه دوكلي ديمكدر (بكردي باء تأكيد ايله فعـل مضارع مفرد مخاطب دولانه سين ديمكدر (ساكن نشوم دوره مم ديمكدر (جست وجو ارامق معناسـنه مركبدر (محصول بيت) اكر جهانك چوره سني مجموعي دولاڭ ايسك سني ارامه دن دوره مم حاصلي مدت عمرمده بن سنك آرزو كيدن خالي اولمدم هرنه يره كيدر سني بنـده كيدرم (عروض) بو قطعه بحر هزج مسـدس اخرب مقبوض ومحذوفدركه مفعول مفاعلن فعولن اولور (قطعه) آنانكه جز بنان نبود زنده جانشان * دارند رو بخدمت دونان براي نان * آنانكه انلركه ديمكدر (بنان با حرف مصاحبت (نبود فعل نفي مستقبل اولميه ديمكدر (زنده زانك كسريله ديري ديمكدر حي معناسـنه (جانشان انلرك جاني ديمكدر (دارند فعل مضـارع جمع غائب (رو يوز ديمكدر (بخدمت دونان لاميـه باحرف صله الف نون ادات جمع دنيلرك خدمتنـه ديمكدر (براي ادات تعليل (محصول بيت) انلركه اتمكك غيري ايله انلرك جاني ديري اولمز يعني حياتني اكل وشربده بيلنلر دنيلرك خدمتنه يوز طوتلر اتمك ايچون * كر في المثل زدست كسان صد قفا خورند * همچون سك كرسنه دوند از قفاي نان * كر ادات شرط (في المثل مثـلا ديمكدر (دست كسان لاميه خلقك الندن ديمكدر (قفا بوينده سله معناسنه در (خورند فعل مضـارع جمع غائب يرلرسه ديمكدر (هم ادات تأكيد (چون ادات تشبيه (سك كرسـنه بيلنيه آچ كلب كبي ديمكدر (دوند

فعل مضارع جمع غائب سكردرلر ديمكدر (قفاى نان بيانيه اتمك آردى صره ديمكدر (محصول بيت) اكر مثلا خلقك الندن يوز سله ده بيرلرايسه اج كلاب كبي اتمك اردى صره سكردرلر (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب مكفوف مقصوردر كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور * پنج پايك را گفتند چرا بشكل كج پيكران افتادى وپاى درميان كج روى بنهادى گفت ازمار تجربه داشتم كه با آن راستى وراست روى همیشه ازسنك جفا سر كوفته است يا اززخم ستم دم بريده * پنج پايك يكنكج ديمكدر (را ادات صله (چرا نيچون ديمكدر (بشكل كج پيكران بيانيه با حرف ظرف شكل هيأت معناسنه در كج پيكر تركيب توصيفدر پيكر صورت معناسنه اكرى صورتلى ديمكدر الف نون ادات جمع اكرى صورتليلر شكلنده ديمكدر (افتادى فعل ماضى مفرد مخاطب واقع اولدك ديمكدر (پاى مبتدا (بنهادى خبرى (در حرف صله (ميان كج روى بيانيه ميان اورته معناسنه بعض نسخه ده ميدان واقع اولمشدر (كجرو وصف تركيبيدر اكرى كيديجى ديمكدر ناحقول حركتنده مصطلحدر ياحرف مصدر (بنهادى باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد مخاطب (مار ييلان ديمكدر (تجربه داشتم صنادم ديمكدر (كه حرف بيان (با آن با حرف الصاق سببيتى متضمن (راستى ياء مصدريه ايله طوغرولق ديمكدر (راست رو وصف تركيبيدر طوغرى كيديجى ديمكدر ياخود حركت مقبولده مصطلحدر يا حرف مصدر (هميشه دائما ديمكدر (سنك جفا بيانيه (سر كوفته بلشى تاقلمش يعنى ازيلمش (زخم ستم بيانيه ظلم زخمندن ديمكدر (دم بريده قويرغى كسلمش ديمكدر (محصول تركيب) يكنكجه ديديلر نيچون اكرى صورتليلر شكلنده واقع اولدك وكجرولك اورته سنه ياميدانه اياق قودك يعنى عدم استقامته ميل ايلدك ديدى ييلاندن تجربه ايلدم كه اول طوغريلق وراستروللك يعنى استقامتى سببيله دائما جفا طاشندن باشى ازلمشدر ياستم ياره سندن قويروغى كسلمش وقوپمشدر (قطعه) هر چارى بصورت خود كردد آشكار * اورا چو جان كشند در اغوش خوش تنك * بصورت خود بيانيه با حرف ظرف كندى صورتنده ديمكدر (كردد فعل مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (آشكار فاعلى (اورا را ادات

مفعول

مفعول اوپری یه راجعدر (چو ادات تشبیه (کشند فتح کاف ایله فعل مضارع جمع غائب چکرلر دیمکدر (دراغوش خویش لامیه کندی قوجاغنه دیمکدر (تنك بونده صمصیق دیمکدر (محصول بیت) هرنه یرده که پری کندی صورتنده آشکار وظاهر اوله انی جان کبی صمصیق کندی قوجاغنه چکرلر حاصلی صورت زیباده کورندوکی ایچون هرکس میل واشتك ایلر*هرجا بشکل راست برآید بسان مار* سنکین دلان زدورزندش بچوب وسنك * بشکل راست بیا نیه با حرف مصاحبت طوغری شکل ایله دیمکدر (آید ظاهر اوله (بسان مار یلان کبی دیمکدر (سنکین دل وصف ترکیبیدر طاش کوکللی دیمکدر مرحنسر معناسنه الف نون ادات جمع (زند فعل ماضی جمع غائب شین ماره راجعدر (محصول بیت) هرنه یرده پری شکل مستقیمده یلان کبی ظاهر اوله طاش کوکللیلر انی اوزاقدن دکنك وطاش ایله اوررلر (عروض) بحر مضارع معلوم (حکایت) غوکی ازجفت خویش جدا مانده ومحنت بی جفتیش بر کنار دریا نشانده هرسو نظری می انداخت وخاطر غمدیدهٔ خود را ازغم بی جفتی می پرداخت ناکهان* غوکی یا حرف وحدت غوك قوربغه دیمکدر (محصول ترکیب) برقوربغه کندی جفتندن جدا دوشمش ایدی وجفتسزلك محنتی دریا کنارینه اوتورتمش ایدی هرطرفه نظر ایلر ایدي وکندونك غم کورمش خاطرینی جفتسزلك غمندن اکاردی آنسزین (مثنوی) ماهیی دید درمیانهٔ آب *همچون آب روان روان بشتاب* ماهیی یاء ثانی حرف وحدت ماهي یاء اصلیه ایله بالق دیمکدر (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (میان ومیانه اورته دیمکدر (آبه اضافت لامیه (هم ادات تأکید (چو ادات تشبیه (آب روان اقار صو دیمکدر (روان صفت مشبهه کیدیجی دیمکدر (بشتاب با حرف مصاحبت شتاب عجله دیمکدر (محصول بیت) ترکیبه مربوطدر قوربغه انسزین صویك اورته سنده بر بالق کوردی اقار صوکبی عجله ایله کیدیجی * همچو مقراض از سبیکهٔ سیم *اطلس سطح آب از و بدونیم* همچو ادات تشبیه (مقراض تحریف ایدوب مقص دیرلر (سبیکهٔ سیم لامیه کومش سبیکه سی یعنی دوکه کومشدن

دیمکدر (اطلس سطح آب بیانیه ولامیه (اطلس معروف سطح بونده تاوان دیمکدر اوست معناسنه در صویك اطلس کبی اولان سطحی دیمکدر (از من جفتناسنه (اوماهی به را جعدر (بد و نیم ایکی پارچه دیمکدر (محصول بیت) اول ماهی دوکه کومشدن مقراض کبی ایدی اطلسه مماثل اولان سطح آب اندن ایکی پارچه اولوردی یعنی صویی یاره یاره کزردی * یا چو ابمن هلالی از کم وکاست * متمایل بجنبش ازچپ وراست * یا حرف تردید (چو ادات تشبیه (ایمن امین دیمکدر (هلالی یا حرف تنکیر هلال آیك ایکی سی اوجی زمانی کبی اولان زمانه دیرلر (کم وکاست عطف تفسیر بدر اکسلمك معناسنه (متمایل نازایله صالنمغه دیرلر (بجنبش با حرف مصاحبت (ازادات صله (محصول بیت) اول ماهی اطلس سطح آبی ایکی پاره ایدن کومش مقراص ایدی یاخود اکسلمکدن ونقصاندن امین اولان هلال کبی صوله صاغه جنبش ایله متمایل ایدی * چون غوك ویرا بدید خاطرش بصحبت وی کشید قصهٔ بی جفتی خود را درمیان آورد واز وی طلب مصاحبت کرد ماهی کفت مصاحبت را مناسبت در بایست است ومصاحبت نامناسب صحبت را ناشایست مرا باتوچه مناسبت مرا جادرقعر دریا وترا منزل بکنار ساحل مرا دهان خاموش وترا زبان پرازخروش ترا قبح لقا سپر بلاهرکه شکل ترا بیند نخواهدکه باتونشیند ومرا حسن منظر سرمایهٔ خوف وخطر هرجاکه بجمال من دیده یرا فروز دو چشم طمع در وصال من دوزد مرغان آسمان درهوای منند و وحوش صحرا سودای من صیادان که چون دام درجست وجوی من باهزار دیده وکاه چون شست ازبارا آرزوی من پشت خمیده این بکفت وراه قعر دریا برداشت وغوك را برساحل تنها بکذاشت * چون ادات تعلیل (وی ماهی به راجعدر (را ادات مفعول (بدید یاء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (خاطرش شین ضمیر غوکه راجعدر (بصحبت وی لامیه باحرف صله (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکندی دیمکدر (قصهٔ بی جفتی خود بیانیه ولامیه یاحرف مصدر (را لدات مفعول کندونك جفت سزلك حکایتنی (درمیان آورد اورته یه کتوردی

یعنی

يعني حكايه ايلدي ديمكدر (ازوی وی ضمیر ماهی یه راجعدر (طلب مصاحبت مصدرك مفعوله در (مصاحبت را رااادات صله (در حرف تأكيد (بايست كرك معناسنه (سين وتااادات خبر (نا حرف توصيف نفي (صحبتنزلر الاادات صله (نا حرف نفی (شايست لايق معناسنه (سين وتا مقدر لايق دكلدر ديمكدر (مرا ادات تخصيص بنم ديمكدر (باتو با حرف مصاحبت (چه ادات استفهام انكارى (مرا ادات صله جائز ديمكدر (قعر دو يالاميه دكزك ديبي ديمكدر (ترا ادات صله (كنار (ساحل لاميه ساحل دكز كنارى ديمكدر صيغ معناسنه (مرا را ادات تخصيص (خاموش ساكت معناسنه (ترا ادات تخصيص (پرخروش بوننده فرياد وفغاندن عبارتدر (ترا را ادات صله (قبح لقا چركين چهره معناسنه (سر بلا بيانيه بلاقلقاني ديمكدر (شكل ترا لاميه را ادات مفعول (بيند فعل مضارع مفرد غائب كوره ديمكدر (نخواهد فعل مضارع منفي مفرد غائب استمز ديمكدر (كه حرف بيان (باتو با حرف مصاحبت (نشيند فعل مضارع مفرد غائب اوتوره ديمكدر (مرا ادات صله (حسن منظر مصدرك مفعولنه منظر چهره معناسنه (سرمايهٔ خوف وخطر عطف تفسيرى ومعلوم (هر كه هر كس كه تقدیرنده (بجمال من لاميه (با حرف مصاحبت (ديده كوز ديمكدر (ترا ادات تأكيد (افروزد فعل مضارع مفرد غائب شعله لندیره ديمكدر (چشم طمع بيانيه (وصال من لاميه (دوزد فعل مضارع مفرد غائب ديكر ديمكدر (دوزيدندن يادوختن دن خا زايه قلب اولنمشدر افروزد ده بويله در (مرغان اسمان لاميه (هوای من ده بويله هوا محبت معناسنه در (نون ودال ادات جمع خبر (وحوش صحرا لاميه صحرانك وحشيلرى ديمكدر (سوداى من لاميه بنم عشقمده ديمكدر (نون ودال رعايت سجع ايله حذف اولنمشدر (كاه بعضى وقت ديمكدر (چون ادات تشبيه (دام توزاق (جست وجوى من لاميه بني طلبده ديمكدر باحرف مصاحبت (هزار بيك ديمكدر (چون بنه ادات تشبيه (شست شينك فتحيله بالق آغى ديمكدر (بارا ارزوی من لاميه لردر بنم آرزومك يوكندن (پشت ارقه ديمكدر (خيده ماضيدن قسمدر بوكلمش معناسنه (اين بو كلامه اشارتدر (راه قعر دريا لاميه لردر

(برداشت فعل ماضی مفرد غائب بونده طوتدی دیمکدر (غوك را را
ادات مفعول (بکذاشت ترك ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه
قورباغه بالغی کوردی خاطری انك صحبتنه چکلندی یعنی میل ایلدی
وکندینك ایش سزالغی حکایه سنی اورته یه کتوردی و بالقدن مصاحبت
طلب ایلدی بالق دیدی مصاحبته مناسبت کرکدر ومناسب اولمیان
صحبته لایق دکلدر بنم سنك ایله نه مناسبتم واردر یعنی بوقدر بکا مکان
قعر دریادر وسکا منزل صیغ کناردر بنم اغزم خاموش وسنك دلك پرخروش
سکا چرکین چهره بلا قلقانیدر هر کیمسه که سنك شکلکی کوره اسنکله
استمز که اوتوره یعنی اتورمغی استمز و بکا کوزل چهره خوف وخطر
سرمایه سیدر یعنی کوزللکله بلایه اغراشمشدر هر کیمسه که بنم جمالمه کوزی
شعله لنه یعنی یوزیمه بقه طمع کوز بنی بنم وصالمه دیکر حاصلی وصالم
طمع ایلر آسمانك قوشلری بنم آرزومده دیرلر وصحرانك وحشیلری بنم
عشقمده دیرلر صیادلر بعضی کره بنی طلبده آغ کبی بیك کوز ایله اولور
یعنی کمال دقت ایلرلر وکاه اولته کبی بنم آرزوم بوکندن ارقه لری بوکیلور
اضطراب چکرلر دامه هزار دیده اولته یه پشت خمیده مراعاتلری
غایت لطیفدر تا بر بونی دیدی وبدر بانك دینی بولیبی طوتدی وغوکی کناره
یالکز براقدی (قطعه) باکسی منشین که نبود با تو در کوهر یکی * رشتهٔ
پیوند صحبت اتحاد کوهر ست * با حرف مصاحبت (کسی یا حرف وحدت
(منشین نهی حاضر مفرد اوتورمه دیمکدر (که حرف رابط (نبود فعل
نفی مضارع مفرد غائب اولیه دیمکدر (باتو با حرف مصاحبت (کوهر
اصل دیمکدر (یکی بر دیمکدر (رشتهٔ پیوند صحبت لامیه و بیانیه (رشته
ایپلك پیوند مطلقا ایاق باغنه دیرلر (اتحاد کوهر مصدرك فاعلنه دن
اتحاد بر اولمق (محصول بیت) بر کیمسه ایله اوتورمه که سنك ایله اصلده
بر اولمیه یعنی همجنس اولمیه صحبت باغنك ایپلکی اصلك بر اولمسیدر
یعنی همجنس اولمقلقدر * جنس را با جنس و با ناجنس اکر کیری
قیاس * این بسان آب و روغن وان چو شیر وشکر است * جنس را
را ادات مفعول (باجنس با حرف مصاحبت (باناجنس با حرف صله
نا حرف توصیف نفی (کیری فعل مضارع مفرد مخاطب طوترسین
دیمکدر این ناجنسه اشارتدر (بسان ادات تشبیه (آب صو (روغن

یاغ

یاغ دیمکدر (آن* جنسنه اشارتدر (شیر سوت دیمکدر (محصول بیت)
جنس بجنس ایله اولمقلغی ناجنس ایله اولمامقده اکر قیاس وتمثیل
طوارسین بو یعنی جنسك ناجنس ایله اولمسی صو ایله یاغ کبیدر یعنی
اصلا امتزاج ایلمز واول یعنی جنسك جنس ایله اولمسی سوت ایله شکر
کبیدر یعنی کمال ایله ممتزج اولور (عروض) معلوم (حکایت) کبوتررا
کفتند چونست که تو دو بچه بیش نیاوری چو مرغ خانکی بر بیشتر
ز ان قدرت نداری کفت بچهٔ کبوتر غـذا از حوصلهٔ پدر و مادر بخورد
و چوزه مرغ خانکی از هر مزبله بر راه کذرد یك حوصله غذای دو بچه
بیش نتوانند داد وازنیم مزبله هر روزی بر هزار چوزه توان کشاد*
کبوتر کوکرجین دیمکدر را ادات صله (کفتند فعل ماضی جمع غائب
دیدیلر دیمکدر (چون دوم ضمه ایله نیچون دیمکدر (که حرف بیان (بچه
با و جیم عجمیه ایله یاوری دیمکدر (بیش باء عربیه ایله زیاده دیمکدر (نیاوری
فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کتورمزسین دیمکدر (چو ادات تشبیه
(مرغ خانکی طاوق دیمکدر (بر ادات صله (بیشتر باء عربیه ایله زیاده‌رك
دیمکدر (ان ایکی یه اشارتدر (نداری نفی خطابدن عبارتدر واستفهامی
متضمن (قدرت نداری قدرتك یوقیدر دیمك اولور (بچهٔ کبوتر لامیه
(حوصلهٔ پدر ده لامیه (حوصله قورسق دیمکدر (بخورد باء تأکید
ایله فعل مضارع مفرد غائب یير دیمکدر (چوزه پلیج دیمکدر ما بعدینه
اضافتی لامیه (مزبله معروف (بر حرف ظرف (کذرد اوغرایه دیمکدر
(غذای دو بچه لامیه (بیش باء عربیه ایله زیاده دیمکدر (نتوان داد
و یره بیلمز دیمکدر (نیم یارم دیمکدر روزی یا حرف وحدت (توان کشاد
آچلبیلور یعنی اشنیرلر دیمکدر (محصول ترکیب) کوکرجینه دیدیلر که
نیچوندر که سن ایکی یلوریدن زیاده کتورمزسین طاوق کبی اندن زیاده
قدرتك یوقمیدر دیدی کوکرجین یاوریسی غذاسنی اناسنك و باباسنك
قورسغندن ییر وطاوغك پلیجی هر مزبله دن ییر که یولده اوغریه یعنی
راست کلدیکی مزبله دن کچوب بر قورسق ایکی یاوریه وبرر زیاده‌یه و یره‌مز
یارم مزبله دن بر کونده بیك پلیجه اشتمك ممکندر (قطعه) خواهی که
شوی حلال روزی* همخانه مکن عیال بسیار* محصول بیت)
استرایسك که حلال رزقلی اوله سین عیال بسیاری اودك ایله عیال دیو

شرعا نفقه سنی اوز زنیکه لازم اولان اشخاصیه دیملر * دانی که در بن
سرا چه تنک * حاصل نشود حلال بسیار * (محصول بیت)
بیلورسین که بو طار سراچه ده یعنی عالم دنیاده حلال چوق حاصل
اولمز حلال صرف نادر بولنور (عروض) معلوم مفعول مفاعلن
فعولن (حکایت) کنجشکی خانهٔ موروثی خود را باز پرداخت و دو فرجهٔ
آشیان للک لک خانهٔ ساخت باوی کفتند تراچه مناسبت که با جثهٔ
بدین حقیری با جانوری بدان بزرکی همسایه باشی و خود را باوی
در محل اقامت و منزل استقامت هم پایه داری کفت من نیز این قدر
دانم اما بدانسته خود عمل نتوانم در همسایکی من ماریست که چون
هر سال بچکان آوردم و بخون جکر پروردم ناکاه در خانهٔ من تازد
و بچکان من قوت خود سازد امسال از وی کریخته ام و در دامن دولت
این بزرک او یخته ام امید میدارم که داد مرا از وی بستاند و چنانکه
هر سال بچکان مرا قوت خود کردانیده است امسال وی را قوت بچکان
خود کرداند * کنجشک کاف عربک ضمیله و نونک سکونی و جیمک
ضمیله سرچه دیدکاری قوشدر (باز پرداخت براقدی) (محصول ترکیب)
بر سرچه کندی ارث ایله نائل اولدیغی خانه سنی براقدی و لیلک
یووه سنک دلکنده خانه یاپدی سرچه یه دیدیلر سکا نه مناسبت
بو حقیر جثه ایله بو اولو جثه ده جانور ایله بله قوکشو اوله سین
و کندیکی انک آکلنه جک محلنده و طوره جق منزلنده مرتبه دش
طوته سین دیدی بن دخی بو قدر بیلورم اما کندی بیلدیکم ایله عمله
قادر اوله مم بنم قوکشولغمده بر یلان واردر که چونکه هر سنه یاوریلر
کتوردم و خون جکرله بسلرم انسزین بنم خانه مه سکردر و بنم
یاوریلریمی کندو یه آزیق ایلر بو ییل اندن قاچدم و بو اولونک
دولتی اتکینه یاپشدم امید ایدرمکه بنم حقمی اندن آله و انجلین که
هر ییل بنم یاوریلریمی کندو یه آزیق ایلمشدر یعنی بنم یاوریلریمی
ییدیکی کبی بو ییل انی یعنی یلانی یاوریلرینه آزق ایلیه (قطعه) چو روباه
در بیشهٔ شیر باشد * زید ایمن از زخم چنکال کرکان * چو ادات تعلیل
(بیشه باء عجمیله بیشه دیمکدر (شیر ما اضافت لامیه (زید زاء معجمه نک
کسری و یانک فتحیله فعل مضارع مفرد غائب دیر بلور یعنی کچنور
دیمکدر

دیمکدر ایمن امین دیمکدر (محصول بیت) چونکه دالکوار سلانك مبشه سنده اوله قوردلرك جنكال پاره سندن امین کچنور یعنی انك سایه سنده مستریح اولورلر * ز بیداد خردان امان یابد انکس * که کیرد وطن در جوار بزرکان * بیداد خردان لامیه بیداد ظلم معناسنه در (خرد خاء معجمه نك ضمیله اوفق دیمکدر الف نون ادات جمع (یابد فعل مضارع مفرد غائب بولور دیمکدر (که حرف رابط (کیرد فعل مضارع مفرد غائب (وطن مکان معناسنه در (جوار بزرکان لامیه اولولرك یاننده دیمکدر (محصول بیت) اوفقلرك ظلمندن اول کیمسه امان بولور که اولولر قتنده مکان طوته (عروض) بو قطعه بحر متقارب مثمن سالمدر که دیت کره فعولن اولور (حکایت) سك را کفتند سبب چیست که در خانهٔ که تو باشی کدا کرد آن نتواند کشت و بر هر آستانهٔ خسبی از انجا نتواند کذشت کفت من از حرص و طمع دورم و به بی طمعی وقناعت مشهورم از خوانی بلب نانی قانعم و از بریانی از خشك استخوانی خرسند اما کدا مسخرهٔ حرص و طمع است ومدعی جوع ومنکر شبع نان یك هفته اش در انبان و زبانش در طلب نان یکشبه جنبان غذای ده روزه اش در پشت وعصای دریوزه اش در مشت قناعت از حرص وطمع دورست وقانع از جر بص طامع نفور * سك را را ادات صله (که حرف بیان (خانهٔ یا حرف وحدت نوعیه همزه حرف توسل (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (کدا دیلنجی دیمکدر (کرد آن لامیه آن خانه یه اشارتدر اول خانه نك اطرافنی دیمکدر (نتواند کذشت دولنمغه قادر اولمز دیمکدر (آستانهٔ یا حرف وحدت نوعیه (همزه حرف توسل آستانه اشك دیمکدر (بنه سرایدن عبارتدر (خسبی فعل مضارع مفرد مخاطب یاته سین دیمکدر (نتواند کذشت کچمه که قادر اوله مز دیمکدر (خوانی یا حرف وحدت خوان سفره دیمکدر (بلب نانی یا بنه حرف وحدت لب نانه اتمك دیلمی دیمکدر (بریانی یا حرف وحدت (خشك قورو دیمکدر (استخوان کمك یا حرف وحدت (خرسند قانع دیمکدر (مسخرهٔ باد هوا خند متکاره ومسخره یه دیرلر (حرصه اضافت لامیه (مدعی جوع فاعلك مفعولنه در (منکر شبع ده بویله اجلق دعوی ایدیجی وطوقلغی منکر دیمکدر (نان یك هفته اش یانیه ولامیه شین ضمیر کدایه

راجعدر انك برهفته‌لك اتمك دیمكدر (انبان طغرجق معناسنه در (طلب نان یكشنبه مصدرك مفعولنه و بیانیه بركیجه‌لك اتمك طلبی دیمكدر ویكشنبه وهفته‌ده اولان هاء رسمیلر حصر وتخصیص ایچوندر یدی كونه حصر اولنیقندن هفته دیرلر پنچه‌ده بو یله در (جنبان صفت مشبهه در اوینادیجی دیمكدر (غدای‌ده روزه بیانیه اون كونلك غدایی دیمكدر روزه هاسی‌ده سابق كبیدر (پشت ارقه دیمكدر (عصای در یوزه بیانیه دریوزه دیلنمه معناسنه در (مشت مملك ضمیله اوج دیمكدر (نفور جهول وزنی اوزره مبالغه فاعلدر زیاده نفرت ایدیجی معناسنه (محصول تركیب) كلبه دیدیلر سبب ندر شول برخانه‌ده كه سن اوله‌سین دیلنجی انك اطرافنی دولاشمغه قادر اوله مزوهر شول برآستانه اوزره كه یاته‌سین اول محلدن كچمكه قادر اوله مز كلب دیدی بن حرص وطمعدن اوزاغم وطمع سزلق ایله وقناعت ایله مشهورم برسفره دن بردیلم اتمكه وبر پریاندن برقورو كمكه قانعم اما دیلنجی حرص وطمعك باد هوا خبر منكار یدر یا خود مسخره سیدر واچلق دعوا ایدیجیدر وطوقلغی انكار ایدیجیدر انك برهفته لك اتمك طغر جغنده ودیلی بركیجه لك اتمك طلبنده اوینادیجیدر یعنی برهفته‌لك اتمكی وارایكن ینه بركیجه‌لك اتمك طلب ایلر اون كونلك غدا ارقه‌سنده ودیلنجیلك عصاسی آوجنده قناعت حرص وطمعدن بعید در وقناعت ایدیجی طمع ایدیجی حریصدن نفرت ایدیجیدر (قطعه) درهردلی كه عز قناعت نهاد پای * ازهرچه بود حرص وطمع رایدست دست * دلی یا حرف وحدت (كه حرف رابط صفت (عز قناعت بیانیه (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمكدر (بود ادات ماضی (را ادات تخصیص (یدست باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد باغلدی دیمكدر (دست مفعولی (محصول بیت) هر برد لده كه قناعت عزتی پای قودی یعنی مستقر اولدی هرنسنه دنكه وار ایدی حرص وطمعك الینی باغلدی كوكلده اولان شیلردن طمعی كسدی * هرجا كه عرضه كرد قناعت متاع خویش * بازار حرص ومعركهٔ آز راشكست * عرضه هاء رسمی علامت نقلدر لفظ عربی‌یی عجم استعمال ایلدكده بعضا بویله هاء رسمی ایله استعمال ایدرلر (متاع خویش بیانیه

(بازازحرص بیانیه (معرکهٔ آزده بویله معرکه جنك یری دیمکدر اما جنك ده استعمال ایدرلر (آزحرص معناسنه در (را ادات مفعول (شکست فعل ماضی مفرد قرلدی دیمکدر (محصول بیت) هر یرده که قناعت کندی متاعنی عرض ایلیه حرص بازاری وآز معرکه‌سی قرلدی (حکایت) روباه بچهٔ بامادر خود کفت مرا حیله بیاموز که چون بکشا کش سك در مانم خود را ازو برهانم کفت انرا حیله فراوانست اما بهترین همه آنست که درخانهٔ خود بنشینی نه او ترا بیند ونه تو اورا بینی * بچهٔ حیلهٔ) یاری حرف وحدت همزه لر توسل (بیاموز باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب اوکرت دیمکدر (که حرف رابط (چون ادات تعلیل (بکشا کش باحرف ظرف چکش ودوکش معناسنه در (سکه اضافت لامیه (در مانم عاجز قالم دیمکدر (خودرا را ادات مفعول رهانم) باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده قورتارم دیمکدر انرا) را ادات صله (محصول ترکیب) بر دلکو باوریسی کندوانه‌سنه دیدی بکا بر حیله اوکرت تعلیم ایله که چونکه کلبك چکشنده عاجز قالم کندیمی اندن قورتارم دیدی اکا حیله بولدر و چوقدر اما اعلاری اولدر که کندی اوکده اوتوره سین نه اوسنی کوره ونه سن آنی کوره‌سین (قطعه) * چو با تو خصم شود سفلهٔ نه ازخردست * که درخصومت او مکر وحیله سازکنی * (چوادات تعلیل (با حرف مصاحبت (سفلهٔ یاسی حرف وحدت همزه توسل (محصول بیت) جونکه سنك ایله بر سفله خصم اوله عقلدن دکلدر انك خصومتنده مکر وحیله دوزه‌سین * هزار حیله توان ساخت وزهمه آن به * که هم زصلح وهم جنکش احتراز کنی * (محصول بیت) بیك حیله دوزمك ممکندر وجمله سندن اولیدر که انك هم صلحندن هم جنکندن یعنی بارشمقدنده دوکوشمکنده احتراز واجتناب ایده سین (حکایت) سرخ زنبوری برمنج عسل زورآورد تا ویرا طعمهٔ خود سازد بزاری درآمد که باوجود این همه شهد وعسل مرا چه قدر ومحل که آنرا بکذاری وبمن آری زنبور کفت اکر آن شهدست تو شهد را کانی وکر آن عسل است تو سرچشمهٔ آنی * سرخ زنبوری یا حرف وحدت (سرخ زنبور قزل آریدر که اشك آریسی دیمکله معروفدر (منج بال آروسی دیمکدر

تا) ادات تعليل (ويرا رااادات مفعول (وى منجه راجعدر (طعمهٔ خود
بيابد (سازد بو يله برلزده ايليه ديمكدر (بزارى يا حرف صله يا حرف
مصدر فرياده ديمكدر (باوجود اين همه شهد بوقدر بالك وجوديله
بيله ديمكدر (مرا را ادات تخصيص (كه حرف بيان (انرا رااادات مفعول
آن عسله راجعدر (بكذارى ترك ايده سين (بمن يا حرف صله (آرى
فعل مضارع مفرد مخاطب كتوره سين ديمكدر (شهد را را ادات
تخصيص (كانى يا حرف خطاب معدنى سين ديمكدر (سرچشمه
منبع ديمكدر (آنى يا حرف خطاب (محصول تركيب) باشك آروسى
بال آروسنه زور كتوردى يعنى غلبه وهجوم ايلدى تاكيم انى كندويه
طعمه ايليه فرياده كلديكه بوقدر شهد وعسلك وجوديله بنم
نه قدر ومرتبم واردركه بالى ترك ايده سين وبكا زور كتوره سين
آرى ديدى اكر اول بال ايسه سن بالك معدنى سين واكر اول عسل ايسه
سن انك منبعى سين (قطعه) اى خوش آن مرد حقيقت كه زپيغام
وسلام * رونبايد بسوى مائده وصل رود * (محصول بيت) اى خوش
اول حقيقت مردى كه يعنى اهل حقيقت اولان كيمسه خبر وسلامدن
يوز چويرر وصل سفره سى جانبنه كيدر يعنى سلام وخبرايله متلذذ اولمز
بلكه وصال معشوقه ميل ايدر * اصل چون روى نمايد ز پس پردهٔ فرع *
فرع را باز كذارد بسر اصل رود * (محصول بيت) اصل چون فرعك
پس پرده سندن يعنى ماوراسندن يوز كوستره فرعى ترك ايدر اصل
سوداسنه كيدر يعنى اصل اولدىغى محلى مشاهده ايتديكى كبى فرعى
ترك ايدر (حكايت) (مورى را ديدند كه بزورمندى كمر بسته وملخى راده
برابر خود برداشته بتعجب كفتند اين مور را ببينيد باين ناتوانى بارى را
باين كرانى چون ميكشد مور چون اين بشنيد بخنديد وكفت مردان
بار را بنيروى همت وبازوى حميت كشند نه بقوت تن وضخامت بدن *
مورى) يا حرف وحدت (را ادات مفعول (ديدند فعل ماضى جمع غائب
كورديلر ديمكدر (بزورمندى يا حرف صله يا حرف مصدر (مند
ادات نسبت زورلو لفظه (كمر بسته بل بغلمش ديمكدر (ملخ چكركه
ديمكدر جراد معناسنه يا حرف وحدت (ده اون ديمكدر عشر معناسنه
برداشته) قالدرمش ديمكدر (بتعجب يا حرف مصاحبت (مور را ادات

مفعول

مفعول (ببینند باء تأکید ایله فعل مضارع جمع غائب کورك دیمکدر معلوم اوله که بو تأکید دیدیکمز بالر مجموعی استقبالیه در مضارعده اولان معنای استقبالی تأکید ایتدیکی ایچون تأکید اطلاق اولندی ننه کیم روضه اولده بیان اولندی (یا این یا حرف مصاحبت (ناتوان ضعیف یا حرف مصدر (بار حمل معناسنه (یا حرف وحدت (را ادات مفعول (بااین یا حرف مصاحبت (کران آغر دیمکدر ثقیل معناسنه یا حرف مصدر (چون نیجه دیمکدر (می ادات حال (کشد فعل مضارع مفرد غائب چکر دیمکدر (چون ادات تعلیل (بشنید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ایشتدی دیمکدر (بخندید ده بو یله کولدی دیمکدر مردان) مبتدا مردلر دیمکدر (باز را ادات مفعول یوکی دیمکدر بنیروی همت) بیانیه با حرف مصاحبت (نیرو قوت دیمکدر (بازوی حمیت ده) بیانیه حمیت غیرت دیمکدر (کشند فعل مضارع جمع غائب چکرلر دیمکدر (بقوت تن با حرف مصاحبت اضافت لامیه (ضخامت بیوکلك دیمکدر (محصول ترکیب) بر قرنجه یی کوردیلر که زور لولقه بیل باغلمش و کندینك اون برابری بر چکرکه یی قالدرمش تعجب ایله دیدیلر بو قرنجه یی سیر ایله یك بو ضعفلك ایله بو رتبه اغر یوکی نیجه چکه یور قرنجه چونکه بونی اشتدی کولدی و دیدی مردلر یوکی همت قوتیله وغیرت بازوسیله چکرلر وجود قوتیله و بدن بیوکلکیله دکل (قطعه)

* یاری که آسمان وزمین سر کشید ازو * مشکل توان بیاوری جسم وجان کشید *

(یاری یا حرف وحدت یار یوك دیمکدر (که حرف رابط صفت (سر کشید باش چکدی دیمکدر که اجتنابدن کنایتدر (تو) سن دیمکدر (آن باره اشارتدر (بیاوری جسم وجان لامیه با حرف مصاحبت یاور یاردیجی دیمکدر (یا حرف مصدر جسمك یاردیجیلغیله دیمکدر (کشید بونده مصدر معناسندر (محصول بیت) بر یوك که آسمان وزمین اندن اجتناب واعراض ایلدی سن انی جسم وجانك یاردیجیلغیله چکمك مشکل یعنی بو قدر عظمت جسم ایله سموات وارضین اجتناب ایلدیکی شیدن سن بو جسم صغیر ایله تحمل سودا اشده اولمق مشکلدر بو بیت ده (انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان) نص شریفنه تلمیح

وار در * همت قوی کن از مدد رهر وان عشق * کان بار را بقوت همت توان کشید * (رهروان الف نون ادات جمع رهرو سالك معناسنه در (عشقه اضافتی بیانیه (که حرف تعلیل (باررا را ادات مفعول (بقوت همت بیانیه با حرف مصاحبت (توان کشید چکلمك ممکندر دیمکدر (محصول بیت) عشق سالکلری یعنی اهل اللهك مدد و یار دمندن همتی قوی ایله حاصلی استمداد واعانت طلب ایله زیرا اول یوکی همت قوتیله چکمك ممکندر (حکایت.) (اشتری در پای مهار کشان در صحرا می چرید موشی بوی رسید و ویرا بی خداوند دید حرصش بران داشت که مهارش کرفت و بخانهٔ خود روان شد شتر نیز ازانجا که فطرت او مفطور بر انقیاد ست وجبلت او مجبول بر عدم مخالفت وعناد با او موافقت کرد چون بخانهٔ خود رسید سوراخی دید تنك کفت ای محال اندیش این چه بود که کردی خانهٔ تو چنین خرد وجثهٔ من چنین بزرك نه خانهٔ تو از ین بزرکتر تواند شد ونه جثه من از ین خردتر میان من وتو صحبت چون در کیرد ومجالست چون صورت پذیرد * اشتری یا حرف وحدت (در پای برده دیمکدر (مهار کشان دیزکین چکرك دیمکدر (موشی یا حرف وحدت بر فاره دیمکدر (بوی با حرف صله وی اشتره راجعدر (بی خداوند صاحب سز (حرصش شین ضمیر موشه راجعدر (داشت بونده قالقدی دیمکدر (که حرف بیان (مهارش شین اشتره راجعدر (کرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (بخانهٔ خود باحرف صله اضافت لامیه (روان شد کتدی دیمکدر (نیز دخی دیمکدر (ازانجا که اول یردن یعنی اول حالتدن که دیمکدر (فطرت خلقت معناسنه در (او به اضافت لامیه (مفطور اسم مفعول مخلوق معناسنه (انقیاد انفعال بابندن مصدر در اطاعت معناسنه (جبلت طبیعت معناسنه در (او به لامیه (مجبول طبیعتلنمش دیمکدر (با او با حرف مصاحبت او موشه راجعدر (چون ادات تعلیل (بخانهٔ خود لامیه باحرف صله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (سوراخی یا حرف وحدت (تنك دار دیمکدر (محال اندیش وصف ترکیبیدر محال فکر ایدیجی معناسنه (این چه بود که بونه اوله که دیمکدر (کردی یاء خطاب ایله ایلدك

دیمکدر

دیمکدر (خانهٔ تو لامیه سنك خانهك دیمکدر (چنین بونجلین دیمکدر
(خرد خاء معجمه نك ضمیله اوفق دیمکدر (جثهٔ من لامیه بنم وجودم
دیمکدر (بزرك اولو بیوك دیمکدر (نه حرف نفی (تواند مصروف
(تواند شد اولبسردر دیمکدر (میان من لامید (میان من وتو سنك ایله
بنم بینمده دیمکدر (چون ادات استفهام نیجه دیمکدر (کیرد بونده
قابل اولور معناسنه در (مجالست اوتورمق معناسنه در (چون سابق کبی
(پذیرد فعل مضارع مفرد غائب قبول ایلر دیمکدر (محصول ترکیب)
بر دوه یرده دیزکینن سورویه رك اوتلر ایدی بر فاره اکا ایرشدی وانی
صاحب سز کوردی حرصی اکا قالقدی که دیزکینن یعنی بولارین
طوتدی وکندی خانه سنه کتدی دوه دخی اول حالتدن ناشی که انك
خلقتی اطاعت اوزره خلق اولنمشدر وانك طبیعتی عدم مخالفت وعدم
عناد اوزره طبیعتلنمشدر انك ایله موافقت ایلدی چونکه کندی
خانه سنه ایرشدی بردلك کوردی فار دیدی ای محال فکرلی
بونه اوله که ایلدك سنك خانهك بونجلین اوفق و بنم جثه م بونجلین
بیوك نه سنك خانه لك بوندن بیوکرك اولبسردر ونه بنم جثه م بوندن
اوفقرك اولبسردر یعنی بو ایکیسی دخی اولمز بنم ایله سنك بینکده
صحبت نیجه قابل اولور واوتورمق یعنی انسیت والفت اتمك نیجه
صورت پذیر اولور (حاصلی بو مجموعی اولورشی دکلدر (قطعه)
چون روی راه اجل ز یندسان که می بینم ترا* درقفا از بار حرص
وآز اشتر وارها* چون نیجه دیمکدر (روی فعل مضارع مفرد
مخاطب کیدرسین دیمکدر (راه اجل بیانیه (زیندسان بونجلین دیمکدر
(که حرف بیان (می ادات تأکید (بینم فعل مضارع متکلم وحده
کورورم دیمکدر (ترا را ادات مفعول (قفا اکسه دیمکدر (بارحرص
بیانیه بار یوك دیمکدر (آزحرص معناسنه (اشتروار دوه یوکی دیمکدر
وار باردن منقلب یا واوه قلب اولنمشدر (ها ادات جمع (محصول بیت)
اجل یولنه یعنی آخرته نیجه کیدرسین بونجلین که سنی کورورم
اکسکده حرص وآزدن دوه یوکلری وار یعنی بورتبه حرص وآز ایله
دنیادن نیجه کیدرسن کرك* بارهای خویش را چیزی سبك کردان
که نیست* تنکنای مرك راکنجایی این بارها* بارهای خویش

پیانه کندی بوکلر یکی دیمکدر (چیزی برنسنه یعنی برمقدار دیمکدر (سبك یینی دیمکدر خفیف معناسنه (کردان فعل امر در ایله دیمکدر (که حرف تعلیل (تنکنای مرك لامیه تنکنای طارلق دیمکدر تنکنای مرك مزار دیمك اولور (را ادات صله (کنجایی یا حرف مصدر صغشمق دیمکدر (محصول بیت) کندی بوکلر یکی برمقدار تخفیف ایله زیرا بو بوکلر مزاره صغشمق بوقدر یعنی صغشمز (حکایت) مبشی از جویی بجست دنبهٔ وی بالا افتاد بخندید که عورت ترا برهنه دیدم مبش روی باز پس کرد کهای بی انصاف من سالها عورت ترا برهنه دیدم وهرگز نخندیدم وطعن تونپسندیدم تو بس عمری که یکبار مرا چنین دیده چه در سرزنش پیچیدهٔ * مبشی یا حرف وحدت (جویی یده بویله در برقویون و برایرمق دیمکدر (بجست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر (دنبهٔ وی لامیه دنبه قویرق دیمکدر وی مبشه راجعدر (بالا یوقری دیمکدر (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی دیمکدر (بالا افتاد یوقاری قالقدی دیمکدن عبارتدر (بخندید بانك ضمی وزاء معجمه نك سكونی ایله کچی دیمکدر (بخندید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر (که حرف بیان (عورت ترا لامیه را ادات مفعول (برهنه چپلاق دیمکدر (دیدم فعل ماضی متکلم وحده کوردم دیمکدر (که حرف بیان (سالها نیجه یللر دیمکدر (هرگز اصلا دیمکدر (نخندیدم فعل نفی ماضی متکلم وحده کولمدم دیمکدر (نپسندیدم ده بویله بکنمدم دیمکدر (پس صکره دیمکدر (عمری یا حرف وحدت وعمردن مراد مدتدر (که حرف بیان یکبار برکره دیمکدر (مرا را ادات مفعول (چنین بویله دیمکدر (دیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل دیده ماضیدن قسمدر کورمش سین دیمکدر (سرزنش اسم مصدردر توبیخ معناسنه (پیچیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل پیچیده باو چیم عجمیلر ایله طولاشمش سین دیمکدر (محصول ترکیب) برقیون برایرمقدن صچرادی انك قویروغی یوقاری قالقدی کچی کولدی که سنك عورت یریکی چپلاق کوردم قویون یوزینی اردنه دوندی ای انصافسز بن نیجه یللر سنك عورتك چپلاق کوردم واصلا کولمدم وسكا طعنی

بکنمدم

بكمندم يعني طعن ايلمدم برمدندن صكره بركره بني بونجاين كورمش سين نه توبيخ ولومه طولشمش سين (مثنوى) چون لئيمي باهزاران عيب وعار * روز شب برخلق عالم آشكار * چون ادات تعليل (لئيمي يا حرف وحدت بردني ديمكدر (با حرف مصاحبت (هزاران الف نون كثرت افاده ايدر (محصول بيت) چونكه برلئيم بوقدر بيك كيجه كوندز خلق عالمه آشكارا وظاهر اولان عيب ايله * بيند اندك عيبي از صاحب كرم * بر نيارد جز بطعن ولعن دم * بيند فعل مضارع مفرد غائب كورر ديمكدر (اندك از ديمكدر (عيبي يا حرف وحدت (بر نيارد قادر اولمز ديمكدر (بطعن با حرف مصاحبت (محصول بيت) بيت اوله مز بوطدر بوقدر بيك اشكاره عيبي ايله بيله صاحب كرمدن ازاجق برعيبي كورر طعن ولعن ايله سوزدن غيره قادر اوله مز يعني طعن ولعن ايدر * آن بعيب اين شود يكسر زبان * وين بذكر او نيالايد دهان * (يكسر براوغوردن يعني باشدن باشه ديمكدر (نيالايد فعل نفي مستقبل مفرد غائب بولاشدرمز ديمكدر (محصول بيت) اول لئيم بوصاحب كرمك برعيبنه باشدن باشه دل اولور يعني دائما اعضا وجوارحيله بيله اني سويلر بوصاحب كرم لئيمك ذكر يله اغزيني بولاشدرمز (عروض) رمل مسدس معلوم (حكايت) كاوي بركلهٔ خود سالار بود ودرميان كاوان بقوت سر ونام دار چون كرك برايشان زور آوردي آفت ايشان بزخم سر وازايشان دور كردي ناكاه دست حادثه بروي شكست آورد وبرسر وي وي را آفتي رسيد بعدازان چون كرك را بديدي در پناه كاوان ديكر خزيدي سبب ازا ازوي سؤال كردند در جواب كفت * كاوي (يا حرف وحدت براوكوز ديمكدر (كله سوري معناسنه در (سالار عسكر باشي ديمكدر (سرو سينك ضميله بوينوز ديمكدر (نامدار وصف تركيبيدر ناملي يعني مشهور ديمكدر (چون ادات تعليل (آوردي يا حرف حكايه كتوره ايدي (زور كردي ده بويله (شكست قرقلق ديمكدر (خزيدي خاء معجمه نك فتحي وزاء معجمه ايله وياء حكايه ايله فعل ماضي مفرد غائب كيزلنور ايدي ديمكدر (محصول تركيب) براوكوز كندي سوريسنده رئيس ايدي واوكوزلر اراسنده بوينوز قوتيله مشهور ونامدار ايدي چون قوت انلره زور كتوره ايدي يعني حمله

ایده ایدی انلرك ضرربنی بو بنوز زنجیله انلردن بعید ایلردی حاصلی مجموعی اوکوزلر انك سایهٔ حمایه سنده اوارلردی ناکاه حادثه الی یعنی زمانه اکا قرقلق ککوردی یعنی سست وضعیف اولدی وانك بو بنوز ینه آفت ایرشدی بوندن صکره چونکه قوردی کوره ایدی سائر اوکوزلرك حمایه سنه کیرلنورایدی انك سببنی اندن سؤال ایلدیلر جوابنده دیدی (رباعی) زانروز که ازسروی خود ماندم فرد * شد معرکهٔ دلاوری برمن سرد (محصول بیت) اول کوندن بروکه بو بنوزمدن فرد وتنها قالدم دلاورلك جنکی بکاسرد ومشکل اولدی * درین مثلی هست که درروزنبرد * ضربت بود ارحربه ودعوی ازمرد * (محصول بیت) بونده برمثل واردرکه جنك کوننده حربه وضرب حربه دندردعوی مردن ترکیده آلت ایشلر ال اوکنوردیلر (حکایت) شتری ودرازکوشی همراه می رفتند بکنار جوی بزرك رسیده اول اشتر درآمد چون بمیان جوی رسید آب تاشکم وی برآمد درازکوش را آواز داد درای که آب تاشکم بیش نیست درازکوش کفت راست می کویی اما ازشکم تاشکم تفاوتست آبی که بشکم تونزدیك کشت از پشت من بخواهد کذشت * درازکوش اشك دیمکدر (محصول ترکیب) بردوه براشك ایله کیدرلرایدی بربیوك ارماق کنارینه ایرشدیلر اول دوه کیردی چونکه ایرماغك اورته سنه ایرشدی صوقارننه دك کلدی چاغردی کل که صوقارینه دکدرزیاده دکلدر اشك دیدی طوغری سویلرسین اما قرندن قرینه تفاوت واردر برصوکه سنك قرنکه یقین اوله بنم آرقدن کچیمسردر (قطعه) ای برادرازتو بهتر هیچ کس نشناسدت * زانچه هستی یك سرموخویش را افزون منه * سر بونده اوج معناسنه در (محصول بیت) ای قرنداش سندن اعلارك کیمسه سنی اکلیه مز یعنی بیلمز اول مرتبه دن که وارسین یعنی بولندیغك مرتبه دن ککندوکی برقیل اوجی قدرزیاده قومه یعنی مرتبه ومقداركدن خارج حرکت ایله * کرفزون ازقدر تو بستایدت نابخردی * قدرخود بشناس وپای ازحد خود بیرون منه * بستاید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اولکرسه یعنی مدح ایدرسه دیمکدر (بشناس ده باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب تکلم دیمکدر (محصول بیت) اکر سنی مقدار مرتبه کدن زیاده برعقلسز اوکرسه

کندی

کندی مقدار یکی اکله وحد کدنز باده اياق قومه (عروض) معلوم
(حکایت) طاوسی بازاغی درصحن باغی فراهم رسیدند وعیب وهنر
یکدیکر را دیدند طاوس بازاغ کفت این موزهٔ سرخ که در پای تست
لایق اطلس زرکش ودیبای منقش من است همانا که آن وقت که ازشب
تاریك عدم بر روز روشن وجود می آمده ایم در پوشیدن موزه غلط
کرده ایم من موزهٔ کیمخت سیاه ترا پوشیدم وتو موزهٔ ادیم من زاغ کفت
حال برخلاف اینست اکر خطایی رفته است در پوششهاء دیکر رفته
است باقی خلعتهای تو مناسب موزهٔ منست غالبا دران خواب الودکی
تو سر از کریبان من برزدهٔ ومن سر از کریبان تو *طاوسی (زاغی یاغی
یالری وحدت ایچوندر یا حرف مصاحبت (موزه چزمه دیمکدر (سرخه
اضافت بیانیه (که حرف رابط صفت (اطلس زرکش بیانیه زرکش
وصف ترکیبیدر برنوع مطلی اطلسدر دیبای منقش ده بیانیه منه لامیه
(همانا که بکزرکه دیمکدر (موزهٔ کیمخت سیاه بیانیه لردر (کیمخت
صغری دیمکدر سیاه دری دیمك اولور (ترایه لامیه را اداتِ مفعول
(پوشیدم فعل ماضی متکلم وحده کیدم دیمکدر (موزهٔ ادیم سرخ من
بیانیه لردر ولامیه در (ادیم سختیان دیمکدر (خطایی یا حرف تنکیر
(رفته است واقع اولمش ایسه دیمکدر (پوشش اسم مصدردر اثواب
معناسنه (خواب آلوده اویخو سرسمی دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل
یا حرف مصدر (کریبان یقه دیمکدر (برزدهٔ یا حرف خطاب همزه
حرف توسل برزده کیمکدن کنایه در (محصول ترکیب) بر طاوس بر قرغه
ایله بر باغ اورتاسنده بربرینه ایرشدیلر و بربرینك عیبنی کوردیلر طاوس
قرغه یه دیدی بو قرمزی چزمه که سنكایاغکده در بنم تاللی اطلسمه
و منقش دیبامه لایقدر و بکزر که اول وقت که عدمك قره کو
کیجه سندن وجودك ایدنلق کوندزینه کلمشز یعنی وقت خلقتمزده
جزمه کیمکده غلط ایلمشزدر یعنی یکلش کیمشز بن سنك سیاه صغری
جزمه کی کیمشم وسن بنم قرمزی سختیان جزمه می کیمش سین قرغه دیدی
حال بونك خلافنه در اکر خطا واقع اولدی ایسه سائر اثوابلرده ده واقع
اولمشدر سنك باقی اثوابلرك بنم جزمه مناسبدر غالبا اول اویخو
سرسملکنده سن بنم یقامدن باش چقارمش سین و بن سنك یقاکدن

يعنی سن بنم تو بیجی و بن سنك تو بیكی كیبشم * دران نزدیكی كشتی
سر بجیب مراقبه فرو برده بود وان مجادله ومقاوله رامی شنود
سر برآورد كه ای یاران عزیز ودوستان صاحب تمیز این مجادلهٔ
بی حاصل را بگذارید وازین مقاولهٔ بلاطائل دست بدارید خدای
تعالی همه چیز را بیك كس نداده است وزمام همه مرادات در كف یك
كس ننهاده هیچ كس نیست كه ویرا خاصهٔ نداده دیگرانرا نداده است
ودروی خاصیتی ننهاده كه دردیگران ننهاده هركس را بدادهٔ خود
خرسند باید بود وبیافته خود خوشنود * دران نزدیكی اون یقینده
دیمكدر (كشتی یا حرف وحدت (كشف كافك وشینك فتحه لریله
قپلو مبغه دیمكدر (بجیب مراقبه باحرف صله (مراقبه یقه سنه دیمكدر
(فرو برده بود اكش ایدی دیمكدر (می ادات حكایه (شنود فعل ماضی
مفرد دكلرایدی دیمكدر (تمیز بونده عقل معناسنه در (بگذارید
باء تأكیدایله فعل امر جمع مخاطب ترك ایدك دیمكدر (طائل فائده
معناسنه در (دست دارید ال چكك دیمكدر (محصول تركیب)
او یقینده برقپلو مبغه باشنی مراقبه یقه سنه اكش ایدی واول مجادله
ومقاوله یی دكلرایدی باش قالدردیكه ای عزیز یارلر وای عقل صاحبی
دوستلر بوحاصلسز مجادله یی ترك ایدین وبوفائده سز مقاوله دن
ال چكك خدای تعالی جمیع نسنه یی بر كیمسه یه ویرمشدر ومجموعی
مرادلرك دیزگنی بر كیمسه نك الینه قومه مشدر هیچ كیمسه بوقدركه
اكا برخاصه ویرلمشدر وغیریلره دخی ویرلمش اوله یعنی اندهاولان
آخرده ده واردر وانده برخاصیت قومیه یعنی ویردیكی خاصیتی
غیریلره دخی ویرمشدر هركس كند ویه ویریلان ایله قانع اولمق كرك
وكندینك بولدیغی ایله خوشنود اولمق كرك (قطعه) بزدن حسد
ازحال كسان طورخرد نیست * زنهاركه ازطورخرد دور نباشی *
(محصول بیت) خلقك حالنه حسد ایلمك عقل طوری دكلدر صقین كه
عقل طورندن اوزاق اولمیه سین * ازخلق طمع همچو حسد مایهٔ رنجست
* بگسل طمع ازخلق كه رنجور نباشی * (محصول بیت) مخلوقدن
طمع حسد كبی رنج ومشقت مایه سیدر خلقدن طمعی اوز وكس كه
خسته اولمیه سین (حكایت) روباهی بچنك كفتاری كرفتارشد دندان

طمع

طمع در وی محکم کرد روباه فریاد برآورد که ای شیر بیشهٔ زورمندی
وای پلنگ قلهٔ سر بلندی بر عجز شکستگی من ببخشای وشکال این
اشکال را از پای جهان پیمای من بگشای من مشتی پشم واستخوان
از خوردن من چه خیزد و در آزردن من که آویزد * روباهی یاحرف
وحدت (بچنک کفتاری لامیه یاحرف صله چنک پنجه دیمکدر کفتار
کاف عربی فتحیله صرتلان دیدکاری حیواندر (یاحرف وحدت
شیر بیشهٔ زورمندی لامیه لردر شیر ارسلان (بیشه باء عربیله حبشه
دیمکدر مند ادات نسبت یاحرف مصدر زورلی لق حبشه سنك ارسلانی
دیمکدر (پلنك قپلان دیمکدر (قله معروف (سر بلند مرکبدر علو
وامتیاز معناسنه (یاحرف مصدر عالی لك قله سننك قپلانی دیمکدر
(شکستکی یاحرف مصدر کاف هادن مبدل قرقلق دیمکدر (منه
اضافتی لامیه (ببخشای باء تأکیدایله فعل امر مخاطب بغشله دیمکدر
(شکال شینك کسریله کوستك دیمکدر (اشکال بوقاغو دیمکدر (را
ادات تخصیص (پای جهان پیمای من بیانیه ولامیه (جهان پیما
وصف ترکیبیدر جهانی اولچیجی دیمکدر مساحتدن عبارتدر (بکشای
باء تأکیدایله فعل امر حاضر مفرد آج دیمکدر (مشتی یاحرف وحدت
برآوج دیمکدر (پشم یوك دیمکدر (استخوان کمك (خوردن مصدردر
منه اضافت مفعولنه در (خیزد فعل مضارع مفرد بونده حاصل
اولور معناسنه در (در حرف صله (آزردن مصدر در اینجتمك
معناسنه در (آویزد فعل مضارع مفرد غائب تعلق ایدر معناسنه
(محصول ترکیب) بر دلکو بر صرتلانك پنجه سنه کرفتار اولدی
طمع دیشینی دلکوده محکم ایلدی حاصلی ایصردی دلکو فریاد ایلدیکه
ای زورلولق حبشه سنك ارسلانی وای سربلندلك قله سنك
قپلانی بنم عجزیمه وقرقلغمه باغشله یعنی مرحمت ایله و بو بوقاغینك
کوستکنی بنم جهان پیما اولان ایاغمدن اچ بن برآوج یوك وکمکم بنی
یمکدن نه حاصل اولور و بنی اینجتمکه کیم تعلق ایدر * هرچند از ین
مقوله سخن راند در وی نکرفت کفت یاد آر حقی که مرا بر تست از من
ارزوی مباشرت کردی آرزوی ترا برآوردم چند بار متعاقب باتو
مباشرت کردم کفتار چون این کفتار شنیع بشنید آتش غیرت بر وی

جوشید دهان بکشاد که این چه سخن بیهوده است واین واقعه کی
وکجا بوده است ازوی دهان کشادن همان بود وارزو باه رودر کریز
نهادن همان * راند فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر (در وی
نکرفت در حرف صله وی کفتاره راجعدر (نکرفت تأثیر ایلمدی
دیمکدر (یادآر خاطر یکه کتور دیمکدر (حقی یا حرف تنکیرا (که حرف
رابط صفت (مرا ادات تخصیص (برتست سنك اوزر یکه دردیمکدر
(آرزوی مباشرت بیانیه (کردی یا حرف خطاب ایلدك دیمکدر
مباشرت بونده فعل معهوددن کنایتدر چفتلشمك معناسنه در
(آرزوی ترا لامیه را ادات مفعول (برآوردم حاصل ایلدم دیمکدر
(چند بلر نیجه کره دیمکدر (متعاقب بر بری اردنجه دیمکدر (با تو
با حرف صله (شنیع صفت مشبهه در شنعت ویربجی یعنی کند ویه
عیب ویربجی دیمکدر (جوشید فعل ماضی مفرد غائب قاینادی
(همان اول آن دیمکدر (بود ادات ماضی (کریز اسم مصدردر قاچمق
معناسنه (محصول ترکیب) هرنقدر که بومقوله سخن سوردی یعنی
یلواردی ویقاردی صرتلانه تأثیر ایلمدی دیدی خاطر یکه کتور شول
حق که بنم سنك اوزر کده واردر بندن مباشرت آرزوسی ایلدك یعنی
بنی یفعله دیدك سنك آرزوکی حاصل ایلدم نیجه کره بری بری اردنجه
سکا مباشرت ایلدم کفتار چون بو شنیع سوزی ایشتدی آتش غیرت
انك اوزدینه قینادی اغزاجدی که بونه بیهوده سوزدر وبو واقعه
نه وقت ونه یرده اولمشدر صرتلانك اغزینی اچدیغی آن ایدی که
دلکودن قاچقلغه توجه اول آن ایدی یعنی بو کلمه یه اغز آچرا چمز
دلکو قاچدی (قطعه) بقول خوش که نیابی زچنك خصم رهایی *
* به آن بود که زبان را بناخوشی بکشایی * رهایی یاء مصدریه ایله
خلاص معناسنه در (محصول بیت) کوزل قول ایله که خصمك
جنکندن خلاص اولیه سین یعنی یالوارمق ایله قورتولمیه سین اعلا
اول اولور که دلیکی ناخوشلغه اچه سین * چو قفل خانه بر آهستکی
کشاده نکردد * پی شکستنش آن به که سوی سنك کرایی * چو ادات
تعلیل (قفل کلید دیمکدر (کرایی کاف عجمك کسری ایله فعل مضارع
مفرد مخاطب میل ایده سین دیمکدر (محصول بیت) جونکه خانه نك

کلیدی

كليدى آهسته اكله قولايلقله آچلمادى انى قيرمق ايچون اول اعلادركه طاش جانبنه ميل ايده سين يعنى طاش ايله قيره سين (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر معلوم (حكايت) شغالى خروسى را درخواب سحر كرفت فرياد بر داشت كه من مونس بيدارانم ومؤذن شب زنده داران از كشتن من بپرهيز وخون مرا بتيغ تعدى مريز * شغالى خروسى يالرى وحدت (شغال چقال ديمكدر (را ادات مفعول (خواب سحر بونده طتلى اويخودن كنايتدر (كرفت فعل ماضى مفرد غائب طوتدى ديمكدر (كه حرف بيان (بيدار اويانق وآكاه معناسنه در (الف نون ادات جمع (ميم ضمير متكلم (مونس بيدارانم ومؤذن شب زنده داران لاميه لردر شب زنده دار وصف تركيبدر كيجه يى احيا ايديجى معناسنه (كشتن مصدردر قتل معناسنه اضافتى مفعولنه در (بپرهيز باء تأكيد ايله فعل امر مفرد مخاطب اجتناب ايله صقين ديمكدر (خون مرا لاميه را ادات مفعول بنم قانيمى ديمكدر (بتيغ تعدى بيانيه (با حرف مصاحبت تعدى ظلم ديمكدر (مريز فعل نهى مفرد دوكمه ديمكدر (محصول تركيب) بر چقال بر خروسى طتلى اويخوده طوتدى خروس فرياد ايلديكه بن اويانقلرك مونسى وغمكساريم واحياى ليل ايدنلرك مؤذنى يم بنى اولدرمكدن اجتناب ايله و بنم قانيمى ظلم قليجى ايله دوكمه (بيت) چرا بى موجبى بامن ستيزى * كه خواهى بى كنه خونم بريزى (محصول بيت) سيسز بنم ايله جنك ايدرسين كه استرسين كناه سز بنم قانيمى دوكه سين * شغال كفت من در كشتن تو چنان بيكجهت نيستم كه بهيچ وجه ازان بازايستم خاطر خود از اختيار بپرداختم وترا درين صورت مخير ساختم كه اكر خواهى كه بيك ضربت پنجه جان ترا بستانم واكر خواهى لقمه لقمه ترا طعمهٔ خود كردانم * بازايستم توقف ايده يم ديمكدر (محصول تركيب) چقال ديدى بن سنى اولدرمكده انجلاين بر جهت دكلم كه هيچ بر وجه ايله اندن توقف ايدم كندى خاطريمى اختياردن تمام قيلدم يعنى اختيارم قالمدى وسنى بو صورتده مخير قيلدم كه اكر ديلرسك بر ضربده سنك جانكى الايم واكر ديلرايسك لقمه لقمه ايليم (قطعه) جز بتدبير خرد از سر خود دفع مكن * با تو شر برى اكر شور وشرى كيرد پيش * (محصول بيت) تدبير عقلدن ماعدا ايله كندى باشكدن دفع ايله سكا

اگر بر شر بر فتنه شور وشر طوتورسه يعني بر اهل شر سكا شر قصدين
ايدرسه تدبير عقلسدن ماعدا ايله دفع ايله كه مضردر * بتضرع
مسپر راه خلاصي كه با آن * از بدش گر گذراني بتري گيرد پيش *
مسپر فعل نهي حاضر مفرد بونده مأمول ايتمه ديمكدر (راه خلاصي
بيانيه يا حرف تنكير (كه حرف رابط (با آن با حرف صله (گذراني
فعل مضارع متعدي مفرد مخاطب كچورر سين ديمكدر يعني ترك
ايدررسين ديمكدر (محصول بيت) تضرع ونيازايله خلاص بولمغي
مأمول ايتمه كه اني كوتولكدن اگر ترك ايدر ر سن بتريني اوكنه طوتر
يعني بريني ترك ايدرسه بردخي بتريني قصد ايدر نته كيم بوقصده مخبر
قيلديغي كبي عروض معلوم (خاتمه) دردل چنان مي گشت ودرخاطر
چنان مي گذشت كه اين نامه بزودي باخر نينجامد وخامه درطي
مقاصد آن حالا از جنبش نيارآمد لما چون آيينۀ طبع گوينده زنك
ملالت گرفت وبصيقل صدق رغبت شنونده صقالت نپذيرفت
برين قدر اقتصار افتاد * مي ادات حكايه (گشت فعل ماضي مفرد غائب
اولور ايدي ديمكدر (مي گذشت ده بويله كچر ايدي ديمكدر (بزودي
با حرف مصاحبت (يا حرف مصدر تيزلك ايله ديمكدر (باخر
با حرف صله (نينجامد فعل نفي مستقبل مفرد غائب نتيجه ويرميه
يعني تمام اولميه ديمكدر (طي دوشرمك معناسنه در (مقاصده اضافت
مفعولنه در مقاصد مقصدك جمعيدر (آن نامه يه اشارتدر (حالا الآن
ديمكدر (جنبش حركت معناسنه در (نيارآمد فعل نفي مستقبل مفرد
غائب اكلنمز بونده قالمز ديمكدر (چون ادات تعليل (آيينه طبع گوينده
بيانيه ولاميه گوينده اسم فاعلدر سويليجينك طبعي آيينه سي ديمكدر
(زنك ملالت بيانيه زنك پاس ديمكدر (ملالت تا اسلوب انجام اوزره
طويل بازلمشدر (گرفت طوتدي ديمكدر (بصيقل صدق رغبت
(شنونده بيانيه ولاميه شنونده اسم فاعلدر دكليجي ديمكدر سامع
ومخاطب معناسنه (نپذيرفت فعل نفي ماضي مفرد غائب قبول ايلمدي
ديمكدر (برين قدر بوقدر ايله ديمكدر (اقتصار قصالتمق ديمكدر
(محصول تركيب) گوكلمده شويله واقع اولوردي وخاطرمده اكچلين
كچر ايدي كه بو نامه تيزجك آخره ايرشميه وقلم اول نامه مقاصدين

دوشیروب یازمه ده حالا حرکتدن قالمدی اما چونکه سو یلیجینك طبعی آیینه‌سی ملالت یعنی اوصانمق پاسی طوتدی وسامعك صدق رغبتی صیقلی ایله صقالت قبول ایلمدی یعنی دکلمدی بوقدر ایله اقتصار واقع اولدی (قطعه) بسط سخن جامیا بساط سخن * * که ازان خوبتر بساطی نیست * بسط کن دوشه یمکدر (جامیا الف حرف ندا ای جامی دیمکدر (بساط سخن بیانیه سوز دوشمه سنی دیمکدر (که ادات تعلیل (آن بساط سخنه راجعدر (بساطی یا حرف تنکیر (محصول بیت) ای جامی سوز دوشمه سنی دوشه زیرا اول دوشمه‌دن اعلا دوشه مه یوقدر یعنی وعظ ونصایح و پندی مشتمل اولان کلامی ترتیب ایله سویله که بوندن اعلا ولذیذ سوز اولمز *لیك خامش نشین ودم درکش * طبع را کردران نشاطی نیست* لیك ادات استدراك (محصول بیت) ایکن خاموش اوتور ونفسکی چك سکوت ایله طبعك اکر انده نشاط واستکی یوق ایسه زیرا نشاطسز بو یله کلام مقبول سویلنمز * نیست کافی نشاط طبع تونیز * اکر از سامع انبساطی نیست *(محصول بیت) سنك طبیعتك نشاطی دخی کافی دکلدر اکر سامعدن انبساط ورغبت اولمز سه * وهر چه از مقولهٔ نظم کذشت وبناظمی منسوب نکشته زادهٔ طبع محرر این رساله ونتیجهٔ فکر مقرر این مقاله است* مقولهٔ نظم بیانیه مقوله بونده نوع وصنف معناسنه در (بناظمی با حرف صله یا حرف وحدت (محصول ترکیب) وهر نسنه که نظم نوعندن کچمشدر وبر ناظمه منسوب اولمشدر یعنی ابتداء کتابدن بو آنه کلنجه نقدر کلام منظوم وار ایسه فلانکدر دیو اشارت اولنمیلر بو رساله یی تحریر ایده نك زادهٔ طبعیدر وبو مقاله یی تقریر ایدیجینك فکرینك نتیجه سیدر حاصلی مستثنا اولنلردن ماعدا مؤلفکدر (رباعی) جامی هر جا که نامهٔ انشا آراست* از کفتهٔ کس بعاریت هیچ نخواست *آراست فعل ماضی مفرد غائب بزه دی تزیین ایلدی دیمکدر (کفتهٔ کس لامیه (بعاریت با حرف مصاحبت (نخواست فعل نفی ماضی مفرد غائب استمدی والمدی دیمکدر (محصول بیت) جامی هر یرده که انشا نامه تزیین وترتیب ایلدی عاریت ایله هیچ کیمسه نك سوزندن

المدی یعنی هیچ بر تألیف و تصنیفنده آخرك شعرینی کندی کلامی سلکنده المدی * آنرا که زصنع خود دکان پرکالاست * دلالی کالای کسانش نه سزاست * آنرا که انکس را که تقدیرنده در (را ادات تخصیص (صنع خود کندی یاپیسی دیمکدر (کالا متاع معناسنه در (دلالی یا حرف مصدر در دلال معروف (کالایه اضافت معفولنه در کالانك (کسانه لامیه (شین ضمیر کسه راجعدر (نه حرف نفی (سزا لایق معناسنه در (محصول بیت) اول کیمسه نك که کندی یاپیسی یعنی کندی عملی اوله رق دکانی پرکالادر اول کیمسه یه خلقك متاعنه دلاللق لایق دکلدر (عروض) رباعی معلوم * امید واری بمکارم اخلاق مطالعه کنند کان آنکه چون برخللی مطلع شوند بذیل عفو واغماض بپوشند ودرافشای آن بزبان عیب واعتراض نکوشند * وار ادات نسبت یا حرف مصدر (بمکارم اخلاق مطالعه کنندکان لامیه لر در یا حرف صله مطالعه ایدیجیلرك اخلاقنك ایولکلرینه امیدلولك دیمکدر (آنکه اولدرکه دیمکدر (چون ادات تعلیل (بر حرف صله (خللی یا حرف وحدت برنقصان دیمکدر (شوند فعل مضارع جمع غائب اوله لر دیمکدر (بذیل عفو مجازا بیانیه با حرف مصاحبت (اغماض برشیدن کوز یومغه دیرلر (بپوشند باء تأکیدایله فعل مضارع جمع غائب اورته لر دیمکدر (افشا اظهار معناسنه (بزبان عیب مجازا بیانیه با حرف مصاحبت (اعتراض معروف (نکوشند فعل نفی مستقبل جمع غائب سعی ایتمیه لر دیمکدر (محصول ترکیب) مطالعه ایدیجیلرك اخلاق مکارمنه امیدلولك اولدرکه برنقصان وخلله مطلع اوله لر عفو واغماض اتکی ایله ستر ایده لر وعیب واعتراض لسانی ایله افشایه سعی ایتمیه لر (قطعه) چون ببینی زآشناعیبی * که بیبکانکان نکوبی به * بیبکانکان یا حرف صله بیکانه یه یانجی دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون ادات جمع (نکوبی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب سو یلمه سین دیمکدر (محصول بیت) چونکه آشنادن یعنی دوستدن برعیب کوره سین اکر بیکانه لره یعنی دشمنلره سویلمه سین اعلادر یعنی انی غیره افشا ایلمك احسندر * زانکه درکیش آخراندیشان * عیب پوشی زعیب جویی به *

زانکه

زانکه اول اجلدن که دیمکدر (کیش مذهب معناسنه در مابعدینه اضافت لامیه (آخر اندیشان وصف ترکیبیدر عاقبتی فکرایدیجیلر دیمکدر (عیب پوشیده وصف ترکیبیدر عیب اورتیجی دیمکدر (عیب جوی ده بویله عیب ارایجی دیمکدر یا مصدریه (محصول بیت) بیت اوله تعلیلدر کتم راز دوستان ایلمکه چالش زیرا عاقبت اندیشلرک مذهبنده ستر عیب ایدوب کیزلیجیلک عیب ارایجیلقدن اعلادر حاصلی عاقبت اندیشه لک مذهبنه ذاهب اولوب نقصان نامه یی دامن لطف ایله ستر ایلمک اولیدر کذلک مترجم فقیرک دخی قصورندن حرف کیرلک واریسه کتیوب اصلاح ایتملری مأمولدر * در تاریخ قطع اطناب اطناب وطی اسباب اسهاب * تاریخ قطع اطناب اطناب بیانیه ولامیه و بیانیه قطع کسمک معناسنه در (اطناب فتح همزه ایله چادر ایپی دیمکدر (اطناب کسر همزه ایله سوزی اوزاتمق معناسنه مصدردر (طی اسباب اسهاب مصدرک مفعولنه ولامیه طی دورمک دوشرمک معناسنه در (اسباب سببک جمعیدر (اسهاب کسر همزه ایله کثرت کلام معناسینه در (محصول ترکیب) سوز اوزاتمق چادر ینک ایپنی قطع ایلمک وکثرت کلام سببلرینی دیروب دیوشرمک یعنی ختم بوارستانک تاریخی بیانده در (قطعه) تک پوی خامه در ین ظرفه نامه * که جامی بدو کرد طبع ازمایی * تک پوی خامه لامیه تک حمله معناسنه پویی یلمک معناسنه تک پوی تعجیل ایله یرشی ارامقده استعمال اولنور (ظرفه طانک ضمیله عجیب دیمکدر (نامه کتابدن عبارتدر (بدو دال همزه دن منقلب یا حرف مصاحبت اونامه یه اشارتدر (طبع ازمای وصف ترکیبیدر طبیعت صنایجی دیمکدر (یا حرف مصدر (محصول بیت) قلمک تک پویسی بو عجیب نامه ده که جامی انک ایله طبیعت صنایجیلق ایلدی یعنی جامینک تجربهٔ طبیعت ایلدیکی نامه ده قلمک تک پویسی * بوقتی شد اخر که تاریخ هجرت * شود نهصد ازهشت بروی فزایی * بوقتی باحرف ظرف یا حرف وحدت (هجرت حضرت فخر عالم و نبی محترم مکهٔ مکرمه دن مدینهٔ منوره یه نقل ایلدکلریدر (نهصد طقوز یوز دیمکدر (از اکردن مخفف ادات شرط (هشت سکز دیمکدر (وی نهصده راجعدر (فزایی فعل مضارع

سفر دیمخاطب ارتیر ایسک دیمکدر (محصول بیت) قلمك بونامه دن
بك یوبی بروقتنده آخر اولدی که هجرت تاریخی طقوز یوز اولور
اکر سکز زیاده ایدرسن سکز چیقدیغی صورتده تاریخ اتمام بهارستان
سکز یوز طقسان ایکی اولور ومترجم حقیرك اتمامی ایله بیتی اوچ یوز
لون یدی اولمش اولور * والمسئول من الله ذی الجلال والاکرام
الظفر بنیل المرام والفوز بحسن الاختتام والصلاة والسلام علی محمد
وآله بررة الکرام * مسئول اسم مفعول فتح بانك مهموز العیننده ن
مطلوب معناسنه در (من الله مفعول غیر صریح (ذی الجلال اللهك
صفتی جلال عظمت وکبریا معناسنه (اکرام جلاله اوزره معطوف
ایلك دیمکدر (مسئول مبتدا (الظفر خبری (بنیل المرام ظفره متعلق
(الفوز ظفر اوزره معطوفدر (بحسن فوزه متعلق (الاختتام حسنك
مضاف الیهی (بررة بارك جمعیدر ایولر دیمکدر (محصول ترکیب)
دخی اجلال واکرام صاحبی اولان اللهدن مطلوب ورجا مرام ومراده
نائل اولمقله ظفر وحسن خاتمه یه فوزدر دخی صلاة وسلام حضرت
محمدك اوزرینه اولسون وبررة الکرام اولان آلی اوزره اولسون
* تذییل * چونکه بونامهٔ عالی حشو ونقصاندن خالی ایکن مؤلف
مولانا جامی قدس سره السامی حضرتلری هضما لنفسه قصوره
اعتراف وتذلل ایتدی بوکمینه بی مایه بو قدر بضاعه نك قلتی
واستطاعتك عدم قدرتی وکثرت اشتغال تعلیم وتدریس وخدمت
رکاب شهریاریده تك بوده ایکن بویله برامر عظیمه اقدام کرچه حدیمز
دکل ایدی لکن اخوان صفانك ابرامنه عدم طاقتدن ناشی شروع
اولنوب شکستهٔ بسته عون خدای بیچون ایله رسیدهٔ اختتام قلندی
هرنقدر سر بسر خلل ونقصانلر ایسه دخی مطلب اثر المرء عمره الثانی
مفهومنجه الی یوم الاخرة نامم صحیفهٔ عالمده ثابت اولوب بر رفاتحهٔ
شریفه ایله بونا چاری شاد ایتمه لری اولدیغین فهم ایدوب انکشت زن
عیوب یر اولمیوب بلکه قلم کرم ایله تصحیح ایلمك ناظرلیندن مرجو ومتمادر

* مثنوی *

ای خامهٔ خوش خرام سویله	سنویله دل شاد کام سویله
راز دلی کل عیان ایله	اسرار دلك بیان ایله

کیچ عمری سنی فراغت ایله / بر قاچ کیجه استراحت ایله
بزم طربك ربابی سنسین / خوان کرمك کبابی سنسین
فیض حقی ایلمه فراموش / پیغولهٔ همده اولمه خاموش
سن سویله که دکلینده واردر / هم فیض سخنده سنده واردر
اور مضرب شوقی ایله آهنك / بو دائرهٔ سخن دکل تنك
دشت سخنه نهایت اولمز / اول عرصه یه هیچ غایت اولمز
اما بولنورسه خار انکار / اور آتش دل ایله پرنار
کرسنك طعن کلورسه پایه / ایلر سپر سخن وقایه
ایلرسه بو طعنی دوست مشکل / پای دل اولور او دمده درکل
اماکه امید (شاکر) زار / ایتمز بونی اهلی رد وانکار

مناجات

ای خالق جمله کون وامکان / ای عالم آشکار وپنهان
بن مجرمی قیل قرین رحمت / پهنای محشرده ویرمه دهشت
محض کرمکله ایله مستور / بی غایه اولان ذنوبی مغفور
شاه رسل عشقنه کرم قیل / دیدار ایله سیر ومغتنم قیل
اول شاه رسل که جمله افلاك / خدمتده دونر چو عقل دراك
قیل حرمتنه او ذات پاکك / اول متصف صفات پاکك
بن بنده کی سر لطفه مظهر / خضر کرمك بو جانه رهبر
خاصه پدر بزرکوارم / یادی بو جنود زار زارم
محمود خصال سید احمد / یا رب اوله عالمینده سرمد
ایله بو کتابی نشر وشایع / تا اولمیه سعی وجدی ضایع
هم اولمیه شرمناك ومحجوب / ایله عتقا که آنی محسوب
اربابی قتنده ایله مقبول / هم حسن ختامه نیل مسؤل

تاریخ قطع اوتاد اسباب سخن واتمام کار نقوش معانی قصور محن

بو بوستان عشق اولدیسه ظاهر / هزارندن بو نغمه اولدی صادر
ریاض لطفی غایت دلربادر / حکایاتی کبی امثالی نادر
بنم بو ترجمه مده اولسه لایق / صفا بخش قلوب جمله زائر
اوله تاریخی وش هر دمده تازه
بو بستان نهال طبع (شاکر)

* ترجمهٔ احوال نور الحق والدین حضرت عبد الرحمن جامی قدس سره السامی بر وتیرهٔ اجمال *

اول نشئه بخش بزم عرفانك پدرلری نسبی حضرت فاروقه منتهی قاضی اسحاق دامادی قوام الدین حسن اصفهانینك صلبندن خراسانه تابع خرجرد قصبه سنده قدم نهادهٔ عالم شهود اولمش * وسنی حد تمیزه بالغ اولدقده بلدهٔ مذکوره نك امر فتواسی عهده سنه تفویض اولنمش * و برمدت نصکره سمت هراته عزیمت بعدینه بلدهٔ مرقومه یه عودتلری اثناسنده اول یگانهٔ عصر حوالیٔ جامده سکز یوز اون یدی سالنده زینت آرای گهوارهٔ وجود اولوب بش یاشنه واردقده نور الدین مخلصیله شهرتیاب اوله رق پدرلریله شهر هراته عزیمت واول بلده ده اطا منله تحصیل علوم شتایه همت ایلمشدر * بش یاشندن اتای یاشنه قدر گرانمایهٔ عمر عزیزنی انجق کسب کماله صرف ایدوب مولانا جنیددن اصول صرف ونحو ومعانی و بیانی اخذ * بعده شریف جرجانی نك تلمیذ اعلمی مولانا علی سمرقندینك مجلس درسنه حاضر * وا کثر علوم عقلیه ده ماهر اولوب (بعدذا سیر سمرقند لرزوسیله فتح الله تبریزینك بر تقریبله مجلس درسنه واصل * وخواجهٔ مشار الیهله بعد المصاحبه بینلرنده زیاده محبت حاصل اولمشدر * وسمرقندده غلغله انداز آفاق اولان شهرتلرینه بناء اکثر علما مشاهده ایتمکه آرزوکش اولوب صحبت وملاقاتی یمن وبرکت عد ایدرلر ایدی * سیما قاضی زادهٔ روم گلوب بعد الملاقاة بعض مشکلاتنی عرض وایراد ایلدکده جواب باصوابیله دفع اشکال ایلدی * ذات عالیلری اندك زمانده سرآمد فضلای زمان اولدقلرندنصکره همت بلند مرتبتلری بومعنایه قناعت ایتجوب کبار خواجگاندن شیخ سعد الدین کاشغریدن اخذ دست ارادت و بوجهتله دخی مراتب عالیه ومقامات متعالیه یه ارتقا ایلدیلر آخر الامر صیت کمالاتی رسیدهٔ مسامع علما وزهاد اولوب شوق ادراك وصحبتلریله ترك دیار ایدوب فیض خدمتیله مستفیض اولورلر ایدی مراتب نظم کالده مهارتله هر بر فنون سخنوریده استاد عصر اولدقلرینه ذکری آتی بعض آثارلری تنویر مدعادر * دیوان غزلیات ورباعیات وسبعة الحق اسمیله مشهور هفت مثنوی نظم ایلمشلردر که خمسهٔ نظامیدنصکره بوامتیازده بر کتاب

ملاحظه

ملاحظه اولنمامش * واكثرعلومده منظوم ومنثور عربى وفارسى رساله لرى يادكار روزكاردر * اشبو بهارستاندن ماعدا تدوين بيوردقلرى شواهد النبوه * نقش الفصوص * نفحات الانس * اشعة اللمعات * لوايح * شرح قصيدهٔ ابن الفارض * شرح بيت اميرخسرو وسخنان خواجه پارسا * شرح حديث اربعين * مناقب مولوى وشيخ الاسلام الانصارى * شرح مناسك الحج * رسالهٔ عروض وقافيه * رسالهٔ موسيقى * فوائد الضيائيه على الكافيه * مثنويات ومكاتبات * تحفة الاحرار سبحة الابرار * يوسف زليخا * ليلى ومجنون * خرد نامهٔ اسكندر وسائر تأليفاتى (چون سن شريفلرى يتمش درده وارد قده زيارت بيت الالهيه احرام بندنيت وكعبهٔ مقصوده وصول ايله نائل سعادت اولدقدنصكره شام ومصر يولندن سمت عراقه عازم اولدقلرى اثناده كزيدهٔ سلاطين آل عثمان جنتمكان سلطان بايزيد ولى حضرتلرى طرفلرندن اعزاز وتوقير وهمت و د عارى اغتنام اولنمشدر وسلسلة الذهب نام تأليفلرينك ديباجه سنى نام پادشاه مشار اليهله تزيين ايلمشدر وعراقينه رسيده اولدقلرنده پادشاه عراقين وآذربايجان اولان امير حسن بك وسائر سلاطين دخى حقلرنده لازمهٔ رعايتى يرينه كتورمشلر * بعد ازسياحت بوكره دخى هراتى تشريفلرنده سلطان حسين وزيرى ميرعلى شير ميسرور ومبتهج اولمشلر * اول يكانهٔ دهرك سنى سكسان بره رسيده اولدقده هجرتك سكز يوز طقسان سكزنده بلدهٔ مذكوره ده وديعهٔ حياتلرين سپردهٔ موكلان قضا وقدر * وبو عالم فانيدن عالم جاودانى يه كوچ قيلديلر * مدفنلرى شهرهراتده زيارتكاه انامدر * اكرمه الله تعالى فى اعلى العليين برؤية الجمال * ونفعنا الله بفيوضاته وشفاعته يوم المآل * آمين

الحمد لميسر اتمام طبع هذا الشرح المسمى بهدية العرفان * على الكتاب المشهور ببهارستان * للعلامة الجامى قدس سره السامى * بدار الطباعة العامره * بهمة سلطان الزمان محمود خان * بمعرفة ناظرها العبد الفقير الى الطاف ربه الاحد * شيخزاده السيد محمد اسعد *

اوائل رجب الفرد * سنة اثنين وخمسين

ومائتين والف